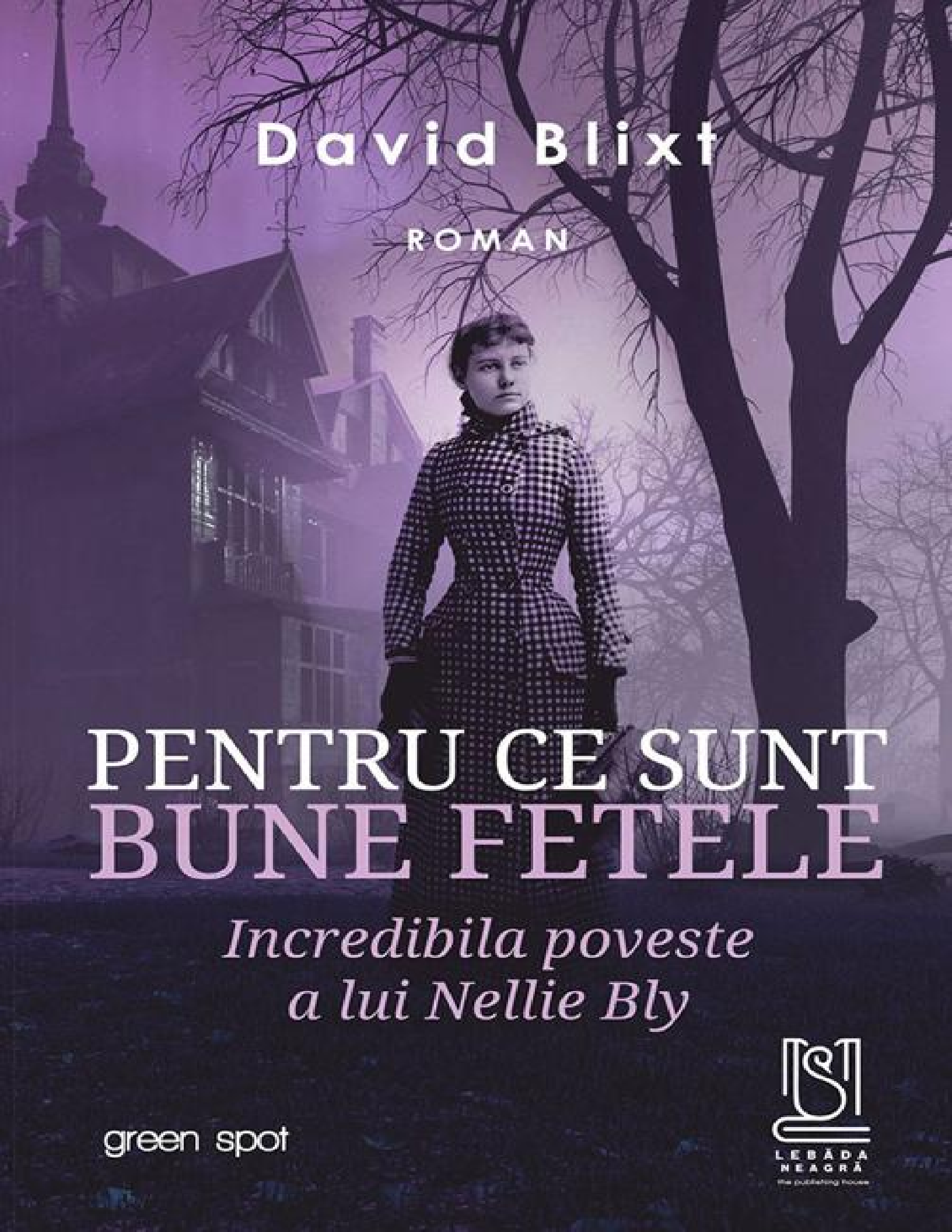

A purple-toned illustration of a woman in a checkered dress standing in a foggy street with a large tree and a building in the background.

David Blixt

ROMAN

PENTRU CE SUNT BUNE FETELE

*Incredibila poveste
a lui Nellie Bly*

green spot

LEBADA
NEAGRĂ
the publishing house

David Blixt

Original title A cosa servono le ragazze (WHAT GIRLS ARE GOOD FOR)

Copyright © 2018 David Blixt

First published in Italy in 2018 by La Corte Editoria e Comunicazione.

This edition published in agreement with Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA).

All rights reserved.

© 2022 by Editura Lebăda Neagră

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră

Iași, Str. Plopilor fără Soț, nr. 45, 700273

ISBN ePub: 978-606-9623-26-8

ISBN PDF: 978-606-9623-27-5

ISBN print: 978-606-9623-25-1

Credit foto copertă: © iStock.com/Geerati

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

DAVID BLIXT

**PENTRU CE SUNT
BUNE FETELE**

Incredibila poveste a lui Nellie Bly

roman

Traducere din limba engleză
de Smaranda Enache

Lebăda Neagră
Iași, 2022

Pentru Tara

Mențiuni din partea autorului

De la întemeierea sa, scrierea numelui orașului Pittsburgh nu a fost întotdeauna consecventă, uneori apărând în ziare ca „Pittsburg”. Numit în onoarea lui William Pitt cel Bătrân, a fost inițial scris „Pittsbourgh” într-o scrisoare redactată (într-o întorsătură hazlie) de un scoțian, care, fără îndoială, crezuse că rimează cu Edinburgh¹.

Pronunția americană a lui burgh drept berg a dus de la bun început la diferențe de ortografie. Asta s-a sfârșit în 1911, când orașul a solicitat guvernului federal scutirea de o lege care scotea litera „h” de la sfârșitul fiecărui nume de oraș ce se termina în burgh. De atunci înainte, „Pittsburgh” a devenit singura scriere acceptată.

Există ziare și companii în această poveste care folosesc scrierea fără „h”. Cu toate că am folosit scrierea corectă a numelui orașului în dialog și narațiune, am păstrat numele proprii, precum Depeșa din Pittsburg, așa cum erau în 1885.

Pentru ușurarea lecturii, am corectat greșelile de tipografie și exprimările nefericite din fragmentele de articole care apar în roman. Pe deasupra, rasismul împotriva multor culturi și etnii era comun la vremea aceea. A le elimina din text ar fi însemnat să pretind că aceste tendințe n-au existat, am editat astfel aspectele profund respingătoare pentru a nu șoca publicul modern.

[1 Edinburgh – |ˈɛdɪnˈbʌrɡ| – se pronunță asemănător cu Edinburrow și nu rimează, de fapt, cu Pittsburgh – |ˈpɪtsbɜːrɡ| \(n.tr.\).](#)

*The way she walks, she lifts her foot, and then she brings it down,
and when it lights there's music down in that part of the town.
Nelly Bly! Nelly Bly! Never, never, sigh,
Never bring the tear drop to the corner of your eye...*

Nelly Bly, Stephen Foster

I
Orfana Singuratică

Cine E Fata Asta Nebună?
E Frumoasă, Bine Îmbrăcată Și Vorbește Spaniolă

A Intrat În Adăpostul Doamnei Stenard Pentru Femei Și A Cerut Un Pistol Cu Care Să Se Apere. Oare Se Numește Marina?

O fată de 19 ani, modestă, plăcută la înfățișare și bine îmbrăcată, care s-a prezentat drept Nellie Brown, a fost internată într-o instituție psihiatrică pentru a i se examina sănătatea mintală, în conformitate cu decizia luată ieri de judecătorul Duffy în Essex Market. Circumstanțele care o înconjoară indică faptul că e posibil ca ea să fie eroina unei povești interesante. A fost dată în judecată de către doamna Irene Stenard, administratorul Adăpostului Temporar pentru Femei de pe Second Avenue 84, care a relatat că Nellie ar fi intrat neînsoțită în clădire, vineri pe la prânz, spunând că își căuta valizele. Purta o rochie gri de flanelă, tivită cu maro, mănuși maro din mătase, o pălărie în stil marinăresc din pai negru, tivită și ea cu maro, și un voal subțire, gri. Nu a răspuns satisfăcător la niciuna dintre întrebările amănunțite care i s-au pus. În timpul nopții a înspăimântat preotul, insistând că ar avea nevoie de un pistol cu care să se apere. A spus că ar fi avut niște bani într-un portofel¹, dar că i-l furase cineva. Vorbea cu glas scăzut și blând și se comporta elegant. Rochia i se potrivea perfect. Mânele erau croite după ultima modă.

Nellie nu a oferit o explicație pentru comportamentul ei nici în sala de judecată, nefiind intimidată nici măcar de verdictul de alienare mintală. A fost tăcută și a mers cu Stenard fără să protesteze. Singurul răspuns pe care l-a oferit multelor întrebări puse de administratorul adăpostului și de judecătorul Duffy a fost acesta:

„Eu nu am tată. E mort. Nu știu de unde am venit. Sunt în drum spre New York. Pălăria nu-i a mea. Am uitat cum să vorbesc spaniolă. Vai, ce multe întrebări îmi pun, de ce trebuie să-mi pună atâtea întrebări? Vreau să plece oamenii ăștia. Bărbatul ăla e reporter, nu vreau să am nimic de-a face cu reporterii. Am venit pe calea ferată. Mereu fac așa. Nu înțeleg de

ce e nevoie să facem din treburile mele personale ceva public. Am venit să încerc să-mi găsesc de lucru. Dar nu știu cum.”

Fata avea în buzunar 33 de cenți înfășurați într-un șervețel alb de hârtie și un carnețel negru în care notase niște idei incoerente.

The New York Sun

Duminică, 25 septembrie 1887

1 Termenul original din engleză, *pocketbook*, avea, la vremea aceea, sensul de portofel sau geantă de dimensiuni mici, nu de carnet sau agendă (n.tr.).

Capitolul 1

Observatorul Guraliv

Pittsburgh, PA
Miercuri, 14 ianuarie 1885

— Iar a început!

— Ce? întrebă mama, în timp ce prăjea un ou pe plită, cu spatele la mine.

Am scuturat ziarul ca și cum mă rănise mortal.

— Iar a început!

Sarah intră în bucătărie, cu nepotul meu în brațe.

— Ce se întâmplă?

— Ce se-ntâmplă? am răspuns. Înnebunesc, asta se întâmplă.

Sarah s-a strâmbat.

— De ce tocmai acum, Pink¹?

Am azvârlit pe masă ziarul cu pricina.

— Coloana asta din Depeșă! Vai, mă scoate din minți!

Aruncând un oftat în direcția mea, cumnată-mea se așează și începu să-și bââie copilul pe genunchi, spunându-i:

— Zău, Grant, de ce se obosește mătușica Pink să citească dacă nu face decât s-o agite?

Nu-mi plăcea când îmi spunea Pink. Nu suportam asta de la nimeni. Dar întrucât Charlie încă folosea porecla aia copilăroasă, nevaste-sii i se părea că are și ea dreptul.

M-am ridicat să ajut la servirea micului-dejun și-am simțit tentația de a-i răspunde: „Mai bine să citești și să fii agitat, decât să nu citești și să fii ridicol.” Dar cu mama lângă plită, iar Albert și Charlie în casă, și Harry, și chiriașii, nu era acum momentul să-mi ascut limba.

Împingând un ou pe-o farfurie, am încercat s-o alătur pe Sarah cauzei mele.

— Observatorul Tăcut iar bate câmpii!

Vorbind iarăși cu copilul, Sarah zise:

— Cred că mătușica Pink e îndrăgostită de Observatorul Tăcut.

M-am întors așa de repede că era să iau și oul următor după mine.

— Ce?!

Sarah șopti în urechiușa lui Grant:

— Nicio femeie nu vorbește atât de mult despre un bărbat decât dacă e îndrăgostiiită!

M-am înroșit pe loc. Ce tupeu! Da, îmi plăcea să citesc articolele Observatorului Tăcut în Depeșa din Pittsburg. Erau bine scrise, amuzante și cordiale într-un mod inofensiv, și mi-l imaginasem pe autor ca fiind un domn bătrân și cumsecade, cu ochelari, șapcă de tricot și o pipă ieșindu-i din colțul gurii.

Totul se schimbase în săptămâna dinainte, când abordase subiectul popular al zilei: femeia la locul de muncă. Într-un articol cu titlul exasperant Pentru Ce Sunt Bune Fetele, O.T. adoptase replica standard, pronunțându-se vehement împotriva „femelelor nesatisfăcute și fără astâmpăr, care își depășesc atribuțiile și umblă aiurea, făcând viețile oamenilor un calvar în căutarea slujbelor care consideră că li se cuvin...”, afirmând că „se feresc de țăntări și înghit într-una cămile.” Își rezumase disertația revoltătoare cu noțiunea că orice astfel de femeie „ar trebui să-și transforme casa într-un mic paradis, cu ea însăși în rol de înger.” Cu soțul ei precum Dumnezeu Atotputernicul, fără doar și poate!

Observatorul Tăcut își încheiase articolul cu o frază care îl condamnase definitiv în ochii mei: „Lumea și atribuțiile ei sunt definite de un singur cuvânt – casă.”

Instantaneu, O.T. se transformase, în imaginația mea, într-o namilă agresivă, cu mustață, o pălărie rotundă cu boruri îndoarse și un trabuc în dinți. Un bărbat – după definiția altor bărbați – dominant și distructiv², un inamic monolitic al modernității și al fetelor de pretutindeni.

Ideea că revolta mea ascundea vreun fel de admirație naivă era exact genul de absurditate împotriva căreia mă pornisem. Furia îmi fusese declanșată exclusiv de cuvintele lui, de ideile respingătoare – și respingător de comune! – pe care le exprima. Chiar îmi trebuie un motiv ascuns? Poate vreodată o fată să simtă ce simte fără să i se spună că greșește?

Cu sau fără mama, eram pe cale s-o fac bucăți pe Sarah când a intrat Harry tot numai un zâmbet. La cincisprezece ani, fratele meu cel mai

mic era mai agreabil decât noi toți la un loc. Se strecură la locul lui, mulțumindu-mi că-i servisem micul-dejun, mamei că-l pregătise și nepotului nostru pentru că-l „împărțise”.

După Harry intră Charlie, pupându-și soția pe obraz și mângâindu-și băiatul pe cap. I-am trântit farfuria în față fratelui meu mijlociu, iar el s-a strâmbat.

— Ce muscă a intrat azi sub căciula lui Pink?

Sarah recunoștea o armă bună atunci când îi pica în mână.

— E-ndrăgostită.

Am ridicat ziarul.

— Ascultă aici! Uite un bărbat care-și spune „Tatăl Îngrijorat”, care vrea un sfat în legătură cu fetele lui. „Am cinci bucăți și nicio idee cum să scap de ele sau cum mi-ar putea fi de folos.”

— Mărită-le, zise Charlie, atacându-și micul-dejun.

— Nu toate fetele visează să se mărite, Charlie.

Vocea mea era încărcată de dispreț.

Charlie ridică din umeri.

— Nu toți bărbații visează să fie funcționari publici. Dar iată-mă!

Așa era fratele meu mijlociu: încăpățânat și sincer, vorbind fără ocolișuri, rareori drăguț, dar niciodată crud.

Neștiind cum să-i răspund, am citit restul scrisorii Tatălui Îngrijorat cu voce tare:

Cea mai mare are 26 de ani. Pictează puțin – adică tablouri și oale. Următoarea tocmai a trecut de 23. Pe asta o interesează muzica și trebuie să spun că nu cântă rău nici din glas, nici la pian. Pe urmă o am pe Anna, care tocmai face 21. E religioasă din fire și își petrece majoritatea timpului mergând la tot felul de întruniri și strângând bani pentru săraci și necredincioși. Următoarea e de pomină. Zice că are „18 ani și să faci bine să nu uiți.” Nu spală rufe mai rău decât altele și sunt convins că poate să-ncropească ceva de mâncare la fel de repede ca orice altă fată. Când trece prin casă cu pământul și cârpa, zici c-a trecut uraganul sau c-a avut loc o explozie de gaze naturale. Dar când se termină tăraboii, le găsești pe toate fix unde trebuie.

Ultima nu face mai nimic. Când era mică, a avut crize și nu i-a mers cum trebuie. Unii doctori au zis că avea viermi, alții au zis că-i o nevroză.

Toată ziua citește, bea apă caldă, croiește plăpumi din petice și bodogănește.

Acu' ce să mă fac cu ele? Cu Nervie mă descurc. Ea e muncitoarea, da' restu' mă țin treaz noaptea la cât le port de grijă. Mama zice să le mărit și-aș face-o cât ai clipi dac-aș avea vreo speranță, dar nu prea umblă bărbații după ele.

Orice sfat îmi dai, am să-l urmez.

— Săracele de ele, zise Sarah săltându-l pe Grant pe genunchi, în timp ce el încerca s-o apuce de față.

Charlie n-a zis nimic, doar și-a înfulecat oul și și-a băut ceaiul.

— Sunt sigur că sunt foarte frumoase, zise Harry mâncând deasupra farfuriei ca să nu-și murdărească hainele de școală.

— Dacă nici tatăl lor nu s-a lăudat cu ele, atunci nu, interveni o voce neplăcută din camera alăturată.

Era Albert care trăgea cu urechea.

Am simțit un nod în stomac și pumnii încleștându-mi-se. De-abia așteptam ca fratele meu cel mai mare să se-nsoare și să se mute. Nu era ca Charlie și n-ar fi continuat să trăiască aici după nuntă. Sau cel puțin așa speram.

Ca întotdeauna, mama intră direct în miezul lucrurilor.

— Și cum răspunde Observatorul Tăcut?

— N-o încuraja, mamă! strigă Albert cu un aer fals de disperare.

Prea târziu. Deja căutam cu ochii pasajul incendiar.

— Întâi spune că dacă Tatăl Îngrijorat vrea sfaturi, trebuie să-i scrie lui Bessie Bramble. Odată ce s-a scutit de obligația de a oferi un răspuns de bun-simț, începe să abereze.

Și-am citit:

Unii oameni au întotdeauna necazuri. Unor femei li se înăcrește tot timpul pâinea, altele cu siguranță vor avea dureri de cap fix în noaptea spectacolului lor favorit și altele nu aud niciodată bârfele cele mai recente până nu s-au răsuflat. Toate astea le fac destul de afurisite, dar când descoperă și că există femei care află toate zvonurile când sunt proaspete, care arată întotdeauna perfect când au bilete la operă și care

au devenit faimoase pentru pâinea coaptă cu aceeași făină și aceeași drojdie pe care le folosesc și ele, e ca și cum le-ar turna cineva sare pe rană.

— Unii oameni chiar au tot norocul, a zis Charlie. N-are rost să faci o dramă din asta.

— Sigur că nu, am spus.

— Atunci care-i problema?

Am scuturat ziarul.

— Astea sunt problemele cu care crede el că ne confruntăm noi? Asta crede el că ne ține treze noaptea?

— Eu una mereu îmi fac griji ce-am să port când mă duc la operă, remarcă mama, făcând pe toată lumea să râdă.

Dacă învățase un lucru în viață, era cum să dezamorseze un conflict.

Doar că eu nu m-am prins și-am insistat:

— Uite partea cea mai bună:

În China și alte țări vechi³, își ucid fiicele la naștere sau le vând, pentru că nu au ce face cu ele. Cine știe, poate și noi vom fi nevoiți să procedăm la fel – să zicem, în câteva mii de ani? Fetele spun mereu că ar prefera să moară decât să rămână nemăritate, iar bărbații tineri susțin că nu-și pot permite să se însoare până nu se îmbogățesc, fiindcă o nevastă e asemenea unui un obiect de lux.

Am trântit ziarul de masă.

— Obiecte de lux! Bărbații sunt obiectele de lux pe care noi, femeile, nu ni le putem permite!

Izbucnirea mea produse reacții complet previzibile. Săracul Harry își înfipse privirea în farfurie ca și cum ar fi sperat să găsească, în mod miraculos, o friptură pe sub ouă, dacă ar căuta suficient. Sarah se uita spre tavan, sorbind din când în când din ceai – ea nu mânca dimineața, ca să-și recapete silueta dinainte de sarcină. Mama înțepenise, retrăgându-se în sine.

Molfăind, Charlie zise:

— Fii rezonabilă, Pink. Cum ar trăi femeile fără un bărbat care să aibă grijă de ele?

M-am zburlit toată.

— Zău, Charlie Cochrane? Ia spune, cum ai trăi tu fără o femeie care să aibă grijă de tine? Noi suntem trei și-ți coasem nasturii, îți gătim mâncarea, îți curățăm cizmele, îți creștem copilul. Mama plătește chiria, în timp ce tu îți economisești banii. Ea cumpără mâncarea, la fel și hainele pe care le porți. Așa că spune, cine are grijă de cine? Îi ești la fel de dator mamei tale cum îi este Grant mamei lui!

Charlie izbi cu palma în masă și se ridică, tropăind până la ușă.

— Trebuie să merg la muncă.

Speriat de zgomotul brusc, lui Grant începu să-i tremure buza de jos. Cu o voce plină de reproș, Sarah strigă:

— Elizabeth!

Măcar nu îmi mai spunea Pink.

Am simțit același junghi ca de fiecare dată când încercam să spun ceva și nu ieșea cum trebuie. Nu am vrut decât să-l fac pe Charlie să înțeleagă că felul în care el vedea lumea era pe dos. În loc de asta, îl făcusem de rușine și-i pusesem bărbăția sub semnul întrebării. Dar așa mergeau lucrurile cu mine: întotdeauna aveam o replică. Primul lucru care-mi ieșea din gură era întotdeauna tăios. Îmi spuneau că sunt neelegantă. „Ești prea iute pentru binele tău”, ziceau.

Aruncându-mi o privire, mama întinse mâinile spre Grant.

— Dă-l încoace!

Pasându-i copilul, Sarah se grăbi să-și împace bărbatul. Fu nevoită să se strecoare pe lângă Albert, care rămăsese în pragul ușii.

— N-o băga în seamă pe Pink, Sarah, zise Albert pe un ton afectat. E doar frustrată fiindcă nu e bună de nimic și niciun bărbat nu s-ar însura cu ea.

— Nu-i adevărat! sări Harry să mă apere, ca de fiecare dată. Mulți băieți o admiră!

Cu toate că apreciam intenția, vorbele lui mă făcură să strâng din dinți. Chiar era interesul bărbaților singura măsură a valorii mele?

— Totuși, nimeni n-o vrea de nevastă, așa-i?

Albert se strecură în scaunul lui Charlie ca să mănânce ce mai rămăsese în farfurie. I-am tras-o de sub nas și-am pus-o în fața lui Harry. Ca răspuns la privirea urâtă pe care mi-a aruncat-o, am zis:

— Harry încă mai crește. Tu ai să rămâi exact așa cum ești.

Albert abordă din nou zâmbetul arogant.

— Nu te-ngrijora. Odată ce mă însor, mă ocup personal să-ți găsesc un soț.

Și cu asta, dispăru în spatele ziarului pe care îl abandonasem eu.

— Îi trebuie bărbat lui Lizzie? întrebă o voce ce se auzi de pe scările de la ușa din spate.

Tom Smiley dădu buzna în cameră o clipă mai târziu, lat în umeri și gălăgios.

— Tony e burlac și nici nu-i miroase gura.

În urma lui intră celălalt chiriaș al nostru, Tony Orr, un tânăr frumușel, îmbujorat, cu părul blond deschis.

— Secretul e să mesteci mentă.

Cu Grant încă în brațe, mama dădu să se ridice, dar Tom o alungă de lângă tigaie.

— Nu vă deranjați, doamnă Cochrane, sunt și eu în stare să prăjesc un ou.

— Să-l arzi, vrei să spui, se băgă Tony, bătând palma cu Harry. Și vezi că-s două ouă, tembelule.

— Ai grijă cum vorbești.

Mama mi-l întinse mie pe Grant și se strecură ușor între chiriașul nostru și plita ei. Cedând, Tom se așeză și-și turnă niște ceai.

Întorcându-l pe Grant cu fața la mine, l-am lăsat să-mi strângă degetele în pumnii lui micuți. Tony arătă cu degetul spre umărul meu.

— Mă scuzi, Lizzie, ți-a lăsat bale pe umăr.

M-am uitat în jos, iar degetul lui arătător a țâșnit în sus și m-a atins pe bărbie.

— Te-am prins! zise și primi drept răsplată o privire ostilă din vastul meu arsenal.

— Așa, și plecați undeva astăzi? întrebă mama de lângă plită.

Valizele lor erau adunate la baza scării.

— Da, doamnă! răspunse Tony. Compania mai are puțin și termină trecerea la ecartament standard.

— În sfârșit! zise Tom.

— Da, circuitul închis Baltimore and Ohio⁴ va fi gata în curând, trase Tony concluzia.

— Deci o să fiți în Washington în seara asta? Întrebă mama oarecum cu răceală, servindu-i lui Tony un ou.

— Da, doamnă, zise Tom. Stăm cel puțin o săptămână.

Mama calcula deja chiria pierdută. Supărarea mea avea motive mult mai personale.

— Aș vrea să pot merge și eu.

— Unde să mergi? Întrebă Tom, așezându-se să mănânce.

— Oriunde, am răspuns, săltându-l pe Grant pe genunchi. Washington, pentru început.

— Vezi că e Washington Pennsylvania, nu D.C., îmi atrase atenția Tony, sardonice.

Nu reuși să mă descurajeze.

— Aș vrea să pot lucra și eu pe calea ferată.

Amândoi râseră fără să-mi spună de ce. Nu era nevoie. Ce să caute o femeie într-un tren? Fu nevoie să mă abțin de la o serie de replici usturătoare.

Harry își plecase capul. Tony îl mângâie sub bărbie.

— Ce-l supără pe mărunțel?

— Nimic, spuse Harry, uitându-se cu hotărâre în jos.

Tony se gândi un moment și pe urmă scoase un sunet între un oftat și un geamăt.

— Vai, Harry! Vai, îmi pare rău, am uitat complet!

— Ce-ai uitat? am întrebat eu.

— I-am promis că-l duc mâine să se dea pe role. Harry, n-am știut c-o să plecăm așa de repede. Ne ducem când mă-ntorc, promit. E bine așa?

Harry dădu din cap, străduindu-se să-și depășească dezamăgirea. Îmi venea să-l strâng în brațe, dar era prea mare pentru asta. Așa că am zis:

— Te duc eu.

Pe fața lui Harry, care niciodată nu putea rămâne supărat, înflori un zâmbet larg.

— Serios?

— Da, dar o să trebuiască să mă ajuți să nu cad.

— Patinezi mai bine decât mine.

— Ești drăguț. Sunt împrăștiată. Pe deasupra – am adăugat pe un ton acid –, mi s-a spus că semăn cu o nevăstuică atunci când patinez, după mutrele pe care le fac.

Albert scutură ziarul.

— Eu spun doar adevărul, minți el.

— Aș plăti să văd o nevăstuică pe role, remarcă Tom cu un aer de bună dispoziție. O sumă serioasă.

— Cât? l-am întrebat cu o voce ușor răgușită.

— O să mergem toți, spuse mama, întrerupând orice tentativă de flirt. O ieșire în familie. A trecut prea mult timp de la ultima.

— Ne putem permite așa ceva? am întrebat eu.

— Cred că o să ne descurcăm, mi-a răspuns.

Fantastic. Pentru mama era profund umilitor să vorbească despre bani de față cu Tom și Tony. Întâi Charlie, acum ea. Eram de-a dreptul talentată.

Când sunară clopotele de la Sfânta Catherine, Albert îl bătu pe Harry pe umăr.

— Hai să mergem. Poți să mă conduci până la linia de tramvai.

Harry mă pupă pe obraz, pe urmă pe mama și îi zâmbi micului Grant, atingându-i nasul cu degetul.

— Să te porți frumos. Și adu-ți aminte, primul tău cuvânt e „Harry”.

— Măcar din vorbă, dacă nu și pe cap⁵, îl critică Albert. O să-i crească târziu și-o să-i cadă devreme. O să fie chel ca un ou înainte să-mplinească 30 de ani, ține minte ce-ți spun. La revedere tuturor! Și Pink, nu-ți fă griji, am să-ți culeg un soț din tramvai în drum spre casă.

Plecă râzând de expresia oripilată de pe fața mea.

Mama îi urmări cum ies din bucătăria îngustă, trecând pe lângă Sarah, care se-ntorsese. Încruntată, cumnată-mea își smulse bebelușul din brațele mele și merse cu el la etaj ca să-l hrănească, ignorându-mă ostentativ.

Mama mă privi cu o expresie încordată pe care o știam prea bine.

— Ai terminat cu ziarul? Sunt sigură că Tom și Tony s-ar bucura să se uite pe el.

Asta îmi aduse aminte de ceea ce tocmai citisem și, spre deosebire de Harry, mie nu-mi stătea în fire să renunț voluntar la resentimente. În timp ce chiriașii noștri împărțeau ziarul pe din două, am zis:

— Voi nu credeți că femeile ar trebui să stea numai în casă, nu?

— Sigur că nu, zise Tom.

— Nu, fu de acord Tony. E nevoie de ele și în sălile de dans.

— Anthony! îl admonestă mama.

— Scuze, doamnă Cochrane.

Rânjind, mâncară în liniște, de parcă ar fi fost pedepsiți, citind ziarul, în timp ce eu făceam curat. Odată terminat micul-dejun, chiriașii noștri își culeseră de pe jos valizele, se-mbrăcară cu hainele de iarnă și își luară rămas-bun.

— Ne vedem cam într-o săptămână!

Imediat ce plecară, am înșfăcat Depeșa și-am citit articolul din nou. Spălându-le vasele, mama îmi făcu observație:

— Slujbele se găsesc pe pagina cu anunțuri, nu în secțiunea cu sfaturi, Elizabeth.

Elizabeth. Numele ăla îmi displăcea chiar mai mult decât Pink. Iar poreclele erau și mai rele. Liz, Lizzie, Beth, Betsy – toate îngrozitoare. O apreciam totuși pe regina numită Elizabeth, care domnise cu cap și nu se măritase niciodată.

Ar fi trebuit să fiu mândră de numele meu de familie. Cochrane. Fata judecătorului Cochran. Asta eram. Doar că nimeni din Pittsburgh nu știa cine fusese judecătorul Cochran. Numele lui nu însemna nimic aici.

În timpul scurtei mele șederi la pension, adăugasem un „e” la sfârșit, vrând să mă distanțez de frații și surorile mele vitrege, prima familie a tatei. Lui Albert și Charlie le-a plăcut schimbarea și, într-un final, până și mama s-a dat după mine. Departe de Cochran's Mills, acum eram familia Cochrane din Pittsburgh.

Elizabeth Jane Cochrane, cunoscută de prieteni și familie ca Lizzie, Pink sau Pinky. Nume care nu mi se potriveau.

Așa cum nu mi se potrivea nici viața mea.

Am ajutat-o pe mama cu vasele și pe urmă am făcut paturile. În timp ce despătuream cearșafuri, mama a zis:

— Adu-ți aminte că vineri vine Kate cu micuța Beatrice.

— De data asta cât stau?

Mama îmi aruncă un oftat.

— Atât cât au nevoie.

Îndreptând cuvertura, am simțit, doar pentru o clipă, că fusesem răzbunată. Sora mea mai mică se măritase cu unul dintre foștii noștri chiriași, un conductor de tren. Nu era destul de bun pentru ea, iar Kate nu mă iertase niciodată pentru faptul că spusese asta. Sau pentru că avusesem dreptate.

Venirea lui Kate și a fiicei ei însemna că trebuia să mă mut înapoi în camera mamei. Sincer, nu mă deranja. Urma să fie minunat s-o avem din

nou pe micuța Beatrice prin preajmă. Ea, Grant și Harry erau ca niște pete de lumină în lumea mea mică.

Lumea unei femei. Iar fierbeam de nervi din pricina Observatorului Tăcut, cu chinezoaicele lui și pâinea înăcrită și operele. Aranjând repejor colțurile cearșafurilor, m-am gândit la toate lucrurile pe care mi-ar fi plăcut să i le spun.

Numai că, la fel ca toate celelalte lucruri care-mi ieșeau mie pe gură, n-ar fi sunat cum trebuie. Dacă aș putea doar să-mi aleg întâi cuvintele...

Ăla a fost momentul în care m-am decis.

Odată terminate sarcinile de dimineață, mama s-a dus să se întindă. Atunci m-am strecurat tiptil pe scări și m-am aplecat deasupra biroului mic din colțul sufrageriei. Am apăsat pe hârtia curată cu vârful stiloului și cuvintele au ieșit din mine de-a valma, de parcă îmi tăiasem venele ca să fac rost de cerneală.

În atenția Observatorului Tăcut,

Am citit cu interes remarcile și sfaturile tale recente pentru tinerele femei ale Americii, în special pentru cele din Pittsburg. Cu toate că nu mă îndoiesc de sinceritatea și imparțialitatea ta, s-ar putea să existe unele aspecte din viața unei femei pe care le-ai neglijat în studiile tale.

Pari convins că viața unei femei e nesatisfăcătoare dacă nu are acces constant la ultimele zvonuri, dacă nu arată superb când se duce la operă sau dacă nu-i iese aluatul cum trebuie. Poate dacă femeia e bogată, poate dacă vine dintr-o familie cu o reputație bună, poate dacă nu-i lipsesc hainele, mâncarea sau adăpostul, poate atunci e așa cum spui tu, iar asta e tot ce o preocupă. Pentru asemenea femei, un loc de muncă e o opțiune, nu o necesitate.

Dar să luăm drept exemplu o persoană mai puțin înstărită. Poate e o femeie pe care ai văzut-o în autobuz sau pe stradă, mergând grăbită undeva, îmbrăcată cu hainele de anul trecut, cu părul puțin ciufulit și tivul destrămat. Poate e o persoană căreia i-ai făcut observație după ce ți-a atins în trecere borurile pălăriei, gândindu-te că, dacă ar avea un pic mai multă grijă, și-ar putea găsi un soț. Dacă ai putea citi toate capitolele vieții ei, ai găsi mai puține lucruri pe care să i le reproșezi și mai multe pe care să le admiri.

Data viitoare când dai sfaturi unui tată, ia în considerare următorul lucru: fetele au noroc să aibă tați care să-ți scrie în numele lor. Tatăl meu a murit când aveam șase ani. A fost un om bogat, însurat de două ori, care de-a lungul vieții a avut paisprezece copii. Soldat și judecător, om de afaceri într-un oraș numit după el, a murit fără testament. Aproape imediat, copiii lui mai mari, frații mei vitregi, și-au cerut în instanță drepturile, ceea ce a forțat-o pe mama mea să vândă casa în care trăiam, cu teren cu tot, și să ne mute pe mine, pe frații mei și pe sora mea într-una mult mai mică.

Mama mai fusese căsătorită, dar acel soț murise de tânăr, așa că ea se măritase cu tatăl meu. Acum rămasă văduvă de două ori, tot nu și-a căutat un loc de muncă în afara căminului. În schimb, ți-a anticipat sfatul și s-a mai măritat odată.

Cel de-al treilea soț al ei a fost un om păcătos, plin de promisiuni, înzestrat cu genul de curaj ieftin care se găsește într-o sticlă, împreună cu furia și indispoziția aferente. Căsnicia aceea s-a terminat cum a trebuit, cu un divorț. La fel de ușor s-ar fi putut termina cu mine rămasă orfană de-a binelea, pentru că avea tendința să devină violent.

La paisprezece ani m-am înscris și am fost acceptată la o școală de prestigiu din Indiana, unde aș fi putut obține educația necesară pentru a deveni profesoară, una dintre puținele funcții permise sexului meu. După un singur semestru, am descoperit că nu mai puteam să-mi permit taxa de școlarizare, pentru că puținii bani pe care nu-i cheltuise tatăl meu vitreg pe alcool și pe care nu-i furaseră rudele mele cu ajutorul legii fuseseră administrați în mod neinspirat de custode.

Încă nu am împlinit 21 de ani și deja nu mi-a mai rămas nimic din moștenire.

Familia mea s-a mutat în Pittsburg în căutarea unui loc de muncă, iar în ultimii ani m-am tot străduit să-mi găsesc un post respectabil și bine plătit. Am încercat să dau meditații, să am grijă de copii și să fac curat, toate fără niciun folos. Nici ca ajutor în bucătărie nu rezist foarte mult, pentru că celelalte femei mă consideră mică și neînsemnată și mă tratează inacceptabil.

Peste tot sunt considerată încăpățânată, curioasă și directă – însușiri pe care, fără îndoială, le găsești demne de laudă la un bărbat, dar îngrozitoare la o femeie. Între timp, cei doi frați mai mari ai mei, cu toate că sunt mai puțin educați decât mine, au obținut posturi adecvate și

prestează muncă de birou. Din păcate, salariile lor nu le ajung ca să-și întrețină familiile, pe mama, pe fratele meu mai mic și pe mine. De fapt, depinde de noi să-i întreținem pe ei.

Nu scriu în speranța că ți se va face milă, ci în speranța de a te elibera de noțiunea eronată că locul unei femei e doar în casă. Există aspecte ale personalității mele care nu își au locul aici. Dacă întreaga mea lume ar fi doar casa asta, cu siguranță s-ar desprinde de pe orbită și ar fi înghițită de soare.

Sunt hotărâtă să continui să-mi caut de muncă până când am să descopăr „lumea” de care aparțin și am să devin la fel de independentă financiar pe cât sunt la nivel intelectual.

Așa că, spune-mi acum: fiind o fată dintr-o familie respectabilă, care, nu din vina ei, n-are bani, n-are tată și n-are viitor, ce mă fac? Chiar n-am altă opțiune decât să mă mărit pentru bani? Cum aș putea trăi cu demnitate o asemenea viață? Cum și-ar putea câștiga existența o fată cinstită?

Pe scurt, eu pentru ce sunt bună?

Aștept răspunsul tău.

*Prietena ta,
Orfana Singuratică*

Exaltată, am citit-o de la capăt. Probabil că folosisem prea mulți „poate”. Mi-au trecut prin cap câteva cuvinte care ar fi fost mai potrivite, dar nimic ce ar fi putut să-mi îmbunătățească argumentul. M-am gândit să-i arăt mamei, dar am decis că nu i-ar fi plăcut cât fusesem de sinceră despre familia noastră.

Adresând un plic „Observatorului Tăcut, Depeșa din Pittsburg, m-am înfofolit și am plecat pe jos până la cutia poștală de la colțul străzii.

Ningea, dar aerul mirosea a sulf – potrivit unui oraș poreclit „Oala care fierbe pe flăcările iadului”⁶. Pittsburgh era centru industrial, lucru care avea și dezavantajele lui. Am trecut printr-un nor de funingine din care am ieșit tușind și scuturându-mi haina. Duhoarea îmi intrase pe nări și simțeam pe limbă un gust ca de cupru, asemănător sângelui. Nicăieri nu-i ca acasă! În ultimii patru ani de când locuiam aici, calitatea aerului se îmbunătățise cât de cât la un moment dat, mulțumită insistențelor unor indivizi care vindeau gaze naturale. Dar cărbunele era prea atrăgător și nu a durat mult până ce orașul a început din nou să polueze

aerul, lăsându-ne cu cel puțin douăzeci de zile pe lună în care nu puteai să vezi cerul. Ca majoritatea locuitorilor, purtam cu mândrie reputația ponegrită a orașului meu.

Cu capul plecat și scrisoarea strânsă în pumn, am ajuns la cutia de metal din capătul străzii Miller. Deschizând fanta, am rămas un moment cu scrisoarea între degete, oscilând între idei și acțiune.

Pe urmă i-am dat drumul să cadă. Ușița mică s-a închis cu un zgomot metalic și decizia pe care tocmai o luasem a devenit una pe care nu mai aveam cum să o revoc.

Mi-a fost greu să mă întorc pe călcâie și să mă duc acasă. Tot așteptam să se întâmple ceva. Dar nu s-a întâmplat nimic.

Pentru moment.

1 Roz (n.tr.).

2 În engleză, masher, cuvânt cu sens dublu care descria, la acel moment istoric, atât o persoană violentă, cât și un bărbat a cărui prezență era nedorită de femeile pe care le aborda (n.tr.).

3 America își câștigase independența cu puțin peste un secol înaintea evenimentelor din acest roman. Comparativ, o țară precum China, a cărei istorii cuprinde trei milenii, ar fi fost o „țară veche” (n.tr.).

4 Termenul din engleză este short line și descrie o linie de cale ferată care acoperă o arie mică. În anumite orașe are scop turistic, însă poate servi și drept mecanism de conversie între două linii de cale ferată cu ecartament diferit, lucru comun în SUA, unde fiecare stat se supune altor norme (n.tr.).

5 „Harry” sună asemănător cu hairy – „păros” (n.tr.).

6 În original, Hell with the lid off, expresie care face referire la nivelul ridicat de poluare a aerului, aferent statutului de centru industrial (n.tr.).

Capitolul 2

De jur împrejur

Vineri, 16 ianuarie 1885

Cu vântul şuierându-mi în urechi, mă strecuram printre trupuri care se clătinau și se legănau, cu roțile de lemn propulsându-mă la viteze din ce în ce mai mari de la un capăt la altul al podelei lustruite, zburând de colo-n colo cu viteza unui tren scăpat de sub control.

Îi ziceau „ringomanie”. Băieții își aduceau iubitele ca să se țină de mâini. Mamele își târâiau copiii ca să-i obosească și să le scoată dinții de lapte cu mere caramelizate. Invalizii veneau să facă mișcare, ceea ce era, potrivit legendei, motivul pentru care domnul Plimpton inventase patinele cu roți. La recomandarea doctorului, patinase pe gheață până la începutul primăverii. Nefiind dispus să lase vremea de afară să-i încetinească recuperarea, își pusese roți la pantofi.

Așa începuse o întreagă nebunie. Ringurile acoperite înlocuiseră definitiv patinoarele cu gheață, chiar și în luna ianuarie. Erau ultimul răcnet și nimeni nu mai făcea nimic altceva.

Îmbujorată de emoție, tocmai terminam încă o tură în jurul ringului, când Harry îmi făcu cu mâna și am virat spre ieșire.

— Sunt cât tine de înalt, se făli el de pe treapta cea mai de sus.

Nu era foarte impresionant, pentru că eu nu aveam decât un metru și șaizeci și cinci. Dar nu mă simțeam în stare să fiu rea cu Harry.

— Și-ai să te faci încă și mai înalt. Ai să fii mai înalt ca Albert.

Harry îmi zâmbi timid.

— N-o să-i convină asta.

— Săracul de el. Hai, ține-mă de mână.

— N-am nevoie de ajutor, protestă el, cu toată asprimea disponibilă unui tânăr care se ținea strâns de brațul unei femei.

— Poate eu am.

Nu era adevărat, dar îi salvasem mândria adolescentină. Câteva clipe mai târziu, eram braț la braț, găsindu-ne ritmul și locul printre ceilalți patinatori.

Făcusem două ture, când trupa începu să cânte The Jam on Gerry's Rocks, un semnal pentru tinerele domnișoare că era momentul să părăsească ringul ca să se poată întrece flăcăii.

M-am făcut că nu observ exodul femeilor. Îmi plăceau întrecerile. Cu ritmul melodiei accelerând treptat, i-am dat drumul lui Harry și am început să prind viteză.

Prima ciupitură m-a surprins, fiindcă eram convinsă că mă mișc prea repede pentru genul ăla de năzbâții. Pe deasupra, inculpatul mă pișcase cu mai multă forță decât ar fi îndrăznit într-un tramvai. M-am prins repede care dintre ei trebuiau evitați, în timp ce dădeam ocol ringului la viteze din ce în ce mai mari.

Deși fusese amuzant inițial, situația deveni curând o rușine pentru ceilalți patinatori. O fată care patina mai repede decât jumătate dintre bărbați! De neiertat!

M-am ferit de primul cot, dar al doilea m-a izbit în coaste. M-am lăsat brusc în jos ca să mă pot strecura pe sub un braț azvârlit înspre mine și aproape m-am răsturnat când roțile mi-au atins poalele. Trăgându-le în sus, am strâns din dinți și am patinat mai repede.

Am trecut pe lângă Harry, care tocmai își găsise echilibrul. Charlie era și el acolo, alunecând fericit ca o rață pe lac, i-am făcut cu mâna și a scuturat din cap, zâmbind. Pe urmă s-a încruntat la ceva peste umărul meu.

M-am întors prea târziu. Un bărbat m-a împins din lateral, izbindu-mă de barieră. M-am apucat de ea cu mâinile, în timp ce rolele mele au luat-o la vale, reușind să rămân în picioare, și m-am uitat împrejur după atacatorul meu, dar el dispăruse în mulțime.

Spectatorii de dincolo de barieră făceau deja tărăboi, însă i-am ignorat. Am început iar să patinez, dar cântecul era pe terminate și cursa la fel. Furioasă, am mai făcut o tură, ca să am timp să-mi dispară lacrimile din ochi și nodul din gât. Când m-am apropiat în sfârșit de marginea ringului și am coborât înspre mulțimea în mișcare, simțeam iarăși că pot să merg cu capul sus.

Dându-mi jos patinele, am văzut-o pe mama așezată la o masă cu Sarah și Grant. Am decis să nu le însoțesc. În schimb, aruncându-mi patinele pe umăr, m-am alăturat aglomerației dimprejurul mesei cu răcoritoare. Aveam nevoie de ceva de băut.

Nu că aş fi putut să cumpăr ceva. Contribuisem cu zece cenţi la taxa de intrare pentru seara aceea şi nu-mi puteam permite să cheltui mai mult. N-aveam nicio şansă la un ceai fierbinte. Dar apa era gratis.

În timp ce aşteptam, am aruncat o privire împrejur şi m-am întrebat brusc dacă patinoarul angaja femei. De ce n-ar fi făcut-o? O femeie ar fi putut să strângă bilete sau să servească limonadă la fel de bine ca un bărbat. Ba chiar mai bine! Din moment ce locul ăsta profita de pe urma femeilor, ar fi putut măcar să angajeze vreo câteva.

Dar nici pomeneală, toţi angajaţii erau bărbaţi. Ceea ce m-a făcut să mă gândesc la toţi banii pe care îi dădeau femeile ca să vină aici. Taxa de intrare, închirierea patinelor, băuturile. Dar îşi mai cumpărau şi pantofi de ocazie – dând de lucru cizmarilor – şi bilete de tramvai. Ziarele făceau o avere de pe urma reclamelor din secţiunile pentru femei, gândite pentru a le ademeni să cheltuie nişte bani într-o după-amiază. Da, locul ăsta le datorează femeilor să angajeze măcar una...

Am simţit pe cineva pişcându-mă de cot, şi tocmai eram pe cale să-i trag un pumn, când l-am auzit pe Albert zicând:

— Salut, Pinky.

— Salut, Bertie.

Foloseşti un nume care nu-mi place şi îţi plătesc cu aceeaşi monedă.

— Nu patinezi? l-am întrebat.

S-a prefăcut că se întinde.

— Trebuie să mai las ceva şi pentru ceilalţi bărbaţi. Nu-mi place să mă dau mare.

— De când?

— De când am decis că e suficient să se dea în spectacol o singură persoană din familia asta. Arătai ridicol acolo.

— Aşa de ridicolă am fost încât au trebuit să mă doboare ca să nu câştig, i-am întors-o.

— Au făcut-o doar pentru că eşti tu, Lizzie. Nu se poate să te ştie cineva şi să nu vrea să dea cu tine de pământ.

— O fi genetic, atunci. Habar n-am ce vede Jane la tine.

Din nefericire, era o minciună. Fratele meu Albert era un diavol chipeş. Cu părul lui negru, tuns îngrijit, cu cărare pe mijloc şi o mustaţă subţire cu vârfurile ceruite. Nu-l dezavantaja decât înălţimea – era mai înalt decât mine de-abia cu o jumătate de cap.

Frumusețea lui Albert era un dar înșelător. Frumusețea și abilitatea de a se transforma într-o cu totul altă persoană aproape instantaneu. În ochii mamei, era fiul ambițios căruia i se oferea totul în schimbul unui minimum de recunoștință. În ochii lui Harry, era ușor abuziv, într-un stil tipic masculin. În ochii logodnicei lui, o domnișoară drăguță pe nume Jane Hartley, era apogeul integrității, respectului și al bunului-simț.

În ochii mei, era o teroare.

Acum doar îmi zâmbea.

— Jane vede un bărbat care o să o protejeze de o existență ca a ta. Dar am uitat – ție-ți place viața ta, așa-i?

— Nu în mod deosebit, am zis. Unele aspecte îmi repugnă.

— Dar bărbații nu-ți repugnă, nu?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Tu preferi compania bărbaților, chiar dacă sunt mai duri cu tine. Ai face bine să ai grijă, există un cuvânt pentru genul ăla de fată.

— Știu, am zis eu. Independentă.

— Neelegantă, a răspuns el.

— Inteligentă.

— Imorală.

— Capabilă.

— Ușuratică.

— Puternică.

— Destrăbălată.

Aș fi tresărit dacă n-aș fi știut că exact asta vrea. I se aprinseseră obraji de entuziasm și era tentant să-i trag o palmă ca să-l fac pe unul mai roșu decât celălalt, dar logodnica lui, Jane, chiar atunci își găsi să se-ntoarcă.

— Vai, ce aglomerație! Ce spuneai adineaori, Albert?

Dintr-o dată, Albert era tot numai maniere.

— Îi povesteam lui Pink despre gulerul tău de dantelă. Ea zice că modelul e prea încărcat, dar eu cred că tocmai complexitatea asta îi dă un aer rafinat.

— Ai face bine să-ți placă, îl tachină ea. Tu mi-ai cumpărat rochia asta.

— Pledez vinovat. Dar până la urmă, pentru cine era s-o cumpăr? Surorii mele îi plac lucrurile simple. Așa e firea ei.

— N-am zis nimic de dantela ei, am început eu.

— Hai, nu mai minți, Pinky, zise el cu glasul îndurerat. Nu păcălești niciodată pe nimeni. Ah, ascultă, Jane, ne cheamă Plimbarea Amorezilor.

Și fără să se mai uite măcar la mine, a luat-o pe domnișoara Hartley de braț și a reintrat în ring pe acordurile de vioară ale melodiei My Wild Irish Rose.

Eu am rămas unde eram, fierbând de nervi. Imaginați-vă, să mă facă el pe mine mincinoasă. În vreme ce noi economiseam cât puteam ca să avem în continuare un acoperiș deasupra capului, Albert își cheltuia salariul pe haine noi și cadouri scumpe pentru viitoarea lui soție. Eforturile noastre îi permiteau să trăiască o viață prea bună pentru el. Ce frumos din partea noastră!

Am aruncat o privire înspre mama. Îl luase pe Grant pentru ca Sarah să poată merge cu Charlie la Plimbarea Amorezilor. Mi-a trecut prin cap să mă duc până acolo și să mă plâng de Albert – de egoismul și obrăznicia lui. Dar mama întotdeauna îi găsea justificări sau îmi spunea că exagerez. Ca atunci când apăruse la ușa noastră un tată cu fiica lui ca să ne spună că Albert o lăsase însărcinată. Mama se prefăcuse confuză, iar apoi, pe tonul cel mai politicos și elegant, întrebase de unde știa fata că Albert e tatăl. Aluzia o făcuse pe fată să plângă și pe tată să iasă vijelios din casă, trăgându-și fiica după el. Săraca fată îl strigase iar și iar, în timp ce Albert rămăsese ascuns. Și laș, și nemernic.

Dar învățase din asta o lecție. Nu exista nimic pentru care mama să nu-i găsească scuze.

Legenda la mine în familie era că eu cream mereu probleme. Nu era adevărat. Nu eu le cream. Era de vină Albert, care semăna belele cum seamănă alții grâu. Nu, păcatul meu era că atrăgeam mereu atenția asupra problemelor pe care le vedeam. Refuzam să tac. Ceea ce, pentru mulți oameni, era ca și când eu le-aș fi pricinuit.

Tocmai dezbăteam dacă să dau ultima monedă de cinci cenți pe un pachet de Necco Wafers, când mi-a țipat cineva în ureche.

— Lizzie! Lizzie Cochrane!

M-am întors fix la timp ca să fiu luată în brațe de o femeie de vârsta mea, cu părul blond, gropițe mari în obraji și un zâmbet mult prea larg.

— Ada! A trecut prea mult timp de când nu ne-am văzut!

— Mult prea mult, fu ea de acord.

O întâlnisem prima oară pe Ada pe ring, vara trecută, și ne făcusem repede un obicei din a patina împreună ca să facem față agresorilor.

— Știu, am oftat. N-am mai venit aici de săptămâni întregi.

— Nici eu, recunosc eu ea. Vino! Băiatul care m-a scos în oraș s-a dus să ia ceva de băut, așa că am câteva minute, și nu poate să fie gelos pe tine. Hai, fii amanta mea!

Râzând, mi-am pus repede înapoi patinele și pe urmă am intrat amândouă în ring, găsindu-ne locul printre amoretzii care se legănau pe ritm, alunecând pe podeaua lustruită.

— Ce mai faci? Tot menajeră ești?

Ada s-a strâmbat.

— Nu. Stăpâna casei a zis că zâmbesc prea mult. Imediat după ce soțul ei tocmai îmi complimentase zâmbetul, ceea ce e de tot hazul. Acum nu îmi mai arde de zâmbit. Lucrez într-o fabrică.

Mi s-a strâns inima ca un pumn, dar am încercat să rămân neutră, în spiritul diplomației.

— Și cum e?

— Plicticos. Extenuant. Umilitor. Muncesc de la șapte dimineața la șase seara, cu o singură pauză de jumătate de oră la prânz, și nu câștig decât patru dolari pe săptămână. De-aia nici n-am mai venit aici în ultima vreme. Țin la mărunțiș.

— Îmi pare foarte rău! am strâns-o de braț. Dar acum ești aici!

— Mulțumită lui Benjamin!

Îi înflori pe față un zâmbet mecanic, care dispăru la fel de repede precum apăruse.

— Benjamin? am întrebat.

— E funcționar la bancă. Ne-am întâlnit în tramvai, pe Shady Avenue. M-a întrebat unde ar putea să mă scoată în oraș și am zis că aici. În felul ăsta, dac-o fi să cad, măcar n-am să fiu singura.

Râse.

M-am forțat să râd cu ea, simțindu-mă goală pe dinăuntru. Pentru o femeie, „a cădea”¹ era un cuvânt cu mai multe sensuri. Am decis să-l ignor pe cel conotativ.

— Ai auzit de fata din New York?

— Aia care și-a spart capul și a murit? răspunse Ada, imediat.

— Da, am zis.

Iar apoi, ca să subliniez relevanța, am adăugat: „De la o căzătură pe ring.”

Ada strânse din umeri a nepăsare.

— Norocul meu că majoritatea căzăturilor nu sunt fatale.

Am ales să schimb subiectul, vrând să vorbesc despre întâmplarea care mă măcina de două zile.

— Că tot vorbim de știri, ai văzut articolul din Depeșă? Răspunsul Observatorului Tăcut pentru Tatăl Îngrijorat?

Ada m-a împins din șold și mi-a răspuns cu o notă de reproș:

— Lizzie, eu nici nu-mi permit să cumpăr ziarul.

— Stai că-ți spun eu, atunci.

I-am povestit toată trășenia și, până să terminăm a ne bate joc de Observatorul Tăcut, deja dădusem ocol ringului de două ori. Când i-am spus și de scrisoare, i s-a tăiat respirația și m-a strâns tare de braț.

— Doar n-ai trimis-o!

— Ba da! Jur că da!

S-a îmbujorat toată și i s-au adâncit gropițele din obraji.

— Slavă Domnului că exiști, Lizzie!

În continuare, am discutat cazul bigamului amator de patinaj pe role care apăruse recent la ziar. Un bărbat pe nume Osborn o fermecase pe moștenitoarea unei averi semnificative pe unul dintre ringurile din Ohio. Din păcate, chiar în ziua cununiei lor, cealaltă nevastă a lui îi născuse un fiu în Pennsylvania. Fusesse emis recent un mandat de arestare pe numele lui, iar Ada și cu mine am râs, arătând cu degetul către toți bărbații de pe ring care ar fi putut fi el în căutarea unei a treia soții.

— E fix ca-n viață, zise Ada. Mergi în cercuri, cu ochii după bărbați, și speri că nu se vor dovedi a fi nemernici.

— Și te strădui să nu cazi, am adăugat, ca pe un avertisment.

Când s-a terminat muzica, ne-am întors la barieră și l-am găsit pe tânărul amoretz al Adei așteptând cu două pahare de limonadă.

— Am adăugat un ingredient special, explică el, făcându-i din ochi. Ca să te-ncălzești.

Luându-i băutura din mână, Ada mă prezentă.

— Ea e Lizzie, prietena mea.

Benjamin mă cântări din priviri pentru câteva momente, analizându-mă din cap până-n picioare. Zăbovi o clipă asupra feței mele – dincolo de orice îndoială, cea mai atrăgătoare trăsătură a mea. Mulți bărbați spusese că îmi admirau ochii, a căror descriere alterna între „adânci”, „limpezi”, „sentimentali” și „plini de toată tristețea din lume”. Mama spunea că ochii mei erau perfect egali. Harry spunea că erau frumoși.

Albert spunea că erau prea mari și că îi țineam prea deschiși. „Mă fac să mă simt expus”, spusese odată.

În rest, fața mea era oarecum neimpresionantă. Rotundă, cu sprâncene care arătau de parcă le pictase cineva la repezeală. O gură bine conturată, cu o buză subțire sus și una plină jos. Cel mai puțin îmi plăcea nasul meu, care era ușor cârn. Dar măcar n-aveam urechile lăbărțate, iar pielea mea era netedă – o mică victorie.

Nu că vreunul dintre lucrurile astea era suficient ca să compenseze pentru aspectul siluetei mele, sau mai degrabă al lipsei acesteia. Nu încercasem niciodată să conving pe nimeni că aveam sâni și eram prea slabă ca să am ceva pe șolduri. Lizzie Cochrane – cu înfățișarea modestă.

— Încântat de cunoștință!

Benjamin de la bancă se hotărâse, aparent, să nu o dea pe Ada la schimb pentru mine. A luat-o de mână și a zis:

— S-o bei pe toată! Îmi pare rău, Lizzie, că nu am una și pentru tine.

— Nu-i nimic, am zis.

După cum mirosea paharul Adei, nu puteam decât să mă bucur. N-aș fi suportat atâta whisky în limonada mea.

— Permite-mi să-ți dau bani să-ți cumperi una, zise el, practic oferindu-se să mă plătească să dispar.

Nerăbdarea lui de a rămâne singur cu Ada m-a convins. Hlizindu-mă peste, am zis:

— Vai, Benjamin, îmi pare așa de rău, dar trebuie să ți-o fur. Am o problemă teribilă și am nevoie de Ada să mă ajute s-o rezolv.

Am luat paharul din mâna ei, i l-am dat lui înapoi și pe urmă am tras-o pe Ada în mulțime.

Odată ce eram prea departe ca să ne mai poată auzi, ea zise:

— N-ar fi trebuit să faci asta, Lizzie!

Furia din vocea ei mă surprinse.

— Doar nu voiai să stai cu el!

— Ba chiar voiam, izbucni ea. Cel puțin până m-ar fi scos la cină.

M-am oprit brusc.

— Nu ești serioasă.

— Stomacul meu e foarte serios. N-am mai mâncat ca oamenii de zile întregi.

Ada își smulse mâna dintr-a mea.

— Ne mai vedem, Lizzie.

Și cu asta s-a răsucit pe călcâie și s-a dus înapoi la iubitul ei.

Uluită, m-am uitat cum s-a-ntors lângă el și, evident la cererea lui, a sorbit din băutura modificată. Apoi, întorcându-se cu spatele la mine, au intrat pe ring împreună, el cu mâinile-n șolduri.

Ei bine, era clar pentru ce credea Benjamin că sunt bune fetele. Partea îngrozitoare era că Ada părea să fie de acord.

Simțindu-mă absolut îngrozitor, m-am întors la masa familiei mele. Harry era acolo, îngrijindu-și buza spartă și ținându-se de cot. Mama tocmai încerca să alunge doctorul.

— E doar o vânătaie.

— Sau cinci, am zis eu, așezându-mă lângă el. Ce s-a-ntâmplat?

— Am intrat într-o cursă! Zâmbetul triumfător al lui Harry era vizibil dureros, iar el voia să pară indiferent la ce i se întâmplase.

— N-a câștigat, zise Albert, apropiindu-se împreună cu Jane.

— S-a străduit cât a putut, zise Charlie.

— Și a avut grijă să nu-și rupă nimic, adăugă Sarah.

— N-aveți de unde să știți dacă nu mă lăsați să mă uit la el, insistă doctorul.

— Zice că n-are nimic, izbucni mama.

De fapt, îmi dorea cu disperare ca doctorul să îl examineze pe Harry, dar nu ne puteam permite banii pe care i-ar fi cerut.

— Ar trebui să ne ducem cu toții acasă. Lui Harry i-a ajuns pentru o zi, Grant e obosit și ajunge în curând trenul lui Kate. Cineva ar trebui să o întâmpine la gară.

— Jane și cu mine putem face asta, mamă, se offeri Albert. Apoi, Kate și cu mine o vom conduce pe Jane acasă și ne vom întoarce înainte să te bagi în pat.

Mama l-a pupat pe Albert în semn de mulțumire și am plecat toți opt.

Fierbeam de nervi. Eu nu terminasem de patinat. Nimeni nu mă întrebase ce părere aveam. Dacă aș fi spus ceva, mi s-ar fi spus că sunt dificilă, egoistă sau încăpățânată: „Așa e Pink. Mereu ne face probleme.”

Așa că am fiert în liniște.

* * *

Fu mare tăărăboi la micul-dejun. Nepoata mea Beatrice descoperise că-i plăcea să cânte de când n-o mai văzusem și se trezise dis-de-dimineată cântând Oh My Darling, Clementine din toți rărunchii, cu vocea ei de soprană de doi ani.

*In a cavern, in a canyon,
Excavating from a mine,
Dwelt a miner, forty-niner²
And his daughter, Clementine.*

„Într-o peșteră, într-un canion,
Săpând într-o mină,
Trăia în 1849 un miner,
Cu fiică-sa, Clementine.”

Toți cei trei frați ai mei considerau că era absolut hilar s-o audă cântând cântecul acela ușor indecent, o parodie a baladelor triste care nu mai erau la modă. Mama nu se bucurase să afle că nepoata ei știa toate versurile. Am văzut-o uitându-se cu neîncredere la Kate, dar soră-mea era obosită până-n măduva oaselor și nu observă. Deja părea mai bătrână de 19 ani și se ținea de cana de cafea cum s-ar fi ținut de catarg căpitanul unei corăbii pe cale să se scufunde.

Aș fi cântat și eu cu ea, dar frunzăream Depeșa. Eram dezamăgită. Cu toate că știam că nu mi-ar fi publicat niciodată scrisoarea, sperasem să aterizeze pe biroul lui Bessie Bramble, unde ea să o poată folosi ca să-l ia la trei-păzește pe Observatorul Tăcut. Dar nu vedeam niciun articol de la niciunul dintre ei. Singura poveste interesantă era una despre o tentativă de evadare din New Mexico, unde un ajutor de șerif ținuse piept de unul singur unei cete de 83 de cowboy din Texas. În rest, se vorbea doar de tăblia de pe Washington Monument și colonizarea Africii.

Beatrice ȋopăi pe lângă mine, tropăind și cântând:

*Light she was and like a fairy,
And her shoes were number nine,
Herring boxes without topses,
Sandals were for Clementine.*

*Drove she ducklings to the water
Ev'ry morning just at nine,
Hit her foot against a splinter,
Fell into the foaming brine.*

„Era ușoară ca o zână,
Și purta mărimea 42,
Ca niște conserve de pește fără capac
Erau sandalele lui Clementine.

Ducând rațele la apă
Dimineața pe la nouă,
S-a împiedicat de-un buștean
Și-a căzut în valuri.”

Dând pagina până la Geanta cu Scrisori, am înghețat ca un iepure în câmp. În partea de sus a paginii dedicate scrisorilor pentru editor, în chenarul lui propriu și cu litere mari, se afla un mesaj:

Orfana Singuratică

Dacă autoarea scrisorii semnate „Orfana Singuratică” e dispusă să își trimită numele și adresa la acest oficiu, doar ca dovadă a bunei-credințe, cererea sa va fi tratată cu bunăvoință și va primi informația pe care o dorește.

Mi se zbătea inima în piept. Mă simțeam ca un copil obraznic scos în fața clasei să i se dea cu rigla peste mână. O solicitare să-mi dezvălui identitatea? Să-mi dau numele la ziar? Ce-ar fi putut să vrea? Încălcasem vreo lege? Calomniasem pe cineva?

Am recitat în minte scrisoarea. Nu, fusese complet adecvată. Tăioasă, poate, și un pic mai directă decât cele cu care erau ei obișnuiți. Dar nu scrisesem nimic pentru care să merit să fiu certată!

Dar oare chiar voiau să mă certe? Dacă ar fi vrut, Depeșa mi-ar fi putut publica scrisoarea extrem de personală și ar fi putut scrie un răspuns nimicitor. În schimb, tipăriseră solicitarea asta ciudată. „Dovadă de bună-credință”? A cui bună-credință? Și oare ce favoare ar fi putut să-mi facă ei mie?

Acum cântau și frații mei:

*How I missed her! How I missed her,
How I missed my Clementine,
But I kissed her little sister,
And forgot my Clementine.
In my dreams she still doth haunt me,
Robed in garments soaked with brine;
Then she rises from the water
And I kiss my Clementine.*

„Ce dor mi-a fost! Ce dor mi-a fost!
Ce dor mi-a fost de Clementine,
Dar am pupat-o pe soră-sa mai mică
Și-am uitat de Clementine.

În vise încă mă bântuie,
Cu hainele băltind de apă;
Apoi se ridică din valuri,
Și-o sărut pe Clementine.”

Îndrăzneam oare să le accept propunerea? Ar fi însemnat să le dezvălui identitatea mea. Nu m-aș mai fi putut ascunde după un nom de plume. Nu i-aș mai fi putut trimite în siguranță scrisori de acasă. Aveam oare să-l întâlnesc pe Observatorul Tăcut? Puteam face față leului la el în bârlog? Nicicând în viața mea nu îmi mai fusese atât de clar că trebuia să iau o decizie. Oare chiar îndrăzneam?

*Oh my darling, oh my darling,
Oh my darling Clementine,
Thou art lost and gone forever,
Dreadful sorry, Clementine.*

„Vai, dragă, vai, dragă,
Vai, dragă Clementine,
Pierdută în veci și pururi,
Rău îmi pare, Clementine.”

Pierdută-n veci și pururi...

Pare prostesc atunci când spun că un cântec m-a ajutat să mă hotărăsc, dar muzica modernă avea un anume efect asupra vieții mele pe care nu aveam să-l înțeleg decât săptămâni – sau chiar ani – mai târziu. În momentul acela, auzind vocile bărbaților din familia mea cum râdeau de o femeie pierdută pentru totdeauna, am luat o decizie. Da, îndrăzneam. „Dacă tot urmează să mi se spună că le fac numai necazuri, aș putea măcar chiar să le fac un necaz.”

1 În original, to fall, care face parte din expresia fall in love – „a se îndrăgosti”. În text are și sensul de „a cădea în păcat” (n.tr.).

2 Forty-niner, derivat de la forty-nine („patruzeci și nouă”) era o poreclă atribuită celor care luaseră parte la Goana după Aur din California din

1849 (n.tr.).

Capitolul 3

Expediată

1

—

Duminică, 18 ianuarie 1885

Înaltă și impunătoare, clădirea redacției Depeșei, cu frontispiciul ei de fier forjat, părea, în mintea mea, de modă veche într-un stil pretențios. Fața fondatorului, colonelul J. Heron Foster, stătea cocoțată în vârful acoperișului, deasupra unui șir de cinci ferestre rotunde și sub un steag american. De la arcadele și ferestrele înalte și înguste și până la creneluri, frontoane și ornamentele în formă de crini imperiali, era pur și simplu de prost gust.

Ferestrele de la parter erau pline de postere care proclamau că Depeșa era „Cel Mai Consistent Cotidian din State!” Și că ar fi avut „Opt Pagini Zilnic! Și Peste 15.000 în Total!” Vanzătorii de ziare recitau titlurile articolelor în lungul și-n latul străzii aglomerate, așa că fu nevoie să mă strecur printre ei și pe lângă câțiva bărbați care își țineau de cald cu o discuție înflăcărată despre Cavalerii Muncii² și posibilitatea unei greve în industria feroviară.

Dacă nu eram pe cale să-mi ies din minți de teamă, mi-ar fi priit forfota și agitația.

Fugind de la biserică spre linia de tramvai, o mințisem pe mama, spunându-i că trebuia să ajung la un interviu de angajare. Aveam prea multă nevoie de bani ca să aibă ce obiecta. În schimb, îmi urase noroc, adăugând: „Și ai grijă să te porți frumos!”

Împingând ușile sediului Depeșei, am descoperit că interiorul arăta surprinzător de nou. Își trăseseră conducte de gaz și aveau tapet modern pe pereți. Dar era ca și cum, odată modernizată clădirea, nu se sinchisise nimeni să mai facă și curat. Culoarea tapetului era neuniformă, iar țevile oxidate fâsâiau și pocneau pe alocuri.

S-a apropiat de mine un portar, examinându-mă din cap până-n picioare.

— Dacă ai un anunț, poți să mi-l lași mie.

Am scuturat din cap.

— Eu – mi s-a cerut să vin.

— La biroul editorului?

— Da, vă rog.

Habar n-aveam.

— Etajul patru. Întreabă de Madden.

Mi-a arătat scările cu degetul, pe urmă a uitat imediat de mine.

Urcând, auzeam ceva huruind și trăncănind de dincolo de pereți. Să fi fost oare presele de tipar? Erau electrice? Pittsburgh nu folosea prea multă electricitate, pentru moment. Charlie spunea des că, dacă ar fi avut creier în cap, s-ar fi lăsat de slujba lui la fabrica de cauciuc și ar fi învățat să facă instalații electrice.

Eu nu aveam timp să mă entuziasmez pe tema electricității, ocupată fiind să mă lupt cu scările alea îngrozitor de abrupte. De mai multe ori, mi se agăță tocul de la pantof în poalele paltonului și fu nevoie să mă țin de balustrada de piatră ca să rămân în picioare. „Ar fi complet caracteristic vieții mele dacă aș cădea acum și mi-aș suci glezna. Sau gâtul.”

Faptul că biroul redacției era la ultimul etaj spunea ceva despre valoarea reporterilor – dacă ar fi avut loc un incendiu, oamenii ar fi ars de vii, dar presele ar fi putut fi salvate. Zgomotul din capătul scărilor nu semăna deloc cu cel de dedesubt. Peste țăcănitul mașinilor de scris, auzeam râsete de bărbați prin fereastra deschisă de deasupra singurei uși. Pe tot holul nu mai era niciun alt birou. Nicio ușă pe care să scrie MADDEN, doar un portal de sticlă mată către redacție: atât creierul ziarului, cât și egoul său.

Cu mâna înmănușată, am bătut la ușă atât de încet că n-aș fi fost în stare nici să sperii o pasăre.

Nimic.

Luându-mi inima în dinți, am mai ciocănit o dată, de data asta cu mai multă forță.

— Intră! lătră o voce.

Ținându-mă strâns de geantă și de haină, am răsucit clanța și m-am avântat înăuntru.

La fel ca restul orașului, redacția era plină de fum, doar că, în cazul de față, sursa era un larg sortiment de trabucuri, țigări și pipe. Combinație din care rezulta un norișor cu iz greoi ce mă amețea.

La fiecare birou şedea un bărbat cu o maşină de scris Remington şi un teanc dezordonat de hârtii, şi pe deasupra sugativă, călimări de cerneală, stilouri, creioane, ţigări, chibrituri, pungi de tutun, mingi de baseball, lemn dulce, poze şi toate mărunţişurile asociate unui reporter modern. Priveliştea era chiar mai ameţitoare decât fumul.

La primul meu pas în această lume a bărbaţilor, toată zarva încetă instantaneu. Jurnalişti întinşi cu picioarele pe masă luară brusc poziţia de dreپti ca nişte şcolari în prezenţa unei profesoare. Voci tunătoare amuţiră în mijlocul propoziţiei. Cei aşezaţi mai departe de uşa de sticlă mată îşi suciră gâturile ca să vadă din ce cauză se făcu linişte.

Un copist veni în grabă spre mine. Nu ar fi avut cum să aibă mai mult de paisprezece ani.

— Pot să vă ajut, domnişoară?

Căznindu-mă să articulez cuvintele, am zis în şoaptă:

— Domnul Madden?

Băiatul îşi plecă urechea mai aproape de mine.

— Pardon, domnişoară. Cum aţi spus?

Înghiţind în sec şi străduindu-mă să ascund faptul că tremuram, am zis:

— Aş vrea să-l văd pe domnul Madden.

— Uite-l acolo, zise băiatul, indicându-mi direcţia cu degetul. Domnule Madden, această tânără domnişoară e aici pentru dumneavoastră!

Aşteptându-mă la vreun bătrân venerabil cu ochelari, am fost surprinsă să văd un bărbat cu foarte puţin păr alb pe la tâmple. Domnul Madden avea o bărbie rotundă, nasul şi urechile mari şi cei mai trişti ochi pe care-i văzusem vreodată la o fiinţă vie care nu era un câine.

La chemarea băiatului, Madden abandonează conversaţia pe care tocmai o purta şi traversă camera.

— Da, domnişoară?

Zâmbetul lui părea obosit.

— Mi-aţi cerut să ne întâlnim azi.

Se încruntă şi un singur rid îi apăru pe frunte.

— Serios? Te rog să mă ierţi, nu-mi amintesc.

— De fapt n-aţi specificat ziua, m-am corectat eu. Dar aţi anunţat în ziar că ar trebui să vin la dumneavoastră pentru răspunsul pe care-l caut.

După un moment de confuzie, păru să-i pice fisa.

— Ah, fata cu scrisoarea! Da, te rog!

Îmi desprinsese delicat mâna de clanță și mă trase înăuntru, închizând în urma mea singura cale de ieșire.

— Vino la mine în birou și putem sta de vorbă. Mulțumesc, Willie, adăugă înspre copist. De ce nu te duci tu să vezi dacă avem niște ceai sau cafea? Pe aici, domnișoară...?

— Cochrane.

Numai după ce i-am răspuns, mi-am dat seama că tocmai renunțasem cu nechibzuință la anonimat.

Domnul Madden mă conduse într-un birou pe colț cu pereții și ușa de sticlă de la jumătate în sus, unde putea purta o conversație privată și ține redacția sub observație în același timp. Pe ușa de sticlă mată scria cu litere mari „George Madden – Editor”.

Pe drum, trecurăm pe lângă un birou secretaire³ deosebit de ordonat, la care era așezat un bărbat în jur de 40 de ani cu obraji roșii și ochii de un albastru electrizant. Mă studie cu interes. Privindu-mă în ochi, dădu din cap în semn de încurajare. Eu n-am reușit să-i ofer în schimb decât un zâmbet leșinat, înainte de a intra în biroul lui Madden.

— Îmi permiți să-ți iau haina?

Odată atârnat paltonul meu în cuier, domnul Madden îmi trase un scaun și apoi se sprijini de marginea biroului.

— Ei, domnișoară Cochrane, îți spun sincer, ne-ai trimis o scrisoare foarte interesantă.

După ce mi-am dat jos mânușile, mi-am lăsat mâinile să-mi cadă în poală, unde nu mai tremurau chiar așa de tare.

— Serios?

— Da.

Se încruntă puțin.

— Pot să te rog, doar ca să fim siguri, să-mi relatezi ceva din conținutul ei?

— Ah, am zis. Avem și impostori?

— Niciodată nu poți fi prea sigur. E o afacere stranie treaba asta cu ziarele.

— Nu cred că aș putea cita exact. Am scris ca să pun sub semnul întrebării opinia Observatorului Tăcut despre cum femeilor le pasă mai mult de pâine și haine de ocazie decât de supraviețuire.

— Așa. Din nou, doar ca să fim siguri, câți ani ai zis că aveai când a murit mama ta?

— Mama trăiește, am zis instantaneu. Aveam șase ani când a murit tatăl meu.

— Aha, zise el, relaxându-se un pic. Iartă-mă. Așa cum probabil îți imaginezi, am primit mai multe scrisori cu privire la recente Observații Tăcute. Biroul meu e plin de ele, adăugă, indicând cu degetul un teanc. Douăsprezece tinere domnișoare, indignate toate.

Înșfăcă o scrisoare din vârful teancului.

— Uite una, își zice Becky Briarly. Spune că numele lui O.T. ar trebui să fie Observatorul Tâmpit. Scrie: „În orașele din Est sunt mai multe femei decât bărbați. Ce vrei să faci cu surplusul? Ai de gând să schimbi faimosul sfat al lui Horace Greeley pentru bărbații tineri ca să se potrivească situației? «Mergi spre Vest, tânără femeie, mergi spre Vest»⁴? Poate ai putea să ne împachetezi și să ne trimiți prin poștă unei pețitoare. Pe vagoane ar putea să scrie Marfă Perisabilă, Fete De Măritat Trimise Spre Vest, Livrare Cu Prioritate, De Ținut La Gheață.”

Madden și-a luat ochii de pe scrisoare ca să se uite la mine, poate așteptându-se să râd. Eu doar am ridicat din sprâncene.

Smulse altă scrisoare de pe birou.

— Uite încă una. Se semnează Fatima. Zice că i-a plăcut mereu Observatorul Tăcut, dar acum și-a dat cărțile pe față și e la fel de nebun ca oricare alt fiu al lui Adam.

Căută ceva în josul paginii.

— Aha! Ascultă! „Aș fi suficient de în vârstă ca să votez, dacă egoiștii de bărbați mi-ar da o șansă, dar sunt și suficient de tânără încât să am speranța că voi trăi să văd cum femeile de pretutindeni mășăluiesc spre secțiile de votare să-și revendice drepturile.”

Se uită din nou la mine ca și cum ar fi așteptat ceva.

— Vezi?

Voiam să fiu calmă, rațională și să-i răspund elegant. Dar niciodată nu reușeam să mă comport cum aș fi vrut, așa că-n schimb, l-am luat la bani mărunți.

— Ce-i în neregulă cu asta?

Madden lăasă scrisoarea să-i cadă din mână de parcă ar fi fost murdară.

— N-o să ajungă la sufletul nimănui. N-o să convingă pe nimeni. E un argument și poate e bun de spectacol. Ar vinde genul ăsta de scrisori ziare? Cu siguranță. Le vom publica? Absolut. Dar nu impulsionează conversația. Nu slăbesc în niciun fel argumentul împotriva femeilor.

Devenind brusc serios, începu să măsoare camera cu pasul.

— Orice bărbat ar citi scrisoarea aia ar spune – iartă-mă – nu-i decât o altă femeie care urăște bărbații, făcând panaramă, și că așa ceva ar trebui să fie ilegal.

Se opri în dreptul meu și împunse aerul cu ambele degete arătătoare.

— Scrisoarea ta e altfel. Gramatica ta poate lasă de dorit, dar sunt idei acolo care miros a nou. Pentru că ai dreptate. Wilson a uitat cu totul de fetele orfane în articolul lui. Fete a căror singură opțiune e un loc de muncă.

— Wilson?

— Observatorul Tăcut. Numele lui real e Erasmus Wilson.

— Ah, am zis și apoi m-am încruntat. Ce are gramatica mea?

El mă ignoră.

— Scrisoarea ta are suflet, dar mai are și un punct de vedere despre care nu vorbește nimeni. Perspectiva contează în domeniul ăsta. Și nimeni nu mai are perspectiva ta.

— Bessie Bramble...

— Bessie e nemaipomenită, dar se uită la problema fetelor de sus în jos. Tu vii de la rădăcină. Pentru ea, femeile sunt un concept. Pentru tine, sunt oameni.

— Bineînțeles că suntem oameni!

Cocoțându-se iarăși pe birou, Madden scutură un deget înspre mine.

— Iată! Nu sunt. Suntem. Noi suntem oameni. Exact asta e ideea.

Lăsându-și mâna în jos, îmi culese scrisoarea din grămadă.

— Sigur nu vrei să publicăm asta. E personală și, cu toate că orice reportaj bun trebuie să pară personal, nu poate să fie despre reporter însuși. Uite ce mi-ar plăcea mie: dacă ești dispusă, mi-ar plăcea să-i scrii un răspuns lui Wilson din care să scoatem povestea ta, dar care păstrează perspectiva.

— Dar fără povestea mea...

— M-am exprimat greșit. Nu vorbi doar în numele tău. Vorbește în numele tuturor fetelor ca tine. În momentul ăsta, ele nu au o voce. Pentru o zi, într-un singur articol, poți să le oferi una. Te interesează? Te plătesc, evident, adăugă. Trei dolari pentru un articol.

Pentru că simțeam în același timp încântare, anxietate, reticență și uimire, fața mea probabil era de tot râsul. Clikeam o grămadă.

— Nu știu ce să spun...

Dădu din cap.

— Normal. Ești nehotărâtă. N-ai mai făcut niciodată așa ceva, e intimidant.

— Nu e vorba de asta.

Răsuceam cu arătătorul inelul norocos de pe degetul mare.

— Eram pe punctul de a spune „da” când te-ai oferit să mă plătești.

— Ah. Dar n-ai vrut să cred că motivația ta e strict financiară.

— Corect.

— Totuși, îți trebuie un loc de muncă.

— Da, am zis cu ciudă.

— Scuză-mă că te-am insultat. Ar fi trebuit să fiu explicit de la început. Domnișoară Cochrane, ți-am cerut să vii aici ca să te întâlnesc, să-ți vorbesc, să aflu ce gândești și apoi, dacă-mi place, să-ți ofer oportunitatea de a scrie în mod profesional pentru ziar. Cred că ai ceva de spus. Dar nu e decât opinia mea. Vreau să știu dacă tu crezi că ai ceva de spus.

M-am îndreptat brusc, de parcă m-ar fi împuns cineva cu o sulică în spate.

— Da, am.

— Bun. O mie cinci sute de cuvinte, poimâine.

Cinci minute mai târziu ieșeam din birou. Bărbatul chipeș de la pupitrul secretaire îmi zâmbi, dar eram prea agitată să-i răspund. Voiam să țip, să dansez și să mă ascund, toate în același timp.

Îi spuseseam mamei că mă duceam la un interviu de angajare. „Până la urmă, n-am mințit!”

1 În engleză: [dispatched](#), cuvânt derivat din substantivul [dispatch](#), care apare în titlul original al ziarului, [The Pittsburg Dispatch](#) (n.tr.).

2 Federație americană activă în secolul al XIX-lea, cu filiale în Canada și Marea Britanie, care avea în vedere interesele muncitorilor (n.tr.).

3 În original, [rolltop desk](#) (n.tr.).

4 În original, [Go West, young man](#), „go West!” (n.tr.).

Capitolul 4

Observator

Luni, 19 ianuarie 1885

De-abia intrasem pe ușă când apăru mama, luându-mi haina și întrebându-mă cum decursese interviul.

— Mi s-a oferit ocazia de a demonstra că mă pricep. Dar pentru asta, trebuie întâi să scriu câteva paragrafe.

— Oh! E post de cadru didactic?

— O să fie educativ, am răspuns eu vag. Dacă îmi iese cum trebuie.

Nu puteam să-i spun. Nu încă. Dacă dădeam cu bâta-n baltă? N-aș fi putut să suport batjocura lui Albert, nici felul în care și-ar fi dat Sarah ochii peste cap, de parcă ar fi știut de la bun început ce avea să se întâmple, nici eforturile lui Harry de a mă consola.

Dar mai neplăcută decât toate la un loc ar fi fost dezamăgirea mamei.

Așa că n-am spus nimănui în ce consta oportunitatea mea.

Fără să o afecteze în vreun fel imprecizia mea, mama strânse din umeri.

— Nu e nimeni în sufragerie. Doar încearcă să nu risipești cerneala.

Parcă ar fi fost clarvăzătoare.

O oră mai târziu, pagina era la fel de plină de tăieturi pe cât erau degetele mele de cerneală. Nu fiindcă nu aș fi avut lucruri de spus. Doar că apărea aceeași problemă ca întotdeauna, anume că nu știam cum să le exprim. Încercam să țin seama de ceea ce spusese Madden. Pentru că avea dreptate: nu era vorba de mine. Era vorba despre toate celelalte fete – cele care trăiau vieți ca a mea, doar că și mai grele. Adevăratele orfane singuratice ale lumii.

Adoram ideea de a oferi altor persoane posibilitatea de a se face auzite. Doar că habar nu aveam cum să scriu altfel decât din experiență. După câteva ore petrecute mâzgălind aiurea, m-am retras vizibil frustrată către patul meu temporar din camera mamei.

Capul ei, cu bonetă cu tot, era deja pe pernă.

— Cum ți-a mers cu scrisul?

— Îngrozitor. Nu am nicio idee. Și aparent, gramatica mea e sub orice critică.

— Sunt sigură că nu-i așa, încercă ea să mă împace.

Am rămas trează mult timp după ce adormise mama, jucându-mă cu inelul de pe degetul mare și bătându-mi capul cu evenimentele din acea zi. Cât de captivant! Ce oportunitate!

De-aș fi putut doar s-o înhaț.

* * *

Răsfoind ziarele în căutare de inspirație, a doua zi dimineață, am descoperit o altă dificultate. Nu era niciun articol nou al Observatorului Tăcut pe care să-l atac, nicio scrisoare nouă care să pornească o conversație despre situația dificilă a fetelor muncitoare.

Dând însă pagină după pagină, un anunț mi-a atras atenția. În ziua aceea, la prânz, avea să aibă loc un protest pentru drepturile femeilor la Observatorul Allegheny.

— Mamă, ți-ar plăcea să vizităm observatorul azi?

Până la urmă deveni o ieșire în familie. În timp ce Harry se duse la școală, iar Albert și Charlie la serviciu, Sarah și Kate îi înfobiliră pe Grant și Beatrice ca să înfrunte frigul cu noi. Kate părea că ar fi preferat să rămână acasă și să doarmă, dar mama reuși să o convingă să vină cu noi, de dragul lui Beatrice.

A trebuit să intru în camera mea pentru un moment, în căutarea unui ac cu care să cos un nasture. Când am bătut la ușă, Beatrice a spus „Intră!” înainte să o poată opri Kate.

Soră-mea tocmai se schimba de haine și încă nu își încheiase toți nasturii la mâneci. Am văzut pe brațele ei urmele decolorate ale unor vânătăi. Vânătăi de forma și mărimea degetelor unui bărbat. Kate m-a străpuns cu o privire rece. I-am explicat că voiam un ac și am plecat imediat ce l-am găsit.

Pe hol, m-am sprijinit de perete, cu fălcile încleștate și pumnii strânși. Săraca de soră-mea! Nu era de mirare că mă detesta. E mult mai ușor să ierți pe cineva pentru că a greșit decât pentru că a avut dreptate.

Eram în Pennsylvania în ianuarie, așa că era zăpadă pe jos. Pe vremea asta, anul trecut, ninsese în cantități record, peste 60 de centimetri, iar anul ăsta părea hotărât să țină pasul. Cu căruciorul lui Grant acoperit ca să-l protejeze de zăpadă și de funingine, am plecat pe jos înspre Riverview Avenue.

Multă lume organiza tot felul de întruniri și picnicuri în curtea Observatorului. Pe timp de vară, îmi plăcea să stau acolo și să citesc romane împrumutate de la Biblioteca Femeilor¹. Dar nu pe cele scrise de autorii de renume, precum Dickens sau Hugo, sau Dostoievski, sau măcar Henry James, a cărui carte intitulată Portretul Unei Doamne chiar mă străduisem s-o ndrăgesc. Nu, mie îmi plăcea imaginația științifică a lui Jules Verne, presimțirile stranii ale lui Mary Elizabeth Braddon, afinitatea lui Wilkie Collins pentru dramatism și romanța gotică din Chemarea² lui Hugh Conway. Pe scurt, îmi plăceau cărțile pe care lumea le-ar fi considerat ieftine și fără valoare culturală.

Un roman pe care muream de nerăbdare să-l citesc era cel mai recent al lui Mark Twain, care ar fi trebuit să fi fost publicat în decembrie în anul dinainte, dar care fusese întârziat din cauza unei erori de tipar. Gândul că, în Anglia, britanicii se bucurau deja de Aventurile lui Huckleberry Finn era profund iritant, dar eu deja scriisem o mare parte a romanului în imaginația mea: continuarea aventurilor cetii lui Tom Sawyer din perspectiva lui Huck. Speram ca următoarea carte a lui Twain să fie Aventurile lui Becky Thatcher.

Când am ajuns la observator, n-am putut să nu mă întreb ce ar face Jules Verne cu un telescop ca ăla, unul dintre cele mai performante din lume. La început fusese deschis publicului, dar, ca întotdeauna, publicul îl tratase cu o completă lipsă de respect și interes. Așa că devenise parte din Western University of Pennsylvania.

Doi ani mai târziu, Allegheny și întreaga populație a orașului Pittsburgh se simțiseră mândri atunci când directorul observatorului – Samuel Pierpont Langley – transmisese, în toată țara, semnalul fără fir care marca miezul zilei după noua oră standard de pe Coasta de Est³ și stabilise fusuri orare diferite pe teritoriul Americii de Nord. Până acum, ora standard mergea perfect și veneau bani din toată țara să-l plătească pe Langley pentru că marca ora douăsprezece în fiecare zi.

Dacă ar fi fost vară, ne-am fi plimbat pe iarbă. Dar era îngrozitor de frig. Prefăcându-mă surprinsă, le-am atras atenția asupra unui pavilion

montat temporar.

— Am putea să ne adăpostim acolo!

Kate observă femeile cu pancarte și mă privi cu suspiciune. Sarah își dădu ochii peste cap. Dar mama interpretează sugestia mea ca fiind exact ceea ce părea și nimic mai mult, iar în curând ne încălzeam în cortul aglomerat. Erau mult prea mulți oameni ca să fie loc și pentru un cărucior, așa că, în timp ce Sarah se ocupa de Grant, eu am luat-o în brațe pe Beatrice și am sprijinit-o de șold, de unde și-a sucit gâtul ca să se uite la toate doamnele cu pălării frumoase și haine de blană.

Deja îmi regretam profund momentul de inspirație. Femeile astea făceau parte din clasa socială în care crescusem eu, bogate și rafinate. Dar chiar și dacă familia noastră nu ar fi dat de greu, ele erau cu adevărat doamne de oraș. S-ar fi uitat la mine ca la o fată de la țară, chiar și dacă aș fi avut guler din blană de vulpe și mănuși din piele de ied.

Măcar erau de toate vârstele, așa că tinerețea mea nu mă scotea foarte mult în evidență. Dar nici fetele de vârsta mea nu erau tocmai prietenoase. Le auzeam criticându-mi hainele și coafura neelegantă.

Mie nu-mi plăcea să-mi bat capul cu felul în care arătam. Socoteam enervantă aranjarea părului meu într-o coafură pretențioasă, motiv pentru care îl țineam împletit într-o coadă la spate. Cu haina de lână cârpită de trei ori, cu pălăria și fularul simple, arătam decent și modest. Și mai presus de toate, ținuta mea era una în care mă puteam mișca ușor.

Astfel, reprezentam antiteza femeilor care mă înconjurau. Ar fi încăput în cort de două ori mai multe femei, dacă rochiile cu crinolină nu le-ar fi lărgit posterioarele cu cel puțin treizeci de centimetri. Era à la mode ca femeile să se îmbrace de parcă intenționau să plece undeva pe cal, așa că pe sub blănuri și șaluri se vedeau jachete de călărie, descheiate artistic, să se vadă volanele de dedesubt. Oare câte straturi erau nevoite să poarte doar de dragul de a arăta așa?

— Vai, drăgălașa de tine, zise o femeie, cu un aer de amabilitate falsă. Ce șireată ești, te-ai îmbrăcat modest ca să-ți scoți în evidență copilul.

Auzind chicotele prietenelor prefăcutei, le-am zâmbit.

— Fac și eu ce pot. Dar oricum m-aș îmbrăca, n-am să fiu niciodată la fel de frumoasă cum ești tu. Ai obraji atâț de roșii și pielea așa de albă! Ai tuberculoză?

Câtorva dintre ele li se tăie respirația. Cu ochii cât cepele, prefăcuta se întoarce pe loc cu spatele la mine, lovindu-mă cu crinolina. Nemaîîndrăznind să se hlizească fățiș, prietenele ei își ținneau mâinile la gură ca să-și înăbușe râsetele.

— De ce a făcut așa, mătușică Pink? întrebă Beatrice. I-ai zis că e drăguță!

— Unele fete cred că sunt mai interesante dacă arată de parcă ar fi bolnave. Își închipuie că e romantic să pară că mai au puțin și mor.

— Ce prostuțe, zise Beatrice.

— Da, chiar sunt, am zis eu cu glas tare. Mai ales că, din moment ce știm că a fi bolnavă nu te face mai frumoasă, înseamnă doar că nu știi să te speli cum trebuie.

Agresoarea mea, care încă nu se îndepărtase suficient de mult ca să nu mă audă, își îndreptă trupul cu un aer ofensat. Fix la țintă!

O altă femeie o văzu pe Beatrice în brațele mele și zâmbi a dezaprobare.

— Ți-ai adus fetița.

N-avea sens să-i spun că era de fapt nepoata mea.

— Niciodată nu-i devreme să lupți pentru dreptate.

— Cât de adevărat, dădu ea din cap și pe urmă îmi corectă exprimarea. Niciodată nu e prea devreme. Dar cred că pentru copiii mei e un pic prea aglomerat deocamdată. Și prea frig! Nu, îi las acasă cu dădaca până se fac suficient de mari.

Aluzia era evidentă. Doar o mamă iresponsabilă ar fi fost în stare să nu-și lase copilul acasă cu guvernanta. M-am întrebat dacă-i trecuse prin cap că nu toate mamele aveau guvernante acasă.

Existau totuși în mulțime o varietate de creaturi de dimensiuni mici, dependente de persoanele cu care veniseră. Multe dintre femei își aduseseră cu ele câinii de talie mică – în mare parte mopși și terrieri, unii dintre ei purtând niște bonete absurde, întotdeauna acompaniați de coșuri cu gustări aduse doar pentru ei. Auzindu-le cum râdeau de mine și cum își exprimau dezaprobarea în privința copilului pe care îl țineam în brațe, mă simțeam tentată să țip și să sperii căteii până și-ar fi făcut nevoile în brațele „mamelor” lor.

Adunarea începu oficial atunci când câteva femei se urcară pe podium ca să protesteze într-o manieră cât mai impunătoare cu putință pentru drepturile femeilor. Majoritatea discuțiilor aveau în vedere diverse operațiuni de strângere de fonduri, dar mai multe dintre doamne se

plângeau de faptul că evenimentul fusese organizat în asemenea condiții meteorologice.

— Ei, hai, spuse o femeie. Dacă nu putem înfrunta un pic de ger, cum putem să le dovedim bărbaților că femeile nu sunt, așa cum insistă ei, „sexul slab”?

— Nu suntem mai slabe, dar clar suntem mai fraiere! strigă o voce din mulțime. Dacă nu suntem în stare să ne întâlnim undeva la căldură.

Din fericire, următoarea persoană care preluă cuvântul reuși să dea un scop adunării. Era o femeie pe nume Alice, care ținu un discurs pasionant despre dreptul unei femei la propriul ei venit.

— Au trecut aproape 40 de ani de la Convenția pentru Drepturile Femeilor din Seneca Falls! Acela a fost momentul, imediat după promulgarea Actului pentru Dreptul la Proprietate al Femeilor Căsătorite⁴ în statul nostru, în care femeile s-au adunat să-și revendice dreptul ca cetățeni ai acestei națiuni! De atunci încoace, am dus un război continuu și dur în apărarea drepturilor negrilor din Sud. Dar în ceea ce ne privește pe noi – care suntem jumătate din populație și totuși nu avem drept de decizie în felul cum este condusă țara asta –, ne pierdem drepturile în secunda când ne căsătorim. Cum a spus Elizabeth Stanton atunci, dacă o femeie se mărită, este, în ochii legii, moartă din punct de vedere civil. Într-adevăr, azi avem dreptul la proprietate și nu suntem considerate responsabile cu plata datoriilor soților noștri. Așa stau lucrurile în Pennsylvania, New York și în majoritatea celorlalte state – dar nu pretutindeni! Mai rău este faptul că, exceptând patru state, femeile măritate nu au drepturi legale asupra propriului salariu. Acest lucru este adevărat chiar și aici, azi, acum! O femeie care muncește îi datorează leafa bărbatului ei! E corect așa ceva?! E cinstit?! Bărbații de la Washington vorbesc despre lupta împotriva nedreptății. Dar pentru noi cine o să ducă un război? Nimeni! Trebuie să-l ducem noi înșine!

Mulțimea fremăta. Observând amestecul ciudat de voci feminine încărcate de dispreț și scheunături de câine, m-am trezit spunându-mi: „Niciuna dintre femeile astea n-a muncit o zi în viața ei!”

Mama mă atinse pe braț.

— Grant se agită. Ar trebui să mergem.

Așteptându-se să am ceva de comentat, fu surprinsă să mă vadă începând să-mi fac loc fără prea multă atenție printre femeile din jurul

meu. Ajunsă deja afară, Kate mi-o luă pe Beatrice din brațe în secunda în care mă văzu. Nu mă-ndoiam că era convinsă că încercasem să-i îndoctrinez copilul.

Am fost tăcută tot drumul înapoi. Vântul nu mai părea la fel de aspru, acum că bătea din spate, și ieșise și soarele, dând iluzia de căldură. Dar era doar o impresie, nu o realitate, ceea ce părea potrivit situației. Sperasem ca întrunirea să-mi aprindă imaginația, dar fusese mai mult fum decât foc.

Mama încetini pasul ca să meargă în ritm cu mine.

— Eu una cred că a fost excelent argumentul despre salarii.

— A fost. Este.

— Îmi pare rău dacă voiai să mai rămâi.

— Nu voiam.

— Atunci ce-i cu fața aia lungă?

— S-au întâlnit pe jumătate ca să protesteze și pe jumătate ca să socializeze! am izbucnit eu. Niciunuia dintre fluturașii ăia delicați nu-i pasă cu adevărat de obstacolele cu care se confruntă femeile care chiar trebuie să muncească.

— Ești un pic cam dură.

— Ba nu! Pentru ele, dreptul la muncă e unul pe care vor să-l poată exercita dacă au chef. Nu se gândesc la femeile care n-au de ales decât să muncească.

— Și de ce crezi că stau lucrurile așa?

M-am uitat pierdută la ea.

— Pentru că astea nu cunosc cu adevărat realitatea! Femeile de care vorbești tu sunt prea ocupate cu munca pentru a mai ajunge pe la proteste.

Ce spusese Madden despre Bessie Bramble? Se uită la problema fetelor de sus în jos.

Problema fetelor. Asta era. Nu era vorba că fetele obișnuite reprezentau o problemă. Fetele obișnuite aveau o problemă! O problemă pe care nimeni nu părea în stare s-o rezolve. Ca nodul gordian sau ghicitoarea Sfinxului.

Un puzzle.

În momentul în care am ajuns acasă, m-am retras în camera mamei. Ascunsă de ochii iscoditori ai celorlalți membri ai familiei, am început să scriu.

1 În engleză, The Women's Circulating Library. În secolul al XIX-lea, noțiunea de bibliotecă era diferită de cea curentă, majoritatea bibliotecilor funcționând, de fapt, în baza unui abonament la o librărie, ce percepea o taxă fixă și permitea cititorilor să împrumute cărți pe care nu și le-ar fi permis să le cumpere (n.tr.).

2 În engleză: Called Back (n.tr.).

3 În engleză: Eastern Standard Time (n.tr.).

4 În original, The Married Women's Property Act (n.tr.).

Puzzle-ul Feminin

Ce să ne facem oare cu fetele noastre?

Nu mă refer la Madame Neilson; nici la Mary Anderson; nici la Bessie Bramble; nici la Maggie Mitchell. Nu mă refer la fetele frumoase sau la cele bogate; nu vorbesc despre ele, ci despre cele fără talent, fără frumusețe și fără bani.

Ce să ne facem cu ele?

Tatăl îngrijorat încă vrea să știe ce e de făcut cu cele cinci fiice ale sale. Dreptate are să-și pună întrebări. Fetele, de la Eva încoace, au fost mereu o sursă de griji atât pentru ele însele, cât și pentru părinți, neputându-se ști sigur ce avea să li se-ntâmpole. Nu pot sau, după caz, nu vor să se mărite toate. Puține, foarte puține, au talentul lingvistic deosebit al lui Jane Grey Swisshelm, și până și pentru a fi scriitor, lector, doctor, editor sau preot e nevoie nu doar de pricepere, ci și de bani. Ce ne facem cu fetele sărace?

Școlile sunt burdușite de profesoare, magazinele de vânzătoare, fabricile de angajate. Există mai multe bucătărese, cameriste și spălătorese decât există locuri de muncă. Sunt ocupate toate posturile și tot mai există fete fără loc de muncă, dintre care unele au părinți în vârstă, depinzând de ele. Nu putem să le lăsăm să moară de foame. Pot oare cei care nu duc lipsă de nimic pe lumea asta să înțeleagă cum arată viața unei femei din clasa muncitoare care trăiește într-un apartament neizolat cu cel mult două camere, fără suficiente lemne de foc încât să se încălzească, îmbrăcată în haine subțiri care n-au cum să o apere de vânt și de frig, refuzând să mănânce pentru a nu-și lăsa copiii flămânzi; mereu îngrijorată de amenințările proprietarului că o va da afară și va vinde puținul pe care-l are; cea care se roagă de oricine să-i dea orice de lucru în speranța că va putea câștiga suficienți bani pentru a-și plăti camerele goale care-i sunt cămin: femeia care nu are pe nimeni să-i vorbească blând sau s-o încurajeze și nimic care să-i facă viața să merite trăită? Dacă vine la ea Păcatul în piele de om și-i spune cu un zâmbet șiret „Nu te teme, toate datoriile tale vor fi plătite”, nu poate să-și lase copii să moară de foame sau de frig, așa că cedează. Cine ar putea-o învinovăți? Poate

voi, care aveți case confortabile, soți iubitori, copii zdraveni și sănătoși, prieteni dragi – veți fi oare voi cele care să arunce primele cu piatra? Cel mai probabil. Cu siguranță nu va fi aruncată de cineva în aceeași situație ca ea. Nu numai văduva are nevoie de un loc de muncă, ci și tânăra nemăritată. Poate că tatăl e mort și mama e bolnavă, sau invers; sau poate depind amândoi de ea, sau poate e orfană cu totul, după caz.

Ce poate să facă? Poate n-a avut privilegiul unei educații bune și, ca urmare, nu poate preda; sau poate, cu toate că e capabilă, postul pe care l-ar fi primit e ocupat de o fată care nu are nevoie de un loc de muncă nici măcar pe jumătate la fel de mult, dar care are prieteni influenți și e tratată preferențial. Să zicem că se angajează ca vânzătoare. Salariul nu i-ar ajunge nici de mâncare, ce să mai zicem de chirie sau haine. Să zicem că se angajează într-o fabrică; în unele cazuri, salariul ar putea fi mai bun, dar de la șase dimineața până la șapte seara, cu excepția unei pauze de 30 de minute la prânz, e închisă într-un loc zgomotos și înăbușitor. Când se termină ziua de muncă, cu mădularele amorțite și o durere de cap, se grăbește mâhnită spre o casă care nu-i aduce nicio bucurie. Așteaptă cu nerăbdare ziua de salariu, pentru că până și suma aceea modestă înseamnă mult pentru ea. Și astfel, zi după zi, săptămână după săptămână, sănătoasă sau bolnavă, muncește ca să poată trăi. Ce credeți voi despre asta, fluturași ai modei, doamne ale plăcerii? Săracele fete nu vor deveni niciodată faimoase pentru că au fugit în lume cu vreun birjar; nu stau toată ziua bot în bot cu vreun cățel și nici nu judecă oamenii după hainele pe care le poartă sau felul cum vorbesc; iar unele dintre ele sunt niște adevărate doamne, chiar și în comparație cu multe dintre femeile care beneficiază de toate avantajele posibile.

Unii ar spune: „Ei, asemenea persoane sunt obișnuite cu astfel de lucruri, nu le deranjează.” Așa e, săracele de ele. În majoritatea cazurilor, s-au obișnuit cu felul în care merg lucrurile. Fete care ajung să lucreze în fabrici înainte de a fi ajuns măcar la adolescență, pentru a veni în ajutorul mamei după ce tatăl a murit sau poate e bețiv, sau poate a fugit în lume; s-au obișnuit ele, dar încă le deranjează. Observă cu ușurință felul în care vă feriți poalele rochiei ca nu cumva să le atingă. Vă vor auzi râsul și comentariile sarcastice despre stilul lor vestimentar nemaipomenit și le va deranja la fel de mult cât v-ar deranja pe voi, dacă nu chiar mai mult. Aceste fete învață repede diferența uriașă dintre voi și ele. Se gândesc des la viața voastră și o compară cu a lor. Citesc despre

cât a costat ultimul câine mops pe care vi l-ați luat, se gândesc ce-ar fi putut face ele cu banii ăia – ar fi plătit consultația doctorului tatei, i-ar fi cumpărat mamei o rochie nouă și papucei pentru copii – și își imaginează ce bine ar fi dacă bebelușul lor ar putea avea parte de supă de vită făcută pentru câinele vostru preferat sau de dragostea și grija care i se arată.

Dar ce ne facem cu fetele? Domnul Observații Tăcute zice: „În China, își omoară fiicele la naștere. Cine știe dacă nu o să fim și noi nevoiți să recurgem la asta eventual?” Oare n-ar fi mai bine dacă în anumite cazuri ar cruța aceste suflete pierdute de o viață plină de păcat și suferință?

Dacă fetele ar fi băieți, s-ar spune repede: orice oportunități le oferă viața la început, pot, dacă sunt ambițioși, să-și construiască o reputație și să câștige o avere. Câți bărbați extraordinari și înstăriți nu putem înșira care au început de la zero? Dar femeile unde sunt? Dacă un tânăr se angajează pe post de curier, are toate șansele să fie promovat până ajunge în vârful companiei. Fetele sunt exact la fel de deștepte și învață chiar mai repede. De ce, atunci, nu pot face și ele la fel? Dacă toate posturile pentru femei sunt ocupate, de ce să nu creăm unele noi? În loc să umplem fabricile de școlărițe, lăsați-le să facă ce fac mesagerii și copiii. Ar fi mai sănătos. Ar avea ocazia să învețe, să-și lărgască orizonturile și, în final, și-ar îndeplini rolul în societate poate chiar mai bine decât femeile de acum. Orice proprietar al vreunei prăvălii ar spune că femeile sunt cele mai bune vânzătoare. De ce să nu facem din ele negustori ambulanti? Se exprimă la fel de bine ca orice bărbat – bărbații afirmă chiar că este incontestabil că femeile vorbesc mai mult și mai repede. Dacă femeile sunt negustorese mai pricepute decât bărbații la ele acasă, de ce n-ar fi adevărat lucrul ăsta și în afara casei? Viețile lor ar fi mai frumoase și mai sănătoase, iar buzunarele mai pline, câtă vreme angajatorii nu ar face așa cum fac acum – le plătesc jumătate din cât ar plăti un bărbat pentru că sunt femei.

Îmi vine în minte un incident care a avut loc chiar în orașul vostru. O fată a fost angajată pe un post care, până recent, fusese ocupat exclusiv de bărbați, care, pentru aceeași muncă, ar fi primit \$2,00 pe zi. Angajatorul ei a zis că niciodată nu a mai văzut pe cineva care să lucreze atât de precis și de rapid și să facă o treabă la fel de bună. Cu toate astea, pentru că nu e „decât o fată”, i-a dat \$5,00 pe săptămână. Unii numesc asta egalitate.

Slujba de însoțitor de bord pe trenurile Pullman Palace e ușoară, curată și se plătește bine. De ce să nu lăsăm fetele să se ocupe de asta? Fac multe lucruri mai obositoare și mai dificile de atât. În bănci, unde lucrează atâția bărbați, dați-le și fetelor o șansă. Ar putea îndeplini fișa postului exact la fel de ușor și, așa cum a remarcat odată un domn: „Prezența lor ar avea un efect purificator asupra conversației.” Unii oameni insistă că nu se cade să trimiți o femeie undeva unde nu ar fi protejată. Ca vânzător ambulant sau în orice altă poziție similară, o femeie adevărată se va apăra singură oriunde s-ar afla – cu la fel de multă ușurință pe drum ca în spatele unei tejghele, cu aceeași lejeritate într-un tren ca într-un birou sau într-o fabrică. Cu o slujbă ca acestea, cu salarii ca ale unui bărbat, s-ar simți independentă. S-ar putea întreține de una singură. N-ar mai trebui să stea nemâncată, n-ar mai fi nevoie să muncească din greu pentru mai nimic. Pe scurt, ar fi femeie și nu și-ar uita datoria față de sine la fel de repede ca una constrânsă de sărăcie și fără niciun sprijin. Oricât de nerealist ar putea să pară, e o soluție pe care cei cu interese umanitare și care se întreabă ce e de făcut cu fetele, ar putea să încerce s-o aplice. George M. Pullman a reușit să îmbunătățească viețile acestei sărmene clase sociale. Cei mai avuți dintre voi ar putea face același lucru într-o varietate de moduri, pentru că, așa cum știm cu toții, diversitatea ne condimentează viața.¹ Tuturor ne place varietatea asta: tânjim după ea, mai puțin atunci când ne tulbură liniștea, strecurându-se în rețeta de tocăniță sau în conversația de la masa de seară. Putem reveni la conversațiile pe teme de divertisment după ce le găsim acestor fete locuri de muncă.

Orfana Singuratică

[1 În engleză, *Variety is the spice of life* \(n.tr.\).](#)

Capitolul 5

Razzy

Marti, 20 ianuarie 1885

A doua zi, dis-de-dimineată, m-am dus direct la redacția Depeșei și am lăsat articolul – și viitorul meu – în mâinile editorului.

De pe marginea scaunului din lemn de stejar din fața biroului lui, mă uitam la fața lui Madden așa cum se uită un om însetat la un pahar de apă la care nu poate ajunge. Citea fără niciun fel de expresie pe chip. Când ajunse la final, îl luă de la capăt.

— Ai depășit limita de cuvinte.

— Eu – îmi cer scuze.

— Fără scuze, zise el absent. Doar să nu se mai întâmple sau ți-l scurtez cu mâna mea. Nu vrei să se-ntâmple asta.

— Nu, domnule.

Îmi tresări inima. Avea să existe o dată viitoare!

Cu lectura terminată, Madden traversă camera și scoase capul pe ușă.

— Ia, Razzy. Citește asta.

Îi înmână paginile mele reporterului chipeș de la biroul secretaire de afară.

— Te rog să nu-mi spui așa, zise bărbatul, acceptând paginile.

Madden închidea deja ușa, rânjind.

— O să-l înnebunesc de cap. Câți ani ai?

— Douăzeci.

— Nu. Ai șaptesprezece.

Am clipit.

— Și la anul?

Madden strânse din umeri.

— Treizeci și cinci sau șaptezeci. Oricâți avem nevoie să ai.

Nu mai puteam să suport.

— Deci vă place.

Expresia tristă a lui Madden se îndulci cu un zâmbet.

— Îmi place. Trebuie să găsim o modalitate să-l rupem în bucăți – cititorii au nevoie de limite clare între secțiuni, ca niște bănci pe care să se poată odihni între idei.

M-am încruntat.

— Ar trebui să știu asta. Am văzut o sută de articole, dar n-am observat niciodată.

— N-aveai niciun motiv să observi. Ne trebuie și subtitluri. Hm...

Începu să ia notițe.

— Câteva Sugestii Privind Ce E De Făcut Cu Fiicele Evei. Profesiile Curente, Supraaglomerate. Cum Discriminează Angajatorul Obișnuit Muncitorii Cu Combinezon. Drumul Mare, La Fel De Sigur Ca Fabricile. Ultima o să atragă atenția.

— Chiar și mențiunea combinezoanelor, am adăugat eu cu ironie.

Madden era complet netulburat.

— Vrei să-ți citească bărbații articolul? Promite-le ceva. Nu trebuie să te și ții de cuvânt.

— Există un cuvânt pentru asta.

— Da. Jurnalism.

— Nu înseamnă că sunt imorală?

— Înseamnă că ești scriitoare.

Scriitoare. Era o profesie la care nu mă gândisem. Existau femei în domeniu pe care le admiram, dar nu aveam priceperea, experiența sau modul lor de a gândi, care mi-ar fi permis să fac așa ceva. Și nu aveam nici educația necesară.

— Scriitoare, am repetat, căzută pe gânduri.

— Aproape că vreau să te trimit la școală acolo, zise el, gesticulând cu mâna către redacție, pentru că stilul în care scrii e neșlefuit. Dar are farmecul lui.

— Spui că sunt needucată. Nu-i adevărat!

— Cât ai mers la școală?

— Am fost înscrisă doi ani de zile la Școala Normală de Stat din Indiana. A trebuit să plec din motive de sănătate.

Expresia lui Madden era neutră.

— În scrisoare ai zis că ai mers un singur semestru și a trebuit să renunți din motive financiare. Care din două?

Am înghețat. Era o minciună pe care o spuneam din obișnuință și cu ajutorul căreia trecusem de multe interviuri în ciuda lipsei unei

diplome. Uitasem că spusese adevărul în prima scrisoare.

Am deschis gura să răspund, apoi mi-am abătut privirea.

— Un singur semestru.

— Și fără probleme de sănătate?

— Nu, l-am asigurat eu.

Mă privi fix pentru un moment, apoi dădu scurt din cap.

— Bun. Și asta e o lecție importantă atunci când lucrezi la un ziar: întotdeauna să-ți amintești ce-ai scris.

O bătaie în ușa lui Madden coincise cu deschiderea ei. Acum că nu mai stătea la birou, bărbatul pe nume Razzy era chiar și mai masiv – trecut de doi metri, cu umeri lați, brațe ca niște trunchiuri de copaci și mâinile cât niște jamboane. Într-una din mâinile acelea se afla articolul meu. Madden ridică din sprâncene.

— Ei, Razzy? Ce părere ai?

Reporterul veteran închise ușa și se sprijini de ea.

— E provocator. Mulți dintre cititorii noștri vor trimite scrisori în care își vor exprima dezaprobarea și conversația va continua. N-o să ne dăuneze la vânzări.

Madden ridică iar din sprâncene.

— Da, Razzy, dar ce părere ai?

Bărbatul înalt, cel puțin de două ori mai în vârstă decât mine, îmi zâmbi blând.

— Sunt de părere că nu vrea să știe de părere am.

M-am îndreptat puțin.

— Te asigur că vreau.

Cu colțurile gurii arcuite ușor în sus, vorbi pe un ton răbdător.

— Cred că e naiv și motivat de o idee eronată. A cere unui bărbat să renunțe la slujba lui pentru o femeie nu ar avea decât un singur rezultat: ar lăsa bărbatul fără un loc de muncă.

— Ah, asta ar fi singurul rezultat?

Cu zâmbete lui de încurajare, crezusem că era de partea mea.

— Mă tem, domnule, că nu sunt eu cea naivă și cu idei eronate.

Mustața reporterului acoperea un zâmbet de o politețe enervantă.

— Chiar așa?

— Credeți că orice post ocupat de o femeie privează un bărbat de posibilitatea de a munci. Ați plecat de la presupunerea că bărbații trebuie să muncească, dar femeile nu. Însă, pentru multe femei, a nu

munci înseamnă a muri de foame. Chiar și când e vorba de femei măritate. Așa că permiteți-mi să vă întreb: ați îndrăzni vreodată să spuneți că un bărbat care muncește privează o femeie de aceeași libertate? Dacă nu, atunci nu semnaleză o supoziție eronată din partea dumneavoastră, și nici din partea femeilor muncitoare?

Madden rânji. Reporterul se uită la el, iar editorul împunse aerul cu degetul ca și cum ar fi fost un pistol, apoi suflă asupra lui de parcă ar fi vrut să împrăstie fumul care ieșea pe țevă.

— Ți-a găsit un defect în argument, Razzy, și te-a prins bine de tot.

Reporterul scutură din cap.

— Nu cred că e supoziția mea. Cred că așa trebuie să fie lucrurile. Femeile au lumea lor și bărbații la fel. Presupun că ai citit articolul lui Bessie Bramble de zilele trecute?

Duminică, Bessie îi răspunsese în sfârșit Observatorului Tăcut, spunând direct că: „Femeia nu e destinată muncii casnice decât în exact aceeași măsură în care bărbații sunt destinați să fie croitori sau pantofari.” Întrebase ce ar fi avut societatea de câștigat dacă Harriet Beecher Stowe s-ar fi mulțumit să gătească în continuare trei mese pe zi, în loc să scrie Coliba Unchiului Tom. Dacă Florence Nightingale și-ar fi văzut de cusut, în loc să conducă un spital în Crimeea. Dacă Clara Barton ar fi avut grijă de casa ei, în loc să aibă grijă de soldații din armata de pe râul Potomac. Dacă Jane Grey Swisshelm, de loc chiar de-aici din Pittsburgh, ar fi continuat să spele oale, în loc să redacteze argumente împotriva sclaviei. Trăsese concluzia astfel:

Când o femeie care e menită să fie artistă, scriitoare sau să slujească într-o biserică e forțată să rămână în bucătărie, probabil se va resemna și va încerca să scoată tot ce e mai bun din situația în care se află și poate chiar va face o treabă satisfăcătoare, dar niciodată nu va fi la fel de bună pe cât ar fi putut să fie, iar biletul ei la loteria fericirii se va dovedi a fi gol. O femeie rotundă într-o gaură pătrată¹ e la fel de nelalocul ei ca un bărbat în aceeași situație.

— L-am citit și am fost de acord. Mai ales cu partea în care spunea despre cum nu se potrivește fiecare în „lumea” lui, am adăugat acru.

— Așa e, dar asta nu le scutește de obligația de a munci în lumea lor. Eu am fost soldat. Nu am din fire tendințe violente, dar când eram tânăr, țara mea avea nevoie de mine, așa că m-am dus. Am fost împușcat la Perryville și am participat la Sherman's March².

— Îmi pare rău, am zis, deși nu-mi era clar pentru ce mă scuzam. Sprijinindu-se în continuare de ușă, a făcut un gest cu mâna ca și cum ar fi dat subiectul la o parte.

— Nu spun decât că nu am fost menit pentru asta, dar am făcut-o. Pentru că asta e obligația unui bărbat. Așa arată lumea mea. Astea sunt așteptările care există față de mine. Dacă nu am mai face niciunii ce vrea lumea de la noi, nu s-ar mai rezolva nimic. Fanaticii și nebunii și-ar asuma toate funcțiile. Omenirea ar avea de pierdut.

Mi-a picat fisa.

— Tu ești Observatorul Tăcut.

Tresărind, se desprinsese de ușă și veni să dea mâna cu mine.

— Unde-mi sunt manierele? Ar fi trebuit să mă prezint. Erasmus Wilson.

Eu nu eram în stare să fac altceva decât să mă uit fix la el. Treptat, cu un zâmbet jenat, își retrase mâna. Madden râdea pe înfundate.

— Razzy, asta e Orfana noastră Singuratică, Elizabeth Cochrane.

— O plăcere. Și te rog să îmi spui Wilson. Exceptându-l pe Madden, toată lumea de aici își strigă colegii pe numele de familie.

— Nu, ești Observatorul Tăcut.

Nu era deloc așa cum mi-l imaginasem. De-abia dacă-i albise părul vreun pic, iar mustața lui era aranjată și proaspăt tunsă. Cu statura impunătoare, ochii scânteietori, fața care-l făcea să pară mai tânăr decât era și firea blândă, părea aproape nedrept.

— Tu ești omul care ignoră în mod oportun realitatea ca să vorbească despre felul în care ar trebui să fie lucrurile, și nu despre felul în care sunt.

— Zău? zise Wilson frustrant de politicoasă. Nu faci și tu exact la fel?

— Eu? Cum anume?

— Vorbești despre cum ar trebui să angajăm femeile. Lumea ta ideală e una în care există suficiente locuri de muncă pentru toată lumea. Slujbe și bani pentru oricine. Dar noi nu trăim într-o societate ideală. Trăim în lumea reală, unde slujbele sunt puține, iar banii sunt și mai puțini. În

lumea asta, bărbații muncesc pentru că nu sunt buni la nimic altceva. Nu suntem făcuți să facem curat sau să avem grijă de bătrâni și bolnavi.

— Același lucru e adevărat și pentru majoritatea femeilor!

— Îmi pare rău, domnișoară Cochrane, dar femeile au evoluat să fie casnice. Ele nasc copii, ele îi hrănesc. Așa e mersul lucrurilor.

Am ridicat capul într-un gest de sfidare.

— Se poate să fi fost așa pe vremea pionierilor, deși, din câte-mi amintesc, și bărbații, și femeile se ocupau pe atunci de agricultură. Dar suntem în 1885. Societatea nu se mai bazează pe vânătoare. Suntem civilizați, avem mașinării moderne care îndeplinesc anumite sarcini în locul nostru. Aș fi în stare să montez o șină de tren? Nu. Dar pot oare să sun un clopot, să țin un registru, să deschid o ușă? Da, pot.

— Sigur că poți. Dar oare trebuie? E clar că răspunsul e „nu”.

— Pentru mine nu e clar. Ne certăm pe tema a ceva ce am scris eu. O femeie.

— Da, afirmă el. O femeie care răspunde unui articol scris de un bărbat.

— Vrei să spui că dezbatem de fapt ideile tale și nu pe ale mele?

— Păi, de fapt, dezbatem întrebarea Tatălui Îngrijorat despre fiicele lui.

— Eu am crezut că a fost foarte bună ideea ta să facem ca în China și să le omorâm pe toate.

Wilson părea rănit.

— Știi că nu e mereu clar în scris, dar eram ironic.

— Eu nu sunt. Moartea e de preferat vieților pe care sunt forțate să le trăiască unele tinere femei.

— Domnișoară Cochrane, sper că nu vorbești serios.

— Ba da. Ție ți-ar plăcea să fii exact la fel de vrednică precum orice bărbat – la fel de deștept, la fel de rapid, la fel de sânguincios, la fel de dedicat, la fel de muncitor – și totuși să ți se închidă în față toate ușile dacă încerci să avansezi dincolo de așa-zisa ta lume?

Wilson clătină din cap cu regret.

— Nu mi-ar plăcea. Dar bărbații sunt mai puternici și mai capabili decât femeile. Îmi pare rău, dar e un fapt dovedit.

— Nu, am declarat eu. E o părere. Îți cer să te uiți la femeile din viața ta și la aptitudinile lor. N-au îndurat toate la fel de multe greutăți ca orice bărbat, fără să cedeze? Poți oare să-mi spui cu adevărat că femeile din viața ta sunt mai puțin capabile decât bărbații?

Pentru prima dată, fața i se întunecă. Uitându-se drept în ochii mei, spuse:

— Da. Pot.

Nu știam ce să zic. Se părea că îl înfuriasem, dar habar nu aveam cum. Buclucașă cum eram, am refuzat să cedez sau să-mi cobor privirea.

Pentru o vreme, rămaserăm așa, cufundați într-o liniște stânjenitoare, apoi Madden își dresе vocea.

— Razzy crede că articolul tău va stârni o controversă, care va vinde la rândul ei ziare. Eu sunt de acord. E o voce nouă cu o perspectivă unică. Bravo!

Băgând mâna într-un sertar, scoase un carnet de cecuri și mâzgăli ceva în el.

— Trei dolari pentru domnișoara Elizabeth Cochrane.

Ar fi trebuit să fiu în al nouălea cer, dar în loc de asta, am luat cecul în mână cu o ușoară senzație de greață. Norul de furtună de deasupra lui Wilson mă acoperise și pe mine și nu știam de ce.

Madden încercă să împrăștie norul ăla cu un zâmbet mult prea luminos.

— Razzy, am să văd dacă pot să fac fulgerul să trăsnească de două ori.³ Domnișoară Cochrane, de data asta nu vreau o ripostă, ci ceva original. Nu ne mai luăm de Razzy, cel puțin pentru moment. Să vedem dacă putem să stârnim un conflict în toată regula. Capulet și Montague în propria noastră Veronă. Așa, toată lumea va cumpăra ziarul să vadă cel mai recent atac din războiul nostru civil. Cât timp rămâne un război civil civilizat, ne avertiză el.

Descrețindu-și fruntea, Wilson se învioră.

— Nu mă îndoiesc că domnișoara Cochrane nu se va comporta absolut exemplar. Va fi de datoria mea să mă ridic la nivelul ei.

Se întoarse spre mine.

— Spune-ne, domnișoară Cochrane, despre ce urmează să scrie Orfana Singuratică?

Gândindu-mă la Kate, aveam deja un subiect. Le-am răspuns și au pălit amândoi.

* * *

Primul meu articol apăru pe cea de-a unsprezecea pagină a ediției de duminică din Depeșă, pe 25 ianuarie. Aveam o coloană întreagă numai a mea și puțin din următoarea. Madden îmi sugerase să scot cuvântul Singuratică din numele meu. „O să-i lase cu impresia că nu ești în stare să atragi un bărbat.” Zbârlindu-mă un pic, am acceptat.

Am citit toată coloana de la început până la sfârșit și pe urmă am luat-o de la capăt, încercând să nu mă gândesc prea mult la cuvintele și frazele pe care le-aș fi schimbat acum. În loc de asta, m-am concentrat pe cât era de palpitant să știu că, prin tot orașul, femeile și bărbații erau pe cale să se așeze la masă pentru micul-dejun și să citească ce scrisesem eu. Poate chiar să poarte o discuție pe tema asta. Poate să se certe. Aveau să se ducă la biserică și să îmi dezbată articolul și acolo. La masa de prânz sau la clubul de croitorie, femeile aveau să vorbească despre mine.

„Ați văzut ce scrie azi în Depeșă? Fata Orfană știe despre ce vorbește.”

Eram convinsă că nu toată lumea avea să vadă lucrurile așa. Cu siguranță, nu rafinatele doamne din Allegheny, pe care le vorbisem de rău cu atâta înverșunare.

„Cine se crede, spunându-ne nouă cum să luptăm pentru drepturile femeilor!”

Dar unii ar vedea cu siguranță că am dreptate. Și bărbați, și femei. Madden era dovada vie a acestui lucru. Nu toți bărbații erau la fel de încăpățânați ca Wilson.

Wilson. Am pierdut mult timp gândindu-mă la Observatorul Tăcut. Nu era atât de morocănos și plin de resentimente pe cât mi-l imaginasem. Într-un fel, faptul că era chipeș și manierat înrăutățea lucrurile. Zâmbetul acela binevoitor, politețea și calmul, scânteia aceea din ochi. Și nici nu mă dăduse la o parte din prima. Mă lăsase să vorbesc înainte să-mi trântescă replicile obosite pe care nu le putea recunoaște drept relicvele care erau.

Existase totuși un soi de certitudine în răspunsul lui: „Da. Pot.” Era ceva semnificativ în spatele insistenței lui cu privire la slăbiciunea femeilor și puterea bărbaților. Nu păruse a fi un gest de supunere necondiționată în fața normelor curente. Mă întrebam despre ce ar fi putut să fi vorba. Și cu cât mai multe întrebări îmi puneam, cu atât deveneam mai interesată de domnul Erasmus Wilson, Observatorul Tăcut.

I-am recitit articolele vechi prin toate ziarele pe care le păstrasem. Treptat, O.T. se transformă dintr-un inamic într-un obiectiv. Dacă reușeam să-l conving să gândească la fel ca mine, aș fi câștigat totul.

Urma să încep cu următorul meu articol. Era musai să fie mai bun decât primul. Asta însemna că aveam nevoie de critici, iar pentru asta trebuia să evaluez reacția publicului. Și unde aș fi putut găsi un public mai bun decât la mine în familie?

Am așteptat până ne-am întors cu toții de la biserică și ne-am adunat în bucătărie, unde mama gătea cina. Luând ziarul, am zis:

— Mi-ar plăcea să vă citesc ceva.

Albert gemu.

— Iarăși prostii legate de femei, nu-i așa, Pink?

— Vreau să te-aud spunând că sunt prostii când e Jane de față, i-am răspuns eu acru. Pare foarte preocupată de drepturile femeilor.

— Și cu toate astea, ea se mărită, mi-o întoarse Albert, aluzia fiind evidentă.

— Nimeni nu-i perfect, am zis mult prea încet ca să mă audă mama.

Albert mă auzi, totuși.

— Ești conștientă că ești doar geloasă, Pinky. Niciun bărbat nu s-ar însura cu tine.

— Nu-i adevărat, rânji Charlie. Îți amintești băiatul din vecini, de când avea ea patru ani. I-a și scris. Mă întreb pe unde mai e acum.

Albert pufni cu dispreț.

— Avea doisprezece ani. Ce, Pinky, asta-i problema? Îți plac bărbații mai în vârstă? Cunosce vreo doi, aș putea...

În timp ce tăia ceapa, mama interveni:

— Mie mi-ar plăcea să ne citești, Elizabeth.

Albert a tăcut, iar eu am început să citesc, trăgând din când în când cu ochiul la familia mea. În cea mai mare parte, păreau plictisiți.

Când am terminat, am întrebat:

— Ce părere aveți?

— Nu văd ce-i în neregulă cu tocănița, spuse mama. Asta mâncăm azi.

Pe la spatele ei, ceilalți se uitară unii la alții cu subînțeles. Măcar în pasajul ăla se regăsiseră.

— Are dreptate în legătură cu un lucru, zise Charlie. Faptul că oamenii săraci s-au obișnuit cu ideea că nu înseamnă mare lucru. Eu niciodată n-am pățit să am buzunarele goale și să nu observ.

— Te face să apreciezi mai mult viața pe care o trăim acum, zise Sarah, strângându-l de braț.

Kate, care privea în gol, nu spuse nimic. M-am întors spre Harry.

— Tu ce părere ai?

Harry m-a privit ușor nedumerit.

— Eu? A fost în regulă. Chiar nu cred că o să-mi fure o femeie locul de muncă. Eu vreau să lucrez pe calea ferată, ca Tom.

— Atunci ești mai norocos decât reporterul pe care tocmai l-a lăsat Pinky fără loc de muncă.

Toți s-au întors să se uite la el, inclusiv eu. Era peste măsură de iritant. Din toată familia mea, numai el recunoscuse cuvintele pe care le citisem ca fiind ale mele.

— Ce m-a dat de gol?

Albert își întinse picioarele înspre cuptor, prefăcându-se că-și încălzea degetele.

— Povestea aia despre fata pe care o plătesc jumătate din cât ar plăti un bărbat. Mi-ai mai spus-o odată. Dacă-mi amintesc, i-ai cerut mai mult și te-a dat afară. Mereu te întinzi mai mult decât ți-e plapuma.

— Așa-i, am zis. Și acum am o slujbă mai bună ca a ta. Universul chiar are simțul umorului uneori.

Era clar că voia să-mi răspundă, dar camera se umpluse deja de urale și laude. Am scos din buzunar cei trei dolari pe care îi încasasem cu câteva zile în urmă. Oricât mi-aș fi dorit să păstrez cecul pe post de amintire, era un adaos cu mult prea însemnat la venitul întregii familii.

Harry mă luă în brațe. Kate ceru ziarul ca să poată citi articolul mai cu atenție. Sarah era impresionată, cu toate că părea că și-ar fi dorit să nu se observe, iar pe Charlie îl pufnise râsul.

— Stai, ai umplut o coloană de ziar și-ai câștigat cât câștig eu muncind o zi întreagă? E clar că mi-am ales greșit profesia!

— Nu e decât un singur articol, zise Albert. Nu-i ca și cum ar fi reporter.

— De fapt, Albert, am zis eu, simțind o profundă satisfacție, deja mi-au mai cerut unul.

Albert se strâmbă.

— Habar n-aveam că sunt așa disperați cei de la Depeșă. Ce Dumnezeu ai putea să mai ai de spus?

— Albert!

Din tonul mamei era clar că depășise limita a ceea ce ea considera a fi acceptabil.

Strângând din umeri, se ridică și ieși din cameră la pas lejer. Tocmai savuram gustul victoriei când Kate mă îmbrățișă brusc, pe punctul de a izbucni în plâns. Beatrice își văzu mama ștergându-se la ochi și întrebă:

— Ce-ai pătit, mami?

— Nimic, albinuță, răspunse Kate. Pur și simplu suntem toți foarte mândri de mătușica Pink. E scriitoare. Vezi? Ea a scris asta.

Nepoata mea se uită la cuvintele de pe pagină de parcă chiar ar fi putut citi, iar apoi începu să cânte și să danseze.

Sarah îl așează pe Grant în coșulețul lui și își trase scaunul mai aproape de al meu.

— Povestește-ne tot! Cum ai făcut-o?

Le-am spus întreaga poveste, pe care, se pare, au luat-o drept o dovadă de curaj, mai mult decât credeam eu. La final, aplaudară cu toții și îmi cerură să citesc articolul de la capăt. Simțindu-mă în același timp mândră și stânjenită, cu obrajii arzând, m-am conformat.

Pe tot parcursul, eram conștientă că mama asculta, gătind în continuare cu spatele la mine. Când am terminat a doua lectură, Kate, Sarah și Charlie au pornit o discuție pe tema drepturilor femeilor, cu mine în centru.

Când am simțit că nu mai suport, m-am dus lângă mama.

— Pot să te ajut?

— Poftim? Ah, nu, dragă. Aproape am terminat.

— N-am vrut să-ți insult tocănița. Era doar un exemplu.

— Și unul bun. „Diversitatea ne condimentează viața.”

— Deci ți-a plăcut?

Se uită la mine.

— Ah, a fost extraordinar, draga mea.

Și altceva nu mai spuse.

De la masă, Kate puse întrebarea la care se gândeau toți.

— Despre ce ai să scrii în continuare?

Am tras aer în piept.

— Divorț.

Tăcerea care se lăsă era absolut asurzitoare.

Oficial, nu mai sunt eroul zilei.

1 În original, a square woman in a round hole, referire la expresia a square peg in a round hole – „ca nuca în perete”, (literal). „un par rotund într-o gaură pătrată” (n.tr.).

2 Operațiune militară din Războiul Civil american (n.tr.).

3 În original, make lightning strike twice – „a repeta intenționat un lucru extraordinar întâmplat accidental” (n.tr.).

Căsniciile Absurde

Care Frâng Inimi Ascunse Sub Haine Din Pânză Și Din Piele De Focă În Egală Măsură

Legi neclare privind căsătoria și divorțul

În Bavaria, tocmai s-a votat o lege care interzice căsătoria persoanelor care au primit ajutor financiar în ultimii trei ani, care nu și-au plătit taxele sau care, din pricina desfrânării, trândăviei sau sărăciei, ar avea, cel mai probabil, o căsnicie nefericită. Ce binecuvântare ar fi o astfel de lege în țara noastră! De câtă suferință de nedescris, de câtă nefericire, ba chiar de câtă moarte ne-ar scuti? S-au scris multe în ultima vreme despre căsniciile nefericite, soți violenți, soții infidele. Răsfoiți orice cotidian. Veți găsi cel puțin două (uneori poate chiar jumătate de duzină) cereri de divorț pe motiv de abandon, cruzime și alte motive similare pentru a desface nodul matrimonial. Cererile de divorț sunt aproape la fel de frecvente ca avizele de căsătorie. Sugestiile guvernatorului Pattinson în privința legii divorțului sunt lăudabile, dar ca să găsim rădăcina răului și să ne scutim de regrete viitoare, ar trebui să smulgem din rădăcini legea căsătoriei, să tăiem ramurile care s-au uscat, s-o altoim cu legi de bunăsimț, iar rodul va fi îmbelșugat. Atunci, nici nu vom mai avea nevoie de legea divorțului. De fapt, soluția cea mai bună ar fi să nu se mai acorde divorțuri deloc.

În Pennsylvania, un bărbat și o femeie, beți sau treji, câtă vreme sunt în stare să stea în picioare și să se țină de mâini, se pot căsători fără a se pune vreo clipă sub semnul întrebării abilitatea lui de a-și susține soția financiar sau abilitatea ei de a fi o nevastă bună, de a le transforma căminul într-un loc confortabil. Nu se-ntreabă nimeni dacă cei doi ar fi în stare să crească un copil cum trebuie. Promit „să iubească, să respecte și să asculte”, fără a se gândi vreo clipă la solemnitatea jurământului, fără ca măcar să aibă intenția de a se ține de cuvânt. Bărbați săraci și fără

slujbe, fără case, fără un singur dolar pus deoparte pentru vremuri grele, plini de cruzime și cu tendințe violente, ce resimt un atașament puternic față de licoarea din interiorul sticlei – care nu-i înnobilează și nu-i face oameni mai buni –, se duc fără probleme la starea civilă, la fel ca femeile iuți la mânie și cu limbile ascuțite. Ce-ar putea să iasă dintr-un aranjament așa nepotrivit? Sunt frecvent în dezacord, au mulți copii – norocul omului sărac – pe care nu îi pot întreține, pe care nu sunt în stare să-i hrănească, să-i îmbrace, să-i educe, să-i învețe cum să aibă o viață bună. Ce se întâmplă cu ei? Ajung la adăpostul pentru săraci, la închisoarea datornicilor, la școala de corecție, la bordel, la penitenciar, și în câțiva ani ajung la capătul vieții cu sufletele întinate, umplând un mormânt deasupra căruia nu jelește nimeni. Păcatele părinților sunt într-adevăr povara copiilor.

Nu doar cei săraci suferă din pricina acestor căsătorii absurde, dar și cei din înalta societate. Banul, zeul atotputernic, închide deseori gura lumii, dacă nu și ochii. Copiii născuți din aceste căsnicii vor avea toate avantajele. Cu toate astea, la fel de multe inimi frânte se vor ascunde sub cămăși de mătase și satin ca sub cele de pânză. Angajamentul matrimonial atârână ca o piatră de moară de gâtul bogaților și săracilor deopotrivă. Există la fel de mulți soți violenți, soții infidele și căsnicii insuportabile în toate clasele sociale; dar banii au un impact major când vine vorba de a ne face viața suportabilă.

Căsătoria ca joc de noroc

Reforma e necesară, dar cum o implementăm? Scriem o lege a divorțului mai strictă? Cu siguranță nu. Căsătoria e un adevărat salt în necunoscut. Scuzea cea mai des întâlnită este „de unde să știu că lucrurile aveau să sfârșească așa? El sau ea era idealul meu în toate înaintea să ne căsătorim, dar de atunci încoace s-a petrecut o schimbare îngrozitoare”. E destul de adevărat. Când te curtează, bărbații sunt tot ce ți-ai putea dori – politicoși, blânzi, indulgenți, generoși până la extrem, în timp ce acasă s-ar putea să fie aspri cu mamele lor, lipsiți de respect față de tați, adevărați tirani cu frații mai mici sau și-ar putea lovi surorile. Ce femeie s-ar mărita cu un astfel de bărbat? Dar n-au habar și își doresc o

schimbare. Nu că iubitele ar fi altfel. Bărbații care le interesează le găsesc drăguțe, îngăduitoare și ordonate. Găsesc că se pricep la euchre¹, cântă balade sentimentale și le acompaniază la pian. Se felicită că a găsit așa o comoară, așa un înger, când de colo – ce să vezi –, e o zăludă. Coboară la micul-dejun cu părul nepieptănat, fără guler, cu mânecile descusute din umăr, cu pantofii desfăcuți, o pocnește pe soră-sa, se încruntă la maică-sa, e lipsită de obraz în fața tatălui și se ceartă cu fratele. Unde e bărbatul care ar lua-o de nevastă așa cum e? Unde e bărbatul care ar vrea să o transforme în regina palatului său, în mama copiilor lui, care ar spune de bunăvoie ucigătorul „Da, vreau”, care i-ar lega unul de celălalt până la divorț? Dar nici el nu știe mai bine. Licoarea unei vieți în doi se află într-o cupă înaintea lor, cu noțiunea iluzorie și plină de orgoliu că știu ce conține, o înșfacă și beau amândoi din ea. Visează amândoi la nectarul fericirii, dar îi așteaptă o surpriză pentru care nu există cuvinte. Ceea ce părea a fi cel mai dulce dintre vinuri se transformă în fiere. Vălul pe care îl aveau pe ochi se destramă. Pentru prima dată, se văd unul pe celălalt așa cum sunt cu adevărat și se privesc cu dezgust reciproc. Viața nu e așa cum au plănuit-o ei, așa că devine insuportabilă; finala – un divorț.

Un tânăr care câștigă suficient cât să trăiască lejer are o mamă văduvă, care cu siguranță a muncit din greu ca să-i ofere un avantaj în viață, și surori neajutorate. O lasă pe mama lui bătrână să muncească și pe surori să facă rost de bani de pe unde pot, n-are niciodată o vorbă bună pentru ele, ce să mai vorbim de bani? Se îmbracă după ultima modă, se bucură de tot ce-și dorește, le dă domnișoarelor cu care se vede cadouri scumpe, le scoate în oraș să se distreze și ține secret faptul că mama și surorile lui muncesc. Dacă se află cumva, insistă că e împotriva voinței lui. Credeți oare că va fi un soț bun? Unde e fata care, știind acestea, și-ar da viața și fericirea pe mâna lui? Dar nu e întotdeauna cazul că părțile implicate se mint reciproc.

Bau-Bau, Fata Bătrână

Unii bărbați nemaipomeniți se trezesc cu neveste îngrozitoare. Unele se căsătoresc pentru bani, altele din dragoste și altele fiindcă nu vor să ajungă fete bătrâne, lăsând la o parte cazul contrar al lui Bessie Bramble.

Femeile se tem la fel de mult să nu rămână nemăritate în zilele noastre pe cât se temeau și în trecut, cu excepția celor de o inteligență deosebită, ale căror interese ar fi incompatibile cu îndatoririle casnice. „Mă surprinde faptul că s-a măritat cu el, conștientă fiind că era bețiv”, a zis o doamnă altele zilele trecute în tramvai. „Da, e ciudat, dar măcar s-a măritat.” Halal alinare. Fie omul cum o fi, măcar dacă te măriți cu el, nu rămâi fată bătrână. Puține femei s-ar mărita cu un bărbat despre care știu că bea, dar dacă fac totuși pași înspre propria nefericire cu ochii deschiși, nu ar trebui să aibă o cale de ieșire. Dacă își asumă propria suferință, să o facă știind că e pe viață. De regulă, o femeie se mărită fiind convinsă că bărbatul își va ține promisiunea de a deveni mai bun, dar bărbații rareori iau femeile de nevastă în baza promisiunilor. Legea căsătoriei trebuie reformată. Există o vorbă: „S-ar mai însura cineva dacă n-ar aștepta cu nerăbdare pomana mortului?” Doar că acum nu mai așteaptă unul să moară celălalt, atunci când se căsătoresc, ci așteaptă să divorțeze. E straniu, dar adevărat, faptul că, pe măsură ce lumea devine mai educată, căsătoriile aduc din ce în ce mai multă nefericire și își pierd treptat din sanctitate. Nu cu foarte mult timp în urmă, căsătoriile erau pe viață și nu pleca nimeni de la ideea că, odată făcută descoperirea că traiul în doi nu li se potrivea, puteau să divorțeze oricând. Pe vremea aceea, dacă era necesar un divorț într-o situație disperată, foștii soți erau evitați de restul comunității, iar cu femeia nu mai avea curaj să se însoare nimeni. Ar trebui să avem și aici o lege ca în Bavaria. Ar rezolva multe probleme. Ne-ar permite să schițăm o hartă a căsniciei, pentru a ști din start unde vom ajunge atunci când pornim într-o asemenea expediție. Cum ar trebui să procedăm? Există oare o cale mai bună decât solicitarea unei licențe, pentru care ar fi nevoie de mărturii depuse de prietenii ambelor părți implicate cu privire la dispoziția acestora, în așa fel încât să poată fi văzuți cum sunt, și nu cum pretind să fie? Și dacă, odată ce-și știu defectele unul celuilalt, decid să se căsătorească, să fie legea de așa natură încât să nu-i mai poată despărți decât moartea. Apoi am putea revoca legea divorțului cu totul. Să existe pe deasupra și un alineat care să declare drept infracțiune depunerea de mărturie falsă, cât și oficierea sau solicitarea acestei ceremonii fără licență și fără mărturiile necesare. Să știe tânăra domnișoară că alesul ei e morocănos, temperamental, necioplit; să știe tânărul domn că logodnica lui e antiteza oricărui înger. Să li se dezvăluie toate neajunsurile, și dacă tot vor să se căsătorească,

atunci fie – nu vor mai putea spune „N-am știut”, dar lumea le va putea spune „V-am spus noi!”

Nellie Bly

[1Joc de cărți \(n.tr.\)](#).

Capitolul 6

Ce înseamnă un nume?

Duminică, 1 februarie 1885

Am dat buzna în biroul lui Madden și am aruncat ziarul mototolit pe masa lui de scris. Vibrând ca un fulger prins între cer și pământ, am cerut să știu:

— Cine naiba e Nellie Bly?

Articolul meu – cel despre divorț pe care îl scrisesem cu atâta pricepere, cu atâta îndrăzneală – apăruse în ziar în acea dimineață. Madden folosise până și titlul meu: Căsniciile Absurde. Dar nu fusese semnat „Fata Orfană”. Îi fusese, în schimb, atribuit lui „Nellie Bly”.

Madden dăduse articolul ăla, dintre toate, altcuiva? Pusese numele altcuiva pe articolul meu?!

Cu ziarul în mână și salariul în poșetă, venisem să i le dau de cap pe amândouă, înainte de a ieși val-vârtej din biroul lui și de a nu mă mai întoarce niciodată. Dar înainte de asta, trebuia să aflu un lucru:

— Cine naiba e Nellie Bly!?!

Uimirea de pe fața lui Madden se metamorfoză treptat într-un zâmbet care s-ar fi potrivit mai bine pe fața unui copil.

— Tu ești.

Am clipit.

— Ce?

— Tu ești, repetă el. Tu ești Nellie Bly.

Nu era deloc răspunsul la care mă așteptam. Rămasă încă în picioare, am zis:

— Cum adică eu sunt Nellie Bly?

Madden își încrucișă brațele defensiv.

— Păi am depășit momentul de glorie al „Fetei Orfane”. S-a potrivit perfect unui argument împotriva ideilor lui O.T. și ale Tatălui Îngrijorat, și ale lui Bessie Bramble. Dar ziarul nu poate angaja fete orfane cu normă întreagă.

Probabil arătam de tot răsul, rămasă așa, cu gura deschisă.

— Ce?

— Îți ofer un loc de muncă, Elizabeth Cochrane. Sau, mai bine spus, Nellie Bly.

Nu eram niciodată în stare să accept o veste bună fără să am ceva de comentat.

— De ce Nellie Bly?

Părând că se distra, Madden îmi răspunse detașat:

— Aveai nevoie de un nume nou și n-aveam foarte mult timp. Strigau operatorii de la tiparnițe după noi să le trimitem materialul. Voiam ceva care să prindă atenția publicului și am cerut sugestii. Am primit multe răspunsuri – pe majoritatea nu vrei să le auzi. Benji, unul dintre copiiști, a intrat fluierând Nelly Bly și ne-am trezit toți cântând. Știi cântecul?

— Îl știu.

— „Nelly Bly, Nelly Bly, adu cu tine o mătură, o să curățăm bucătăria cântând.”¹

— Îl știu, am repetat. Toată lumea îl știe.

— Exact! Madden scutură două degete în direcția mea. De asta se potrivește perfect. De fiecare dată când vor vedea numele ăla în ziar, vor zâmbi și vor începe să fredoneze fără să-și dea seama.

Nu eram convinsă.

— Ce legătură are un personaj de culoare inventat cu mine?

— N-a inventat-o nimeni, protestă Madden. Umblă vorba că Stephen Foster cânta la o petrecere, când a văzut printre invitați o servitoare. Au certat-o, dar Foster a zis că poate să rămână. A-ntrebat-o cum o cheamă și i-a scris un cântec pe loc. „Nelly Bly are o voce ca un porumbel, o aud în câmp și-o aud în crâng.”²

— Am zis că-l știu!

Cu toate că erau populare, spectacolele de genul acela nu mă interesaseră niciodată.

— Ce legătură are asta cu mine?

— Foster era din Pittsburgh.

— Asta-i tot?

— Pe fondatorul ziarului tot Foster îl chema.

Am așteptat, dar n-a mai zis nimic.

— ăsta e singurul motiv pe care-l ai?

Madden strânse din umeri.

— Ce mai vrei? Nu voiai să-ți folosesc numele real, nu?

— Ai fi putut să mă lași să mi-l aleg eu!

— Nu erai aici și eram contra timp. Poți să-ți alegi alt nume pentru articolul următor. Cum am zis, te angajez cu normă întreagă.

— În calitate de viitoare Bessie Bramble?

— Nu. Plătesc deja o femeie ca să-și dea cu părerea. Perspectiva ta nu e așa de originală încât să justifice asta.

— Nu mai spune! Câți bărbați sunt plătiți ca să-și dea cu părerea?

Madden ridică mâinile sus.

— Înainte să-ți sară muștarul, ascultă-mă. Am un motiv suficient de bun să te plătesc dacă faci altceva decât să scrii articole de opinie.

— Cum ar fi ce? Sarcini mărunte de birou? De aia mă cheamă Nellie Bly? Ca să dau cu mătura? Sau poate sunt Viola³ și trăiesc o viață dublă, îmbrăcată în haine bărbătești.

— Poți să te-mbraci cum vrei, zise Madden. Eu nu le spun reporterilor mei ce să poarte.

Asta mă luă prin surprindere.

— Reporter?

— Așa e, domnișoară Cochrane.

Se lăsă pe spate, cu mâinile după cap.

— Vreau ca Nellie Bly să fie reporter. Am să te trimit în căutare de știri de ultimă oră. Nu e ieșit din comun. Sunt multe femei care scriu despre târguri și florării. Dar eu vreau știri din punctul tău de vedere. Vreau povești pe care nu le mai găsește nimeni, pentru că alți oameni n-ar ști unde să le caute.

— Scrise de Nellie Bly, am zis eu cu încăpățănare.

— Scrise de cine vrei tu.

Am arătat cu degetul spre articolul din ziar.

— Vreau ca toată lumea să știe că eu am scris asta!

— Dar n-ai scris-o tu. A scris-o Nellie Bly. Îmi pare rău că nu-ți place, dar e prea târziu să se mai poată face ceva. Cum a spus o domnișoară: „Un trandafir și altfel dacă s-ar numi...”⁴ Chiar contează numele?

— Bineînțeles că da! am izbucnit eu. Oamenii caută scriitorii în ale căror opinii se regăsesc. Căsniciile Absurde va provoca fără îndoială niște reacții. Dacă asta e ultimul articol al lui Nellie Bly, lumea o să creadă că a fost redusă la tăcere!

Madden părea complet indiferent.

— E decizia ta.

Clocotind de nervi, mi-am amintit un lucru pe care obișnuia să-l spună mama oricând încăpățânarea mea îi dădea bății de cap – mottoul tatălui meu: „Găsește dreptatea. Decide repede. Depune efort. Acționează cu încredere. Luptă până la capăt. Acceptă consecințele. Treci mai departe.”

Găsește dreptatea. Numele nu conta. Știrile conta. Am oftat.

— L-ai scris greșit.

— Poftim?

— Numele din cântec e Nelly cu y, nu cu ie.

Maden netezi ziarul.

— Ce să vezi! Vrei să-l corectez data viitoare?

— Nu, lasă-l. Dacă rămân cu el, măcar e altfel decât cel din cântec. Doar renunță la aerul de superioritate cu privire la punctuația mea pe viitor. I-am oferit un zâmbet subtil.

— Just.

Cu bățalia câștigată, Madden se lăsă pe spate în scaun, cu aerul că făcuse un gest de o generozitate extraordinară.

— Iau asta drept „da”. Vrei să fii reporter la ziar?

— Vreau, m-am auzit spunând. Îmi doresc foarte mult.

— Bun. Începem cu cinci dolari pe săptămână, până vedem ce fel de reporter ești.

— Primesc și un birou?

— Un jurnalist bun nu are nevoie de un birou. Umblă în căutare de știri.

— De asta e Wilson tot timpul aici, am zis eu cu răutate.

— Ei, hai, nu fi așa! E de treabă. Și scrie foarte bine. De fapt, ar trebui să-i ceri niște ponturi.

— Peste cadavrul meu.

Madden strânse din umeri.

— Cum vrei tu. Acum urmează partea grea. Vino cu niște idei de articole.

Îi plăcu prima mea idee, ceea ce aveam să descopăr că era o raritate. Eram pe cale să ies, când mi-a strigat:

— Unde vrei să-ți trimit cecurile?

Aproape că i-am dat adresa de acasă, dar în schimb am zis:

— Vin eu să le iau.

Ridică din umeri.

— În regulă. Lasă ușa deschisă.

Am ieșit din biroul lui în sala redacției, privind împrejur ca și cum eram stăpâna locului. De aceea spuseseam că urma să-mi ridic personal salariul: voiam o scuză să vin aici cât mai des cu putință.

De la biroul secretaire de lângă ușa lui Madden se auzi o voce pe care o cunoșteam.

— Felicitări, spuse Wilson, ridicându-se în picioare ca să se uite de sus la mine.

— Mulțumesc, am zis, răsucindu-mi nasturii de la haină ca să-mi liniștesc nervii. Presupun că nu ești de acord.

— Cum să nu? Îmi place când munca grea și inițiativa sunt răsplătite. Te rog, ia loc, zise trăgându-mi un scaun de la unul dintre birourile goale. Îmi trecu prin cap să-l refuz, dar eram suficient de curioasă ca să-i fac pe plac.

— Nu e în contradictoriu cu opiniile tale?

Wilson se lăsă pe spătar.

— Depeșa a angajat dintotdeauna femeii. Umblă vorba că bătrânul Foster ar fi angajat o femeie să scrie pentru el și ar fi spus oricărui bărbat căruia nu-i convenea să-și ia pălăria și să plece. Desigur, a fost presat de nevastă-sa. Femeia era președinta clubului sufragetelor.

— Poate era pur și simplu un susținător al cauzei lor, am zis eu.

— Poate era ținut sub papuc, răspunse el, rânjind. Majoritatea bărbaților sunt.

— Și tu?

Răspunse „sigur că nu” pe un ton robotic și apoi zise:

— Mi-a plăcut articolul tău, Căsniciile Absurde.

— Zău? Aș fi crezut că e un subiect prea riscant.

— Divorțul face parte din realitatea în care trăim, indiferent dacă ne place sau nu. Am fost surprins totuși să văd că punctul tău de vedere e mai tradiționalist decât al meu.

— Ba nu e! am spus eu cu indignare.

— Tu propui să ștergem cu totul divorțul din legislație. Să forțăm oamenii să rămână căsătoriți, indiferent de ce dracu’ se întâmplă. Te rog să mă scuzi, adăugă, îmbujorat de rușine că îndrăznise să înjure.

— Da, după ce ne asigurăm că mireasa și mirele își recunosc toate defectele în fața unor martori, înainte de nuntă! Ideea era că nimeni nu ar mai fi nevoit să divorțeze dacă lumea ar ști la ce să se aștepte când se căsătoresc.

— E o idee drăguță, zise el. Dar nu ia în considerare faptul că oamenii se pot schimba. Se mai întâmplă și asta, să știi.

— Ești divorțat? l-am întrebat.

— Sigur că nu, zise el. Dar căsătoria nu e ca moartea sau ca taxele.⁵ Se schimbă continuu. E ca și cum te-ai îmbarca pe o corabie care merge în jurul lumii. Te poți pregăti, dar vremea te va lua oricum prin surprindere, iar unii au rău de mare.

— Sau s-ar putea scufunda vaporul, am zis eu.

— Da, afirmă el. De aceea trebuie să păstrăm divorțul ca opțiune, dar să avem grijă să se întâmple rar.

— Și să fie stigmatizat. Tratăm cu dispreț femeile care recurg la așa ceva.

— Și pe bărbați la fel. Și e o modalitate perfect acceptabilă de a limita frecvența cu care se întâmplă. Altfel, căsătoria n-ar mai însemna nimic. O lumină jucăușă îi sclipea în ochi, iar colțurile gurii i se arcuiau în sus.

— Dacă voiai să ai succes cu modesta ta propunere, ar fi trebuit să le sugerezi să scape de noțiunea de căsătorie cu totul. Asta chiar ar fi întors niște capete.

— Eu... stai... ce?

Îmi luă un moment să realizez că Wilson glumea. Se prinsese că nu fusesem serioasă în articol și se prefăcuse că nu știa ca să mă facă să mă cert cu el.

Văzându-mi expresia consternată, râse.

— Orice scriitor care-și merită leafa vrea să fie următorul Swift. Din păcate, numai Twain a reușit.

— Până acum, am zis eu.

— Până acum, fu el de acord.

Rânjetul lui Wilson era ca o boală. Oricât ai fi încercat să i te opui, era infecțios. Din fericire, am reușit să mă abțin din a zâmbi până ce ieșisem deja din sala redacției și coboram pe scările abrupte.

* * *

Albert aștepta să mă atace în secunda în care am ajuns acasă. De-abia închisese ușa când m-am trezit că îmi băga în față Depeșa.

— Ce-i asta, Pinky?

Am tras de vârfurile degetelor ca să-mi scot mănușile.

— Un ziar. Unii oameni îl citesc.

— Știi ce vreau să spun. Căsniciile Absurde. Mama spune că tu ești cea care a scris articolul. Ce vorbești tu acolo despre tinerii care profită financiar de mamele lor văduve?

— E doar o observație.

— Mă ataci?

— Nu atac pe nimeni, am răspuns eu dulce. Nu fac decât să întreb dacă genul ăla de bărbat chiar ar fi un soț bun. Dacă simți că te reprezintă, nu e vina mea.

Realizând că făcuse o greșeală, schimbă tactica.

— Știi, mama e de-a dreptul îngrozită.

Am înțepenit. Fusesem prea furioasă din cauza schimbării numelui ca să mai întreb pe cineva ce părere avuseseră despre articol. Citisem numele autorului, trăsesem o haină pe mine și plecasem val-vârtej spre stația de tramvai.

Și am luat ziarul cu mine, deci cum au...

— A văzut cât erai de supărată și l-a trimis pe Harry să mai cumpere unul. L-am citit cu toții. Toată lumea e supărată. Kate crede că vorbești despre ea, Charlie și Sarah cred că te referi la ei...

— Și tu crezi că vorbesc despre tine, am dedus eu.

— Iar mama știe că, de fapt, vorbești despre ea.

Am observat cuierul gol.

— Unde s-a dus toată lumea?

— În parc. Harry o duce pe Bea să se dea cu sania. În locul tău nu i-aș urma. Le-ai încercat răbdarea suficient.

Încheindu-mi iarăși nasturii de la haină, l-am împins la o parte și am ieșit din nou în frig.

Parcul era la zece minute de mers pe jos. Când am ajuns, l-am văzut pe Harry trăgând după el o sanie cu Beatrice pe ea. Erau mulți alți copii, dar doar câțiva adulți, adunați toți sub acoperișul unui foișor de lemn. Pe timp de vară, era în aer liber, dar iarna avea obloane și o sobă pe lemne.

Kate era la intrare, privindu-și fata cum țipa de fericire. Felul în care spuse un pic prea tare „Salut, Pink!” era menit să-i atragă mamei atenția asupra prezenței mele.

Mama stătea lângă sobă. Scuturându-mi zăpada de pe palton, m-am apropiat reticentă.

— Bună!

Mama se uită la mine.

— Ai plecat într-o mare viteză. Ai reușit să-ți rezolvi problema?

— Presupun, am zis cu ezitare. Vreau să spun că e în regulă.

— Bine.

Am rămas așa un moment. Mama încălzindu-se și eu așteptând să aud dezamăgirea zdrobitoare din tonul ei, până când suspansul deveni imposibil de suportat.

— Mamă, în ce privește articolul...

— E foarte bun. Mai bun decât ultimul. Am o singură întrebare.

M-am pregătit de impact.

— Da?

— Cine e Nellie Bly?

M-am uitat fix la ea. Observând umbra unui zâmbet pe buzele ei, toată tensiunea din corpul meu s-a risipit.

— Presupun că eu sunt.

1 În original, Nelly Bly, Nelly Bly, bring da broom along, we'll sweep de kitchen clean, my dear, and have a little song (n.tr.).

2 În original, Nelly bly hab a voice like de turtle dove, I hears it in de meadow, and I hears it in de grove (n.tr.).

3 Personaj din A douăsprezece noapte (n.tr.).

4 În original, „A rose by any other name would smell as sweet”, replică ce aparține Julietei în piesa lui William Shakespeare (n.tr.).

5 Din expresia Nothing can be said to be certain, except death and taxes – „Nimic nu e cert, în afară de faptul că toți plătim taxe și toți vom muri cândva”, atribuită lui Benjamin Franklin (n.tr.).

Capitolul 7

Nefericiți împreună

Marti, 3 februarie 1885

— Ada! Ada!

Mă gândeam încontinuu la prietena mea, Ada, de când ne întâlniserăm la patinoar, dar n-aveam idee cum să dau de ea. Să aștept lângă ring părea o idee nepotrivită. Îmi aminteam că menționase o anumite linie de tramvai, așa că m-am dus pe Shady Avenue, dis-de-dimineață, și am început vânătoria. Probabil că arătam foarte ciudat, trăgând cu ochiul sub pălării și glugi ca să văd fețele femeilor care se duceau la muncă.

Căutarea mea nu dădu rezultate în dimineața aceea, așa că m-am întors seara ca să repet scena. Eram pe cale să renunț, când am văzut-o pe Ada traversând. Părul ei blond era la vedere, ceea ce era bizar pe așa un frig. Dar eram recunoscătoare, pentru că tocmai asta îmi atrăsese atenția.

Tăind-o în latul străzii, m-am ferit de cai, trăsuri și oameni care se întorceau acasă de la lucru.

— Ada!

Auzindu-și numele, se întoarse.

— Lizzie?

Instantaneu, expresia ei trecu de la surpriză la îngrijorare.

— Ce mă bucur că te-am găsit! am găfâit eu, derapând când am încercat să mă opresc în dreptul ei.

Fu cât pe ce să-mi pierd echilibrul, iar ea fu nevoită să mă prindă ca să nu cad.

— Mulțumesc. Uau! Salut! Ce mai faci? Vreau să te scot la cină. Dacă nu ai alte planuri.

— Planuri?

Ada râse amar.

— Nu, n-am planuri.

— Atunci ce spui să luăm cina?

Ada mă studie, probabil întrebându-se dacă devenisem brusc religioasă și îmi asumam responsabilitatea de a salva sufletele pierdute.

— Unde anume?

— Unde vrei tu, am zis și am adăugat: În limita bunului- -simț. Slujba mea cea nouă nu plătește chiar așa de bine.

Fața i se luminează.

— Sărbătorim?

— Da! Dar am nevoie de ajutorul tău.

Intrigată și acum destul de sigură că nu aveam de gând s-o judec sau s-o cert, Ada mă luă de braț și plecarăm să găsim un restaurant. Era o sarcină dificilă pentru femei lipsite de compania unui bărbat. Am fi putut merge la un hotel-restaurant pentru a fi servite în sala doamnelor.¹ Dar mâncarea de acolo era mult mai scumpă decât cea cu care ne obișnuisem noi. Dacă n-ar fi fost atât de târziu, poate că am fi găsit vreo gelaterie pe lângă un magazin general. Dar acolo nu se găseau decât salate și înghețată, niciodată o bucată bună de carne. Femeile erau considerate ca fiind ori abstinerente, ori indulgente și niciodată doar flămânde.

Localul pe care l-am ales în final se numea „Berăria lui Abe”. Oferea meniuri la prețuri mici pentru muncitori și mai avea și camere de închiriat, separeuri și spații de depozitare. Pe geam se vedeau femei și nu păreau genul care ne-ar fi cauzat probleme, ceea ce ne încurajă să intrăm.

Era aglomerat, dar am reușit să ne găsim loc într-un colț, lângă un geam prin care vuia vântul. În timp ce încercam să ne scuturăm frigul din oase, se apropie de noi un tânăr care ne întrebă dacă vrem cafea, ceai sau ciocolată caldă.

— Ciocolată caldă, zise Ada. Sărbătorim. Prietena mea are un loc de muncă.

— Felicitări!

Când se-ntoarse cu ciocolata, era deja mult prea cordial. Se prezentă drept Daniel, fiul lui Abe, și îmi puse mâna pe umăr.

— Mare păcat. Sunteți prea frumoase ca să munciți, amândouă.

— Mulțumesc, Daniel, spuse Ada, fluturând din gene.

Se înviorase în prezența lui. Poate de la ciocolată.

Am comandat mâncare. Meniul nu era cu nimic ieșit din comun pentru un restaurant ai cărui clienți erau din clasa muncitoare, fiind împărțit în două categorii: mâncăruri la cinci cenți porția și mâncăruri la zece cenți porția. Întrucât plăteam eu, ne-am făcut amândouă un moft și am ales

ceva de pe lista mai scumpă. Eu am cerut antricot de vițel, iar Ada a vrut ficat cu ceapă. Daniel a plecat, promițând să se ocupe de comanda Adei cu mâna lui.

— E drăguț, zise Ada.

— Cred că-i place că ești blondă.

Ada râse.

— Tu de ce crezi că îl las jos la sfârșitul zilei?

Amintindu-și probabil de felul în care încercasem să o salvez de întâlnirea de la patinoar, își împreună mâinile într-un gest care părea să aștepte ceva.

— Deci, Lizzie, spune-mi. Ce te-au angajat să faci?

I-am răspuns și nu s-a străduit deloc să-și ascundă entuziasmul.

— Stai așa! Tu ai scris Căsniciile Absurde?

Am făcut ochii cât cepele.

— L-ai citit?

Ada scutură din cap.

— Nu, scuze, dar fetele vorbeau despre el la serviciu. Alea măritate, mai exact. Spuneau că ar fi vrut să le fi forțat cineva soții să-și mărturisească toate defectele înainte de nuntă.

Era minunat să știu că stârnisem exact reacția pe care o voiam.

— Îmi trebuie un articol nou și mă gândeam să scriu despre tine.

Ada se îmbujoră.

— Despre mine?

— Despre fetele ca tine. Despre muncitoarele din fabrică. Despre fetele care lucrează toată ziua pentru mai nimic.

Avea o notă de suspiciune în glas.

— De ce?

— Nu vreau să vă plâng de milă sau să vă dau drept exemplu, am asigurat-o eu cu mâinile ridicate într-un gest de pace. Nu, vreau să vă pun sub reflector. Bărbații ca Observatorul Tăcut nici nu cred că existați. Vreau să vă vadă, să vadă viețile pe care le duceți, ca să nu mai aibă nicio scuză să vă eticheteze drept leneșe sau încăpățânate.

Împăciuită, Ada își încreți buzele.

— Și ce-ți trebuie?

— Vreau să-mi spui despre viața ta. A ta și a celorlalte fete. Crezi că ar vrea vreunele dintre ele să stea de vorbă cu mine?

Ada râse din nou amar.

— Dacă le dai de mâncare, o să-ți spună toată povestea vieții lor. De mâncare sau de băut, rectifică ea.

— Ai putea să le ceri să ne întâlnim?

Ada se gândi un moment.

— Știu cel puțin trei care ar veni.

— Minunat! Mulțumesc, Ada!

Am strâns-o de mână și apoi am sorbit din ciocolata caldă.

— Acum, spune-mi despre ce ar trebui să întreb. Nici nu știu ce fel de fabrică e.

Se dovedi a fi o fabrică de trabucuri, în care fetele își foloseau mâinile mici ca să ruleze țigări, pe care bărbații le fumau în cluburi în care femeile nici n-aveau voie să intre. Contrastul nu ar fi putut fi mai pronunțat.

Nu dură mult până ce începu să-mi dea detalii despre munca în sine. Opt ore pe zi, înconjurată de tutun.

— Partea cea mai rea e că nu mai scapi niciodată de miros. Îți intră în păr. Și dacă n-ai grijă, îți pătează degetele.

Își scoase mânușile, ca să-mi arate urmele lăsate de faptul că umbla toată ziua cu tutun.

— Toată lumea crede că fumez.

— Cât faci într-o zi? am întrebat.

— În funcție de câte trabucuri rulez, pot să câștig chiar și un dolar. Dar într-o zi obișnuită nu trec de 75 de cenți.

— Înțeleg.

Trebuia să am grijă să nu se vadă cât eram de furioasă.

— Câte fete muncesc acolo?

— În jur de douăzeci și cinci. Uneori rămânem fără tutun și ne trimit acasă fără să ne plătească.

— Deci nu ai garanția că ai ce munci.

Scutură din cap.

— Iar dacă te îmbolnăvești, ai face bine să îți găsești singură înlocuitor sau îți ia altcineva locul. Fetele bolnave plătesc zece cenți în plus ca să se asigure că fata care le ține locul nu le fură slujba de tot.

— Plătesc locțiitoarele din banii lor ca să se asigure că nu le fură locul de muncă?

— De obicei merge.

Ridicându-și privirea din cana cu ciocolată caldă, se uită fix la mine.

— Am zis ceva greșit?

— Cum? Nu.

— Pari furioasă.

— Nu pe tine, am zis eu, vrând s-o liniștesc. Sunt supărată pe condițiile în care lucrezi.

— Am noroc că am o slujbă de orice fel, insistă Ada, apoi fața i se luminează. Crezi că Depeșă mai vrea o femeie reporter?

Deodată simțeam că le înțeleg pe fetele de la fabrica de tutun. Nici eu n-aș fi vrut să vină cineva și să-mi fure postul.

— Nu cred. Dar pot să întreb.

Ada dădu din cap, știind ce însemna asta. Imediat, m-am oferit să-i cumpăr ceva dulce la desert. Cei zece cenți în plus ai mei. Doar că în loc să-mi asigure locul de muncă, scopul lor era să mă scape de sentimentul de vină.

* * *

Am ajuns târziu acasă, mirosind a țigări și a bere. Daniel ne oferise amândurora un pahar mic din berea lor făcută în casă și acceptaserăm – totuși insistasem s-o plătesc. Cu totul, cheltuisem 70 de cenți la cină, cam cât făcea Ada într-o zi.

Aproape toată lumea adormise, dar Kate era trează și se uita pe geam după mine. M-a salutat când mi-am azvârlit haina pe jos și m-am strecurat pe lângă ea spre baie. După patru cani de cacao fierbinte și o bere, asta era tot ce puteam să fac ca să nu-mi iasă ochii din cap.

Aveam noroc că trăiam într-o casă cu instalații sanitare de care auzisem, dar pe care nu le întâlnisem în copilărie. În felul ăsta, viața în Pittsburgh era mai bună decât viața din Apollo. Pe o noapte ca asta, aș fi murit de frig dacă ar fi trebuit să folosesc o latrină. Să nu mai vorbim de disconfort.

Când m-am întors, Kate râdea la mine.

— Îmi lipsesc zilele alea.

M-am dus la cuier să agăț haina pe care o lăsasem să cadă pe podea când intrasem.

— Care zile?

— Zilele în care n-aveam nicio grijă.

Expresia lui Kate era un amestec de melancolie și anxietate.

— Cu cine a fost întâlnirea ta?

M-am așezat pe scări ca să-mi desfac șireturile la cizme.

— Cu prietena mea Ada. Cea de la patinoar. Mi-a povestit despre slujba ei.

— Ah.

Păru să o liniștească ideea că nu ieșisem să-mi fac de cap cu un bărbat și nu avea de ce să mă invidieze.

— Albert s-a supărat rău pe tine.

— Înseamnă că a fost o zi bună.

Scotându-mi cizma din picior, am dat din degete ca să mi le dezmoțesc.

— L-a enervat articolul despre divorț.

— Nu l-a pus nimeni să-l citească.

— Presupun că ai dreptate. Crede că ai scris despre el.

— Nu-i așa de prost pe cât pare.

Am regretat că i-am confirmat suspiciunea în secunda în care mi-au ieșit cuvintele din gură.

— Deci tu chiar ai scris despre noi, zise Kate pe un ton uniform.

— Nu, am zis, trăgând de cizma cealaltă. Am scris despre căsătorie și divorț.

Soră-meă dădu din cap.

— Vrei să ne forțezi să trecem iar prin tot.

Am simțit cum mă îndrept de spate și a trebuit să depun efort să nu ridic tonul.

— Nu forțez pe nimeni să facă nimic. Am scris despre un subiect despre care am o opinie.

— Ești plină de opinii, nu-i așa?

Am pus jos cizmele ca să se usuce, apoi m-am ridicat. Când mă ataca cineva, simțeam nevoia să confrunt situația în picioare.

— Și tu nu ești? Mereu îmi spui să mă mărit, să-mi găsesc un bărbat care să aibă grijă de mine.

— Pentru că ar fi cazul!

— De ce, ca să fim nefericiți împreună, în loc să fim nefericiți separat?

Kate mă fixă cu privirea, iar disprețul profund care i se vedea pe chip era ceva ce nu mai văzusem din zilele cele mai rele cu Ford. Se ridică și plecă tropăind pe scări, închizând cu putere ușa de la camera mea.

— Bravo, Pink, am bodogănit eu. Nu, tu nu faci niciodată probleme nimănui.

1 În original, the ladies' ordinary. La vremea aceea, femeilor nu li se permitea să ia masa în public fără ca un bărbat să fie prezent, cu anumite excepții, printre care și aceste săli, prezente în unele restaurante, în care era permis exclusiv accesul femeilor (n.tr.).

Capitolul 8

La agățat

Miercuri, 4 februarie 1885

În seara următoare, m-am întâlnit din nou cu Ada. Mi-a spus că urmau să vină cu siguranță cel puțin trei femei, poate chiar șapte.

Cu toate că mă încânta vestea, am intrat ușor în panică. Deja cheltuisem o bună parte din salariul pe săptămâna aceea. Când Ada a întrebat dacă ar trebui să ne întâlnim iar la Berăria lui Abe, am făcut calculele și am sugerat repede un loc mai ferit. În cel mai rău caz, puteam să le aduc la mine acasă. Dar atunci ar fi la mila familiei mele...

Din fericire, Ada era toată numai entuziasm și plină de idei utile.

— Am să întreb proprietara dacă putem sta în camera de zi toată după-amiaza. Poate or să vină și câteva dintre celelalte chiriașe. Lucrează în fabrici, la fel ca mine.

Ținând cont de faptul că Ada le promisesse fetelor ăstora că aveam să le hrănesc și neștiind câte aveau să participe, în după-amiaza următoare am luat tramvaiul până la intersecția dintre Penn Avenue și strada Stanwix, unde se deschisese recent un magazin uriaș Joseph Horne.¹

Nu mai fusesem la cumpărături de aproape un an de zile și, zăbovind un moment lângă rochiile expuse la raft, am observat ceva nou. Înainte, clienții ar fi fost nevoiți să întrebe vânzătorul care era prețul unui obiect, dar acum fiecare articol avea un cartonaș mic cu cifre pe el. Auzisem că se făcuse această schimbare în magazinul nou de pe Fifth Avenue, Kaufmann's, unde își declarau cu mândrie atitudinea egalitară: „Același preț pentru toată lumea!” Din păcate, Kaufmann's nu servea decât bărbați.

Intenționând să revin la salariul următor, m-am smuls de lângă raionul cu haine pentru femei și m-am dus la cel cu mâncare, de unde am comandat două coșuri asortate.

Coșurile erau perfecte pentru o întâlnire cu niște femei. Inspirat de nebunia picnicurilor, magazinele ofereau acum coșuri gata pregătite conținând biscuiți, fructe, chifle și lapte. Am cerut un coș cu sandvișuri

cu ou și țelină, iar celălalt cu sandvișuri fructate, pâine graham cu un pic de frișcă, gem de fructe și felii de prune la aburi. Apoi, cu un coș în fiecare mână, am ieșit înapoi în stradă și am pornit spre primul meu interviu, la adresa pe care mi-o dăduse Ada.

Era o clădire monotonă cu pereți de cărămidă goală. Ada m-a întâmpinat la ușă și m-a poftit într-o cameră cu un tapet atât de șters încât aproape că nu se mai vedea modelul. Dar era curată, fără urmă de praf și tăcută, de parcă cineva și-ar fi ținut respirația.

În hol ne aștepta o femeie cam de înălțimea mea, dar mult mai impunătoare. Cu umerii lați și un păr gri ca oțelul, strâns într-un coc cu aspect sever, își miji ochii la mine, iar gestul accentuă niște riduri care îmi spuseră clar că nu văzuse bine niciodată. Asta era proprietara. I-am oferit cei cinci cenți promiși. I-a băgat în buzunar și a-nceput să dea ordine.

— Nu te cunosc. Nu ești una dintre fetele mele. Dar ești prietenă cu Ada, așa că îți spun o singură dată. Nu beți. Nu vorbiți prostii. Nu înjurați.

— Sigur că nu, am zis.

— Sper că n-ai venit să-ți ceri drepturile sau mai știu eu ce, mă certă ea. Nu vă permit să construiți pancarte sau să scandați slogane.

— Decât dacă promovează abstinerea, bodogăni Ada.

— Ce-ai zis? Întrebă femeia în vârstă.

Am intervenit:

— Fără pancarte, fără slogane.

— Ușa din față o încui la ora zece.

Am dat din cap.

— Ieșim până atunci.

Se încruntă la mine.

— Și fără bărbați. Ada are dificultăți cu regula asta.

Ada se strâmbă pe la spatele proprietarei, ceea ce făcu să-mi vină greu să-i răspund fără să râd.

— Vestea bună e că nu e cazul la mine.

Proprietara ajunsese la sfârșitul listei de porunci. Dar avea suspiciuni cu privire la ușurința cu care le acceptasem.

— Ce vreți să faceți aici? Cred că am dreptul să știu.

— Sunt reporter și...

— Reporter!

— Da, lucrez la Depeșă.

— O femeie reporter, repetă proprietara, uitându-se la mine ca la o vițea cu două capete.

— Ea a scris Căsniciile Absurde, completă Ada.

— Nu vreau să-mi faci neazuri, zise proprietara.

— Nu fac decât să iau interviuri. Despre condițiile de trai. Ada a sugerat să ne întâlnim aici, pentru că e cel mai drăguț dintre toate locurile în care trăiesc fetele astea.

Ideea a părut să o împace, așa că am decis să o îndulcesc în continuare.

— Cum vă numiți?

Surprinsă, proprietara se încruntă.

— Mary. Mary Keneely.

— Mulțumim, doamnă Keneely, că ne primiți în minunata dumneavoastră casă. Nu pot promite să vă includ în articol, dar pot promite că nu o să vă deranjăm.

Insistă să inspecteze coșurile, ca să se asigure că nu conțineau alcool. Dezamăgită că nu găsise nici măcar o sticlă, își însuși un sandwich cu ou și porni spre partea din spate a casei.

Cu ajutorul Adei am despachetat coșurile. Tocmai turnam ceaiul când se auzi o bătaie în ușă. Așteptând o singură persoană, am fost surprinsă să văd că intră patru femei. Păreau timide, iar una dintre ele, Clarice, mărturisi că fusese cât pe ce să plece, când ajunseseră celelalte fete. Împreună, căpătaseră curajul să bată la ușă.

Chiar și odată aflate înăuntru, două dintre ele refuzară să își dea jos paltonul și mănușile, ca să poată pleca imediat, în caz de nevoie. Le ademenirăm în camera de zi, unde aranjasem toată mâncarea. Ada vru să mai aștepte, dar eu aveam senzația că nu aveau să mai apară și alte fete. Dacă se porniseră vreunele de acasă, se supuseseră probabil aceluiasi impuls pe care îl simțise Clarice și fugiseră de la ușa din față.

Ada și cu mine ne așezarăm pe două scaune cu spătar drept, iar restul fetelor luară loc pe canapelele din capătul opus al camerei, față de prezența mea teribil de înfricoșătoare. Își băură ceaiul sau laptele din niște ceșcuțe pe care Ada le împrumutase de la bucătărie. Nu se atinseră de mâncare.

Încercând să le ofer un zâmbet cald, le-am privit pe toate.

— Mulțumesc că sunteți aici. Am încredere că Ada v-a explicat de ce vreau să vorbesc cu voi.

— Da, zise Clarice.

— Eu vreau să știu de ce, spuse o altă fată pe nume Patricia.

— De ce ce? am întrebat.

Patricia își încrucișă brațele.

— De ce vrei să scrii despre noi. Nu ne trebuie milă.

Celelalte două dădură afirmativ din cap.

— Nu sunt aici fiindcă mi-e milă de voi, le-am explicat. Sunt aici pentru că bărbații care lucrează la ziar cred că nu existați.

Postura lor deveni rigidă. Făcuseră toate eforturile să arate plăcut și totuși se vedeau pe ele aceleași urme de oboseală ca pe chipul Adei. Mi-am amintit că deja munciseră o zi întreagă.

— Nu existăm? repetă Patricia.

— Ei sunt de părere că femeile care lucrează o fac din principiu. Nu știu ce înseamnă să fii flămândă, să trebuiască să alegi între un medicament și ceva de mâncare. Vorbesc tot felul de prostii despre cum femeile trebuie să stea acasă. Și tot prostiile alea le tipăresc în ziar. Știu că le citiți. Nu vă supără?

— De fiecare dată, zise Patricia.

Am fixat-o cu privirea.

— De-aia vreau să scriu despre voi.

Ada se uită împrejur, ridicând din sprâncene de parcă ar fi vrut să zică: „Ce v-am spus eu?”

— Tu ai scris articolul despre căsătorie? întrebă o fată pe nume Lilly.

— Da.

Strânse din ochi la mine.

— Ești divorțată?

— Nu am fost niciodată măritată.

— Ești fată deșteaptă, spuse Lilly încetișor. Cea mai tristă zi din viața mea.

Patricia zise:

— Nu poți să scrii nimic de rău despre șefii noștri. Or să ne dea afară.

Sala se umplu de șoapte din care reieșea clar că celelalte fete simțeau la fel.

Nu mă gândisem la asta. Sau, mai bine spus, nu mă gândisem la consecințele unui articol negativ despre proprietarii fabricilor. Fetele astea aveau nevoie de locurile lor de muncă. Dacă-și dădeau șefii în gât, nu s-ar mai fi putut angaja decât în locuri care nu cereau recomandări. Era tulburător.

Ar fi o mare ticăloșenie dacă mi-aș folosi slujba cea nouă ca să le fac pe fete să și le piardă pe ale lor.

— Promit că nu am să scriu nimic rău despre angajatorii voștri.

Clarice începu să-și mănânce sandvișul, iar Marcy, care nu spusese nimic încă, ronțai marginea unui biscuit.

— Deci cu ce ar trebui să începem? întrebă Ada, gazda nerăbdătoare.

Dacă nu puteam să întreb de șefii lor, asta îmi scotea de pe listă primele douăsprezece întrebări. Așa că am făcut ce făcea mereu mama când era derutată – am început să le complimentez.

— Sunteți toate foarte aranjate. Așa vă îmbrăcați și la serviciu?

Marcy se opri din ronțait, ceea ce o făcu să semene și mai mult cu un șoarece. Lilly scutură încet din cap. Patricia pufni în râs. Iar Clarice spuse „Nu”.

Interesant. M-am uitat la Ada.

— Noaptea trecută ai zis că-ți lași părul liber după muncă.

Ada dădu afirmativ din cap.

— La serviciu îl fac coc. N-aș vrea să fiu prea frumușică.

— Atrage atenția cui nu trebuie, fu Patricia de acord.

Toate fetele erau de aceeași părere, chiar și tăcuta Marcy.

— Nu vreți să vă observe lumea când sunteți la lucru? am întrebat eu.

— Nu, spuse Clarice.

— De ce?

Se uitară unele la altele de parcă și-ar fi transmis mesaje într-un limbaj secret. În final, Patricia spuse:

— Nu vrem să zicem nimic de rău despre...

Am întrerupt-o.

— Încerc doar să înțeleg cum e viața voastră, în general. Vă e teamă să nu tragă cineva concluzii pripite?

Clarice spuse:

— Nu e vorba doar de bărbați.

— Nu? am întrebat eu.

— Nu. Dacă ești prea aranjată, celelalte fete cred... Vocea îi scăzu până nu se mai auzea nimic.

Patricia completă:

— Cred că nu ești acolo să muncești, ci ca să-ți încerci norocul la bărbați. Și dacă sunt pornite celelalte fete împotriva ta, să te ferească Sfântul.

- Amin, zise Marcy, în șoaptă.
- Deci nu vă aranjați când mergeți la lucru?
- Trebuie să fim aranjate sau ne dau afară, zise Clarice. Pur și simplu nu putem să fim prea aranjate.
- Nu știu despre ce vorbești, zise Lilly, ridicând capul. Mie îmi place să fiu frumoasă când mă duc la serviciu. Îmi plac complimentele.
- Deci te-mbraci în mod special pentru asta? am întrebat.
- Da, recunosc eu. Îmi coafez și părul.
- Și te și machiezi, zise Patricia reținut, dar nu suficient de încet ca să n-o auzim.

Lilly se înroși. Exista o regulă nescrisă despre machiaj. Numai două feluri de femei își vopseau buzele și se dădeau cu tuș la ochi: cele din vârful societății și cele de pe treapta cea mai de jos.

- Părul tău e foarte frumos, am zis, încercând să diluez răutatea Patriciei. Îl porți întotdeauna liber?

Lilly răspunse cu un aer ușor țeapăn.

- Îmi place să arăt bine când sunt în oraș. Acasă nu-l am decât pe soțul meu și el niciodată nu mă observă.

- N-a fost mereu așa, zise Ada.

- Da' cum ai făcut rost de un soț, Lilly? întreabă Clarice cu timiditate.

- A ieșit la agățat, spuse Patricia, părând foarte mândră de sine.

Lilly se-nroși.

- La agățat? am întrebat eu încruntându-mă, în timp ce notam expresia în carnet. Ce-i aia?

Toate cinci fetele păreau rușinate, de parcă le-ar fi prins mamele lor că bârfeau pe cineva. Se uitară unele la altele. Se uitară la mâncare. Își studiară papucii. Într-un final, Ada îmi răspunse, strângând detașat din umeri.

- Asta făceam la patinoar.

- Ah, am zis pe un ton neutru.

Ada se ridică.

- Stați să vă umplu ceștile.

Scoase de undeva o sticlă mică. Nu știu ce era în ea, dar în afară de Clarice, toate fetele acceptară să li se toarne în băutură un deget sau două. Poate ar fi trebuit să trec peste masă și să le duc direct la berărie. Stăteam cu vârful creionului deasupra carnetului.

- La agățat. Găsiți întotdeauna pe cineva?

— O, da, răspunse Clarice cu o notă de dispreț în voce. Sunt o groază de bărbați care așteaptă o șansă.

— Cum se procedează? Fluturi din batistă ca să le atragi atenția sau te abordează ei fără să aibă nevoie de încurajare?

— Batistă! mă luă în râs Patricia. Foarte puține dintre noi mai folosesc batista acum.

— Atunci cum se procedează? am repetat.

Fu nevoie să le mai împing un pic, la început se fâstăciră, dar după ce deveni evident că nu aveam să le judec, mi-au explicat totul odată, împreună:

— Dai peste un bărbat tânăr și bine îmbrăcat în tramvai.

— Sau îți lași părul jos ca să-i atragi atenția.

— Unii dintre cei mai tineri vin la tine din propria inițiativă, dar majoritatea așteaptă să te uiți la ei și să zâmbești sau îți vorbesc și așteaptă să le răspunzi. Pot să ies în oraș și să nu se uite niciun bărbat la mine. Sau pot să ies cu intenția să agăț unul și să-și scoată toți pălăria în fața mea.

— După ce stați de vorbă despre cât ești de plictisită, te invită undeva să beți ceva împreună, poate chiar și să mâncați.

Am dat din cap, notând totul în agendă.

— Și vă duceți?

— Nu din prima, zise Ada. Întâi doar vă plimbați și îl lași să te ducă acasă. Apoi, vă dați întâlnire. La întâlnire, îl lași să-ți cumpere o limonadă sau un ceai. Și apoi, ceva mai mult.

— „Întâi ți-e silă, apoi ți-e milă, apoi ți-l însușești”, își spuse Marcy sieși, citând din ceva.

— A întâlnit vreuna dintre voi vreodată un bărbat care să vrea doar să vină la voi acasă?

— O, da, spuse Clarice cu o grimasă. Am avut odată pe unul care mai venea. Dar n-aveam unde să-l primesc și nu mă scotea niciodată nicăieri. Zicea că sunt „cuminte”, era bisericos. Dar am ajuns la concluzia că cei mai răi bărbați din orașul ăsta m-ar trata mai bine decât mă trata el. Și nici n-ar încerca să mă convingă să fac prostii la fel de des pe cât încerca el. L-am lăsat.

Fetele dădură din cap. Era ceva comun.

Dădeam și eu din cap, cu toate că nu prea înțelegeam.

— Stai, zici că bărbații mai răi te tratează mai bine?

— Da, spuse ea simplu. Am pățit să-mi propună diverse și, odată refuzați, să mă sfătuiască să nu mai fac ce fac. Se roagă de mine să nu mai beau și îmi povestesc la ce duce genul ăsta de comportament, indiferent câte flori îmi presară unii în cale.

Patricia se băgă și ea:

— Unii dintre ei se laudă cu ce sunt în stare să facă și nu se opresc până nu obțin ce vor.

Camera fremătă. Cu toate cunoșteau și genul ăla de bărbat.

— Atunci beți și voi uneori?

— Atât cât poate el să plătească și eu să-nghit, spuse Marcy, contribuind pentru prima dată la conversație.

— Și ce vrea în schimb?

— Cam ce vrei și tu.

Și-a ridicat farfuria și am fost șocată să descopăr că mă compara cu bărbații pe care ieșeau să-i agațe.

Nu-mi plăcea senzația, dar asta nu m-a împiedicat să-ntreb:

— Ce se așteaptă să primească în schimb?

— Uneori promisiunea unei a doua întâlniri, spuse Ada, sorbind din ceaiul „botezat”. Benjamin asta a primit.

— Și a primit și întâlnirea?

Înroșindu-se, Ada dădu din cap.

— Numai asta vor?

— Știi foarte bine ce vor, zise Patricia cu asprime.

— N-am de unde să știu dacă nu-mi spuneți, am răspuns. Vreau să spun, Lilly a obținut din toată tărășenia un soț. Asta vor toți? Neveste?

— Ultimul pe care l-am agățat eu era deja însurat, zise Clarice. N-am știut atunci. Am aflat după.

Își studie farfuria.

— După?

— După ce m-am împiedicat.

— Și prin „împiedicat” vrei să spui...

Clarice nu spuse nimic. Patricia îmi aruncă o privire dură.

— E o expresie.

— Știu. Ce înseamnă?

— Ce întrebare tâmpită.

— Îmi pare rău. Ce înseamnă?

— Înseamnă să cazi, zise Patricia.

— Să aluneci, spuse Ada.

— Să te dai de-a rostogolul, spuse Lilly.

— Până-n Iad.

Șoricica Marcy era surprinzător de tăioasă.

Am dat din cap.

— Să păcătuiești, adică.

— „Păcătuiești”, răbufni Patricia. Parcă vii de la biserică.

— Vin de la Depeșă.

— Reporterii nu pun întrebări de-astea.

— De ce nu?

— Pentru că nu vor să știe răspunsurile.

— Ei bine, reporterul ăsta vrea. Așa că dă-mi voie să te-ntreb: de ce îți riști reputația în felul ăsta?

Patriciei i se înroșiră obrazii.

— Reputația mea?! Nu cred că am avut vreodată una. Muncesc din greu toată ziua, săptămână după săptămână, pe bani puțini. Mă duc acasă noaptea, obosită și dorindu-mi din suflet ceva nou, orice, bun sau rău, ca să mă scape de plictiseală. Nu fac nimic de plăcere, n-am ce citi, nu pot să mă duc nicăieri să mă distrez – din lipsă de haine și bani – și nimănui nu-i pasă ce se alege de mine.

Ada se întinse s-o ia de mână.

— Nouă ne pasă, iubire.

Patricia continuă de parcă se simțea obligată să-și termine ideea.

— Obişnuiam să mă plimb ca să-ncerc să uit de mine. Mă băgam în vorbă cu bărbații, așa, de amuzament. N-aș putea să mă întorc la viața aia seacă.

— Ce vrea să spună, interveni Ada, e că dacă ieși la agățat, înseamnă că ai pe cineva căruia îi pasă de tine, măcar pentru o noapte. Căruia îi place de tine, care crede că ești specială. Ce fată nu vrea așa ceva?

— Chiar dacă e doar prefăcătorie? am întrebat-o eu.

— Chiar și atunci, confirmă ea.

Marcy scutură din cap.

— E vorba de mai mult de-atât. Eu beau – nu din cauză că-mi place gustul. Ci din cauză că îmi place mai mult de mine când sunt amețită decât când sunt trează.

Își ridică ceașca să i-o umple Ada.

— Beau ca să fiu fericită. Ies în oraș, obosită și tristă după o zi grea la serviciu. Beau și imediat trece peste mine un val de căldură. Sunt altfel. Renasc. Problemele mele dispar și anii la fel. Beau și îmi trec toate supărările. Mă îmbujorez, îmi sclipesc ochii și sunt o ființă nouă.

Marcy mă fascina. N-ar fi avut cum să fie mai mare ca mine și era clar că avusese parte de o educație bună. Și totuși era cea mai dură dintre toate.

— Nu te plictisești niciodată de experiența asta înjositoare?

— Ba da, uneori, recunosc Marcy. Când ajung acasă de la muncă, mi-e silă de lumea întreagă și de mine însămi, și aș vrea să am un loc decent unde să mă duc, ceva de făcut care să-mi solicite inteligența. Dar locul ăla nu există și atunci încep să mă întreb dacă celelalte fete sunt în oraș, până când dorința să mă duc să văd devine așa de puternică încât nu mai pot să-i rezist.

Râse.

— Două ore mai târziu, mă găsești bând vin și întrebându-mă de ce mi-a luat atâta timp să ies!

Chiar atunci ne întrerupse Mrs. Keneely, ca să ne verifice. În mod uimitor, nu observase alcoolul. Chiar dacă nu-l putea mirosi, ar fi trebuit să-și dea seama după obrajii rozii, felul în care se legăna Marcy pe scaun ca iarba în vânt și faptul că Ada și Patricia vorbeau mai tare decât ar fi fost cazul. Și totuși, pentru că singurele sticle la vedere erau de lapte, părea satisfăcută și ne lăsă în pace.

Cu trecerea timpului, Marcy devenea din ce în ce mai elocventă. Am descoperit că era fiica unui învățător, că fusese crescută printre cărți și că își începuse viața de adult în sărăcie și singurătate.

Dar nu e cu adevărat singură, nu-i așa? Erau sute de fete ca ea. Mii. Toate tăcute și timide la prima vedere și totuși desperate să le observe cineva.

Pe drum, intenționasem să întreb fetele despre munca lor, despre câte ore munceau, în ce condiții și alte asemenea lucruri. Nici măcar nu ne-am atins de subiect. Le-am ascultat doar cum își decojeau viețile ca pe niște portocale. Când ne-am ridicat să plecăm, deja simțeam că am obligația să le protejez.

Lilly se plânse că nu voia să se ducă acasă la soțul ei și, ușor amețită de băutură, ne sugeră aproape cu seriozitate să ieșim la agățat „de dragul vremurilor trecute”. Celelalte fete îmi mulțumiră pentru mâncare. Se

vedea pe fața lor că se temeau să nu fi spus prea mult. Le-am asigurat că nu aveam să spun nimic ce le-ar fi putut costa slujbele.

— Nici măcar nu mi-ați spus pentru cine lucrați, le-am amintit eu.

Marcy ajunsese la ușă când am prins-o de braț.

— Ai citat un poem, mai devreme...

S-a uitat la mine și apoi a zis „Pope Alexander”. Pe urmă a început să recite:

*Vice is a monster of so frightful mien,
As to be hated needs but to be seen.
Yet seen too oft, familiar with her face,
We first endure, then pity, then embrace.²*

„Păcatul e un monstru la chip atât de slut,
Că pentru-a fi urât, trebuie doar văzut.
Văzut însă prea des, cu el te-obișnuiești,
Întâi ți-e silă, apoi ți-e milă, apoi ți-l însușești.”

Își întoarse gulerul la haină și plecă, legănându-se ușor.
Mulțumindu-i Adei, i-am lăsat mâncarea care rămăsese și 20 de cenți pentru licoarea magică. Ne-am pupat pe obraz și apoi a închis ușa pensiunii aceleia îngrozitoare.

Mă simțeam agitată și confuză. Pe de-o parte, aveam un material minunat. Pe de alta, ce vieți mohorâte și umiltoare trăiau fetele astea. Doar din mila Domnului...³

În noaptea aceea, în timp ce îmi scriam articolul, m-am simțit obligată să avertizez cititorii Depeșei că nu era cazul să se grăbească să arunce primii cu piatra:

E mult prea adevărat că cei săraci nu fac nimic de plăcere. Există o zicală: „Când nu te joci și doar muncești, pân’ la urmă te protestezi.”³ Se aplică atât la femei, cât și la bărbați. Ce-i drept, ar fi mult mai bine să fie proaste și să nu-și dea seama ce fel de viață duc, căci dacă nu li se oferă

nicio oportunitate să se destindă, se duc să o caute singure și acceptă primul lucru care le iese în cale. Nu au nicio scuză fetele cu case frumoase și prieteni iubitori. Nu au nicio scuză bărbații care își permit să se distreze altfel. Dar pentru fetele sărace din clasa muncitoare, fără prieteni, fără bani, supuse monotoniei constante a muncii din greu – cine ar fi în stare să le condamne și cine ar fi dispus să le apere?

Din pricina faptului că fetele nu îmi permisese să scriu despre șefii lor și pentru că depusesem un efort să nu le judec, articolul era prea scurt. Am decis să nu includ în articol sarcasmul și atitudinea peiorativă față de ele însele. Cu toate că și le câștigaseră. Nu erau calități care ar fi adus publicul de partea lor. Ca să mai umplu niște spațiu, am inclus în schimb niște replici istețe pe care le auzisem în ziua în care o așteptasem pe Ada în stația de tramvai. Era amuzant, mă gândeam eu, să scriu despre cum vorbeau adolescentele care ieșiseră și ele la agățat.

A doua zi, dis-de-dimineață, l-am recitat înainte de a sigila plicul pe care se afla adresa lui Madden. Aș fi vrut să le pot spune pe nume. Numele făceau totul să pară mai personal. Numele și fețele.

Când fanta cutiei poștale de pe colțul străzii se închise zgomotos, ca un dragon de metal trosnind din fălci, îmi trecu prin cap revelația subită că singurul nume din tot articolul era al meu. Nici măcar al meu. Al lui Nellie Bly.

Ceea ce făcea din Nellie Bly vocea tuturor fetelor fără nume.

[1 Lanț de magazine universale.](#)

[2 Din Eseu despre Om de Alexander Pope.](#)

[3 Citat din John Bradford. în original, There but for the grace of God go I – „Doar din mila Domnului nu sunt eu acela” \(n.tr.\).](#)

³ În original, All work and no play makes Jack a dull boy (n.tr.).

Capitolul 9

Capcana feminină

Scandalagiii de la redacție erau plini de idei deocheate în timpul următoarei mele vizite. Lăudându-mi articolul, îmi cerură numele fetelor. „Ca să le luăm și noi interviu”, spuneau.

Le-am zâmbit și i-am ucis pe toți din priviri.

— Să știți că au întrebat dacă lucrează bărbați chipeși la Depeșă. Am mințit și-am zis că da.

Râseră unii de ceilalți, iar un individ pe nume Hal Ranger mă luă de mână, se lăsă într-un genunchi în fața mea și spuse:

— Dacă vrei să-ți exersezi tehnica de agățat, domnișoară Nellie, poți să mă agăți pe mine!

Mi-am smuls mâna dintr-a lui fix când Wilson a pășit între noi.

— Poartă-te frumos, Ranger, sau am să fiu nevoit să-i povestesc nevestiții cu ce te ocupi când ne întâlnim duminică la biserică.

Ranger se întoarse ascultător la masa lui.

— Măcar ar mai înviora slujba.

Ceilalți râseră.

Wilson mă conduse până la Madden în birou, bombănind:

— Locul ăsta e plin de gândaci, dar nu toți au șase picioare.

— Cavalerul meu, am zis eu. Ucigătorul de gândaci.

Se încruntă la mine.

— La ce te așteptai cu un articol așa de sinistru.

M-am oprit locului.

— Sinistru?

— „Agățători”¹? Nu se poate să existe așa ceva. Femeile nu se comportă în felul ăla.

M-am uitat la el fără să-l înțeleg.

— Vrei să spui că inventez. Asta vrei să spui?

Pălind, Wilson ridică iute mâinile sus.

— Nu, nu. În niciun caz nu aș vrea să insinuez...

— Pentru că nu inventez. Chiar se întâmplă.

— Sunt sigur că ești un bun reporter și repeți exact ce au spus fetele cu care ai vorbit. Asta nu înseamnă că e adevărat.

Mi-am încrucișat brațele.

— Deci nu sunt mincinoasă, doar anostă și credulă?

Scutură exasperat din cap.

— N-am zis deloc așa...

Mi-am ridicat capul ca să mă uit mai bine la el.

— Cum ar fi dacă ți-aș spune că m-am dus cu ele?

Nu știu ce m-a făcut să spun asta. Dar a meritat ca să-i șterg expresia lui Wilson de pe chip.

Din spatele meu răsună o voce.

— Zi-mi că glumești.

Madden stătea în ușa biroului lui.

— Despre ce?

— Despre faptul că ai ieșit la agățat cu femeile astea. Ziarul ar putea fi dat în judecată. Sau ne-am putea pierde reputația.

Era clar care variantă i se părea mai tragică.

O parte din mine voia să-l șocheze și să-i spună că nu glumisem. O parte era șocată că mă credea în stare de așa ceva. O altă parte era furioasă că eram șocată. Nu încerc eu să conving oamenii că nu e nimic în neregulă cu fetele astea? Ce fel de ipocrită ar trebui să fiu ca să le disprețuiesc?

Adevărul era că le disprețuiam viețile. Dar nu pe fete însele. Nu trăiau așa pentru că asta își doreau. Oricare dintre ele ar fi făcut schimb cu mine într-o clipă. Câtă vreme asta era adevărul, puteam să detest existența pe care erau forțate să o îndure, dar nu aveam dreptul să le judec.

Încă nu negasem nimic și Madden începea să se înfurie, când interveni Wilson.

— N-o lăsa să te ducă de nas, Madden. Nellie a noastră e zvăpăiată, dar nu e soi rău. Nu a spus că s-ar fi dus cu ele, mi-a oferit doar o situație ipotetică. Niciunui reporter nu-i place să i se spună că minte. Greșeala mea.

Se întoarse către mine.

— Ți cer iertare.

Madden se uita fix la mine. Eu mă uitam fix la el.

În mod surprinzător, el cedă primul.

— Îmi pare rău. Desigur. Pur și simplu nu aș vrea să umble vorba că ziarul contribuie la decăderea morală a orașului fiindcă ne

transformăm jurnalistele în „agățători”. Doamne, ce termen ai mai inventat!

— Nu cred că a fost ideea mea, am zis pe un ton caustic.

— Acum e. Felicitări! Toate bisericile o să țină predici pe tema asta duminică. Intra, zise, gesticulând înspre birou.

Wilson mă bătu pe umăr și se întoarse la masa lui.

În birou, Madden îmi înmână cecul săptămânal, pentru care eram profund recunoscătoare.

— Pe ultimul l-am cheltuit pe mâncare, ca să conving fetele să stea de vorbă cu mine, am zis.

Madden se încruntă.

— Cât?

Știam suma până la ultimul penny.

— Trei dolari și patruzeci și unu de cenți.

Madden scoase niște bani dintr-un sertar al biroului și îmi dădu să semnez o chitanță.

— Să nu-ți faci un obicei din asta. Deja cheltui o avere pe creioane cu care să-ți corectez articolele. Care e următorul subiect?

Atinsă de insulta pe care mi-o aruncase, eram un pic ursuză.

— Nu știu sigur. Simt că nu am terminat cu ăsta.

Conducându-mă până la ușă, Madden râse cu blândețe.

— Nu știu cât mai rezistă bieții cetățeni ai orașului Pittsburgh. Să te întorci mâine cu cinci idei.

Un strigăt din partea cealaltă a sălii redacției îi solicită prezența.

— Chiar îi place de tine, zise Wilson de la biroul lui.

M-am uitat pieziș la el.

— Nu în felul ăla! Vreau să spun că vede ceva în tine. În articolele tale.

— Pentru că e o poveste bună.

Pufnind în râs, Wilson scutură din cap.

— Ba nu, nu e.

Am simțit că mi se urcă sângele la cap și, în același timp, că nu-mi ajunge suficient oxigen la creier.

— Ce?

Șezând pe scaun, Wilson își ridică picioarele pe birou și se întoarse spre mine cu o expresie binevoitoare.

— E senzațional, dar nu e articol. E bârfă.

— Ce dușmănos ești! În mod cert nu e bârfă. E despre cum sunt forțate fetele astea să trăiască.

— Forțate de cine? Asta îți lipsește. Problema e, Nellie, că începi în forță, dar în a doua jumătate nu se întâmplă nimic. E lipsită de rost. Sunt doar chestii pe care le-ai auzit în tramvai, așa cum poate auzi oricine. Bârfe și zvonuri. Doar atât ai scris până acum. Ai multe idei, dar nu prea se leagă între ele. N-au scop. Pe tine te motivează emoțiile. E perfect normal. Ești femeie. Dar dacă vrei să ai succes, trebuie să faci treabă mai bună. Trebuie să te apuci de jurnalism adevărat, care include fapte concrete. Și nu te-a învățat nimeni cum să faci așa ceva.

Mi-am pus mâinile în șolduri.

— Și cine o să mă învețe? Tu?

Wilson își întinse degetele.

— Nu cred că ai dori așa ceva.

Părea atât de mulțumit de sine spunând asta, încât mi se încleștară pumnii.

— Atunci spune-mi, cine, mai exact, ar fi trebuit să mă învețe? Chiar dacă ar fi existat școli de jurnalism, nu ar primi femei, mai ales femei care nu fac parte din înalta societate. Când aveam doisprezece ani, mie nu mi s-a oferit șansa să devin copist, să îndeplinesc sarcini mărunte prin birouri ca să am șansa de a învăța meserie.

— Pentru că, după cum observi, termenul este la masculin...

— Sigur că e. Pentru că fetelor nu li se permite să învețe meserie. Tu spui că n-ar trebui să fiu reporter pentru că nu știu cum se face. Dar nu știu pentru că n-am voie să învăț. I-am dat titlul Puzzle Feminin, dar e mai mult o Capcană Feminină!

— O capcană necesită momeală. Poate dacă n-ai mai încerca să...

Fierbeam de nervi.

— Dacă n-aș mai încerca să fiu mai mult decât ceea ce ar trebui să fiu? Sau ce crezi tu că ar trebui să fiu! Dacă ar fi după tine, aș fi pe stradă, mirosind a tutun și a bere și agățând bărbați, în loc să câștig un trai respectabil, făcând ceva la care e clar că mă pricep!

Doar după ce m-am oprit, am realizat că forfota din sală încetase. Tăcerea era greoaie ca fumul de tutun. Toți bărbații se uitau la mine, cu gurile deschise de uimire.

Wilson, pe de altă parte, încă zâmbea.

— Dac-ar fi după mine, n-ai avea motiv să țiți. În mod evident, e vina mea. Iartă-mă că te-am supărat.

Era clar cum părea de dinafară: un gentilom tocmai calma o femeie isterică. Cu adevărat o Capcană Feminină. Am inspirat adânc.

— Dacă ai fi insultat munca unui bărbat cum ai insultat-o pe a mea, ar fi șters cu tine pe jos.

— Dar n-aș îndrăzni...

— Să vorbești cu un bărbat cum vorbești cu mine. Apreciez că recunoști.

Zâmbetul îi dispăru, fiind înlocuit de un rid pe frunte. Cam la atât puteam să sper când venea vorba de o victorie împotriva lui.

— Mi-a făcut plăcere, am zis eu cu glasul încărcat de sarcasm, dar trebuie să plec.

M-am întors și am ieșit pe ușă, doar ca să mă opresc în fața scărilor ălor absurd de abrupte, stricându-mi ieșirea.

În spatele meu auzeam râsete întâi înfundate, apoi din ce în ce mai zgomotoase, pe măsură ce ziariștii începură să facă glume între ei. Mi-au ajuns la urechi niște înjurături lipsite de seriozitate și am simțit tentația să intru din nou, ca să-i sperii. În loc de asta, m-am apucat cu două mâini de balustrada de piatră și am început să cobor cu pași laterali.

O mână mă apucă de cot într-un efort binevoitor de a mă ajuta să cobor. M-am întors să-i mulțumesc persoanei căreia îi aparținea. Era Wilson. Instantaneu, mi-am smuls brațul din strânsoarea lui.

— Mă descurc, mulțumesc.

— Nici nu mă îndoiesc, zise el, coborând odată cu mine, cu pipa între dinți.

Se îmbrăcase în grabă și avea pălăria în mână. Din moment ce îi refuzasem ajutorul, își mută pipa în mâna liberă, mergând cu același pas apăsător ca și mine.

— Voiam totuși să spun ceva.

— Chiar e nevoie să ai tot timpul ultimul cuvânt?

Roși.

— Am venit să mă scuz.

— Ai făcut-o deja.

Îmi servi iarăși zâmbetul ăla băiețesc.

— Am rămas cu impresia că nu m-ai iertat.

— Ce simț al observației ai. Ar trebui să devii reporter.

Wilson scutură din cap.

— Chiar trebuie să transformăm totul într-o bătălie?

M-am oprit ca să mă pot uita la el.

— Mă întreb dacă asta au zis stăpânii de sclavii din Sud înainte de război.

Asta îl înfurie.

— Am luptat în războiul ăla.

— A, da? De partea cui?

I se încleștară fălcile, ceea ce îmi dădu un sentiment de satisfacție perversă.

— De partea dreptății, evident.

Era mult mai înalt ca mine și voiam să-l privesc în ochi, așa că am urcat două trepte cu spatele.

— Presupun că vrei să spui că ai luptat pentru desființarea sclaviei. Dar cei care erau în favoarea acestei instituții credeau că ei au dreptate. Atunci când ne cerem drepturile, e imposibil să nu le tulburăm liniștea celor care se simt superiori.

— Femeile nu sunt sclavi, zise Wilson. Nu au lanțuri din care trebuie eliberate.

— Dacă asta crezi, atunci ai dreptate – nu sunt un jurnalist foarte bun. Deocamdată.

Cu această ultimă înțepătură, am trecut cu pas apăsător pe lângă el și am ieșit din clădire.

În loc să mă duc acasă, am umblat ore întregi pe străzi, furioasă peste măsură. Imaginează-ți ce tupeu are sacul ăla bătrân de platitudini masculine, să-ncerce să mă instruiască el pe mine despre cum să fiu reporter! Și mai rău, crezuse în mod evident că îmi făcea un bine. Că fusese cordial. Generos. Voia să-mi dea sfaturi despre cum să fiu un jurnalist mai bun? Dar el despre ce scria? Nu despre fapte concrete. Împărtășea doar prostiile care-i treceau prin cap. Nici măcar gânduri, ci impresii. Numai asta se găsea în articolele Observatorului Tăcut – o colecție de impresii despre cum ar fi trebuit să meargă lucrurile. Nu tu argumente raționale, nu tu logică. Erasmus Wilson era definiția unui autor care scria ce simțea. N-avea nicio treabă cu faptele concrete și nu scria din experiență.

Experiența era cheia. Fapte concrete, nu platitudini. Viața reală, nu bârfe.

Trebuia să fiu mai bună decât Wilson, mai bună decât toți reporterii de la Depeșă. Trebuia să am date concrete cu care să susțin orice afirmație. Trebuia să văd lucrurile cu ochii mei. Să le trăiesc. Atunci nu avea să mă mai poată acuza nimeni că mințeam sau că eram ghidată de emoții.

* * *

— Lizzie? zise Ada cu ochii lipiți de somn, uitându-se la mine prin ușa întredeschisă.

— Doamna Keneely m-a lăsat să intru, i-am spus. Iartă-mă că vin așa târziu. Trebuie să-ți mai cer o favoare.

Își adună halatul pe lângă corp.

— Acum ce mai vrei?

— Am nevoie să îmi faci rost de un loc de muncă la fabrică.

1 În original, termenul folosit este man-masher. E derivat cu prefix al unui termen exclusiv masculin pentru a forma un termen feminin. Nu e menit să fie perfect corect gramatical, ci mai mult o glumă răutăcioasă (n.tr.).

II

Domnișoara Dă-Din-Coate

Amintiri În Ceață

Fata Nebună De Pe Insula Blackwell Care Și-A Uitat Propriul Trecut

Este un caz trist. O tânără domnișoară de optsprezece ani, frumos îmbrăcată, al cărei limbaj și comportament dau dovadă că a fost bine educată și crescută cu drag în compania unor persoane rafinate, își pierde mințile, este imposibil de identificat și se află azi printre pacienții internați la Azilul pentru Femei de pe Insula Blackwell.

Aceasta este soarta lui Nellie Marina sau Nellie Brown, așa cum se prezintă ea cu indiferență, care, vinerea trecută, a cerut să stea peste noapte la Adăpostul pentru Femei de pe Second Avenue, la numărul 84.

Administratorul instituției crede că era sănătoasă când a ajuns și că nebunia s-a instalat subit câteva ore mai târziu.

Doctorul Braisted, care se ocupă de secția de psihiatrie a spitalului Bellevue și care a studiat cazul cu mult interes după ce fata i-a fost dată în grijă, crede că aceasta ar fi avut un episod de luciditate când a intrat în adăpost. Chiar și după ce a ajuns la spital, a fost, aparent, coerentă și capabilă de gânduri logice în mare parte a timpului, mai puțin în momentul abordării iluziei ei principale – convingerea că cineva încerca să o omoare. Un răspuns la încercările fără succes ale personalului medical care se sforța să afle orice detalii ale trecutului ei.

Dacă are prieteni, nu s-au făcut cunoscuți. „Singurul set de afirmații care rămân neschimbate atunci când stă de vorbă cu noi”, a declarat doctorul Braisted, „are de-a face cu faptul că mama și tatăl ei sunt decedați și că, după moartea lor, a trăit cu bunica și a avut o menajeră”.

„Bunica”, le-a spus ea doctorilor, „a murit de curând”, iar fata își amintește că a avut cândva un ceas elegant, o garderobă vastă și o sumă mare de bani. Nu știe cum a ajuns aici și refuză să creadă că se află la New York.

„Nu pare agitată”, a afirmat doctorul Braisted. „Iluziile, apatia, convulsiile la nivelul extremităților și pierderea memoriei ar indica un diagnostic de isterie”.

O comisie formată din doctorii Braisted, Field și Fitch a concluzionat ieri că fata e nebună și a fost internată în azilul de pe Insula Blackwell.

Nu există dovezi că ar fi fost expusă violenței sau implicată în vreo relație amoroasă cu consecințe regretabile, și nici nu se comportă neconform din punct de vedere moral. A fost interogată în legătură cu acest subiect cu multă delicatețe și mult tact de o persoană de același sex, iar din răspunsurile pe care le-a oferit nu a reieșit nimic indecent.

New York Herald

Duminică, 25 septembrie 1887

Capitolul 10

Muncitoarea din fabrică

Marti, 10 februarie 1885

Lilly, prietena Adei, era angajata companiei Oliver Bros. & Phillips, unul dintre cei mai mari producători de obiecte din fier din Statele Unite. Lucra la etajul la care se fabricau buloane și piulițe. Ada îi spuse că voiam să-i iau locul pentru o zi.

Lilly ezită la început, dar fu convinsă de promisiunea mea că nu aveam de gând să-i fur slujba.

— De fapt, poți păstra tu banii pe care îi fac. Mă plătește ziarul deja.

Odată ce ne-nțelesesem, Lilly îi scrise pe un petic de hârtie că era bolnavă și că eu eram o fată descurcăreață care ar fi putut să-i ia locul.

Ceea ce însemna că trebuia să înțeleg ce aveam de făcut.

— Eu lucrez la ascuțitori, îmi spuse. Treaba noastră e să tăiem capătul bulonului în formă conică, să se poată înfileta piulița pe el. Nu purta haine largi. Acoperă-te, dar vezi să poți să-ți sufleci mânecile și ai grijă să ai poalele nu mai jos de glezne.

Apoi, îmi explică în termeni simpli munca pe care o presta și cum să fac să dau impresia că mă pricep.

Plecând de acasă a doua zi dimineață, mai devreme decât mi-era obiceiul, am tremurat tot drumul până la Water Street, în partea de sud a orașului. Detest lumea înainte de răsăritul soarelui, mi-am spus, dându-mă jos dintr-un tramvai și urcându-mă în altul, bombănind încontinuu până la fabrică. Incinta, pe care parcă ar fi așezat-o cineva cu mâna între râu, pe partea stângă, și calea ferată, pe dreapta, cuprindea trei clădiri masive, fiecare cu câte un coș de fum care scuipa flori oribile de fum înecăcios spre cerul roziu.

Nesigură, m-am alăturat mulțimii de muncitori care așteptau afară. Se auzi un fluier, porțile se deschiseră îndărăt, iar ceea ce până atunci păruse inert și pustiu prinse viață. Roțile gemeau și scârțiau, curelele trosneau.

Am urmat un grup de fete în sus, pe scările celei de-a doua clădiri, zăbovind doar suficient timp cât să văd cuptoarele uriașe și cuvele de metal topit. Lilly îmi spusese pe cine să caut și l-am găsit pe domnul Lansing în biroul lui. Citind scrisoarea lui Lilly, mă studie din cap până-n picioare.

— Nu e mare lucru de capul tău, nu-i așa?

— Lilly a spus că nu-ți trebuie forță să ascuți buloane.

— E adevărat. Nu e muncă grea. Dar nu poți să fii nici slăbănog. Și îți trebuie atenție. Sper că poți să te concentrezi. Și că n-ai de gând să pierzi ziua dând din gură. Dacă ești vorbăreață, te trimit sus la „șurubărese”.

— Pardon?

Își dădu ochii peste cap, după care îi aținti înapoi asupra mea.

— Uite care-i treaba, dacă nu știi termenii, nu poți...

— Pot să ascut buloane, am zis eu în grabă. Doar arată-mi încotro.¹

Îmi ignoră gluma neintenționată.

— Du-te și ia-ți un șorț, apoi roag-o pe una dintre fete să îți arate utilajul opt. Vin mai încolo să văd cum te descurci.

La vestiare, fetele își atârnaseră deja hainele în cuier și alergau de colo-colo, suflecându-și mânecile și punându-și șorțuri. Am luat și eu unul, le-am urmat, apoi am întrebat o fată cam de vârsta mea, cu fața plină de pistrui, unde pot găsi sacii de cafea.

— Vino, zise ea. Îți arăt eu.

În timp ce mergeam, se băgă în vorbă. Menționând-o pe Lilly, am spus:

— N-aș vrea s-o dezamăgesc.

— Ce drăguț, zise ea. Cum te cheamă?

— Lizzie, i-am răspuns. Lizzie Cochrane.

— Ginny, spuse ea și îmi întinse mâna în semn de salut. Ah, ce mâini catifelate ai. Ia-ți adio de la ele!

Părea de rău augur. Am decis că era momentul să încep interviurile.

— Îți place să muncești aici?

— Mai mult decât mi-ar plăcea să-mi scoată cineva ochiul cu un băț, strânse ea din umeri.

— Ți se pare dificil?

— Nici poveste! E destul de ușor odată ce te înveți.

— Nu obosești niciodată?

— Nu foarte des. Când mă satur de stat jos, mă ridic, iar când mă satur de stat în picioare, mă așez. Putem să luăm pauze dacă dorim, dar cele mai multe dintre noi vrem să facem cât mai mulți bani cu puțință într-o zi, așa că muncim încontinuu. Am ajuns. Utilajul numărul opt. E tot numai al tău.

Mă aflu în fața unei mașinării nu foarte mari, cu pedale ca o mașină de cusut, aflată deja în mișcare datorită scripetelui de care era atașată cu o curea.

Un bărbat lat în umeri, îmbrăcat în salopetă, așază o găleată lângă utilaj. O fixează cu privirea pe Ginny, care îi zâmbi.

— Bună dimineața, Christoph!

— Guten tag, Ginevra, răspunse el, pronunțând litera G de parcă ar fi avut un H după ea.

Mă cercetă, dar trăgând concluzia că nu aveam de gând să-i vorbesc, strânse din umeri și porni spre scări.

Privindu-l din urmă, Ginny se aplecă spre mine.

— E drăguț că nu poate să-mi pronunțe numele, nu crezi?

— Drăguț, am fost eu de acord, uitându-mă mai degrabă la utilaj decât la bărbat.

Observând că ezitam, lui Ginny i se făcu milă.

— Uite, fac eu unul.

Apropiindu-se de aparat, culese un bulon nefinisat din găleată. Cu mâna stângă îi înfipse capul hexagonal într-o montură. Apoi apăsă pe o pedală, moment în care mai multe lame de oțel își făcură apariția, sărutând metalul șurubului.

— Doar ai grijă să iei mâna înainte să apeși pe pedală, râse ea, văzând cât de violent tresărisem.

— Așa am să fac, am promis, privind fascinată felul în care lamele ciopleau capătul bulonului într-un arc de cerc.

— Apeși aici și îți dai drumul, mă instrui ea, lăsându-l să alunece într-o tavă de metal. Pe urmă le pui în cutie și va veni unul dintre băieți să le ducă la filetare. Asta-i tot.

Mulțumindu-i, mi-am luat poziția în fața utilajului. M-am întins după găleată și am ales un șurub. Am fost foarte blândă cu el și a căzut înainte să apuc să apăs pe pedale. Curând am învățat că trebuia să înfig bulonul în montură cu forță dacă voiam să stea. Având grijă ca degetele mele să nu se afle în apropierea lamelor, am apăsat pedala și bulonul fu

gata imediat. Am apăsât cu mândrie pe butonul de eliberare, șurubul finisat a căzut în tavă și eu m-am întins după următorul.

Senzația că făceam cine știe ce treabă dispăru cu trecerea timpului. Începură să mă doară umerii. Imitând-o pe Ginny, alternam între șezut și stat în picioare. Din păcate, nu se putea face nimic pentru mâinile mele, care erau acum murdare și iritate. M-am simțit foarte mândră când mi s-a dat o găleată de șuruburi de altă mărime și am descoperit singură cum să schimb setările la aparat.

După o vreme, am luat o pauză ca să-mi dezmoțesc umerii și am început să-i pun întrebări femeii de la aparatul de lângă al meu.

— La ce te gândești toată ziua?

— La nimic. N-ai timp să te gândești dacă vrei să faci bani.

— Nu ești extenuată la sfârșitul zilei?

— Când am început, îmi sunau în urechi zgomotele din fabrică și după ce ajungeam acasă și îmi simțeam brațele ca și cum încă s-ar fi mișcat. Dar te poți obișnui cu orice.

Nu încetini deloc în timp ce vorbea cu mine și i-am simțit dezaprobarea atât de profund încât m-am întors la lucru.

Până la jumătatea dimineții, învățasem tot ce se putea la „ascuțitori”. Când mi s-a umplut următoarea cutie, le-am luat-o înainte băieților și am dus-o singură la departamentul care se ocupa de etapa a doua: filetarea.

Filetarea avea loc la capătul opus al aceleiași hale, dar muncitorii care se ocupau de ea aveau utilaje mult mai mari. Fiecare avea o cuvă în care curgea constant ulei, lubrifiind buloanele în așa fel încât metalul să poată fi tăiat.

Spre deosebire de „ascuțitori”, acestea erau utilizate cu ajutorul mâinilor, nu al picioarelor. Buloanele erau plasate în centrul cuvei și înfipite cu forță. În timp ce filierele filetau un șurub, operatoarele deja atașau un al doilea, mașinile fiind construite să taie două deodată. Astfel, operatoarele alternau constant între stânga și dreapta, lăsând fiecare șurub să cadă într-un recipient aflat de fiecare parte a utilajelor. Mâinile le erau murdare și luceau de la atâta ulei.

Așezându-mi cutia lângă una dintre ele, am zis:

— Ți-am mai adus câteva.

— Băieții se pot ocupa de asta, răspunse ea.

— Aveam nevoie să-mi întind picioarele.

Am dat din cap spre aparatul ei.

— Munca ta pare dificilă.

— E greoaie. Dar nu e mai complicată decât a altora.

— N-ai prefera să fii menajeră?

— Nici prin cap nu-mi trece! râse ea. Timpul meu liber îmi aparține. Pe deasupra, câștig mai mult aici.

— Nu-ți place să faci curățenie și să gătești?

— Mi-ar plăcea la mine acasă. Dar peste tot pe unde am încercat, proprietarii le tratează aiurea pe fete. Când nu am ce face aici, mă duc și fac menaj, dar mă bucur întotdeauna să mă întorc dacă au nevoie de mine.

— Pleacă vreodată fete de aici ca să-și găsească de lucru în casa cuiva?

— Una, nu demult. O să câștige bani mai puțini făcând mai multă treabă, biata fraieră. Era muncitoare, nu primea niciodată mai puțin de 12 dolari în ziua de salariu.

— Când e ziua de salariu?

— La două săptămâni.

Sunt mai mulți bani decât fac eu ca jurnalist, poate ar trebui să rămân aici, mi-am zis pe drum înapoi spre utilajul meu. După ce am mai umplut o cutie, am dus-o unei alte femei și am început s-o trag de limbă.

— Presupun că ai de gând să stai aici până te măriți.

Nu își luă nicio clipă ochii de la utilaj.

— N-am de gând să mă mărit. Stau aici cât sunt ei dispuși să mă țină. N-ai de unde să știi niciodată ce-o să iasă dintr-o căsnicie. E mai bine, zic eu, să muncești și să fii fericită decât să fii măritată, tot să trebuiască să muncești și să duci o viață de care să nu te poți bucura.

O femeie după sufletul meu.

Odată filetate buloanele, spălătorii le dădeau drumul în niște găleți perforate de zinc și le încărcau în remorci cu care erau transportate spre niște cuve mari, pline cu apă clocotită și sodă caustică. După spălare, erau aduse „ciocănititorilor”.

— Poftim? am întrebat-o pe Ginny, auzind pentru prima dată porecla.

Pe post de răspuns, Ginny îmi arată cu degetul utilajul cel mai mare din toată hala – ciocănitorea cu șase pedale și șase scripeți. Aceștia acționau burghiele ascuțite din oțel, cu fileaturi pe exterior, care găureau piulițele.

— Asta e slujba cea mai rea. Trebuie să stai jos toată ziua.

Apropiindu-mă de una dintre ciocănitori, m-am uitat cum, cu mișcări rapide, mâinile ei dibace se ocupau de șase piulițe în același timp.

— Îți place munca pe care o faci?

— La început, nu mă dădeam în vânt. Dar acum...

Strânse din umeri.

— Lucrezi așa de repede! am zis sincer uimită. De cât timp lucrezi aici?

— De când au început să ne angajeze, spuse și am presupus că vorbea despre femei. Patru ani.

Patru ani și aveau șaptezeci și cinci de femei aici.

— Probabil ești foarte pricepută, dacă te-au ținut într-un singur loc atâta timp.

— Am venit aici să-mi câștig existența. Îmi văd de treabă și dau înainte. Doar atât vor de la noi.

Chiar și cu pauzele frecvente în care îmi trăgeam colegele de limbă, era deja una dintre cele mai istovitoare zile din viața mea. Lumina chioară, mirosul greoi de metal și zgomotul neîncetat al utilajelor se puseseră de acord să facă tot posibilul să-mi dea o durere de cap. Și ca să fie și mai rău, câțiva bărbați mă priveau cum privește vulpea o găină ieșită la marginea cotețului. Unul, mai îndrăzneț decât restul, se apropie atât de mult de mine, încât aproape puteam simți gustul cârnatului pe care îl mâncase la prânz. Fu nevoie să mă strecur prin spațiul îngust dintre două aparate ca să scap de el.

Lăsând incidentul la o parte, munca în sine era complet monotonă. Femeile erau tratate de parcă ar fi fost făcute din metal, nu din carne și oase, și de parcă nu ar fi avut nevoie de odihnă sau de ceva în viețile lor de care să se poată bucura. Sus, la etajul trei, unde nu ajunsesem, niște fete înșurubau piulițele pe buloane și apoi împachetau produsul finit în cutii legate cu sfoară. Lângă ușa din capătul scărilor care duceau la etajul trei se afla pe perete un semn: FĂRĂ CÂNTAT.

La finalul zilei, am așteptat să-mi fie cântărită munca. Supraveghetorul fu dezamăgit de randamentul meu slab.

— Poate încerci să vorbești mai puțin data viitoare? sugeră el.

— Ce înseamnă numărul ăla? am întrebat.

— Te plătesc în funcție de raportul dintre câte ore ai muncit și ce cantitate ai produs. Asta măsoară.

— Mă plătește Lilly, i-am răspuns. Folosiți numele ei.

— Cum vrei tu, spuse el, tăindu-l pe al meu.

În noaptea aceea am ajuns acasă îndurerată și ruptă de oboseală. Dar plină de idei și informații. Simțeam că mă mănâncă vârfurile degetelor de nerăbdare să scriu povestea.

Dar mai întâi am făcut o baie.

* * *

Madden îmi citi articolul cu groază.

— Chiar ai lucrat acolo?

— Pentru o zi. Stați să vă povestesc, domnule Madden, a fost cea mai obositoare zi din viața mea. Fabrica mirosea îngrozitor, aerul era greoi, era foarte cald, iar munca e înnebunitor de plictisitoare și nu se termină niciodată. Primeam pauze odată la câteva ore ca să bem apă și am avut 15 minute la prânz, ca să mâncăm ce ne adusesem de acasă. Am început înainte de răsărit și nu ne-am oprit decât mult după ce se întunecase. N-am văzut soarele toată ziua, pentru că toate geamurile erau închise.

Madden își scutură țigara în scrumieră.

— Să înțeleg că nu te preocupă riscul de a fi dată în judecată pentru fraudă?

— Fraudă? Care fraudă? Mi-am făcut treaba și acum scriu despre ea.

— Nu sunt convins că-mi place.

— Păcat, fiindcă n-am terminat.

Tocmai trăgea din țigară și se înecă cu fumul.

— Pardon?

Tuși.

— Domnule Madden, asta nu e decât o singură fabrică dintre cele câteva zeci ale orașului nostru. Femeile fac tot felul de treburi. Am o prietenă care rulează trabucuri, am zis, profitând de context ca să subliniez importanța situației. Ar trebui să auziți poveștile pe care le spune.

Madden își scoase trabucul din gură ca să se uite la el.

— Niciodată să nu te interesezi cum se fabrică ceva. Îți strică bucuria.

Cu amândouă mâinile pe marginea biroului lui, m-am aplecat înspre el.

— Imaginează-ți o serie de articole despre femeile muncitoare. Imaginează-ți cum ar fi să le scoatem în evidență drept surori și fiice, ca

oricare alte fete. Cum ar fi să forțăm locuitorii orașului Pittsburgh să le vadă.

Aproape că vedeam cu ochiul liber cum îi mergea mintea în timp ce îmi lua ideea în considerare. Avantajele erau evidente. Povestea era senzațională. Și o serie, pe deasupra! Nimic nu era de mai mare interes pentru un ziarist decât o serie de articole – poate cu excepția unei știri-bombă.

— OK, hotărî el, stingându-și țigara. Nu e ca și cum ți-ar lipsi materialul. Sau potențialul de a stârni interes cu ideile tale noi. Dar nu te trimit să muncești în fiecare fabrică.

— De ce nu? am vrut eu să știu.

— În primul rând, pentru că or să se prindă. În al doilea, pentru că nu așa se face. De acum înainte, ai să abordezi situația ca un reporter. Și ai să începi cu Oliver Brothers. Du-te înapoi, prezintă-te, cere interviuri. Fă-o ca lumea.

— Bine, am răbufnit eu.

— Și îl trimit pe Billy Pelletier cu tine.

Mi-a sărit țandăra instantaneu. Un bărbat?

— De ce?

— Ia-o ușor, domnișoară Arici. Pelletier e artist. Nu se poate să tipărim un articol ca ăsta fără desene.

Mi-au trebuit câteva minute să mă liniștesc, dar după ce m-am mai gândit, am descoperit că îmi plăcea ideea de a avea un desenator cu mine. Promisesem să nu îi vorbesc de rău pe angajatorii fetelor, dar o imagine valora cât o mie de cuvinte.

* * *

Am făcut așa cum mi-a cerut Madden și am programat interviuri. Când am ajuns, am observat, spre amuzamentul meu, că fabrica era mult mai curată decât înainte. Parcă și aerul era un pic mai proaspăt. Femeile fuseseră clar pregătite pentru sosirea mea și nu aveau decât laude pentru șefii lor.

Știam deja cum să depășesc acest obstacol. Am început cu întrebări superficiale despre slujbele lor curente, despre care s-ar fi putut scrie o

întreagă culegere de imnuri. Apoi, am căutat să aflu dacă asta era primul lor loc de muncă într-o fabrică. Când răspundeau că nu, le întrebam despre foștii lor angajatori. Așa erau dispuse să-mi răspundă mai sincer, iar frații Oliver, care trăgeau cu urechea, nu aveau de ce se plânge, comparația făcându-i să arate impecabil.

Ginny m-a recunoscut, evident, dar din fericire nu a spus nimic și nu i-am cerut un interviu. Ar fi fost jenant pentru amândouă. Dar când am ajuns la etajul trei – pe care nu apucasem să-l văd în timpul ultimei mele vizite –, am simțit că-mi pierd calmul. Aici, „șurubăresele” împerecheau fiecare bulon cu câte o piuliță și le ambalau pentru expediere.

Pe tot etajul lucrau numai copii.

Am înțepenit în prag, holbându-mă la fetițele care ar fi trebuit să fie la școală sau să alerge pe câmp, să se joace cu păpuși, nu să împacheteze buloane și piulițe sau să măture așchii de metal.

Apropiindu-mă de una dintre ele, m-am prezentat și am întrebat-o de ce nu era la școală.

— Am terminat cu școala, spuse ea cu dispreț. Iar tata nu face destui bani ca să ne poarte de grijă la toate.

— Câți ani ai?

Copila strânse din umeri cu un aer agresiv.

— Nu știu câți ani am.

— Păi mie mi se pare că ai avea cam opt. Poate zece.

Ridică iar din umeri.

— Habar n-am. Așa o fi.

Aș fi vrut să mă înfurii, dar m-am gândit la ce făceam eu la vârsta ei. Pe vremea aceea, mama era măritată cu Ford. N-aș fi putut spune că n-aș fi preferat să fiu la muncă mai degrabă decât acasă, dacă mi s-ar fi dat de ales.

În ziua următoare am predat o variantă revizuită a articolului. În secunda în care am intrat la el în birou, Madden a scos de undeva un creion albastru. Frustrarea inițială cauzată de aluzie mi s-a transformat în oroare când am văzut cât de des era forțat să îl folosească.

Dar pentru prima dată de când îl cunoscusem, nu avea nimic de comentat în legătură cu gramatica mea. Când termină, rămase așezat pe scaun o vreme, tristețea și rușinea de pe fața lui părând deosebit de apăsătoare.

— OK, zise el într-un final. Hai c-o tipărim!

* * *

Acel prim articol fu însoțit de o manșetă superbă: Fetele Noastre Din Atelier: Munca Femeilor În Pittsburgh. Desenele lui Pelletier erau extraordinare. Femeile arătau mai puțin obosite pe hârtie decât în realitate, ceea ce avea să le convină atât lor, cât și șefilor. Și mie îmi convenea. Cu cât mai drăguțe erau, cu atât cititorii Depeșei aveau să le perceapă drept oameni. Iar pe măsură ce deveneau oameni în ochii publicului, aveau să atragă tot mai multă simpatie.

La final se afla numele Nellie Bly. Numele meu. Începea să-mi placă.

Câteva zile mai târziu, m-am întâlnit cu Wilson și l-am întrebat ce crezuse despre articol.

Măcar de data asta nu mai îndrăzni să se îndoiască de veridicitatea a ceea ce scrisesem. Își scoase doar ochelarii, scuturând din cap în timp ce pufăia din pipă.

— Mare păcat. Săracele fetițe.

— La asta sunt bune, am zis eu.

Crispându-se, împunse aerul cu pipa în direcția mea.

— Vrei să-mi spui că nu le-ar fi mai bine acasă?

— Care casă? Nu au un cămin adevărat. Pentru ele, alegerea e între asta și nimic.

Wilson pur și simplu scutură încontinuu din cap.

— Nu pot să cred.

— Atunci citește-mi în continuare articolele, i-am zis.

1 În original, expresia este point the way, având dublu sens, putând însemna atât „a ascuți” (aici, capătul liber al unui șurub), cât și „a indica” (o direcție). (n.tr.).

Capitolul 11

Vorbe înțepătoare

Următoarea mea vizită avu loc la fabrica H.B. Scutt & Co. de pe Bingham Street, în sudul orașului, unde angajau femei să producă sârmă ghimpată.

— Suntem singurii producători de așa ceva care angajează femei pe posturile de mașinist, mi s-au lăudat proprietarii.

Fabrica era cât de cât plăcută simțurilor, fiind văruită, bine luminată și bine ventilată. De asemenea, avea ieșiri de incendiu bine semnalizate și două duzini de stingătoare de incendiu de la Babcock. Era evident că aveau mare grijă de ea. Și bine făceau, cu două sute și cincizeci de mașiniste în toată clădirea. Numărul lor era mai mult decât dublu față de cel al bărbaților angajați acolo.

Am fost impresionată de utilaje. Erau minunate. Departe de a fi murdare, străluceau de-a dreptul – mai târziu am aflat că muncitoarele erau obligate să le curețe în fiecare sâmbătă. Și păreau să funcționeze aproape independent, neavând nevoie decât să fie alimentate constant cu sârmă.

Sârma în sine era produsă de vechii mei prieteni de la Oliver Bros. și livrată pe niște role uriașe. Angajatele Scutt & Co. o mutau pe niște bobine masive. Apoi, mașinăriile preluau controlul și femeile nu mai aveau nimic de făcut, în afară de a se asigura că merg continuu.

— N-am mai lucrat niciodată înainte să vin aici, îmi mărturisii una în grabă, în timp ce se ocupa de două utilaje, și la început mi-a fost rușine că eram muncitoare în fabrică. Mi-era și frică să mă uit la celelalte fete, pentru că mi se spusese dintotdeauna că muncitoarele din fabrici sunt cele mai rele fete de pe fața pământului. Dar am găsit aici unele foarte drăguțe și cu bun-simț. Unele sunt dure și înjură, dar, în afară de asta, nu cred că avem soi rău angajat aici. Am învățat că nu e mai greu să fii o doamnă într-o fabrică decât într-un salon.

Adoram citatul ăla și m-am asigurat că îl folosesc.

Trecând la etaj, m-am uitat cum funcționau stațiile de ghimpare. Fiecare fată înșira ghimpi pe sârmă, judecând distanța din ochi. Trebuiau să se miște constant, ca nu cumva să rămână vreun segment fără ghimpi.

Unele fete foloseau un soi de sârmă cu capetele rotunjite. Acești ghimpi nefiind la fel de ascuțiți, era nevoie de mișcări mai puțin precise.

— Te miști foarte repede, am complimentat-o eu pe una dintre fete.

— Așa ar și trebui, lucrez aici de când au început.

— Toate fetele par să aibă experiență.

— Majoritatea sunt aici de cel puțin doi ani.

— Bănuiesc că ești ruptă de oboseală la sfârșitul zilei.

— Nu. Nu obosesc aproape niciodată.

— Zău? Atunci ce faci seara când ajungi acasă?

— N-am casă. Tatăl și mama mea sunt morți amândoi, deci stau la pension. Nu mă duc niciodată nicăieri. Rămân în camera mea.

Replicile ei concise nu păreau tăioase sau pline de răutate, așa că am insistat.

— M-am gândit să mă mut și eu la pension. Cât te costă, dacă îmi dai voie să întreb?

— Cinci dolari la fiecare două săptămâni.

— Foarte rezonabil. Pensionul e aici, în partea de sud?

— Nu, e în centru.

— Serios? Și la ce oră te trezești ca să ajungi aici la șapte?

— În general, la cinci sau cinci jumate.

— Și cât te plătesc?

— Șapteș’cinci de cenți pe zi.

— La fel de mult ca pe bărbați?

— Da. Dar dacă trec de cotă, există o primă în bani lichizi.

De acolo concentrația ei.

— Utilajul ăla de acolo ce e? Pare nou.

— Transformă resturile de sârmă într-un soi de cuie.

Am arătat cu degetul altă mașinărie.

— Și ăla?

Fu nevoită să aștepte un moment ca să se poată uita și își abătu privirea numai o clipă.

— O mașină de capse.

— Ce fel de ghimpi folosești acolo?

— Se cheamă Oliver Twist¹. Are două vârfuli. Cele cu patru se cheamă Cactus sau Holdfast sau Scutt. Au fost inventate de proprietari.

Se încruntă.

— Mă scuzi, îmi pierd concentrarea.

I-am mulțumit și am trecut mai departe. În timp ce Pelletier o schița pe prietena mea de la aparat, m-am oprit lângă unul dintre supraveghetori.

— Ce părere ai despre faptul că lucrează atâtea femei aici?

— Eh, zise el, aruncându-și la gunoi țigara. Aș prefera să fie bărbați.

— De ce anume? am întrebat eu, politicos.

— Femeile astea sunt cu capul.

— Ce anume te face să crezi asta?

Se uită la mine de parcă eram și eu cu capul.

— Vor să muncească!

La prânz, femeile își găsiră fiecare câte un loc – pe podea, în colțuri, între utilaje – unde să mănânce. Văzând o fată frumoasă cu ochii albaștri care nu mânca, m-am dus s-o trag de limbă. O chema Gwendolyn.

— Fratele meu îmi aduce masa de prânz, zise ea. Ajunge el.

Dar fu nevoită să aștepte mult timp, și când în sfârșit îi veni mâncarea, aceasta era în brațele unei fete.

— Sora mea, explică Gwendolyn.

Sora ei veni în fugă, cu respirația tăiată.

— Pat a trebuit să se ducă în oraș, așa că ți-am adus eu mâncarea!

— Nu te-ai grăbit deloc, spuse Gwendolyn supărată. Credeam că nu mai vii deloc.

— Am ceva pentru tine. M-am gândit să ți-o aduc ca să nu fii indispusă.

Spunând asta, soră-sa scoase dintr-un buzunar o cutiuță de hârtie.

— Oh! țipă muncitoarea cu ochii albaștri, năpădită brusc de entuziasm. E o felicitare de Sfântul Valentin! Danny a zis că-mi trimite una, dar am crezut că glumește!

Cu nerăbdare, Gwendolyn dădu la o parte capacul cutiei. Înăuntru era o inimioară de satin albastru, cu margini de dantelă.

Celelalte femei se făcură imediat grămadă în jurul ei.

— Vai! Lasă-mă s-o văd. Nu-i așa că e superbă? Când ai primit-o? Știi cine ți-a trimis-o?

Afecțiunea evidentă pe chipul ei mă întristă inexplicabil. Nu era ca și cum mi-ar fi trebuit un iubit. Dar nu exista nimeni pe lume care să fi simțit nevoia să-mi trimită mici atenții ca aceea.

Concentrându-mă pe munca mea, am zis:

— Din moment ce ai pe cineva care să-ți trimită cadouri de Sfântul Valentin, presupun că ieși în oraș seara?

Gwendolyn împunse aerul cu bărbia.

— Presupui greșit. Nu ies niciodată seara. Vine el la mine, iar eu rămân mereu acasă.

— Și ce faci în serile când nu e acolo?

— Croiesc și croșetez ori cos diverse chestii. Îmi place să fac lucruri de tipul ăsta. Cunosc niște fete care se duc la baluri și alte evenimente de genul, dar eu niciodată n-am fost.

— Până acum! râse o altă fată pe la spatele ei.

— Ești norocoasă, spuse încă una. Tata mă pune să curăț prin casă, după ce muncesc o zi întreagă. Dacă aș avea timp măcar un minut, aș ieși să mă distrez, în loc să fac goblen.

Fiecare dintre fete avea o cu totul altă experiență de viață. Și totuși, niciuna nu semăna cu a mea. Eu nu aveam un tată care să mă oblige să fac curat, niciun amoretz pe care să-l aștept noaptea și căruia să-i cos diverse. Nu-mi lipsea nici una, nici cealaltă.

Și totuși, în timpul drumului cu trăsura înapoi de la interviuri, mă simțeam profund singură.

* * *

Sentimentul de izolare îmi trecu oarecum atunci când începură să vină scrisorile. După tipărirea primului articol pe 15 februarie, Madden mă chemă la el în birou să le citesc. După publicarea celui despre Scutt & Co., după o săptămână, îmi repartiză un pupitru numai al meu.

— Primești mai multe scrisori decât mine și mă îngroapă de viu.

Pupitrul meu nefiind departe de cel al lui Wilson, îmi făcea plăcere să îl văd cum strâmba din nas când îi citeam cu voce tare epistolele vesele trimise de femeile care îmi citeau articolele cu lăcomie.

Wilson îmi suportă șicanele cu demnitate și mă luă la rîndul lui în rîs.

— Când îți vin scrisori pline de laude de la bărbați, să mi le citești pe alea.

Ceilalți reporteri erau împărțiți în două tabere. Unii dintre ei se simțeau îndrăzneți în prezența mea și îmi făceau avansuri. Alții mă percepeau ca pe un intrus nepoftit. Bărbații din a doua categorie aveau tendința de a-și lua pauză de prânz sau de a pleca în căutarea unei teme pentru un

nou articol, dacă eram vreodată la birou pentru mai mult de zece minute. Și dacă nu plecau, aveau grijă să facă tot felul de comentarii despre flatulență, despre ce dansatoare văzuseră în ultima vreme sau despre siluetele feminine pe care le admiram.

Wilson îi mai certa din când în când: „Ia mai luați o pauză, gândaci ce sunteți!” –, dar îmi arunca și priviri care spuneau: „La ce te aștepți? Locul tău nu e aici!”

E normal, presupun, atunci când ți se oferă și alegerea unor atenții nedorite, să tinzi înspre cele mai măgulitoare. Am început să socializez cu cei câțiva „gândaci” care nu mă evitau și nu mă insultau. Mergeam cu toții la cârciumă la sfârșitul zilei – una decentă, curată și luminoasă, cu ferestre mari la stradă și fără niciun pian dezacordat sau camere de închiriat la etaj. Domnul Pelletier venea și el cu noi, parcă supraveghindu-mă, deși îi spusese de la bun început că nu aveam nevoie de așa ceva.

— Să nu vă vină idei la vreunii dintre voi sau imediat scriu un articol despre afemeiații din rândurile presei.

Cu asta îi țineam din scurt.

Odată obișnuiți cu mine, gândacii păreau să se bucure de prezența unei femei în rândurile lor. Insistau că înălțam conversația la un alt nivel.

În ceea ce privea, îmi făcea plăcere să discut cu bărbați despre evenimentele care aveau loc în oraș. De multă vreme bănuiam că bărbații erau la fel de bârfitori ca femeile, dar pe teme mai relevante. Îmi plăceau dezbaterile acelea, vehemența, certitudinea și, mai presus de toate, lipsa de subtilități și ocolișuri a felului în care vorbeau. Era amețitor.

Dar adevărul fie spus, nu eram prezentă suficient de des la redacția Depeșei ca să mă bucur cu adevărat de sentimentul ăla. Eram în oraș, în căutarea următoarei mele ținte, identificând o altă fabrică sau gândindu-mă ce întrebări să le pun femeilor pe care urma să le intervievez. Îmi găseam ritmul.

Spre sfârșitul lunii, Madden mă chemă la el în birou.

— Nellie, vino-ncoace.

M-am executat pe loc, ridicându-mă de la pupitru ca să traversez distanța scurtă până la ușa lui. Nici nu observasem că începusem să răspund la numele de Nellie Bly.

Odată ce mă așezasem în scaunul aflat de cealaltă parte a biroului, binedispusă și fără nicio grijă, puse pe birou ultimul meu articol. Avea semne în creion albastru de la început și până la sfârșit.

— Nu mai putem să facem asta.

Simțeam cum mi se scurge tot sângele din corp.

— Ce să facem, domnule Madden?

— Nu mai pot să-ți tot rescriu articolele.

Am simțit cum trece peste mine un val de ușurare. Nu urma să fiu concediată.

— Pot să-mi îmbunătățesc gramatica.

— Nu-i vorba de gramatică. Să m-ajute Dumnezeu, cu gramatica mă descurc eu. E vorba de structură. Structura contează. În articolul ăsta, îți ascunzi ideea cea mai interesantă în mijlocul articolului și începi cu ceva complet insipid. Nu-mi pasă la fel de mult cum e făcut un lucru, cât îmi pasă cine îl face. Tu înțelegi care sunt elementele unui articol bun, Nellie, dar habar nu ai cum să atragi atenția cititorilor.

Când eram criticată, în loc să accept faptul că greșisem, aveam tendința să recurg la sfidare.

— Cu siguranță atrag totuși atenția unora, având în vedere că se deranjează să-mi trimită scrisori.

Madden ridică mâna cu palma deschisă, într-un gest împăciuitoare.

— Ia-o-ncetișor. Fiecare reporter are nevoie să învețe câte ceva. Cum am zis, tu știi ce conține o poveste interesantă. Pur și simplu, încă nu ai învățat cum să scrii una. Ai perspectivă. De asta te-am angajat. Le convingi pe fetele astea să vorbească, ceea ce e extraordinar. Pur și simplu ai nevoie de îndrumare când vine vorba de pus în pagină.

Aruncă o privire pe geam, înspre redacție. Urmărindu-l, am simțit că devin atât de rigidă, încât parcă aș fi fost turnată din ciment.

— O, nu!

— O, da! Vreau să-ți verifice Razy articolele pentru următoarele câteva săptămâni. O să te ajute să le ridici la nivelul la care trebuie să fie.

M-am zbatut să găsesc un contraargument.

— Dacă bărbații ăia mă văd cerându-i ajutor lui O.T...

Madden îmi respinse obiecția cu un gest al mâinii.

— Atunci fă-o unde nu te văd. Nu mă interesează, câtă vreme nu trebuie să stau ceasuri întregi să-ți rescriu articolele. Folosește-l pe ăsta, zise și îmi înmână articolul pe care îl corectase.

L-am luat fără să-mi abat ochii de la chipul lui.

— Chiar trebuie să fie Wilson?

— Deja am discutat cu el pe tema asta.

Am deschis gura, dar mi-a luat-o înainte.

— Asta e tot, domnișoară Bly.

Întoarsă la pupitrul meu, am pus toate lucrurile la locul lor cu mâinile tremurânde, mi-am pus haina, pălăria și mănușile, mi-am luat poșeta și am pornit către ușă. Dacă Wilson mă urmărea, atunci o făcea doar din colțul ochiului. Nu spuse nimic.

Am luat tramvaiul pe cel mai lung traseu posibil, apoi am făcut o plimbare și mai lungă, ca să mi se înmoaie furia și rușinea cătuși de puțin. Nu m-am liniștit complet decât după ce mă încuiasem în cameră, unde am început să analizez articolul corectat.

Era evident că Madden fusese forțat să reorganizeze o mare parte din idei. Nu încerca să fie crud. Își făcea doar treaba.

Nu îmi plăcea să recunosc că nu știam ceva. Presupun că nimănui nu-i place. Nu era ca și cum credeam că le știu pe toate. Nu, problema mea era că voiam să fiu bună la orice lucru de care mă apucam. Nu fusesem din prima fenomenală la pian, așa că detestam să exersez, pentru că însemna că sunt imperfectă.

Acum că descoperisem un lucru la care mă pricepeam în mod natural și care mă interesa și față de care simțeam un soi de entuziasm, să mi se scoată neajunsurile în evidență era ca și cum ar fi aruncat cineva o găleată cu gheață peste mine în timp ce dormeam – lucru pe care Albert chiar îl făcuse.

M-am aruncat pe patul în care se întâmplase, retrăind șocul, frica, umilința. Cât de rea era situația curentă în comparație cu aceea? Ceea ce spusese Madden era supărător, adevărat. Dar nu o spusese ca să mă supere. Uitându-mă la foile de hârtie cu toate semnele lor albastre, îmi era clar că era doar sincer. Nu era un atac asupra caracterului meu sau asupra faptului că eram femeie. De fapt, corectându-mi articolele, mă trata exact la fel ca pe un bărbat. De-abia asta ar fi fost o insultă: să nu mi se spună să le îmbunătățesc.

Iar ideea lui de a mă pasa lui Wilson – un bărbat mai în vârstă, însurat, cu care aveam o relație relativ pașnică – era o soluție mult mai bună, având în vedere circumstanțele, decât dacă m-ar fi dat în grija unuia

dintre gândacii de la redacție. De la Wilson nu aveam cum să pornească vreun scandal.

Doar atunci când mă gândeam la zâmbetul condescendent al lui Wilson, la cât era de chipeș, în ciuda faptului că trecerea timpului nu îl cruțase, la felul în care fermeca oamenii cu atitudinea ușor autodepreciativă și la politețea constantă, mi se făcea rău. Să-i cer lui ajutorul? Aș fi preferat să mor.

Și totuși...

Vrei să fii reporter. Dacă asta înseamnă că trebuie să-ți înghiți orgoliul, ei bine, ai mai făcut-o și înainte. Pe deasupra, cu puțin exercițiu devenisem, într-un final, mândră de felul în care cântam la pian. Tot așa aveam să devin o scriitoare mai bună.

M-am întors cu fața în sus pe saltea, simțind cum coatele mele ascuțite împingeau bucățile de plută pe sub materialul textil. Trebuia să-mi construiesc o asemenea reputație încât nimeni să nu se mai poată îndoi vreodată de aptitudinile mele. Și dacă Wilson era calea mea spre acest scop, atunci aveam de gând să mă folosesc de el și să obțin cât mai multe cunoștințe cu putință.

Totuși, știam că exista un singur mod în care aș fi putut suporta așa ceva: trebuia să-l educ pe Observatorul Tăcut la rândul meu.

În pat, singură la mine în cameră, am început să zâmbesc.

* * *

A doua zi, m-am dus direct la Wilson și am spus:

— Domnul Madden m-a instruit să-ți cer să-mi revizuiești articolele din punct de vedere structural. La insistența dumnealui, ai să mă înveți cum să redactez un articol în așa fel încât să mențin interesul cititorului. Îmi dau consimțământul, cu două condiții. Prima, să nu vorbim niciodată despre asta aici, în fața gândacilor. De acord?

Expresia lui era un amestec între amuzament și rușine.

— De acord.

— A doua, că nu vei contesta conținutul sau perspectiva articolelor mele. Mă vei ajuta să ajung la versiunea cea mai bună cu putință a poveștilor pe care vreau să le spun. Ești de acord?

Mă servi cu afurisitele de gropițe în obraji, absurde pe chipul unui bărbat de vârsta lui.

— Sunt de acord.

— Excelent. Unde ai vrea să ne întâlnim și când?

Se gândi un moment.

— Fort Pitt?

— Și unde am sta jos? Ce părere ai de Delmonico's?

Se scărpină la ceafă.

— Ce, ai un copac cu bani în curte? Eu nu. Fir-ar. Aș vrea să pot să te iau cu mine la club.

— Da, e păcat că femeile nu au voie în cluburi. Poate e cazul să merg cu tine și să scriu un articol despre asta?

— Ce-ar fi să mai așteptăm puțin, sugeră el timid.

— Mă gândeam eu că asta ai să spui. Monongahela House?

Părea sincer surprins.

— Un hotel?

Roșind, am dat afirmativ din cap. Când m-a refuzat pe loc, ne-am pus amândoi mintea la contribuție încercând să rezolvăm problema. Ne-am plâns un pic de decizia orașului de a refuza oferta lui Andrew Carnegie de un sfert de milion de dolari pentru o bibliotecă, pentru că ar fi fost locul perfect în care să ne întâlnim. Dar administrația considerase întreținerea unei biblioteci ca fiind în afara scopului taxelor plătite de cetățeni.

Într-un final, am decis să ne întâlnim în după-amiaza aceea la observator, care era adecvat în mod incontestabil. Cu hotărârea luată, i-am înmănat articolul meu, aproape ilizibil din cauza corecturilor lui Madden. Wilson a ridicat din sprâncene și pe urmă s-a înfipt în el, cu promisiunea că avea să vină cu câteva idei pentru mai târziu.

M-am dus să-l înhaț pe Pelletier de la parter și am plecat la următorul set de interviuri. Pe drum, am simțit un val de entuziasm. Wilson avea să mă ajute să structurez articole ale căror idei se băteau cap în cap cu convingerile lui. Satisfacția mea se trăgea din faptul că știam că parteneriatul nostru forțat avea măcar să fie la fel de insuportabil pentru amândoi.

În mod surprinzător, a sfârșit totuși prin a fi destul de plăcut. După o zi plină de interviuri captivante cu fetele dintr-o altă fabrică, am ajuns la observator și l-am găsit pe Wilson plin de idei și sfaturi. Fu complet

serviabil – nu îmi critică deloc ideile, ci doar felul în care fuseseră puse în pagină.

Cea mai bună parte – sau cea mai rea, depinzând de perspectivă – fu că rezultatul final era net superior materialului cu care începusem. Când al treilea articol al meu atrase mai multe scrisori decât primele două la un loc, m-am hotărât să învăț tot ce se putea de la Wilson despre structură și cum să captivezi un cititor.

Mă întrebam dacă realizase că, în același timp, eu îl învățam pe el că fetele puteau fi bune și la ceva care nu aparținea de universul casnic.

1 Twist înseamnă „a răsuci”, așa cum s-ar răsuci sârma ghimpată, dar este și numele unui personaj literar (n.tr.).

Capitolul 12

Ia-o mai moale

Într-o noapte, ajunsesem acasă în ultimul hal de obosită, după o altă zi de interviuri. Era îngheț afară, cinci grade¹ – un nou record. Îngropată în paltonul rigid, n-am observat gențile ude ale lui Tom și Tony lângă ușă, și nici scaunele de pe hol, legate între ele cu sfoară, până nu m-am împiedicat de ele.

Am auzit cum îi umflă râsul de la etaj, unde erau ascunși. Întinsă pe podea, cu fața în jos, am strigat: „Mamă!”, iar Tom și Tony și-au luat tălpășița înainte ca femeia căreia îi plăteau chirie să apuce să-i certe.

Ridicându-mă neelegant în picioare, am împins scaunele la o parte. L-am găsit pe Albert citind ziarul în sufragerie, lăsat pe spate în fotoliul de lângă geam, cu picioarele pe pervaz.

— N-ai putut să mă avertizezi? am zis.

— Eram cât pe ce, răspunse el cu indolență. Dar mergi așa de repede. Și așa de apăsat! Ești sigură că nu ești bărbat?

— Ești sigur că tu ești?

Din nefericire, spusesem asta exact când ajunsesse mama. Ca să-i topesc gheața din priviri, i-am redirectionat atenția către scaune.

— Tom și Tony.

— Vorbesc eu cu ei, spuse ea. Dar în momentul ăsta, am nevoie de ajutorul tău în bucătărie.

În limbajul codat al mamei, asta însemna: Vreau să te cert, dar aș prefera să o fac în privat.

Albert îmi făcu din mână cu un aer batjocoritor și se întoarse la ziarul lui – am observat că nu citea Depeșa.

Urmând-o pe mama până în bucătărie, m-am trezit curățând cartofi.

— Trebuie să menționez, Elizabeth, că am observat că limbajul tău a devenit mult mai aspru de când ai început să petreci timp la redacție.

Elizabeth. Extraordinar.

— N-am fost indecentă, mamă. Să nu mai spunem că e vorba de Albert. Noi doi am fost dintotdeauna așa. Nu cred că putem da vina pe ziar.

Se mai înmuie cât de cât.

— Poate că nu. Ai limba foarte ascutită când te superi. Dar observ că pari să fii supărată mai des decât înainte de a te angaja acolo.

— Nu sunt, am protestat eu, profund surprinsă. Îmi place la nebunie ceea ce fac.

— Atunci de ce ți-ai insultat fratele?

M-am îmbujorat de indignare.

— Ai auzit ce mi-a zis el mie?

— Da, și am să stau de vorbă și cu el. Dar mi se pare că trebuie să te obișnuiești cu astfel de comentarii. Dacă e să fie asta cariera ta, vei fi zeflemisită cu mult mai multă răutate decât atunci când o face Albert. Știi cum sunt oamenii. Știi cum vorbesc.

Acel ultim cuvânt avea o anume greutate.

— Dacă nu poți suporta să fii criticată, te vei comporta întotdeauna defensiv. Ceea ce e neatrăgător.

Am luat o pauză de la decojirea cartofilor ca să-mi dau ochii peste cap.

— Mamă...

Puse o oală de apă pe plită.

— Nu vorbesc doar de un potențial soț. Femeile pizmașe nu sunt admirate. Li se spune că sunt stridente, înverșunate, geloase. Sunt luate în derâdere. Și a-ți permite să te simți insultată înseamnă a le arăta celorlalți că au putere asupra ta. Le arăți că pui la inimă ce cred ei despre tine. Și în momentul în care își dau seama de asta, o pot exploata.

M-am încruntat. Dacă cineva mă înfuria, se presupunea că nu trebuie să le spun? Atunci ce i-ar fi prevenit din a o face din nou? Și dacă îmi ascundeam sentimentele, cu ce mă ajuta?

Mama nu fusese niciodată genul de persoană care să spună fățiș ce simte. Pe vremea când trăiam în Apollo, atunci când cineva observa vânătăile de pe brațele ei și ea le ignora întrebările, aș fi zis că încerca să fie stoică. În loc de asta, părea să fie un soi de filosofie de viață.

— Un bărbat are voie să-și exprime furia, am zis.

— Adevărat, spuse mama. Dar dacă ținta lui nu merită asemenea furie, este tratat cu dispreț.

— Pentru lipsa de politețe, am adăugat cu ușoară desconsiderație.

— Da.

— Deci, pentru că nu sunt bărbat, trebuie să învăț să înghit orice insultă cu un zâmbet?

— Nu, răspunse ea, punând cartofii la fiert. Pentru că ești femeie, ar trebui să înveți cum să nu lași să se vadă faptul că te-au rănit.

Asta mă făcu să mă încrunt.

— Nu cred că pot să-mi înăbuș sentimentele chiar într-atât. Îmi vine greu până și să nu urlu în timpul interviurilor ăstora.

Mama ridică o sprânceană.

— Să nu urli?

— Să nu strig, atunci. Să nu-i pun la punct pe directori și pe bărbații care lucrează acolo și pe femeile care își tolerează viețile așa cum sunt. Dar îmi aduc aminte că Nellie Bly e acolo ca să le asculte. Mamă, ar trebui să auzi și tu ce povești spun. Și scrisorile! Zeci de scrisori, femei care vor ca Nellie Bly să vină și acolo unde lucrează ele. Numai în baza scrisorilor aş putea să continui seria asta încă trei luni!

Mama părea sceptică.

— Ar fi sănătos așa?

— Pentru femeile despre care scriu, ar fi. E posibil să se poată face ceva pentru a le îmbunătăți condițiile de muncă sau poate chiar salariile.

— Sănătos pentru tine, am vrut să spun.

Asta mă luă prin surprindere.

— Poftim?

— După cum tocmai spuneam, pari mai furioasă. Credeam că era vorba doar de insulte, dar acum văd că ți se trage de la faptul că vezi cum se zbat femeile astea nefericite în fiecare zi. Că le auzi poveștile. Că n-ai posibilitatea să le ajuți.

M-am gândit la asta pentru câteva clipe.

— Nu cred că sunt mai furioasă ca înainte. Am pur și simplu mai multe dovezi că e pe bună dreptate, am zis, după care m-am oprit un moment. Și nu sunt complet neputincioasă. Într-un fel, e mai rău așa. Acum am puterea să schimb lucrurile. Așa că simt că am obligația să fac fix asta.

Mama nu mai spuse nimic și terminarăm de gătit în liniște. Avea însă pe chip umbra unui zâmbet.

* * *

În luna martie, am mai vizitat patru fabrici, iar articolele corespunzătoare fură publicate în fiecare duminică. Cu fiecare articol, mă țineam de regulile mele. Raportam ce vedeam și ce auzeam. Fapte. Wilson nu avea de ce să se plângă.

Scopul meu era diferit de al lui, desigur. Simțeam constant teama de a nu le răni pe femeile astea, făcându-le să-și piardă slujba. Așa că nu scriam nimic ce ar fi putut fi interpretat drept defăimare la adresa proprietarilor atelierelor și fabricilor. De fapt, depuneam eforturi în plus să-i laud. Poate prea mult. Îmi notam în carnet promisiunile lor că angajații erau fericiți și sănătoși, ignorând gândacii de pe podea, geamurile blocate și aerul apăsător. Îi vorbeam de bine ori de câte ori puteam, fără să mint direct. În timp ce evitam să scot în evidență lipsa de sinceritate a patronilor, mă gândeam la singurul meu semestru la Școala Normală, unde citisem multe din operele lui Shakespeare. Un fragment anume îmi răsună și acum în minte: „Brutus e un om cinstit.”² O laudă repetată suficient de des devine insultă.

Pe deasupra, nu voiam să scriu despre proprietari. Mă aflu acolo ca să scriu despre femei. Și exact asta am făceam.

Femeia care ocupa postul de maestru la Schmertz & Co. fu profund nemulțumită de faptul că eram acolo, până am început să o intervievez și pe ea.

— Pot să-ți spun cum se face un pantof de la început și până la sfârșit, se lăudă ea, ținându-și bărbia sus. Tatăl meu era cizmar și cu asta mă ocup de când eram copil.

Plecaser de la prăvălia tatălui ei și se angajaseră la Schmertz.

— Ai nevoie de răbdarea unui sfânt și ochii unui vultur ca să te descurci aici. Dar fetele pe care le avem aici se pricep, pur și simplu trebuie să învețe să facă lucruri de bărbăți.

Voia să spună că trebuiau să învețe să confecționeze papuci bărbătești, dar exista aici un dublu sens care mi se părea absolut delicios.

În fiecare săptămână făceam eforturi să dau peste cap opinia publică în ceea ce le privea pe muncitoarele din fabrici. Scriam articole despre fete care munceau douăsprezece ore pentru un singur dolar. Citam din ce îmi spuneau despre viețile lor, despre felul în care se îmbrăcau, despre ce erau plătite să facă. Le transformam în ființe umane.

Ceea ce se dovedi repede a fi o problemă.

* * *

Într-o zi, eram la pupitru, când Madden apăru în ușă:

— Bly, treci încoace!

Odată intrați la el în birou, Madden închise ușa și îmi spuse să stau jos. Nu era semn bun nici asta, nici faptul că se așeză pe scaun, în loc să se sprijine de muchia mesei.

Cu sprâncenele împreunate, se uită la mine.

— Tu nu zâmbești niciodată?

— Când am chef. S-a-ntâmplat ceva? Credeam că ultimul articol a ieșit mai bine.

Madden își mângâie mustața.

— Așa-i, așa-i. Nu, e vorba de altceva. Muncitoarele de la Oliver Brothers au intrat în grevă.

Am simțit o scânteie de emoție, dar am încercat să o ascund.

— Zău? De ce?

— Din cauza ta.

— N-am scris nimic negativ.

Ridică din sprâncene.

— Nu consideri că faptul că lucrează acolo o fetiță de opt ani e un lucru negativ?

— Ar fi putut avea zece.

Madden ridică o mână.

— Te rog să te abții. N-aveai cum să nu fi știut că urma să stârnească ceva.

M-am hotărât să nu mai fac pe naiva.

— Domnule Madden, ați vrut ca eu să le dau acestor fete o voce. Cine are mai multă nevoie de asta decât copila de opt ani care muncește într-o fabrică?

El își aprinse un trabuc.

— Nu spun că ai greșit. Dar frații Oliver au luat astăzi prânzul cu O'Neill și Rook, iar subiectul conversației lor ai fost tu.

O'Neill și Rook erau editorii Depeșei. Îi cunoșteam după nume, dar nu îi întâlnisem niciodată.

— Să înțeleg că nu i-a dat pe spate articolul meu.

— Absolut deloc.

— Ce au spus?

Madden trase din țigară.

— Au întrebat dacă există neadevăruri în ce ai scris. Le-au spus fraților Oliver că dacă pot să le indice o singură minciună, atunci pot cere să fii dată afară.

— Și n-au putut, am zis.

— Corect. Voiam doar să știi că a avut loc această conversație.

— Aveți de gând să-mi impuneți constrângeri asupra articolelor?

— E nevoie?

— Domnule Madden, am zis lent. Știu că nu am experiență. Nu sunt la fel de fermă ca voi, bărbații. Dar există limite în ceea ce pot suporta.

Madden exală un inel impresionant de fum.

— Atunci fii și tu mai subtilă.

* * *

Pentru următorul articol am vrut să încerc să fiu mai delicată. La McKinney Manufacturing Company, unde se produceau balamale, erau și mai multe fete, între șapte și doisprezece ani. De data asta, nici măcar n-am vorbit cu ele, dar am conversat în schimb cu maistrul despre ele.

— E parte din tradiția noastră să le angajăm, spuse el. Nu chiar așa de tinere. Dar mamele lor, vezi tu, mamele lor vin la noi cu ochii în lacrimi și ne imploră – ne imploră! – să le găsim celor mici ceva de lucru, ca să poată aduce și ele un ban acasă. Și să știi că nu le credem pur și simplu pe cuvânt. Trimitem pe cineva la ele acasă. Dar dacă suntem de părere că putem să le ajutăm pe aceste biete ființe neajutorate oferindu-le un loc de muncă, atunci o facem.

Am notat supusă exact ceea ce a spus, modificând câte un cuvânt pe alocuri, ca să-l fac să pară mai puțin grosolan. În articol, am adăugat: „Acesta este fără doar și poate un act caritabil, iar dacă toți patronii din oraș ar urma această regulă cu privire la angajarea minorilor, multe familii ar avea motiv de bucurie și multora dintre cei ce merită li s-ar oferi o mână de ajutor.”

- Suficient de subtil pentru tine? am întrebat.
- Mai vedem, răspunse Madden.

* * *

Articolele erau publicate duminica. În fiecare vineri mă întâlneam cu Wilson, ocazie cu care se plângea de stilul în care scriam, în general, și, în mod deosebit, de un anumit aspect.

- Puștoaico, nu poți să te tot inserezi în propriile tale articole.
- Și de ce nu, mă rog?
- Pentru că nu așa se face!

Era în continuare îngrozitor de frig afară, așa că ne întâlneam într-o crâșmă pe Strawberry Way, la doar două străzi de Depeșă, înspre nord. „Gândacii” veneau frecvent aici și spre groaza lui Wilson, barmanul mă recunoscuse imediat și îmi aduse într-un pahar mic berea mea preferată.

Wilson trecu asta cu vederea, fiindcă era prea ocupat protestând împotriva unui anume pasaj din ultimul meu articol, unde mă citasem ca spunând: „Există oameni care cred că muncitoarele din fabrici sunt îngrozitoare”, ceea ce îi permisesese femeii căreia îi luam interviu să răspundă: „Nu sunt ele mai rele decât cei care le tratează de sus.”

- Nu poți să te citezi afirmând lucruri de genul ăsta!
- Am transcris doar ceea ce s-a spus! am argumentat eu. Eu am zis un lucru, ea l-a zis pe celălalt. Cum se poate spune că m-am inserat în poveste?
- Ai putea modifica citatul în așa fel încât să nu te implici. Pur și simplu înlocuiește cuvântul „ele” cu „muncitoarele din fabrică”.
- Adică ar trebui să alterez ceea ce s-a spus de fapt? am întrebat eu cu răceală. Cum anume ar putea asta să se considere jurnalism de calitate?
- Atunci ce spui de replica asta a ta? „Nellie Bly vă dorește sincer să găsiți întotdeauna lumea la fel de luminoasă și veselă pe cât o faceți astăzi.” Zi, neastâmpărato, ce legătură are asta cu restul articolului?
- Tu scrii platitudini toată ziua, o, Observatorul Tăcut.
- Eu scriu articole de opinie. Pe mine mă plătesc pentru platitudini. Tu ar trebui să fii reporter.
- Sunt reporter.

— Un reporter nu se face pe sine parte din poveste.

— Ba da, atunci când reporterul ăla sunt eu!

— Te rog să vorbești mai încet, spuse Wilson, mișcându-și palmele late de sus în jos.

Asta mă înfurie peste măsură.

— Și tu ai ridicat tonul!

Strânse din umerii lați, cu atitudinea cordială care mă scotea din sărite.

— Nu sunt și eu decât un om și mai greșesc. Când ridică tonul o femeie, e o tragedie.

Ridurile îi fură accentuate de o expresie care semăna mai mult a amuzament decât a consternare.

— Să știi că îți pierzi accentul de Pittsburgh când te enervezi.

— Oh? am zis pe un ton ascuțit.

— Da, suni aproape de parcă ai face parte din familia regală.

Asta mă luă prin surprindere.

— Ce?

— Se spune că pe colinele din vestul Pennsylvaniei, lumea are un accent care a rămas neschimbat de pe vremea reginei Elisabeta. Ceea ce înseamnă că, atunci când te enervezi, vorbești așa cum ar fi vorbit Shakespeare.

Mă atinse cu degetul sub bărbie.

— Zâmbește-mi măcar, Viola³. Ca să știu că suntem prieteni.

Dacă încercase să mă flateze, atunci îmi interpretase greșit starea de spirit. Eram gata să sparg un pahar cu vocea sau să-i arunc băutura în față. Dar am zâmbit. Am zâmbit pentru că aveam un secret. Adevărul era că mă inserasem intenționat în articolele alea. Citind mormanele de scrisori pe care le găseam pe birou în fiecare zi, observasem că femeile care scriau se concentrau foarte mult asupra mea ca persoană. Îmi aclamau curajul. Îmi aplaudau replicile istețe. Îmi lăudau încăpățânarea și temele pe care alegeam să le abordez.

Acelea erau scrisorile trimise de femei. Scrisorile bărbaților nu erau nici pe de parte la fel de pozitive. Spuneau că n-ar fi trebuit să fi fost angajată. Că nu aveam de ce să mă amestec în treaba femeilor care munceau în fabrici, care primiseră de la viață exact ce meritau. Că ar fi fost cazul să-mi găsesc un soț și să nu mai încălzesc degeaba un scaun care aparținea unui posterior masculin.

Unele dintre scrisorile astea erau pline de vitriol, altele doar condescendente. Între ele, preferam vitriolul. Măcar autorii lor erau sinceri.

Desigur, nu toate femeile aveau păreri bune despre mine. Multe neveste casnice se plâneau de cariera pe care mi-o alesesem, de felul în care scriam sau de subiectele alese. Mi le imaginam cum se opresc din scris ca să le dea de băut ceai căteilor pe care îi țineau în poală și pe urmă nu mă mai gândeam la ele.

Deveneam treptat mândră de faptul că eram Nellie Bly. Iar a face din Nellie Bly subiectul principal al conversației îmi dădea putere. În fiecare duminică o băgam sub nasul fiecărui Observator Tăcut și îi obligam să nu-și ia privirea de la ea.

Dar acest Observator Tăcut nu era dispus să tacă din gură pe tema neajunsurilor mele.

— Și încă ceva – de ce repeți atât de des pur și simplu ce ți se spune?

— Sunt reporter. Eu pun întrebări, oamenii îmi spun lucruri.

— Și uneori mint. Uneori mint ca să dea bine. Uneori mint ca să facă să-și dea importanță. Uneori spun că nu știu nimic, atunci când nu-i așa.

— Nu e păcat să te faci că nu știi ceva.

— Spune-i asta lui Pilat din Pont.

— Mă acuzi că mă spăl pe mâini?

Scoțându-și ochelarii, își frecă rădăcina nasului.

— Ba deloc. Nu vreau decât să spun că uneori pari extrem de credulă.

Asta mă duru.

— Deci iarăși nu sunt suficiente fapte concrete pentru Observatorul Tăcut.

Wilson trase adânc aer în piept și pe urmă expiră.

— Copilu', ascultă. Știi ce cred bărbații despre femeile care lucrează în jurnalism?

— Că ar trebui să ne ducem acasă și să avem grijă de mica noastră lume.

Acceptând faptul că pierduse un punct, Wilson trecu mai departe.

— Femeilor nu le lipsește inteligența, asta e clar. Compasiune au cu carul. Dar se spune că femeilor le lipsește judecata de care e nevoie ca să scrii un articol. Se mai spune și că scriu într-un mod deplorabil.

Am înroșit, dar el a respins ideea printr-un gest.

— Am văzut scriitori mai proști printre colegii mei. Dar, pentru că ești femeie, se consideră că asta e cauza. Înțelegi?

— Ce? Dar... este... eu... m-am bâlbâit. E complet nedrept!

— Sunt de acord. E și adevărat. Din cauză că sunt atât de puțini reporteri femei, tu, puștoaico, le reprezinți pe toate. În ce privește stilul, nu prea contează. Se poate rezolva – sper, adăugă el zâmbind pieziș. Ce contează e judecata. Judecata ta trebuie să fie mai presus de a unui bărbat. Pentru că, deși o greșeală a unui bărbat ar fi atribuită faptului că e prost el, ca individ...

— ...o greșeală a unei femei va fi pusă pe seama faptului că e femeie, i-am zâmbit. Mai ai puțin și te faci sufragetă.

Wilson fu atât de surprins că își scăpă ochelarii pe masa zgâriată dintre noi.

— Ce?

— Domnule Wilson, nu spuneți nimic din ce nu știe deja orice femeie. Sunt doar surprinsă să văd că ați învățat lucrurile astea așa de repede. Wilson râse cu tristețe.

— Mă tentează să spun că n-am învățat nimic, numai ca să te provoc. Dar regret să te anunț că părerile nu mi le-am schimbat. Pur și simplu am ajuns să... în fine, puștoaico, aș prefera să nu te văd eșuând.

Rânji și adăugă:

— N-ar da bine nici pentru mine, înțelegeți tu.

Îi sclipeau ochii.

Ar fi trebuit să-mi vină să-l pocnesc. În schimb, am râs.

[1 Fahrenheit, însemnând minus cincisprezece grade Celsius \(n.tr.\).](#)

[2 În original, „Brutus is an honorable man” din Julius Caesar \(n.tr.\).](#)

[3 Personaj din A douăsprezece noapte a lui Shakespeare \(n.tr.\).](#)

Capitolul 13

Fata cu florile

Mă așteptasem ca seria de articole despre femeile din fabrici să ruleze până la finalul primăverii. Cu siguranță nu-mi lipseau ideile. Așa că am fost destul de surprinsă când am predat un articol în mijlocul lunii aprilie, iar Madden a zis:

— Minunat, cu asta putem să încheiem.

— Să încheiem?

— Îhî. Timp de opt săptămâni, ai luminat mințile locuitorilor din Pittsburgh pe tema situației dificile a fetelor care muncesc în fabrici. E momentul pentru ceva nou.

— N-am pregătit nicio propunere, i-am zis.

— Noroc că am eu una pentru tine. Vreau să scrii despre Ziua Arborelui. Am clipit.

— Ziua Arborelui.

— Știi ce este?

— Ideea aia care a pornit din Nebraska, despre cum ar trebui cu toții să ieșim și să plantăm copaci?

— Anul trecut au plantat peste un milion. Guvernatorul Pattinson propune să adoptăm Ziua Arborelui și în Pennsylvania. Scrie despre asta.

— Nu știi ce părere am.

Madden zâmbi.

— De-abia aștept să aflu.

Eram ușor nemulțumită. Aveam în minte încă două fabrici pe care le-aș fi putut vizita. Dar trebuia să admit că probabil epuizasem subiectul, iar capacitatea publicului de a fi surprins și alarmat de viețile duse de muncitoarele din fabrici fusese exploatată la maximum. Nu voiam ca ele să devină plictisitoare. Ele sau Nellie Bly.

Cu toate că nu mă omoram după subiect, mi-am dat toată silința, scriind despre istoria tradiției și incluzând și un citat chiar al guvernatorului. Fu foarte interesant să mă duc să-l întreb personal!

Lui Madden îi plăcu articolul.

— Bun, bun. Hai să nu schimbăm subiectul. Să mergem în continuare pe plante. Are loc un târg de flori prin care se vor strânge fonduri pentru Asociația Bibliotecilor din Pittsburgh.

— E de-abia săptămâna viitoare. Ce vrei să scriu despre el până duminica asta?

Madden ridică din umeri.

— Ceva cu aer de grădină.

Următoarele mele titluri erau: Florile Străbunicilor Noastre

La Fel De Frumoase Și La Modă Ca Întotdeauna

Arbuști De Sezon

Cum Ar Putea Verdele Frunzelor De Iederă Să Înfrumusețeze Un Oraș Înecat În Fum

Când Și Cum Să Folosim Cuțitul De Grădină

În săptămâna următoare, m-am dus la târgul de flori cu toată familia. În ciuda posibilității izbucnirii unui conflict, excursia în sine sfârși prin a fi surprinzător de plăcută. Cu nunta lui Albert apropiindu-se, avurăm ocazia să ne uităm la diverse tipuri de flori pentru ceremonie. Scriind articolul, am încercat să-i fac o bucurie mamei, menționându-l pe Albert drept unul dintre „cetățenii remarcabil” prezenți. Dacă aprecie și el gestul, nu spuse nimic.

Wilson, pe de altă parte, observă.

— O fi oare fratele tău chiar un cetățean remarcabil?

Mereu mă lua prin surprindere. Mă așteptasem să-mi facă iarăși capul pătrat despre cum n-ar fi trebuit să scriu despre mine însămi în articole. Un florar mă întrebase dacă știam limbajul florilor – spusese că nu mă sinchisisem să-l învăț, iar el răspunsese că asta nu putea decât să-nsemne că nu fusesem îndrăgostită niciodată. Includesem intenționat acel schimb de replici, ca să-i descurajez pe unii dintre colegii mei, care începuseră să-mi facă aluzii pe teme amoroase. Mă gândeam că le-ar fi prins bine un duș rece.

Așteptându-mă la un atac pe acel front, eram complet nepregătită ca Wilson să aducă vorba de fratele meu.

— Se însoară într-o săptămână, m-am gândit...

— La ce te-ai gândit?

— La nimic. Era acolo. L-am menționat.

— Fără să menționezi și că sunteți rude.
— I-am ascuns numele între toate celelalte.
— De ce?
— De ce l-am ascuns sau de ce l-am menționat?
— Știu că l-ai ascuns, spuse Wilson cu satisfacția exasperantă a unui bărbat care crede că știe ce gândește o femeie mai bine decât știe ea însăși.
Pe urmă își dovedi că avea dreptate:
— Ți-a fost rușine.
— Rușine!
— Puștoaico, scrii despre tine în propriile articole fără să te gândești de două ori. Aș vrea să n-o faci, dar pot măcar să respect faptul că nu te ascunzi. Pe când aici, l-ai inclus pe fratele tău, dar l-ai ascuns la final. Dacă voiai să atragi atenția asupra lui, i-ai fi luat un interviu.
— Cum de ești așa convins?
Îmi afișă zâmbetul acela care părea să aparțină cuiva de trei ori mai tânăr decât el.
— Sunt Observatorul Tăcut, ai uitat?
— Momentan nu ești foarte tăcut, am bombănit eu.
— Iartă-mă, puștoaico. Sincer, nu încerc să fiu indiscret. De data asta chiar nu îți spun ce să faci.
— Nu-mi spui ce să fac, am repetat pe un ton încărcat de scepticism.
— În niciun caz. Nu mi-ar putea păsa mai puțin dacă aduci vorba de fratele tău, de mama ta sau de toată familia.
— Atunci de ce ai adus vorba de asta?
Îmi prinse mâna de pe masă sub a lui.
— Vreau să recunoști motivul pentru care o faci.
Privirea lui îmi pătrundea până în adâncul sufletului. Mi-am tras mâna de sub a lui și mi-am concentrat atenția asupra ceaiului. Într-un final, spuse:
— Orfana Singuratică.
Am clipit.
— Ce?
— Numele pe care l-ai ales. Înainte să fii zvăpăiata noastră de Nellie Bly, îți spuneai „orfană”.
— Da, am zis. Pentru că sunt.
— Credeam că mama ta încă mai trăiește.

Am dat afirmativ din cap.

— Aşa-i.

— Şi ai fraţi?

— Trei. Şi o soră.

— Toţi mai mari?

— Nu. Doi mai mari, doi mai mici.

— Fix în mijloc, observă Wilson.

— Da.

— Hm...

Urmă o pauză lungă şi insuportabilă. Nu mă privea aşa cum mă priveau adesea bărbaţii: căutând să mă şicaneze, să flirteze, să mă agaţe sau să mă trateze de sus. Interesul lui era cald, dar distant, de parcă aş fi fost un câţel adorabil, dar rănit, adoptat de un prieten.

Simţindu-mă incomod cu ochii lui asupra mea, am schimbat subiectul.

— Ai văzut anunţul de la Boggs şi Buhl? Şi-au instalat telefon şi livrează comenzi. Le livrează! Îţi aduc produsele direct acasă. Sunt sigur că e demn de cercetat în amănunt. Mă întreb cum o fac. Oare bunurile sunt cărate de oameni sau folosesc o căruţă trasă de cal...?

Observatorul Tăcut îşi bău doar cafeaua, în timp ce eu trăncăneam, observând în tăcere. Mă scotea din minţi.

* * *

Nunta lui Albert, organizată de părinţii lui Jane, familia Hartley, a fost de-a dreptul opulentă. Fuseserăm cu toţii invitaţi la casa lor din Tarentum, un oraşel aşezat fix la ieşirea din Pittsburgh. Spre mânia mea, Albert cumpărase haine pentru Charlie şi Harry, dar nu pentru mama, Kate sau pentru mine. Salariul meu era singurul motiv pentru care nu ne prezentaserăm în faţa noilor membri ai familiei în haine ponosite. Albert contase pe faptul că nu aş fi fost dispusă să o las pe mama să se îmbrace sărăcăcios şi avusese dreptate.

Totuşi, merita toţi banii să-l văd pe Albert cum pleca în sfârşit din vieţile noastre. Deja închiriasse o casă frumuşică într-un cartier cu preţuri medii, nu departe de locul lui de muncă. Cu puţin noroc, avea să-i fie prea lene să mai treacă pe acasă, chiar şi pentru cina de duminică.

Într-o întorsătură care îl tulbură pe Albert, iar pe mine mă surprinse profund, o bună parte a evenimentului fu centrat asupra mea. Aparent, devenisem o mică celebritate. Sau dacă nu eu, măcar Nellie Bly.

Mi-a picat fisa doar după ce soră-mea Kate m-a înșfăcat de braț și m-a târât prin toată sala ca să mă prezinte mai multor grupuri de oameni. Nu mă recomandă drept Lizzie sau Pink. „Faceți cunoștință cu sora mea, Nellie Bly.”

La început, au crezut că glumea, dar când mi-am confirmat identitatea, m-au înconjurat. Fiecare femeie prezentă își găsi motiv să vină să dea mâna cu mine și să mă întrebe despre muncitoarele din fabrică și ieșitul la agățat. Până și în Tarentum, mai toată lumea cunoștea numele de Nellie Bly.

Mi-au făcut capul calendar timp de jumătate de oră, până când a apărut Albert, cu o sclipire prevestitoare de rău în ochi.

— Ce tot vorbește toată lumea despre faptul că Pink ar fi reporter?

— Albert, tu n-ar trebui să petreci timp cu soția ta?

Nu mă băgă deloc în seamă.

— Nu e reporter, e actriță.

— Actriță!

Pentru o secundă, m-am temut că avea să mă acuze că mințisem de față cu toți musafirii. A sfârșit prin a spune ceva mult mai rău.

— Nellie Bly e un rol. Îi place să fie pe scenă și îi place să se ascundă în spatele unui nume fals. Așa devine altcineva – dar niciodată pentru mult timp! Nu, odată ce s-a dat în spectacol, își scrie propria recenzie și trece la rolul următor. Însă eu am avertizat-o că dacă tot încearcă să le facă pe toate, n-o să se aleagă nimic de ea.

Pentru prima dată mi se adresă direct:

— Crezi că le-ai ajutat pe femeile alea din fabrici? Cu greu se poate spune așa. Le-ai exploatat și pe urmă le-ai părăsit. Măcar proprietarii fabricilor le plătesc atunci când le exploatează. Crezi că o duc mai bine azi datorită ție? Ele sau oricine altcineva?

Kate sări să-mi ia apărarea, împreună cu alte câteva femei. Eu una nu aveam cuvinte.

— Scuzați-mă, cred că e momentul pentru următorul meu rol – musafira cu durerea de cap.

Am evadat din curtea bisericii și am plecat în jos pe deal.

Tocmai sprijineam un copac, cu noua mea pălărie modernă în mâini, când apăru mama.

— Ar trebui să te întorci, zise ea. Ți se simte lipsa.

— Mă întorc puțin mai încolo.

Așteptă o vreme. Când deveni clar că nu aveam de gând să mă mișc, spuse:

— Nu te sprijini de copac, dragă. Nu ai vrea să-ți rămână bucăți de scoarță prinse de rochie.

Supusă, m-am îndreptat de spate.

— Nu vreau să mă duc înapoi.

— De ce nu, Elizabeth? Sau poate ar trebui să-ți spun Nellie.

Credea că stricam intenționat ziua cea mare a fratelui meu.

— N-am adus eu vorba de Nellie Bly. Nu eu am menționat-o. Și dacă sunt aici, nu prea se poate spune că încerc să atrag atenția asupra mea.

După mine, oftatul mamei era ușor teatral.

— Presupun că va trebui să ne obișnuim cu toții cu ideea. Avem o jurnalistă faimoasă în familie.

Ridicând privirea spre ea, am văzut că zâmbea. Era așa de schimbătoare mama. De la ceartă la complimente, cât ai clipi din ochi.

Mi-a întins mâna și ne-am întors împreună.

* * *

Lucram la Depeșă de trei luni când am întâlnit-o în sfârșit pe cealaltă femeie angajată acolo, formidabila Bessie Bramble. Într-o după-amiază am descoperit, ascuns în mormanul de scrisori de pe biroul meu, un bilet scris frumos de mână în care îmi cerea să iau ceaiul la ea acasă, sâmbăta următoare.

I-am răspuns imediat, mulțumindu-i și acceptând invitația. Îmi plăcuseră dintotdeauna articolele publicate sub numele de Bessie Bramble. Cu doi ani în urmă, când statul luase în considerare reformarea legilor care aveau de-a face cu divorțul pentru că mult prea multe femei cereau să fie scăpate de bărbații lor, Bessie observase sardonice: „Nicio soție fericită, pe care soțul o tratează cum trebuie, nu

depune vreodată cerere de divorț. Reformați bărbații și problema e rezolvată.”

Pe hârtie, era irascibilă. Începuse scriind recenzii, făcând bucăți majoritatea spectacolelor locale și laudând numai câțiva artiști cu adevărat talentați. Dar nu durase mult până să-și extindă orizonturile dincolo de muzică. Scria despre reformele din învățământ, despre salariile femeilor, despre adunările sociale, despre soții violenți și, destul de frecvent, despre preoții care își foloseau autoritatea ca să asuprească femeile. Numele Bramble¹ se potrivea perfect: nu te lăsa niciodată să te faci comod și îi plăcea să-ți ațâțe conștiința.

În afara articolelor, nu știam absolut nimic despre ea, cu excepția adevăratului ei nume de familie: Wade. După adresă, Swissvale Avenue în Edgewood, înțelegeam că făcea parte din înalta societate a orașului Pittsburgh.

Așa stând lucrurile, am avut grijă să mă îmbrac frumos. Purtam o nouă rochie albastră, fără decolteu, încheiată în față cu o broșă neagră care îmi plăcea foarte mult. Și făcusem un efort în plus să îmi aranjez părul într-un coc îngrijit. Tocmai începusem să-mi port în mod regulat părul prins. Lăsat liber, era mult prea des mângâiat de cei mai răi dintre „gândaci”, în timpul tentativelor lor nu foarte subtile de agățat. Dacă lucrurile aveau să continue așa, aveam de gând să-l tai pe tot și să le spun că făcusem febră. Accentuându-mi ținuta cu pălăria pe care o cumpărasem pentru nuntă, m-am avântat în universul înaltei societăți.

Casa Wade era nouă și era evident că fusese ocupată recent – mai erau și acum cutii de transport pe lângă zid, așteptând să fie date la gunoi sau făcute lemne de foc. Intrând pe poartă, am urmat o potecă de cărămidă, am urcat pe treptele verandei și am bătut într-o ușă dublă impunătoare.

Fu deschisă de un servitor. Puse deoparte haina și pălăria mea, apoi mă conduse într-un salonaș în care bătea lumina soarelui. Pereții erau albi, iar lemnul întunecat de stejar al ramei de la ușă și al pervazului oferea un aer de grandoare prin contrastul creat.

Acolo am întâlnit-o pe doamna Elizabeth Wade.

— Deci tu ești Nellie Bly! exclamă gazda mea, ridicându-se să-mi strângă mâna.

La aproape cincizeci de ani, își purta părul albind într-un coc după cap, lăsând totuși bretonul ușor ciufulit să-i încadreze fața, în așa fel încât se

pierdea orice notă de severitate. Purta ochelari ovali, cam de mărimea ochilor și nu se deranjase să și-i dea jos ca să pară mai frumoasă, așa cum făceau majoritatea femeilor. Avea buzele atât de subțiri încât gura îi părea doar o linie dreaptă sub nasul mare, dar era înconjurată de riduri cauzate de râs. Nu-i lipsea niciodată umorul. De două ori mai în vârstă ca mine, avea exact înălțimea mea, dar era de două ori mai lată. Nu se putea spune că era tocmai grasă. Arăta mai degrabă ca o învățătoare îndesată, cu mintea ascuțită.

Ceea ce, aparent, și era.

— Directoare a Școlii Industriale Ralston pentru Băieți, mă informă ea. Născută Elizabeth Wilkinson, era acum doamna Charles Isaac Wade. Fiind soția unui bancher faimos, ar fi putut să trăiască în puf.

— Dar eu întotdeauna am preferat să muncesc, spuse.

Își începuse cariera ca profesoară, apoi fusese promovată pe postul de director adjunct și apoi, în sfârșit, director.

Vorbea cu o ușoară urmă de accent englezesc. Tatăl ei mutase întreaga familie din Liverpool cu patru decenii în urmă. Își întâlnise soțul în corul bisericii și aveau doi copii: o fiică de paisprezece ani și un fiu de vârsta mea.

Când își menționează fiul neînșurat, începură să-mi sune în cap semnale de alarmă. Dar, din fericire, doamna Wade nu făcu decât să mă invite la următoarea întrunire a Clubului Femeilor, în care era membru fondator – alături de pioniera jurnalismului feminin în Pittsburgh, Jane Grey Swisshelm.

Apoi se făcu comodă și mă luă la întrebări.

I-am răspuns pe un ton vesel, oferindu-i cea mai bună parte a mea. Se bucură să afle că împărțeam un nume, pe care i-l dăduse și fiicei ei. Mă trată cu compasiune atunci când află că nu putusem să termin școala din motive de sănătate și își exprimă convingerea că aș fi fost prima în clasă, la fel ca ea. Am vorbit deschis despre tatăl meu, judecătorul, despre afecțiunea lui față de mine și despre faptul că murise, dar am evitat subiectul vremurilor mai grele și al căsătoriei ulterioare a mamei, numind-o simplu o „perioadă dificilă”. Ea se declară profund impresionată de realizările mele, mai ales la vârsta mea, și mă întrebă câți ani am.

— După domnul Madden, șaptesprezece, am răspuns.

Asta o făcu să zâmbească.

— Ah. Micuță cum ești, e cu siguranță plauzibil. Și iartă-mi impertinența. Noi, femeile mai în vârstă, știm că nu ar trebui să întrebăm vârsta unei domnișoare. Îmi permiți totuși să presupun că nu ești mai tânără de șaptesprezece ani?

— Vă permit, am răspuns eu pe un ton grav.

— Ce chestie. Domnișoară Cochrane, mă topesc după dumneata. Pur și simplu mă topesc. Ți-ai construit o reputație la o vârstă atât de fragedă și într-un timp atât de scurt. Și l-ai buimăcit complet pe Ras Wilson.

— Serios?

— Vai, numai despre tine vorbește. Îmi închipui că dacă biata lui soție ar avea o fiică de vârsta ta, și-ar dori ca ea să fie exact ca tine. Te asigur că e impresionat peste măsură.

— O ascunde foarte bine, am zis eu.

— Da, spuse ea cu un zâmbet trist. Bietul om e obișnuit să ascundă ce-i place și ce nu. Cred că de aceea și scrie așa niște editoriale interesante, cu toate că te umplu de nervi. Trăiește pe un nor și privește umanitatea de sus, ținându-ne pe toți la distanță.

Era o descriere perfectă a lui Wilson.

— Trag speranțe că am să pot să-i spulber una sau două dintre ideile mai puțin realiste despre femei.

— Îți urez noroc! Mă tentează să-l declar o cauză pierdută, dar nu cred în așa ceva. Și dacă a existat vreodată un scriitor care să-l provoace, tu ești.

A luat în mână o carte de pe masa de lângă ea și am simțit că mi s-a prins ceva în gât când a deschis-o. Era o colecție îngrijită a tuturor articolelor mele din Depeșă. Aveam exact aceleași pagini de ziar la mine în dormitor, dar ale mele erau decupate cu mult mai puțină grijă.

Dădu încetișor paginile.

— Mi s-a părut atât de captivant primul tău articol. Întregul oraș îți e dator pentru seria despre femeile care trebăluiesc în fabricile noastre. Știi câte fabrici există în orașul ăsta?

Ușor dezamăgită de mine, am scuturat din cap.

— Aproape cinci sute. O treime din ele angajează femei; majoritatea dintre ele nu sunt într-o relație. De fapt, doar zece la sută din muncitoare sunt măritate. Cincisprezece la sută sunt divorțate. Restul sunt fete singure, care încearcă să-și câștige existența.

M-am îmbujorat de rușine. De ce nu mi-a trecut prin cap să caut statisticile astea? Îmi demonstrau clar argumentul. Nu femeile care voiau să muncească ocupau posturile astea, ci femeile care aveau nevoie să muncească – femeile ale căror vieți nu semănau deloc cu cea a gazdei mele.

Sfioasă, am spus:

— Aș vrea să fi vorbit cu dumneavoastră dinainte.

Doamna Wade își puse jos cana, alarmată.

— Vai, draga mea, nu! Instinctele nu te-au trădat. Statisticile și cifrele sunt distante. Tu le-ai dat fetelor acestora chipuri! În asta constă geniul articolelor tale. Ne-ai prezentat femei care sunt greu de ignorat. Nu duc vieți simple, banale sau care să merite dispreț. Munca ta a inspirat milă în întreg orașul, iar în cercurile mele s-a pornit un efort de a influența legiuitorii în favoarea femeilor, în ceea ce privește salariile și condițiile de muncă.

— Dacă îmi permiteți să vă fac o sugestie, am intervenit eu rapid, schimbarea cea mai mare pentru fetele astea ar fi un salariu pe numărul de ore muncite. Felul în care sunt plătite acum, pentru fiecare obiect produs, înseamnă că salariile lor variază mult de la un anotimp la altul. Pe vreme de iarnă, în fabrici neîncălzite, mâinile li se mișcă mai lent, așa că le scade producția și câștigă mai puțin.

Doamna Wade bătu din palmele late cu degete scurte.

— Excelent! E foarte clar că vei avea multe de spus la club. Iar acum, motivul pentru care te-am rugat să vii. După articolul tău îndrăzneț despre divorț și mai ales în urma aventurilor tale extraordinare prin fabricile din Pittsburgh, am așteptat cu respirația tăiată să văd ce urma să scrii.

Ridică dintr-o sprânceană.

— Imaginează-ți surpriza mea atunci când s-a dovedit a fi o serie de articole despre flori. Iartă-mă, întrucât aș putea foarte ușor să greșesc, dar tu nu pari a fi genul de persoană căreia îi place grădinăritul.

Am râs un pic.

— Nu sunt.

— Nici eu. Așa cum ai spus și tu, nu i se potrivește fiecărei femei fiecare lucru considerat a fi feminin. Menționez că articolele tale despre flori sunt foarte bine scrise. Deși simțul modei e mai puțin dezvoltat la tine decât la majoritatea cititorilor secțiunii pentru femei, a fost cu

siguranță o gură de aer proaspăt. Dar, dacă îmi permiți îndrăzneala, aş vrea să te întreb: au fost ideile tale?

— Nu, am răspuns eu sincer. Domnul Madden le-a sugerat.

— Înţeleg.

Închise colecţia de articole decupate din ziar.

— Te cosmetizează², draga mea.

— Cosmetizează?!

Văzând şocul de pe faţa mea, îşi permise un zâmbet.

— Scuză-mi exprimarea. Nu în sensul ăla. Vezi tu, draga mea, în ultimii ani, ziarele au făcut descoperirea uluitoare că femeile cumpără lucruri. Că femeile, de fapt şi de drept, se ocupă de majoritatea cumpărăturilor într-o familie. Aşa a apărut secţiunea pentru femei, în care se publică asemenea lucruri minunate precum articole despre ce sos merge cel mai bine cu carnea de raţă sau despre ce proprietăţi medicinale are sarsaparilla. Majoritatea femeilor din domeniul jurnalistic ajung să scrie despre cumpărături sau treburi casnice, sau creşterea copiilor. Sau despre ultima modă la târgurile de flori, adăugă ea.

M-am albit la faţă.

— Înţeleg.

Bessie Bramble îmi luă mâna într-a ei.

— Nu poţi – nu poţi – să-i laşi să te transforme într-o versiune mai uşor de digerat a femeii care eşti. Opune-te eforturilor constante de a te ţine prizonieră în secţiunea pentru femei. Tu eşti reporter şi înţelegi instinctiv lucruri care se întâmplă în lumea asta şi pe care majoritatea oamenilor nu le observă. Tu le dai glas femeilor, săracilor şi celor înstrăinaţi. Nu poţi permite ca acest glas să fie redus la tăcere!

Încetişor, am întrebat:

— Ce mă fac?

Se lăsa pe spate, ridicând capul cu un aer poruncitor.

— Fă-i să se simtă incomod. Nu le da motiv să te concedieze, dar nu le da nici motiv să te uite. Ocupă-ţi pupitrul de la redacţie. Scrie articolele pe care ţi le cere Madden, aşa cum trebuie să facă orice jurnalist bun. Dar fă-le ale tale. Şi în timpul care rămâne, găseşte evenimentele despre care vrei tu să vorbeşti. Găseşte-le şi fă din Nellie Bly un nume de care cei puternici să se teamă.

Aveam un nod în gât. Am înghiţit forţat.

— Aşa am să fac. Promit.

1 Scaiete, plantă spinoasă (n.tr.).

2 În engleză, womanize, din care este derivat cuvântul womanizer, „afemeiat” sau „fustangiu” (n.tr.).

Capitolul 14

Informează și vinde

Lunea următoare mă găsi la birou, citind cel mai recent morman de scrisori adresate lui „Nellie Bly”. În ultima vreme erau mai puține și aveau o atitudine mult mai pozitivă. Femei cu scrisuri de mână elegante mă laudau, iar bărbații își exprimau preferința pentru noua temă a articolelor mele.

Era foarte clar că greșisem undeva. Bessie Bramble avea dreptate. Lăsam oamenii să devină comozi. Din punctul de vedere al societății, îmi găsisem în sfârșit „sfera” de care aparțineam.

Am mărșăluit până în biroul lui Madden.

— Am terminat-o cu florile. Vreau să scriu despre Economii¹.

— Cine? Nebunii ăia care trăiesc în Warren County?

— E nebunie să trăiești frugal?

Un articol despre traiul pe bani puțini ar fi putut să aducă înapoi în discuție subiectul femeilor muncitoare, care trebuiau să economisească fiecare bănuț.

— E nebunie să îngropi șaptezeci și cinci de mii de dolari în monede de argint pentru cincizeci de ani.

Tezaurul fusese scos la licitație la începutul anului, ceea ce pusese Societatea Armoniei, așa cum își spuneau, pe radarul jurnaliștilor și în paginile ziarelor, unde auzisem pentru prima dată de ei.

— Dar n-ai decât, spuse el.

Drumul până în Economy, Pennsylvania nu era lung, dar fiindcă trebuia să rămân peste noapte, eram însoțită de mama.

Când am ajuns, am cunoscut câțiva membri ai Societății Armoniei, care păreau perfect cumsecade, cu toate că tradițiile lor erau ciudate. Toate bunurile erau la comun. Fiecare ban câștigat intra într-un fond general. Există un singur magazin, de unde luai lucruri după nevoie, fără să plătești nimic. Și fiecare membru al comunității trebuia să fie celibatar. Până și cuplurile căsătorite erau forțate să locuiască separat.

— Nu cred că o să dureze foarte mult în ritmul ăsta, glumi mama, o remarcă în urma căreia ne acoperirăm amândouă fețele ca să ascundem faptul că râdeam.

În timpul călătoriei de întoarcere cu trenul, mama mă întrebă ce voiam de ziua mea.

— Împlinești douăzeci și unu de ani. Și avem niște bani, datorită noii tale cariere. Meriți ceva frumos. Ce ți-ar plăcea? O pălărie? Pantofi?

Știam exact ce vreau.

— Un proces.

Mama tresări, apoi închise ochii. Mi-am mușcat buza pentru un moment, întrebându-mă dacă greșisem cu ceva. Dar nu. Nu o insultam. Căutam dreptate.

Când murise tatăl meu, îmi fusese lăsată o moștenire, dar rămăsesem fără niciun sfanț la doar la șase luni după ce îmi începusem cariera academică. De șapte ani lungi mă mâncau palmele să dau în judecată custodele, pe colonelul Samuel Jackson, pentru faptul că îmi împrăștiase banii. Fusese mult prea generos cu copii tatălui meu din prima lui căsătorie – toți adulți – și nu avusese grijă să păstreze banii care ni se cuveneau mie, lui Kate și lui Harry.

Ori de câte ori aduceam vorba de asta, mama refuza să deschidă proces împotriva lui în numele copiilor ei.

— Mi-a ajuns cât am stat în sălile de judecată, spunea ea.

În momentul în care împlineam douăzeci și unu de ani, aveam să dobândesc dreptul de a-l da chiar eu în judecată pe colonel. Și exact asta intenționez să fac.

Dar asta nu însemna că trebuia să o implic pe mama – cel puțin nu până mi se confirma data audierii la tribunal. Văzând că-i stricasem dispoziția, am oftat.

— Ce spui de o valiză nouă?

* * *

Articolul despre Economii nu fu de senzație, dar crezusem că avea să fie suficient ca să justifice un alt articol despre bani sau despre castitate. Nu fu cazul.

— Ai să-i iei interviu unei producătoare de operă.

— Producătoare de operă, am repetat eu sec.

— E.H. Ober, care lucrează pentru Boston Ideal Opera Company. O să-ți placă de ea. E femeie de afaceri. A făcut o avere pe scenă și acum se pensionează.

— Ar trebui să-i dai interviul lui Bessie. Ea se ocupă de arte.

Madden râse satiric.

— Domnișoara Ober n-ar lăsa-o pe Bessie să intre pe ușă nici în ruptul capului. Cinci ani de recenzii usturătoare, cu ocazionala insultă personală pe post de garnitură, așa, ca să fie treaba bună.

Îmi simți privirea sceptică și ridică ușor mâinile, cu palmele deschise.

— Ce, nu vrei să scrii decât despre femei care o duc prost în afaceri?

Într-un fel, avea dreptate. Amintindu-mi de sfatul lui Bessie să accept articolele pe care mi le plasa Madden și să le scriu așa cum voiam eu, pe ăsta l-am transformat într-o odă dedicată femeilor care îndrăzneau să muncească:

E rușinos și totuși adevărat că în această eră iluminată sunt încă mulți care cred că orice fel de muncă, exceptând sarcinile casnice, diminuează valoarea unei femei și care privesc cu oroare care se pretinde a fi născută din pietate pe oricine are curajul să ridice rutina obligațiilor atribuite sexului frumos la un nivel mai înalt și să intre într-un domeniu considerat masculin. Multe femei se chinuie cu un venit neînsemnat câștigat prin așa-zisa „muncă ușoară”, cu toate că lumea e plină de posturi decente și confortabile unde nu e nevoie decât de energie și îndrăzneală. Puține sunt femeile suficient de curajoase să-și facă drum în viață în funcție de ceea ce le face plăcere și cele care au succes. Merită tot respectul. Dacă ar fi mai multe, lumea ar fi mai bună.

Madden avusese dreptate: îmi plăcea de domnișoara Ober. Apreciam în mod deosebit unele dintre citatele pe care mi le oferise. Vorbind despre poziția ei de deschizătoare de drumuri în calitate de producător de operă de gen feminin, am întrebat:

— Nu v-a fost frică să eşuați?

„Teamă să eșuez?” a repetat ea cu un zâmbet. „Nu, nu mi-a fost teamă. Cunosc oameni care au încercat înaintea mea și au eșuat, cunosc și mulți care au avut succes. Deci am știut de la început că am aceleași șanse ca orice bărbat.”

„Ce părere aveți despre femeile care se implică în viața publică?”

„Cred că dacă li se potrivește, atunci e foarte bine. Femeile sunt exact ca bărbații – unora li s-ar putea potrivi un post pe care altele nu l-ar putea ocupa; dar, după părerea mea, dacă pot să facă ceva, trebuie lăsate. Dacă au energia și îndrăzneala necesare să-și croiască propriul drum în viață și să-și poarte singure de grijă, ar trebui lăudate.”

„În ce fel vă tratează bărbații cu care lucrați?”

„De la manageri la proprietarii de imobile, cu toții se comportă absolut impecabil. Nu mă pot plânge de nimic. Dora mea călătorește cu mine pe post de asistentă.”

Ca urmare a interviului, am primit bilete la spectacolul din seara aceea și am luat-o cu mine pe mama, căreia începeau să-i placă excursiile în care ne duceam. Mă întrebam dacă o făcea să-și amintească de vremurile în care fusese măritată cu cel mai important om din Apollo.

După asta, Madden mi-a cerut să intervievez o fată care era dansatoare în spectacolele muzicale, și apoi pe o tânără cu un talent extraordinar la pian. Strângând din dinți, am făcut ce mi s-a spus.

Aveam emoții în privința întâlnirii cu dansatoarea, dar în secunda în care am cunoscut-o, mi s-a făcut rușine de mine însămi. „Menționează o dansatoare”, am scris mai târziu, „și toată lumea se gândește la o femeie zgomotoasă, mare de statură, îmbrăcată șleampăt, aparținând unei familii cu o reputație îndoielnică și care ar prefera să poarte o pereche de colanți roz decât o fustă cu jupă – o femeie complet lipsită de principii.” Aluzia era clară: o femeie care ar fi fost dispusă să păcătuiască în orice noapte, cu orice bărbat.

Cu toate astea, am fost întâmpinată de o fată de vârsta mea, îmbrăcată într-o rochie simplă, albastră, cu guler de pânză albă. Părul ei auriu era prins în două cozi împletite.

În secunda în care ne-am așezat, cuvintele mi-au ieșit pe gură fără să vreau:

— Ai vreodată aventuri amoroase?

Făcu ochii cât cepele.

— Ești fată. Cum poți să mă întrebi așa ceva? Sigur că da! Membrii companiei sunt constant încurcați unii cu alții. Romante din culise², așa le spunem noi. În fiecare oraș în care ne ducem suntem îngrămădite de bărbați care vor să ne agațe și care ne așteaptă la ușă ca să ne scoată în oraș la cină. Unele dintre fete le cer flăcăilor cadouri și mereu le primesc – bijuteriile, florile și bomboanele sunt pe primul loc. Și scrisorile de dragoste! Te-ar apuca groaza dacă le-ai vedea. Bărbații se înamorează la prima vedere și scriu ditamai scrisorile în care își declară dragostea nemuritoare și alte prostii de-astea. Noi, fetele, avem mulți pretendenți.

Deși îmi plăcea sinceritatea ei, circumstanțele descrise mă înfuriau. Avea o profesie la care se pricepea, una care cerea aptitudini, efort constant și perfecțiune fizică. Și totuși era forțată să suporte constant atenția nedorită a altora. Mulți ar fi zis că exact atenție voia – era artistă. Dar ce-ar fi trebuit să facă, să danseze în privat și să moară de foame?

Al doilea interviu cu un artist din acea zi fu cu o anume domnișoară Clara Oehmler, care putea cânta perfect la pian fără să fie în stare să citească o singură notă muzicală – fapt care, adevărul fie spus, mă făcea să o invidiez profund. Dar era modestă în privința talentului ei, și scriind despre ea, am oferit cea mai bună definiție a unei tinere femei de care eram în stare: „inocentă, fără aere și sinceră.”

Următoarea mea temă fu să investighez o boală căreia îi spuneau „febra fânului”³. Așa am făcut și am scris pasaje înflăcărâte atât despre lipsa aerului curat din oraș, cât și despre dietele nesănătoase și munca excesivă din cauza căreia și bărbații, și femeile mureau „cum moare câinele”.

Din asta porni un război care avea să dureze tot restul primăverii și vara întreagă. Madden îmi plasa un articol potrivit secțiunii pentru femei și eu îl transformam conștiincioasă într-un articol care să reflecte perspectiva lui Nellie Bly.

Am scris despre funcționarii nepoliticoși, avertizându-i că, „în această epocă a minunilor, nu se știe când întâlnim un înger; o persoană ar putea fi săracă azi, iar mâine ar putea da de țitei sau breveta o invenție. Și atunci își vor aminti cine i-a tratat cu respect.”

Am scris despre conacul Schenley, acordând o importanță deosebită faptului că cele treizeci de dormitoare erau neocupate fiindcă familia Schenley prefera să stea în Anglia. În locul proprietarilor înstăriți, care erau absenți, am discutat cu servitorii și am dat de aur atunci când am descoperit că una dintre cameriste lucrase pentru regina Victoria însăși.

Transformam fiecare articol care mi se cerea într-un atac subtil asupra înțelepciunii populare. Și eram mândră de asta, cu toate că trebuia să o ascund.

În perioada asta, întâlnirile mele cu Wilson nu mai erau centrate pe structura a ceea ce scriam – nu pentru că mă descurcam neapărat mai bine, ci pentru că pe el îl apucase disperarea și renunțase. În loc de asta, conversațiile noastre priveau acum presa ca pe o afacere. Cu douăzeci de ani de experiență în spate, avea cunoștințe pe tema asta care mie îmi lipseau, dar pe care el le-ar fi considerat elemente de bază.

Bucurându-ne acum de căldura verii, nu mai eram forțați să ne întâlnim în gelaterii sau crâșme. Cu dealurile verzi și râul care curgea printre ele, Pittsburgh era un oraș făcut pentru plimbări – câtă vreme puteai să suporti vânturile aspre cu miros de sulf și ocazionalul nor de funingine. Dar până și cu aerul poluat, din când în când soarele bătea suficient încât să se poată spune că era o zi plăcută. Wilson și cu mine ne plimbam des de-a lungul râului sau prin curtea observatorului.

Într-o zi, la observator, m-am plâns de cel mai recent subiect care mi se impusese.

— Madden chiar crede că eu, dintre toate femeile, am de dat sfaturi despre aranjarea părului? Sincer, Wilson, uită-te la mine. Îți las eu ție impresia că mă gândesc mult la felul cum arăt? Eu, fata din fabrică?

Era nedrept din partea mea să cerșesc complimente. Wilson nu mușcă momeala, strângând în schimb din ochi, de parcă l-ar fi durut ceva.

— Domnișoară Bly.

Exprimarea formală era de rău augur.

— Domnule Wilson?

— Trebuie să îți spun ceva. Simt că ar fi greșit să nu o fac Dar trebuie să promiți că nu te înfurii.

Am ridicat mâna dreaptă, ascunsă într-o mănușă.

— Îmi dau cuvântul că nu am să-mi pierd răbdarea.

Mă privi cu suspiciune, apoi își luă inima în dinți.

— E vorba de seria despre fabrici. La sfârșitul lunii martie, Madden a avut vizitatori. Și a primit scrisori.

— De la femei recunoscătoare, fără îndoială.

— Și de la bărbați mult mai puțin recunoscători.

Mi-am îndreptat spatele.

— Nu am zis nimic rău despre fabrici.

— Nu a fost nevoie. Doar prin faptul că ai descris viețile fetelor acelora în asemenea detaliu, ai forțat oamenii să-i vadă cu alți ochi. Ilustrațiile au avut același efect. Una e să te gândești la o mână de femei păcătoase care muncesc toată ziua cu ace și lipici. E cu totul altceva să vezi contrastul dintre chipurile acelea drăgălașe și corvoada care reprezintă viața lor. Fabricile ar putea fi cele mai aerisite și mai plăcute locuri de pe pământ și tot nu ar fi acceptabil felul în care trăiesc.

— Deci ți-e milă de ele? am întrebat eu.

Wilson dădu din cap.

— Da. Sincer, da.

— Deci ți-ai schimbat opinia despre femeile care muncesc?

— Din contră, răspunse Wilson, cu buna dispoziție complet netulburată, munca ta extraordinară nu a făcut decât să mă convingă că am dreptate. Femeile nu ar trebui să fie forțate să lucreze. Ca bărbat, detest ideea că o femeie ar putea trăi așa cum descrii tu.

Am scuturat din cap.

— Ești același ca-ntotdeauna.

Pentru o clipă, zâmbeam amândoi: eu la el, iar el atât la mine, cât și la el însuși. Nu-mi zâmbea niciodată așa cum o făceau alți bărbați, tot numai dinți și indecent. Buzele lui, lipite una de cealaltă sub mustață, îi dădeau un aer prietenos și totuși reținut. Și chipeș...

Roșind brusc, m-am întors din nou la subiect.

— Ce-i cu vizitele?

— A, da.

Zâmbetul lui Wilson dispăru.

— Voiau ca articolele despre fetele din fabrici să se oprească, așa că au amenințat că nu își mai publică reclamele în Depeșă. Imaginează-ți ce s-ar întâmpla dacă ar dispărea din ziar reclamele la pantofi și la țigări. Și nu numai. Toate fabricile ne-au avertizat că se retrag. Tuturor le era frică să nu scrii despre ei în articolul următor.

Am deschis gura și el a ridicat o mână.

— Ai promis!

— Nu...

Am tras aer în piept, iar apoi, forțându-mă să par calmă, am zis:

— Nu mă înfurii.

— Bun. Și nu da vina pe Madden. Amintește-ți, pentru el ziarul e o afacere, iar asta înseamnă că are de făcut două lucruri: să informeze publicul și să vândă ziare. Scopul trebuie să fie întotdeauna primul, dar niciodată nu poți să-l uiți pe al doilea.

Era un sfat excelent. Și odată ce am plecat și am dat frâu liber furiei pe care o simțeam, tropăind prin oraș vreme de vreo două ore, am fost în stare și să-l iau în considerare și să-l accept.

Informează și vinde. Nellie Bly avea să le facă întotdeauna pe amândouă.

1 În original, Economites, societate religioasă care a ajuns în SUA din Germania la începutul secolului al XIX-lea (n.tr.).

2 În original, showmance (n.tr.).

3 În original, hay fever, „alergie” (n.tr.).

Capitolul 15

Incapacitatea de a prospera

Pe la sfârșitul verii am ajuns, spre surpriza mea, subiectul unui scurt interviu pentru o carte ce urma a fi publicată, cu titlul Oglinda Socială. Mi se pictă un portret în cuvinte: „În persoană, «Nellie Bly» este subțire, sprintenă, o brunetă cu o față luminoasă și cochetă.”

Cu toate că detestam termenul, faptul că mi se spusese cochetă nu era nicidecum principalul aspect negativ al întregii tărășenii. Îmi oferisem prostește numele complet în timpul interviului, iar cineva – aveam eu o suspiciune cine – le dăduse ulterior detalii în plus, inclusiv porecla mea. Așadar, fusesem numită Domnișoara „Pink” Elizabeth Cochrane. Pink! Articolul continua afirmând: „Activă în conversație și cu limba ascuțită, atrage cu siguranță atenția bărbaților.”

Spre disperarea mea, lucrul ăsta devenea în mod clar un adevăr. Nellie Bly nu mai primea scrisori pline de admirație doar de la femei. Acum scriau și bărbații, dar nu ca să o certe. Nu. Precum pretendenții dansatoarei, bărbații ăștia îmi scriau cu intenții romantice. Între timp, admiratorii mei de la redacție deveneau din ce în ce mai insistenți – chiar și cei care deja erau însurați. Era scandalos!

N-am făcut decât să-mi înrăutățesc situația, plângându-mă de asta într-o seară la cină, acolo unde mă puteau auzi Tom și Tony. Din momentul ăla, începură să-mi scrie scrisori absurde de dragoste, pline de expresii înflorite și descrieri ale improbabilelor acte de cavalerism cu care intenționau să-mi câștige afecțiunea.

Personal, nu mă distrăm.

— Tu ești de vină, mă informă Wilson în timpul uneia dintre discuțiile noastre din după-amiezile de vineri. Te-am avertizat, dacă te tot plasezi în centrul articolelor pe care le scrii, cititorii nu se vor gândi la ce spui, ci la tine.

— Nu, am răspuns. Văd un articol cu numele meu pe el și știu că dacă eu l-am scris, trebuie să merite să fie citit.

Wilson râse.

— Știi ce-nseamnă hybris¹?

Tocmai treceam pe lângă Block House, cea mai veche clădire din Pittsburgh. Demolaseră Fort Pitt cu ani în urmă, dar vechea reședință – folosită atât în Războiul de Șapte Ani, cât și în Revoluția Americană – fusese convertită într-o clădire rezidențială. Aparținea aceleiași familii Schenley, care deținea și dăduse în chirie majoritatea locuințelor din oraș.

— Am citit articolul despre tine, zise Wilson. De ce „Pink”?

Obrajii mi se aprinseră, trădându-mă.

— Conform legendei, când eram mică, mama nu mă îmbrăca în nuanțele de negru și gri pe care le poartă fetițele. Mă încălța cu ciorapi albi, care îmi scoteau în evidență culoarea naturală a pielii.

— Ți se potrivește. Mereu ieși în evidență.

L-am împuns cu cotul în braț.

— Remarca aia s-ar putea să nu fie considerată un compliment.

În timp ce ne plimbam de-a lungul trotuarului pavat, lui Wilson îi sclipeau ochii.

— Nu am avut nicio altă intenție.

Am oftat.

— Ciudat e că eu voiam șosete negre. În timp ce celelalte fete îmi admirau hainele, eu râvneam la ale lor. Simțeam că risc să fiu ținta batjocurii cuiva.

— Atunci de ce să accepți să ți se spună Pink? Cu siguranță ai fi putut cere să-ți fie folosit numele creștin.

Făcurăm câțiva pași fără ca niciunul dintre noi să vorbească. Simțindu-se stânjenit, Wilson începu să se scuze.

— Dacă te-am ofensat...

Am ridicat o mână și a tăcut. Împreună, ne-am plimbat până la marginea râului. Am cules o piatră de prin iarbă și am aruncat-o în latul râului.

— Bine aruncat, spuse el. Depeșa ar trebui să o plătească pe Nellie Bly să se infiltreze în echipa de baseball din Allegheny County pe post de aruncător. Nu vorbesc serios, adăugă iute, temându-se să nu-mi dea cumva vreo idee.

Nu mi-am luat ochii de pe suprafața apei.

— Tatăl meu a fost primul care mi-a spus Pink. Îmi place să cred că era un compliment. Un fel de-a spune că, pentru el, eram la fel de bună ca orice fiu.

Wilson dădu din cap.

— Rozul fiind o culoare băiețească, așa cum roșul e o culoare masculină.²

— Până și la școală m-am înscris cu numele de Pink. Dar nimănui nu-i place să fie tachinat constant. Pe măsură ce am crescut, lumea a transformat porecla asta într-o insultă. „Obrăjori roz” ziceau. De ce mi-era constant atât de rușine? Ce făcusem?

— Săraca de tine, mă consolă Wilson. Copiii pot fi cruzi.

— Și unii copii nu se maturizează niciodată.

Wilson râse cu amărăciune.

— Lovitură sub centură!

Eu mă gândisem la Albert. Copleșită de remușcări, l-am atins pe braț cu ambele mâini.

— Ah, nu! O.T., nu despre tine vorbeam!

Am ridicat privirea înspre el, cerându-i iertare.

Pe sub borurile pălăriei, avea pe chip o expresie tulbure. Încetișor, își îndepărtă mâna și făcu un pas înapoi.

— Greșeala mea. Ar trebui să știu că nu ți-ai irosi timpul gândindu-te la mine.

Înainte să-i pot răspunde, trecu mai departe pe un ton vioi.

— Și desigur, ai perfectă dreptate. Majoritatea bărbaților sunt încă băieți în adâncul sufletului. Câți dintre noi nu privim în urmă, considerând că cea mai bună parte a vieții noastre a fost când eram copii, lipsiți de griji și de greutatea apăsătoare a tuturor deciziilor pe care trebuie să le ia un adult. Poate ăsta e motivul pentru care atâția bărbați se comportă pueril – tânjesc după simplitatea tinereții. Hm... Aș putea scoate un editorial din asta.

Se înclină înaintea mea doar pe jumătate, în glumă.

— Îți sunt profund dator.

Doar câteva minute mai târziu, își scoase ceasul din buzunar și declară șocat că nu realizase cât era de târziu și că avea ceva de făcut acasă. I-am spus că înțeleg perfect.

— Te rog, transmite-i soției tale salutările mele.

Wilson mă asigură că așa avea să facă. Apoi dispăru.

Îmi bătea inima ca un clopot de biserică. Am făcut ceva nepotrivit? Îl atinsesem doar pe braț, cum aș fi făcut cu orice altă ocazie. Îmi azvârlisem pumnul mic înspre umărul lui de nenumărate ori.

De ce era altfel de data asta?

* * *

În august, am luat interviu unui veteran din Războiul Civil, colonelul William Sirwell. A murit la doar douăsprezece zile după aceea, de parcă ar fi așteptat să-și spună povestea, iar odată spusă, a putut în sfârșit să se odihnească în pace.

Una dintre remarcile soldatului suferind îmi rămăsese în minte: „Alege-ți bătăliile cu grijă. Cunoaște-ți abilitățile. Când cucerești teren, trebuie să-l aperi. Înfige-ți steagul în pământ și rămâi pe loc.”

Lunea următoare m-am dus direct în biroul lui Madden.

— Vreau o rubrică permanentă. Nu pentru articole despre rochii de vară și câini în miniatură. Vreau să scriu articole de opinie. La fel ca Wilson.

Madden mă studie cu ochii aceia veșnic îndurerați.

— OK. Putem încerca și așa.

Primul meu articol fu publicat pe 6 septembrie, cu numele meu tipărit cu scris mic. Am avut grijă ca Madden să rectifice eroarea în săptămâna următoare. În săptămâna de după aceea, deși numele meu era în continuare scris mare, articolul îşi pierduse două treimi din lungime.

Eu eram de vină. La fel ca reportajele, articolele de opinie cereau exercițiu. Primele mele câteva încercări fură – ca să fim amabili – fade. Mă străduiam să le fac să fie interesante, obținând rezultate mixte. După ce solicitasem să-mi expun părerea, o făceam de oaie.

Adunam comentarii auzite la cină sau în tramvai, sau la birou și încercam să fac din fiecare o temă de conversație. Scriind despre un soț beat în drum spre casă sau o luptă clandestină cu câini, de fapt, încercam să scriu despre abuzul celor inocenți. Încercând să-i atrag pe furie atenția lui Wilson, adusesem vorba chiar și despre numărul tot mai mare de femei care participau la meciurile de baseball.

Dacă îl văzu, nu spuse nimic. Întâlnirile noastre de vineri după-amiaza se sfârșiseră în mod misterios – nu direct, ci cu amânări și scuze. Era deosebit de supărător, întrucât articolele mele de fond se dovedeau a fi

de proastă calitate și mi-ar fi fost util ajutorul lui. Înainte aveam opinii cu carul, gândeam. Unde s-au dus?

Le-am găsit în a patra săptămână, chiar la Harry. Se dusesse la un eveniment organizat de Asociația Creștină a Tinerilor Bărbați³ și vorbise toată noaptea despre cât de mult se amuzase acolo, distrându-se cu jocuri și cântând într-un mediu atât de curat și pozitiv.

În următorul meu articol, am pus o întrebare simplă: „De ce nu există o organizație echivalentă și pentru femei?”

Procedând astfel, am inspirat zeci de scrisori și am stârnit accidental un conflict cu nimeni alta decât Bessie Bramble. Chiar în ziua următoare, mă certă pentru faptul că insultasem Asociația Creștină a Femeilor din Pittsburgh. Ne informă cititorii cu privire la faptul că membrii asociației nu aveau mulți bani, dar prestau multă muncă de caritate. „Faptul că sunt atât de modeste în privința a tot ceea ce fac încât Sora Bly nici nu știa că există o asemenea asociație”, scrisese ea, „ne arată că au fost educate să fie supuse și tăcute, o abordare pe care Biserica o utilizează de multă vreme.”

Drept răspuns, „Sora Bly” o informă politicos pe Bessie că, în toate conversațiile mele cu femeile din clasa muncitoare a acestui minunat oraș, nu auzisem încă de vreo societate de binefacere care să le ofere ajutorul. Aveam nevoie, am zis, de „un loc unde fetele sărace pot fi îndemnite să-și petreacă timpul liber, mai ales după-amiezile – un loc care să le ofere susținere”. Cu toate că am avut grijă să mă exprim delicat – „Deși n-aș îndrăzni să îmi situez umila opinie în conflict cu o scriitoare atât de talentată și o doamnă educată ca B.B.” –, am atras atenția și asupra faptului că salvarea unui singur suflet printr-o formă de ajutor tangibil ar fi oferit „o răsplată mai mare decât o viață întreagă de rugăciuni.”

Am primit tone de scrisori, toate numai laude. Dădusem de un subiect care ajungea la inimile tuturor: crearea unui spațiu sigur în care femeile fără mijloace financiare să-și petreacă timpul liber. O scrisoare îmi sugeră să deschid o sală de lectură, drept alternativă pentru patinoar.

Wilson rupse în sfârșit tăcerea stânjenitoare dintre noi când mă prinse trecând pe lângă pupitrul lui.

— O soluție splendidă pentru problema „agățătorilor”. Felicitări, domnișoară Bly!

Am înțepenit pe loc.

— Poftim?

— Am zis: „Felicitări!”

Îmi observă expresia tulbure.

— Ce s-a întâmplat?

Am scuturat din cap.

— Dacă Observatorul Tăcut e de acord cu mine, cu siguranță am călcat pe alături undeva.

Părea sincer rănit.

— Sau poate că pur și simplu recunosc logica și bunul-simț atunci când le găsesc în scris.

— De ce să-ncepi tocmai acum? mi-a sărit mie țandăra, după care am plecat mai departe.

Dacă eram ursuză, era din cauză că simțeam că eșuasem.

— În orice caz, Madden tocmai mi-a închis rubrica.

— N-ai de ce să-ți fie rușine. Pur și simplu nu e departamentul tău. Ești reporter. Ține-te de asta.

Dar reportajele nu reușiră să-mi îmbunătățească starea de spirit nici măcar un pic. Madden mă trimise să scriu articole despre hainele de ploaie din cauciuc și îmi ceru să umplu două coloane întregi cu un reportaj despre un preot din zonă cu o colecție de cincizeci de mii de fluturi. Fluturi!

Întrucât devenisem subit un membru remarcabil al societății, mi s-a cerut să fac parte dintr-un comitet de divertisment al unei delegații a Căilor Ferate Mexicane. Deși nu vorbeam spaniolă, bărbații din Mexic s-au purtat destul de frumos cu mine. M-am oferit să scriu un articol despre asta, dar pe Madden nu l-a interesat.

Îmi detestam sarcinile din ce în ce mai mult. Situația a ajuns la apogeu în decembrie, când am refuzat toate articolele pe care mi le-a propus. Erau prostii de băgat pe gât femeilor. În locul lor, i-am sugerat reportaje despre cei săraci, despre cei fără adăpost sau despre cei flămânzi.

Madden le-a refuzat pe toate.

Ce mai caut aici? m-am întrebat, ieșind într-o zi din biroul lui. Adevărat, în ciuda faptului că nu scrisesem nimic în ultima vreme, eram în continuare plătită săptămânal. Dar acum sunt reporter, am o reputație! Dacă nu eram fericită, mă întrebam de ce nu pot pur și simplu să trec mai departe. Ce mă ține legată de Depeșă?

Încă încercam să rezolv puzzle-ul ăsta, când am primit invitația la petrecerea anuală de Crăciun a lui Wilson. Fiind primul meu sezon de sărbători la ziar – și poate și ultimul –, mi-am lăsat grijile deoparte și am decis să merg. De ce nu? Nu e ca și cum am o carieră reală pe care aș putea s-o distrug, momentan.

Îmbrăcată frumos, cu părul prins, m-am tratat cu o plimbare cu taxiul, deși aș fi putut merge pe jos. Casa lui Wilson era în Allegheny, la fel ca a noastră, doar că mai aproape de râu. Deși nu era la fel de elegantă ca a lui Bessie, era bine întreținută și spațioasă, creând o atmosferă caldă prin combinația dintre arhitectură și culoarea varului de pe pereți.

— Nellie! strigă Wilson când văzu că intrasem împreună cu un nou grup de petrecăreți care își scuturau acum zăpada de pe bocanci. Lasă-mă să-ți iau haina. Sunt încântat că ai decis să vii.

— Salut, O.T. Drăguț fes.

Purta o scufie de Moș Crăciun, care arăta ridicol. Dacă n-ar fi avut mustață și riduri, ai fi putut crede că era un băiețel care se juca.

Spre surpriza mea, Wilson roși.

— Soția mea a insistat.

M-am aplecat înainte ca să-l iau oarecum în brațe. M-a pupat scurt pe obraz, apoi și-a întors capul și a strigat:

— Doamnă Wilson! Iat-o pe Nellie Bly!

— În sfârșit! răsună o voce din cealaltă parte a holului înghesuit.

Câteva clipe mai târziu, m-am găsit înfășurată într-o îmbrățișare cășă, cu brațele ținute pe lângă corp și jumătate de față îngropată într-un sân.

Doamna Wilson era o femeie ciudat proporționată: prea mare deasupra taliei și prea subțire dedesubt. Rochia nu o ajuta, iar cocul, care îi trăgea părul pe spate și dezvăluia mult prea mult din scalp printre șuvițele subțiri, nici atât. Cu toate astea, râdea cu ușurință – cu atâta ușurință, încât putea fi tulburător, răsărind la orice comentariu și răsunând prin toată casa.

— Deci aceasta este Nellie Bly! exclamă ea, ținându-mă la un braț distanță pentru o clipă, înainte de a mă săruta pe fiecare obraz.

Doamna Wilson mă invită în casa ei și mă îmbie cu alcool, brânză și fursecuri. Mă întrebă dacă îmi place broderia și îmi promise să-mi brodeze o față de pernă cu numele meu decorat cu flori. Apoi, văzând pe altcineva, dispăru, lăsându-mă fără suflare.

— Nu-i așa că-i o figură? se auzi o voce drept în urechea mea.

Am tresărind, vărsând un pic de puncti din pahar.

— Madden!

— Mă ierți. N-ai mai întâlnit-o pe Sissy înainte, nu?

— Sissy?

— Așa îi spun ai casei. E o adevărată experiență.

— Pare drăguță, am îndrăznit eu. Efuzivă.

Madden gemu.

— E și asta un cuvânt. Acum se comportă frumos. Obişnuiam să trăiesc cu frica zilelor în care venea la birou.

— Eu n-am văzut-o niciodată pe acolo, am zis.

— Pentru că Razzy i-a interzis să mai intre la redacție. Cred că a fost în spital o săptămână după ultima încăierare.

Felul în care m-am uitat la el l-a făcut să se albească la față.

— Nu vreau să zic – nu, Wilson n-ar îndrăzni...

Făcu o pauză, iar apoi își coborî glasul.

— E ca un yoyo, spuse, mimând jucăria cu mâna, fugărind un disc imaginar de lemn pe o bucată de sfoară. Cred că în seara asta o s-o vedem sus. Wilson suportă majoritatea stărilor de jos. Nici nu vreau să mă gândesc cum ar fi fost pentru fiica lor.

— Au o fiică?

— Au avut, spuse Madden cu tristețe. A murit când era bebeluș, acum șase ani. Incapacitate de a prospera. Cam atunci, cred eu, a-nceput Sissy să...

Mimă iarăși un yoyo, în sus și-n jos.

M-am uitat la Wilson. Dacă era să fiu sinceră cu mine însămi, mă pregătisem să fiu nevoită să mă lupt cu orice sentimente negative aș fi avut față de soția lui. Întâlnind-o, cu siguranță nu era așa cum mă așteptasem și eram mulțumită în mod inexplicabil.

Nu înțelegeam de ce și m-am chinuit o vreme să-mi deslușesc propriile emoții. Într-un final, am realizat că mă bucuram că aflasem despre natura ei schimbătoare.

Am realizat că îmi făcea plăcere să știu că Wilson era nemulțumit de căsnicia lui.

Am realizat ce însemna asta.

Între timp, pierduseră o fiică, o fetiță. Mă întrebam ce nume purtase. Mă întrebam dacă ăla era motivul pentru care Wilson îmi spunea atât de

des „puștoaico”. Mă întrebam de ce ne făcea mai apropiați. El pierduse o fiică. Eu, un tată.

Ce spune asta despre motivele pentru care suntem prieteni?

Cutremurată, m-am aruncat în conversație. Pedepsindu-mă singură în diverse moduri, am petrecut o bună parte a acelei seri neplăcute în compania lui Bessie Bramble, permițându-i să-mi țină o predică despre toate faptele bune pe care le făceau femeile creștine din Pittsburgh în fiecare zi.

— Mai ales în această perioadă binecuvântată, observă ea.

— Apreciez tot ceea ce spui, am răspuns când s-a oprit să respire. Și îmi pare rău dacă ai simțit că articolul meu a mânjit reputația bunelor doamne creștine. Dar, iartă-mă dacă greșesc, rămăsesem cu impresia că nu ești mare credincioasă.

Expresia ei nobilă se acri puțin.

— Nu încurca religia cu Biserica. Eu cred în mod absolut în mesajul lui Hristos pentru omenire. Ce nu suport sunt impostorii care, ascunși după amvon, aleg să interpreteze parabolele din Biblie ca fiind literalmente adevărate, așa încât să poată domina și înjosi sexul feminin. Studiază Geneza și ai să observi nu unul, ci două mituri dăunătoare. Întâi, cunoașterea e privită ca un lucru rău. Ce mod mai bun prin care Biserica să ne mențină docili, decât să se asigure că suntem neinformați? Apoi, femeia e considerată cauza păcatului. Noi purtăm toată vina, ni se spune, pentru răutățile pe care le comit bărbații. Astfel, nu avem de ce ne plânge când suntem abuzate sau neglijate. Chiar și anatomia ia parte la această campanie de defăimare. Un bărbat are mărul lui Adam. Oamenii de știință ne spun că el face vocile bărbaților să fie mai joase. Dar e numit după partenerul Evei, care, la fel ca ea, a mușcat din măr. Cu toate astea, ni se spune, lui i-a rămas în gât, făcându-l astfel mai puțin păcătos decât pe Eva.

— Habar n-am avut, am zis, resimțind profund lipsa propriei educații. De ce nu scrii despre asta?

— Pentru că nu mi s-ar mai permite să mai scriu niciodată nimic. Fiecare luptă are loc la timpul ei. Acum douăzeci și cinci de ani, lupta era împotriva sclaviei. Acum e pentru drepturile femeilor. Lupta pentru inima Bisericii a pornit acum mult timp și continuă de secole. Uneori, victoria aparține celor rezonabili. Alteori, celor necugetați. Niciun război nu e vreodată câștigat. Există doar perioade în care se încetează

ostilitățile și se încheie armistițiu. Nu putem decât să sperăm că am înaintat suficient înainte să se sufle în goarna care anunță încetarea focului.

Am râs.

— Am luat interviu unui colonel la finalul verii. A spus ceva asemănător: „Înfige-ți steagul în pământ și rămâi pe loc. Niciodată să nu te retragi.”

Bessie Bramble se încruntă.

— E absurd. Uneori trebuie să te retragi sau riști să pierzi întregul război. Nu fiecare palmă de teren câștigat e vitală. Dacă Lee⁴ nu ar fi ales să nu se retragă în Gettysburg, crezi că s-ar mai fi sfârșit războiul așa cum s-a sfârșit? Orașul în sine nu avea importanță. E relevant astăzi numai pentru că a ales să-l apere cu toată armata. S-a pierdut un război pentru că un general bun a refuzat să piardă teren prost. Slavă Domnului, adăugă.

— Slavă Domnului, am repetat eu, după care i-am zâmbit larg. Doamnă Wade, cum ați devenit așa înțeleaptă?

Râse.

— Am avut parte de multă bunătate din partea celor din jur. E un privilegiu să ai burta plină și hainele proaspăt spălate. Oh, și să călătorești! Călătoria, domnișoară Bly, este cel mai bun profesor pe care îl poate avea cineva. Șansa de a vedea alte culturi, de a auzi alte limbi! Sfatul meu cel dintâi pentru oricine e să călătorească prin Europa sau prin Orient și să se piardă cu desăvârșire. Nu există educație mai bună în toată lumea.

În acel moment se auzi un clinchet de pahare, semnalând momentul în care gazdele aveau să țină un scurt discurs. În fine, Wilson încerca să țină un discurs, dar era întrerupt constant de comentarii hazlii din partea neveste-sii. Era amuzantă în mod incontestabil și multă lume râdea cu toată inima. După care ea zâmbea și repeta ceea ce tocmai spusese, ca un papagal.

La un moment dat, Wilson era în mijlocul unei propoziții, când ea deschise gura și l-am văzut prinzându-i mâna într-a lui. Ea alese să interpreteze muștrarea ca pe un gest de afecțiune. Le-am privit degetele împletindu-se în timp ce ea se apropie și mai tare ca să-l pupe pe obraz. El se rușină, așa cum era și cazul. Personal, sărutul mi se păruse aproape disperat. Ochii ei erau mari și apoși și se uitară întâi la Wilson,

apoi prin sală. Obrajii îi erau aprinși. Știam cum arăta cineva care băuse și semnele nu se potriveau.

În mintea mea se întâmplară mai multe lucruri simultan. Wilson. Eva. Madden. Gettysburg. Divorț. Bessie. Călătorii. Secțiunea pentru femei. Depeșă. Albert. Mama. Tata. Ford.

L-am găsit pe Madden hlizindu-se cu un grup de reporteri și alți membri ai presei. Furișându-mă pe la spatele lui, m-am ridicat pe vârfuri ca să-mi apropiu bărbia de urechea lui.

— Demisionez.

Înainte să aibă ocazia să se întoarcă spre mine, am făcut stânga-mprejur și am plecat de la petrecere.

* * *

I-am scris o scrisoare oficială de demisie în ziua următoare, remarcând în glumă că nu mai avea nevoie să investească la fel de mulți bani în creioane albastre pe viitor. Am avut grijă să-i mulțumesc de mai multe ori pentru susținere și ajutor și pentru că îmi oferise posibilitatea de a avea o carieră. „Mi-ar face plăcere să lucrez ca liber profesionist în viitor”, am scris, „dacă va exista o știre care să trebuiască relatată cu vocea lui Nellie Bly. Să fii sigur că atâta vreme cât am un nume, mă voi gândi mereu la bunătatea și generozitatea ta.” Ca o lașă, m-am strecurat în clădire și i-am lăsat-o pe birou după ce plecase deja acasă la finalul programului.

Scrisoarea mea pentru Wilson era la fel de plină de recunoștință, deși poate mai sinceră. „Plec dintr-un motiv bun, chiar dacă ar putea să pară altfel. Pur și simplu refuz să fiu ascunsă în secțiunea pentru femei. O persoană trebuie să aibă principii. Pe tema asta sunt sigură că Observatorul Tăcut e de acord.” Am semnat-o „Nellie Cea Zvăpăiată” și am lăsat-o undeva la vedere.

Mi-am golit biroul seara târziu, ca să nu atrag atenția. Ultimul lucru pe care voiam să-l fac era să am toate lămpile din sală ațintite asupra mea când plecam. Mi-am pus toate articolele decupate din ziar într-un dosar, mi-am băgat carnetele în geantă și am coborât treptele abrupte pentru ceea ce putea fi ultima oară.

Dacă motivele mele erau neclare, mi-am spus că decizia în sine era logică. Fusesem atât de ocupată construind o reputație, încât nu observasem că rămăsesem fără cauză. Și cine era Nellie Bly, dacă nu o scriitoare cu o cauză? O bicicletă cu roțile în aer.

Pe deasupra, nu mă ține nimic aici. Nimic și nimeni.

Plecând, eram sigură de un singur lucru: articolele lui Nellie Bly nu aveau să împlinească decât condițiile puse de ea însăși.

1 Din greacă, mândrie nemăsurată a unui individ, supraapreciere în confruntarea cu destinul (n.tr.).

2 Rozul nu a fost considerat feminin până când Hitler nu a început să folosească triunghiuri roz pentru identificarea bărbaților homosexuali (n.tr.).

3 În original, The Young Men's Christian Association (YMCA) (n.tr.).

4 Robert E. Lee, general în Războiul Civil American, aparținând armatei Statelor din Sud, care luptau împotriva abolirii sclaviei (n.tr.).

Capitolul 16

Fugind către departe

Viața era mult mai plăcută de la plecarea lui Albert. Era ca și cum cineva filtrase o substanță toxică din aer. Pereții păreau mai puțin apăsători, mobila mai puțin înghesuită.

Mă întristă totuși descoperirea că Harry nu mai era chiar mic. După ce împlinise șaisprezece ani, se angajase într-o clădire de birouri, câștigând de la bun început mai mulți bani decât câștigasem eu – ceea ce, recunosc, crease niște resentimente.

Charlie, Sarah și micuțul Grant locuiau în continuare cu noi, contribuția lui Charlie în familie depășind cu mult tot ceea ce făcuse Albert vreodată. Tom și Tony erau și ei prin zonă ori de câte ori nu ieșeau în plimbări de-a lungul vreunei căi ferate pentru serviciu. Deci nu ducea nimeni lipsa venitului meu.

Cu excepția mea. Nu-mi lipsea valoarea monetară, cât îmi lipsea senzația că realizam ceva. Era una să ai principii. Era cu totul altceva să fii mut după ce îți găsești în sfârșit vocea.

De Anul Nou, Tom, Tony, Harry și cu mine jucam cărți și discutam despre intențiile noastre pentru anul următor.¹

— Eu am să învăț să cos, spuse Tom. Dă-mi două cărți.

— Bine, am zis eu. Poți să începi cu nasturele de la rochia pe care am purtat-o ieri.

— Numai dacă o porți în timp ce ți-l cos, ca să pot să te-nțep.

— Ar trebui să te hotărăști să fumezi mai puțin, Tom, spuse Tony. Costă prea mult.

— Și nici nu-ți face bine, adăugă Harry. Sau cel puțin așa spune mama.

— Indienii sunt de altă părere, răspunse Tom. Știai că nu aveau un cuvânt pentru a fuma? Ziceau că beau tutunul.

Tony râse.

— Unde ai auzit așa ceva?

— În El Paso, luna trecută. Ce, nu mă crezi?

— Nu, pentru că nu iau de bună orice prostie pe care mi-o spune cineva, spuse Tony și se întoarse spre mine. Și tu, Pink?

— Două cărți, am zis.

El rânji.

— Nu e cine știe ce intenție, dar ia de-aici.

— O carte, am zis. Vreau să scriu o carte.

— O carte? Întrebă Harry.

— De ce nu? Uită-te la Bootle's Baby. Jumătate de milion de copii anul ăsta.

— Pe aia a scris-o un bărbat, zise Tony. John Strange și-ncă-ntr-un-fel.

— Winter, am zis. Și el e o ea. Înainte era ziaristă la Londra.

Tom părea impresionat.

— Nu știam. Ce să zic, baftă. Fă-mă personaj și-am s-o citesc.

— Ești deja un mare personaj, am zis. Harry? Care-i promisiunea ta de Anul Nou?

Harry se făcu stacojiu la față.

— Să nu mai întârzii niciodată la muncă. Dă-mi trei cărți.

Tom îi ciufuli părul.

— N-a fost decât o dată!

— Dă-i pace, zise Tony. Băiatul e silitor. Ar trebui să muncim cu toții la fel de mult ca el.

— Și tu, Tony? Întrebă Harry.

— Mexic, zise Tony.

— Mexic! exclamă Tom. Fir-ar a dra... naibii, ar fi trebuit să spun eu asta.

Nu prea eram atentă, încercând să decid asupra următorului pariu.

— Mexic?

— Termină de construit șina. Cine-a făcut cărțile să ia două. În doar trei, poate patru zile, o să se poată lua trenul de aici până-n Mexic, tărâmul înșorit al zeilor.

— Lupte cu tauri, seňorite, sieste și leneveală, fu Tom de acord. Asta da viață!

— Absolut, zise Tony. Bun, Pink. Rândul tău. Pink?

— Iar trișează, spuse Tom.

— Ea nu trișează niciodată! exclamă Harry. Albert doar zice așa, ca să nu știe lumea că trișează el.

— Ce-i drept, jocurile merg mult mai ușor de când nu mai e Albert aici, recunosc Tony.

— Totuși, nu neagă, mă tachină Tom.

Întorcându-se spre mine, Harry mă împunse ușor cu degetul în braț.

— Lizzie?
— Ce? Ah, eu, ăăă, renunț la mâna asta.
Am pus cărțile pe masă și m-am ridicat.
— Unde te duci? întrebă Harry.
— Eu... eu, ăăă... nu știu.
Ba știam. Mă duceam în Mexic.

* * *

N-am dormit deloc în noaptea aia, iar în dimineața următoare am alergat de-a dreptul până la colțul străzii ca să iau un taxi – nu aveam timp de mers cu tramvaiul! Urcând cu pas apăsând scările abrupte pe care deja le cunoșteam pe dinafară, m-am strecurat pe lângă copist și pe lângă reporterii surprinși de întoarcerea mea.

Wilson nu era nicăieri, dar Madden era la el în birou. Cu obrajii aprinși și inima zbătându-mi-se în piept, am intrat val-vârtej și am închis ușa după mine.

— Vreau să mă duc în Mexic.

Tresărind, se lăsă pe spate în scaun și ridică din sprâncene.

— Un An Nou fericit și ție, domnișoară Cochrane.

— An Nou fericit. Și e domnișoara Bly. Trimite-mă în Mexic.

— Într-un balon cu aer cald?

— Am primit o invitație de la delegația aia mexicană toamna trecută. Am de gând să o accept. Fă-mă corespondentul tău în Mexic.

Era în mod evident tentat să râdă, dar impulsul dispăru imediat ce înțelese că eram serioasă.

— Vorbești spaniolă măcar?

— Pot să-nvăț.

— Știi ceva, orice, despre Mexic?

— Nu la fel de mult cât vor ști cititorii tăi, odată ce sunt acolo.

— De ce?

La întrebarea aia mă gândisem și eu toată noaptea.

— Am nevoie să văd lumea. Am nevoie să trăiesc în afara Pennsylvaniei – în afara Americii. Și sunt povești de spus acolo. Din alea la care mă pricep eu: despre cum trăiesc alți oameni.

— Și ar fi captivant.

— Da! am răspuns râzând. Ar fi captivant și ar vinde ziare.

Văzând cum i se îngustează ochii, am insistat:

— Dacă e interesant pentru mine, o să fie de două ori mai interesant pentru cititorii Depeșei. Nellie Bly a lor, plecată într-o aventură. O să fie reportaj și serial dramatic, două-ntr-unul. Vom oferi publicului și informații, și divertisment, în același timp.

Pe tot drumul spre redacție îmi sucisem inelul norocos pe deget, pe sub praful din taxi. Îmi imaginasem cât de dificil avea să fie să-l conving. Iar acum puteam să văd cu ochii mei conflictul de pe fața lui. Era o idee excelentă. Avea să vândă ziare. Iar el o detesta.

— Trebuie să spun nu.

Nu mă simțeam descurajată. Știusese că avea să înceapă cu un nu.

— De ce?

— Fiindcă ești lunatică.

Mi-am îndreptat spatele.

— Termenul vine din latină și înseamnă „influențat de lună”. Vrei să spui că mă influențează fazele lunii², George Madden?

Se albi la față, având suficiente cunoștințe despre femei ca să știe că genul ăla de comentariu nu i-ar fi făcut niciun serviciu.

— Majoritatea americanilor cred că mexicanii duc o viață grozavă de când le-a fost detronat împăratul. Dar eu aud tot felul de lucruri. Nu ai fi în siguranță.

— Ai avertiza un bărbat în același fel?

— Da, așa face-o.

— L-ai lăsa să se ducă?

Madden se gândi o vreme.

— Da.

— Atunci lasă-mă și pe mine!

— De ce nu? am întrebat, străduindu-mă să nu țip.

— Pentru că nu vreau să te am pe conștiință.

— Nici eu nu vreau să mă ai pe conștiință. Promit să nu mor.

— Răspunsul e nu.

Era momentul să mă încăpățânez.

— N-ai cum să mă oprești.

— Nu-i adevărat. Călătoria e scumpă. Pot decide să nu ți-o plătesc.

— Poți, am recunoscut eu. Dar asta nu înseamnă decât că va trebui să călătoresc printre cei nevoiași, să-mi găsesc cazare ieftină și să mănânc mâncare proastă. Dar tot mă duc.

— După o săptămână de trăit așa, ai să faci stânga-mprejur și-ai să vii înapoi.

Madden știu că făcuse o greșeală alegând argumentul ăla în momentul în care îi ieși pe gură și scânci când mă auzi răspunzând:

— Ești convins?

Se dezumflă un pic.

— Uite care-i treaba, e o idee extraordinară. Nellie Bly în călătorii. Doar alege și tu un loc mai puțin periculos. Du-te la New York o săptămână, scrie despre viața de acolo. Pentru asta sunt dispus să plătesc.

Am rezistat impulsului de a-mi încrucișa brațele ca un copil cu toane.

— Nu mă vrei pe post de corespondent în străinătate?

— N-am de gând să fiu responsabil pentru decizia ta de a te pune singură în pericol.

Am dat din cap.

— Bine. Mă-ntreb dacă cei de la Gazetă ar fi interesați.

Madden se uita fix la mine. Nu m-am clintit. Știam amândoi că un alt ziar nu ar fi ezitat să profite de reputația pe care deja o construisem și să mă trimită pe coclauri. Și dacă ar fi fost să mor, povestea ar fi fost cu atât mai captivantă.

Câștigasem. O știam amândoi. Având în vedere că de dus aveam să mă duc oricum, n-avea sens să nu merg în calitate de angajat al Depeșei. Singura întrebare rămasă era dacă Madden ar fi fost dispus să se autosaboteze ca să-mi facă în ciudă.

Într-un final, închise ochii.

— Când pleci?

* * *

Îmi imaginasem că lupta cu Madden avea să fie a doua cea mai grea. În privința aia avusesem dreptate. Dar estimasem greșit care avea să fie prima. Crezusem că urma să fie căpătarea acordului mamei. Dar când i-am spus care erau planurile mele, nici n-a clipit.

— Bravo ție, spuse. Dar trebuie să ai grijă de sănătatea ta. Ți amintești ce s-a întâmplat cu stră-unchiul tău în călătoria lui în jurul lumii.

Auzisem toată viața povești despre stră-unchiul Thomas și voiajul lui de trei ani în jurul globului pământesc. În mai multe feluri, era modelul meu în viață la capitolele eroism și aventură. Dar călătoria aia îi distrusese sănătatea. Am promis să fiu grijulie și mama a fost mulțumită.

Nu, băătăia cea mai cruntă avea să fie cu Wilson.

Mama răspunse unei bătai în ușa. Am fost surprinsă să aud vocea Observatorului Tăcut cerând să mă vadă. Am simțit cum mi se ncing obrazii și n-am avut timp decât o secundă să mă-ntreb dacă arătam prezentabil. Rochia pe care o purtam – doar dacă nu era cea cu care m-aș fi îmbrăcat dacă s-ar fi anunțat din timp – mi se potrivea destul de bine, cu decolteul superficial închis cu nasturi și corsajul cu model în relief. Îmi doream totuși să fi avut dantelă la guler și la mâneci.

Dar nu anunțase din timp că vine și nu merita cele mai bune haine ale mele. Pe deasupra, ce mă interesează cum mă vede el pe mine îmbrăcată?

Când mama l-a condus pe Wilson în sufragerie, m-am ridicat să-i prezint unul celuilalt.

— Mamă, acesta este domnul Erasmus Wilson, scrie sub pseudonimul Observatorul Tăcut. Domnule Wilson, aceasta este mama mea, Doamna Mary Jane Cochrane Ford.

Ochii mamei se lărgiră aproape imperceptibil la auzul numelui Ford. Sincer, nu știam de ce-l spusese. Era crud din partea mea și am simțit cum roșesc de rușine. Habar n-aveam ce înțelesese Wilson din interacțiunea asta.

Ca întotdeauna, mama era expertă la mușamalizat situații jenante.

— Deci datorită dumitale s-a transformat fiica mea în formidabila Nellie Bly.

Cu pălăria în mână și zăpada topindu-i-se pe umeri, Wilson afișă zâmbetul cu gropițe.

— Nici pe de parte, doamnă Ford. A venit la Depeșă gata formată și în întregime remarcabilă. Ceea ce trebuie să fie datorită dumneavoastră.

— Sunteți amabil. Și, te rog, spune-mi Mary Jane. Sau, dacă ții neapărat, doamna Cochrane. Sunt divorțată.

— Eu – da, știu. Mii de scuze.

Neavând experiența mamei în ceea ce privea disimularea, Wilson șovăi.
— Vă rog să mă iertați, trebuia neapărat să vin. Trebuie să vă împiedic fiica din a face o greșeală enormă.

— Vai de mine! spuse mama. Poate că ar fi cazul să rămân.

Se uită la mine. Cu toate că era enervant, n-aveam cum s-o opresc, iar ea se întoarce din nou înspre musafirul nostru surpriză.

— Vă putem oferi ceva, domnule Wilson? Cafea? Ceai?

— Un ceai ar fi nemaipomenit, zise Wilson.

— Atunci trebuie să promiteți să nu discutați nimic important până nu revin, zise mama, ridicându-se. Elizabeth nu face ceai.

Plecă în viteză spre bucătărie, lăsând ușa deschisă, ca să poată trage cu urechea.

Pus în poziția de a face conversație, Wilson îmi zâmbi.

— Nu faci ceai?

Am scuturat din cap. El aștepta să continui. Atât de răbdător, atât de enervant. Era o strategie jurnalistică pe care insista că ar fi trebuit s-o folosesc și eu: lasă să se aștearnă tăcerea până ce lucrurile devin atât de inconfortabile, încât interlocutorul se simte obligat să spună ceva.

Detestam faptul că mergea și la mine.

— Când eram foarte mică, m-am hotărât într-o zi că vreau niște ceai. Așa că am turnat o cutie întreagă de două kilograme într-o oală și am umplut-o cu apă.

Wilson începu să râdă.

— Vai de mine.

Îmi venea și mie să zâmbesc, deși aș fi vrut să n-o fac.

— Era ca-n Jack și vrejul de fasole. M-am fript la mâini încercând să țin capacul pe oală și s-a revărsat pe plită și pe podea. A trebuit să mă salveze mama.

— Și de-atunci încoace n-ai mai făcut ceai? Asta nu seamănă cu Nellie Bly pe care o știi eu.

— Nu-mi place să nu mă pricep la ceva.

— Nimănui nu-i place.

Gesticulă în direcția pianinei din capătul celălalt al camerei.

— Deci ăla e cu scop ornamental?

— Ba din contră, zise mama, întorcându-se cu o ceașcă de ceai și o farfurioară pentru Wilson. Elizabeth e foarte iscusită. Poate cânta și la pian, și la orgă.

— Sora mea Catherine se pricepe mai bine la orgă, am zis, ca să fiu cinstită. Dar era adevărat că îmi plăcea să cânt la pian. Până să devin reporter, fusese activitatea la care recurgeam cel mai des atunci când aveam ceva pe suflet.

Mama aduse ceai și pentru noi două și se așeză la o oarecare distanță, lăsându-ne pe noi să discutăm motivul care îl adusesese pe Wilson în modesta noastră locuință. Desigur, eu știam deja de ce venise. Nu i-am dat ocazia să deschidă gura, atacând prima:

— Nu pot să nu observ că n-ai venit în fugă atunci când mi-am dat demisia de la Depeșă.

Wilson zâmbi cu tristețe.

— Trăgeam speranțe că ți-ai găsit un bărbat cumsecade și plănuiești să te măriți, acum că ți-a ieșit jurnalismul din sistem.

Expresia mamei era dificil de interpretat, dar aveam impresia că nu-i plăcuse cât de deschis o spusese.

— E o boală să fii reporter? Ție nu pare să-ți fi fost fatală.

— Nu, dar pentru tine s-ar putea să fie, în Mexic. Te rog, zi-mi că – eram pe cale să spun „zi-mi că nu ești serioasă”, dar sigur că ești.

— Sigur că sunt, am confirmat eu, pe un ton uniform.

— Atunci permite-mi să-ți spun că nu va fi așa cum îți închipui. Pe cât poate fi Pittsburgh de periculos, măcar aici ai prieteni, familie, o casă, un refugiu. Ai și polițiști, și tribunale, și o presă liberă să publice orice vrea. În Mexic, nu ai avea nimic din toate astea.

— Nu există poliție în Mexic? Tribunale? Ziare?

— Doar cea mai vagă urmă a lor. Și ai fi străină. Drepturile tale nu ar fi tratate ca prioritare.

Am scuturat din cap ca un catâr.

— Atunci am să scriu și despre asta un articol.

Wilson plecă capul, resemnat.

— Mi-am imaginat c-ai să-mi răspunzi așa. Știu cât de neputincios sunt s-o influențez pe Nellie Bly.

— Atunci de ce ai venit?

Se aplecă înspre mine, cu pălăria atârând în mâinile încleștate.

— Ca să te implor să ieși pe cineva cu tine. Cineva care să-ți poarte de grijă sau măcar să-ți țină companie. Cineva să fie lângă tine, ca să nu călătorești singură. O fată tânără singură într-o țară străină cheamă dezastrele.

— De care dezastre?

— De toate felurile. Pe lângă pericolele care te-ar paște pe tine personal, periclitezi și reputația Depeșei. Dacă ți se-ntâmplă ceva? Cititorii noștri ar considera ziarul responsabil. La ce ne gândeam când am trimis-o pe draga noastră Nellie Bly în Mexic?

Am râs.

— Vorbești de parcă ar fi o călătorie până-n iad. Nu-i decât Mexic.

— Spui tu, fără să mai fi fost vreodată acolo.

— Tu ai mai fost?

— Nu.

Măcar avea bunul-simț să recunoască.

— Atunci cred că ne-ar prinde bine amândurora o călătorie spre sud, ca să vedem cu ochii noștri cum e cu adevărat.

Îmi răspunse apăsător și cu o notă de panică în glas.

— Aș merge. Dacă aș putea, aș merge. Soția mea. Ea – nu se simte bine, n-aș putea s-o las.

Nu intenționasem ca răspunsul meu nesperios să fie luat drept invitație. Și totuși, asta era concluzia la care ajunsese el. Mai mult decât atât, era clar că luase ideea în considerare!

Profund conștientă că mama ne privea, am zis:

— Nici nu aș vrea să vii.

Mă pricepeam destul de bine la oameni. Asta, alături de un simț al dreptății, mă făcea să fiu un reporter bun. Dar Wilson afișă atât de multe emoții într-un timp atât de scurt, încât n-am putut să le prind pe toate. Am văzut tristețe și ușurare, uimire și disperare, dar era greu de spus care le domina pe celelalte. Data viitoare când vorbi, tonul lui era uniform.

— Dacă nu pe mine, atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ia cu tine un alt reporter de la Depeșă. Plătește Madden și pentru asta.

M-am îndreptat de spate, ușor înțepată.

— Nici într-un caz.

— De ce?

— Pentru că atunci companionul meu va scrie toate articolele importante, în timp ce eu stau degeaba și scriu despre grădinăritul în Mexic și despre ce șireturi sunt la modă printre femei!

Mă așteptasem să râdă, dar nu o făcu.

— Înțeleg. Asta e încă una dintre cruciadele lui Nellie Bly. Dar ține minte: cruciații nu se-ntorc, de cele mai multe ori, iar dacă o fac, nu sunt niciodată întregi.

Am râs.

— Nu încerc să pornesc un război!

— Ba sigur că da, spuse mama pe neașteptate.

Și eu, și Wilson ne-am uitat surprinși la ea.

— Ești fiica tatălui tău. El era judecător, preocupat de dreptate și corectitudine. La fel ca el, tu nu te poți abține din a încerca să rectifici o nedreptate.

Ăsta era, cel mai probabil, unul dintre cele mai bune lucruri pe care le spusese mama despre mine vreodată. Dacă am fi fost doar noi, s-ar putea să fi plâns. Cu Wilson de față, doar mi-a tremurat bărbia pentru un moment. Apoi am ridicat privirea, ca să mă uit direct în ochii lui.

— Bessie Bramble mi-a zis să-mi aleg băătăliile. Asta e una dintre ele.

Lui Wilson i se zburli mustața.

— Un general bun nu se duce nepregătit și fără soldați. Ia-ți întăriri.

Am scuturat din cap.

— Dacă iau pe cineva cu mine, îmi accept înfrângerea înainte să plece trenul din stație.

— Se aplică tuturor? Întrebă mama. Sau doar reporterilor bărbați? Cred că un însoțitor e o idee bună.

I-am aruncat lui Wilson o privire precaută, apoi m-am uitat iarăși la mama.

— Cine?

— De ce nu un membru al familiei? Cu siguranță niciunul dintre noi nu te-ar putea eclipsa.

M-am încruntat.

— Harry? De-abia a început munca. Iar Charlie și Sarah trebuie să aibă grijă de Grant. Kate o are pe Beatrice.

— Niciunul dintre ei.

— Nu Albert!

— Nu, nu Albert.

Mama mă privi de parcă aștepta ceva, cu mâinile în poală. Mai târziu mi-a fost rușine de cât timp mi-a luat să-mi dau seama.

— Mamă, ai vrea să vii tu în Mexic?

Buzele i se subțiară.

— Numai dacă vrei să mă iei, spuse, continuând înainte să pot să-i răspund: Aș putea s-o rog pe Catherine să stea aici cât suntem plecate, să aibă grijă de Harry și de casă, împreună cu Sarah. Lui Beatrice îi va fi mai bine așa, și Grant se poate juca iarăși cu verișoara lui. Nici nu vor observa că am plecat.

— Ba sigur că vor observa, am răspuns ca s-o-mpac, nu ca s-o contrazic. Mă simțeam lașă, dar eram ușurată. Pentru că era adevărat, deși n-aș fi recunoscut-o niciodată, că mă îngrijorase ideea de a pleca singură într-o asemenea aventură. Mândria și logica mea luptau una împotriva celeilalte și, până atunci, mândria câștigase.

Opțiunea asta nici nu îmi trecuse prin cap.

— Mamă, dacă vorbești serios, mi-ar face plăcere să-mi ții companie. Mama se umflă nițel în pene de bucurie, apoi se întoarse către musafirul nostru.

— Așadar, domnule Wilson? Te simți mai bine?

După expresia lui, nu era cazul. Ideea că două femei se plimbau singure prin Mexic era aproape la fel de rea ca și când ar fi fost una singură. Dar nu putea să zică nu. Își plecă doar capul.

— Sunt încântat să văd că există pe lumea asta măcar o persoană cu puterea de a o face pe Nellie a noastră să-și schimbe cursul, fie și doar cu câteva grade. Sunt sigur că, în prezența dumneavoastră, va evita orice riscuri inutile și se va întoarce printre noi mai repede, mai în siguranță și plină de povești.

A plecat la puțin timp după aceea, iar eu am rămas la geam, privindu-l cum străbate mormanele de zăpadă. Mergea cu pași siguri. Nu părea abătut. Și de ce-ar fi fost? Vizita lui nu fusese degeaba. Într-un fel, obținuse ceea ce-și dorise. Avea să am un tovarăș de călătorie, pe cineva care să-mi poarte de grijă în marea mea aventură.

Mama și cu mine ne duceam în Mexic.

[1 În original, New Year's Resolutions, promisiuni făcute pentru sine de Anul Nou \(n.tr.\).](#)

[2 Referire la ciclul menstrual \(n.tr.\).](#)

III

Ajunge un nasture

Amintirile Încă Îi Lipsesc

Nimeni Nu A Venit După Frumoasa Nebună De La Bellevue

Judecătorul Duffy e convins că în trecutul ei există o romanță, dar directorul instituției, O'Rourke, se îndoiește.

Fata bine îmbrăcată, care a intrat în Adăpostul pentru Femei de pe Second Avenue în ziua de vineri și care a spus că se numește Nellie Marina, iar pe urmă că se numește Nellie Brown, se află în continuare la spitalul Bellevue. Doctorii nu sunt convinși că e nebună. Spune continuu că niște bărbați încearcă să o ucidă și că s-ar sinucide dacă ar ști numele otrăvii pe care vrea să o ia.

Are intervale de luciditate, în care vorbește despre ceea ce se întâmplă în jurul ei într-un mod inteligibil, dar nu pare să-și aducă aminte nimic din trecut. Doctorul Braisted, responsabil pentru secția de psihiatrie, nu consideră că ar avea vreun merit teoria conform căreia fata suferă efectele adverse ale unor droguri. Opinia lui este că ea suferă de manie isterică, dar nu din pricina unei aventuri amoroase.

Fata e probabil cubaneză și, din câte ne dăm seama din spusele ei de sâmbătă, credem că a trăit în New Orleans. Ieri după-amiază a intrat în cabinetul asistentelor înfășurată într-un șal, ca să discute cu un reporter de la The Sun și s-a plâns de frig. Nu a spus nimic, fixând în schimb reporterul cu privirea până când acesta a vorbit.

„Cine sunt rudele tale?” a fost întrebată.

„Au murit”, a răspuns ea cu tristețe.

În timp ce asistentele o conduceau înapoi spre camera ei, fata a spus: „N-am mai văzut niciodată atâția bărbați nebuni câți sunt aici.”

„Nu sunt nebuni”, a spus asistenta. „Sunt reporteri.”

„Trebuie să fie nebuni, dacă îmi pun mie întrebări”, a răspuns ea.

Judecătorul Duffy a declarat azi-noapte că este profund interesat de fată. El crede că e cubaneză și că, în trecut, a avut sclavi. A vorbit despre ei folosind un termen în limba spaniolă care descrie un muncitor necalificat.

Cel mai probabil a ajuns aici cu o navă, întrucât și-a exprimat dorința de a pleca înapoi peste ocean.

„Există cu siguranță o poveste de dragoste”, a spus judecătorul, „dincolo de istoria ei fragmentată”.

O'Rourke, directorul instituției, consideră că fata e o escroacă.

New York Sun

Luni, 26 septembrie 1887

Capitolul 17

Adios

Miercuri, 3 februarie 1886

Toate detaliile fură puse la punct într-un ritm înnebunitor de încet. Tom și Tony stabiliră un itinerar până în Mexico City. Madden cumpără biletele. I-am mulțumit cu un articol despre eforturile caritabile ale femeilor din Pittsburgh, care ar fi încălzit până și inima spinoasă a lui Bessie Bramble. Acela a fost singurul meu articol publicat în ianuarie.

Între timp, casa noastră era vraște. Harry oscila frecvent între entuziasm și gelozie, dorindu-și ca noi să fi organizat excursia asta înainte să înceapă el serviciul. Charlie era amuzat, Sarah era exasperată. Kate era încântată că-și putea părăsi bărbatul pentru câteva luni și că o putea aduce pe Beatrice în Pittsburgh. Albert era plin de dispreț, spunând că n-aveam tupeu să mă duc nicăieri fără să mă țin de poalele mamei.

Însă nimic nu-mi putea știrbi entuziasmul. Făceam ceva ce nu mai făcusem niciodată, mă duceam într-un loc necunoscut și, în curând, aveam să văd lumea cu alți ochi. Poate că nu era asta chiar grandiosul tur al Europei pe care îl lăudase Bessie, dar era de departe cel mai interesant lucru pe care îl făcusem vreodată. Nici măcar când mă dădusem drept muncitoare în fabrică nu mă simțisem atât de animată!

Nu mai călătorisem pe o distanță atât de lungă decât ca să mă duc la școala cu internat din Indiana. Atunci eram studentă și primisem instrucțiuni foarte clare cu privire la lucrurile pe care trebuia să le iau cu mine. Pentru excursia asta am împachetat haine și alte obiecte necesare, avându-mi doar imaginația pe post de ghid. Eram cât pe ce să iau mult prea multe lucruri după mine, când mama mi-a atras atenția:

— E mai bine să-ți iei mai puține lucruri decât ai nevoie. Putem oricând să cumpărăm de acolo o perie de păr. Și atunci ai să ai un suvenir.

Astfel, într-o dimineață gri de ianuarie am plecat spre Station Square și ne-am urcat în Panhandle Express. În mare parte, ne luasem la revedere încă de acasă, dar Charlie își luase liber de la serviciu ca să ne ajute cu

bagajele. În gară, le-a lăsat în seama unui hamal și a ajutat-o pe mama să urce în vagonul Pullman.

Eram pe cale să-i urmez, când am simțit că mă apucă cineva de braț. Întorcându-mă, aproape că mă așteptam să-l văd pe Wilson. În schimb, se dovedi a fi Madden. Și-a scos pălăria și mi-a întins un plic.

— Niște bani în plus n-au stricat niciodată nimănui. Trimite-mi o telegramă când mai ai nevoie. Și începe să scrii în secunda în care ai ieșit din gară. Vreau să-mi trimiți materiale cât mai repede cu putință.

Îndesând plicul în haină, m-am simțit profund atinsă de gestul lui.

— Mulțumesc, domnule Madden. O.T. e cu dumneavoastră? am întrebat, privind în spatele lui.

— Razzy? Nu. De ce?

Am scuturat din cap.

— Fără motiv. Pur și simplu am crezut că o să încerce iar să mă convingă să mă răzgândesc.

— Vrei să fii convinsă?

— Nu!

Își atinse cu degetul borul pălăriei.

— Atunci îți doresc o călătorie sigură, domnișoară Bly.

Charlie strigă din capul scărilor:

— Pink! Pleacă trenul fără tine!

— Pink? Întrebă Madden.

Scuturând din cap, m-am repezit pe scări și am luat un loc în vagon tremurând de încântare.

Nu fusese nevoie să mă grăbesc. Trenul nu avea să plece pentru încă zece minute. I-am văzut pe Madden și pe Charlie cum dau mâna, se prezintă și încep să stea de vorbă. La un moment dat, au râs amândoi, ceea ce m-a scos din sărite. În mod sigur vorbesc despre mine! Noroc că nu a venit și Albert.

Charlie și Madden rămaseră sub geamul nostru și ne făcură cu mâna, după care trenul se smuci o dată, de două ori, apoi plecă de pe loc. În curând, fură înfășurați în aburi, trenul îndepărtându-se treptat de ei, azvârlindu-ne spre o nouă viață plină de aventuri.

De-abia puteam să stau locului. Habar n-aveam cum să mă port într-un tren de cursă lungă. Mă simțeam prizonieră pe banchetă. Am decis să nu mă ridic până nu o făcuse deja altcineva. Odată ce s-a întâmplat asta, m-am gândit să mă duc în vagonul restaurant sau în cel panoramic.

Având mai multă experiență și mult mai multă răbdare, mama a decis să tragă un pui de somn.

Călătoream cu o garnitură formată numai din vagoane Pullman¹. Mi-am dat seama că aş fi putut scrie un articol despre asta. Într-un acces de hărnicie, l-am chemat pe hamal ca să-l întreb despre ele. Era un bărbat chipeş, de culoare, cu părul scurt, proaspăt bărbierit și fără niciun fir de praf pe chipiu sau pe uniformă.

Fu mai mult decât dispus să ne povestească despre originea modului nostru de transport.

— Toate vagoanele din trenul ăsta, domnișoară, au fost construite în noua fabrică Pullman de pe lacul Calumet, la sud de Chicago. Fiecare vagon are douăzeci și unu de metri, cu finisaje din lemn de nuc lăcuit și gravuri decorative.

— Toate sunt făcute în Chicago?

— Lângă lacul Calumet, domnișoară. La sud de Chicago.

— Cu cât e plătit un muncitor acolo?

Pe cât a fost el de surprins de întrebarea mea, pe atât am fost și eu de surprinsă de răspunsul lui.

— Domnișoară, vărul meu s-a angajat acolo anul trecut. E plătit cu un dolar și treizeci de cenți pe zi.

— Și câte ore muncește pe zi?

— Ah, zece sau unsprezece. E un post bun, domnișoară, și sunt multe lucruri de făcut în timpul liber. Domnul Pullman a construit un întreg oraș, cu biserici, teatre, parcuri și o bibliotecă.

— E cu adevărat impresionant.

Hamalul dădu din cap.

— Domnul Pullman e foarte generos. Vărul meu zice că unul dintre ceilalți muncitori – ei bine, s-a rănit la un picior. O să primească jumătate din salariu pentru tot restul vieții lui.

De la celălalt capăt al vagonului, cineva a strigat „George!”, iar hamalul s-a scuzat și s-a dus să ajute pe cineva cu niște copii.

Întorcându-mă spre mama, am zis:

— Aș vrea ca toți angajatorii să fie așa de generoși.

— Eu nu, răspunse ea cu ochii închiși. Ar motiva lumea să-și inventeze tot felul de boli. Jumătate de salariu pentru un picior? Unii ar crede că e o adevărată afacere.

Știam exact la cine se gândea. De la vizita lui Wilson, numele lui Ford atârna greoi între noi. Era vina mea. Era o regulă nescrisă a familiei noastre să nu mai vorbim despre el.

Simțindu-mă vinovată, m-am ridicat în picioare.

— Ai vrea să mergem în vagonul restaurant?

Mama a fost de acord și am plecat împreună de-a lungul trenului. Trecerea de la un vagon la altul era plină de pericole. Cu pământul fugind de sub noi, am strâns-o pe mama de mână, iar ea pe mine, și împreună am traversat puntea de comunicație până în vagonul în care se servea masa.

Combinația între mâncare și ritmul în care se legăna trenul m-a convins să trag un pui de somn în după-amiaza aceea. Mi-am amintit că mai puteam să-i spun și siesta. Cunoscând doar câteva cuvinte în spaniolă, trebuia să profit la maximum de ele.

După siestă, am stat de vorbă cu ceilalți pasageri, dintre care majoritatea nu se duceau nici măcar pe jumătate atât de departe ca noi. Cei mai mulți dintre ei mergeau spre Chicago sau St. Louis. În vagonul nostru, nimeni nu se ducea până în Texas. Am simțit un fior de mândrie – Mama și cu mine suntem pionieri!

Părea straniu să mergem spre vest ca să ajungem în sud. Dar Tom mă asigurase că, dacă am fi mers spre sud întâi, călătoria noastră ar fi durat mult mai mult.

— Sunt mai multe opriri și nici șinele nu-s la fel de bune. Mai bine te duci spre St. Louis și de acolo până în Texas.

În noaptea aceea, hamalul ne-a făcut paturile în vagonul de dormit. Am rămas trează în patul de sus ascultând zgomotele și simțind cum se-nvârt roțile pe șinele de sub noi, zguduind tot trenul. Eram profund uimită de realizările omenirii, de faptul că asemenea lucruri puteau exista pe lume.

Omul putea face atâtea lucruri. Cu siguranță, femeia ar fi fost în stare de și mai multe, dacă i s-ar fi dat o șansă.

* * *

În timpul unei opriri în Cincinnati, în dimineața următoare, câțiva dintre noii pasageri îl salutară pe hamal pe nume. Se auzea „Bună dimineața, George!” și „Mulțumesc, George!” în tot vagonul.

Odată ce-și îndeplinise sarcinile, pusese bagajele la locul lor și se asigurase că toți pasagerii erau așezați comod, iar trenul plecase din nou, l-am strigat iarăși să vină la mine.

— Cum de te știe toată lumea pe nume? Merg des pe traseul ăsta?

El îmi zâmbi politicos și indulgent.

— N-am de unde să știu, domnișoară. Tuturor hamalilor li se spune George.

— Ah. Zău? De ce?

— După George Pullman, angajatorul nostru.

Eram șocată.

— Dar – iartă-mă, dar nu se proceda la fel și cu sclavii? Nu îi numeau pe toți după stăpân?

Dădu din cap.

— Da, domnișoară, cred că așa e.

— E scandalos! Cum te cheamă, de fapt?

Pentru prima dată părea stingherit.

— Matthew, domnișoară.

— Ei bine, Matthew, iată un pasager care îți va folosi numele adevărat!

— Mulțumesc, domnișoară. Sunteți foarte amabilă. Îmi permiteți să vă mai aduc ceva de băut?

— Ar fi foarte drăguț din partea ta, Matthew. Mulțumesc!

După ce s-a retras în urma conversației noastre stânjenitoare, am început să-mi pun întrebări. Îl admirasem pe George Pullman pentru decizia de a angaja doar negri pe post de hamali. Oferise locuri de muncă câtorva sute de foști sclavi. Tom și Tony spusese că era o slujbă pe care și-ar fi dorit-o, iar Albert sugerase frecvent, în glumă, că ar fi trebuit să se dea pe față cu cremă de pantofi ca să poată să-și depună CV-ul.

Acum vedeam și partea mai urâtă a acestei operațiuni. Angajând foști sclavi, Pullman se asigura că erau servili. Iar unii dintre clienții lui ar fi putut considera că au dreptul să se poarte necorespunzător cu un negru care avea obligația de a-i servi.

În noaptea aceea, în intimitatea relativă a cușetei noastre, am întrebat-o pe mama ce părere are și mi-a oferit o altă perspectivă.

— Numai celor bogați le stă cineva la dispoziție așa. Angajând acești hamali, domnul Pullman oferă clasei mijlocii o experiență la care altfel nu ar avea acces.

— Și perpetuează noțiunea că persoanele de culoare sunt aici să ne servească, am zis eu printre dinți.

— Și îi plătește ca s-o facă, contraatacă ea.

Asta mă dădu peste cap. În articolul meu Puzzle-ul Feminin sugerasem angajarea femeilor pe post de însoțitoare de bord pe trenurile Pullman. Dar acum, după ce călătorisem chiar eu cu trenul, îmi imaginam cum ar fi arătat asta în realitate: femei în rochii elegante, servind băuturi, forțându-se să zâmbescă și suportând tot felul de grosolănii. Toate astea în timp ce consolidau noțiunea că scopul femeilor era de a se supune bărbaților.

Pe de altă parte, era o slujbă. Era un loc de muncă. Fără doar și poate, era un trai mai bun decât al unei muncitoare în fabrică. Sau oare chiar era? Dacă era mai bine pentru fiecare femeie în parte, dar mai rău pentru toate în general? În ce moment se transformă avantajul individului în dezavantajul întregului grup?

N-aveam niciun răspuns, iar asta mă îngrijora. Am dezbătut în sinea mea ideea asta, până când ritmul în care se legăna vagonul m-a făcut să adorm.

* * *

Așa cum intuise Tom, începurăm să ne deplasăm mai lent, odată ajunși în sud. Când l-am întrebat pe Matthew despre asta, m-a informat că nu toate liniile de cale ferată erau construite pentru ca trenurile să poată merge pe ele cu clapeta de accelerație complet deschisă. Astfel, viteza noastră fusese redusă de la năucitoarele cincizeci de mile² pe oră cu care pornisem, la vreo treizeci și cinci.

Cu toate că nu mergeam spre destinație chiar cu viteza gândului, ritmul mai lent îmi permise să admir priveliștea, la trecerea între St. Louis și Little Rock. Spre uimirea mea, se făcuse brusc vară. Când ne aranjase Matthew paturile în seara precedentă, peisajul care ne fugea pe sub

geam ațipise sub o pătură de zăpadă. Până dimineață, copacii de afară înverziseră și aerul cald din vagon își bătea joc de mine și de șalul meu. Din momentul acela, mi-am petrecut tot timpul în vagonul panoramic din capătul trenului, care avea geamuri pe care te puteai uita drept în urmă. Avea chiar și un soi de terasă de partea cealaltă a ușii, unde puteai să stai în aer liber și să admiri peisajul pe care îl lăsați în urmă. Nici măcar nu ajunseseam încă în Mexic și totuși deja vedeam lucruri pe care nu le mai întâlnisem nicăieri: lanuri de bumbac și câmpii întinse, formând un contrast plăcut cu munții, râurile și casele răsărite din loc în loc.

Eram impresionată, și nu doar de peisaj. Vedeam tot felul de oameni trăind vieți atât de ieșite din comun încât parcă deja intrasem într-o țară străină. Vedeam femei care arau terenul, în timp ce bărbații fumau, cocoțați pe garduri. Nu-mi dorisem niciodată nimic cu atâta ardoare cu cât voiam să-i dau jos. Pe măsură ce avansam înspre sud-vest, m-am bucurat să văd că gardurile – împreună cu ornamentele lor deplasate – dispăreau treptat. Desigur, bărbații se reorientaseră pur și simplu spre dormitul sub copaci.

Într-o după-amiază, am văzut cowboy adevărați, în carne și oase, traversând călare câmpiile. Ședeam într-un scaun pliant, în timp ce trenul se mișca în pas alert, când am observat dintr-o dată doi călăreți în câmp deschis, în stânga mea. Aveau niște pălării imense – sombrero, am crezut atunci –, piteni strălucitori și lasouri atârinate de șei.

Cowboy! A mea fusese doar una dintre multele vise stârnite de lupta lui Wyatt Earp și Doc Holliday împotriva cowboy-lor din Cochise County la K.O. Corral. Citisem undeva că purtau eșarfe roșii, așa că am fugit până în cușeta noastră și i-am întrerupt mamei lectura.

— Mamă, dă-mi fularul tău!

Era roșu. Mi-l înmână confuză.

Am alergat înapoi spre platformă și am început să flutur fularul înspre cei doi bărbați călare. Cu o oarecare întârziere, m-am întrebat dacă s-ar fi putut să mă împuște, dar și-au scos amândoi pălăriile cu boruri largi, cum ar fi făcut orice bărbat pe străzile Pittsburghului. Am râs și se prea poate să mă fi auzit, pentru că, izbucnind și ei în hohote, și-au îndemnat caii să alerge după noi!

M-au însoțit și alți pasageri, iar cei care nu mai aveau loc afară s-au lipit de geamuri, făcându-le cowboy-lor cu mâna, în vreme ce ei fugăreau

trenul. Copitele cailor nu păreau să atingă vreodată cu adevărat pământul, ascunse cum erau în marele nor de praf ce îi purta spre noi. Într-un final, caii obosiră și trenul se îndepărtă.

Le-am făcut cu mâna o ultimă dată, întrebându-mă ce s-ar fi putut întâmpla dacă aş fi avut curajul să-mi abandonez misiunea, pe mama și să sar din tren în brațele lor. Nu mă considerasem niciodată romantică. Și totuși, acești doi tineri bărbați, cu pielea arămie de la stat în soare, atât de veseli și lipsiți de griji aveau să-mi bântuie visele.

* * *

Mâncarea începu să devină o problemă. Crezusem că Vestul avea să fie un tărâm al abundenței: fripturi, unt, brânză, smântână și iar fripturi. N-aș fi avut cum să mă-nșel mai rău. În rarele ocazii în care trenul se oprea ca să se răcorească, nu puteam găsi decât pâine uscată și carne sărată. Nicio lăptărie cât vedeai cu ochii. Slavă Domnului că există vagonul-restaurant!

Nici nu dormeam bine. Patul meu de acasă îmi fusese refugiu vreme de atâta timp, încât nu-mi trecuse prin cap cum aveam să mă simt pe cearșafuri pe care nu le spălasem și într-un pat pe care nu îl făcusem eu. Din fire, mă trezeam cu greu dimineața și dificultatea de a adormi făcu din asta o corvoadă și mai mare – una pe care mama și-o asumă, dar nu fără să comenteze.

Oriunde se oprea trenul, localnicii se adunau să vadă cine era în vagonul vopsit, cu lemnul său lustruit și clanțele lucioase de alamă. Am stat de vorbă cu câțiva dintre ei și m-au surprins atât accentele, cât și politețea cu care ne tratau. Îmi amintesc de o negresă care s-a apropiat de mine în timp ce ședeam pe scaunul meu din capătul deschis al vagonului panoramic.

— Neața, don'șoară.

— Bună dimineața, i-am răspuns.

A râs într-un mod profund cordial.

— Don'șoară, de ce stai aicea afară, când ai așa o cușetă frumoasă 'colo înăuntru?

Pe un ton conspirativ, i-am șoptit:

— E maică-mea acolo.

A dat din cap cu un aer înțelept și pe urmă a plecat, făcându-mi cu mâna.

Era absurd, dar încă de când mi se pusese în cârcă numele de Nellie Bly, simțisem un soi de conexiune cu femeile de culoare. Voiam întruna să fug după ele și să mă prezint. Evident, nu o făceam, pentru că ar fi fost un gest ridicol și încrezut. Și totuși, conexiunea exista, fie ea doar în imaginația mea. Îmi permitea să le observ, cu toate că erau invizibile în ochii multora.

La fel cum și Matthew era invizibil, mai puțin atunci când era nevoie de el. Era mereu la dispoziția pasagerilor: lustruia pantofi, muta bagaje, ne aducea diverse obiecte sau băuturi. Încercând să dau un exemplu pozitiv, aveam grijă să-i las bacșiș cât mai des. Erau banii Depeșei, până la urmă.

În după-amiaza celei de-a șasea zi în tren, Matthew veni să ne informeze că paturile fuseseră făcute.

— Ajungem în El Paso dimineață, la prima oră.

— Deja?

O parte din mine și-ar fi dorit să nu se mai termine niciodată.

— Da, domnișoară. Ar vrea doamnele să le trezesc din timp, ca să nu trebuiască să se îmbrace în grabă?

Răspunse mama.

— Da, mulțumesc, Matthew. Un avertisment cu jumătate de oră înainte ar fi splendid.

Își atinse vizorul chipiului și plecă să le facă aceeași ofertă discretă și celorlalți pasageri din vagon.

N-aveam nici cea mai vagă idee cât era de fapt ceasul atunci când ne-a trezit. Dincolo de perdele, cerul era negru ca smoala și de-abia puteam să-mi țin ochii deschiși în timp ce mă străduiam să mă îmbrac în patul de sus. Ah, farmecul călătoriei!

— E așa de întuneric, zise mama. Ce Dumnezeu o să facem când ajungem?

— Eu mă bucur că e întuneric, am zis. Nu trebuie să-mi bat capul cu părul sau cu nasturii de la ciubote.

Într-un final, am reușit să mă îmbrac și să-mi înfund cămașa de noapte în geantă, fix când trenul începuse să încetinească. De-abia atinsesem cu picioarele podeaua, când oprirea noastră bruscă m-a azvârlit înainte.

Odată ce coborâsem din tren, mama și cu mine ne-am găsit în miezul unei forfote pe care nu o mai văzusem decât de la distanță, în alte gări. Matthew și restul personalului fugeau de colo-colo pe peron, cu felinare în mâini, având grijă să returneze toate bagajele proprietarilor de drept. Am pășit dincolo de haos și nimeni n-a băgat în seamă o pereche de femei buimace de somn, în căutare de confort și familiaritate. O schimbare drastică, după o întreagă săptămână în care cineva ne stătuse încontinuu la dispoziție!

— Am de gând să cad în brațele primului bărbat care aduce vorba de căsătorie, am căscat eu în direcția mamei, în timp ce ne strecuram printre mărfuri și bagaje. Așa am să am pe cineva care să-mi poarte de grijă.

— O femeie trebuie să-și poată purta singură de grijă, răspunse ea pe un ton acru.

Voiam să spun că glumisem doar, dar conversația asta avea clar loc în umbra lui Ford. Avea dreptate: era important să nu depinzi de un soț. O lecție cu greu învățată.

Nu existau taxiuri, dar n-avea nicio importanță, întrucât, aparent, nu era deschis niciun hotel la ora aceea. Singura noastră alternativă fu să ne înghesuim, obosite cum eram, într-o sală de așteptare în care bărbați, femei, copii, câini și bagaje stăteau claie peste grămadă.

Era un peisaj mohorât. Unii dormeau, unii mâncau și, undeva într-un colț, câțiva bărbați împărțeau o sticlă și un pachet unsuros de cărți în lumina unei lămpi.

— Nu pot să stau aici, am zis.

— Am putea ieși afară, sugeră mama.

Am luat-o de braț și ne-am întors pe peron. Era prea întuneric să putem aprecia peisajul. Și era surprinzător de frig. Îmi imaginasem că în Texas era cald tot timpul, chiar și noaptea.

— Detest ora cinci dimineața în El Paso, am zis revoltată.

Ne-am uitat amândouă cum pleacă trenul, tânjind în adâncul inimii noastre după cușetă. Apoi am observat un bărbat cu un felinar, care rămăsese în urmă. Aparent, era șeful gării. L-am întrebat dacă era adevărat că toate hotelurile erau închise la ora aia.

— Foarte adevărat, îmi pare rău să vă zic.

Observând cum mă ofilisem și cât de în vârstă era mama, i se făcu milă de noi.

— Dar dacă voi, doamnelor, v-ați mulțumi cu o casă de clasa a doua, pot să vă iau la mine. Nevastă-mea primește din când în când călători în chirie.

Am râs, iar mama a fost nevoită să explice repejor:

— Și noi la fel, doar că ai noștri lucrează pe calea ferată.

Încă somnoroase, i-am povestit despre Tom și Tony, în timp ce ne conducea spre casa lui.

Cât de nesăbuite trebuie să fi părut, plecând pe întuneric cu un bărbat al cărui nume nu-l știam, spre o adresă necunoscută, ca să fim cazate în cine știe ce condiții. Din fericire, nu furăm nevoite să mergem mult pe străzile nisipoase. Șeful de gară spusese adevărul și avea o cameră neocupată. Ne-a prezentat soției lui, am plătit taxa, iar apoi am închis ușa între noi și restul lumii. M-am aruncat în pat, simțindu-mă profund recunoscătoare. Am crezut că simt cum îmi scoate mama din picioare cizmele descheiate, dar, de fapt și de drept, adormisem deja.

1 În perioada aceea, era complet plauzibil ca linia de cale ferată să fie deținută de o companie, locomotiva de o altă companie și o parte dintre vagoane, de o a treia (n.tr.).

2 Adică optzeci de kilometri (n.tr.).

Capitolul 18

Interes vădit

Aparent, fusese vina patului din tren că nu putusem să mă odihnesc. Sau poate că eram pur și simplu atât de obosită, încât nu mai conta unde dormeam. Tot ce știu e că am dormit până mult după răsărit și doar faptul că îmi intra lumina caldă a soarelui în ochi m-a făcut să mă răsucesc pe-o parte, mormăind.

— Pinky? Ești trează? Te-ai odihnit destul?

Acoperindu-mi ochii cu brațul, am zis:

— De ce te-ai trezit așa devreme?

— Sunt trează de mult. Dormeau așa de bine că n-am vrut să te deranjez. Dar cred c-ar fi păcat să ne petrecem singura zi în El Paso dormind.

M-am răsucit din nou și-am mijit ochii. Mama se așezase lângă fereastra deschisă și miresme dulci pe care nu le cunoșteam umpleau aerul care legăna perdelele.

Instantaneu, osteneala pe care o simțisem când ajunsesem în oraș în toiul nopții dispăru ca un vis neplăcut. Plină de energie, am săltat în picioare și am început să mă îmbrac, pieptănându-mi părul și, de data asta, încheindu-mi cum trebuie nasturii la cizme.

Gazda noastră, ajunsă acasă din tura de noapte, tocmai servea cina, care se suprapunea cu al nostru mic-dejun. De la el am aflat că primul tren spre Mexic avea să plece în seara aceea, la ora șase. Neavând nimic altceva de făcut, am decis să explorăm El Paso.

— Ce înseamnă El Paso? a întrebat mama, când de-abia plecasem.

— Înseamnă „trecătoarea”¹ în spaniolă.

Se strâmbă.

— Nu vorbești serios!

— Ba da. Mi-a zis Tom.

— E ca spaniola stricată pe care se preface un copil că o poate vorbi, spuse ea, scuturând din cap. El treno. El șino.

Rânjind, m-am alăturat jocului.

— El strado. Vai! El călduro.

Chiar începuse să se încălzească afară, iar noi tocmai intram într-un oraș în dezvoltare, la intersecția câtorva rute feroviare. Mai multe căi

ferate își aveau centrul acolo, oferind curse în toate direcțiile. Norocul nostru că nu aveam nevoie de cazare la hotel, pentru că erau pline toate până la refuz, în parte de oameni care făceau naveta sau de turiști care își făcuseră planuri să stea toată iarna.

Aveam să descopăr că El Paso însemna, de fapt, două orașe: unul american, unul mexican. Orașul mexican se numea El Paso del Norte, însemnând „Trecătoarea de la nord”. Erau separate unul de altul de Rio Grande.

— Exact ca Pittsburgh și Allegheny, observă mama cu mirare.

Ne-am urcat într-o trăsură și am făcut o plimbare prin oraș, cu birjarul pe post de ghid. Îl chema Edward Olivar și, cu toate că engleza lui era plină de cuvinte din limba spaniolă, nu ne fu deloc greu să înțelegem ce spunea despre diversele obiective turistice.

Unele case erau făcute din cărămidă, construite într-un stil modern, dar din loc în loc, la ambele capete ale orașului, se mai vedeau și câteva colibe de chirpici. L-am întrebat dacă se putea trăi comod în ele și m-a asigurat că da.

— Am și eu una.

— N-aveți iarbă deloc? am întrebat uitându-mă la țărâna și praful care se întindeau cât vedeai cu ochii.

— În grădinile private, señorita.

Era prima dată când mi se oferise acel titlu și mă simțeam ridicol de cosmopolită.

— Putem să mergem și dincolo de râu?

— Cu siguranță, señorita.

Señor Olivar trase ușor de hățurile calului și ne duse peste pod, în El Paso del Norte.

Diferența era tulburătoare. Orașul american era un centru al inovației și progresului. El Paso del Norte părea să fi rămas în Evul Mediu. Într-un fel, era mai plăcut la ochi. Avea iarbă, copaci care țineau umbră și o biserică stranie din piatră, mai veche decât orașul însuși.

În timp ce-și mâna calul, señor Olivar ridica în slăvi virtuțile strugurilor crescuți pe malul mexican al Rio Grande, menționând însă că vinul minunat făcut din acei struguri trebuia transportat peste râu pe furiș.

— Și ce mai tutun! Fumați?

— Nu, răspunserăm noi într-un glas.

— Bun. E un obicei murdar. Dar mulți americani își umplu buzunarele cu tutun din partea asta, ca să-l ducă dincolo.

— Se face multă contrabandă? am întrebat.

— Sigur! În amândouă direcțiile chiar. O bucată de săpun costă în Mexic de trei ori cât în El Paso.

— Ofițerii vamali n-au nimic împotriva?

— La ce le-ar folosi? O sticlă ici, un parfum scump pentru nevastă colo și n-au nimic de obiectat. E mai ieftin decât să plătești taxa.

Mama arată cu degetul.

— Mi-ar plăcea să vizitez biserica aceea.

Era, în mod clar, cea mai respectabilă clădire din oraș, mare, curată și întunecată.

Señor Olivar scoase un sunet dezaprobat.

— Nu v-aș sfătui. Padre nu suportă americanii.

M-am încruntat.

— Și de ce nu, mă rog?

— Ține predici despre cum vechile obiceiuri sunt lăsate în urmă. Zice că mersul la școală le bagă oamenilor idei în cap și nu-i lasă să se bucure de viață, așa cum o făceau bunicii noștri.

— Bineînțeles că nu-i plac școlile.

Am descoperit-o brusc pe Bessie Bramble în adâncul meu.

— Educația e dăunătoare pentru că Biblia zice că Eva a cules fructul Copacului Cunoașterii Binelui și Răului. Femeile sunt rele, iar cunoașterea e periculoasă. Singurul adevăr din toată povestea e că lui Adam i-a rămas mărul în gât, dovedind astfel că nu poți educa un bărbat!

— Poate că ar trebui să evităm biserica, spuse mama.

— Poate că da, fu de acord señor Olivar, ai cărui ochi se făcuseră cât cepele.

Am învățat multe în plimbarea aceea. Soțul surorii lui señor Olivar era în închisoare, o monstruozitate lungă de chirpici cu un singur etaj. Era o închisoare fără celule, am aflat, în care prizonierii și gărzile interacționau liber, așteptând să treacă timpul. Mi s-a părut foarte civilizat, până am aflat că paznicii depuneau eforturi să se asigure că prizonierii erau hrăniți.

— Nu le-ajunge mâncarea nici cât pentru un gato² bolnav. E și mai rău pentru prizonierii americani, îmi pare rău să zic.

— Sunt și prizonieri americani?

— Sigur că da. Așa de aproape de graniță, mulți încearcă să fure de la săracii mexicani și să-și ia tălpășița peste râu. Uneori sunt prinși și închiși, iar dacă fac prea mult tâmbălău, îi aliniază și-i împușcă. Bang, bang, bang, spuse, mimând cu degetul, în caz că nu ne era clar.

— Nu dau de belea gărzile?

— Fiindcă împușcă prizonieri evadați? De ce?

Ne făcu din ochi.

— Aveți de gând să rămâneți până duminică?

Mama, îngrozită, răspunse:

— Din nefericire, nu.

— Plecăm cu trenul în seara asta, am adăugat.

Señor Olivar oftă.

— Păcat. Deși luptele între cocoși sunt nepotrivite pentru domnișoare, lupta cu taurul de duminica asta o să facă senzație.

— Să sperăm că nu-l împușcă, am zis.

— Să-l împuște? N-nu, taurul e înjunghiat.

— Sau înjunghie el pe cineva, am adăugat optimistă.

— Nicio șansă. Coarnele sunt tăiate cu fierăstrăul.

— Deci săracul animal n-are cum să se apere?

Mă înfuria mai tare asta decât situația prizonierilor.

Señor Olivar strânse din umeri.

— E o bestie puternică și e o artă să-i sfârșești viața.

— N-aș merge chiar până-ntr-acolo, am zis eu.

— N-ar trebui să scrii toate astea? Întrebă mama.

Avea dreptate. Mi-am înghițit furia și am început să notez tot ceea ce ne împărtășea señor Olivar de-a lungul turului nostru prin El Paso del Norte. În contrast cu agitația de pe partea cealaltă a râului, aici, bărbații stăteau degeaba – aparent, la insistența preotului –, fumându-și trabucurile, întinși la soare și întrebându-se de ce nu se puteau bucura americanii de viață. Vărsatul de vânt făcea ravagii pe străzi, pentru că vaccinurile, la fel ca educația, erau considerate nereligioase.

Nu-mi venea să cred că doar un râu separa locul ăsta de America. Ca prim punct de contact cu viața din Mexic, era șocant și speram să nu fie reprezentativ pentru întreg.

N-a durat mult până ce n-am mai putut suporta anecdotele „hilare” ale lui señor Olivar și am încheiat oficial plimbarea. A costat de două ori cât

ar fi costat o cursă similară în Pittsburgh, dar observasem deja că totul era foarte scump aici. Exact genul ăsta de informații le-ar fi de folos cititorilor mei!

Aveam două opțiuni pentru întoarcerea în El Paso. Puteam să așteptăm bacul, dar ar fi costat cinci cenți cu totul, așa că merserăm în schimb cu tramvaiul, care era mai ieftin cu un penny. Vatmanul mă informă că aceea era singura linie internațională de tramvai din lume.

Odată ajunse pe malul american al râului, pentru ultima dată, cel puțin deocamdată, ne-am plimbat pe bulevardele din El Paso fără nicio grijă. Oamenii de pe stradă erau foarte prietenoși. Din întâmplare, am intrat în vorbă cu o femeie pe nume Mary, care se afla în El Paso la sugestia doctorului. S-a oferit să ne arate unde puteam găsi niște mâncare bună.

— Slavă Domnului, am zis. Vreau să plec cu burta plină la noapte.

— Luați trenul de seară?

— Da, am zis. Până în Mexico City.

Mă luă de braț.

— Atunci ascultă-mi sfatul și ia-ți un coș cu mâncare după tine. Trenul care pleacă spre sud nu are vagon restaurant, iar mâncarea, odată ce treci granița...

Se cutremură.

Ne-a sugerat și să schimbăm banii în El Paso, așa că am făcut-o, la o rată extraordinară de 12 cenți pentru fiecare dolar. Am făcut rost de coșurile cu mâncare, așa cum fuseserăm sfătuite și, înfășurate în întuneric cantr-o pătură, mama și cu mine ne-am adunat valizele și ne-am urcat în tren.

Era aproape gol, cu excepția a doi bărbați ce se îndreptau și ei spre sud. Unul era un mexican chipeș, care, am presupus, se întorcea acasă. Celălalt era un american tânăr cu mustața ceruită. I-am pus câteva întrebări și m-a mințit fără ezitare, pe un ton vesel. Îl chema Donley și susținea că venise din Chicago. Cu toate că avea la el un pistol, insista că nu călătorea decât ca să-și mențină sănătatea. S-ar putea să fi fost adevărat, într-un fel. Chicago avea genul ăla de reputație.

De-abia plecase trenul de pe loc, când s-a oprit din nou, de partea cealaltă a râului, unde bagajele ne-au fost verificate cu mare atenție. Asta a neliniștit-o pe mama și am tachinat-o.

— Ascunzi ceva?

— E stânjenitor să-ți cotrobăie bărbați străini printre haine.

Mie mi se părea palpitant. Ce-i drept, bărbații erau mai mult o idee abstractă decât o realitate pentru mine. Mama, pe de altă parte, știa tot ce s-ar fi putut ști despre bărbați, dragoste și măritiș, cu bune și rele.

Am pierdut vremea într-un restaurant. În mod amuzant, prima noastră masă în Mexic a fost mâncare chinezească. Orezul lipicios mi s-a părut comestibil, dar insipid.

Când s-a anunțat că trenul era gata de plecare, se întunecase atât de tare, încât am fost nevoite să ne ținem una de cealaltă ca să nu ne împiedicăm în drum spre vagon. Ne-am retras în cușetă și am lăsat trenul să ne legeze până am adormit, în goana lui spre Mexico City.

* * *

— Jumătate de oră până la micul-dejun!

Auzind anunțul, am ridicat oblonul de la geam, cu intenția de a admira priveliștea, doar ca să dau cu ochii de un peisaj lipsit de orice elemente de interes, cu excepția unui cactus din loc în loc.

— Însoritul Mexic, ținutul zeilor, am observat eu sarcastică.

— Gândește-te la felul în care vorbesc oamenii despre Pittsburgh, a răspuns mama, trăgând oblonul înapoi, de dragul intimității.

Noul nostru hamal mi-a cerut să-l strig George și a refuzat vesel să-mi spună numele lui adevărat. Asta m-a supărat, dar nici pe de parte la fel de mult ca micul-dejun pe care l-am mâncat când ne-am oprit. Nu exista niciun restaurant, niciun hotel, nici măcar o casă unde un simplu cetățean ar fi putut fi dispus să-ți ofere de mâncare. În schimb, un vechi vagon de marfă fusese convertit într-o bucătărie cu autoservire. Toată mâncarea era întinsă pe o singură masă. În mare, era pită, fasole și un fel de carne arsă. Cafeaua era călduță și vâscoasă ca nămolul.

Am evadat și ne-am întors în vagon, la coșul cu mâncare pe care intenționaserăm să-l mâncăm la prânz. Carnea rece de pui s-a dovedit a fi un mic-dejun tolerabil, dar am păstrat borcanele cu compot de piersici și smochinele uscate pe mai târziu.

Numai vremea mi-a salvat dispoziția. Acum că scăpasem de un ianuarie ca-n Pittsburgh, îmi părea sincer rău de sufletele nenorocite pe care le lăsasem în urmă. Aerul era arzător și curat, iar mama și cu mine ne-am

întins două șezlonguri în partea din spate a vagonului panoramic, ca să admirăm peisajul.

Cu cât înaintam mai mult spre sud, cu atât mai interesant devenea relieful. Cerul părea mai înalt, mai puțin apăsător decât acasă, chiar și atunci când nu se vedeau decât cactuși, măcar erau înalți, cu flori impresionante.

Aparent, băștinașii considerau și ei că atmosfera era îmbietoare, pentru că stăteau dezbrăcați sub cerul liber. Nu eram obișnuită să văd așa ceva, așa că, la început, mi-am abătut privirea, dar după al zecelea sau al unsprezecelea bărbat, am depășit momentul și i-am privit fără rușine.

Și ei păreau la fel de fascinați de noi, iar mama mă surprinse, părând mai preocupată de confortul lor decât de modestia noastră.

— De ce le-ar păsa ce considerăm noi că e normal? Ei sunt așa cum i-a lăsat Dumnezeu. Sper doar să nu le fie frig noaptea.

De câte ori opream în vreo gară, eram nevoite să abandonăm puntea de observație, pentru că băștinașii se adunau în jurul trenului să cerșească sau să încerce să ne vândă flori, ouă, lapte de capră sau niște tuberculi ciudați de culoare mov. Odată, în timp ce mama cumpăra flori la unul dintre geamuri, am cumpărat un tubercul. Întorcându-l pe toate părțile, mi s-a părut a fi cel mai straniu lucru și am întrebat ce era pe un bărbat pe jumătate dezbrăcat. Nu m-a înțeles, dar a pupat moneda pe care i-am dat-o și a mimat că mănâncă tuberculul.

— Se numește ton³, spuse o voce cu accent de lângă umărul meu. A nu se confunda cu peștele. E fruct de limba-soacrei.

Era chipeș mexicanul. Se prezintă drept José Antonio Garcia. I-am oferit numele meu – pe cel adevărat –, apoi am întrebat:

— Limba-soacrei?

— Da. La Londra sau la New York s-ar putea să-l găsești într-o seră. Aici ating șapte metri și au țepi cu care să-și protejeze fructele delicioase. De acolo numele. Omul a fost amabil și ți l-a decojit deja, așa că n-ai de ce te teme de spini. Îmi permiți?

Luându-mi fructul din mână, scoase de undeva un cuțit și îl tăie în sferturi pentru ca eu și mama să-l putem mânca.

Era zemos și înviorător și asta i-am și zis.

— S-ar putea să-ți placă berea care se face din el. Se cheamă pulque.

Scoțând repede carnețelul, l-am rugat să-mi spună cum se scrie. Dacă pe cititorii din Pittsburgh îi interesa un singur lucru, acela era berea.

O descrie ca semănând cu laptele și îmi spuse că, în trecut, fusese considerată sacră. Am decis să nu includ asta în articol, imaginându-mi ce s-ar fi întâmplat dacă bărbații din Pittsburgh ar fi putut veni la serviciu cu bere care arăta ca laptele, sub pretextul că e sfântă.

În timp ce trenul pleca din gară, le-am făcut cu mâna băștinașilor.

— Nu poartă niciodată haine?

— Cât mai rar cu putință, răspunse José Antonio, așezându-se vizavi de noi. Când plouă, se acoperă un pic. Dacă e cazul, poartă o chestie ca un covor, cu o gaură în care le încape capul și care le acoperă tot corpul.

— Ce obicei straniu, comentă mama.

— Nu mai straniu ca ale altor oameni, observă el. De exemplu, la Londra, lumea se îmbracă în haine atât de strâmte și incomode, încât un băștinaș s-ar considera legat.

— Londra! am exclamat. De acolo vii?

— A fost cea mai recentă oprire.

Ne informă că își petrecuse ultimii doi ani călătorind prin Europa, deși majoritatea timpului fusese împărțit între Anglia și Spania.

Fermecătorul señor Garcia deveni ghidul nostru neașteptat pentru următorul segment al călătoriei. În ziua următoare, tocmai mă învăța câteva expresii în spaniolă, când văzu brusc ceva pe geam. Se apropie de sticlă, zâmbind cu un aer de fericire deplină.

— N-am mai văzut una dintr-astea de când am plecat.

Venind în spatele lui, mama și cu mine am privit cum ceea ce părea a fi o tornadă de mici dimensiuni traversa peisajul sterp.

— E o trombă – un vârtej de nisip, adică.

— E frumos, am zis.

— Bucură-te de el cât mai poți, mă sfătui, pentru că vraja se rupe repede și nisipul se așterne iar pe jos.

— Unde e călcat în picioare, am comentat eu.

La ultima oprire, ni se alăturaseră și mai mulți mexicani. Unul dintre ei, văzând cât eram de interesați, se bagă în vorbă.

— Odată m-a prins una dintr-astea, señorita. E înfricoșător. Dar am învățat cum să spulber una ca să-mi salvez viața. Am tras un glonț în ea și s-a prăbușit pe loc, de parcă ar fi ucis-o cineva.

Señor Garcia părea că se-ndoiește profund, dar nu îl contrazise.

Așa cum spusese el, vârtejul dispăru brusc, de parcă nu existase niciodată. Mi se părea poetic – într-o clipă, furtuna cumplită atinsese

trei sute de metri înălțime, sufocantă și îngrozitoare, frumoasă și sălbatică și în secunda următoare, dispăruseră părțile ei componente împrăștiate în toate direcțiile, rămânând a fi călcate în picioare de vreun catâr singuratic ce traversa deșertul.

Odată așezați iarăși pe scaune, celălalt pasager continuă să ne spună diverse povești. Una dintre ele era o anecdotă hazlie: în timpul construcției căii ferate, se importaseră roabe pentru aborigeni. Neștiind ce să facă cu ele, le căraseră în spate.

— Chiar și atunci când li s-a arătat cum să le folosească, nu au muncit cine știe ce. Sunt slabi și la trup, și la minte, zise el cu desconsiderație.

— Nu toți, observă señor Garcia.

— Nu, recunosc vecinul nostru. Dar nu ar fi în halul în care sunt dacă ar înțelege trabajo⁴, nu? Se țin cu dinții de convingerile lor și nu pot înțelege ce e nou. Nu trebuie să judeci toți mexicanii după oamenii ăștia simpli, señorita, continuă el către mine. Îți vine să crezi că multe dintre casele lor nu sunt decât niște gropi în pământ? Toată ziua iese fum din ele, iar noaptea dorm în cenușă. Și nu se-ntind, ci dorm în șezut! Oamenii ăștia!

Râse, scuturând din cap.

— Sunt așa de-a-ndoaselea. La-nceput, credeau că trenul e Dracul, iar pasagerii, slugile lui. Odată, câțiva dintre ei s-au hotărât să doboare Diavolul. Și-au luat unul dintre cei mai sacri și mai puternici sfinți și l-au înfipt în mijlocul căii ferate. În genunchi, cu toată credința, s-au uitat cum înaintează trenul, absolut convinși că sfântul avea să-l oprească pentru totdeauna. Mecanicul de locomotivă – care îmi închipui că nu avea cine știe ce respect față de sfântul ăla – l-a izbit cu toată forța. N-a mai rămas nimic din el, credeți-mă când vă spun! De atunci, discipolii lui au rămas în colțul lor de biserică. Aborigenii au aceeași convingere în puterile lor, dar nu se mai grăbesc să le încerce, râse el din toată inima.

Am observat că señor Garcia clătina din cap. Am vrut să întreb de ce, dar ne-a întrerupt conductorul. Cerându-și iertare, s-a oferit să ne arate o priveliște stranie și minunată. În mod evident, eram interesate, așa că mama și cu mine l-am urmat până pe platforma din fundul vagonului panoramic.

— Înainte de toate, señoras, nu luați de bună istorioara aia. E veche și se povestește des, dar nu are nici un sâmbure de adevăr în ea. În fine,

iată cel mai straniu munte pe care o să-l vedeți vreodată.

Era într-adevăr surprinzător. Ieșind în relief din câmpia goală, ca un nas în mijlocul unei fețe, muntele arăta ca și cum ar fi fost format din pământ brun, dar nu era nici urmă de vegetație pe el. De forma unui oval îngust, părea să fie la fel de înalt ca Podul Brooklyn – cel puțin din pozele pe care le văzusem – și cam tot atât de lung. În partea de sus se afla un platou complet neted, de parcă un uriaș îi tăiasse vârful cu coasa.

— Când a început construcția căii ferate, zise conductorul, făceam parte dintr-un grup de ingineri trimiși să inspecteze zona. Ca să avem o perspectivă mai largă, am decis să ne urcăm pe munte. De aici, nu se vede vegetația, dar e acoperit de arbuști mici maronii. Închipuiți-vă cât am fost de surprinși când am descoperit în vârf o depresiune masivă!

— Nu se poate! am exclamat, căutând să-l văd mai bine.

— Ba da! Dealul ăla conține cel mai frumos lac pe care l-am văzut vreodată.

Întrucât tocmai îmi fusese adus la cunoștință neadevărul unei istorisiri, aveam rețineri în a accepta o poveste care părea și mai trasă de păr.

— Sună minunat.

— O-ho! Nu e mai impresionant decât o mie de alte locuri în Mexic. În statul Chihuahua există o laguna⁵ cu apa curată ca lacrima. Când au găsit-o supraveghetorii de proiect, de multe zile nu mai văzuseră decât cam atâta apă cât să poată bea. Așa că s-au hotărât să se scalde și vreo doisprezece dintre ei și-au azvârlit hainele și-au intrat. Dar n-au avut timp să se bucure. Pielea a început să le ardă și să-i usture, apoi au ieșit arătând ca niște porci opăriți.

Mama își acoperi gura cu mâna.

— Ce s-a întâmplat?

Conductorul clătină din cap, părând amuzat și trist simultan.

— Apa e puternic alcalină. Se zice că peștii din lac sunt albi, inclusiv la ochi. Evident, nu sunt buni de mâncat.

Își înclină capul.

— Nu scrii?

Am notat conștiincios ce spusese, deși nu eram convinsă că aveam să includ povestea asta în articol.

— Deci ești aici să scrii despre Mexic? întrebă el, după care scoase un sunet dezaprobator. Sper să te pricepi mai bine ca ceilalți.

— Ceilalți?

— Ceilalți reporteri. Trebuie să spun că nu avem păreri foarte bune despre lumea care vine aici să scrie despre noi.

M-am îndreptat subit de spate, ca să-l privesc drept în ochi.

— Și de ce nu, mă rog?

— Pentru că nu spun niciodată adevărul. A venit o femeie în speranța să devină faimoasă. Se vedea pe ea că n-o interesează Mexicul decât ca tărâm de basm. Mă bătea în fiecare zi la cap să-i spun povești care mai de care mai fantastice. Într-o zi, i-am zis că, în zona rurală, băștinașii pârlesc mistreți întregi, fără să-i curețe și îi servesc așa cu totul. A scris tot de parcă ar fi fost adevărat, râse el.

Într-un ton politicos pe care eu l-am recunoscut ca fiind critic, mama spuse:

— Dacă le spui străinilor neadevăruri despre țara ta, cum te poți plânge că aceeași străini o reprezintă greșit?

Roșind, conductorul mormăi că nu se mai gândise la asta până atunci, iar apoi spuse că trebuia să se întoarcă la lucru.

Odată ce mama și cu mine ne așezasem pe scaunele pliante, am zis:

— Tocmai de-asta un reporter bun nu crede niciodată ce i se spune, ci ce vede cu ochii, ce trăiește pe pielea sa.

— Deci poveștile alea sunt inutile?

— Dacă nu cumva vrem să sărim din tren și să ne urcăm pe munte sau să căutăm laguna care arde. Sigur că pot să le includ, dar cu mențiunea că nu le-am văzut personal.

* * *

Cam o oră mai târziu, am văzut ceva pe marginea drumului, în urma noastră, un nor de praf, mai mult orizontal decât vertical și cu siguranță altceva decât vârtejul pe care îl văzuserăm dimineață. Deschizând ușa vagonului, l-am rugat pe señor Garcia să ni se alăture.

— Aia e o altă trombă? O furtună de nisip?

Uitându-se încotro arătam, căpătă o expresie sumbră.

— Aia sunt cai. Vin după tren.

— Bandiți! am exclamat, sucindu-mi gâtul să văd mai bine.

Mama începu să-și adune lucrul de mână.

— Nu sunt în ilegalitate, ne corectă cu blândețe noul nostru prieten. Sunt de la guvern. Escortează trenul până în gările mari și înăbușă orice soi de conflict.

— Ce fel de conflict? am întrebat.

Trăgând cu ochiul la ceilalți mexicani aflați dincolo de ușă, ne răspunse vag:

— Poți să dai de belea în multe feluri în Mexic. E greu de știut dacă oamenii ăia urmează să ne ajute sau să ne încurce.

Pe cât era de tulburător, pe atât era de interesant.

La oprirea următoare, ne-am bucurat să găsim roșii și căpșuni de vânzare din belșug – deși am fost păcălite de primul negustor, care pusese pietre pe fundul coșulețului nostru cu căpșuni, să tragă la cântar. Ne-am învățat lecția.

Vânzătorii aborigeni purtau pantaloni largi de muselină albă. Cu șaluri colorate pe umeri, sombrero pe cap și sandale de piele în picioare, păreau de-a dreptul înstăriți. Nici femeile nu erau chiar așa cum le lăsase Dumnezeu, purtând în schimb fuste din material textil nefinisat și eșarfe rebozo legate în jurul capului. Atât de multe dintre ele aveau copii mici în brațe, încât parcă făceau parte din standardul de fabricație. Bărbații înarmați nu se apropiară de tren, ci priviră de la distanță, iar apoi ne urmăriră călare până ce trenul nostru se îndepărtase bine de gară. Era cu siguranță cea mai captivantă parte a călătoriei noastre de până acum. Pentru că, deși aveau întotdeauna să existe mici diferențe culturale și geografice despre care să scriu, simțeam acum că o poveste mult mai interesantă se ascundea dincolo de aceste aparențe. Presimțeam un pericol.

1 În engleză, limba originală a textului, se traduce the pass și sună asemănător (n.tr.).

2 „Motan” (în sp., în original) (n.tr.).

3 În engleză, fructul cactusului limba-soacrei este cunoscut și drept tuna. Nu are legătură cu peștele, ci este un cuvânt preluat de limba spaniolă din taíno (limba unei populații indigene din Caraibe) în jurul anului 1500. În engleză, i s-au atribuit pur și simplu pronunția și ortografia ca ale substantivului care descrie peștele ton (n.tr.).

4 „Muncă” (în sp., în original) (n.tr.).

5 „Lagună” (în sp., în original) (n.tr.).

Capitolul 19

Bine ați venit în Mexic

Sâmbătă dimineața, la patru zile după ce părăsiserăm America, mama și cu mine ne-am dat jos din tren atunci când a ajuns în sfârșit în Mexico City.

Numai că, în ciuda numelui¹, nu exista un oraș. Doar o gară și câteva clădiri construite fără noimă.

Am privit confuze împrejur, până când lui señor Garcia i s-a făcut milă de noi și ne-a explicat că nu apucaseră să monteze decât o singură șină în zonă, astfel aveam să fim nevoite să folosim alte mijloace de transport pentru a ajunge în orașul propriu-zis.

— Vedeți șirul ăla de trăsură? Au licență de la guvern. Culoarea steagului îți arată calitatea. Alb pentru clasa întâi, albastru pentru a doua, roșu pentru a treia. Costul e proporțional. Am avut noroc să ajungem în timpul zilei, adăugă el.

— De ce?

— Pentru că noaptea coboară steagurile și dublează prețurile.

— E reconfortant faptul că taximetriștii sunt la fel peste tot în lume, murmură mama.

Señor Garcia se oferi să împartă o trăsură cu noi. Inițial îmi fu teamă că nu avea să fie suficient loc pentru toate bagajele noastre, dar nu luasem în considerare experiența în domeniu a șoferului, care ne prinse cu iscusință valizele pe acoperiș, cu niște curele. După ce s-a certat o vreme cu noi, l-am convins pe señor Garcia să împartă taxa pe din două, asigurându-l că erau banii ziarului.

Cursa dură aproape o oră, timp în care ne dădu tot felul de sfaturi despre oraș.

— Luați-vă clădiri drept puncte de reper. Nu vă bazați pe numele străzilor. Fiecărui cartier i se spune altfel și fiecare piață alt nume. Nu e la fel de rău ca în Veneția, unde nici măcar nu se obosesc să-și denumească străzile. Dar acolo tot mai ai o șansă să te orientezi. Aici, din păcate, e fără speranță. Aveți rezervare la hotel?

— Da, Hotel Iturbide, am răspuns, dar văzându-l că zâmbeste, am întrebat: Ce înseamnă?

— E numele împăratului nostru, Agustín de Iturbide, care a câștigat independența Mexicului.

— Ca un soi de George Washington al vostru! am exclamat.

— Dacă președintele Washington s-ar fi declarat împărat, ar fi pornit un război împotriva lui Alexander Hamilton, ar fi demisionat în dizgrație, s-ar fi trezit cu președinția anulată și ar fi ajuns în exil în Anglia.

Am dat din cap.

— Deci, mai degrabă Napoleon, decât George Washington. Mă surprinde că au botezat un hotel după el.

— E palatul în care a trăit când era la putere.

— Hotelul nostru e palat imperial?!

Iarăși zâmbetul indulgent.

— Da. Are pe puțin o sută de ani. Cred că e inspirat de faimosul palat din Spania. Știi, din întâmplare, la ce etaj e camera?

Am scuturat din cap.

— De ce?

— Camerele de la parter sunt de proastă calitate. La etaj, scapi de umezeală și e mai multă lumină.

— Și o priveliște, am zis eu plină de speranță.

— Cu siguranță, fu de acord señor Garcia.

— Umezeală? întrebă mama.

— Mexico City e construit într-o depresiune. Pe vremuri era un lac pe nume Texcoco. L-au golit acum două sute de ani, dar uneori tot se mai inundă.

— Vai de mine, zise mama, căutând în lungul străzilor șuvoaiele de apă. Uitându-mă pe celălalt geam al trăsurii, am înțeles ce spusese însoțitorul nostru despre numele străzilor. Odată traversată extravaganta Plazuela de Santiago, făcurăm stânga pe Calle 15 de Mayo de 67, care deveni Calle 21 de Juno de 67, înainte de a se transforma în Calle de Miguel LÓpez. Toate erau aceeași stradă. Odată lăsată în urmă Plazuela de las Guerras, strada se transformă în Calzada de Santa Maria. Întrebând care era diferența, am aflat că o calzada era o stradă folosită exclusiv de trăsurile, pe când calle era una obișnuită, cu acces pietonal. Trecurăm pe lângă un teatru în fața căruia se îmbulzea lumea. Nu am văzut titlul piesei, dar imaginea de pe afiș cu Iisus pe cruce mi-a rămas în minte ca una dintre primele impresii asupra orașului.

Strada își schimbă numele de încă trei ori, până să facem dreapta pe Calle de San Francisco și să ne oprim la destinație. În timp ce valizele noastre erau date jos de pe trăsură, señor Garcia arătă cu degetul în direcția din care venisem.

— Țsta e un loc extraordinar din care să începeți să explorați orașul. Înapoi pe unde am venit e Alameda, un parc mare care e pe cât de frumos, pe atât de liniștit. Dacă urmați în continuare strada spre est, veți ajunge la catedral.

Ultimul cuvânt i-a scăpat printre buze cu pronunția spaniolă și am simțit în glasul lui bucuria de a fi ajuns în sfârșit acasă, după atâta timp petrecut în afară.

Ne-a oferit adresa lui și ne-a întrebat dacă am vrea să ieșim la aer cu el, odată ce își vizitase familia. Am zis că mi-ar face deosebită plăcere și am decis să ne întâlnim în ziua următoare, ca să avem cu toții timp să ne obișnuim cu noile împrejurări.

Odată ce ne descărcase bagajele, birjarul se sui iarăși pe capră și apucă hățurile. I-am atras atenția că încă nu plătisem și m-am trezit că nu voia să îmi ia banii – señor Garcia se ocupase deja. Frustrată din pricina acestui cavalerism nu tocmai binevenit, mai ales după ce ne înțelesesem altfel, am strigat după trăsură, care deja hurducăia în josul străzii, spre următoarea destinație:

— Insist să plătesc eu când ne întâlnim mâine!

Trebuia să fi arătat într-un mare fel, o americană mică de statură, strigând în urma unei trăsurii. Localnicii ar fi putut crede că fuseserăm jefuiți, dacă pe mama nu ar fi apucat-o râsul.

— Mergem? întrebă ea într-un final.

Hotel Iturbide fusese cu siguranță un palat, odată ca niciodată. Fațada era ornată cu două turnuri false, câte unul la ambele capete. Cu toate astea, aspectul lor agresiv era ușor subminat de siluetele feminine care susțineau frontoanele grosolane ce decorau partea de sus.

Pe latura de la stradă, între două coloane uriașe, o arcadă dreptunghiulară de zece metri înălțime era ornată în partea de sus cu o sculptură impresionantă ce includea doi bărbați cu pieptul gol și muschete, înconjurați de elemente florale exagerate și un motiv geometric elegant. Ambii bărbați priveau în sus către o singură față, ieșind în relief din nebunia botanică, dar nici să mă fi tăiat și nu aș fi

putut să spun ce reprezintă. Dintre detaliile haotice mi-a sărit în ochi o sirenă, ceea ce m-a făcut să râd.

Hotelul în sine era bazat pe un stil arhitectural pe care aveam să îl regăsim peste tot în Mexic. Arcada ducea către o curte interioară, înconjurată de camere pe mai multe etaje. Ne-a întâmpinat un funcționar care vorbea suficientă engleză cât să ne cazeze. Părea foarte prietenos. Poate că atitudinea lui plăcută avea scopul de a compensa dezastrul ce avea să urmeze.

Lucrurile au părut în regulă, inițial. Camera noastră era la etajul trei, departe de temuta umezeală, dacă nu chiar în culmea confortului. Când am intrat însă, am observat că pavelele roșii de pe jos erau vechi, uzate și inegale. Camera în sine era mărișoară, dar nu se putea respira deloc în ea. Aer curat nu se putea obține decât deschizând ușile duble de sticlă ce dădeau spre un balcon mic, care era atât de aproape de clădirea vecină, încât aproape că puteam să o ating. Erau cinci piese de mobilier în total: o masă, o chiuvetă, un dulap și două paturi cu rame de fier, așezate în colțuri opuse.

Am așteptat până a plecat portarul ca să-mi exprim sentimentele.

— Ei bine, locul ăsta clar e prăpădit rău².

— Pinky, spuse mama cu reproș.

— E ca o celulă.

Atinse peretele cu degetul și mâna i se umplu de praf.

— Ce-i drept, nu e chiar definiția opulenței.

— Mă întreb dacă de aici vine cuvântul. Avarie. Avar.³ Oare din avariție se trage nefericirea?

— Nu confunda confortul cu nefericirea, mă instrui mama, începând să despacheteze. Dacă moștenești mâine vreo avere, crezi c-ai să fii mai fericită? Sau oare o să-ți fie pur și simplu mai comod?

— Mai nefericită sigur n-am să fiu, am răspuns eu pe un ton acru.

Ignorându-mă, mama a început să ne scuture hainele și să le agațe în dulap să nu se șifoneze mai tare. Eu am ieșit pe balcon, sperând ca măcar priveliștea să contrabalanseze starea jalnică a camerei. Ce să vezi, nici măcar atât! În dreapta se întrezărea creasta unui munte, dar numai dacă mă aplecam peste balustradă, înspre clădirea de alături. Nu era întocmai poetic.

Din momentul acela, situația s-a preschimbat din deprimantă în comică. La cină nu ne-a înțeles nimeni, mâncarea a fost îngrozitoare și în

paturile acelea nu ne-am putut odihni deloc.

— Trebuie neapărat să schimbăm camera, am zis.

În biroul lui de la parter, managerul hotelului se arătă plin de regrete.

— Casa mea vă aparține, nu trebuie decât să dați ordinul.

Totuși, nu ne duse la el acasă, ci într-o altă cameră de hotel, cu nimic mai bună decât ultima.

Acea fu primul meu contact cu expresia mexicană „Vă aparține” – o platitudine împăciuitoare care nu însemna, de fapt, nimic.

— Trebuie să schimbăm hotelul, am zis.

— O să îl întrebăm pe señor Garcia, dădu mama din cap.

Și astfel, în loc să vedem obiectivele turistice, ne-am petrecut prima zi în Mexic căutând cazare. Din fericire, señor Garcia a întrebat în mai multe locuri și până să se lase seara peste cea de-a doua noastră zi în Mexic, deja ne mutasem într-o locuință privată în același cartier.

— Oricum, despre traiul mexican nu se poate învăța dintr-un hotel, remarcă el.

Am observat că señor Garcia îmi dădea deosebită atenție. Ultimul lucru care-mi lipsea era o aventură amoroasă în Mexic, așa că, deși i-am mulțumit sincer, i-am refuzat oferta pentru încă o întâlnire a doua zi.

— Trebuie să mă întâlnesc cu colegii de breaslă.

Scuza asta avea avantajul de a fi adevărată. Eram în Mexic în calitate de reporter și trebuia să scriu articole dacă voiam să-mi plătesc Madden și restul excursiei. Dacă obligația asta mă ajuta și să scap din vreo încurcătură de natură romantică, cu atât mai bine. Ultimul lucru pe care voiam să îl fac era să mă transform în stereotipul tinerei îndrăgostite de un străin chipeș, întâlnit în timpul unei călătorii. Aveam lucruri mai importante de făcut.

* * *

Jurnaliștii americani nu aveau o redacție propriu-zisă în Mexico City. În schimb, conform unei surse de încredere, se adunau într-o cafenea franțuzească în laterala parcului din cartier, Plazuela de las Guerras. Se numea Café Mijo, după soția proprietarului. Un local cosmopolit, care avea produse destul de scumpe – o singură privire la prețul unei cești

de cafea mă făcu să mă întreb ce fel de salarii aveau reporterii ăștia. Acasă în Pittsburgh, gândacii de la Depeșă mâncau și beau cât se putea de ieftin, în limita riscului de toxiinfecție alimentară.

Dar Café Mijo (în al cărei nume se pronunță litera j, din pricina originii franceze) găzduia, din întâmplare, tot felul de scriitori aspiranți, mexicani și străini deopotrivă. După cum observase cândva Wilson, fiecare reporter visează, în adâncul său, să devină următorul Mark Twain. Astfel, colegii mei de breaslă își petreceau timpul sorbind cafele în prezența unor asemenea indivizi precum Manuel Gutiérrez Nájera – nume care mie nu-mi spunea nimic. Toți ceilalți păreau însă foarte impresionați!

Am intrat în cafenea, fără mama. Mă îndoiam că ceilalți reporteri își aduseseră mamele cu ei și n-aș fi vrut să-mi stric reputația printre semeni.

Pășind înăuntru, m-am bucurat să aud lumea vorbind pe limba mea. Dar entuziasmul mi-a fost curmat brusc atunci când am observat două femei fumând și scriind în agende. Crezusem că ideea unui reporter femeie în Mexic avea să fie una complet originală. Am aflat repede că nu mai puțin de șase femei ajunseseră acolo înaintea mea, deși nici una nu era așa de tânără ca mine. În felul ăsta, poate că eram totuși un soi de deschizătoare de drumuri.

Mi-am petrecut o bună parte a după-amiezii acolo, adunând povești și învățând cum să-mi trimit descoperirile acasă.

— Telegramele sunt numai pentru evenimente catastrofice, mi-a explicat domnul Theodore Gestefeld, care lucra ca editor la Două Republici, un ziar în limba engleză tipărit chiar în Mexico City. Pentru restul, trimiți scrisori cu prioritate. Editorul tău o să-ți mulțumească.

Domnul Gestefeld se afla în zonă de multă vreme, iar înainte de alege traiul de expatriat și de a-și face din Mexico City rezidență permanentă, lucrase la Tribuna din Chicago. Pentru mine, era o mină de aur și nu se zgârcea deloc să dea sfaturi. După el, Mexico City era plin de promisiuni: un punct de întâlnire pentru scriitori, un loc unde să te îmbogățești, un paradis pentru studenți, un refugiu pentru artiști și definiția abundenței pentru cei interesați de curiozități, rarități și lucruri frumoase.

— Nu trebuie să uiți că existau orașe aici înainte să descopere europenii America. De ce s-ar duce cineva la Roma sau Cairo să vadă ruine pe care

deja le-a jefuit cine a apucat, când poți găsi aici temple antice care sunt intacte în continuare.

Mi-a povestit, într-un limbaj înflorat cu o notă de romantism, despre fiecare cartier și despre cluburile literare care se întruneau la Casa de los Azulejos⁴ – Casa de Faianță.

M-a invitat la o asemenea întâlnire și i-am promis că vin.

— Cu toate că n-am să înțeleg mare lucru.

Se încruntă.

— Nu vorbești spaniolă?

Am scuturat din cap.

— Nu.

— Ce chestie. Ai spus gracias⁵ cu așa un accent perfect mai devreme, că am presupus...

— Mă pricep să imit sunete. Știu aproximativ cinci cuvinte în spaniolă și gracias reprezintă trei dintre ele.

Gestefeld scoase un zgomot dezaprobat.

— Ce păcat! O adevărată pierdere!

Simțeam nevoia să îndrept lucrurile. Nu voiam să fiu pusă la grămadă cu ceilalți reporteri care puneau botul la genul de povești pe care le spusese conductorul. M-am aplecat înspre el cu un entuziasm poate ușor nepotrivit pentru o tânără în postura mea.

— Domnule Gestefeld, ascultați – e adevărat, nu vorbesc spaniolă, dar vreau să trăiesc adevărata experiență mexicană. Nu vreau să văd orașul asta doar din casa gazdei noastre sau din localurile frecventate de americani. Vreau ceva real, vreau să scriu articole care să-i facă dreptate. Nu vreau să folosesc ghidurile turistice și să mă duc unde se duce toată lumea. Vreau să cunosc oamenii. Despre ei vreau să scriu. Dacă nu-i găsesc, pur și simplu am să fac stânga-mprejur și-am să mă întorc acasă.

Mă studie o vreme îndelungată.

— Bine-atunci, zise el, cu accentul lui cel mai bun de Chicago. Cine știe, dacă stai pe-aici suficient de mult, poate înveți și limba. Dar ca să rămâi, trebuie să trimiți articole cu care să fie satisfăcut editorul. Cine-i? Madden? Nu-l cunosc. Dar toți editorii vor același lucru, până la toată coada: povești care vând ziare. Ce-ai scris până acum?

I-am spus despre articolele din timpul călătoriei.

— E bine, e bine, zise el. Dar acum îți trebuie ceva cu care să-i agăți. Ceva tragic, da? Ceva care să-ți facă cititorii să plângă în hohote și să scuture din cap.

Îmi spuse toate astea zâmbind, dar în final, zâmbetul îi pări.

— Poftim. Cel mai trist lucru pe care l-am văzut vreodată. Când tocmai plecasem din Chicago și căutam ceva despre care să scriu, am văzut un polițist aici care vorbea cu un puști. Localnicii se făcuseră grămadă în jurul lor. Plin de inițiativă, mi-am urmat instinctul de reporter și m-am dus să investighez. Băiatul, am aflat, făcea parte din una dintre multele familii care fac treburi mărunte pe bani puțini și noaptea dorm pe lângă ziduri. În spatele său atârna un bebeluș muribund.

Auzind cum mi se tăia respirația, a dat din cap.

— Așa-i? Ochișorii erau pe jumătate închiși, era aproape mort. Mulțimea privea cu interes morbid în timp ce mititelul își trăgea ultima suflare. Băiatul nu avea unde să se ducă și nu știa unde să-și găsească părinții la ora aia. Așa că pur și simplu a stat locului până i-a murit bebelușul în spinare.

Tulburată, am zis:

— E oribil! Măcar în State ar fi avut o casă la care să se ducă.

Gestefeld ridică din sprânceană.

— Tu crezi că la noi acasă nu se întâmplă de-astea? Sigur că se-ntâmplă, dar nu e demn de dat la ziar. Așa cum nici întâmplarea asta nu ar fi considerată o știre aici. Mor dracului copii pe toate drumurile – mă scuzi.

Am trecut cu vederea înjurătura.

— Atunci de ce aş pune așa o istorie într-un articol de-al meu?

— Dios mio! strigă el, sunând de parcă se născuse în Mexic. Pentru că dacă spui tu povestea asta, e dintr-o locație exotică. Or să creadă ce-ai crezut și tu și-or să-și spună: „Asta nu s-ar putea întâmpla niciodată aici”, ceea ce-i va face să se simtă bine cu ei înșiși și cu țara în care trăiesc. Și asta o să-i facă să citească în continuare. Qué lástima. Asta înseamnă „ce păcat”, adaugă el.

În continuare, mă sfătui unde să mănânc, ce mâncare să evit, unde să accept un pahar cu apă și unde să cer să o fiarbă mai întâi.

— Dacă ai dubii, cere o cafea. E mai ieftină și mai bună ca acasă și orice boli circulă prin apă nu rezistă la fierbere.

S-a dovedit a fi atât de util, încât, la final, l-am dus afară și i l-am prezentat mamei, care bântuia prin magazine așteptând să treacă timpul. A fermecat-o urgent și ne-a invitat la cină spre finalul săptămânii.

În noaptea aceea, m-am băgat în pat simțindu-mă relativ satisfăcută. Cazată într-o locuință privată, cu bunăvoința editorului american al unui ziar local și o cunoștință care vorbea engleză, Nellie Bly era gata să exploreze Mexicul!

1 City înseamnă „oraș” (n.tr.).

2 În original, miserable, „sărăcăcios”, „deprimant” (n.tr.).

3 În engleză, adjectivul miserable se trage din aceeași rădăcină ca substantivul miser, însemnând „persoană zgârcită” (n.tr.).

4 Plăci de gresie și faianță cu rol ornamental, denumite după detaliile florale sau geometrice de culoare albastră (n.tr.).

5 „Mulțumesc” (în sp., în original) (n.tr.).

Capitolul 20

Los Serenos

Sfatul lui señor Garcia, conform căruia ar fi fost mai bine să ne orientăm mai degrabă după clădiri și alte elemente care ieșeau în evidență, decât după numele străzilor, s-a dovedit a fi foarte util. Am început să ne luăm drept reper „casa de pe care cade tencuiala” și „biserica a cărei clopotniță e prea înaltă”. Singura stradă din care mai înțelegeam ceva era șoseaua principală, care se numea San Francisco – la fel ca orașul. Prima clădire era San Francisco nr. 1, a doua San Francisco nr. 2 și tot așa. Am învățat repede că trebuie să căutăm un polițist și să-ntrebăm încotro e strada San Francisco, dacă nu mai știam unde suntem.

Polițiști se găseau la fiecare colț de stradă și cu siguranță erau mai mulți decât acasă. Purtau costume albastre cu butoni placați cu nichel și chipiuri albe cu numere pe ele. Seara aveau paltoane și glugi și, chiar și eu, care nu eram cea mai mare admiratoare a curentului romantic, găseam că seamănă cu ilustrațiile cu cavaleri din cărți. Îmi imaginam că, în vremurile de demult, ar fi avut la ei o sabie în locul bastonului. Noaptea moțăiau pe sub arcadele ușilor, marcându-și postul pe stradă cu felinare roșii.

— E bine de știut că, remarcă mama, la fel ca taximetriștii, și poliția e la fel peste tot în lume.

Polițiștii aveau totuși un obicei neplăcut care ne afecta direct. Fereastra noastră era fix deasupra postului unuia dintre ei, care, odată pe oră, sufla într-un fluier extraordinar de zgomotos. Când l-am întrebat pe Gestefeld despre asta, m-a informat că, în orașele mai mici, în loc să fluiera, pur și simplu anunțau cât e ceasul.

— Unu noaptea! Tiempo sereno! Totul e în regulă deocamdată.

A dus o mână la gură și m-am făcut că strig:

— Ora zece și totu-i bine!

— Fix așa. Copiii din zonă i-au botezat los serenos, „cei senini.”

— Par mai palizi decât majoritatea localnicilor, remarcă mama.

— Ce simț al observației aveți, doamnă Cochrane. Da, guvernul nu permite poliției să angajeze populație indigenă.

Observă că ne luase prin surprindere.

— Țsta nu e nici pe de parte singurul lucru la care au interdicție băștinașii. N-au acces la majoritatea pozițiilor din guvern și nici la alte posturi cu iz de autoritate. Niște indivizi preocupați de reformă au propus o lege prin care să-i învețe să citească, dar a picat ca un taur înjunghiat. Că tot vorbim de tauri, ai fost să vezi vreo luptă?

— Nu, i-am răspuns, și nici nu mă interesează.

Scutură din cap.

— Țți înțeleg reținerea, dar dacă vrei să înțelegi cu adevărat ce înseamnă să fii mexican, trebuie să vezi o operă și cel puțin o luptă cu tauri.

I-am acceptat invitația într-un mod nu prea elegant și ne-a dus în săptămâna următoare.

Nu-mi dădusem acordul decât din recunoștință. Gestefeld tocmai îmi înmânase, fără să știe, un subiect demn de Nellie Bly: tratamentul inacceptabil suferit de băștinași. Pe lângă tema persecuției, avea și avantajul de a fi un subiect trecut adesea cu vederea. Mi-am potolit junghiul de vinovăție pricinuit de propriul comportament oportunist cu ideea că nimeni altcineva nu le spunea povestea. Și e o poveste care merită spusă!

M-am pus pe treabă imediat, interogând pe oricine vorbea suficientă engleză ca să-mi răspundă la întrebări. Dar, în cea mai mare parte, pur și simplu am privit cu atenție. M-am uitat la femeile cu coșuri pe cap, la bărbații cu diverse poveri în spinare: coșuri cu rufe, ouă, cărbune, rădăcini, grămezi de fructe, bucăți de vânat și cuști cu păsări vii. Sentorceau bărbați din munți în fiecare zi, în grupuri de la douăzeci și cinci până la cincizeci de persoane, cărând în medie o sută patruzeci de kilograme. Catârrii nu erau folosiți decât pentru resurse din care chiar se putea scoate un profit, cum ar fi carnea sau pulque cu alcool, care venea în burdufuri umflate, din piele de porc.

Odată, unul dintre ei a venit nu cu un sac sau un coș, ci cu un sicriu de dimensiuni mici. În urma lui, săracii și bogații deopotrivă s-au oprit și și-au scos pălăriile. M-a mișcat profund. Mama a fost nevoită să se șteargă la ochi.

Moartea era la ordinea zilei și era tratată cu religiozitate. Într-o zi, am observat că se adunase o mulțime pe trotuar, lângă un șantier unde se construia un nou hotel. Apropiindu-ne, am văzut un cadavru – un muncitor indigen căzuse de pe schele și murise. Era acoperit cu un

cearșaf alb prea mic pentru el. Sandalele îi ieșeau afară la un capăt, în mod comic, și am fost nevoită să mă ciupesc de braț ca să-mi aduc aminte că murise un om. Peste tot auzeam șoptindu-se lucruri precum: „Fecioara Maria odihnească-i sufletul!” și „Maica Domnului, ai milă de el!” Pe urmă a venit un polițist și a cerut să fie mutat cadavrul. Alți câțiva muncitori l-au înfășurat în cearșaf și l-au suit într-o roabă.

— Hai să mergem și noi, am zis.

— Nu fi morbidă, s-a pierdut mama cu firea.

— Eu mă duc.

Mama a oftat și împreună am urmărit dricul improvizat până într-o curte laterală unde se construiau sicrie. De fapt, toate prăvăliile din zonă făceau același lucru, așa că mama și cu mine am botezat-o Strada Coșciug.

Tâmplarul care răspundea de curtea în care ne aflam ignoră mortul, sărind literalmente peste el ca să-și scoată pălăria în fața noastră. Pe urmă ne târî prin toată casa lui să ne arate sicriele și ne descrie cu entuziasm multele lor calități, în timp ce le netezea căptușeala și le lustruia mânerulele cu o cârpă din buzunar.

Am arătat cu degetul spre un sicriu.

— Nombre? Cum se cheamă? Qué es?

— Que... Ah! Es un ataúd.

Într-o spaniolă frântă, am spus:

— Tu ataúdo es muy bonito.

Încântat, se înclină în fața noastră și începu să repete o frază pe care o auzisem des.

— Si, señorita! Es tuyo!

„Îți aparține.”

Ne-au mai trebuit încă vreo zece minute să-l convingem că nu aveam nevoie de un sicriu. Într-un final, mama m-a scos afară de braț, râzând cu blândețe.

— Așa-ți trebuie.

— Zău așa! am strigat eu, fără a-mi părea la fel de amuzant. Ce să fac eu cu un scriu? Poate s-a uitat la mine și i s-a părut că nu mai am mult de trăit.

Mama mă cercetă cu un ochi critic.

— Să știi că totuși ai slăbit.

— Și tu, i-am întors-o.

— De emoție, protestă ea.

— De la mâncare, am mormăit, la unison cu stomacul meu permanent îndurerat.

Simțeam că mor de foame.

Și totuși, mâncare se găsea pe toate drumurile. Peste tot pe unde mergeam, dădeam de femei care vindeau tortilla, scuipându-și în mâini în timp ce frământau aluatul și prăjindu-l în tigăi unsuroase, negre de funingine.

Privind o asemenea operațiune, mama declară:

— N-am să mai ating o tortilla cât trăiesc.

În mare parte din timp, mergeam încotro ne duceau stomacurile. Găsirea unui restaurant bun devenise preocuparea noastră principală. Papilele noastre gustative nu se obișnuiseră cu amestecurile insipide care ni se serveau și nici cu ardeii iuți care făceau să ne lăcrimeze ochii doar cât îi miroseam. Prea puțin gust sau prea mult: asta însemna pentru noi Mexic.

Până și pâinea ne făcea probleme, fiindcă o lăsau să se usuce până în punctul în care ai fi putut să-ți rupi dinții în ea și duceau o lipsă profundă de unt și gemuri.

Crezusem că aveam să fim în siguranță cu felurile de mâncare pe bază de carne, până am aflat, din nefericire, de unde venea carnea. De două ori pe zi vedeam un măgar sau un cal care de-abia se târâia de bătrân ce era. În spinare purta o bară lungă de fier cu mai multe cârlige, de care atârna carnea, expusă la praf, la glod și la blana animalului. Fiecare se afla în compania a doi bărbați echipați cu coșuri, cu cracii pantalonilor suflecați până la genunchi, ca să nu se murdărească de sânge. În coșuri se aflau bucățile din animalul mort care căzuseră pe drum din mers.

Existau numai doi negustori de la care eram dispusă să cumpăr ceva: vânzătorul de fructe și aguador-ul, sacagiul. Aguadorii erau omniprezenți, cu canistarele de apă atârnându-le de cap.¹ Din nefericire, îi vedeam din când în când cum își umplu canistarele la fântânile publice – fântâni în care lumea se mai și scălda.

În ceea ce privește mesele, mă limitam la fructe proaspete, orez, bostan prăjit și brânză fiartă. Mama era mai bătaioasă decât mine, înghițind cu încăpățănare mâncăruri pe care eu le declarasem necomestibile, precum amestecul îngrozitor numit chili.

Cu toate astea, fiind și orgolioasă, și econoamă, insistam să evităm preparatele americane din hotelurile scumpe. Ocazional, mai intram într-un restaurant franțuzesc sau unul italian. Mă uimeau aspirațiile cosmopolite ale acestui oraș.

— E din cauza președintelui, explică señor Garcia într-o după-amiază în parc. Își închipuie că asta o să fie noul Paris, ceea ce face parte din motivul pentru care îmi merge așa de bine de când m-am întors. După ce am trăit în Europa atâta timp, am cunoștințe pe care le pot împărtăși cu consiliul local. Au speranțe că am să-i pot ajuta să ademenească arhitecți și bucătari de la Paris sau Roma.

— Și crezi c-ai să reușești? l-am întrebat.

Strânse din umeri.

— Iubesc Mexicul, dar nu există decât un singur Paris.

— Poate pot să mă duc și eu acolo după asta, am zis fără subînțeles.

Señor Garcia m-a luat de mână.

— Sper că n-ai vreo dorință să scapi de Mexic. Sau de mexicani.

Cu mama privindu-mă cu grijă, am reușit să-mi strecur mîna dintr-a lui și să-l bat pe umăr.

— Sigur că nu! De-abia am început. Până termin, o să vreți voi să mă dați afară.

* * *

Curând, îmi terminasem primul articol despre Mexico City. La început, i-am pictat un portret în lumină caldă, vorbind despre cum cele mai interesante priveliști din Mexic nu conțin catedrale sau fântâni, ci oameni. Pe urmă, am trecut la treabă și am început să descriu băștinașii:

Viețile le sunt la fel de întunecate pe cât le este pielea și părul și nu nutresc nicio speranță că viețile lor ar putea ajunge să însemne ceva dacă muncesc suficient.

În Mexic, nouă din zece femei au copii sub un an. Când sunt foarte mici, poate chiar înainte să fi împlinit o săptămână, pruncii sunt complet

ascunși într-un rebozo² și atârnă în spatele mamei, în apropierea coșurilor uriașe cu legume pe care mamele le poartă pe cap sau în brațe. Când mai cresc, le răsar picioarele și capul, și curând își cedează locul altuia sau îl împart, nefiind ieșit din comun ca o femeie să care până la trei bebeluși într-un rebozo. Întotdeauna se comportă frumos. Ochișorii lor negri precum cărbunele privesc, cuprinși de o curiozitate solemnă, lumea în care urmează să pășească. Nici zâmbete, nici lacrimi nu se văd vreodată pe fețele lor. Sunt din prima adulți și par să vadă lumea de la bun început în toată întunecimea ei.

Nu știu ce-i aia casă, n-au fost vreodată la școală și, chiar înainte de a putea vorbi, sunt învățați să poarte pe cap sau în spate diverse poveri sau poate chiar un membru mai tânăr al familiei, în timp ce mama cară marfa din care își câștigă traiul. Dar cu greu merită titlul de trai. Nu se poate spune că trăiesc, atât cât pur și simplu există. Se nasc și cresc pe străzi cu miile. N-au casă și n-au dormit niciodată într-un pat. Umblând noaptea pe străzile orașului lor, găsești grămezi întunecate ascunse prin diverse unghere, care, odată investigate, se dovedesc a fi familii întregi care s-au dus să se culce. Nu se întind, ci dorm cu capul pe genunchi și așa trece noaptea pentru ei.

Când li se face foame, traversează pe partea însorită a străzii și acolo, ghemuiți, mănâncă ce au reușit să adune în timpul zilei, în mare parte măruntaie și resturi fierte pe o mână de cărbuni. O tortilla proaspătă e cea mai dulce dintre prăjituri. Bărbații sunt extraordinar de blânzi și frecvent îi vezi cu cei mici atârnând în sarape.

Din cina unui asemenea grup ar ieși o serie de scene unicate pentru Rodgers³. Mai mulți bărbați și femei mergând pur și simplu pe stradă, apoi se opresc brusc undeva la soare. Femeile scot pește sau diverse alte chestii dintr-un coș sau o traistă, și asta urmează a fi masa lor. Între timp, bărbații, care stau și ei direct pe jos, așteaptă și își primesc porția precum niște câini flămânzi, dar bine-crescuți.

Ăsta, ca să ne facem înțeleși, e traiul cel mai de jos din Mexic și nu are nicio tangență cu clasa socială superioară. Mexicanii sunt cu siguranță înțeleși greșit. Nu sunt leneși, ci chiar din contră. De la răsărit până la apus îi vezi făcând tot felul de treburi. Femeile vând ziare și bilete la loterie.

„Uite, puiule”, mi-a spus în spaniolă o vânzătoare, „cumpără un bilet. Garantat câștigi \$10.000 pentru douăzeci și cinci de cenți.” Când a auzit

că nu aveam mare încredere în loterii, a răspuns: „Cumpără unul. Fecioara Maria o să-ți aducă banii.”

Spălătoresele, care, apropo, scot rufe mai albe și mai bine călcate chiar și decât chinezii, își duc hainele acasă fără să le împăturească. Adică stau cu mâinile sus deasupra capului și printre degete le curg fuste albe, dantele și altele, pictând un tablou absolut fascinant.

Aici am băgat repede și povestea lui Gestefeld despre copilul mort, înainte de a continua să descriu frumusețea naturală a femeilor aborigene și pe bărbații care își purtau părul lung. Cuprinsă de tot felul de revelații, am relatat o mulțime de lucruri pe care le văzusem cu ochii mei și încă mai multe pe care le auzisem de la surse de încredere – în cea mai mare parte, Gestefeld și señor Garcia. Pe urmă, am încheiat subiectul băștinașilor:

Ca oameni, nu par a fi malițioși, certăreți, cruzi sau predispuși la răutate. Alcoolismul nu pare a fi o problemă semnificativă, iar bărbații, în modul lor necioplit, tratează femeile cu mai mult respect decât mulți din clasa superioară. Femeile, ca orice alte femei, mai plâng uneori, fără îndoială din motive întemeiate, și atunci bărbații se opresc să le consoleze, mângâindu-le pe cap, netezindu-le părul, învelindu-le mai bine cu rebozo. Târziu într-o noapte, când era foarte frig afară, un tânăr ședea pe trotuar, cu brațul în jurul unei tinere frumoase. Își scosese sarape-ul zdrențuit și i-l pusese ei pe umeri, iar în timp ce ei îi curgeau lacrimi pe față și se plângea că-i e frig, el încerca s-o liniștească, fără să se plângă de propria lui situație, cu toate că nu purta decât niște pantaloni rupți de muselină.

Și aici lăsăm cea mai mare parte a populației Mexicului. Condiția lor te mișcă până la lacrimi. Fără adăpost, săraci, needucați, fără nimeni căruia să-i pese de ei, așa trăiesc și mor... Viețile lor sunt lipsite de speranță, iar ei o știu. Munca pe care o fac și inteligența lor în alte domenii dovedesc faptul că ar putea învăța. Își doresc să acumuleze cunoștințe din cărți, sau cel puțin așa spune un servitor cules de pe stradă, care acum își cheltuie fiecare ban și își petrece fiecare clipă liberă încercând să învețe prin lectură.

Servitorul în cauză aparținea lui Gestefeld. L-am cunoscut într-o zi, când a venit în fugă până la Café Mijo să-i aducă un mesaj. Gestefeld l-a citit și mi-a zâmbit.

— Urmează să aibă loc o petrecere în seara asta. Cu muzică și dans. Nu ți-ar plăcea să mergi? Încântătoarea ta mamă e și ea invitată, bineînțeles. Ar fi o șansă să vezi cu ochii tăi cum arată viața socială în Mexic.

N-aș fi putut spune că eram interesată, convinsă fiind că exact despre asta scriau și celelalte jurnaliste. Dar nici nu puteam să refuz. Pe deasupra, s-ar putea să întâlnesc mai mulți vorbitori de limba engleză pe care să mi-i fac prieteni. Așa că mama și cu mine ne-am pus hainele cele mai elegante și am pășit dincolo de ușa Casei de Faianță, pentru o serată.

Atmosfera era fermecătoare și plină de viață. Relația dintre muzică și dans părea să fie invers decât în America. Muzica părea adesea că tremură, că sare de la o notă la alta, pe când în State era fluidă. Și totuși dansurile păreau aproape lichide, foarte diferite de pasul săltat și ritmul sacadat al sălilor de dans de acasă.

Pentru melodiile cu versuri, inventasem un joc. Căutam cuvinte pe care le știam deja – agua, amor, mujer, hombre, caballo –, apoi inventam o poveste în care să se potrivească. În noaptea aia am învățat că toate cântecele mexicane sunt obligate să conțină cuvântul corazon – „inimă”. Ori vreun personaj negativ înjunghia eroul în inimă, ori eroul își lăsa inima deoparte ca să ofere familiei sale o viață mai bună. Mereu, mereu, inima.

O asemănare cu America era totuși dragostea de vals. Acasă, marele pianist Chopin era ultimul răcnut în materie de muzică, pe când, în Mexic, se părea că amestecaseră valsul european cu muzica lor tradițională într-un mod fascinant. M-am trezit legănându-mă pe ritmul ei fără să vreau.

Asta făceam când a venit Gestefeld să mă prezinte unei doamne elegante din America.

— Permiteți-mi să v-o prezint pe doamna Carter. Dumneaei se află aici în calitate de misionară. Doamnă Carter, acestea sunt domnișoara

Cochrane și mama ei, care tocmai au ajuns în Mexic. Domnișoara Cochrane e reporter la un ziar important din Pennsylvania.

— Ce îndrăzneță!

Din felul în care mă privea, îmi era clar că mă ia în râs.

— Și cum vi se pare Mexicul până acum?

Am răspuns cu o avalanșă de observații care păreau complet ridicole spuse cu voce tare. La final, am adăugat:

— Sper ca domnul Gestefeld să ne arate și lucrurile pe care nu le văd în mod normal turiștii.

Gestefeld mă salvă.

— Mă gândeam să le duc călare până la Chapultepec.

Doamna Carter aplaudă ideea.

— Minunat. Desigur că trebuie să călărească și să vadă parcul și pe toți oamenii minunați din el.

— Aș vrea să putem, am zis, panicându-mă nițel. Dar nu avem haine de călărie. Nu e o activitate comună în Pittsburgh.

— Vai, dar nu trebuie să lăsați asta să vă împiedice! Nu, am să-ți dau chiar costumul meu de echitație. Jacheta s-ar putea să-ți fie mare, dar ai picioarele mici, ca mine. Și sunt sigură că pot găsi ceva și pentru mama ta. Scrieți-mi la hotel și vi le împrumut cu drag.

În continuare, am discutat eforturile ei ca misionar, care păreau să consiste în mare parte în citirea versetelor din Biblie, în engleză, aborigenilor pe care îi prindea pe stradă. M-a informat că nu făcea asta decât două zile pe săptămână, întrucât i se părea extenuant. Dar era convinsă că întrezărea lumina lui Hristos aprinzându-se în ochii „țăranilor patetici”, mai ales atunci când le oferea și o masă la pachet cu versetele.

— Nu au decât Roma drept exemplu și, desigur, nu se poate să dai de Iisus așa.

Am zâmbit, după care m-am întors cu spatele la ea, prefăcându-mă interesată de dans.

Mama era critică.

— Dacă le-ar fi oferit de mâncare în timp ce vorbea despre Islam, mă întreb dacă n-ar fi văzut lumina lui Mohamed în ochii lor.

Avusesem același gând, dar nu mi se părea că e treaba mea să critic un act de caritate, indiferent ce formă ar fi luat.

După ea am întâlnit alți șase oameni, cu care am făcut amabil schimb de replici, în timp ce muzica inunda camera. Într-un fel, eram o noutate: mărunțica din America, cu ochii sclipitori și limba ascuțită. Am avut parte de pretendenți foarte hotărâți și am acceptat două invitații la dans. Și mamei i s-a făcut politicos curte, dar ea a refuzat toate ofertele, cu un zâmbet melancolic.

— Obişnuiam și noi să dăm petreceri, îmi spuse. Cu un râs subit, flutură o mână. Nu ca astea, desigur. Nu cu atâția oameni și fără chitare. Dar, vai, ce petreceri mai dădeam!

— Când? am întrebat, prăbușindu-mă într-un scaun, cu respirația tăiată.

— Când erai mică. Nu-ți amintești?

Sorbind dintr-un pahar de șampanie, am scuturat din cap.

— Îmi pare rău, dar nu.

— Oh, tatăl tău se dădea în vânt după ele. Judecătorul era un om foarte sociabil. Deși suspectez că organiza petreceri ca să aibă cu cine se certa. Căuta un bărbat cu opinii rigide pe diverse subiecte controversate – sclavie, dreptul femeilor la vot, abținerea de la alcool – și aducea argumente din perspectiva cealaltă doar ca să vadă dacă poate câștiga dezbaterea. Avocatul Diavolului. Mă înnebunea. Niciodată nu știam care era, de fapt, opinia lui asupra unui subiect.

Am ascultat de parcă aș fi fost vrăjită. Mama nu vorbea niciodată de tatăl meu. De parcă anii dificili care au urmat după moartea sa dădeau numelui său un gust amar.

— Aș vrea să nu-l fi uitat.

— Chiar nu-ți amintești nimic?

— Frânturi. Ca niște lovituri de fulger. Un cadou. Felul în care mă împingea pe leagăn în spatele casei. Pașii lui pe scări. Nimic altceva.

Îmi mângâie obrazul.

— Erai foarte mică.

— Ce fel de om era?

— Cel mai bun pe care l-am întâlnit vreodată, spuse mama simplu.

Verdictul favorabil nu mă împiedică să mă încrunt.

— Păcat că nu se poate spune același lucru și despre fiii lui.

Mama mă privi șocată.

— Elizabeth!

— Nu vorbesc de frații mei! am dres-o eu, repejor, cu toate că, în sinea mea, știam că mă refeream și la Albert. Nu vorbesc de copiii tăi cu judecătorul. Zic de Robert, și de John, și de George și... și...

— Thomas și William, completă mama, fiindcă eu uitasem numele celorlalți frați vitregi, copiii tatei din prima căsătorie. Era de înțeles, întrucât crescuseră până să mă nasc eu.

— Da. Ei. Să nu mai vorbim de Maryann, Isabel, Angeline și Juliana. Nu că sunt toate niște drăgălașe?

Am sărit peste sora mea vitregă cea mai tânără, Mildred. Era cea mai apropiată de vârsta mea, fiind mai mare decât mine doar cu unsprezece ani. Nu se purtase niciodată urât cu noi, pentru că o crescuse mama după moartea mamei ei.

— Nu sunt oameni răi, Elizabeth.

Am privit-o cu neîncredere.

— Ba sigur că sunt! Mamă, ne-au dat afară din casă! Ne-au forțat s-o vindem ca să poată pune mâna pe banii lor murdari.

— Era moștenirea lor. Uite cât de furioasă ești tu că ai pierdut-o pe a ta. Erau convinși că m-am măritat cu el pentru bani, oftă ea.

— Și noi? Frații și surorile lor? Și noi tot numai bani voiam?

— Elizabeth. Și ei își pierduseră tatăl.

— Și asta-i o scuză? Îți închipui cum ar fi fost dacă ne-ar fi lăsat să trăim acolo până să mai creștem? Nu am fi dat niciodată de Ford...

Mi-a înghețat sângele când am văzut-o cum se înroșește la față.

— Îmi pare rău, n-am vrut...

— Înțeleg, spuse ea, vorbele sunându-i de parcă erau tăiate cu foarfeca. Permite-mi să-ți spun, Elizabeth, cât sunt de recunoscătoare că mi-ai permis să te însoțesc în această călătorie. Din moment ce e evident că nu sunt în stare să te protejez.

Am deschis gura – să protestez, să argumentez, să îi cer iertare, nu știam nici eu. Dar deja se ridicase.

— Sunt obosită. A fost o zi lungă. Te rog să nu te deranjezi, fac eu rost de o trăsură.

Mi-am adunat repede lucrurile. Seara minunată fusese distrusă. De mine și de șirul meu interminabil de resentimente. Mereu dai de belea. Sau cel puțin mereu cauzezi probleme, scoțând în evidență adevăruri incomode.

I-am mulțumit lui Gestefeld și soției lui, care, din fericire, fuseseră ocupați cu un dans în timpul certei noastre. Pe urmă am ieșit în stradă. O trăsură cu steag albastru era disponibilă pentru cursa scurtă până la casa gazdei noastre și am plătit taxa în plus pentru o călătorie la clasa a doua.

De două ori am încercat să vorbesc pe drum, dar mi-am pierdut curajul. Nu mi-am găsit cuvintele decât atunci când eram pe cale să stingem lampa din cameră.

— Mamă, aș vrea să spun ceva. Două lucruri.

Nu spuse nimic. Nici invitație, nici refuz.

— Nu am nevoie de protecție. Și mă bucur de compania ta.

Tot nu am primit un răspuns, dar am simțit că se relaxase un pic. Speram ca, până dimineață, dacă nu aveau să fie iertate toate, măcar să fie mai ușor de ignorat.

1 Nu e o eroare, aveau un sistem de prindere cu niște curele în jurul capului, în loc să și le lege pe după umeri (n.tr.).

2 Un șal foarte lung, purtat în diverse moduri (în sp., în original) (n.tr.).

3 Joseph Rogers (1829-1904) a fost un sculptor american ale cărui opere erau populare și relativ ieftine (n.tr.).

Capitolul 21

Zi de odihnă

Duminică, 14 februarie 1886

Ziua următoare era duminică, iar mama și cu mine ne-am ridicat din pat înconjurată de o tăcere apăsătoare. Schimbul de replici monosilabice era un dans pe care îl știam bine. Nu puteam să par prea relaxată, ca să nu las impresia că nu luam cearta în serios. Dar dacă nu spuneam nimic, m-ar fi acuzat că o pedepsesc pentru faptul că îndrăzneam să aibă propriile sentimente. Un teren înșelător, plin de capcane.

Din fericire, aveam la îndemână o diversiune. Gestefeld stabilise un itinerar pentru noi: o plimbare călare prin zona rurală, lupte cu tauri după-amiaza și o seară la teatru.

— O duminică obișnuită în Mexic, explicase el.

— Și cu ziarul cum rămâne? îl întrebam eu.

— Duminica nu muncesc.

— Nu? Cum așa?

— Pentru că luna nu se tipăresc ziare. Nimeni nu e obligat să muncească duminica. E cu adevărat o zi de odihnă. Mi se pare foarte civilizat.

Aveam să începem ziua de odihnă prin a merge la biserică.

— Nu mergeți la Catedrală sau la Basilica de Guadalupe totuși, ne sfătuiuse el. Pe alea vizitați-le mai încolo, când aveți timp să stați să admirați arhitectura. Nu, mergeți la San Jerónimo, de partea cealaltă a parcului sau poate la La Profesa. O să aveți o experiență mai plăcută.

Și astfel, înainte de răsărit, schimbând doar câteva cuvinte, de nevoie, am ascultat chemarea clopotelor și am traversat parcul până la Templo de San Felipe Neri, cunoscut în zonă drept La Profesa. Ocupată anterior de un ordin de preoți romano-catolici, fusese epicentrul unui complot pentru instaurarea unui dictator și dusesse la președinția prietenului nostru Iturbide.

Ca biserică, era cu siguranță bogat împodobită, dar nu era nici cal, nici măgar – părea să aibă un picior în secolul al XVII-lea și pe celălalt în

secolul al XVIII-lea, iar capul în secolul al XIX-lea. Am prins întâmplător o discuție între doi turiști despre importanța tranziției între stilul baroc timpuriu și cel modern. Neavând cunoștințe pe subiect, i-am crezut pe cuvânt.

Personal, mă interesau mult mai mult oamenii. În lipsa stranelor, se rugau în genunchi pe jos. Lipsea total orice fel de ierarhie. Un cerșetor de pe stradă ar fi putut îngenunchea lângă un nobil bogat și nimeni nu ar fi avut nimic de spus. Complet diferit față de acasă, unde îngrijitorul bisericii avea obligația de a îndepărta orice indigenți a căror prezență ar fi putut să afecteze negativ credincioșii prosperi.

La intrare ne-au întâmpinat cu un șuierat dezaprobat. A fost șocant și mi-a trebuit o clipă să îmi dau seama de ce.

— Scoate-ți pălăria, i-am șoptit mamei, dând-o și eu jos pe a mea.

Șuieratul încetă.

Femeile purtau pe cap voaluri de dantelă care le acopereau fețele. Erau îmbrăcate în negru, spre deosebire de hainele colorate care se purtau acasă. Mă întrebam dacă nu cumva întrerupsesem accidental o înmormântare, dar nu, aceasta părea să fie o slujbă obișnuită de duminică.

N-am înțeles mare lucru din ce s-a predicat în dimineața aceea, cam tot atât cât aș fi înțeles dintr-un maslu catolic de acasă. Dar am învățat răspunsurile în latină și le-am murmurat în cor cu restul. Nu știam dacă se cuvenea să iau împărtășania, dar m-aș fi ridicat să iau prescura și potirul dacă nu m-ar fi oprit mama.

Când s-a terminat slujba, în ciuda faptului că era devreme, am descoperit că strada era brusc aglomerată. De-abia răsărise soarele și totuși piețele erau burdușite de oameni. Cântau muzicieni prin parcuri și toate magazinele erau deschise. Vânzătorii de flori se înecau în clienți. Negustorii ambulanți serveau înghețată, pulque, prăjituri, bomboane și zeci de alte delicatese.

Duminica era o zi populară și pentru mutări. În următoarele luni, duminicile aveau să conștă în șiruri întregi de oameni bine îmbrăcați transportând mobilă dintr-o parte în alta. Până și polițiștii, cu armele lustruite și caii proaspăt periați, își mutau lucrurile duminica.

Îmi imaginasem că într-o asemenea țară religioasă, duminica ar fi fost cu adevărat o zi de odihnă. Dar părea să fie cea mai agitată zi din săptămână!

Cu toate că ne tentau magazinele, ne-am grăbit să ajungem înapoi în cameră. Următoarea parte a itinerarului lui Gestefeld era o plimbare călare până la Chapultepec.

Întrucât o crezusem pe doamna Carter pe cuvânt, trimisesem pe cineva până la ea la hotel ca să îi împrumutăm hainele de călărie și ne așteptasem să îl găsim în cameră. La întoarcere, mesagerul era în cameră, dar nu ne putu oferi decât o scuză.

— Señora nu și-a dat seama că intenționați să călăriți duminică. E profund surprinsă să afle că aveți nevoie de echipament de echitație într-o zi de rugăciune.

Eu eram peste măsură de frustrată, dar mama rămase calmă.

— Asta e, draga mea. Magazinele sunt deschise.

Am scuturat din cap. Nu aveam de gând să dau bani buni pe haine de călărie doar pentru o plimbare de o zi.

— Mergem cum suntem.

Majoritatea femeilor pe care le văzusem stăteau în șa de-a curmezișul, iar pentru asta era nevoie de un palton lung într-o parte și despicat dedesubt, în așa fel încât să acopere piciorul. M-am străduit să obțin același efect cu șalul meu cel mai mare, pe care mi l-am legat în jurul brâului și l-am prins în loc cu eșarfă roșie a mamei.

— Iată!

Mama îmi imită invenția cu șalul și pe urmă privi în sus.

— Pe cap ce ne punem?

Nu aveam pălării cu boruri largi cum văzusem la alții. Mama a sfârșit prin a-și acoperi capul cu o altă eșarfă, pe când eu, care mă gândeam că o pălărie e la fel de bună ca alta, mi-am pus pe cap o bonetă rotunjită.

Când au ajuns Gestefeld și prietenii lui, ne-au surprins în costumele noastre improvizate. Văzând cum se uitau la noi, mama a șoptit:

— Sigur cred că arătăm ca niște țigani.

Ne-au umplut de complimente, evident, deși cu ochii mari. Un călăreț tânăr a întrebat:

— Așa arată echipamentul de călărie în America?

— O, da, am răspuns eu cu nonșalanță.

Gestefeld ne-a prezentat mai multor bărbați galanți, din al căror grup făceau parte o pereche de diplomați și un scriitor de la el de la ziar. Mexicanii din grup erau destul de tineri și se uitau la mine ca peștele la râma din cârlig. Având puternica impresie că urmau să mă curteze toată

ziua, m-am simțit din nou recunoscătoare pentru prezența mamei, pe care i-o datoram lui Wilson. Mă gândeam la el când se apropie de mine un individ cu o mustață subțire. Părea să fie ghidul și m-am gândit preț de o clipă că preferam mustața mai stufoasă a lui Wilson.

— Ești gata, seșnorita? Pare cã te preocupã ceva.

Mã preocupa Wilson, care era la jumãtate de continent distanțã. Am fãcut un efort sã trec peste.

— Sunt gata.

Ghidul nostru îmi fluturã un deget prin fațã.

— Nu, nu. Mai întâi, eu spun vamos? Tu rãspunzi con mucho gusto. Înseamnă „cu mare plăcere”. Acum încearcã. Vamos?

— Con mucho gusto, am zis zãmbind.

Și așa am plecat spre paradisul din Mexic: Chapultepec.

* * *

A fost o plimbare absolut splendidã. N-am avut grijã în șa, lucru pentru care am plătit cu febrã muscularã câteva zile mai târziu. Dar nu mai cãlărisem din copilãrie și nu pusesem niciodatã stãpânire pe frâie așa cum o fãcusem dupã ce l-am privit pe ghidul nostru. I-am imitat fiecare mișcare, iar calul a fãcut întocmai ce voiam eu. Cu eșarfa roșie la brâu, mã simțeam ca un adevãrat cowboy.

Mama era în șa ca la ea acasã și își dãdea ochii peste cap când mã prindea uitându-mã dupã ea. Știam cã obișnuia sã cãlăreascã împreună cu tata și mã întrebam dacã atunci se perfecționase. Sau poate cu primul ei soț? O întrebare care merita pusã, odatã ce aveam sã fim pe un teren mai neted.

Pe deasupra, asta era o zi de admirat peisajul. Aș fi fost în stare sã cãlăresc toatã ziua și fãrã priveliștile care ni se promiseseã. Dar pentru priveliști venisem, așa cã m-am strãduit sã le dau atenție.

Prima surprizã s-a înfãțișat sub forma unor porți înalte, pãzite de soldați pedestri și cãlare. Mi se pãrea ciudat cã trebuie sã trec de o poartã cu pazã ca sã intru într-un parc. Dar aparent, acest parc înconjura castelul care era sediul guvernului.

Am urmat o bucată de vreme Paseo de la Reforma, care traversa o bucată din parc, pe partea de nord a dealului. Bulevardul era așa lat că s-ar fi putut întrece zece cai umăr la umăr. Părea o reușită remarcabilă. Când l-am întrebat pe Gestefeld despre el, a zis:

— Inițial, se numea Paseo de la Emperatriz, după Carlota, soția lui Maximilian. A cerut să fie construită în stilul casei lui din Austria.

Mă întrebam cât durase construcția și am devenit brusc conștientă de cât de puține știam, de fapt, despre istoria Mexicului.

— N-a domnit mult, nu?

— Aproape trei ani, de când a ajuns până l-au arestat, spuse Gestefeld. Îi știi povestea?

Am scuturat din cap.

— Făcea parte din dinastia Habsburgilor, dar fiind unul dintre frații mai mici, și-a construit o carieră în marină. Când au invadat francezii Mexicul, i-au cerut să devină împărat. A refuzat, până l-au convins niște monarhiști mexicani.

— Mă surprinde că America n-a avut nimic de obiectat.

— Eram un pic ocupați în '63, observă Gestefeld.

— Ah. Desigur. Totuși, nu-mi închipui că poporul mexican se bucura să fie condus de un austriac.

Spre surprinderea mea, însoțitorii noștri mexicani strânseseră din umeri. Un tânăr caballero spuse:

— Nu, nu, sigur că nu. Și totuși, a fost mai bun ca alții. A interzis exploatarea copiilor.

— A șters datoriile săracilor, adaugă un altul, rezonabil.

— Și la emperatriz a strâns sume extraordinare pentru persoanele fără adăpost, remarcă un al treilea. Împreună, au adoptat copiii lui Iturbide, pentru ca moștenitorii lor să fie mexicani.

Gestefeld îmi zâmbi.

— Opinia publică pe tema asta e un subiect complex, după cum vezi.

Nu pentru mine. Pe cât de non-american ar fi putut să pară, mă îndrăgostisem brusc de împăratul detronat.

— Pare foarte umanitar.

— Poate că așa e, señorita, spuse primul bărbat care vorbise. Poate ar fi putut fi, dacă ar fi trăit în alte vremuri. Dar venirea lui l-a depozat pe marele Juárez, eroul poporului.

L-am rugat pe Gestefeld să-mi explice.

— Benito Juárez, mă lamuri el. Abraham Lincoln și Regele Arthur la pachet. Dezrobitorul trecut și viitor.

Însoțitorul nostru cel mai vorbăreț dădu din cap.

— Oricât o fi fost Maximilian de cinstit, așa cum ai observat și tu, nu era mexican. Iar când a încercat să îl doboare pe Juárez și pe rebeli, n-a făcut decât să-și grăbească soarta. S-a răsculat întregul Mexic.

— N-a stricat că francezii și-au retras trupele, adăugă Gestefeld. Iar războiul nostru se terminase, așa că am intervenit și noi nițel. Doctrina Monroe și alte de-alea. A fost arestat, judecat și condamnat. Pluton de execuție, adăugă el.

M-am întrebat dacă fusese împușcat chiar de copiii pe care îi eliberase, iar apoi mi-am dat seama că, întrucât nu fusese la putere decât trei ani, copiii aceea nu ar fi avut timp să crească.

— Cu soția lui ce s-a întâmplat?

— A luat-o razna. Din câte înțeleg eu, trăiește în Europa și neagă până în ziua de azi că soțul ei e mort.

— Ce oribil! exclamă mama. Biata femeie.

Încercând să ne consoleze cu o diversiune, tinerii domni ne atraseră atenția asupra câtorva statui extraordinare.

— Iată, Columb exploratorul. Și acolo, împăratul aztec Cuauhtémoc. Și acolo, pe cal, Carol al IV-lea al Spaniei.

— Zău? am întrebat surprinsă.

Ghidul nostru ridică din umeri.

— A fost turnată când era în viață. Au luat în considerare s-o topească după la Revolución, dar decizia finală a aparținut unor minți mai luminate. E o frumusețe rară și face parte din istoria noastră. Ar fi prostesc să încerci să negi asta.

Am dat din cap, cu toate că mie mi se părea straniu să onorezi pe cineva care era considerat inamicul întregii țări.

Bulevardul era genul de loc unde ai fi vrut să fii văzut, deși mare lucru nu aveai ce vedea. Se plimbau de colo-colo oameni îmbrăcați după ultima modă, arătându-și hainele cele mai scumpe, caii cei mai buni și trăsurile cele mai noi. Mijloacele de transport le depășeau cu mult pe cele din Pittsburgh. Am văzut trăsurile de cursă lungă pentru transport în comun și unele ca acelea folosite pentru vânatul sportiv, doar că elegante, și trăsurile englezești pe două roți, și niște cupeuri arătoase, toate trase de cei mai buni armăsari de pe fața pământului. Cai albi ca

laptele, cu coame argintii și cozile scurte, în jurul cărora, în nord, s-ar fi adunat mulțimile cu gura căscată, erau cu totul și cu totul obișnuiți în Mexico City.

Printre cei cu bani, stilul vestimentar era extraordinar. Am văzut femei cu fețele pudrate, purtând pantofi franțuzești de ocazie cu tocul înalt, împodobite din cap până în picioare cu brocart, dantelă și flori proaspăt tăiate, mergând alături de bărbați cu joben și paltoane lungi, cu bastoane ornamentate și tocuri mai înalte decât ale femeilor. Mi se părea remarcabil ca, pe când bărbații purtau colanți să-și acopere picioarele, pentru femei era la modă să nu poarte decât ciorapii Evei.

Mai multe femei mă priviră fix din pricina îmbrăcămintei mele stranii. Una chiar mă țistui dezaprobat. Mă făcu să râd și, în mod îmbucurător, asta o enervă.

— Copacii sunt masivi, observă mama.

Gestefeld râse politicos.

— Credeți-mă, sunt pitici pe lângă cei de mai în față.

— Acești copaci sunt martorii tăcuți ai istoriei, spuse ghidul nostru. I-au adăpostit pe Montezuma, Cortés, Iturbide. Aici, ai noștri Niños Héroes și-au sacrificat viețile ca să își apere țara. Aici a avut loc ultima bătălie cu țara ta, acum patruzeci de ani.

— Iar acum, urmează să-i fie casă președintelui Diaz, adaugă Gestefeld, stârnindu-mi curiozitatea de reporter.

Mă informă că palatul nu mai fusese folosit în scop rezidențial de la căderea lui Maximilian, găzduind în schimb Observatorul astronomic, meteorologic și magnetic.

— Dar acum trei ani, au mutat observatorul în casa arhiepiscopului din Tacubaya. În mod ironic, asta s-a întâmplat fix după ce președintele Diaz și-a încălcat promisiunea de a renunța la politică și a mai candidat odată. A câștigat, evident. Iar acum, Castelul Chapultepec urmează să fie reședința lui prezidențială.

Chiar atunci ieșeam dintre copaci și am văzut în sfârșit chiar castelul. Situat în vârful dealului Chapultepec, nu semăna cu ideea pe care o preluase din cărțile cu povești despre cum trebuia să arate un castel. Era mai mult un palat cu o fundație de piatră neuniformă. Avea doar două etaje, dar era incredibil de lat. Un turn modest se ițea din partea de mijloc – aflată în construcție – cu țărani și meșteșugari deopotrivă

roind în jurul lui, chiar și duminica. Președintele Diaz voia ca locuința lui să fie pe cât de modernă, pe atât de impresionantă.

— E singurul castel adevărat din America de Nord în care a trăit vreodată cineva cu sânge regal, observă Gestefeld.

Oricât ar fi trebuit să fiu de impresionată, n-am putut să nu mă gândesc la observatorul nostru din Pittsburgh și să nu-mi imaginez cum ar fi fost dacă vreun politician bogat și-ar fi făcut din el acasă. Rușine să-i fie președintelui Diaz că nu a lăsat palatul ăsta să aparțină poporului!

Am dat ocol castelului cuibărit deasupra noastră, pe deal. La un moment dat, în timp ce traversam un pârau, l-am întrebat pe ghid:

— Chapultepec. Ce înseamnă?

— Greiere, răspunse ghidul.

Întrucât îmi imaginam ceva sumbru, ca de exemplu „Sacrificiu” sau „Dealul lui Dumnezeu”, răspunsul lui m-a făcut să râd.

— De ce? Are formă de greiere?

— Unii așa spun. Dar sunt și multe insecte în pădure. Personal, cred că e numit în onoarea lor.

În spatele castelului, am dat de o altă poartă și de un peisaj demn de pensula unui artist. O casă mică de chirpici ședea lângă un vechi apeduct. Pe veranda ei, mexicanii doar pe jumătate îmbrăcați vindeau cafea și pulque călăreților în trecere.

Se făcuse ditamai coada și toată lumea stătea la rând. Ghidul nostru ne asigură că aveam nevoie de ceva de băut înainte de următorul segment al călătoriei, așa că ne-am așezat frumos la coadă.

Pe poarta din apropiere curgea un șir constant de băștinași cu măgari încărcăți de mărfuri pentru piață. Între noi și poartă trebuie să fi fost două sute de măgari, dar animalele erau cât se poate de răbdătoare, în timp ce stăpânii lor așteptau la rând să-și ia ceva de băut. Era așa de amuzant că am și râs, întrebându-mă care erau animalele stând la rând la adăpat și care stăpânii. După care am realizat că eram și eu la rând cu restul, ceea ce n-a reușit decât să mă facă să râd și mai tare.

Cei în așteptare, precum și cei care băuseră mai mult de un pahar, cântau un cântec.

*Sabe que es pulque –
Licor divino?*

*Lo beben los ángeles
En vez de vino.*

I-am rugat pe însoțitorii noștri să traducă. Le-a luat un moment, pentru că au omis cu grijă tot ce n-ar fi fost potrivit pentru urechile unei domnișoare, dar, într-un final, au produs chestia asta:

„Ați auzit de pulque –
Lichiorul divin?
Îl beau îngerii
În loc de vin.”

Prăvălia cu pulque și cafea era singura din zonă. Înceau să-i facă unii concurență cu apă fiartă pentru ceai și carne prăjită pe niște pietre netede deasupra unor cărbuni încinși. Nevestele acestor antreprenori erau și ele prin preajmă și își petreceau timpul tricotând, testând sau preparând propriile mâncăruri, cu mult mai apetisante decât fâșiile de carne neidentificată, doar pe jumătate gătite, oferite pe băț călăreților.

Veni și rândul nostru, iar mama și cu mine primirăm fiecare o cafea, care era atât de proastă încât aproape că îmi veni să vărs.

— Ar fi trebuit să cer un pulque.

— Nu te-aș fi putut învinui, fu ea de acord, turnând pe furiș conținutul paharului pe jos.

Încălecând din nou, ne-am întors spre poartă și ne-am avântat în sălbăticia scăldată de soare de dincolo de Mexico City. Aici se termina Paseo de la Reforma, așa că am sărit peste un șanț și am galopat înspre câmpia dinaintea noastră.

Am început cu stângul, fiind înconjurați de un nor de praf cale de cel puțin un kilometru jumătate, timp în care n-am putut respira și nici n-am văzut nimic. Până și caii tușeau.

— Tot timpul e așa? am întrebat cu gura plină de praf.

— E mai rău ca de-obicei, răspunse Gestefeld, pe care de-abia îl puteam auzi cu mâna la gură. Drept răspuns, n-am putut decât să gem.

Într-un final, ghidul nostru hotărî că era cazul să găsim adăpost până se mai așeza praful.

— E o hacienda pe aproape, unde putem să găsim ceva de băut și să schimbăm traseul. Vamos!

N-a spus cine trăia în hacienda, iar noi nu l-am întrebat, așa că am fost destul de surprinsă când am ajuns într-un sat de aborigeni care își vedeau de treabă în ciuda nisipului.

— Aceștia sunt huichol¹, ne spuse ghidul, odată ce eram la adăpost. Îi plăti cu câteva monede, iar ei se grăbiră dincolo de împletitura de paie ce servea drept ușă. În câteva clipe, aveam apă rece cu care să ne ostoim setea și să ne desprindem praful din gât.

Simțindu-mă înviorată, am examinat casa, care părea să fie făcută din material organic – nu chirpici sau cărămidă, ci cu totul altceva.

— Din ce e construită?

— Din frunze de agave. Le folosesc la orice. Fac din ea haine, case, funie, pâănă și alcool. E așa de secole.

Nu a durat mult până ce a început să se așeze nisipul și am zâmbit la vederea câtorva copii care alergau dezbrăcați pe afară. Nu departe, o turmă de cai se adăpostise la umbra unor copaci. Un aborigen cu câte un hăț în fiecare mână ducea caii doi câte doi la un iaz îngrădit cu pietre. Și el era complet gol. Cu un cal de fiecare parte, intră în apă, iar animalele îl urmară supuse. Împreună, traversară iazul de la un capăt la altul. La un moment dat, el dispăru cu totul, deasupra apei nemaivăzându-se decât capetele cailor. Apoi, cei trei se iviră din nou de partea cealaltă a apei, frumoși și sclipind.

Continuându-ne călătoria, am început să urcăm un deal cu un monument în vârf. Pe drum, am trecut pe lângă mai multe cruci simple de lemn. Inscripțiile le cereau călătorilor să se roage pentru sufletele morților.

Nu fusesem niciodată genul de persoană care reține pasaje literare. Aveam mai mult șanse să îmi amintesc personaje și fire narative decât poezii. Dar o strofă de Byron îmi veni în minte de nicăieri:

*And now I'm in the world alone
Upon the wide wide sea:
But why should I for others groan
When none will sigh for me?*

„Acum pe lume singur sunt
Pierdut în largul mării:
De ce eu pentru ei să plâng
Când ei m-ar da uitării?”

Monumentul din vârful dealului se dovedi a fi o sculptură comemorativă pentru mexicanii care își pierduseră viețile apărând Casa de Mata and Molino del Rey, „Casa Morților și Moara Regelui”. Mă neliniști gândul că aici se comemorau vieți luate de soldați americani.

Moara funcționa în continuare, aparent neatinsă de război. În spatele ei era Dolores, Orașul Morților. Cimitirul mi se păru de o frumusețe tulburătoare, cu statuia lui stranie din lemn, înfățișându-l pe Hristos cu un glob în mână, cu nenumăratele lumânări și flori, și peluzele tunse înconjurate de meri și piersici. Părea morbid să mănânci fructe crescute într-un cimitir.

Din fericire – cel puțin pentru noi –, tocmai avea loc o înmormântare, așa că nu am putut investiga mai departe. Așadar, am ocolit Dolores, ceea ce ne-a dus printr-un desiș de agave pizmașe care au înțepat picioarele bărbaților și aproape că mi-au smuls fusta de pe mine. Caii au avut cel mai mult de suferit și au fost clar ușurați când am ajuns pe partea cealaltă.

Pe urmă am ajuns în superbul oraș antic Tacubaya. Unde trăise cândva căpetenia preferată a lui Montezuma, acum locuiau milionari mexicani. O trupă cânta în centru, iar târgul era atât de vesel și plin de viață, că am sfârșit prin a cumpăra două carafe mici cu smântână la un preț scandalos de ridicat.

Ghidul nostru s-a oprit în vârful unui alt deal, de unde ne-a arătat o casă bătută de vreme cu acoperișul țuguiat și o moară de apă.

— Numele Tacubaya înseamnă „Acolo unde se adună apa”. Acolo e izvorul care dă apă de sute de ani.

Gestefeld începu să ne descrie cum ajungea apa până la apeduct. Nu mă interesau elementele tehnice cât mă interesa femeia care își spală rufele în șanț lângă moară și băieții cu găleți de apă atârinate de un par purtat pe umeri, pe care le duceau acasă.

Pe urmă s-au amestecat toate unele cu altele și am fost nevoită să reconstruiesc o mare parte din zi în conversații cu mama și Gestefeld: La Castaneda, marea grădină publică; aborigenii care vânau sportiv; Mixcoac, cu propriile grădini și ce mai rămăsese dintr-o cazarmă americană, și glumele îngrozitoare la adresa numelui său. Scuturând din cap, Gestefeld mi-a explicat că mexicanilor le plăcea să aducă americani aici.

— Odată, un idiot a pronunțat numele orașului drept Miss Quack's și mai râd de noi și acum.

Un moment de neuitat a fost întâlnirea cu o vacă pletoasă cu coarnele răsucite, de care am dat pe scurtătura spre fabrica de hârtie. Evident, eram intruși pe proprietatea ei privată și s-a avântat să ne împingă de parcă ar fi fost taur. Ne-am luat zborul de acolo de parcă eram Vanderbilt în cursă împotriva lui Maud S.

— Am scăpat de asasinul nostru bovin, declară ghidul nostru, odată ce sărisem peste un șanț din apropiere.

— Dar mi-am pierdut pălăria! am răspuns, cercetând cu mâna aerul de deasupra capului.

Asta instigă o serie de proteste din partea însoțitorilor noștri mexicani, care rămăseseră joviali și respectuoși. Văzând în asta o oportunitate pentru cavalerism, începură să se întreacă pentru onoarea de a-mi recupera boneta. Promisiunile lor deveniră atât de violente, încât îmi făceam griji că ar fi putut să se lase cu bătaie. Până la urmă, unul dintre ei i-a învins pe ceilalți pur și simplu prin faptul că a sărit înapoi peste șanț, în direcția pălăriei mele, astfel avântându-se din nou pe meleagurile juncanei teritoriale.

— Ar putea fi ucis, spuse mama, cu respirația tăiată.

— Bine era dacă aveam capeadores să-i distragă atenția, strigă un om. Señorita Bly, ați văzut vreodată luptele cu tauri?

— Nu, i-am răspuns. Încă nu.

— Merge în după-amiaza asta, spuse Gestefeld.

— Ah, dar trebuie să îmi permiteți să vă însoțesc!

Zâmbind, am gesticulat spre curajosul care se dusesse după pălăria mea.

— Onoarea cu siguranță trebuie să-i aparțină lui, nu?

Ochii îi sclipiră jucăuș.

— Dacă moare, pot să vă conduc eu?

— Cum să spui ceva așa de îngrozitor!

— E pe-aproape de-acum, spuse ghidul.

Ne-am întors cu toții spre vacă, care își ridica și-și cobora capul, scurmând cu copita în țărână. Dar îi permise să descalece și să-mi culeagă boneta de pe jos. Așezat în șa, ne salută cu curaj și pe urmă galopă înapoi, sărind șanțul într-un mod menit să impresioneze.

Punându-mi pălăria înapoi pe cap, i-am mulțumit salvatorului. Vrând totuși să nu-l laud prea mult, am adăugat:

— Desigur, te-a lăsat să o recuperezi. E femeie, înțelege. Clar e foarte mândră de propriile accesorii și nu m-ar priva de al meu.

Comentariul meu fu considerat deosebit de spumos, deși bărbații râseră poate puțin prea mult. Pe tot drumul înapoi, mă tot îndemnară să zâmbesc, rânjind la mine și făcând tot felul de cascadorii în șa sau cu lasoul ca să mă facă să râd. Profund enervant.

Am ajuns în camerele noastre la puțin timp după ora unu, după ce călărisem aproape cincizeci de kilometri. Cu toate că pălăria mea fusese salvată de vacă, nu îmi protejase fața. Obrajii îmi ardeau de la soare, iar posteriorul îmi ardea de la șa. Era momentul pentru siestă și nu îmi doream decât să mă arunc în pat fără să-mi scutur măcar praful de pe haine.

Dar n-am apucat. N-aveam timp decât să ne schimbăm înainte de prima noastră luptă cu tauri, iar după aceea, o seară la teatru.

Duminica – o zi pentru odihnă!

[1 Grup etnic de baștină din Mexic \(n.tr.\).](#)

Capitolul 22

Ca un taur

— A fost absolut dezgustător! am declarat.

Împrejurul meu, lumea aplauda și striga, ca romanii cerând vărsarea sângelui creștinilor. Jos, în centrul arenei pline de praf, un cal care încă mai dădea din picioare fusese prins cu un lasou și acum îl târau afară din ring, în timp ce un taur furios tropăia și pufnea, încercând să-și scuture sulilele zimțate înfipite în coapse. Era monstruos.

Până în după-amiaza aceea, opinia mea despre poporul mexican fusese complet pozitivă. Deși nu puteam să fiu de acord cu felul în care guvernul trata aborigenii, găsisem că oamenii erau, la nivel individual, fermecători, politicoși până la extrem, aproape prea liniștiți. Considerasem că atât femeile, cât și bărbații erau un model de maniere și rafinament.

Corida mi-a distruse iluzia.

Prima suspiciune se ivise în timpul călătoriei cu trenul până la arenă. Fuseserăm nevoiți să mergem mult în afara orașului, coridele fiind interzise în interiorul său – pentru a evita revoltele, aveam să aflăm mai târziu.

Armata ieșise în forță, iar soldații erau toți numai butoni de argint și haine de piele, înarmați cu puști, pistoale, săbii, pumnale, buzdugane și lasouri. Erau cei mai bine plătiți soldați din Mexic, mă informase Gestefeld.

— Și cei mai feroce.

— Cum așa?

Așteptă până ce trecuserăm de un grup de soldați.

— Erau toți bandiți și chiar mai rău. Pe urmă, președintele Diaz i-a angajat ca parte din armată. Te omoară cu aceeași ușurință cu care se uită la tine și nu ezită niciodată să urmeze un ordin.

M-am uitat peste umăr înspre ei.

— Soldații perfecți.

— Ei cu siguranță așa cred, remarcă Gestefeld. Un buchet de margarete. Metaforele florale fiind populare în prezent, a fi o margaretă însemna a fi printre cei mai buni. Margaretele mai simbolizau și puritatea,

inocența. Aveam impresia că Gestefeld folosisese expresia aia în mod ironic.

Când am ieșit din gară, am intrat direct în arenă, care semăna mult cu o pistă de curse. În calitate de membri ai presei, aveam locuri în lojă, pe partea cu umbră, deasupra spectatorilor bogați, în timp ce pauperii stăteau în soare. Era posibil ca loja noastră să fie mai comodă decât locurile de jos, dar înghesuită pe un scaun dur fără spătar, nu prea aveam șanse să mă bucur de ea. Coapsele și zonele adiacente încă mă dureau de la călărit și-mi era deja groază să mă gândesc la faptul că urma să mai stau jos încă vreo câteva ore.

Dar am descoperit repede că puțină lume stătea jos în timpul coridelor. Se ridicau în picioare, dădeau din mâini, strigau și făceau galerie întâi animalului, apoi bărbaților. Se părea că întreg Mexicul era înghesuit în tribune, tineri și bătrâni, bogați și săraci, femei, bărbați, copii, toți în hainele cele mai bune și toți arzând de nerăbdare să vadă sânge.

În loja presei am văzut multe fețe pe care le recunoșteam de la Mijo. Era prezent reporterul de la El Monitor Republicano. Vecinul lui scria pentru Financiarul din Mexic¹, un ziar bilingv plin de reclame din State. Mai încolo era un scriitor pentru La Patria, Daniel Cabrera Rivera, reporter la Ahuizote, era și el acolo, moțâind lângă un caricaturist care schița un tablou satiric al luptei înainte ca aceasta să fi început măcar.

Și totuși, poate că avea dreptate – era mai bine să începi din timp. Mi-am scos carnetul și am început să notez detalii ca să-mi umplu timpul. Gardul din jurul ringului era pictat în culorile drapelului – roșu, verde și alb –, iar prin mulțime vedeam nu mai puțin de trei platforme de pe care urmau să cânte muzicienii.

Am văzut un bărbat în haine scumpe cum intră într-o lojă imediat sub noi, urmat de un băiat în uniformă. Sosirea lor stârni aplauze.

— Cine-i ăla?

— El Juez, zise Gestefeld. Judecătorul. Decide cine a dat cele mai bune lovituri, impune anumite manevre, descalifică participanți, lucruri de genul.

Mi-am luat notițe.

— Cum se alege judecătorii?

— Sunt puși în funcție de consiliul orașului. Deși, în mod interesant, luptătorii au dreptul să refuze un judecător prost.

— Un judecător prost?

— Unul care îi face să își asume riscuri exagerate. Odată ce au acceptat un judecător și sunt în ring, cuvântul lui e lege. Un luptător poate fi amendat pentru sfidare și mulțimea se poate întoarce împotriva lui.

— Și băiatul cine e?

— Gornistul lui. El transmite luptătorilor comenzile judecătorului.

Cineva se apropia de judecător.

— Și acela?

— Primarul. Fiecare luptă trebuie dusă în onoarea cuiva.

— Și bețele alea de pe perete?

Mă temeam că nu aveam să-mi placă răspunsul. Se dovedi că avusesem dreptate atunci când unul dintre caballeros, cel care îmi recuperase pălăria, îmi oferă răspunsul.

— Alea, señorita Cochrane, sunt banderillas, sulitele zimțate. Durează o săptămână să faci ornamentele de pe ele, dar e minunat să vezi beteală sau culorile steagului Mexican fluturând în spatele unui taur care aleargă.

Vecinul lui adăugă:

— Sper ca lupta de azi să fie la fel de palpitantă ca cea de acum două săptămâni.

Însoțitorul meu fu de acord.

— A fost o luptă extraordinară.

— În ce constă o luptă bună? l-am întrebat.

— Taurul era feroce! A omorât trei cai de unul singur, un bărbat și-a rupt mâna, iar Bernardo Javino de-abia a scăpat cu viață! A fost glorios! Gestefeld se aplecă spre mine.

— La optzeci și doi de ani, señor Javino e unul dintre cei mai bătrâni toreadori din Mexic, dar și cel mai iubit.

— Patru mii de tauri a omorât la vremea lui, spuse însoțitorul meu, înainte de a scutura din cap cu tristețe. Dar ar fi trebuit să se retragă de mult.

— Din salariu trăiește, spuse Gestefeld.

Însoțitorul meu părea dezgustat.

— Ar trebui să-i poarte de grijă nepotul. Doar el o să-i ia locul! Femeie să fi fost, dacă nu eram eu aici, evident, m-aș fi îndrăgostit de Juan Moreno. Ca săraca femeie!

— Care femeie? am întrebat eu.

— În aceeași zi, un bărbat a fost împuns, iar o femeie – care nu era nevastă-sa – a năvălit urlând din tribune, vrând să omoare ea însăși taurul. A luat-o taurul în coarne și a plimbat-o dintr-o parte în alta a arenei, după care a azvârlit-o într-o parte. Din câte înțeleg, soția omului rănit a plătit bani buni pe inima taurului, ca să o mănânce în seara aceea. Așa că măcar una dintre ele s-a răzbunat. Ah! Iată! Uite!

Amețită de lejeritatea cu care mi se relatase această istorie sordidă, am privit cum se desfășura sub noi un soi de paradă. Întâi intră El Capitan, matadorul, urmat de opt capeadores, doi picadores, și apoi lanzadores² călare, cu lasourile fluturând prin aer. Trebuia să admit că erau cu toții foarte chipeși, în pantalonii lor de satin și cu hainele colorate cu mărgelile și ciucuri. Din motive care mă depășeau, purtau păr fals pe sub pălării, prins într-o coadă. După ei intrară trei măgari, doi clovni și-un bătrân cu o roabă. Toți se plecară în fața judecătorului și-a primarului. Matadorul, acest tânăr Juan Moreno, avea doi metri, umeri lați și un chip de o frumusețe neobișnuită. Făcu o plecăciune fantastică și lumea începu să tipe:

— El Americano! El Americano!

M-am întors spre Gestefeld.

— E american?

— Nu, râse el, dar are tenul deschis la culoare și l-au botezat așa.

Mulțimea sări în picioare, făcându-mă să tresar.

— El toro! El toro!

Clovni și bătrânul se traseră mai în spate, cu măgari cu tot, în timp ce luptătorii formară un semicerc în jurul ușii înalte, pregătiți de atac. Cu un gest dramatic, Juan Moreno se apropie de ușă, trase de zăvor și se aruncă într-o parte.

Taurul se avântă înainte instantaneu, cu două banderillas înfipite deja în gât, care probabil îl motivaseră să iasă așa în forță. Cum spusese și birjarul nostru din El Paso, coarnele îi fuseseră tăiate.

— Ce fel de sport e ăsta, dacă pericolul e unilateral!

Nu m-a auzit nimeni. Jos, taurul alergă spre capeadores și mătășurile lor fluturânde. Se dădură în spectacol o grămadă, ațâțându-l și dansând. Majoritatea eschivelor erau foarte elegante, dar ocazional, taurul se năpustea spre ei cu atâta viteză încât erau forțați să se ascundă în spatele unor burladeros³ late de doi metri.

Când mulțimea se plictisise, arena se umplu de sunetul trompetelor și un banderillero intră galopând în ring, răsucindu-și sulițele deasupra capului. Taurul se opri, scurmând pământul cu piciorul ca un jucător de baseball la bază. Apoi își coborî capul și scoase un muget.

În ciuda reținerilor, am descoperit că eram complet hipnotizată. Și nici nu eram singura care îmi țineam răsuflarea – arena era cufundată în tăcere. Cu toate astea, eu eram probabil singura care spera să câștige taurul.

N-a fost să fie. Cu o piruetă de care ar fi fost mândră orice balerină, bărbatul alunecă pe lângă taur, care avea acum încă două sulițe înfipite în gât. Bestia urlă din nou, de data asta de durere. Un geniu nebun inventase un mod de a dota sulițele cu pocnitori, în așa fel încât să se aprindă la impact. Sulițele tremurau cu fiecare mișcare a taurului, pocnind și fumegând dramatic.

Însoțitorul meu se întoarse spre mine.

— Nu-i așa că a fost splendid?

Strângând din dinți, am zis:

— A fost o demonstrație de îndemânare extraordinară. Și un moment absolut barbar.

Râse ca și cum i-ar fi fost milă de mine.

— Fără doar și poate, aveți dreptate. Dar în Mexic, numai două lucruri fac sângele omului să fiarbă: aventurile amoroase și coridele. Seamănă între ele. Flirtul, micile răni, dansul, darurile, e un soi de, cum se spune, seducción.

— Seducție, îl ajută Gestefeld, uitându-se spre mama de parcă i-ar fi fost rușine.

— Da, da, da! Seducție. Singura diferență e că după ce termini de sedus un taur, nu te pune nimeni să te însori. Ha! Ai să vezi. Ai să vezi.

Jos, gornistul se pornise iar, de data asta chemând picadorul. Calul de sub el era bătrân și legat la ochi, îmbrăcat într-o platoșă de piele, a cărei abilitate de a-l proteja era iluzorie în cel mai bun caz. În clipa în care picadorul înjunghie taurul cu sulița, bestia se aprinse de furie și își direcționează toată frustrarea înspre calul orb. Picadorul sări la o parte, iar taurul trânti calul de pământ cu coarnele lui boante, călcându-l în picioare în timp ce acesta necheza.

Uralele erau asurzitoare. Bărbați, femei și copii strigau de parcă ar fi avut fiecare o problemă personală cu calul. Până și Gestefeld aplauda,

deși ceva mai temperat.

Mama își acoperi gura cu mâna. Eu m-am trezit strigând:

— A fost dezgustător! A omorât calul!

— Păi da! răspunse însoțitorul meu, bățându-mă pe umăr, uimit de furia mea. Pentru asta e caballo. E bătrân, l-ar eutanasia oricum.

— Deci, după ani în care și-a servit cu loialitate stăpânii, își trăiește ultimele clipe legat la ochi și terorizat, înainte de a fi sfâșiat și de a avea parte de o moarte lentă și dureroasă! E monstruos!

El deveni deodată sumbru.

— Sunt sigur că societățile pentru drepturile animalelor nu ar permite luptele cu tauri în State. Poporul tău s-ar revolta contra lor. Și totuși, nu aveți meciuri de box cu bărbați în toată puterea care încearcă să se facă praf unul pe altul? Și nu vă îngrămădiți să vedeți execuții, uciderea legală a unor oameni tineri și sănătoși?

— La meciurile de box, toți participanții își dau consimțământul. Iar cei executați sunt criminali.

— Taurul ar fi măcelărit pentru carne, iar caii, eutanasiați pentru că sunt bătrâni. Americanii sunt martorii multor lucruri oribile care li se întâmplă altor oameni și nu îi preocupă de niciun fel. Și totuși se îngrozesc văzând că facem rost de carne pentru nevoiași și ștergem de pe fața pământului câțiva cai bătrâni. Iartă-mă dacă mi se pare că supărarea ta nu-și are rostul.

La asta n-am avut cum să-i mai răspund.

Lanzadores tocmai prindeau calul cu lasourile ca să-l scoată din arenă, când apăru un alt picador, iarăși pe un cal obosit și de-a dreptul antic. Țsta de-abia mergea și muri în același fel.

După spectacolul ăla oribil, era momentul, aparent, pentru evenimentul principal. Mulțimea striga ceva care semăna cu Muerie! Muerie!, ceea ce am presupus că înseamnă „Omoară-l!”. Judecătorul îi făcu un semn gornistului, care scoase câteva note sugrumate, și Juan Moreno se apropie.

Întâi ademeni taurul cu pelerina, întrucât, conform unei reguli bizare, matadorul nu avea voie să omoare taurul decât după atacul acestuia. Îmi părea îngrozitor de rău pentru taur, care nu părea să vadă omul ce ținea pelerina după care fugea el. Cu siguranță nu văzu nici sabia îngustă care îi intră în gât, fix între umerii masivi. Juan Moreno

străpunse inima strașnică a bestiei dintr-o singură mișcare. Înăuntru și afară. O manevră iscusită, științifică și un rar moment de compasiune. Și totuși, păru să dureze o veșnicie până ce taurul acceptă inevitabilul. Făcu doi pași. Deschise gura și linse aerul. Păși iarăși înspre ușa celulei sale și aproape ajunse la gard, unde spectatorii întinseră mâna să-i smulgă părul din coadă. Se împiedică. În sfârșit, se prăbuși și rămase nemișcat.

Mulțimea explodează, aruncând diverse daruri înspre Juan Moreno: bani, trabucuri, fructe, flori și accesorii feminine al căror loc era în dormitor. Câțiva bărbați îi aruncară sombrero scumpe, iar matadorul victorios, probabil știind câți bani făcea o pălărie bună, le azvârli înapoi, stârnind aplauze.

Între timp, lanzadores se apucaseră iarăși de treabă, târâind taurul mort afară din arenă, ca să lase loc altuia. Și o luă totul de la capăt.

— Câți tauri vor fi uciși azi?

— Sunt patru la fiecare luptă, zise Gestefeld.

— Doamne ferește! Îmi venea să vomit.

Următorul taur fu mult mai blând, de-abia alergând după capeadores. Nu atacă niciodată și nu scurmă pământul. Mulțimea îl insultă, spunându-i că e „slab ca o muiere”, și lanzadores fură nevoiți să îl lege și să-l doboare. Apoi, ce-i drept cu pricepere, îi legară picioarele, ca să nu se mai ridice.

În acel moment, clownii se grăbiră să-i smulgă sulilele zimțate din umeri și din coapse. Acestea, decorate acum și cu sângele taurului laș, fură vândute mulțimii doritoare.

Într-un final fu explicată și prezența omului cu roaba. Era măcelarul. Ucise bestia într-un mod brutal, dar iute, tăindu-i coloana vertebrală.

— Elizabeth, zise mama, mă doare capul. Cred că e de la soare și de la efortul de dimineață.

Instantaneu, ne-am ridicat toți, inclusiv eu. Recunoscătoare pentru intervenția mamei, am inventat niște scuze și am condus-o spre ieșire.

Gestefeld ne-a urmat. M-am încruntat la el, furioasă că mă supusese unor asemenea brutalități.

— N-ai de reportat ce se-ntâmplă acolo?

— Mai am un jurnalist aici. Ține el evidența pentru ziar. E american și totuși îi plac coridele aproape mai mult decât mexicanilor. S-a luptat chiar și cu toro embolado.

Văzând că nu eram dispusă să întreb, continuă:

— După luptă, scot în arenă un alt taur, cu mingi în vârfurile coarnelor. Oricine crede că poate să-l învingă e bine-venit să încerce.

— Seara amatorilor, am comentat eu.

— Precis, răspunse el, apoi tăcu o clipă. Iartă-mă că te-am adus. Dar asta e un aspect central al vieții în Mexic. Trebuie să-l vezi cel puțin odată.

Am strâns din dinți.

— Presupun că sunt recunoscătoare. Și da, mă bucur că am văzut și asta. Ce contrast cu plimbarea superbă până aici.

— Peisaje frumoase, lupte cu tauri și operă. Asta e inima Mexicului, domnișoară Bly.

— Așa o fi, domnule Gestefeld, dar trebuie să ne scuzați, cel puțin în seara asta nu ajungem la operă. Mă tem că pur și simplu nu mă simt în stare.

1 The Mexican Financier (n.tr.).

2 Atlet sau sportiv a cărui specialitate presupune aruncarea unui obiect, de exemplu, o minge, o suliță, un disc, un lasou (în sp., în original) (n.tr.).

3 Scuturi de lemn (în sp., în original) (n.tr.).

Capitolul 23

Pierduți în Mexic

După duminica aia extenuantă, m-am trezit și mai târziu ca de-obicei. Pentru prima dată în viață, mama nu a avut nimic de obiectat, întrucât și ea dormise aproape până la ora opt. Până să mă-mbrac, se făcuse deja ora zece și am decis să o luăm mai ușor, ca să am ocazia să scriu despre aventurile noastre. Mi-a luat câteva zile să scriu totul, timp în care n-am mai ieșit decât după-amiaza, plimbându-ne prin Mexico City la pas lejer. Am mai luat niște interviuri, mi-am mai notat niște lucruri și mi-am dat toată silința să scriu corect cuvintele în spaniolă. Din nefericire, întrucât eram forțată să pun întrebările în cea mai mare parte în engleză, cuvintele pe care am ajuns să le scriu cel mai corect au fost No sé – „Nu știu.”

Până duminica următoare, scrisesem trei articole, inclusiv o ripostă vehementă împotriva luptelor cu tauri. Lăsând oroarea aia în urmă, am explorat diverse biserici și muzeul. Nici acolo n-am putut scăpa de semnele clare ale cruzimii oamenilor. Am văzut o piatră de sacrificiu masivă, care, până recent, făcuse parte din biserică, dar acum era expusă în muzeu, cu extraordinara declarație că cincizeci de mii de oameni fuseseră sacrificați pe ea. Decorată cu gravuri cu soarele și luna, siluete umane și hieroglifice stranii, avea o gaură nefinisată în centru. „Pentru sânge” ni s-a spus.

Uitându-mă la portretele soldaților spanioli în armură și ale aborigenilor cu scuturile lor cu pene, contrastul m-a făcut să simt un junghi în inimă. Era atât de clar cui aparțineau respectul și compasiunea mea, încât, când am văzut într-o zi copacul sub care se spunea că ar fi plâns Cortés după confruntarea din Noaptea Tristă¹, nu m-a mișcat câtuși de puțin.

Ne-am dus la teatru și a fost la fel de palpitant să vedem respectul deosebit pe care îl aveau mexicanii față de poveștile ce se desfășurau pe scenă, ca și cum le-am fi înțeles noi însene. La operă mi-a plăcut și mai mult, nefiind convinsă că înțelegea cineva ceva. Între acte, mama și cu mine încercam să punem laolaltă firul narativ din inflexiunea vocilor tenorului și divei.

Prima dată când l-am văzut pe președinte a fost în timpul unei piese la Teatrul Național. Sucindu-mi gâtul de pe locul de lângă fosa orchestrei, l-am studiat. El Prezidente Diaz părea mai mult britanic decât mexican, cu mustața lui stufoasă cu vârfurile răsucite și părul alb, tuns scurt.

— Deci așa arată un dictator, am remarcat eu.

Multe capete s-au întors spre mine, iar în privirea lor apăsătoare erau clare și cenzura, și teama.

Mama și cu mine mâncam des în oraș, la invitația cunoștințelor noastre, a căror număr se afla în continuă creștere: señor Garcia, domnul Gestefeld și neiertătoarea doamnă Carter. Începură să roiască bărbații în jurul meu ca muștele. Cred că profundul meu dezinteres le oferea o provocare neintenționată, dar irezistibilă. Oricât ar fi fost de romantică o aventură furtunoasă în Mexic, n-aveam nicio intenție de a „cădea” pentru niciunul dintre ei.

Unul dintre potențialii mei amorezi ne făcu totuși să râdem. Vrând să mă impresioneze, comandase mai multe cearșafuri și batiste brodate cu inițialele mele. Dar întrucât crezuse că numele meu chiar era Nellie Bly, m-am trezit cu o valiză plină de lenjerii de pat brodate superb cu N.B.!

Cea mai mare tentație cu care m-am confruntat a fost tutunul. În Mexic, toată lumea fuma. Toată lumea. Crezusem că eram obișnuită cu fumul în Pittsburgh, unde aerul era murdar indiferent dacă se fuma sau nu. Dar Mexic îmi deschise ochii. În America, o femei care fuma era mai des condamnată decât admirată. Lucrurile nu stăteau așa în Mexic, unde o femeie nu era ea însăși fără un trabuc între dinți.

Nicăieri în Mexic nu puteai scăpa de tutun. Nici la teatru, nici în tren – nici măcar la biserică! Era preocuparea favorită a tuturor, dându-le ceva de făcut cu mâinile. Vedeai până și copii scoțând nori mici de fum. Fiind înconjurată de el din toate părțile, mă tenta să-l încerc. Deveni cu atât mai ispititor când doamna Carter mă informă că avea abilitatea de a reduce apetitul. Întrucât stomacul meu încă era în război cu mâncarea mexicană, îmi surâdea posibilitatea de a-mi fi foame mai rar. Dar prezența mamei și rezultatul calculului pe care l-am făcut încercând să aflu cât m-ar fi costat acest obicei mă ajutară să mă las înainte de-a-ncepe.

Celălalt mare viciu al societății mexicane era loteria. Promițând un milion de pesos mâine pentru un singur pesos azi, femei și copii vindeau bilete pentru această mare minciună prin tot orașul.

Imaginându-mi bărbați bogați sporindu-și averea cu fiecare bilet, mă umpleam de nervi de fiecare dată când le vedeam.

Am început să frecventăm diverse localuri, mai mult pentru reputația lor decât pentru mâncare. Unul dintre lucrurile care îmi făceau deosebită plăcere în Mexico City era numele diverselor întreprinderi. Proprietara casei în care stăteam își făcea cumpărăturile la Coadă Diavolului. Eu îmi făcusem la comandă o pereche de pantofi la Cizma de Aur și cumpărasem o bluză nouă de la Calea Spre Frumusețe e Prin Portofel. Dacă ne era sete și ne săturasem de Mijo, puteam vizita în schimb Tentația, Reforma, Dinamita sau Noaptea de Crăciun, toate aflate pe strada Spinării Sfântului Duh, de partea cealaltă a Podului Lemnelor de Foc. Preferata mea era Cafeneaua Micului Iad.

Într-o după-amiază, stăteam pe terasă la Micul Iad, privind parada umanității, când am suspinat adânc.

— Ce cauți aici?

Surprinsă, mama răspunse:

— Jurnalism.

— Da, despre aceleași prostii la care pun botul turiștii ca toți ceilalți.

Mi-am deschis carnetul și am început să frunzăresc paginile.

— Îți pasă cuiva că mai stă doctorul Waterman în Mexic o vreme, cu toate că prietenul lui, domnul McGill din Freeport, Pennsylvania, va face o oprire la minele sale de argint din Durango, înainte de a se duce acasă? Sau că domnul Frederick Church din New York, faimosul pictor de peisaje, și-a adus familia cu el în a doua sa vizită în Mexic? Sau că nimeni nu l-a văzut pe scriitorul Joaquin Miller, cu toate că ar fi ajuns, chipurile, pe data de opt, dar nu s-a înregistrat în niciun hotel și a tăiat legătura cu toți cunoscuții?

— Respect un bărbat care nu se folosește de faima lui când călătorește, zise mama.

Scuturând din cap, am închis agenda.

— Nu asta e ideea. Iată-mă, regurgitând prostii despre diverși americani veniți în Mexic, fix cum mi-am promis că nu fac. Am crezut că am să descopăr o știre adevărată, nu doar platitudini pentru turiști.

— Că vorbim de descoperit, spuse mama, cu o notă de ironie, nu cred că ar fi scris altcineva despre toate oasele acelea care s-au găsit în timpul săpăturilor pentru noul hotel.

I-am ignorat momentul umoristic.

— De ce am venit aici? De ce nu m-am dus în Franța sau Italia? Ce, aud că vorbesc Tom și Tony despre Mexic și de-odată mă trezesc că plec într-o misiune, într-un fel de cruciadă? Numai că nu eliberez pe nimeni, decât pe mine însămi de propria stare depresivă. N-am găsit nicio știre cu adevărat importantă. Acum mă-ntreb dacă n-am fugit spre Mexic, ci de acasă, pentru că nu mă pricep la asta.

Mama nu mă îmbrățișă și nici nu mă înăbuși cu pupici. Din contră, răspunse pe un ton destul de dur:

— Elizabeth. Ai un talent unic. Nu îți faci planuri ca majoritatea oamenilor. Nu faci același lucru, zi după zi, de dragul unui singur scop. Nu. Tu ești inspirația personificată. Ești în stare să prinzi fulgerul în căușul palmei. Dispare cât ai clipi, dar în locul acela dintre lumină și întuneric, tu găsești mereu un adevăr, un fapt – o poveste care trebuie spusă. Dar nu poți ordona fulgerului să trăsnească. Poți numai să-l aștepți. Pe baza inspirației ai ajuns până aici. Ai încredere că te va purta în continuare.

Întorcându-mă cu spatele, m-am șters la ochi, simțindu-mă surprinzător de vulnerabilă. Era una să fii iubit și cu totul altceva să fii înțeleș.

* * *

Lovitura de fulger, când se ivi, veni sub forma unei știri literalmente explozive, cu un efect asupra cititorilor de acasă. Prima dată am auzit de ea la Mijo, când Gestefeld a zis:

— Domnișoară Cochrane, ești din Pittsburgh. Te duci la înmormântare mâine?

— Înmormântare? am întrebat, scoțând imediat agenda.

— Pentru Jacob Heiney, spuse el, de parcă asta ar fi explicat tot. Văzând cum mă uitam la el, adăugă: A avut loc un accident ieri, pe Calea Ferată Națională. Un pompier aborigen și un inginer american au fost uciși. Inginerul era din Pittsburgh.

— Oh! Ce s-a-ntâmplat?

— Un foc în locomotivă. A explodat boilerul. Se întâmplă des și sunt multe cazuri neraportate. Hm. Poți scoate un articol din asta. Mă rog,

guvernul mexican îi va elibera cadavrul și înmormântarea va avea loc în după-amiaza asta. M-am gândit că ai vrea să te duci.

— Mulțumesc! am zis cu aplomb.

Mi-a spus numele bisericii și am dat să plec, vrând să fac niște cercetări, după care m-am oprit.

— Băstinașul ce-a pățit?

— Hm? A, ca de obicei, l-au îngropat la cimitirul săracilor.

La început am crezut că din contrastul ăla avea să se tragă reportajul meu: un mexican azvârlit într-o groapă comună, cu alții ca el, în timp ce străinul alb avea parte de servicii funerare oficiale. Dar în ziua aia am învățat să nu-mi fac o idee rigidă despre perspectiva din care aveam să privesc o asemenea istorie până nu făcusem rost de toate detaliile. În loc, am sădit prima sămânță a recoltei periculoase pe care aveam să o culeg în Mexic.

M-am dus la înmormântare în după-amiaza aia. Cât așteptam să ajungă sicriul, am găsit alți angajați americani ai companiei de căi ferate pe care să-i intervievez. Majoritatea erau membri ai sindicatului mecanicilor de locomotivă și veniseră știind că numai din mila Domnului nu fuseseră ei înșiși victimele unui asemenea incident. Răposatul avea printre ei o reputație bună și venise în Mexic cu intenția de a-și susține financiar tatăl bolnav, care trăia în Allegheny. Unul dintre ceilalți ingineri îmi spuse:

— Voia să pună deoparte suficienți bani încât, dacă ar fi fost să pățească el ceva, bătrânul să se poată descurca singur. Mare păcat că taică-său n-o să-și mai poată vedea niciodată fiul. Sau măcar sicriul.

Până la urmă, niciunul dintre noi nu văzu sicriul în ziua aceea. Timpul se scurse, florile se ofiliră și totuși rămășițele decedatului nu ajunseră la propria lor înmormântare. Într-un final, cineva trimise vorbă la primărie să întrebe unde era cadavrul. Dar funcționarul responsabil plecase la călărit și nimeni nu era dispus să ni-l dea în primire pe domnul Heiney fără permisiunea șefului.

Era de înțeles că existau niște resentimente, atât pentru timpul pierdut, cât și în legătură cu lipsa de respect față de decedat. Poate că pe el nu-l deranja, dar îndoliații erau de altă părere. Cineva trebuia să acționeze.

Ceea ce fusese o simplă poveste de interes public a devenit brusc ceva mai mult. Când s-a organizat în seara aceea un „comitet al indignării”, m-am dus și eu, ținând seama de cine era calm și cine furios. Vocile mai

ridicate aparțineau unor femei, ceea ce mie mi s-a părut foarte interesant. Într-un final, s-a luat hotărârea că un grup select avea să se adreseze ambasadorului Statelor Unite în Mexic, ministrul Henry Jackson.

În dimineața următoare am urmat delegația până în biroul ambasadorului. Tocmai se întorsese din Veracruz, unde avusese loc un omor din culpă: un bărbat de culoare, bucătar pe tren, fusese împușcat cu propria armă în timp ce instruia un băiat mexican în arta vânătorii. Așadar, ministrul avea deja o stare de spirit destul de proastă, când începu să îmi se povestească despre înmormântarea anulată.

— Cercetăm situația imediat, spuse el și îmi solicită secretarului, un anume domn Morgan, să grăbească lucrurile.

Dar guvernul mexican nu se grăbi cine știe ce. De fapt, cadavrul nu fu eliberat decât odată ce domnul Morgan îmi amenințase cu un incident diplomatic.

Fiind de față la venirea sicriului, am auzit un reprezentant al oficialității spunându-i preotului care ținea slujba:

— Mantenga el ataúd cerrado.

Spaniola mea nu se îmbunătățise cine știe ce, dar reținusem un cuvânt din prima noastră expediție. Ataúd însemna „sicriu”. Și după ce ne fusese refuzată intrarea în atâtea magazine și restaurante în timpul siestei de după-amiază, recunoșteam și cerrado. Însemna „închis”. Reprezentantul îmi spusese preotului să țină sicriul închis. Mai mult, o făcuse cu deosebită seriozitate, chiar acolo unde nu i-ar fi putut auzi nimeni, exceptându-mă pe mine, pe care nu mă luau în seamă din cauza vârstei și a sexului.

Interesant.

Înmormântarea fu sumbră. Toți își aduseră omagiile, iar ministrul Jackson chiar se ridică să spună câteva cuvinte. Femei cu voaluri pe față scuturau din cap și repetau cu tristețe Ay, ay, ceea ce înțelegeam a fi o expresie de părere de rău. După ce s-a terminat, l-am încolțit pe Gestefeld, care nu fusese prezent în după-amiaza anterioară. Decalajul făcuse din asta o poveste care ar fi meritat cel puțin jumătate de coloană.

Trăgându-l la o parte, am zis:

— Ceva nu-i în regulă.

— Ce?

— Cu cadavrul. Ceva nu e în regulă.

I-am spus ce auzisem.

— Sigur că nu vor să fie deschis sicriul, se încruntă el confuz. Omul a murit într-un incendiu.

— Și preotul știa deja. E ceva la mijloc. I-a spus-o de parcă s-ar fi ascuns, nu e vorba doar de sensibilitatea cetățenilor americani.

Gestefeld recunoscuse instinctul unui coleg de breaslă. Luându-mă de braț, zise:

— Plângi.

După un moment de șoc, am izbucnit în lacrimi sau ceva pe-aproape. Ducându-mă până în capătul bisericii, îi ceru preotului, pe un ton blând, să-mi permită să fiu singură cu decedatul pentru câteva clipe. Nu eram sigură, dar mi se părea că-i dă impresia că fusesem amanta inginerului. Foarte înțelegător, preotul se scuza.

— Bine jucat, spuse Gestefeld. Actriță să te faci!

— Nu, mersi.

Adunându-mă, am încercat să deschid capacul sicriului, doar ca să descopăr că fusese bătut în cuie.

— Al naibii! zise Gestefeld, pe care nu părea să-l deranjeze ideea de a înjura într-o biserică. O să facem zgomot.

Scoase din buzunarul hainei un briceag.

— Grăbește-te, am zis, privind împrejur.

Se apucă de treabă, strecurând lama cuțitului sub fiecare cui, permițând capacului să se ridice doar cât să putem privi înăuntru.

O singură privire fu mai mult decât suficient. Nu știu ce mă așteptasem să văd, dar cu siguranță nu fusesem pregătită pentru asta. Gestefeld șuiera printre dinți.

Mortul era cu siguranță acolo, de nerecunoscut din pricina arsurilor. Dar nu de aici se trăgea oroarea. Scena amintea de un abator. Extremitățile lui Heiney fuseseră tăiate cu ceva, iar cavitatea toracică deschisă și întoarsă pe dos. Bucăți din el fuseseră îngrămădite în sicriu în poziții bizare: avea un picior lângă cap și o palmă, cu degete cu tot, lângă umăr.

Simțeam că mi se face rău. Gestefeld închise capacul la loc. Exact atunci s-a-ntors preotul și nu mi-a fost deloc greu să par profund tulburată când Gestefeld i-a mulțumit și s-a oferit să mă conducă spre ușă.

Odată ajunși în stradă, mi-am revenit suficient cât să întreb:

— De ce ar face așa ceva?

Gestefeld era și el destul de palid.

— Hai să aflăm!

Vreo două întrebări discrete pe la cunoștințele lui de la primărie și povestea ieși la lumină. Aparent, mortul fusese scos din sicriu vineri, dintr-un motiv oarecare și lăsat așa toată ziua de sâmbătă. Când încercaseră să-l bage înapoi în sicriu duminică dimineață, descoperiseră că se umflase atât de tare, încât nu mai încăpea. Se gândiseră cumpere un sicriu mai mare, dar nu primiseră aprobare de la superiori. Tot mai căutau o soluție când venise amenințarea domnului Morgan și atunci mexicanii, de disperare, tăiaseră cadavrul în bucăți, îl băgaseră cu forța în sicriul original și bătuseră capacul în cuie, ca să nu scandalizeze lumea.

Era, până la urmă, un scandal. Și o poveste de senzație. Așa că am fost șocată când am citit ediția de vineri a ziarului Două Republici și am văzut numele domnului Heiney, fără nicio mențiune a dezmembrării cadavrului!

Am dat fuga până la Mijo, să-l trag la răspundere pe editor.

— Cum ai putut omite un așa fapt?

— N-am ascuns nimic important, obiectă Gestefeld, vizibil preocupat de tonul meu, făcându-mi semn cu mâna să mă liniștesc. Am scris despre amânarea înmormântării și despre proteste.

— Dar nu despre faptul că l-au mutilat!

Nu mai văzusem niciodată expresia aia pe chipul lui.

— Sunt forțat să pășesc foarte atent, domnișoară Cochrane.

— Cum adică?

— Adică: sunt editorul unui ziar în limba engleză, în Mexic. Chiar și dacă nu le iau banii, cum fac mulți, am totuși nevoie de bunăvoința guvernului.

L-am fixat cu privirea.

— Și?

— Și povestea asta pune guvernul într-o lumină nefavorabilă.

— Scoate la iveală o nedreptate despre care guvernul ar trebui să fie bucuros să afle, ca să poată să-i dea afară!

— Crezi că au făcut asta de capul lor? Nu erau dispuși să miște un deget cât plecase șeful la plimbare și crezi că și-ar risca reputația făcând ce-au făcut fără să li se spună?

— Atunci și șeful ar trebui concediat!

— Aici nu merge așa.

Scoase cutia de țigări și aprinse una, trăgând adânc fumul în piept.

— Acum două săptămâni, editorul ziarului La Crónica Tribunales – Cronica Judecătorească – a fost denunțat și închis.

— Pentru ce crimă?

— Pentru că a scris despre verdictul unui judecător. Nu și-a exprimat nicio opinie cu privire la corectitudinea deciziei. Pur și simplu a scris despre ea. Îl vor elibera, în timp. Dar a avut noroc.

— Cum așa?

Cu ochii pe țigară, îmi răspunse aproape șoptind.

— Cunoșteam cândva un om care avea un magazin cu băuturi alcoolice, pe nume José Fausto. Numele ăla înseamnă norocos, dar n-a fost suficient de norocos cât să-și poată permite să vorbească de rău guvernul fără consecințe. Într-o noapte, a intrat un bărbat și i-a cerut un whisky. Când José s-a dus să i-l aducă, a fost împușcat în spate. De mai multe ori.

— Și criminalul n-a fost arestat?

— Cine l-ar fi arestat pe unul dintre Serenos?

Mi s-a tăiat răsuflarea.

— Era polițist?

— Era și mai e și-acum. A fost arestat și eliberat din lipsă de dovezi. Nu suportă să fie puși într-o lumină proastă. Aș vrea să nu-ți fi spus de înmormântare, adăugă el, scuturând din cap.

Am lovit cu pumnii în masa dintre noi.

— De ce, ca să nu iasă asta la iveală?

— Eu mă bucur întotdeauna când se dezvăluie un adevăr. Dar lasă-mă să te-ntreb, ai de gând să – normal că da. Mai bine spus, cum ai de gând să scrii despre asta?

— Așa cum s-a-ntâmpat!

Gestefeld își încreți buzele.

— Domnișoară Cochrane, te rog să-mi accepți sfatul. Ai grijă! Scrie articolul sigur. Dar scrie-l cu tact. Și pentru numele lui Dumnezeu, evită să descrii felul în care au tratat cadavrul!

Să omit elementul cel mai bătător la ochi din toată tragedia? Deja îmi imaginam titlul lui Madden: Cadavru Mutilat Îngrozitor Înainte De

Înmormântare! Dar Gestefeld era atât de insistent încât i-am promis că îi iau sfatul în considerare. A părut ușurat.

M-am dus acasă și am scris articolul fix cum am vrut eu. Așa cum ar fi trebuit să-l scrie Nellie Bly.

Depeșa l-a publicat la finalul lunii. Avea să mai dureze o lună până să mă ajungă din urmă consecințele, ca valurile care se formează pe suprafața apei atunci când arunci o piatră.

1 La Noche Triste, 30 iunie – 1 iulie 1520 (n.tr.).

Capitolul 24

Necurat

M-am obișnuit treptat cu ritmul orașului. Peste drum de catedrală cânta o formație muzicală în serile de duminică, marți și joi. Lunea, toate formele de divertisment public erau suspendate și majoritatea restaurantelor erau închise, fiind considerată normală luarea meselor la domiciliu.

Pe de altă parte, normele sociale dictau scăldarea în afara domiciliului. Mai exact la băile publice. Instalațiile sanitare din Mexico City nu inspirau cine știe ce încredere, ceea ce explica pasiunea localnicilor pentru apa de colonie și fumatul obsesiv. Majoritatea oamenilor considerau, în mod evident, că era preferabil să-și inunde nările cu mirosul de tutun decât cu duhoarea semenilor lor.

Și totuși, cel puțin odată pe săptămână, bărbații și femeile porneau în direcția celei mai apropiate băi publice, ca în Roma antică. Era un tablou care-ți lua ochii: toate señoritele, delicate și grațioase, târându-se până în capătul străzii, cu părul ciufulit, cu servitoarele din urmă, cărând haine și prosoape.

Neavând servitoare, mama și cu mine eram frecvent privite cu dispreț pentru faptul că ne căram propriile prosoape, săpunuri și alte accesorii relevante. O adevărată doamnă nu căra niciodată nimic de una singură. Nici măcar umbrela. La un moment dat, mama rămase câțiva pași în urmă și tocmai mă întrebam de ce, când am realizat că se dădea drept servitoarea mea. Pentru un moment, am fost tentată să o las să pretindă, dar latura mea mai bună a ieșit la-naintare și am încetinit, ca să merg alături de ea.

— Trebuie doar să ridicăm fruntea sus și să strângem din dinți, am zis. Băile în sine erau destul de plăcute, deși trebuia să mă întreb dacă doamnele din cartier n-ar fi preferat să se scalde în propriile case, cum făceau bogații. Mi-a trebuit cea mai mare parte a săptămânii să realizez că s-ar fi putut să mai fie și altceva la mijloc, dar când mi-a picat în sfârșit fisa, a fost de parcă ieșise în sfârșit soarele dintre nori. Oh! Aici vin femeile să socializeze, departe de compania bărbaților!

Ăsta era unul dintre motivele principale pentru care nu mă interesa o aventură amoroasă în Mexic: felul în care erau tratate femeile. Fetele erau considerate gata de măritiş la doisprezece ani, iar băieţii la treisprezece, ceea ce transforma în buni femeile de treizeci şi cinci de ani. Suspectam în secret că bărbaţii preferau neveste tinere din pricina mustăţilor stufoase care începeau să le crească femeilor pe la treizeci de ani, adesea cu mult mai bogate decât cele ale soţilor lor.

Şi totuşi, fetele şi băieţii erau separaţi unii de alţii din fragedă pruncie. Şi la şcoală se duceau separat, aşa cum se procedase şi în America, cu cincizeci de ani în urmă. Pe urmă, în secunda în care atingeau o vârstă „măritabilă”, îşi făceau curte în mijlocul străzii. Julieta stătea la fereastra cu gratii, zdrăngănind la chitară. Dacă era la etaj, Romeo îi scria bileţele, legându-le la capătul unei sfori, ca ea să le poată trage până sus. Dacă avea iatacul la nivelul străzii, stăteau de vorbă direct şi chiar se ţineau de mână printre bare. Aşa mergeau lucrurile toată ziua şi toată noaptea. Uneori, ajungeau doi flăcăi în acelaşi timp şi atunci se lăsa pe loc cu un duel pentru dragostea ei.

Dacă un băiat era serios, îl aborda pe tatăl fetei. Dacă acesta refuza, tânărul avea dreptul să redacteze un document scris conform căruia tatăl stătea în calea fericirii fiică-sii, iar apoi putea cere permisiunea bisericii să fugă cu ea în lume. Manevra asta îi forţa adeseori mâna tatălui, obligându-l să lase fata să se mărite.

În orice caz, odată primit acordul tatălui, avea întâi loc cununia la starea civilă, iar apoi, o zi sau o săptămână, sau o lună mai târziu, o nuntă fastuoasă la biserică. Îmbrăcată în brocart alb de cea mai înaltă calitate, mireasa era omagiată de toţi nuntaşii.

Totuşi, odată măritată, mireasa mexicană nu mai rămânea cu nimic. Hainele erau toate returnate părinţilor. Nu avea acces la zestre până după moartea acestora. Până atunci, depindea de soţ pentru absolut orice.

Ca atare, avea obligaţia de a trăi o viaţă complet izolată. Din câte îmi dădeam seama, o soţie mexicană avea voie să mănânce, să bea, să doarmă şi să fumeze, dar nu i se permitea să petreacă timp decât în compania câtorva femei şi absolut, în niciun caz, în cea a bărbaţilor. Bărbaţii îşi lăsau adesea soţiile acasă şi se duceau la teatru sau la coride cu prietenii. Sau cu amantele.

Odată ce am realizat asta, mi s-a părut că fusesem extraordinar de proastă să nu-nțeleg de ce nu le deranja faptul că nu aveau instalații sanitare în casă. Băile publice le ofereau un pretext sub care să petreacă timp cu alte femei fără a ridica suspiciuni, singura lor șansă de a socializa pur și simplu.

Într-o dimineață, în timp ce mama și cu mine ne spălam în două căzi identice, una lângă alta, am adus vorba de asta.

— Ce îngrozitor, să ai un soț așa de paranoic încât nu poți să stai nici cu prietenele!

— Da, spuse mama.

— Vreau să zic, care-i scopul vieții atunci? Ce oribil, să-ți irosești toată viața așteptând să-ți se dea voie s-o trăiești!

— Am înțeles, Elizabeth.

Neobservând iritarea din tonul ei, am trântit în continuare.

— Și ce e în neregulă cu bărbații, dacă ei asta vor? Să n-ai nici pic de încredere în persoana cu care își împart viața, căreia i-au promis dragoste și respect!

— Da, Elizabeth.

— Dar adevărata problemă e a femeilor. Nu s-ar putea întâmpla nimic fără voia lor.

M-am ridicat, stropind cu apă peste tot.

— Ăsta-i baiul! Femeile ar trebui să se adune și să-și ceară drepturile!

— Poate o vor face.

— Ar trebui să scriu despre asta.

— Te rog să te abții.

Asta m-a blocat.

— Poftim?

— Nu scrie o chemare la arme pentru femeile mexicane.

— Și de ce nu, mă rog?

— N-or să-ți mulțumească.

— Nu vreau să-mi mulțumească. Vreau să le îndemn să acționeze.

— Ai să faci fix pe dos. Te vor detesta.

M-am aplecat peste marginea căzii, ca s-o fixez cu privirea.

— De ce?

— Pentru că, la fel ca tine, vor simți că n-au nevoie să le protejeze nimeni.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Și că tot vorbim, nici eu n-am nevoie să fiu protejată, Elizabeth. Iartă-mă. Nellie.

M-a usturat felul în care a spus-o. Eram complet confuză.

— Mamă?

— Ai spus că nu ai nevoie de protecția mea. Ei bine, nici mie nu-mi trebuie a ta.

— N-am nici cea mai vagă idee despre ce vorbești.

— Vorbesesc despre faptul că tot aduci vorba de el.

— Cine?

Mi-a aruncat o privire dură. Încruntându-mă, m-am zbatut să-mi dau seama despre ce vorbea. Apoi mi-a venit o idee vagă.

— Ford?

— Da. Tatăl tău vitreg.

— Nu aduc mereu vorba de el.

— Ba sigur că da. Fiecare comentariu pe care îl faci despre femeile care le permit bărbaților să le domine, să le controleze, să le abuzeze – toate, până la ultimul, sunt la adresa mea.

Eram sincer șocată.

— Mamă, nu! Ca să știi, timpul nostru petrecut cu Ford m-a făcut să văd povara femeilor cu mai multă claritate. Iar tu ai făcut ce n-au putut face niciunele dintre femeile astea. Te-ai eliberat!

Asta o mai împacă puțin. Totuși, după tensiunea din maxilar era clar că încă era indispusă. Ca Harry, se enerva greu. Ca mine, îi trecea greu.

Dar cu subiectul abordat, venise momentul să-i pun o întrebare care mă apăsa de ceva timp.

— Mamă, de ce nu-i spui niciodată pe nume?

Nările i se dilatără.

— Credeam că e evident.

— Nu pe el, am zis repede. Pe tata. Ori îi spui „tatăl tău” ori îi spui „judecătorul”. Niciodată Michael.

— Michael era numele soțului meu.

I s-a prins un nod în gât când a spus-o și m-am întrebat de ce. Desigur că Michael era numele soțului ei. Era tatăl meu... N-avea nicio logică.

Ridicându-se din cadă, se întinse după halat.

— Hai. Am face bine să ne îmbrăcăm și să găsim un restaurant cu niște mâncare decentă. Aș încerca chiar și supă cu tortilla pe care a recomandat-o domnul Garcia.

Înșind și eu din cadă, cu apa curgând de pe mine, mi-am amintit brusc că fusese văduvă înainte să se mărite cu tata.

— Adică domnul Cummings! Și pe el îl chema Michael!

Se împiedică.

— Da, spuse ea, scurt, apoi se retrase în spatele unui paravan, ca să se usuce și să se îmbrace.

În spatele propriului meu paravan, am procedat la fel, cu fruntea încrețită. Mama nu vorbea niciodată despre primul ei soț. Nici nu-mi aminteam să-i fi auzit vreodată numele înaintea procesului de divorț, în cadrul căruia fusese interogată cu privire la căsătoriile anterioare. Începură să-mi ardă obrazii. Așa pragmatică cum eram, nu-mi trecuse niciodată prin cap că mama ar fi iubit vreodată pe altcineva în afară de tata. Ce perspectivă puerilă. Mă simțeam ca o idioată. Desigur că mama își iubise primul soț. Ceea ce ridică o nouă întrebare.

Odată aflate în aer liber, i-am sugerat să facem o plimbare înainte de prânz. Mergeam prin parc, în lumina orbitoare a soarelui de amiază, când am întrebat:

— L-ai iubit pe tata?

Tresări și, pentru o clipă, păru ofensată. Apoi se înmuie.

— Sigur că da, Elizabeth.

— Dar nu la fel ca pe domnul Cummings.

Fu tăcută multă vreme.

— L-am iubit pe Michael cum iubești în tinerețe. Dragostea mea pentru tatăl tău a fost una mai matură. Ceea ce i s-a potrivit, pentru că trăise deja o viață întreagă până să dea de mine. Nu-l interesau apucăturile copilărești. Voia pe cineva care să ia cu ușurință locul soției pe care o pierduse. Pe când eu nu voiam să fiu singură și nu voiam pe nimeni care să-l înlocuiască pe Michael. Pe cale de consecință, i-am făcut judecătorului loc altundeva în inima mea, ceea ce a dus la o căsnicie reușită.

— Numele mijlociu al lui Harry e Cummings, am observat eu, brusc.

Dădu din cap.

— După cum și pe Catherine am botezat-o după prima soție a tatălui tău. Inițial, n-am fost de acord. Dar el a vrut ca ea să aibă un punct de legătură cu restul vieții lui și într-un final am decis să mă simt onorată că voia să împartă asta cu mine. Desigur, fraților și surorilor tale vitrege nu le-a convenit. Cred că acela a fost momentul care l-a întors pe Robert

împotriva noastră. Nu numai că o înlocuisem pe mama lui în patul judecătorului, dar îi uzurpasem până și numele. Una dintre multele surse ale resentimentelor lor față de mine.

— Față de noi toți, am zis.

Mă luă de mână.

— N-a fost niciodată ațintit asupra ta. Nu pot să-mi închipui, dac-aș fi murit eu în locul tatălui tău, că te-ar fi respins așa. Pe mine m-au perceput ca fiind nesinceră și profitoare. Tu ai fost pur și simplu prinsă la mijloc, atât.

— Pe tata ar fi trebuit să se supere, nu pe tine.

— Ah, erau. Dar se gândeau că e prea bătrân și prins în vraja unei zdrențe nenorocite.

M-a șocat felul în care s-a descris.

— Mamă!

Îmi interpretează greșit reacția.

— Nu toți, evident. Doar cei mai mari. Nu l-au iertat niciodată că s-a recăsătorit.

— Închipuie-ți. Să fii supărat pe tata! am zis, simțind că mi se luase o piatră de pe suflet în urma conversației.

— Mm, spuse mama, printre dinți.

Expresia ei îmi dădu de gândit.

— Mamă – ești și tu supărată pe tata?

— Elizabeth, fierb de nervi.

Dintr-o dată, ca boilerul care îl incinerase pe domnul Heiney, mama pur și simplu explodează.

— Stau trează noaptea și mă cert cu el în sinea mea! Judecător într-adevăr! Așa de mândru era de titlul ăla. Apogeul îngâmfării. Un morar care a strâns o mică avere și pe care l-au făcut magistrat. Și totuși, a murit fără testament. Fără testament! Ce fel de judecător nu lasă testament? Ce fel de tată moare fără să le lase ceva copiilor?

Cincisprezece ani de frustrări înăbușite se revărsau în sfârșit.

— Știi că Robert își spune moșier acum. Fix ca taică-său, mai preocupat de ideea de a fi văzut drept important și bun, decât cu obligația de a face bine.

— Mamă, a fost un om bun...

— A fost, recunosc eu, puțin înțepată. A fost mai mult de atât. A fost iubit. Și a avut grijă de copiii lui cu Catherine. Tatăl tău s-a însurat cu

mine ca să îl ajut să-i crească, deși Maryann era doar cu puțin mai tânără decât mine. A fost atât de grijuliu cu copiii din prima căsătorie. Dar nu cu noi. Nici măcar nu s-a gândit. Cum au putut copiii lui să creadă că eram profitoare, când nici nu l-am forțat să-și scrie testamentul! Ce mamă vitregă malefică am mai fost și eu!

Își aruncă mâinile în aer.

— Din cauza necugetării lui, după ce a murit, n-am rămas cu nimic. Văduvă de două ori, cu cinci copii de care să am grijă. Fără niciun ban, dată afară din propria casă, nevoită să trăiesc din pensia de urmaș.

— Așa că te-ai măritat iar.

— Tatăl tău nu mi-a lăsat nicio alternativă! spuse ea, cu furie. În lumea asta, n-aș fi valorat nimic fără un soț. Aveam nevoie de un protector.

— Și te-ai ales cu Ford.

Ajunsesem în sfârșit la el. Tatăl meu vitreg, Jack Ford.

— Dai vina pe tata pentru el?

Asta i-a pus capac. Simțeam că știam ce avea să răspundă și am fost surprinsă când a recunoscut.

— Uneori. Cu siguranță din cauza lui am ajuns în postura în care am fost nevoită să mă mărit iar. Dar nu. Nu putem da vina pe tatăl tău pentru Ford. Aia a fost greșeala mea. Și ai plătit tu pentru ea, adăugă, privindu-mă cu regret.

Apoi, apărându-se, spuse:

— Nu că am avut de ales, la nici opt ani după război, cu toți bărbații cumsecade ori morți, ori deja însurați. Iar Ford nu pretindea nimic. Un văduv îndemânatic și care vorbea fără ocolișuri. Și mă voia pe mine. Habar n-ai ce ispititor a fost.

— Știai că bea, am zis, încercând să nu îmi las observația să sune ca și cum o acuzam.

Din fericire, nu interpretează lucrurile așa.

— Și Michael bea. Domnul Cummings, adică. Și tatăl tău, cu toate că nu des. Aproape toți bărbații care luptaseră în război beau. Nu l-am văzut ca pe un viciu de nedepășit.

Privirea i se întunecă.

— Pur și simplu n-am realizat cât de profundă era dependența lui. Și nici nu mai fusese vreun bărbat violent cu mine înainte. Înainte de Ford, consideram că orice femeie cu ochii vineți pur și simplu trebuia să fi

fost mai puțin isteță, mai puțin chibzuită în alegeri, mai puțin atentă în viață. Cât de prostesc pare acum...

Întinse mâna să-mi netezească bretonul, apoi mă mângâie pe cap.

— Îmi pare rău că te-a marcat atât.

Natura mea sfidătoare, deși temperată pentru moment, era în continuare prezentă.

— Oare m-a marcat? De ce? Fiindcă nu m-am măritat încă cu Tom sau Tony...

— Vorbesc despre articolele pe care le scrii. Știu că ești mândră de ele, dar regret că eu sunt responsabilă pentru interesul tău față de drepturile femeilor.

— Responsabilă?!

— Eu l-am adus pe Ford în viețile noastre.

— Mamă!

M-am oprit pe iarbă și m-am întors s-o privesc direct, cu mâinile în șolduri.

— Ford nu mă definește! Nimeni nu are o viață ușoară – cel puțin nimeni a cărui viață merită trăită. Nu e nevoie de un bărbat ca Ford să mă facă să-mi pese de problemele femeilor. Chiar eu sunt femeie și trăim într-o epocă a cărei direcție este spre egalitate și libertate. Doar pentru că nu mai e legală sclavia, asta înseamnă că nu mai trebuie să ne luptăm cu alte nedreptăți? am scuturat cu încăpățănare din cap. Îmi pare rău doar că a trebuit să-l înduri pe Ford atâta timp. Îmi pare rău că nu te-am putut proteja mai bine.

— Pink...

Încă nu plângea de-a binelea, dar avea lacrimi în ochi. Și în ai mei. Îmi aminteam o noapte în care Ford o bătuse. Încercase să ne trimită la un vecin, dar Ford ne ordonase să stăm și să privim. „Trebuie să știe și ei ce se întâmplă”, îi spusese, scoțându-și cureaua.

— Făceam și eu ce puteam, am zis eu, pe un ton rugător, aproape implorând iertare. Îl distrăgeam, îl provocam să mă lovească pe mine în locul tău. Până și arma i-am ascuns-o. După ce a îndreptat-o spre Albert prima dată, am început s-o ascund, și era mereu așa de beat, încât era convins că o pierduse. Odată, am dat-o la amanet și l-am convins pe domnul Miller să-i spună lui Ford că singur o făcuse, am râs printre suspine. Trebuie să fi crezut că își pierduse mințile.

Cu fața în mâini, mama spuse:

— Domnul Miller? Știa?

Eram pe cale să mă șterg la ochi, dar m-am oprit să mă uit la ea pentru câteva clipe.

— Mamă, toată lumea știa. Chiar și înainte de noaptea aia. Crezi că-și tot găsea de lucru de priceput ce era? Lumea îl angaja doar ca să ni-l scoată din casă. Să-l țină departe de tine.

Acum plângea de-a dreptul. Ignorând privirile trecătorilor, am luat-o în brațe.

— N-am dat niciodată vina pe tine, mama. Iar pe băieți îi plăcea. Pe Harry nu l-a lovit niciodată și Charlie reușea de obicei să-l calmeze.

Nu l-am menționat pe Albert, care fusese surprinzător de curajos pe vremea aceea. Atunci fuseserăm pentru ultima dată aliați.

După o vreme, mama ridică ochii, cu genele sclipind de lacrimi.

— Elizabeth. Ford – a pus vreodată mâna pe tine?

O făcuse. Știa și ea. Mă lovise, mă îmbrâncise, dăduse cu mine de pereți. Așa, întâmplător, fără interes și niciodată cu toată puterea. Mama îmi îngrijise vânătăile și le servise tot felul de scuze profesorilor la școală. În anii aceea, rămăsesem de multe ori acasă pe motiv de „boală”.

Dar ea nu asta mă întreba.

— Nu. Niciodată.

— Slavă Domnului, spuse, într-o răsuflare pe care o ținea de multă vreme. Și Catherine?

— Nu, din câte știu, i-am zis. Era foarte mică și nu i se împotriva. De fapt, mereu a fost preferata lui. Îl făcea să râdă. „Katie râzăreața”, îi spunea. Nu se supăra pe noi decât atunci când îi stăteam în drum.

Mama era tăcută. Cu toate că afirmația aia era adevărată în ceea ce ne privea pe noi, copiii, cu siguranță nu era adevărată în privința ei. Până la urmă, orice făcea îl înfuria. Carnea era prea uscată, pâinea prea sfărâmicioasă. Era praf pe rafturile din bibliotecă – de parcă ar fi pus el vreodată mâna pe o carte. Acasă, se înfuria din orice. Stătea în fotoliu – fotoliul care aparținuse cândva tatei, una dintre puținele piese de mobilier pe care le putusem păstra –, stătea acolo și bea whisky și aștepta să găsească un motiv să se supere.

Cele mai rele erau zilele pentru care chiar eram recunoscători, zilele în care vedeam o altă latură a lui: treaz, hazliu, dichisit chiar. Pe noi, copiii, ne putea ferma dacă voia. Mici cadouri, luate cu banii mamei, cumpărând iertare în avans.

Dacă ar fi fost o chestie stabilă, poate c-am fi putut-o suporta. Dar violența escaladase, ca tensiunea unei corzi de vioară pe cale să pocnească. Din fericire, scăpaserăm toți cu viață.

Dar la limită.

Cu ochii roșii și cu sufletul greu, mama și cu mine ne-am lăsat în cameră prosoapele și săpunul, apoi am luat prânzul la Micul Iad. Deși așezate pe terasă într-o zi prea frumoasă ca să fie sfârșitul lui februarie, nu eram chiar în iad. Era senin și cald și briza care adia avea grijă să nu ne ardă soarele.

Ar fi fost ceva dacă am fi putut beneficia de același confort la nivel emoțional.

N-am vorbit decât foarte puțin. Mă simțeam, în același timp, și mai apropiată de mama, dar și frustrată. Nu criticasem femeile din Mexic ca să bat apropo la situația ei și fusese nedrept din partea ei să tragă o asemenea concluzie.

Și totuși, era adevărat că adusesem vorba de Ford, în mod indirect, de mai multe ori pe parcursul călătoriei. De ce am făcut asta?

Veni o pisică să miaune după resturile noastre. În mod supărător, moda cozilor scurte la cai se răspândise printre toate animalele domestice. Monstrul ăsta gras nu avea nici coadă, nici urechi, ceea ce îi dădea o siluetă cu aspect neplăcut, aproape răutăcios. Întrucât era clar că nu trăia pe stradă, l-am fugărit. Deși, reconsiderând ulterior, aș fi vrut să-i fi dat totuși o bucățică din mâncarea mea. O pedeapsă potrivită pentru faptul că cerșea resturi.

— Ai putea scrie și despre animale un articol interesant, observă mama. Au câini mult mai mari aici decât acasă. Iar copiii cresc mie! E adorabil.

— „Maria avea un mieluşel”¹, am cântat eu și am râs amândouă. Ai observat că nevoiașii cresc păsări aici?

— Sigur. Un cocoș și vreo două găini și câștigă înapoi tot ce-au investit. Ce pisică se poate lăuda cu asta?

— Niciuna, decât dacă stăpânul e amator de carne de șoarece. Și nu poți fi sigură că nu asta mâncăm, am adăugat, plimbându-mi porția prin farfurie.

— Am avut și noi găini la un moment dat, îți mai amintești?

M-a surprins faptul că le-a adus în discuție, pentru că Ford le vânduse ca să facă bani de băutură. Nu puteam să ni-l scoatem din minte, după cum nu-l putusem scoate nici din casă o bună bucată de vreme.

— Vorbiți vreodată despre el? Întrebă mama. Tu și frații tăi.

— Nu.

— Niciodată?

Am strâns din umeri.

— Ne prefacem cu toții că nici n-a existat vreodată.

Mama se uita în gol.

— Aș vrea să nu aibă efectul asta asupra voastră.

— Asupra noastră!

— Și a mea. Nici nu vreau să-i spun pe nume. E o putere cumplită. Dar eu nu vorbesc de el din cauza a ceea ce v-a făcut vouă.

— Mamă, ce ne-a făcut nouă nu e nimic, în comparație cu...

— Vânățăile trec, Elizabeth. Dar mă doare inima să știu că Jack Ford a fost tatăl copiilor mei.

— Nu ne-a fost niciodată tată!

Mama scutură din cap.

— Ba a fost, în sensul în care contează. V-a modelat pe toți. Mă uit la copiii mei și văd că înfruntă provocările vieții așa cum i-a învățat el.

Mi-era brusc frig și îmi amortiseră mâinile.

— Despre ce vorbești?

— Dragul de Harry, așa de doritor să mulțumească pe toată lumea, neîndrăznind să facă nimic fără să i se dea voie. Biata Catherine, care a jucat un rol ca să-l amuze pe el, iar apoi s-a măritat cu unul pentru care trebuie să facă același lucru. Charlie e așa de închis, că e imun până și la fericire. Iar Albert...

Eram nerăbdătoare să aud ce avea să spună despre Albert. Pentru că ce spusese despre ceilalți era absolut adevărat. Deci ce învățase Albert de la Ford? Să-și trateze familia cu cruzime. Să se eschiveze de la orice muncă grea și să lase pe alții să se zbată pentru el. Și să bea. Albert băuse des cu Ford. La început ca să-i distragă atenția de la mama, iar mai apoi, de plăcere.

Așa că atunci când mama deschise gura, am fost surprinsă să o aud spunând:

— Ei bine, Albert era cel mai mare și cel mai greu de influențat.

Am oftat în sinea mea. Nu, n-avea să vadă niciodată cât era Albert de perfid. Avea să fie veșnic oarbă în privința defectelor iubitului ei prim născut. Dar mă apăsa o altă întrebare.

— Și eu?

— Tu? Tu te-ai transformat în antiteza mea: o femeie complet independentă de bărbați. Nu-mi pot imagina că ai lupta cu atâta înverșunate împotriva nedreptăților pe care simți că le suferă sexul nostru dacă nu l-aș fi adus pe Ford în viețile noastre.

Aș fi putut lăsa să mă ofenseze noțiunea că mă influențase Ford în vreun fel. Aș fi putut să admit că era adevărat sau să pornesc o ceartă de la ideea că eram așa de slabă de înger că n-aș fi putut să-mi găsesc singură drumul în viață.

În loc de asta, am ales să râd.

Ridicând paharul, am zis:

— Atunci n-aș mai fi reporter și nu ne-am afla azi în însoritul Mexic, având parte de mâncare oribilă pe o vreme superbă. Așa că să bem în cinstea gustului tău în materie de bărbați care ne-a adus aici!

Zâmbetul ei era un pic forțat, dar se alătură toastului meu sarcastic.

— Nu vrei să vorbim de gustul tău în materie de bărbați?

Am simțit cum îmi ard obrazii, gândindu-mă la un bărbat anume. L-am alungat imediat din minte pe Observatorul Tăcut.

— Ce vrei să spui, mă rog?

— Conversația asta a început cu tine zicând că n-ai vrea să fii mireasă în Mexic. Sper că nu înseamnă că nu ești dispusă să fii mireasă nici în America?

Am pus paharul jos.

— Mamă, nu există niciun bărbat cu care aș lua în considerare să mă mărit.

— Pentru că nu te interesează sau pentru că n-ai întâlnit unul care să merite?

Amândouă presupunerile mamei erau false.

— Nu există niciun bărbat în viața mea pe care l-aș putea lua de soț cu conștiința împăcată.

— Aha. Deci aștepți.

— Presupun că da.

— Pentru cine?

I-am zâmbit.

— No sé. Cu toate că am niște pretenții, am zis, începând să număr calitățile pe degete. Întrucât femeile se maturizează mai repede, ar trebui să fie mai în vârstă – măcar cu zece ani. Trebuie să fie deștept, dar nu înfumurat. Ambițios, ca să aibă cu ce-și ocupa timpul. Bogat, ca

să aibă servitori care să se ocupe de treburile casnice, în timp ce eu trăiesc viața pe care mi-am ales-o. Ceea ce ne aduce la calitate cea mai importantă.

— Da?

— Ar trebui să-mi ofere spațiul de care am nevoie ca să mă ocup de jurnalism.

— Un bărbat ambițios, inteligent, bogat și fără orgoliu, făcu mama rezumatul, zâmbind.

Am zâmbit, privind în jos, spre pahar.

— Da, mă tem că n-am să mă mărit niciodată.

O săptămână mai târziu, l-am întâlnit pe Joaquin Miller.

1 Un cântec pentru copii, foarte cunoscut în limba engleză, este Mary had a little lamb – „Mary avea un mielușel.” Maria este varianta spaniolă a aceluiași nume (n.tr.).

Capitolul 25

Prințesa și ursul

Lăsatul Secului¹ a căzut pe nouă martie în anul acela. Ca să sărbătorim, señor Garcia ne-a invitat la o serată a Clubului Francez. Printre hainele colorate și hohotele de râs, s-a plâns constant:

— Din nefericire, Mexicul a devenit mult prea civilizat.

Am sorbit din limonadă.

— Cum așa?

— Pe vremuri, erau pline străzile de bărbați și femei purtând măști și aveau loc bătălii de proporții, cu piñatas și coji de ouă. Dar în seara asta? Cine poartă măști aici? Unde sunt întâlnirile în secret, unde e flirtul anonim, unde e misterul?

— Sunt multe costumații frumoase, am observat eu.

Chiar eu eram îmbrăcată ca o prințesă autohtonă, dacă ar fi avut voie să asorteze niște catifea la pene. Îndrăzneată, rochia de-abia îmi ajungea la genunchi, iar sub ea, cizme înalte îmi acopereau pulpele. Absolut superbe, strângeau ca naiba.

Satinul părea să fie materialul preferat al seriei, ori brodat cu aur și argint, ori ornat cu flori frumoase de primăvară. Am observat o femeie absolut superbă a cărei piele cafenie era acoperită de o rochie crem, împodobită cu trandafiri roșii, de care erau prinși fluturi adevărați. Un alt cuplu – señor Garcia mă informă că se logodiseră de curând – purta costume la fel, acoperite cu pompoane din blană albă. Era, în mod evident, o tradiție de familie, pentru că și părinții fetei erau îmbrăcați la fel.

Formația trecea mereu de la valsuri la dansuri spaniole și înapoi. Mama dansa bucuroasă cu alte doamne de vârsta ei, aceasta fiind o noapte în care totul era permis. Era o noapte în care femeile chiar aveau voie să invite bărbații la dans, așa cum puteau face în anii bisecți. Din apropourile pe care mi le bătea, señor Garcia spera că exact asta aveam de gând să fac și tocmai luasem ideea în considerare, când intră Joaquin Miller.

Intrarea lui nu ar fi trebuit să fie remarcabilă. Nu era costumat. Cu toate că era înalt, umerii nu îi erau deosebit de lați, iar costumul lui în stil

englezesc nu era nici el de o calitate deosebită.

Și totuși, peste umerii înguști purta o blană de urs, foarte bine îngrijită. Și ce mască s-ar fi putut compara cu mustața aceea extraordinar de stufoasă, barba deasă, grizonantă și ochii albaștri sclipitori?

Oprindu-se în ușă, trecu în revistă întreagă camera. Apoi, cu un râs care dădea impresia de fatalism și nesăbuință, plonjă înăuntru.

— Scuzați-mă, señor Garcia, dar cine e acela care tocmai a intrat?

Señor Garcia râse cu o notă de dispreț.

— Acela este señor Joaquín Miller. Un poet, adăugă el într-un mod disonant.

— Joaquín? Cu siguranță nu e mexican.

— Cu siguranță nu, confirmă señor Garcia. E american. Deși vă seamănă dumneavoastră, señorita, cum seamănă noaptea cu strălucitoarea zi.

Obligată să accept complimentul, l-am lăsat să mă ia de mână și să conducă un dans. Am observat că domnul Miller îmi urmărea fiecare mișcare.

La evenimente de genul ăsta, era cel mai ușor lucru din lume să te împiedici de cineva, în așa fel încât, scuizându-te, să ai motiv să te prezinți. După ce terminasem de dansat, i-am spus lui Señor Garcia că îmi făceam griji pentru mama, fiindcă de ceva timp nu se simțea bine și sigur îi era sete de la tot dansatul. S-a dus să ne aducă ceva de băut, iar eu am avut ocazia, sub pretextul că o căutam pe mama, să mă ciocnesc de blana de urs.

— Oh! Iertați-mă!

Întorcându-se, domnul Miller îmi zâmbi cu toți dinții.

— Nicio grijă, don'șoară, ursul a suferit el insulte și mai grave la viața lui.

— O caut pe mama, am zis eu neîntrebată.

Și apoi, ca să nu creadă că încercam să scap, am complimentat ursul:

— Trebuie să fi fost foarte fioros!

— A fost! Cu toate că dacă ar fi știut că aveam să-l târâi după mine peste jumătate din lumea cunoscută, poate că ar fi fost mai iertător. A luat cina cu regi, bătrânul meu Orsino, și cine mai știe de câte ori am șezut pe el ca să împărtășesc unei mulțimi scriitura mea proastă.

— Ești scriitor? am întrebat, de parcă nu mi se spusese deja.

Ne-am prezentat cum se cuvine, și când i-am oferit numele meu, am adăugat:

— Sunt reporter, am venit din Pittsburgh. Scriu sub numele de Nellie Bly.

Am fost dezamăgită că nu auzise de mine, dar știa măcar cântecul și cântă o strofă, așa cum făcea toată lumea. Eram nerăbdătoare să-mi etalez propriile cunoștințe, așa că atunci când a terminat de lălit, am zis:

— Orsino. Ca în A Douăsprezecea Noapte.

— Fix așa!

Rânjind, se întoarse către instrumentiști.

— Dacă muzica e hrana iubirii, continuă să cânti!

— Qué, señor? întrebă chitaristul, făcându-ne pe amândoi să râdem.

Din fericire pentru toată lumea, mama apăru chiar atunci și tocmai i-o prezentam, când señor Garcia se întoarse cu băuturile noastre. După câteva minute în care numai Miller și cu mine apucarăm să spunem ceva, señor Garcia decise că discreția era cea mai mare virtute. Anunțându-ne că văzuse pe cineva cu care se știa, se scuză și plecă să-și caute altă parteneră de dans.

Asta permise micului nostru trio american să-și găsească o masă pe lângă perete și să continue conversația.

— Aveți o barbă foarte frumoasă, am observat eu, abținându-mă să-o ating.

Mă surprinse făcând fix asta.

— Îmi ține companie de treizeci și ceva de ani, de pe vremea când eram pe Muntele Shasta, de când mi-au înfipt afurisiții de modoc² o săgeată în față. Nu, nu exagerez, pe cuvânt! Mi-a ieșit prin gât! Mi s-a spus că aș fi putut să mor. Chiar și acum, nu-mi amintesc nimic din anul care a urmat. Probabil a fost cel mai bun an din viața mea, adăugă el, râzând.

Joaquin Miller își umpluse cu siguranță viața de aventuri. Ne povesti despre audiența lui cu Regina Victoria, despre strângerea de mână neașteptat de fermă a Șahului Persiei și despre bucuria de a căuta aur cu șaitrocul în nămolul din California.

Fiind cel puțin de două ori mai tânără ca el și neavând experiență, singurul meu avantaj erau cele două luni petrecute în Mexic. I-am spus despre strada Coșciug și a zis că trebuie neapărat să i-o arăt. I-am promis și am început să facem planuri pentru ziua următoare.

— Soția e cu dumneavoastră, domnule Miller? întrebă mama. Dacă da, atunci ar trebui să vină și dumneaei.

M-am încruntat înspre mama, în timp ce Miller s-a întunecat la față.

— Soția mea, soția mea. Presupun că ați putea spune „Care nevastă?”

— Ați fost însurat, observă ea.

Observasem și eu urma neuniformă de pe deget, lăsată în locul unde, până recent, se aflase un inel.

— Aha. De trei ori. Nu s-a lipit niciuna. Presupun că sunt prea fără stâmpăr ca să mă suporte vreo femeie. Și îmi place solitudinea.

— Pentru un pustnic, sunteți foarte sociabil.

Se cutremură de râs.

— Ce să zic, doamnă Cochrane, mie îmi plac oamenii, câtă vreme nu sunt în fiecare zi aceiași. Îmi plac seratele și cluburile, unde oamenii se prezintă în versiunea cea mai bună. Pe mine tramvaiele, piețele, aglomerația de pe stradă și viața de zi cu zi mă fac să mă doară dinții.

Fruntea i se încreți.

— Asta a fost beleaua cu Angie și cu mine. Ei îi plăcea viața la oraș. Compromisul a fost să ne mutăm în Washington D.C. – care nu se poate spune că-i la țară. Deci când i-am zis că ne mutăm spre vest. S-a cărat cu fiica noastră înapoi la New York și asta a fost.

Eram, în același timp, mândră de Angie, furioasă pe ea și recunoscătoare. Ultima parte îmi ridica niște semne de întrebare.

— Trebuie să fie foarte greu, spuse mama, să fiți departe de copilul dumneavoastră. Cum o cheamă?

— Juanita.

Au vorbit despre fetița lui preț de câteva minute.

Oricât îmi plăceau copiii, nu mă dădeam în vânt după subiect și cu prima ocazie am zis:

— Trăiți din ceea ce scrieți?

— Aș vrea eu! Nu, mi-am strâns averea în timpul Goanei După Aur în California. Acum mângălesc. Pare să meargă bine, totuși. Ce dracu’?

În apropiere se iscase o ceartă, cu doi bărbați ciondănindu-se și o femei plângând. Invitase un flăcău chipeș la dans, iar el o refuzase, oferind înfățișarea drept motiv. Fratele ei îi răzbuna acum onoarea. Toți trei erau beți.

— Cam atât cu „versiunea cea mai bună” am observat eu în drum spre ieșire.

— Mare dreptate ai! exclamă Miller, poziționându-se instinctiv între mine și sursa violenței.

Simțindu-se responsabil față de noi, señor Garcia ne găsi afară și se oferă să ne conducă până acasă. Mama acceptă înainte să apuc să zică ceva, așa că ne luarăm rămas-bun de la Miller și merșerăm cu trăsura până acasă, unde señor Garcia îmi sărută mâna și cam atât.

— Sper că nu s-a supărat, zise mama, în timp ce ne dezbrăcam în fața oglinzii.

— De ce s-ar supăra?

— Fie el mexican, american, rus sau chinez, niciunui bărbat nu-i place să fie ignorat pentru altul.

— Nu l-am ignorat!

— Nu până ai început să stai de vorbă cu domnul Miller. Pe urmă n-ai mai avut urechi pentru nimeni.

— Nu e chiar așa, am zis îmbufnată.

— A fost ca și cum aș fi privit două armate trăgând cu tunul una în cealaltă, fără încetare, spuse ea cu un zâmbet cunoscător.

De fapt, chiar mă simțeam ca și cum participasem la o bătălie. Un duel intelectual. Îmi amintea de Wilson. Dar Miller părea să-mi împărtășească opiniile, ceea ce era o schimbare binevenită. Dar era și un pic neliniștitor.

* * *

Așa cum hotărâserăm, ne-am întâlnit cu domnul Miller în parc, după ora două în ziua următoare, când căldura devenise mai suportabilă. Împreună, ne-am dus până pe Strada Coșciug. Pe drum, mă luă la întrebări.

— Și îți place Mexico City?

— Sigur că da. Doar că...

Am renunțat.

— Doar că?

— Orașul începe să fie prea familiar. Am văzut tot ce contează și am scris despre el cât să nu se plictisească cititorii Depeșei. Încep să mă gândesc că ar trebui să plec în altă parte.

Dădu din cap cu înțelepciune.

— Știu ce vrei să spui. Totuși, există o sursă de confort în lucrurile familiare, care nu s-au schimbat de sute de ani. De data asta, am de gând să vizitez toate locurile pe unde obișnuiam să bântui. Să-mi amintesc de tinerețe.

Astfel am descoperit că asta nu era prima lui vizită în Mexico City. Doar cea mai recentă. Mă simțeam ca o idioată pentru că-i descriesem toate lucrurile pe care cu siguranță le știa deja. Și totuși, când am ajuns pe Strada Coșciug, s-a minunat.

— Micuță Nell, ești un al doilea Columb! Ai descoperi o stradă căreia niciuna nu-i mai seamănă, iar eu am fost în jurul lumii de două ori. E minunată, nu-i așa?

Râse din toată inima, apoi continuă:

— Lasă-mă să mă revanșez. Urmați-mă.

Ne-a condus în susul unei străzi și în josul alteia, până am ajuns pe Strada Bijuteriei.

— Iată o alee din a cărei istorie nu poate fi ștearsă dragostea și prietena ei apropiată, disperarea.

— Cum așa? Întrebă mama.

Arătă cu degetul o ușă.

— Aici trăia sclipitoarea Violante Armejo cu soțul ei, Gaspar Villareal. Nu era bogat, Gaspar, dar avea destui bani cât să-i permită nevastei să stea acasă. Ceea ce ei îi convenea. Nu-i plăcea să iasă pe-afară, în ciuda frumuseții ei incredibile.

— Sau poate din cauza ei, spuse mama cu umor.

Miller râse sincer.

— Tot ce se poate! Ei bine, într-o zi, un tânăr nobil, Diego de Fajardo, trecea călare. Fiindu-i sete, a cerut unui servitor un pahar de apă. Fiind o gazdă generoasă, Violante a instruit servitorul să-i toarne în schimb vin. Simțindu-se obligat să-i mulțumească stăpânei casei pentru băutură, a descălecat și a intrat. Astfel a găsit-o pe Violante în hamac, îmbrăcată toată în alb, definiția rafinamentului, frumuseții și perfecțiunii. Nici nu apucase să-i mulțumească atunci când s-a hotărât să cucerească acest înger și s-o fure de lângă soțul ei.

M-am încruntat.

— Poate că nu voia să fie cucerită.

Miller flutură un deget uriaș prin aer.

— Perspicace, domnișoară Bly! Zi după zi, Diego a supravegheat casa, până când a aflat când era doamna singură acasă. Aproape se făcuse noapte când l-a văzut Gaspar plecând. Câteva clipe mai târziu, era în curte, căzând la picioarele lui Violante și declarându-și dragostea. Ea l-a fugărit, certându-l cu atâta înverșunare încât el și-a înțeles în sfârșit greșeala. El a plecat, iar ea a pornit spre camera ei, ca să se roage. Dar s-a împiedicat de un obiect pe care Diego îl scăpase. Era un dar pentru ea: o brățară pe care o făcuse la comandă, cu numele ei în diamante, pe fundalul blazonului lui. Chiar atunci, soțul ei s-a întors, pentru că își uitase mănușile. Îl observase pe Diego ieșindu-i din casă și văzând darul, și-a scos pumnalul. Fără niciun cuvânt, l-a înfipt în pieptul ei. Lăsând-o să moară, a luat brățara și a plecat spre casa lui Diego de Fajardo.

— Și s-au duelat, am presupus eu, ușor pierdută.

— Ba deloc. Diego a fost trezit dimineată de servitori, care i-au zis că se întâmplase ceva ciudat la poartă. La ușa lui era Gaspar, mort de propria mână. Înfipt în ușă era pumnalul, murdar de sângele lui și al soției. De mâner atârna brățara.

— Cât de îngrozitor, spuse mama.

— Cam așa, am zis din scurt. Presupun că ar fi fost prea complicat să stea de vorbă cu soția lui înainte s-o omoare.

Miller scutură din cap.

— Ai dreptate, desigur. Dar există și o oarecare frumusețe în povestea asta, nu? Arthur și Lancelot, Tristan și Isolda, Romeo și Julieta. Dragostea neîmplinită e poetică.

— Zice poetul. Acestui reporter i se pare stupidă.

Încurcat pentru moment, pe Miller îl buși brusc râsul.

— Ei, văd că n-am făcut o impresie prea bună. Poate că mă pot revanșa. La sfârșitul săptămânii, ar trebui să vizitez Grădinile Plutitoare cu niște prieteni. Ați vrea să ne însoțiți? Ai spus aseară că te-ai săturat de oraș. Și ar fi o poveste extraordinară pentru cititorii de acasă.

N-am surprins pe nimeni acceptând pe loc. Pe nimeni, în afară de mine.

[1 Mardi Gras \(n.tr.\).](#)

[2 Poporul indigen al Californiei \(n.tr.\).](#)

Capitolul 26

Ochi periculoși

Deja plănuisem să vizitez faimoasele Grădini Plutitoare de pe La Viga, așa că atunci când Joaquin și cu mine ne-am hotărât asupra unei excursii până la lacul Texcoco, mi-am spus că era doar o coincidență fericită și nimic mai mult.

Dimineața de duminică m-a găsit trează devreme, din proprie inițiativă, poate pentru prima dată în viață. Am fost surprinsă să descopăr că mama încă era în pat.

— Mă doare capul îngrozitor, se plânse ea.

— Mănâncă și tu ceva înainte să plecăm.

— Nu merg, mă informă ea, acoperindu-și fața cu brațul.

— Ce?

— Am nevoie de o zi de odihnă.

— Ce?

— Ți-aș strica bucuria. Poți să-mi povestești când te-ntorci.

Am rămas cu gura căscată. Era foarte clar ce încerca să facă. Voia să fiu singură cu Miller. Ce-i trece prin cap? În loc să rămână alături de mine, ca o însoțitoare cu simț de răspundere, mă arunca practic în brațele unui bărbat pe care de-abia îl cunoscuserăm!

I-am și spus asta și mi-a aruncat o privire lungă, cu ochii mijiți din pricina luminii.

— Poți oricând să contramandezi. Domnul Miller și prietenii lui ar înțelege. Și atunci ai putea sta să ai grijă de mine.

Își acoperi fața cu o pernă.

— Dar dacă rămâi, te rog să faci liniște.

— Bine. Bine! Mă duc. Și dacă fac vreo prostie, așa-i trebuie.

Astfel m-am alăturat lui Miller și celor șase însoțitori americani și britanici ai săi – și bărbați, și femei – și ne-am urcat cu toții într-un tren pe care scria La Viga, chiar la răsăritul soarelui. Cumpăraseră mai multe coșuri cu mâncare pentru drum. Auzind că mama nu avea să ne însoțească, s-au lansat într-un șir de remarci politicoase, după care Miller a spus pe un ton jovial:

— Mai multă mâncare pentru noi, atunci.

În prima parte a călătoriei, subiectele de discuție au fost dintre cele mai puțin riscante, în mare parte chestii turistice, precum traducerea indicatoarelor pe lângă care treceam sau relatarea istoriei diverselor excentricități locale, precum fortul care fusese transformat în abator. Apoi trenul s-a oprit la vreo treisprezece kilometri de oraș. Dându-ne jos, am fost acostați instantaneu de barcații nerăbdători, îmbrăcați fiecare în cămăși și pantaloni din pânză de in.

— În Veneția, gondolierii poartă negru, observă Miller, după care începu să ne asigure transportul cu barcațiul care îi inspira cea mai multă încredere.

Avea umeri lați, puternici și era clar mai mult decât capabil.

Toți opt l-am urmat până în barcă, o chestie plată cu acoperiș de tablă, niște cearșafuri atârinate pe laterale ca să ne ferească de soare și scaunele tapițate cu pânză roz. A zis că ne duce pentru șase dolari, dar Miller a negociat agresiv până l-a lăsat cu unul singur.

— E la fel peste tot, nu te respectă dacă nu te tocmești.

Depărtându-ne de mal, am avut parte de o versiune unică a zilei de piață. Bărcile de lângă noi erau pline până la refuz de fructe, legume, animale și flori în culori superbe. Nu mai văzusem niciodată asemenea trandafiri! Margarete, caprifoi, albăstrele și maci care îmi tăiau răsuflarea. Miller s-a oferit să-mi cumpere un buchet, dar eu am ales un colier, pe care puteam să-l port fără să trebuiască să renunț la abilitatea de a lua notițe. Mi l-a pus pe după umeri și am zâmbit amândoi.

Întreaga zi a fost toată numai zâmbete. De pe mal, din alte bărci, toată lumea zâmbea către noi, care eram așezați la soare, în timp ce ceilalți stăteau la umbră sub acoperiș.

— Toată lumea crede că suntem amanți ieșiți într-o plimbare clandestină, am îndrăznit eu încetișor.

Era oportunitatea perfectă să mă flateze, dar Miller o rată.

— Mai degrabă un tată ieșit cu fiică-sa. Sau cu nepoată-sa, adăugă el sardonice.

Am râs, dar în sinea mea mă simțeam ca o proastă. Am înțeles greșit situația? Și de ce eram dezamăgită? N-am zis că nu mă interesează o aventură amoroasă în Mexic?

Am început să discutăm despre literatură. Aparent, Miller îi știa pe toți marii scriitori contemporani, inclusiv pe Walt Whitman și Mark Twain.

Cum tocmai devorasem Aventurile lui Huckleberry Finn, am vorbit despre cum sfidase complet așteptările.

— Da, fu Miller de acord. Bătrânul Sam s-a depășit pe sine.

— Sam? am întrebat.

— Sam Clemens. Tu îl știi drept Mark Twain.

— Oh.

Dintr-un motiv oarecare, nu-mi imaginasem niciodată că Mark Twain ar fi fost un pseudonim. Câți dintre cititorii mei credeau că pe mine chiar mă chema Nellie Bly?

Lui Miller, situația i se părea amuzantă.

— Cu un nume ca ăla, și eu l-aș schimba. Desigur, nu sunt eu cel care să arunce primul cu piatra.

M-am luminat la față.

— Oh? Și tu de ce nume fugi?

Cu un aer șiret, își coborî vocea ca să nu-l audă ceilalți.

— Promiți să nu mă dai de gol? Mi-ar face praf reputația.

Am ridicat o mână, cu palma spre el.

— Promit.

— Cincinnatus.

Dacă se aștepta să râd, probabil că l-am dezamăgit.

— Cred că e un nume extraordinar! Și atunci, Joaquin de unde vine?

Își plecă fruntea.

— Îmi plac aventurile lui Joaquín Murrieta. Ai auzit de el? De Robin Hood din El Dorado? Era tot ceea ce își poate dori un băiat să găsească într-un erou: era tânăr, îndrăzneț, nedreptățit și nemuritor.

— Nemuritor?

— Nimic nu te face nemuritor la fel de repede ca dacă mori tânăr.

M-am gândit la asta.

— Înțeleg de ce i-ai luat numele când erai în sălbăticie. Joaquin e mai intimidant. Dar eu mă voi gândi la tine ca Cincinnatus. Un cetățean al lumii.

Se vedea că era mulțumit.

Am trecut prin poarta de la vamă, unde m-am umplut de nervi când am văzut cum oamenii săraci în drum spre piață erau taxați mai mult decât ar fi putut plăti. Ceilalți și cu mine am discutat în detaliu, eu susținând clar că guvernul n-avea nicio scuză pentru faptul că-i zdrobea pe cei fără venituri, care nu voiau și ei decât să aibă din ce trăi.

— Oh, sunt de acord, micuță Nell! exclamă Miller. Cel mai bun lucru pe care poate să-l facă guvernul e să lase oamenii în pace.

Dar nu puteam fi de acord nici cu asta.

— Nu, cel mai bun lucru pe care-l poate face guvernul e să se asigure că toată lumea are o șansă egală să-și trăiască viața într-o lume dreaptă.

— Dar cine poate decide ce-i drept? Întrebă unul dintre prietenii lui Miller, un englez cu ochelari.

— Legea, am răspuns. Fără lege, bogații domină tot. Săracilor nu li se poate permite să facă bani, ca nu cumva să se îmbogățească și să dilueze puterea pe care o au cei înstăriți!

Miller se scărpină după cap.

— La asta n-am ce să mai zic. Dar e înțelept oare să promulgăm legi care să ne facă pe toți egali? Atunci cine mai excelează!

— Tu spui asta doar pentru că te consideri egal cu toți. Pe când eu, ca femeie, nu sunt egală. Prin lege, am mai puține drepturi ca tine. E corect așa? E cinstit? Ție ți-ar plăcea să-ți fie controlată viața de un aspect pe care nu l-ai ales, ca sexul sau culoarea pielii?

Celelalte două femei din barcă aplaudară. Miller își mângâie barba, încruntându-se.

— Nu mi-ar plăcea deloc, recunosc el.

— Păi nu ți-ar plăcea. Stai să-ți explic așa: tu ți-ai strâns averea din Goana După Aur. Ai avut și prieteni care s-au dus și nu s-au îmbogățit?

— Sigur că da.

— Erau toți leneși și proști?

— Toți? Cu siguranță nu. Unii, sigur. Dar mulți pur și simplu n-au avut noroc.

— Deci totul se bazează pe noroc? Pur și simplu am ghinion că sunt femeie.

— Nu pot spune că ai ghinion de niciun fel, spuse și se vedea pe fața lui că i se termina răbdarea. Uită-te unde ești. Ai o slujbă pe care ar dori-o orice bărbat, trăiești într-o țară străină și ești în stare să-ți găsești drumul în viață cu forțe proprii. Ai obținut asta dând din coate și refuzând să te supui așteptărilor societății. Mică Nell, tu ești dovada faptului că oricine își dorește ceva cu suficientă ardoare, poate să-l obțină.

— Nici pe departe! Sunt dovada a ceea ce tocmai ai spus: norocul decide tot. Am avut noroc că mi s-a dat o șansă pe care n-o au alte femei. Mi s-a

dat șansa aia pentru că așa i-a venit unui bărbat! Și uite ce-am făcut cu ea! Acum imaginează-ți dacă toate femeile ar avea șansa, legal, să-și aplice talentele primite de la Dumnezeu, în loc să gătească, să spele, să curețe și să nască.

— Atunci ai înceta să mai fii specială. Și cred că ție-ți place să fii specială, micuță Nell. Cred că îți place să fii unică.

Comentariul ăla m-a durut. Pentru prima dată, am văzut ce-ar fi putut să nu le placă nevestelor lui la el. Când era calm, Miller era un înger. Supărat, se făcea urs, feroce și răutăcios.

M-am întors cu spatele la el și el cu spatele la mine, și amândoi am fost tăcuți o vreme, în timp ce tovarășii noștri de călătorie încercau să umple tăcerea incomodă cu remarci exagerate la adresa superbilor împrejurimi. Era cu siguranță un tablou extraordinar, dar eu eram prea ocupată măcinând în sinea mea furia, formulând diverse replici devastatoare pentru următorul nostru dialog.

Era imposibil totuși să ignor frumusețea peisajului. Apa sclipitoare forma un pasaj îngust între două maluri pe care creșteau copaci ca niște coloane, înguști, înalți și mândri. Dar n-am văzut nimic care să semene cu ce-mi imaginasem eu că ar fi fost o „grădină plutitoare”. Trecându-l cu vederea pe Miller, am zis:

— Barcagiu, unde sunt grădinile plutitoare?

— Acolo, señorita, răspunse el, indicând o insulă în mijlocul apei.

— Ce, aia? Petecul ăla de uscat?

— Nu e numai unul, señorita. Cu permisiunea dumneavoastră, trecem printre ele.

— Con mucho gusto, am răspuns cu un zâmbet.

Miller mormăi satisfăcut.

— Uite zâmbetul pe care-l așteptam.

M-am strâmbat la el, după care ne-am urcat cu toții, cu o oarecare lipsă de grație, într-o bărcuță scobită dintr-un singur buștean, împrumutată de la proprietarii unei locuințe modeste, construită din trestie și cu acoperiș de paie. Barcagiul ne împinse încet în apă, care era adâncă doar de vreo doi metri. Purtându-ne lin mai în larg, vâsli către un pod de piatră care se lăsa atât de jos, încât amenința să ne ia capetele.

Aici am descoperit adevărul: Grădinile Plutitoare nu erau grădini la origine! Îmi imaginasem flori și vegetație plutind direct pe apă. La prima vedere, așa și părea. Dar în realitate, grădinile plutitoare erau

insule, fiecare între cinci și zece metri lățime și suficient de zdravene ca să poată paște pe ele vaci, cai, oi și porci. Știu că e așa pentru că le-am văzut cu ochii mei! Și erau și case, cele mai ciudate colibe, înconjurate de tufe de trandafiri.

Mirosul era îmbătător și, deși eram dezamăgită că grădinile nu pluteau cu adevărat, am cules, alături de ceilalți, câțiva dintre nuferii superbi, pe care i-am pus în păr, pe haine și în coșuri. Pusă pe șotii, am prins unul mare și i l-am înfipt lui Miller în barbă. El a râs și mi-a prins unul în păr. Și uite-așa, întreg grupul s-a relaxat și ne-am putut bucura în continuare de zi.

Și totuși, nu puteam să trec peste dezamăgire.

— De ce le cheamă Grădinile Plutitoare dacă nu plutesc?

— Îmi închipui că la un moment dat au și plutit. La început, au fost pui de buruieni, pe urmă le-au crescut rădăcini. Încet-încet, s-a prins nămolul de ele și presto! A răsărit o insulă.

Am strâmbat din nas.

— Deci acum sunt în etate? Bătrânețea și reumatismul le-au înțepenit articulațiile și-au rămas pe loc?

— Fiind mai în vârstă decât tine cu câteva decenii, spuse Miller, a cărui indispoziție era în mare parte teatru, permite-mi să obiectez. Ai respect față de trecerea timpului, ca să se poarte și el frumos cu tine.

— Dacă mai ajung să-mbătrânesc, sper să am în mine atâta onestitate cât să nu mint despre starea în care mă aflu.

Râse.

— Vanitatea face minciunile inocente să pară tentante. Nu, Nell, grădinile nu plutesc. Dar te rog să nu strici impresia asta superbă publicând adevărul despre ele în ziarul tău.

I-am aruncat o privire piezișă.

— Sunt mai puțin frumoase dacă nu plutesc? Vreau să subliniez că sunt înțelese greșit, nu să le critic.

Îmi zâmbi pe sub mustață, ferindu-și ochii de soare.

— Ai de gând să dezvălui tot, nu-i așa?

— Se poate, am admis eu.

Îmi imaginasem, evident, ce articol interesant ar fi fost acela.

— Și-ai face-o din dragoste de adevăr? întrebă el, cu o curiozitate în voce care era în egală măsură blândă și răutăcioasă. Sau pentru că nu suporti să faci cum ți se cere?

— Depinde de cine-mi cere, am zis.

— Nu cred asta nici măcar pentru o clipă, răspunse el.

Am debarcat pe una dintre insule și pentru că era aproape amiază, am deschis coșurile și-am făcut un picnic. Coșul lui Miller conținea douăsprezece ouă fierte, două pâini, pui rece din abundență, câteva portocale și grepfrut, niște dulciuri și, spre surpriza mea, douăsprezece sticle de bere.

Reacția perfect justă a lui Miller la sprânceana mea ridicată fu:

— Păi nu putem să bem apă!

Doi dintre membrii grupului nostru practica abstinența și ne-au refuzat berea. Ceea ce a fost o decizie înțeleaptă din partea lor, întrucât deschizând prima sticlă, am descoperit că se înăcrise de-a dreptul.

— Fir-ar al dracului, spuse Miller, mai mult resemnat decât furios. E al naibii de greu să îmbuteliezi o bere care să țină pe căldura asta. Poate că următoarea o să fie mai bună.

— Nu, mulțumesc! am zis. Nu vreau să îmi implic stomacul în niciun fel de experimente.

— O încerc eu, spuse, de lângă noi, jumătatea masculină a cuplului care era în favoarea sobrietății. Eu nu beau, așa că sunt omul perfect care să-ți testeze berea. Pot să-ți spun dacă s-a stricat fără să cedez puterii ei.

Îi aruncă o privire neveste-sii, care nu prea era de acord.

— Îți promit, iubirea mea, că n-o să-mi placă.

Așa că Domnul Abstinență a încercat fiecare sticlă de bere în parte. Sincer vorbind, a băut mai mult decât ar fi fost cazul ca să-și dea seama dacă se acrise. Am încercat să nu râd atunci când a început să-și încurce vorbele, iar Miller își abătea privirea ori de câte ori un zâmbet amenința să-l dea de gol. Într-un final, Domnul Abstinență a vrut să se ridice în picioare, dar a căzut. Am râs cu toții, mai puțin soția sa.

La puțin timp după aceea, cuplurile plecară să exploreze, abandonându-ne pe mine și pe Miller în compania necumpătatului care ațipise și a nevestei lui țâfnoase. N-aveai unde să te duci foarte departe pe o insulă așa de mică și am văzut întâmplător cum una dintre tinerele domnișoare își săruta iubitul pe buze.

— Ah, dragostea! oftă Miller. „Să iubească tare cine vrea și cu cap cine poate.”

Știam suficient cât să-mi dau seama că se cita pe el.

— După trei căsătorii, sunt surprinsă că mai crezi în dragoste.

— Numai un poet slab nu crede în dragoste. „Iubirea-i foc ce din suspine crește.”

— E din Shakespeare.

Îmi aminteam o bucată din versul următor:

— „Aprins un foc ce-n ochii dragi zvâcnește.”

— „Și supărat de ești, e mare-adâncă de lacrimi. A, și ce mai este?”

Îmi scăpa următoarea parte.

— Ceva, ceva – „izvor de armonie”? am sugerat.

Când nu a dat aprobator din cap, am continuat să improvizez:

— Pricina nebuniei? Sacul de bani al avocatului, plin de taxe de divorț și deșarte promisiuni?

— Ha! Nu cred că aveau de-alea pe vremea lui Romeo.

— Dacă le-ar fi avut, Julieta ar fi supraviețuit și ar fi dus o viață fericită. Lumea vorbește mereu despre ce poveste de dragoste extraordinară e. Dar într-o poveste extraordinară ar fi trăit.

Miller flutură un deget zbârcit.

— Ah, dar nu e la modă așa! Orice dragoste extraordinară e ori tragică, ori sortită eșecului...

Ridică din sprâncene și îmi oferi o portocală, adăugând:

— Ori interzisă.

— Și aici tu ești Adam sau șarpele?

— Nici unul, nici celălalt, frumoasă domnișoară, dacă nu-ți surâd. Dar în ce privește dragostea, poate fi numai tragică. Nell! Așa o trăiești din plin. Căsătoria, desigur, e definiția tragediei. E clar încă de la cununie: „Până ce moartea ne va despărți.” Poate sunt cinic în ceea ce privește traiul în comun și chiar căsătoria însăși. Dar credința mea în dragoste e neclintită. Și nu există loc mai bun în care să te îndrăgostești decât în Mexic, spuse el demonstrativ, sprijinindu-se în coate ca să se uite la copaci și la cerul de dincolo de ei. Poate că de asta m-am întors. Ultima dată când am fost aici, acum vreo șase ani, am...

Se opri, aruncându-mi o privire.

Amuzată, i-am făcut semn cu mâna.

— Continuă.

— Ei bine, m-am făcut de râs din pricina unei fete cu părul negru și ochii sclipitori. N-am putut să mi-o scot din cap decât scriind un avertisment, îndemnându-i pe alții ca mine să aibă grijă în preajma ei și a altor femei ca ea.

Întinzându-se pe spate, recită:

*Some fragrant trees,
Some flower-sown seas
Where boats go up and down,
And a sense of rest to the tired breast*

*In this beauteous Aztec town
But the terrible thing in this Aztec town
That will blow men's rest to the stormiest skies,
Or whether they journey or they lie down—
Those perilous Spanish eyes!
Snow walls without,
Drawn sharp about
To prop the sapphire skies!
Two huge gate posts,
Snow-white like ghosts—
Gate posts to paradise!*

*But oh! Turn back from the high-walled town!
There is trouble enough in this world, I surmise,
Without men riding in regiments down—
Oh, perilous Spanish eyes!*

„Miros îmbietor,
Pe mare de flori
Și bărci legănându-se-n val,
Și somn tihnit celui obosit

În orașul Aztec de pe mal,
Dar pe mal, în orașul Aztec,
Riști liniștea să-ți tulbure
Ochii ei periculoși,

Și inima să-ți spulbere!

Zidul nins îl înconjoară,
Iar senin, deasupra, cerul
De safir e-a lui povară!
Iar două colonne albe
Ca niște stafii păzesc poarta către paradis
Ce-ntre ele s-a deschis!

Dar vai! Întoarce-te și fugi! Căci oricât ar fi de frumoși,
Sunt dezastre destule pe lume, înțelegi,
Fără să se-nece armate întregi
În ochii ei periculoși!”

Dacă Miller intenționase să inspire gelozie, se descurcase foarte bine. Mie nu mi-a scris nimeni niciodată poezii! Dacă nu-l luăm la socoteală pe băiatul vecinilor, când aveam cinci ani. Și plimbarea asta mă stârnise, lăsându-mă cu sentimentul că voiam să fac ceva necugetat. Luându-l pe Miller de mână, l-am ridicat în picioare.

— Adormi dacă mai stai așa. Vino, arată-mi restul insulei!

Era o invitație, iar el a înțeles-o. Ne-am plimbat, ținându-ne de braț, până ce nu-i mai vedeam pe ceilalți. Apoi s-a întors spre mine și m-a sărutat fără niciun cuvânt. L-am lăsat și când a început să ezite, l-am tras mai aproape. Mă gândeam că statutul meu de virgină era mai mult o povară decât o comoară și mi-a trecut prin cap că aș putea să scap de el. Cu siguranță n-aș putea spera la o locație mai bună. Și un bărbat ca Miller nu s-ar fi grăbit, ca un puști. Un poet, într-o grădină, într-o țară străină – întreaga situație era o poezie.

Și totuși...

Miller spusese adevărul. Dragostea era tragică. Și cu toate că era plăcut să flirtez cu el, aici nu exista tragedie. Nu exista pasiune. Nu exista aventură. Doar blândețe, prietenie și raționament. Mai târziu aveam să privesc în urmă la fata care eram atunci și să-mi spun: „Proastă ai fost că nu ți-au convenit. Alea sunt temelia unei iubiri foarte comode.”

Dar ceva m-a făcut să mă îndepărtiez. Miller era un domn și n-a insistat. I-am zâmbit, ca să-i arăt că nu eram supărată. A râs și a spus o chestie amuzantă pe care am uitat-o imediat. Nu toate lucrurile pe care le spune un poet merită să ți le amintești.

Adunându-ne, ne-am dus înapoi spre restul grupului și am petrecut restul zilei într-un soi de solitudine tăcută, zâmbind visători. Mi-a cumpărat o pălărie cu model negru pe alb, ca însemnările de pe perete.¹

În seara aceea, dansând pe muzica asurzitoare a unei formații de instrumente de alamă pe care o descoperisem în piață, mă simțeam singură, luptându-mă cu mine însămi. Joaquin avea tot ce voiam eu la un partener: ambiție, inteligență, bani, lipsă de orgoliu. Ei, nu chiar o lipsă completă, dar o cantitate neglijabilă. Totuși, în teorie, era bărbatul perfect pentru mine.

Și totuși...

În noaptea aceea, când am aterizat cu capul pe pernă, înapoi în camera mea, nu fața lui Miller mi-a apărut în minte.

Și aia era o tragedie.

1 În original, the writing on the wall – expresie în limba engleză care se referă la orice detalii ale unei situații care sugerează un deznodământ neprielnic. Expresia face referire la o poveste din scripturile evreiești, Ospățul lui Belșatar (n.tr.).

Capitolul 27

Denunțată

Fusesem așa de ocupată scriindu-mi articolele, că nu mă gândisem foarte mult la felul în care erau percepute acasă. Madden îmi trimitea telegrame ori de câte ori îi plăcea în mod deosebit o temă pe care o abordam sau când una nu avea succes. Era succint, în mod caracteristic. „Dă-i cu pulque și Strada Coșciug, mai lasă muzeele.”

Dacă Madden se exprima concis, Wilson era de-a dreptul vorbăreț, scriindu-mi scrisori lungi pline de bârfe de prin redacție, dar niciodată nimic personal. Îmi trimitea și articolele, decupate din ziar, lucru pe care îl apreciam, văzând cum numele meu ocupa din ce în ce mai mult loc pe fiecare pagină. În antet scria „Nellie în Mexic” și puteam să-mi închipui cât de mândri erau cititorii de aventuriera lor din străinătate.

Dar Gestefeld a primit o scrisoare care m-a umplut de nervi. Spumegând de furie, i-am scris editorului o scrisoare în mod public, stiloul zburând pe pagină cum nu o făcuse de când răspusesem articolului ridicol al lui Wilson despre „lumea unei femei”.

Vreme de un an, am făcut parte din personalul acestui ziar și m-am străduit, în felul meu modest, să-mi îndeplinesc sarcinile cu exactitate, având grijă să nu profit de faptul că sunt femeie, și totuși fără să încerc să pretind că sunt bărbat. În timpul scurtei mele cariere, am avut parte doar de bunăvoință, nu doar din partea persoanelor cu care am interacționat pe teren, ci și din partea redactorului-șef și al Observatorului Tăcut, căruia îi datorez tot. Am venit în Mexic cu intenția de a face tot ceea ce îmi stă în puteri, în privința știrilor pentru ziar. Până acum nu am primit decât recenzii pozitive de la cei pe care i-am lăsat în urmă.

Noii mei prieteni de aici s-au străduit să mă trateze exclusiv cu respect, iar eu, simțind că nu pot să fac dreptate acestei țări minunate, am refuzat să le arăt scrisorile pe care vi le-am trimis. Unii foarte anxioși au trimis varii epistole unor întreprinderi private din Pittsburgh și au făcut rost de ele oricum. Zilele trecute, un domn a intrat în posesia unei scrisori din care citez următoarele: „Nellie Bly e o scriitoare pricepută, dar cei care o

invidiază au venit cu ideea că nu ea scrie articolele semnate cu numele ei, ci un frate. Totuși, eu sunt convins că acuzațiile acestea sunt false”.

Nedorind să fiu calomniată în fața prietenilor mei de aici, vă dedic acest articol și sper că îmi veți face favoarea de a-l publica. Deși ei știu că sunt aici doar cu mama, doresc și să știe că Nellie Bly nu are, și nici nu a avut vreodată, un frate căruia să i se datoreze un singur element sau detaliu din tot ceea ce a scris.

Aproape că am trecut cu stiloul prin hârtie punând ultimul punct, închipuindu-mi fața lui Albert. Albert! Fără să am vreo dovadă, știam că Albert era de vină, că el le spunea tuturor că el era adevăratul autor al articolelor surorii lui. Nu știam ce mă supăra mai tare: perfidia lui Albert sau prostia celor care îl și credeau.

— Hai, Elizabeth, m-a certat mama, în repetate rânduri. N-ai nicio dovadă.

Nu era adevărat. Aveam o viață întreagă de dovezi. Dar și o viață de-a lungul căreia învățasem că mama nu accepta niciun fel de critică la adresa lui Albert. Nu mi-a îmbunătățit starea de spirit în niciun fel.

Când veni să ne ducă la teatru în seara aceea, Miller fu șocat de ferocitatea mea neașteptată. Și totuși, părea să-i placă și mai mult de mine așa. Eram însă prea furioasă pe bărbați în general ca să iau în seamă faptul că îmi dădea mai multă atenție sau să mă simt prost că-l lăsasem să creadă că avea șanse să-mi câștige dragostea.

Zvonul acela mă determină să muncesc de două ori mai mult. Mama și cu mine am călătorit în afara orașului, vizitând Zócalo, Guadalupe, Veracruz și Jalapa. După ce am șocat localnicii cărându-ne singure bagajele, am avut grijă să menționez în următorul articol: „Mexicanii ne-au cercetat pe mine și pe însoțitoarea mea cu uimire, dar le-am sfidat privirea critică și le-am arătat că o americană liberă poate să se adapteze oricăror circumstanțe.”

N-am menționat că ne căram singure bagajele pentru că încercam să economisim bani. După aproape trei luni în Mexic, cheltuisem mai puțin de 60 de dolari¹, lucru de care eram destul de mândră. Odată, chiar am fost și lăudată de un reporter francez chel, care mă privise târguindu-mă, în spaniola mea teribilă, cu un hamal care insistase să-mi urce el valiza în tramvai. Îmi ceruse un dolar, dar îl convinsesem să-mi ia

doardouăzeci și cinci de cenți. Francezul și-a mângâiat perciunii stufoși și a zis:

— Foarte bine, mademoiselle. Eu vorbesc spaniola fluent și totuși l-am plătit ca prostul fără să negociez!

Primul cutremur care mi-a tulburat traiul liniștit în Mexic a avut loc la întoarcerea din una dintre acele excursii de o zi și-o noapte. Gestefeld îmi cerea, printr-un bilet urgent, să ne întâlnim la parcul de lângă noi. „Voi fi acolo în fiecare dimineață la opt și din nou în fiecare după-amiază la patru. Până ne întâlnim, stai departe de Mijo.”

— Îngrijorător, spuse mama, uitându-se pe bilet.

— Sper că n-am supărat pe cineva, am zis, încercând să-mi dau seama ce s-ar fi putut întâmpla încât să-l sperie pe Gestefeld.

— Păi, remarcile tale la adresa compatrioților tăi pot fi ușor acide, draga mea.

— Asta pentru că încerc să nu fac remarci acide la adresa mexicanilor.

Planul meu de a scrie aproape exclusiv în termeni pozitivi despre această țară, în ciuda tuturor incidentelor care ar fi justificat opusul, fusese în sfârșit ajuns din urmă de realitate. Îmi plăceau atât de mulți dintre mexicanii pe care îi întâlneam și existau atâtea lucruri frumoase aici de care mă puteam bucura. Dar de când ajunsesem, țineam încontinuu evidența nedreptăților suferite atât de femei, cât și de băștinași, din pricina guvernului. Ținând seama de avertismentele lui Gestefeld, în special de povestea proprietarului magazinului de băuturi alcoolice, nu criticam niciodată guvernul în scris – cel puțin nu în mod direct. În schimb, laudăm din plin un primar nonconformist care voia să vină în ajutorul băștinașilor sau scriam despre cât de des putea fi văzut președintele Diaz la teatru, departe de birou și de serviciu. Încercam să subliniez contrastul, ridicând în slăvi lucrurile bune ca să le compar cu cele rele. Mă credeam subtilă.

Dar la subtilități nu m-am priceput niciodată.

Când ne-am întâlnit în sfârșit, avertismentul lui Gestefeld a fost cutremurător.

— Ești în pericol de a fi denunțată.

— Pentru ce crimă? am întrebat pe loc.

Deschise servieta și scoase din ea un articol decupat dintr-un ziar.

— Pe douăzeci și doi martie, Depeșa a publicat un articol în care menționezi că editorii publicațiilor private sunt întemnițați.

— Da. Mă refeream la Ahuizote.

Fusesse un ziar satiric antiguvern, la fel ca acelea pe care în Pittsburgh le primeai pe gratis la fiecare colț de stradă.

— N-am făcut scandal, am continuat eu.

— Nu, admise el cinstit. Dar l-ai adus în discuție și alte publicații l-au prins din zbor.

Mai scoase câteva pagini decupate din servietă.

— Mai multe ziare de acasă au considerat că povestea e de interes și au publicat-o. Toate, până la ultimul, te numesc drept sursă.

— Zău?

Mi se aprinseseră obrazii. Reportajele mele stârnesc agitație? Am înăbușit impulsul de a țopăi pe loc, întrucât era clar, din felul în care mă privea Gestefeld, că nu era acum momentul pentru mândrie.

— Să înțeleg că li s-a dus vorba până aici.

— Da, fu el de acord.

— Și au atras atenția.

— Da.

— Atenția guvernului?

— Da. Dar nu guvernul o să te denunțe, ci celelalte ziare.

— Ce?!

Eram în stare de șoc.

Aruncând o privire de jur împrejur, îmi făcu semn să vorbesc mai încet.

— Cele în jur de douăzeci și cinci de ziare subvenționate de guvern. Vor spune că, scoțând în evidență consecințele suportate de membrii presei independente, insinuezi că toate publicațiile care sunt subvenționate sunt în cârdășie cu guvernul lui Diaz.

— Păi sunt.

Gestefeld oftă.

— Sigur că sunt, dar nu poți să spui asta.

— Și cu ce mă amenință?

— Amenință că te vor acuza că ai încălcat articolul treizeci și trei.

— Nu sună bine.

— E o dispoziție în Constituția mexicană care specifică ce pedepse se cuvin „străinilor indezirabili” care vorbesc sau scriu în mod prea direct despre Mexic sau mexicani.

M-am albit la față.

— Consecințe precum închisoarea?

— Sau deportarea. Te-ar escorta până la graniță cu o armată întreagă de soldați.

— Cred că aş prefera varianta a doua, am zis.

— Nu sunt convins că ți s-ar permite să alegi, răspunse el cu același umor sumbru ca și mine. O să se întâmple așa: ziarele te vor denunța pentru defăimarea poporului și presei mexicane. Asta îi va permite guvernului să investigheze, ca și cum ar răspunde doar dorințelor poporului.

— Foarte organizat, am zis eu.

— Singura parte bună în toată chestia asta e că ești femeie. Scandalul pe care l-ar stârni în America dacă te-ar condamna la închisoare ar fi dezastruos pentru Diaz. Și nici nu-ți dăunează că ești și tânără, și frumoasă.

Nu mi-am putut stăpâni o grimasă.

— Cred că mă simt insultată.

— Dacă te încălzește cu ceva, s-ar putea să decidă că le-ar conveni să mori într-un accident. Un avertisment tragic pentru străinii care nu-și văd de treabă.

— S-a zis cu excursiile mele la țară, am glumit, încercând să nu-mi pierd umorul, în ciuda unui fior.

— Vestea bună e că mai au o țintă. Ți-l amintești pe Daniel Cabrera?

Mi-l aminteam.

— Lucra la Ahuizote până să-l interzică.

— Săptămâna asta a scos un ziar nou. El Hiho del Ahuizote – „Fiul lui Ahuizote”. Pe prima pagină e o caricatură intitulată „Cimitirul Presei”, cu pietre de mormânt pentru toate ziarele pe care le-a interzis guvernul. „Odihnească-se în pace Presa Liberă!” zice.

Am fluierat.

— Aș vrea să am atâta tupeu.

— Să n-ai. Daniel e pe fugă. S-ar putea să te facă să plătești în locul lui.

— E oarecum înfricoșător. Ce să fac?

— Permite-mi să ies în întâmpinarea scandalului ăstuia înainte să scrie despre tine prin ziare. Lasă-mă să organizez o întrunire și să pledez în favoarea ta. Te facem plină de naivitate și dragoste inocentă pentru tot ceea ce ține de Mexic, versiunea perfectă a unui american în străinătate. Crezi că te descurci?

Îmi bubuia inima. Mă gândeam la închisoare. Mă gândeam la mama. Mă gândeam la expresia îngâmfată de pe chipul lui Albert. Și m-am gândit la orgoliul meu, pe care l-am pus în balanță cu temerile.

Mușcându-mi buza, am scuturat afirmativ din cap.

* * *

Când i-am povestit lui Miller, s-a umplut de nervi și a vrut imediat să mă apere.

— Trebuie să te urcăm de urgență într-un tren și să te trimitem acasă! exclamă el.

— Nu pot să plec chiar acum, trebuie să scriu despre sărbătorile de Paște. Pe deasupra, toată lumea îmi spune că mâncarea e mult mai bună după ce se iese din post. Tu voiai să încerc un fel de mâncare cu miel și ardei.

— Nu e un motiv suficient de bun ca să rămâi. Îți trimit ardeii și rețeta în Pittsburgh. Poate s-o gătească mama ta.

— Cum n-am avut nici eu parte de ea niciodată, n-aș ști cu ce să încep, răspunse mama. Nu, cred că trebuie să stăm și să o gustăm aici, înainte să încercăm să o gătim acasă.

Remarca ei m-a emoționat. Deși era evident stresată, era de partea mea. Miller a renunțat fără eleganță, după care nu l-am mai văzut o săptămână, cât s-a bosumflat, scriind, fără îndoială, sonete despre fete răzvrătire și îndărătnice.

Întrunirea promisă avu loc în mijlocul lui aprilie, în biroul șefului lui Gestefeld, proprietarul ziarului Două Republici, maiorul Clarke. Era un texan cu-n trabuc în dinți, care nu zicea mare lucru, dar afirma clar, prin prezența lui, că cine se punea rău cu mine, se punea rău cu tot ziarul.

Gestefeld și cu mine eram așezați pe o latură a unei mesei late din bibliotecă, cu trei reprezentanți ai ziarelor subvenționate de guvern pe latura opusă. Liderul lor, așezat în mijloc, era un individ nepăsător, care se uita oriunde, numai la mine nu. Maiorul se așezase în capătul opus al camerei și fuma, aparent citind o știre locală din propriul ziar.

Gestefeld le oferii perspectiva mea pe un ton absolut politicos și într-o spaniolă perfectă. Insistă că nu făcusem decât să menționez în trecere

ceva ce considerasem că ar fi fost de interes pentru cititorii de acasă. Când liderul puse o întrebare, Gestefeld evită hotărât să mă privească, servind-i la foc automat un răspuns clar defensiv.

— Mi-au citit celelalte articole? am cerut eu să știu, scoțând un teanc de pagini decupate pe care să le împart cu ei. Sunt pline de laudă la adresa Mexicului și poporului mexican. Am făcut eforturi să spulber mitul mexicanilor leneși și parșivi, care există în America. Poftim! Vedeți cu ochii voștri!

Liderul celor trei îmi făcu vânt cu țigara.

— Nu, nu. Un botón es suficiente².

M-am întors spre Gestefeld.

— Ce-a spus?

M-a ignorat, vorbind în continuare cu ei. Eram obligată să stau acolo, frustrată și neînțelegând nimic, în timp ce soarta îmi era decisă de un grup de bărbați, într-o limbă pe care n-o știam.

La un moment dat, reveniră totuși la articolele mele, indicându-mi cu degetul numele.

— Vor să știe de ce publici sub un pseudonim, dacă nu ca să îți ascunzi intențiile.

— Nicio femeie nu publică sub propriul nume.

Gestefeld traduse, adăugând o explicație lungă și înflorată despre femei și activitatea editorială pe care mă bucuram că n-o înțeleg. Râseră toți din senin și Gestefeld mă bătut pe umăr în cel mai condescendent mod cu putință. Îmi venea să-l mușc de mână.

Într-un sfârșit, Gestefeld zâmbi și oftă din greu. Fusese hotărât că nu aveam în inima mea decât dragoste pentru Mexic.

— Sunt de acord să-ți permită să continui să scrii.

De parcă m-ar putea opri, mi-am zis, încrucișându-mi îmbufnată brațele.

— Bine.

— Nu te denunță, spuse Gestefeld, clar.

— Mulțumește-le tu și din partea mea, l-am rugat, după care m-am uitat spre lider. Gracias!

Individul mormăi, cu aerul că se străduia să mă ignore. La plecare, cei trei râseră cu maiorul și îl bătură pe Gestefeld pe spate. Unul chiar îi oferă un trabuc. Iar în ceea ce mă privea pe mine? La mine nici nu se uitau și cu siguranță nu s-ar fi înjosit până într-atât încât să mi se adreseze.

Evident, fierbeam de nervi. După ce plecaseră, Gestefeld îmi explică, pufăind din țigară, despre ce se vorbise, ceea ce mă înfurie și mai tare. Făcuse efortul să întoarcă faptul că eram femeie în favoarea mea. Descriesese în detaliu repulsia mea față de coride, ceea ce, în ochii celorlalți bărbați, se dovedise a fi o trăsătură fermecătoare în presupusa ei natură feminină. Unul remarcase chiar că și fiica lui era de aceeași părere.

— A zis câți ani are fiică-sa?

— Aproape opt.

Înăbușindu-mi dorința de a da cu pumnul în ceva, am întrebat:

— Și ce-a fost expresia aia? Când i-am întrebat dacă mi-au citit și celelalte articole despre Mexic, ce-a zis?

— A zis: „Ajunge un nasture.” Adică n-avea nevoie să vadă toată haina. Știa de la un singur nasture că ești un inamic al Mexicului.

— Nu sunt!

— Și l-am convins de asta, spuse, scoțând un inel de fum și îl privi cu mândrie. L-am asigurat că habar n-aveai că ce ai scris ar fi putut ofensa pe cineva. Că n-ai înțeles aluzia pe care o faci lăudând ziarele independente mai mult decât pe restul. Că de când ai ajuns, singurul articol negativ pe care l-ai scris a fost acela despre coride și nimeni nu poate învinovăți o tânără femeie pentru faptul că nu-i plac luptele sângeroase. Cum ți-am zis, au înghițit gălușca.

— Deci, pe scurt, mă lasă în pace pentru că sunt o fată naivă și slujba mea mă depășește și pentru că orice supărare aș fi cauzat a fost rezultatul ignoranței feminine?

— Pe scurt, cam așa, fu de acord Gestefeld, părând nesigur. Au cerut ca, pe viitor, să scrii doar despre teatru, despre obiectivele turistice și despre oamenii din Mexic. Și să eviți politica.

A fost ultima picătură.

— Dă-i dracului pe toți! Și despre întâlnirea asta am să scriu. Să mă trimită la închisoare! O să vadă ei atunci ce-i aia presă negativă.

Gestefeld mă cunoștea suficient de bine încât să mă oprească înainte să mă țin de promisiune.

— Nu te-ar închide. Ori te-ar deporta, ori te-ar amenința cu violență. Pe tine și pe mama ta.

Asta m-a trezit la realitate. M-am oprit din măsurat camera cu pasul, ceea ce nici nu realizasem că făceam. S-o pun în pericol pe mama? Nu,

trebuie să mă opresc imediat. Pur și simplu fă cum ți se spune...

S-a trezit în mine ceva. Ceva care nu voia să tacă, ceva care nu voia să i se spună cum să procedeze. Nu, n-am să mă opresc din a scrie ce vreau să scriu. Nu, n-am să tac atunci când văd o nedreptate. Nu, n-am să-i las să le fie comod doar fiindcă ei au puterea și mie mi-e frică. Dacă mă amenințau, era fiindcă lor le era frică.

Frică de mine.

Mi se aprinse în ochi o flacără. Maiorul tocmai își aprindea un alt trabuc și scutură prin aer chibritul lung ca să-l stingă, pufăind din el ca să-l pornească.

— Domnișoară Bly, zise el. În fiecare zi mă plimb pe paseo cu cele două fiice ale mele. Și în fiecare zi, mexicanii spun: „Iar trece Clarke cu cele două republici ale lui.” Hilar, ce să zic.

M-am încruntat.

— Îmi cer scuze, domnule maior, dar nu...

Împunse aerul cu trabucul, în direcția mea.

— Nu mai am loc de o a treia republică. Nu ești fiica mea. Nu pot să merg și alături de tine în fiecare zi.

Zburându-mă din pricina atitudinii paternaliste, l-am privit în ochi.

— Vă mulțumesc pentru că m-ați susținut azi. Și aveți dreptate. Nu sunt fiica dumneavoastră. Nici copil nu sunt. Indiferent încotro m-aș duce, pot să merg și singură.

Și am ieșit din cameră.

* * *

Dup-aia, n-a mai fost decât o chestiune de timp. De-a lungul lunii mai, am scris multe articole: despre Paște, despre Sărbătoarea Jucătorilor și Duminica Floriilor, despre călătoriile cu tramvaiul. Am scris despre vizitele noastre în Guadalupe, Córdoba și despre dezamăgitoarea piramidă din Cholula. Am scris despre copacul dintr-un sat pe nume Popotla, cunoscut drept El Árbol de la Noche Triste, unde Cortés și-a plâns eșecul. Am scris despre oportunitățile de afaceri care îi așteptau pe americani în Mexic, de la cauciuc până la mătase. N-ar fi putut avea nimeni nimic de obiectat.

Dar investigam și lucruri despre care nu intenționam să le scriu – cel puțin nu deocamdată. Interviewam jurnaliști, proprietari de magazine și chiar soldați. Întrebările mele erau întotdeauna inofensive și aveam grijă mai degrabă să ascult, decât să-i îndemn într-o anumită direcție.

Uneori erau loiali președintelui, vorbindu-mi despre umilele sale origini și despre cât era de credincios nevestei. Uneori spuneau lucruri pentru care ar fi fost închiși, dacă le-aș fi publicat. Majoritatea furiei lor era ațintită nu asupra lui Diaz, ci asupra mâinii lui drepte: fostul președinte Manuel González. Mi s-a povestit de golirea trezoreriei, de datoriile private puse în cârca plătitorilor de taxe, de biletul de loterie în valoare de doi dolari cumpărat de Gonzáles, care le transmisese administratorilor loteriei mesajul: „Să fie ăsta biletul câștigător pe azi.”

Un exemplu memorabil de corupție era acela al unei hacienda antice, proprietarilor căreia li s-a cerut să o vândă pentru o zecime din valoarea ei. După ce au refuzat, au început să li se întâmple tot felul de nenorociri. Caii le-au fost împușcați și furați. Vacile, apa și chiar și unii membri ai familiei au fost otrăviți. Când terenul a fost în sfârșit vândut lui González, tranzacția a avut loc contra unui preț de doar cinci la sută din valoarea lui reală.

Am aflat și despre soția pe care González o abandonase, care trăia acum în sărăcie, și despre aventura lui González cu fata lui Diaz. Și despre cum Diaz, după ce își asumase din nou președinția pe care i-o păzise González, a trecut o lege prin care a săltat câteva procente din salariile tuturor funcționarilor publici, ca să astupe o gaură de două milioane de dolari pe care o dăduse prietenul lui în buget.

Dacă i-ar fi întrebat cineva, bărbații care îmi spusese ră povestile astea ar fi putut susține, fără să mintă, că nu spusese nimic împotriva președintelui Diaz. Dar era clar ce insinuau. Spunându-mi despre tentativa eșuată de a-l arunca în aer pe președinte în noiembrie anul trecut – faimosul complot istoric în care fuseseră implicați Guy Fawkes și James Stuart, ai cărui membri fuseseră identificați și pedepsiți –, nu vorbeau de rău guvernul. Pur și simplu îmi împărtășeau faptele.

Doar că faptele îmi umpleau agendele și tot ele vorbeau clar: zece milioane de suflete în Mexic, dar dintre ele, opt milioane erau băștinași forțați să trăiască în sărăcie, fără drept la opinie sau vot. Două partide politice, dar fără distincție. O constituție excelentă, care pe hârtie

garanta mai multe libertăți decât a noastră, și totuși un guvern care nu permitea exercitarea acestor libertăți în practică.

Nu știu când am început să-i observ pe Serenos. La început a fost o senzație vagă, acel instinct imperceptibil care îți permite să știi că te privește cineva. În Pittsburgh, fusesem mereu conștientă de bărbații care mă urmăreau, care încercau să-mi atragă atenția și să-mi stârnească interesul. Poate întocmai experiențele acelea au tras primele semnale de alarmă în mintea mea. Dar era o dovadă a naivității mele că nu percepeam polițiștii în uniformă ca pe o amenințare.

Cel puțin până m-au amenințat în mod explicit.

Mergând spre casă la apus, în urma unui interviu complet inocent, m-am trezit că îmi blochează calea trei bărbați înalți în tunici cu ceaprazuri și nasturi lustruiți. Mi-au zâmbit. Le-am zâmbit înapoi. Nu s-au dat la o parte să lase o domnișoară să treacă, așa cum făceau de fiecare dată mexicanii. Nici n-au încercat să treacă ei pe lângă mine. Pur și simplu mi-au stat în drum.

Am pășit într-o parte ca să-i înconjur, iar unul dintre ei a făcut și el un pas leneș în lateral ca să mă intercepteze. Evident, am pășit în partea cealaltă. A fost o greșeală, pentru că am ajuns în peretele clădirii din stânga mea. Polițiștii au pornit în secunda doi spre mine, unul de fiecare parte a mea și unul pe mijloc, prinzând-mă la perete.

Cei doi din laterale s-au întors cu spatele, încruntându-se la trecătorii care ar fi putut îndrăzni să își pună întrebări cu privire la faptul că tocmai înghesuiseră o domnișoară pe o stradă publică. Totuși, îmi venea greu să cred că s-ar fi putut întâmpla ceva cu adevărat îngrozitor. Soarele era încă pe cer și eram pe o stradă aglomerată, pe care treceau oameni în ambele direcții.

Dar nimeni nu spuse nimic. Dacă mexicanii mă vedeau – și cu siguranță mă vedeau –, alegeau, în ciuda acestui fapt, să meargă în continuare.

Omul care stătea cu fața la mine nu spuse nimic. Adunându-mi curajul, l-am privit în ochi.

— Da?

Îi apăru pe față un zâmbet ca un tic nervos. Încet, cu grijă, ridică o mână. Era goală – nu era nici urmă de vreo armă.

Se întinse spre mine, mâna mișcându-i-se dureros de lent, centimetru cu centimetru. Dacă s-ar fi mișcat mai repede, poate aș fi țipat după ajutor. În loc de asta, am rămas încremenită. Degetele lui escaladară

până la mijlocul pieptului meu. De-abia îndrăzneam să respir, în timp ce el prinse între degetul mare și arătător un nasture de la rochia mea, imediat sub stern. Pur și simplu se ținea de el.

Mi-am ridicat privirea de la degete la față. Expresia lui era înspăimântătoare tocmai pentru că era absolut neutră, pentru că lipsea din ea orice urmă de amenințare și orice indicație că ar fi recunoscut faptul că eram o ființă umană.

Brusc, a smuls nasturele. Am tresărit, apoi l-am privit cu gura rămasă deschisă, prostește.

Ținând nasturele între degete, Sereno îl ridică între noi ca să-l pot vedea. Apoi, cu aceeași încetineală oribilă și-l băgă în buzunar.

Pentru o clipă, rămase pe loc, uitându-se la fața mea roșie, ascultându-mi respirația întretăiată, studiind felul în care tremuram. Apoi, cu o politețe exagerată, făcu un pas înapoi, se înclină și îmi făcu semn să trec. Am plonjat pe lângă ei, mâna acoperind-mi instinctiv gaura din rochie. Mergând cât de repede puteam fără să alerg, m-am grăbit până în cameră, unde am închis ușa și m-am sprijinit de ea, inima bătându-mi în piept precum aripile unei păsări speriate într-o cușcă.

— Elizabeth? întrebă mama, ridicându-se de pe scaunul de la geam. Ce-ai pățit?

Îndreptându-mi umerii, m-am forțat să mă desprind de ușă.

— Mamă... e momentul să plecăm.

Îmi ajunsese un nasture.

* * *

În noaptea aceea, le-am trimis scrisori lui Miller, Gestefeld și señor Garcia, cerându-le să ne întâlnim dimineață. Am petrecut noaptea sprijinind ușa cu un scaun, tresărind la fiecare zgomot.

Dimineața, eram în ultimul hal când au ajuns toți trei. Am încercat să nu arăt cât eram de recunoscătoare, dar nu îmi mai rămăsese mult din orgoliu. Eram, în esență, pe cale să fug cu coada între picioare.

Scrisoarea trimisă lui Miller trebuie să fi comunicat foarte clar starea în care eram. Îmi arată că avea un pistol sub haină.

— Nemernicii ăia! Ce fel de bărbați amenință o femeie?

— Ȑia care se tem de ea, am zis, încercând să rămân optimistă.

— E mai înțelept așa, mă asigură Gestefeld.

Părea cu adevărat ușurat.

— Dar trebuie să fim siguri că scapi în siguranță, continuă el.

M-am încruntat.

— Ce vrei să spui?

— E mult până la El Paso, zise el. Și prietenii tăi nu te pot proteja odată ce ieși din Mexico City.

Garcia zise:

— Poate ar fi cazul să îmi cumpăr un bilet și să vă însoțesc până la graniță.

— O fac eu.

Pe Miller îl luase deja valul, dar l-am prins de braț.

— Nu, am zis.

— Dar dacă te arestează în tren...

— N-o să se întâmple asta... dacă îmi faci un ultim serviciu.

Miller era tot numai urechi.

— Orice!

— Trimite-i o telegramă lui George Madden la Depeșa din Pittsburg. Spune-i că suntem în drum spre casă și că vreau să ne aștepte un reporter în gară. Și spune-le să anunțe că ne întoarcem în ediția de mâine.

Gestefeld dădu din cap.

— Bine gândit, domnișoară Cochrane. Am să public și eu ceva mâine în Două Republici, urându-ți cu regret o călătorie plăcută. Dacă publicul așteaptă să te întorci, nu te pot reține fără teama de a atrage atenția.

— Tot așa prefera să vin cu tine, mormăi Miller. Să trimită Gestefeld telegrama. Eu oricum am de gând să plec în curând. Mi s-a acrit de Mexic.

I-am luat mâna într-a mea și am mângâiat-o.

— Nu din cauza mea, sper, Cincinnatus.

Miller mă strânse de degete.

— Multe așa face eu din cauza ta, Nell.

Intensitatea privirii lui mă făcu să îmi amintesc de Sereno și de nasture.

M-am abținut să nu tremur și am tras aer în piept.

— E foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Miller, dar nu sunt o domniță în căutare de un cavaler. Sunt un reporter care se

grăbește acasă ca să publice un articol.

Am făcut un pas înapoi și un gest cu mâna.

— Pe deasupra, o am pe mama să mă apere.

Miller acceptă refuzul cu grație, cu toate că îmi închipuiam că avea să mă umple de blesteme mai târziu. Uimitor cum un bărbat de vârsta lui poate fi dat peste cap așa ușor de o femeie de douăzeci și unu de ani. Dar nu mă interesa gestul lui grandios și nici nu voiam să se bage în povestea mea, cu pistolul lui cu tot. Mă întrebam, când venea vorba de dragoste, dacă bărbații se maturizau vreodată.

Ultima zi în Mexic ne-am petrecut-o împachetând în grabă, iar pe mine m-a bușit plânsul de două ori și am declarat că nu plec, că eu stau și lupt. În ambele dăți, mi-am permis să fiu convinsă să nu mă autodistrug prosteste. Așa am reușit să dau impresia că plecam din Mexic împotriva voinței mele, deși fusese ideea mea de la bun început. Un efort penibil să-mi salvez orgoliul, pe care toată lumea îl recunoștea, dar nimeni nu îl adusesese în discuție.

I-am pus-o în cârcă lui Miller cel mai mult dintre toți. Când am ajuns în gară, înainte de răsărit, în dimineața următoare, m-am comportat ca și cum era vina lui că plec. Nici să ne urce bagajele în tren nu l-am lăsat.

— Le cărăm singure, am declarat, trăgând de a mea. Vreau să-i zăpăcesc pe mexicani până în ultima clipă.

— Nu pe toți, sper, spuse señor Garcia.

M-am înmuiat instant.

— Sigur că nu. Numai pe cei din guvernul vostru oribil.

Gestefeld își mușcă buza, înghițind avertismentul care era clar pe fața lui. Cu mulțumiri și multe promisiuni că aveam să ne scriem cât mai repede posibil și că aveam să rămânem prieteni, mama și cu mine ne-am urcat în tren – doar ca să așteptăm o oră să plece. O așteptare profund incomodă, fiecare clipă purtând cu ea riscul de a fi dată jos cu forța din tren și azvârlită în vreo închisoare, precum cea pe care o văzuserăm la graniță, unde împușcau prizonierii care încercau să „evadeze”.

Era enervant cât le eram de recunoscătoare tuturor pentru faptul că rămaseră în gară până la final, ca nu cumva să ne facă serviciile secrete să dispărem înainte să se miște locomotiva. Dar am stat acolo, zâmbind și făcându-ne unii altora cu mâna, preț de șaptezeci și unu de minute. Știam exact cât durase. Pentru că stăteam cu ceasul în mână,

aruncându-i câte o privire la fiecare câteva secunde, iar între timp îmi răsuceam inelul de pe degetul mare iar și iar.

În sfârșit, sună fluierul, se închiseră ușile, iar Garcia, Gestefeld și Miller dispărură într-un nor de aburi. Porniserăm.

Lăsând Mexico City în urmă, am descoperit că îmi era rușine de lașitatea mea și mă întrebam ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi fost avut un pic mai multă demnitate. Alți reporteri erau dispuși să își riște viața pentru o știre. Era oare decizia mea de a fugi dovada că femeile erau slabe de înger?

Nu fug, mi-am spus iar și iar, privind cum alunecă peisajul pe lângă noi. Plec de pe teritoriul inamic, ca să revin în posesia celei mai bune arme pe care o am.

Presa liberă.

1 Aproximativ 1.730 de dolari la cursul de azi (n.tr.).

2 Expresia vine dintr-o anecdotă despre mareșalul prus Paul von Hindenburg, care ar fi zis că îi ajunge să vadă că lipsește un nasture de la uniformă ca să știe ce fel de om e un soldat. Cine ignoră micile greșeli, cu siguranță va face și greșeli mai mari. (Por eso, para muestra basta un botón – „De-aia, drept dovadă îmi ajunge un nasture.”) (n.tr.).

IV

Zei din Gotham

Nu Își Amintește Numele Sau Trecutul

Frumoasa misterioasă care a intrat în Adăpostul pentru Femei, la nr. 84 pe Second Avenue, vinerea trecută, de unde a fost trimisă la spitalul Bellevue, se află în continuare la secția de psihiatrie, dar va fi mutată la Blackwell în această după-amiază. Doctorul Braisted, șeful secției de psihiatrie, care la început a crezut că fata suferă de manie isterică, i-a confirmat astăzi reporterului de la Telegramă că e nebună fără nicio îndoială.

Are în jur de optsprezece ani, e de statură medie, are părul castaniu și ochii câprui deschiși, trăsături delicate și, în mod evident, atitudinea și comportamentul unei fete bine-crescute. Poartă o rochie modernă dintr-un material gri deschis, tivită cu dantelă neagră, pantofii de mărimea 2 ½ sunt confecționați din material de calitate. Nu există pe hainele ei niciun element distinctiv după care să poată fi identificată. Doctorul Braisted crede că e de baștină dintr-o țară sudică, probabil Cuba.

„N-am reușit să aflu nimic despre trecutul ei”, ne spune domnișoara Scott, o asistentă-șef cu experiență. „Uneori îi vorbesc în franceză, iar în momente de luciditate pare că mă înțelege și la început făcea clar un efort să răspundă inteligent. E evident că a fost crescută în condiții bune și educată. Se plânge de calitatea mâncării și de dimensiunile vestilor și farfuriilor și vrea să-i stea mereu cineva la dispoziție. La fel și când vine vorba de igienă, se așteaptă să se ocupe cineva de ea. Într-un moment de luciditate mi-a spus că părinții ei sunt morți, și cu o altă ocazie mi-a povestit despre o călătorie cu bunica ei peste ocean, dar nu mai știe cum o chema și, de fapt, par să-i lipsească orice fel de amintiri legate de trecut.” Nu a venit nimeni să întrebe de ea, iar doctorul Braisted spune că va fi trimisă la Azilul de Nebuni de pe Insula Blackwell mai târziu, în această după-amiază.

The Evening Telegram

Luni, 26 septembrie 1887

Capitolul 28

Întorși acasă

În ciuda temerilor noastre, am trecut granița fără probleme și, o săptămână mai târziu, am ajuns în Pittsburgh sănătoase și întregi. Era 22 iunie, miezul verii, ceea ce m-a surprins cumva. Din cine știe ce motiv, îmi imaginasem că avea să fie încă zăpadă pe jos.

Spre și mai marea mea surpriză, mă aștepta în gară un reporter de la Depeșă – uitasem că cerusem așa ceva. Și mai surprinzător, era acolo să-mi ia interviu! În loc să fie autoarea articolului, Nellie Bly devenise subiectul său.

I-am răspuns la întrebări fără să sacrific părțile cele mai bune. Pe alea aveam de gând să le spun chiar eu.

M-am apucat imediat de treabă. A fost plăcut să urc iarăși scările alea înfiorător de abrupte și să îmi găsesc vechiul pupitru așteptându-mă. Madden și restul m-au primit ca pe un conquistador triumfător. Gândacii și-au exprimat nemulțumirea că nu le adusesem suveniruri și nici nu mă măritasem cu un mexican.

— Am pus pariu, mă informară ei.

— Cine-a câștigat?

— Wilson, se plânseră ei. A insistat că nu ți-ai strica excursia măritându-te.

Îmi plăcea gândul ca Observatorul Tăcut mă cunoștea atât de bine?

Reuniunea mea cu Wilson nu a fost nimic special. M-am dus până la biroul lui și-am zis:

— M-am întors!

— Văd.

Își scosese un papuc și urmărea cu privirea un gândac adevărat care îi mișuna pe lângă colțul biroului. Dădu cu el de pământ, verifică talpa și mormăi dezamăgit:

— S-a-ntors Nellie Puștoaica¹. Sunt sigur că nu mai există nicio poveste de spus despre Mexic. Le-ai văzut tu pe toate.

— Poate le-am văzut, am zis dezamăgită de lipsa lui de entuziasm. Dar mai sunt multe de spus.

Wilson scoase un oftat care amenință să-l spulbere, la cât era de mare.

— Atunci, te rog, în numele a tot ce e sfânt, nu te grăbi când scrii. Madden m-a pus să-ți corectez articolele. Le am aici pe toate, adaugă, deschizând un sertar al biroului. Acolo, într-un teanc ordonat, era fiecare articol pe care îl scrisesem în ultimele șase luni. Prima foaie era toată numai creion albastru și nu puteam decât să presupun că și celelalte erau la fel.

M-a izbit brusc un val de frustrare.

— Îmi pare rău că am fost așa o povară.

Și am plecat cu pași apăsați spre propriul meu birou, să mă apuc de muncă. Munca. Munca e răspunsul.

Având în sfârșit libertatea de a scrie fără teama de închisoare sau mai rău, am turnat butoaie întregi de cerneală peste dictatura lui Porfirio Diaz, de parcă ar fi fost cartușele unui revolver. Am scris fiecare poveste de la care mă abținusem înainte. Am spus adevărul despre presa mexicană, despre guvern și despre armată – câțiva dintre care mi se lăudaseră că de-abia așteptau să învingă America în război. Asta stârni un adevărat tărăboi.

Dar nu m-am limitat la subiecte care aveau de-a face cu guvernul. Am scris în continuare despre cultura mexicană, deși dintr-o perspectivă mai puțin iertătoare. Am încercat să fiu îngăduitoare cu prietenii pe care mi-i făcusem și cu bieții băștinași, care nu aveau pe nimeni de partea lor în propria țară. Dar în privința felului în care erau tratați în Mexic săracii și femeile? N-am iertat nimic.

Am fost surprinsă când articolele mele au făcut înconjurul țării și de-a dreptul șocată când am început să fiu invitată la diverse evenimente, să țin discursuri – deși n-am putut să nu observ că n-am mai primit o a doua invitație la o serată cu vreo delegație mexicană. Nu, majoritatea invitațiilor veneau din partea societăților locale, care voiau să vorbească despre ce era de făcut pentru bieții băștinași mexicani. Participând la evenimente și acceptându-le complimentele, am încercat să fiu totuși de ajutor, în timp ce doamnele cu cățelei în poală își beau ceaiul și dezbăteau diverse moduri de-ai încuraja pe bieții oameni săraci și needucați să-și revendice țara. Dar toate soluțiile lor păreau să pornească de la a mă trimite pe mine înapoi în Mexic, să trăiesc printre băștinași și să-i învăț despre Părinții Fondatori ai Americii. Când am sugerat să se ducă ele însele, s-au liniștit.

Furia m-a ținut până în septembrie, timp în care am revenit complet la viața de acasă și eram gata să îmi reiau îndatoririle ca reporter al Depeșei.

Dar înainte de asta, aveam și eu de revendicat ceva.

Procesul pe care îl pornise împotriva administratorului proprietăților tatălui meu ajunsese în sfârșit în instanță.

Venise și vremea mea.

* * *

Albert a refuzat să vină, dar ceilalți membri ai familiei s-au deplasat toți până la Apollo ca să depună mărturie pentru mine împotriva colonelului Jackson. Au cârcotit, s-au plâns și era clar că erau stresați, dar au venit. Am încercat să fiu recunoscătoare, și nu indignată, că nu erau la fel de entuziasmați ca și mine în legătură cu procesul.

Nu mai fusesem cu toții în sala de judecată din Apollo, sala în care prezidase tatăl meu, de când depusesem mărturie la divorțul mamei de Ford. Ani mai târziu, îmi aminteam încă mărturia, pe care o învățasem pe de rost.

Am paisprezece ani. Locuiesc cu mama. Am fost de față când mama s-a măritat cu J.J. Ford. I-am văzut la cununie acum vreo șase ani.

De când s-au căsătorit, Ford e beat în marea majoritate a timpului. E foarte supărat când bea și e supărat și când e treaz. Îl aud des că o ceartă pe mama și îl aud des că folosește un limbaj licențios la adresa ei, spunându-i tot felul de lucruri urâte. I-a spus că e vacă și curvă. Am văzut-o pe mama plângând, supărată din pricina insultelor lui.

Ford a amenințat-o în trecut că o rănește. Mama se temea de el. L-am văzut pe Ford aruncând pe jos haine proaspăt spălate și călcate, turnând apă peste ele și l-am văzut răsturnând masa cu totul.

Prima dată când l-am văzut pe Ford că pune mâna pe mama, a vrut s-o strângă de gât. A doua oară a fost la Odd Fellows Hall de Anul Nou, în 1878.

În legătură cu noaptea aia depuseseră mărturie alți cetățeni, așa că nu fusesem nevoită să spun povestea. Ceea ce îmi convenise, pentru că și eu, și mama aproape muriserăm.

Și uite cum îi târăsc iar pe toți după mine și-i forțez să treacă prin focul mocnind al vieții noastre din Apollo. Neastâmpărata de mine, care încercam să fac un pic de dreptate în lume. În timpul călătoriei de-o zi am avut splendida oportunitate de a mă gândi îndelung la cât de inutil era să intrăm iar în toată istoria asta.

Într-o întorsătură plăcută totuși, s-a dovedit a nu fi inutil deloc. Cu toate că simțeam în sinea mea că cineva făcuse o nefăcută cu banii familiei mele, n-am avut nicio dovadă până când contabilii numiți de instanță i-au dezvăluit judecătorului ce descoperiseră. Colonelul ne pusese moștenirea la un loc cu resursele personale. Plătea comisioane mici, în ciuda faptului că avea dobânzi foarte mari. Scrisese că mi-ar fi plătit două semestre la Școală Normală de Stat din India, nu doar unul.

Și pe deasupra, ne cumpăraseră casa – ceea ce era în sine absolut înnebunitor – și îi datora mamei o sumă la fiecare șase luni pentru partea ei de proprietate. Dar în contabilitate înregistrase sumele acelea drept bani pentru întreținerea noastră, luați din moștenire. Însemnând că plătise pentru casa noastră cu banii noștri!

Apărea și numele lui Ford, pentru că i se făcuseră mai multe viramente pe care mama nu le autorizase. Unele aveau date de după divorț. Asta, mai mult decât orice, i-a înfuriat în sfârșit pe frații și sora mea. Brusc, Charlie, Kate și chiar și Harry erau la fel de furioși ca mine.

Și totuși, pe cât de nedreptățiți fusesem, am înțeles repede că deveniserăm străini. Vărul nostru, Tom Cochran, care era farmacist în zonă și se însurase cu sora colonelului, nu numai că pledă în favoarea colonelului, dar ne întoarse spatele cu totul. Nouă, rudelor lui de sânge.

Aproape toți vechii noștri prieteni din oraș procedară la fel. Judecătorul, așezat în scaunul lui tata, insinuă repetat că orașul avea să-i protejeze pe ai săi. Anticipând dezastrul care avea să pice pe capul colonelului, judecătorul declară că avea să îi ceară propriului său contabil să cerceteze lucrurile mai în amănunt.

— Dacă familiei Cochran e se datorează bani, spuse el, pronunțând e-ul pe care îl adăugaserăm la final de parcă voia sublinieze că eram străini,

e nevoie de timp să stabilim câți.

Satisfacția extraordinară pe care am simțit-o auzind verdictul a fost amplificată de faptul că Jackson a ieșit din sala de judecată fără să mă privească în ochi. Era clar pentru ce crezuse el că erau bune fetele. Erau bune de jefuit.

N-aveam să vedem niciodată banii ăia. Eram sigură. Și totuși, era un fel de victorie. Mama, Kate, Charlie și Harry s-au adunat toți să discute verdictul judecătorului. Harry, fiind el însuși, își imagina că în vreo săptămână aveau să ne cadă banii din cer și puteam duce o viață mai bună. Charlie, mai pragmatic, spuse ca era pur și simplu mulțumit că-l făcuse de rușine pe șarlatanul bătrân care ne furase banii. Kate era de partea lui Harry, cu mintea la bani – poate spera să-i ajungă să plătească pentru divorțul pe care îl anticipa.

Numai mama era supărată. Tot repeta:

— Îmi pare atât de rău.

A depins de mine să reformulez decizia judecătorului ca pe o reabilitare și să-i conving să sărbătorim luând prânzul înainte de plecarea trenului a doua zi.

Știam că frații și sora mea își căutaseră câteva dintre rude cât fusesem în Apollo. Eu mă abținusem, pe de-o parte pentru că eram furioasă pe ele, și, pe de altă parte, pentru că aș fi fost tratată cu dispreț. Procesul ăsta nu ar fi fost necesar dacă n-ar fi fost atât de lacomi după moartea tatei și eram sigură că frații și surorile vitrege simțeau că le stricasem reputația. Pentru că o făcusem.

După prânz, mama spuse că voia să o viziteze pe sora mea vitregă, Mildred, pe care o crescuse. Charlie și Harry se duseră să-și caute prietenii din copilărie. Din moment ce micuța Beatrice era acasă cu Sarah, soția lui Charlie, Kate era și ea liberă să socializeze cu prieteni din trecut.

Eu una am decis să evit oamenii și să mă duc să mă plimb pe unde hoinăream altădată.

Puține dintre străzi îmi trezeau amintiri plăcute. Am trecut pe lângă casa unde locuiserăm cu Ford, care pentru mine era un iad. Arăta mai bine decât atunci când plecaserăm noi – proprietarul, oricine o fi fost, depusese clar eforturi să o repare și să o modernizeze.

Mă întrebam dacă n-ar fi fost mai bine s-o dărâme și să dea cu sare pe jos. Suferința noastră cu siguranță dăinuia și acum, absorbită de pereți,

podea și de acoperiș, ca într-un altar dedicat nefericirii.

Peste drum erau aprozarul și cofetăria pe care mama le amenajase pentru Ford și Albert. Ideea fusese ca ei să se ocupe de aprozar, în timp ce mama făcea ea însăși înghețata. Pentru o clipă, viața noastră păruse ideală, cu o mamă care făcea înghețată în fiecare zi. Dar Albert și Ford se certaseră de la bun început și s-a terminat cum se terminau toate lucrurile cu Ford: cu el beat, scoțând pistolul și urlând amenințări.

Clădirea fusese cumpărată de John Blair, ca extensie a magazinului său general. L-am văzut în trecere și arăta la fel ca atunci când obișnuiam, copii fiind, să-i vindem broaște. În fața ochilor băieților din oraș și ai unei anume Pink Cochran, care îl priveau cu fascinație, tăia picioarele broaștelor și le împacheta să le trimită în Pittsburgh. Partea cea mai rea era că pe urmă elibera broaștele pe aleea din spatele magazinului, să supraviețuiască dacă mai puteau.

Majoritatea copiilor erau îngroziți. Nu și Albert, desigur. Lui i se părea cel mai amuzant lucru din lume și murea de râs uitându-se la ele cum se târau până mureau. Pe când Harry a plâns prima dată când le-a văzut și nu s-a mai întors niciodată pe alee, și nici n-a prins vreodată broaște pentru domnul Blair, indiferent câți cenți ar fi putut câștiga.

Orașul copilăriei mele crescuse. Aproape o mie de oameni trăiau acum în Apollo. Am ajuns în cartierul nou, reconstruit după un incendiu ce avusese loc cu zece ani în urmă. Îmi aminteam în detaliu noaptea aceea, când o singură lampă cu kerosen spartă stârnise un foc ce înghițise trei străzi întregi, inclusiv toate clădirile de lângă canal. În mod surprinzător, de pe noile clădiri se cojea deja vopseaua. Era magazinul domnului Mills, care vindea conserve pentru iarnă. Și acolo, magazinul de obiecte din piele al domnului Conn, cunoscut drept The Muleskinner. Iar în capul străzii era Episcopia Metodistă. Mă întrebam dacă mai era acolo preotul Lemon și dacă încă as fi putut să-l șochez atât de tare cu prezența mea încât să înjure.

Apoi am trecut pe lângă școală, cu toate cele două etaje și 180 de metri pătrați. Știam dimensiunile exacte pentru că fuseserăm nevoiți să o măsurăm pentru un proiect. Patru luni pe an, ni se preda la școala primară de la parter de către un șir interminabil de tinere, care ne vorbeau până când se puteau mărita ca să scape de noi. Elevii mai mari aveau voie la etaj, unde domnul Davis îi învăța despre algebră, și despre istoria Imperiului Roman, și despre Shakespeare.

Domnul Davis nu vorbea cu mine decât ca să îmi reproșeze că eram prea gălăgioasă și nedisciplinată. Era adevărat că nu fusesem o elevă bună. Spuneam lumii că pur și simplu îmi lipsea răbdarea, deși eram frecvent acuzată că voiam atenție.

Și cum aș fi putut să n-o vreau? Copilăria mea fusese definită de eforturile mele de a fi luată în serios. Aveam așa de multe lucruri de oferit și pe nimeni care să le vrea.

Și totuși, ori de câte ori încercam să mă exprim, ieșea prost.

Odată, o fată pe nume Sadie nu voia să le lase pe unele dintre celelalte fete să se joace cu cercurile de metal de pe marginea râului. Deși mie îmi dădea voie, i-am zis că nu mi se pare corect. Le-a refuzat accesul în continuare, iar eu am mușcat-o de braț.

Așa-s eu, fără astâmpăr. Întotdeauna pierd ascendentul moral.

Cuprinsă de gânduri și fără să mă uit pe unde merg, am ajuns pe Terrace Avenue. Țăla era numele oficial al străzii, dar nimeni nu-i zicea așa. I se spunea Strada Conacului.

Ajunsesem acasă.

La doar două străzi de unde locuisem cu Ford era casa în care mă născusem. Casa care aparținea acum aceluiași om care ne furase moștenirea. Casa în care tatăl meu se îmbolnăvisese și murise.

Nu se schimbaseră. Treptele lungi încă formau o cărare între două ziduri subțiri de piatră până pe veranda principală. Două coloane corintice susțineau încă un portic înalt de două etaje. Micul fronton triumfiar din spatele lor era în continuare sprijinit de o pereche de coloane similare, în miniatură. Era exact la fel, până la vitraliul de sticlă roșie de la etajul doi.

Frații mei și cu mine n-am înțeles niciodată care era treaba cu geamul ăla și inventaserăm un joc în care trebuia să evităm raza roșie de lumină care traversa în fiecare dimineață holul de la etaj. Uneori, miza era uriașă, de parcă ne-ar fi ars sau ne-ar fi înfierat ca pe vite. Albert insistă că el e imun și trecea mereu direct prin ea. În vreme ce eu, la șase ani, mă cățăram pe balustradă și coboram scările așa că să o evit. Albert mă întreba mereu de ce fac lucrurile să fie atât de dificile, și nu aveam cum să-i răspund decât terminând voiajul periculos pe care îl începusem.

Pe urmă apărea tata să mă salveze fix când începeau să îmi alunece mâinile. Mă arunca peste umăr și mă plimba prin casă, râzând:

— Obrăznicuța de Pinky!

Iar eu mă întindea să-l scarpin pe spate, iar el se prefăcea că-i place. De fapt, asta se întâmplase o singură dată, dar mi-o aminteam atât de clar, încât ar fi putut la fel de bine să fi fost o chestie zilnică. La asta mă gândeam când îmi aminteam de tata, și de casă, și de dragoste...

— Pink? Pink, tu ești?

Întorcându-mă, mi-au trebuit câteva secunde să recunosc copilul în femeia adultă.

— Lillie?

— Am auzit că te-ai întors în oraș!

Lillie Elliot era fiica doctorului din oraș și una dintre fostele mele colege de școală. Ne-am îmbrățișat, iar pe urmă m-a luat de mână și a început să trăncăneasă.

— Mi s-a spus că ești scriitoare!

— Reporter, am zis, dar apoi mi-am dorit s-o fi lăsat să creadă că scriam cărți, fiindcă părea mai interesant, cumva. Tocmai am fost șase luni în Mexic.

— Mexic! Spune-mi tot!

Și m-a dus acasă la părinții ei, unde ne jucasem împreună în copilărie. Mama ei, doamna Elliot, mă trată cu răceală – eram convinsă că știa de ce mă întorsese și mă percepe ca pe o influență negativă asupra fiicei ei. Dar Lillie fusese dintotdeauna veselă și lipsită de griji, așa cum mulți dintre noi am vrea să fim, dar niciodată nu suntem. Nu o mușcase niciodată pe Sadie. Dar nici nu-i fusese vreodată interzis să se joace cu cercurile.

Servindu-mă cu ceai și prăjituri, Lillie mă rugă să-i spun despre cum era să lucrez la ziar. I-am povestit, dar ne-a apucat repede nostalgia, fenomen inevitabil între cei ce se cunosc de mult.

— Îți stă așa de bine, îmi spuse Lillie. Dar în mintea mea porți mereu alb!

— Hainele mele albe nu rămân niciodată albe multă vreme, am zis eu, râzând.

— Așa-i. Mereu erai pe sub vreun gard sau printr-un copac. Dar în fiecare dimineață erai spălată și apretată toată. Vai, ce-mi mai plăceau ciorapii tăi albi.

— Și eu îi voiam pe ai tăi negri. Dorința mea cea mai puternică era să fiu ca celelalte fete.

— Ba nu, spuse Lillie, cu disprețul lejer pe care nu ți-l permiți decât între prieteni vechi. Poate nu-ți plăcea că ieșeau în evidență, dar ai fi făcut-o indiferent ce purtai. Te jucai cu băieții la fel de mult ca și cu noi fetele. Și erai certăreață! Vai, ce mai tremuram toate când te înfingeai cu picioarele în pământ și te înroșeai la față.

— Serios?

— Din câte îmi amintesc eu, fugeam mai des decât rămâneam să te înfrunt.

Încă mă gândeam la Mexic.

Lillie râse.

— Dintotdeauna ai fost iute. Gemenele obișnuiau să spună că era nevoie de ele amândouă ca s-o prindă pe mătușica.

Aveam două nepoate gemene. Erau fetele fratelui meu vitreg, născute cu trei luni înaintea mea, și gluma lor preferată fusese să îmi spună mătușica Pink. Înainte de conflictul din familie, obișnuiam să ne jucăm împreună.

Lillie zise:

— Ah, stai că mi-am amintit! Ai auzit de Cora?

— Fata lui Robert?

Altă nepoată, cu trei ani mai mare ca mine.

— Da, ciripi Lillie. S-a măritat cu Thomas Henry. Închipuie-ți!

— T.J. Henry?

M-a pufnit râsul fără să vreau. Fusese elev silitor și era de-o seamă cu noi. Îmi era rușine să recunosc că îl tachinasem de mai multe ori, râzând de el pentru că eu, o fată, eram mai bătaioasă ca el.

— E însurat cu Cora?

— Da! Și sunt și ei în Pittsburgh. El tocmai termină medicina. Și e vina ta!

— A mea?

— Nu-ți amintești? Obișnuiai să furi atlasul medical din biblioteca lui taică-tău și să ne sperii pe toți cu ilustrațiile cu organe și... organe, chicoti ea. Îmi închipui că a trecut peste rușine și s-a lipit și de el ceva.

— T.J. se face doctor, am repetat buimacă.

Surpriza mi se transformă în resentiment. Thomas face parte din familia mea acum și eu așa aflu? Am rude în Pittsburgh și nu ne-au căutat deloc? Ei, nici eu nu vreau să-i văd!

Înainte să mă supăr prea tare, am schimbat subiectul.

— Și tu? Nu te-ai măritat încă?

Lillie se îmbujoră.

— Păi, nu...

Am zâmbit.

— Există totuși cineva.

Roșind și mai tare, strânse din buze ca să-și astâmpere un zâmbet.

— Ei, nu știu. Poate. Ți-l amintești pe Jacob? Jacob Myers?

Mi-l aminteam. Un băiat frumușel, cu vreo zece ani mai mare ca noi, cu un cârlionț peste ochiul stâng. Ne făcuserăm toate de râs din cauza lui. Cu siguranță se vedea pe fața mea că eram impresionată de reușita ei, pentru că a roșit și mai tare și și-a abătut privirea.

— Bravo, Lillie!

Râse și spuse iute:

— Nimic nu-i sigur. Vrea o viață mai stabilă decât are acum. Dar poate în vreo doi ani...

— Vreo doi?! De ce să așteptați? Cu siguranță i-ar fi mai ușor să-și continue viață cu tine alături. Ai putea să îți găsești de lucru și să-l ajuți. Lillie bătut din palme.

— Uite limba aia ascuțită! Și tu? Ce aventuri amoroase are o jurnalistă?

— M-am împiedicat de vreo două ori de un poet când eram în Mexic, am zis eu evaziv. Și în fiecare săptămână mă cere cineva de nevastă printr-o scrisoare trimisă la ziar. Dar n-am pretendenți serioși.

— Le scrii vreodată înapoi?

— Doamne ferește! Îți închipui ce s-ar întâmpla dacă i-aș încuraja?

— Lasă, că în trecut nu te deranja să-i încurajezi, zise ea cu viclenie.

— Lillie, obraznico, aveam patru ani!

Dar Lillie era hotărâtă să mă facă să retrăiesc o romanță din tinerețe.

— Cum îl chema? Willy? Billy?

Strângând din dinți ca să nu râd, am zis:

— William.

— Și câți ani avea? vru să știe, fluturând inocent din gene. Doisprezece?

— Mie așa mi-a zis. Dar probabil mințea ca să mă impresioneze.

Lillie râse.

— Las-o tu pe Pink Cochran să se îndrăgostească de un bărbat de trei ori mai bătrân ca ea!

Am simțit un nod în stomac, pe care a trebuit să fac eforturi să-l ignor.

Nu la mult timp după comentariul ăla, le-am mulțumit lui Lillie și mamei ei pentru ospitalitate și, cu promisiunea că le scriu, am plecat. Cum e zicala? „Acasă nu te mai întorci”²?

1 În original, *Nellie the Kid*, similar cu *Billy the Kid* (n.tr.).

2 În original, *You can never go home again* (n.tr.).

Capitolul 29

Puștoaică obraznică

*Pittsburgh, PA
15 mai 1887*

— Ia zi, cum a fost piesa, doamnă Lincoln?

I-am aruncat o privire în treacăt și Wilson a ridicat ambele mâini.

— Știu, știu, ce glumă nesărată.

— Și totuși, nu te-ai plictisit de ea.

— Deci piesa cum a fost?

— Bine pusă în scenă, am zis, așezându-mă la pupitru. Costumele și decorul au fost foarte frumoase.

— Aoleu!

Mi-am atârnat haina pe spătar și apoi a fost rândul meu să strâng din umeri.

— Nu vreau să fiu critică.

Wilson se lăsă pe spate, zâmbind.

— Problema e că fix pentru asta ești plătită.

Am scos un sunet îndurerat drept răspuns și m-am afundat în hârtii. Așa era. În ultimele șapte luni, se întâmplase exact lucrul de care mă temeam: devenisem „reporter cultural”.

La început, Madden îmi ceruse să compar spectatorii din sălile de teatru mexicane cu cei din America. Pe urmă voise o recenzie a piesei la care mă dusesem ca să pot scrie acel articol. Pe urmă mă rugase să-i iau interviu actriței din rolul principal și de-acolo ajunsese la următorul ei proiect și următoarea mea recenzie. Fusese subtil. Eram prinsă în capcană.

Partea frustrantă era cât era de ușor și cât de atrăgătoare erau detaliile. Puteam să mă îmbrac frumos, să ies în lume, eram băgată în seamă, aveam locurile cele mai bune și tot felul de alte privilegii. De parcă aș fi fost cineva important. Mai rău, eram plătită cincisprezece dolari pe săptămână! Erau mult mai mulți bani decât promisem vreodată pentru dezvăluirea urâtelor adevăruri ale vieții în Pittsburgh.

Era un articol și în asta. Despre cum divertismentul era preșul sub care dădeam toate adevărurile neplăcute ale vieții. Doar că nu aveam să scriu niciodată așa un articol, pentru că nu l-ar fi publicat nimeni.

Reușisem totuși să scriu câteva lucruri care semănau cu mine. Vizitasem Western Penitentiary și luasem interviuri atât prizonierilor, cât și personalului. Și încercasem să reiau vechea serie despre muncitoarele din fabrică, dar nu mai era nimeni interesat. Era mult mai ușor să accept ideile lui Madden și pluteam pe ele ca pe apă, simțind că-mi lipsea ancora.

Partea cea mai rea era teatrul în sine. Nu era ca și cum mă trimiteau să văd capodoperele lui Shakespeare – piesele erau insipide. În seara precedentă vizionasem o imitație palidă al infamului rol jucat de Kate Castleton în Pop de Edward Rice, care nu era chiar o piesă, ci mai degrabă o serie de cântece cu subtext indecent, legate între ele cu replici de dialog pentru amuzamentul bărbaților. Cântecele cel mai cunoscut, care o făcuse pe Castleton faimoasă, era Să nu spui nimănui că de la mine știi:

„Am să-ți șoptesc în ureche ceva,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.
Și orice ai gândi în inima ta,
Să nu spui nimănui că de la mine știi.

Înainte să pleci, recunoaște cinsti,
Că inima-ntreagă ți-am oferit.
Tot ce știu am să-ți spun la ureche, șoptit,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.”

Ultimul lucru pe care voiam să-l fac era să scriu o recenzie spectacolului ăluia. Sigur, publicul râse încontinuu. Dar ca teatru, nu avea nicio noimă. Așa cum nici viața mea nu avea nicio noimă. Mă sufocam în Pittsburgh. Da, „Nellie Bly” era un nume pe care îl recunoștea cine trebuie. Era invitată la petreceri și i se făcea curte

asiduu de către tinerii care voiau să-și sfideze mamele fiind văzuți în public cu o femeie reporter. Scandalos.

„Toți băieții îmi spun că-s neștiutoare,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.
Cuminte și blândă și prea iertătoare,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.

Că toate năzbâtiile se fac în secret,
Cu ochii arzând și-un zâmbet șiret,
Șii din câte-am făcut, nimic nu regret,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.”

Din toamnă, primisem două cereri în căsătorie. Una fusese în glumă, de la un vechi prieten de familie pe nume Humphrey Miller, căruia îi era, cred, milă de mine. Fusese amuzant pentru aproximativ o secundă să-mi imaginez fața lui Joaquin Miller că și numele meu de familie era acum tot Miller. Dar cam asta a fost tot.

Cealaltă fusese foarte serioasă, de la un reporter pe nume Joe Gregson, pe care de-abia îl cunoșteam. L-am refuzat cât de categoric am putut, ca să nu-și facă iluzii nici el, nici alți posibili pretendenți de pe la redacție. Rezultatul nefericit era că acum eram cu atât mai intimidată de ideea de a intra în birou. Eram obișnuită să mă piște băieții în trecere, să mă tragă de fustă sau să-mi ascundă schițe indecente printre hârtii. Cu alea mă descurcam. Dar tendința pretendentului respins de a alterna între priviri de cățeluș rănit și insulte abrazive începuse să mă calce pe nervi. Wilson doar zâmbea și mă bătea pe umăr, încercând să mă consoleze.

— Gata, gata.

La ora aia eram deja prieteni buni, Wilson și cu mine. Ne înțelegeam minunat. Începuserăm iar să ne plimbăm vinerea și, săptămână după săptămână, ne ciondăneam pe diverse teme legate de drepturile femeilor și ale altor minorități, de moralitate, legi, religie, umanitate și alte idealuri înalte. Dar niciodată nimic personal. Eram amici. Eram colegi. Eram prieteni.

Numai prieteni.

Petrecerea de Crăciun din anul acela n-a fost nimic ieșit din comun. Știind la ce să mă aștept, nu m-a luat prin surprindere îmbrățișarea vastă a doamnei Wilson. Sissy mi-a complimentat pălăria mexicană, care nu era mexicană deloc, și mi-am permis să-i fiu confidentă și ajutor toată seara. A râs și m-a ciupit de obraz, apoi s-a bucurat de poveștile mele despre Mexic și viață în general.

— Te admir atât de mult, îmi mărturisi Sissy, umplându-și iar paharul de cherry. Tu iei viața de coarne. Treci prin ea cu pieptul înainte. Mi-aș dori să fiu tu. Așa de curajoasă.

Mi-aș dori să fiu tu. Ideea aia îmi trecea des prin cap în zilele în care Wilson lipsea din spatele pupitrului lui de la Depeșă. Umblam cu urechile ciulite, încercând să prind câte ceva despre „afecțiunea” doamnei Wilson. Lumea vorbea de starea ei de spirit în mod alternativ, spunând că ori e „sus”, ori e „jos”. Spuneau că e „cu nervii întinși la maximum” sau chiar, din când în când, „isterică” – un cuvânt care pe mine mă deranja, pentru că doar despre femei se vorbea așa.

Aflasem asta de la una dintre întrunirile pentru drepturile femeii și făcusem cercetări să mă asigur că e adevărat. Cuvântul isterie venea din grecescul hysteriós, însemnând maladie a pântecelui. Noua procedură cu numele de histerectomie era frecvent prescrisă femeilor care erau „copleșite de emoție”. Însemnând că doctorii aveau impresia că toate problemele unei femei își aveau sursa în uter.

Nu era nimic nou. Doctorul Galen din Antichitate insistase că boala se trăgea din practicarea abstenenței. Leacul era contactul sexual sau masturbarea. Medicina modernă inventase termenul de „paroxism isteric”, prin care doctorul „masa” pacienta ca s-o scape de „isterie”.

Nu se ducea lipsă de paciente căroră doctorii să le prescrie un asemenea tratament. Doctorul George Taylor devenise faimos, cu 30 de ani înainte, de pe urma afirmației că un sfert dintre toate femeile sufereau de isterie. Pe lista lui de simptome se afla și „tendința de a cauza probleme”.

Dacă mă încadram și eu în categoria asta, îl lua naiba pe oricare doctor s-ar fi trezit să-mi prescrie mie „paroxism isteric”.

Cu toate că empatizam mult cu situația doamnei Wilson, oricare ar fi fost, nu l-am întrebat niciodată pe Wilson despre asta. Nici măcar nu

aduceam vorba de soția lui și nu întrebam de ea decât dacă o aducea el în discuție mai întâi.

Scriindu-mi recenzia, mi-a venit în minte altă strofă din cântecul stupid:

„Și de ești înșurat, recunoaște măcar,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi;
C-ai prefera să fii celibatar,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.
Femeia are dreptul gura de-a-și folosi,
Bătrână, sau tânără, sau oricum ar fi
Și fără suflare, tot ar vorbi,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.”

M-am întors spre Wilson.

— Nu vrei să facem o plimbare?

Wilson se încruntă.

— E vineri deja?

Am scuturat din cap.

— Trebuie să-mi întind picioarele. Mă omoară scaunele de la teatru.

Își verifică ceasul.

— Nu-i nici zece.

— Putem să le aducem țigări gândacilor. Vom fi eroi.

Râzând, își strânse stiloul, își închise biroul și își luă haina de pe spătarul scaunului.

— Atunci, eroi să fim.

Ne-am dus în locul nostru preferat, parcul de lângă vechiul fort. Familia Schenley se îngrijea măcar de spațiile publice, dacă nu și de chiriași.

— Ce te preocupă, domnișoară Bly?

— De ce îmi spui în continuare așa? am vrut eu să știu. O cunoști pe mama.

Wilson ridică din sprâncene.

— E numele tău profesional, așadar e o modalitate profesională de a-ți vorbi. Dacă preferi să ți se spună Miss Cochrane, am să depun un efort să-mi restructurez tiparele mintale, dar nu pot să îți promit că o să-mi iasă de fiecare dată. Pentru mine, tu ești neobosita Nellie Bly.

Răspunsul lui mă făcu să-mi fie rușine că-l întrebasesm. Evident că voiam să mă trateze în mod profesional. Mă tulbura ideea că insinuasem altceva. Ca să-i distrag atenția de la rușinea mea, am zis:

— Obraznica Nellie Bly, vrei să spui.

— Nici într-un caz, răspunse el, în timp ce ne plimbam pe lângă râu. Pur și simplu mă faci să-mi dau seama că sunt bătrân. Poate m-am născut bătrân. Dar nu pot să țin pasul cu vremurile. Pe când tu, puștoaico, ai vrea să se grăbească.

— Poate egalitatea să aibă răbdare? Și dreptatea?

— Asta te preocupă? Sufragiul? Despre asta ne-am fi putut certa și de față cu gândacii.

— Și s-ar fi dat în vânt. Nu, am recunoscut eu. Nu asta e.

— Atunci?

Nu știam nici eu, așa că i-am răspuns cu o tangentă.

— Ai văzut anunțul din Post-Dispatch din Saint Louis? Domnul Pulitzer propune să trimitem un reporter cu balonul cu aer cald și să călătorească spre vest cât de departe poate.

— Parc-ar fi Jules Verne, zise Wilson.

— M-am oferit voluntară.

Wilson râse.

— Normal că asta ai făcut. Și ce-au zis?

— Că poziția a fost deja ocupată și că e o slujbă prea periculoasă pentru o femeie.

— Ei, nu poți să fii fugărită dintr-o țară străină chiar în fiecare zi...

— Vorbesc serios! am insistat eu.

— Și eu!

Mi-am dat seama după scânteia din ochii lui că așa era.

— În orice viață există monotonie. În orice profesie. Ca femeie, poate nu îți vine să crezi. Dar numește cea mai interesantă slujbă la care te poți gândi și eu am să-ți arăt cât poate fi de plictisitoare.

L-am împuns cu cotul.

— Așa vezi tu lumea? Ca pe un șir lung de oportunități să ne plictisim?

— Dacă avem noroc. Am fost acolo și când lucrurile erau palpitante, puștoaico. Mi-a ajuns adrenalina din război pentru o viață. M-a făcut să apreciez plictiseala. Și sperasem ca ție să-ți ajungă adrenalina din Mexic.

— Nu-ți vine niciodată să le lași pe toate și să pleci altundeva? Cu cartea, sigur ai primit oferte.

Wilson devenise autor cu normă întreagă cât fusesem eu plecată. Își adunase rubricile din ziar într-o carte cu titlul Observații Tăcute Despre Natura Lumii și care se vânduse binișor.

Wilson se strâmbă.

— Câteva. John Black de la Buletin mă hărțuiește zilnic.

— Și nu ești tentat?

— Puștoaico, sigur că sunt. Dar dacă n-am un motiv bun să plec, aș putea la fel de bine să stau.

— Asta se cheamă inerție.

— E stabilitate. Pe tine nu te-atrage deloc?

— Asta-i problema – ba da! Vai, O.T., cât de ușor ar fi să fac asta toată viața! Să umblu numai în cercuri elevate, criticând artă și răspândind zvonuri. Dar nu e asta viața pe care vreau s-o trăiesc. Vreau să contez. Să fac o schimbare. N-am fost niciodată atât de fericită ca atunci când scriam despre fetele din fabrici. Și despre corupția din Mexic. Alea sunt poveștile pe care vreau să le spun. Numai că...

— Numai că ce, puștoaico?

Am dat în sfârșit glas adevăratei mele temeri.

— Numai că n-au schimbat nimic, nu? Articolele alea. N-am rezolvat nimic cu ele.

— Schimbarea vine greu, zise Wilson. Durează. Cu articolele despre fetele din fabrici, ai deschis niște ochi, inclusiv pe ai mei. Și poate ai speriat proprietarii. Guvernul mexican cu siguranță s-a temut de tine. Am pufnit în râs într-un mod care ar fi fost considerat nedemn de o domnișoară.

— Nu se mai tem. Acum sunt spaima divelor și a dramaturgilor mediocri. Iar partea cea mai rea e că dacă aș pleca de la Depeșă și m-aș angaja la alt ziar, în șase luni aș ajunge tot aici, înșirând în mod inutil detalii compromițătoare despre diverse actrițe. Trebuie să mă duc undeva unde să mi se permită să urmăresc știrile importante.

— Ia-o și tu de la coadă, puștoaico. Cine scrie articolele alea? Ce ziare au curajul pentru așa ceva?

Mi-au venit câteva în minte. The Sun. The Herald. The Standard. The World.

— Aha. Și observi ce au în comun?

Observasem. Erau toate la New York.

Ca să mă îndepărtez de incomodul adevăr, l-am tras la socoteală.

— De ce îmi spui mereu „puștoaică”? Nu sunt copil. Și nici vreun mieluşel pierdut nu sunt.¹

— Căpriță, zise el. Un miel e pui de oaie. Țsta e pui de capră.

— Ce să zic, e mult mai bine!

— Mă tem, antic așa cum sunt, că îmi pari încă tânără. Sau, dacă preferi, îmi pare că mă iei întotdeauna peste picior.²

— Așa-s eu, m-am bosumflat. Toată numai glume.

Ridică din sprâncene și își coborî ochii spre mine, într-un mod care se voia însemnat.

— Păi nici propriile planuri nu ți le iei în serios.

— Vrei să știi de ce stau în Pittsburgh, adică? Nici eu habar n-am. Ce motiv aş avea?

— Familia ta? sugeră Wilson.

Am scuturat din cap.

— Trăiesc în aceeași casă cu ei, dar n-avem aspirații în comun. Au fiecare viața lor.

— Chiar și mama ta? A fost cu tine în Mexic.

— Suntem mai apropiate decât am fost vreodată, am recunoscut eu. Dar țelurile ei în viață nu sunt și ale mele.

— Ale tale care sunt, atunci?

La umbra unui stejar masiv, m-am întors să-l privesc, cu mâinile-n șolduri.

— Nu-ți încerca tu pe mine trucurile de reporter, O.T., le știu pe dinafară.

Întorcându-se și el spre mine, ridică mâinile.

— Cum pot fi trucuri dacă le știi? Sunt cronicar, îmi plac listele. Dă-mi trei țeluri.

Mi-am mușcat buza.

— Să scriu pentru un ziar din New York.

Ridică un deget.

— Țsta-i unul.

— Să schimb lumea.

Alt deget.

— Două.

— Să mă îndrăgostesc.

Înc-un deget și un zâmbet.

— Trei.

— Și să mă mărit cu-n milionar.

Vântul dădu ramurile la o parte și îi scăldă fața în lumină.

— Patru! Dacă nu le combini pe ultimele două. Sper că ai să faci și asta într-o zi.

L-am fixat cu privirea.

— Prea târziu. Dacă nu cumva ești milionar și ai ținut totul secret.

Împietri de uimire. Zâmbetul de pe fața lui a rămas prins ca o insectă în chihlimbar. N-am așteptat, ci i-am sărutat gura încremenită.

După o clipă, începu să mă sărute și el. Pentru un moment, am trăit simultan toate emoțiile posibile. Bune și rele. Extaz și rușine. Nu era primul meu sărut, dar era primul sărut din dragoste.

Și avea să fie și ultimul. Făcând un pas în spate, Wilson se holbă la mine, alb la față, cu ochii plini de o sută de mii de feluri de regrete. Expresia lui îmi frângea inima. Îl trădasem, spunându-i asta cu voce tare.

Înrăutățisem lucrurile. Îl târâsem dincolo de o limită peste care nu puteam să trecem înapoi. Mi-am cerut repede scuze și am fugit, lăsându-l acolo sub stejar, în ploaia de lumină.

Wilson și cu mine eram numai prieteni.

Tocmai spulberasem o minciună perfectă.

* * *

Cu inima bubuindu-mi în urechi și zbătându-mi-se în piept, am trecut în goană prin oraș, fără să mă uit pe unde merg. Nu vedeam decât fața șocată a lui Wilson și durerea pe care i-o cauzasem. Și mi-am amintit, într-o întorsătură revoltător de ironică, câteva strofe din cântecul din seara precedentă.

„Sunt modestă foc și sfioasă tare,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.
De câte prostii în secret sunt în stare,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.

Cine vrea să mă acuze de-omor cu premeditare
Fiindcă inima i-am frânt și pe el încă îl doare
Trebuie să recunoască, la asta sunt cea mai tare.
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.

Mie nu îmi spun nimic normele superficiale,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.
Mi se par atât de insipide și banale,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.
Lumea zice că-s utile, eu cu ele n-am ce face,
Și din tot ce ne constrânge, absolut nimic nu-mi place
Nu sunt bune de nimic, mai lăsați-mă în pace,
Dar să nu spui nimănui că de la mine știi.”

Așa eram și eu: bună de nimic. Cel puțin pentru Wilson. Ce drept aveam
să-mi forțez afecțiunea asupra lui? Cum puteam să cred că ar fi
schimbat asta situația teribilă cu soția lui?

M-am gândit la Joaquin Miller și la povestea pe care o spusese despre
casa de pe Strada Bijuteriei, despre pretendentul nedorit care
distrusese trei vieți într-un moment de îndrăzneală.

*Eu sunt Diego de Fajardo, amoresul fără onoare. Wilson e Violante,
consortul inocent. Dacă stau aici, îl distrug.*

Nu că ar fi ajuns mort în brațele soției geloase. Aici nu eram în Mexic.

Și totuși, am gândit, trebuie să-l salvez. De mine.

Oricum, ce mă apucase? Nu ziceau toți marii scriitori că oricum era mai
frumos și mai artistic să iubești de la distanță, decât să te lupți cu
natura haotică a vieții? Dragostea era perfectă, dar viața nu. Era mai
bine să păstrezi dragostea pură, neimplicându-ți viața în ea. Așa, ca un
cavaler.

Scriitoarea din mine începu să pună totul într-o altă lumină. În
momentul acela, nu exista decât un sărut. Un sărut perfect într-o viață
murdară și obositoare. Dacă dispar acum, sărutul va rămâne neatins,
neîntinat, intact. Dacă dispar, am să fiu ca un cavaler la masa regelui
Arthur. Aveam să îmi dedic viața unor fapte extraordinare în numele
unei iubiri care nu avea să se împlinească niciodată. O dragoste pură, un

vis pentru care să pornesc în tot felul de aventuri, ca Galahad sau Perceval, ca Don Quijote.

Don Quijote era nebun.

Dintr-un motiv sau altul, gândul mă făcu să râd. Și nebunii râdeau, nu? Și nebunele. Țasta era, până la urmă, celălalt sens al cuvântului isteric.

Hotărâtă, am rămas departe de redacție până am fost sigură că Wilson se dusesse acasă. Când am intrat în sfârșit la birou, am evitat gândacii care mai rămăseseră și m-am dus direct la pupitru.

Lumina lui Madden era aprinsă. M-am gândit să-i spun, dar de ce să-mi bat capul? Mi-am adunat puținele lucruri în geantă, mi-am trecut degetele peste tastele mașinii de scris și mi-am pus pălăria și haina.

Înainte să cobor scările abrupte pentru o ultimă oară, m-am oprit la biroul lui Wilson. Cu inima bubuind, l-am rabatat, i-am furat stiloul superb din sertar și am înșfăcat o bucată de hârtie.

Prima tentativă a avut prea mult tupeu. Am rupt-o și m-am hotărât asupra unui mesaj mai puțin încărcat.

Dragă O.T.,

Am plecat la New York. Cască ochii după Puștoaica ta Obraznică.

Nellie Bly

Nimic inacceptabil aici. Poate cu excepția cuvântului obraznică. Dar oricine l-ar fi citit l-ar fi văzut ca pe o insultă, pe care mi-o aruncase în față de multe ori.

Pe Wilson nu l-ar fi prostit. Ar fi știut exact ce fac și de ce.

Am ascuns biletul sub rola de sugativă, ca să nu sară în ochi. Și pe urmă am ieșit pentru ultima dată din redacția Depeșei.

O oră mai târziu, eram în tren spre New York.

1 În original, kid, care înseamnă, pe lângă „copil” sau „puști”, și „ied” (n.tr.).

2 În original, kidding me; kidding – „a glumi” (n.tr.).

Capitolul 30

Newyorkeză

*New York, NY
Vara lui 1887*

New York a fost un dezastru de la început.

Am coborât din tren purtându-mi cea mai frumoasă pălărie mexicană – cea neagră cu panglica albă pe care mi-o cumpărase Miller –, decorată cu flori uscate din Grădinile Plutitoare. După ce i-am trimis mamei o telegramă și i-am zis să nu-și facă griji, am găsit un hotel. Șocată la vederea prețurilor, am început imediat să caut o soluție mai bună.

Până la urmă am închiriat o cameră pe strada 96 Vest, în partea de nord-vest a Manhattanului. Proprietara era o femeie poloneză pe care o chema doamna Pesetsky, iar camera mobilată costa aproape șase dolari pe săptămână.

Nu-mi făceam însă griji, pentru că eram convinsă că aveam să-mi găsesc de muncă înainte să-mi cheltui toate economiile. Dată fiind notorietatea mea în Pittsburgh, îmi imaginam că nu trebuia decât să intru la redacția unui ziar și să zic „Eu sunt Nellie Bly”, iar ei aveau să se înghesuie să-mi ofere un loc de muncă.

Vai, ce naivă mai eram.

În iunie și iulie am avut aceeași rutină. În fiecare dimineață, mă forțam să mă trezesc la răsărit, mă îmbrăcam profesional, îmi strângeam geanta și portofoliul, și pe urmă mergeam pe străzile nepavate, pe lângă caprele care pășteau pe terenurile virane, până la stația de pe strada 93, ca să iau trenul care trecea până în 9th Avenue.

Coborând o jumătate de oră mai târziu pe strada Barclay, mergeam apoi cinci străzi spre est până pe Park Row, unde își aveau redacțiile toate ziarele importante. Apoi mă târâiam de pe Barclay până pe Broadway, Ann Street și Gold, și de pe Gold pe Spruce, și pe urmă înapoi pe Park Row. La prânz mă opream în Parcul Primăriei să mănânc de prânz, de obicei un măr sau o felie de pâine. Apoi înapoi pe Strada Nassau, până în zona cunoscută ca Piața Tipografiei.

La fiecare oprire, intram cu un teanc de articole și scrisori de intenție și ceream să vorbesc cu editorul. Ziarele mai importante aveau toate lifturi. Era palpitant să cobor repede din ele când se opreau, imaginându-mi frecvent că s-ar fi putut rupe cablul fix în ultima clipă și aș fi fost sfâșiată în bucăți.

Apoi mergeam până în capătul holului și băteam la oricare ușă părea mai impunătoare, mă prezentam vreunui funcționar și așteptam să fiu refuzată.

Niciodată nu mă dezamăgeau.

Nu conta ce ziar era. Fie el The Sun, The Herald, The Tribune, The Mail and Express, The Times sau, ambiția mea cea mai mare, The World – oriunde mă duceam, îmi închideau ușa în nas. Frecvent literalmente.

Fu umilitor să descopăr cât de puțini ziariști auziseră măcar de mine. Dintre cei care știau cine sunt, pe niciunii nu îi interesa să angajeze o femeie. Un editor de la The Tribune îmi citise întâmplător articolele despre Mexic. Departe de a fi impresionat, fusese furios.

— Cine-a fost tipul de la care ai furat ideea? Nu te simți vinovată pentru faptul că familia lui moare acum de foame?

Și iar înapoi în lift, a cărui coborâre se potrivea cu starea mea de spirit, și iar pe stradă, unde toată lumea avea un scop, mai puțin eu.

Totuși, ritualul ăsta îmi permitea să văd o mare parte din New York, în care găseai mai mult din orice – mai mulți zgârie-nori, mai mulți cai, mai multe lămpi, mai multe restaurante, mai multă aglomerație, mai mulți oameni. S-ar fi zis că, din fiecare trei sute de oameni, unul trăia la New York.

Și cu siguranță avea mai multe cabluri. Cabluri de telefon, cabluri de telegraf, cabluri electrice, cabluri de teletip. Pânza formată de cablurile din New York ar fi făcut toți păianjenii lumii să moară de invidie.

Din nefericire, printre multele sale excese impresionante, Empire City era faimos și pentru abundența de mizerie și grosolănie. Într-o zi în iunie plouase și toate excrementele de cal se făcuseră șuvoi, inundând trotuarele și forțând pietonii să o ia la goană spre teren mai înalt. În primele săptămâni auzisem foarte des o glumă: „Unde e mai mizerie decât pe unele străzi din New York? Pe alte străzi din New York.”

Să se plângă cât vor, mi-am zis. Până nu le intră în gură funinginea de la combinatul siderurgic din Pittsburgh, habar n-au ce-i aia mizerie.

Dar când venea vorba de grosolănie, locuitorii New Yorkului n-aveau egal. M-am obișnuit repede și am simțit o oarecare satisfacție de pe urma privirilor șocate pe care le-am atras înjurând ca un localnic după ce mă împinsese cineva în tren.

Nu că m-ar fi înțeles toată lumea. La New York era ca în Turnul Babel, cu tot felul de oameni vorbind tot felul de limbi. Venind din Pittsburgh, eram obișnuită să văd oameni negri, dar chinezi și indieni nu se găseau aproape deloc. Mă obișnuisem cu mexicanii, dar m-a surprins să-i văd pe străzile din New York. Greutatea sărăciei lor era apăsătoare. În fiecare zi, mă întrebam prin ce trecuseră ca să ajungă în Țara Oportunității.

Țelul meu principal era să nu ajung ca ei. Încercând să nu cheltui bani, îmi făcusem un obicei din a mă duce la bibliotecă și a împrumuta în fiecare săptămână o carte nouă. Ar fi trebuit să-i iau acasă pe Homer, Ovidiu și Aristotel, dar în loc de asta, împrumutam cărți de Wilkie Collins, Archibald Clavering Gunter și Hugh Conway. Femeia în Alb, Domnul Barnes din New York și Răzbunarea Doamnei River – romane despre locații romantice și femei misterioase la ananghie. Gunoi, dar gunoi captivant.

Mă duceam la cât mai multe cursuri gratis cu puțință. Măcar odată pe săptămână, mergeam la Cooper Union, marea instituție filantropică la nord de Bowery, dedicată științei și artei. Camera de lectură era mereu plină de reviste și jurnale academice din toată țara, pe care le răsfoiam cu speranța că voi găsi un loc de muncă. Uneori, mă duceam în sala de spectacole, dacă subiectul vreunei prelegeri îmi atrăgea atenția, ceea ce îmi permitea să socializez în mod respectabil și să scap pentru o vreme de agitația de pe străzi.

Uneori însă, mă plimbam pe lângă bacuri¹ și, uitându-mă la destinații, îmi imaginam cum ar fi fost să pornesc într-o călătorie. Treceam prin port și mă uitam la toți oamenii cu bani care coborau de pe vapoarele masive, dar și la cei mai săraci, încercând să nu se-mpiedice pe pasarela de la clasa a treia, unde nu văzuseră soarele săptămâni de zile. Pe cât mi-era de milă de ei, pe atât îi admiram – nu doar pentru tupeu, ci pentru aventura prin care trecuseră. Mă întrebam dacă erau la fel de dezamăgiți de New York ca și mine.

În fiecare seară, mă duceam înapoi în cameră să-mi spăl rufe și să notez noi idei de articole. Aveam mai multe care mi se păreau bune,

inclusiv o variantă de New York a seriei despre Fetele din Fabrici. Observasem și numărul mare de imigranți și mă întrebam cum fusese pentru ei mutarea în America. Era și acolo un articol, dacă găseam o porțiță de intrare.

Și dacă puteam să trec de cele care mi se trânteau în față.

Speram că încăpățânarea pură avea să obțină ceea ce optimismul și încrederea nu reușiseră. Trebuia să insist până cedau.

Dar ca să insist, trebuia să rămân. Ca să rămân, îmi trebuiau bani. Din economiile mele nu mai rămăsese mare lucru. Neavând încredere în ceilalți chiriași, îmi luam tot timpul banii cu mine. Cu geanta și portofoliul, îmi luasem literalmente toată viața în mâini – trecut, prezent și viitor.

Începusem să regret felul în care îl tratasem pe Madden, pe care îl părăsisem fără niciun cuvânt. Până la urmă, îmi dăduse o șansă absolut de nicăieri. Nu îmi dădusem seama cât de rar se întâmpla așa ceva. Nu numai atât, dar mă și primise înapoi după ce demisionasem.

Dacă o făcuse odată, poate avea să o facă din nou. Bătând la ușa sărăciei pe la mijlocul lui iulie, mi-am înghițit rușinea și i-am scris:

Dragă domnule Madden,

Salutări din Empire City! Am văzut un spectacol pe Broadway aseară. A fost destul de drăguț și m-am gândit că celor din Pittsburgh le-ar plăcea să afle despre el. Am atașat o recenzie, în caz că ai vrea să scrie din nou pentru tine Nellie Bly. Salutările mele gândacilor! – N.B.

Mă ierți că am plecat așa din senin, dar n-aș putea să scriu pentru tine până îmi găsesc o slujbă adevărată?

Era adevărat că văzusem o piesă. Mă folosisem de vechea mea legitimație de presă ca să intru în Lyceum Theatre și să văd The Highest Bidder. Spectacolul rula deja de vreo două luni și proprietarii se gândiseră că o recenzie nouă ar fi putut atrage spectatori din afara orașului.

Mi-l imaginam pe Madden citindu-mi scrisoarea și măsurând biroul cu pasul, fierbând de nervi din pricina fetei pe care o luase sub aripa lui și căreia îi dăduse de lucru – îi dăduse un nume! –, numai ca să fie înjunghiat în spate. De două ori!

Mă simțisem bine, dispărând pur și simplu. Fusesse o chestie obraznică și răutăcioasă, dar veselă în același timp. Mă simțeam de parcă orchestrasem un jaf sau mă strecurasem undeva unde nu aveam voie. În realitate, fusesem doar copilăroasă. Nellie Bly, care mereu dădea foc podurilor pe care ar mai fi putut avea nevoie să le traverseze și altă dată.² Nellie Bly, care fugea de lucrurile care erau greu de înfruntat.

Fug. Asta sunt eu? Buclucașă care fuge?

Se spune că sângele e albastru până e expus la aer. Sentimentele mele au fost dintotdeauna așa. Când sunt înăuntrul meu, par a fi de-o anumită culoare. Dar în secunda în care le văd și alții, se schimbă și devin cu totul altceva.

Într-un final, a venit și o scrisoare de la Depeșă. Înăuntru era cecul nostru cel de toate zilele și un reproș:

Rămâi la evenimente culturale și nu-l călca pe McCain pe degete.

Madden

Oh, mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc, Madden!

George McCain era corespondentul Depeșei la New York, pe care îl întâlnisem la petrecerile de Crăciun ale lui Wilson. Nu fusese niciodată foarte interesat de mine și ca atare nu avea să-l impresioneze prezența mea. Speram că nu avea să se simtă amenințat.

Cel puțin nu înainte să-i dau un motiv.

Bucuroasă că numele de Nellie Bly mai era bun de ceva, am început să scriu exact articolele de care voiam să scap odată cu venirea la New York. Am scris despre mâneci bufante, despre coafurile în stil grecesc,

despre noua – și ridicola – modă în conformitate cu care femeile își purtau pălăria cu față-n spate. Am scris despre asemenea subiecte importante precum „Ar trebui bărbații să-și scoată pălăriile în fața femeilor în lift?” Oribil. Mai rău, erau exact genul de articole care i-ar fi făcut pe moșnegii din spatele birourilor editoriale să nu mă ia în serios și fix pe ei trebuia să-i impresionez ca să obțin genul de slujbă pe care o voiam. Dar aveam un acoperiș deasupra capului și aveam ce mânca, așa că am încercat să fiu recunoscătoare.

Mi-au plăcut unele dintre piesele cărora le-am scris recenzii în vara aia, deși Tartuffe mi s-a părut remarcabil de lipsită de umor. Fusesse scrisă mai mult ca un material didactic despre ipocrizie, așa era imposibil să-ți vină să râzi. Și în fiecare lună se mai închidea un teatru. Copleșită de pierderile constante, Opera Națională din New Jersey declară faliment la doar o săptămână după ce mă dusesem să văd Roméo et Juliette a lui Gounod.

M-am bucurat în mod deosebit de adaptarea unei povești de groază pe care o citisem, intitulată Chemarea. Personajul feminin principal îl bântuia nu numai pe erou, ci și pe spectatori. Pauline nu urla niciodată. În schimb, era straniu de apatică. Atunci când i se cerea să vorbească, de-abia suna ca o ființă umană. Niciodată impertinentă, niciodată disperată, era definiția nepăsării, și era o prezență tulburătoare exact datorită acestui fapt. M-a marcat interpretarea actriței – lipsa oricărui fel de reacție era mult mai neliniștitoare decât una exagerată. Arăta adevăratul potențial al tăcerii.

Eu fiind eu, îmi doream totuși ceva mai însemnat. Știri cu potențial se iscară toată vara, de la chestii lacrimogene la evenimente senzaționale. Existară acuzații de corupție printre arbitri când echipa Detroit Wolverines câștigă zece reprize pe propriul teren împotriva Metropolitanilor din New York. Se făcuse descoperirea șocantă că o anume Ann Dyer, care murise cu patru ani în urmă, adunase o avere îmbrăcându-se în zdrențe și stând trei zile pe săptămână la un colț lângă bacul de pe strada Barclay, cerșind. În restul zilelor, își investea câștigurile în imobiliare. În cartierul Five Points, fusese demolată clădirea Grand Duke Theatre ca să construiască un bloc.

Știrea care ar fi fost de interes pentru cititorii din Pittsburgh în vara aceea era uciderea funcționarului devenit atlet Joseph Quinn, care fusese împușcat mortal la colțul Străzii 38 cu Second Avenue. Acuzatul,

Danny Lyons, era din Pittsburgh. Aparent, cei doi se certaseră din pricina unei femei la taverna lui Billy McGlory, unde Quinn dăduse cu Lyons de pământ și Lyons jurase să-l omoare data viitoare când aveau să se întâlnească. Hotărât să se țină de cuvânt, Lyons se pare că împrumutase o armă și îl așteptase pe Quinn în seara de cinci iulie. Un singur glonț cauzase rana care îi pricinuisese moartea agonizantă, o oră mai târziu.

L-au căutat prin toată țara vreme de șaptesprezece zile, cu detectivul Mullarky și ofițerul Duncan urmărindu-l de la New York până în Philadelphia, și de-acolo în Pittsburgh, până în Chicago și iar în Pittsburgh. Mullarky și Duncan au fost profund surprinși să descopere că ucigașul pe care îl fugăriseră două săptămâni întregi, în vreme de caniculă, în miezul verii, se afla deja în custodie, arestat în necunoștință de cauză de poliția din Pittsburgh, pentru că încercase să amaneze niște bijuterii furate.

Fiind acum adus înapoi la New York pentru proces, Lyons declară că îl ucisese pe Quinn într-un gest de autoapărare. Circulau tot felul de povești, cu căpitanul Ryan de la jandarmeria din New York dând, aparent, câte o declarație pe oră.

Voiam să scriu despre asta și chiar am întrebat dacă puteam să-l asist pe McCain. Am fost refuzată ferm de Madden. McCain era adevăratul corespondent al Depeșei la New York. Eu eram acolo doar în scop cultural.

Îmi veni o idee: Dacă pot să i-o iau înainte lui McCain și să obțin detaliile pledoariei lui Lyons chiar eu? Nu aveam să i le trimit lui Madden, mi-am spus. Aveam să i le aduc direct lui McCain. Poate mi-ar fipus și mie numele pe articol. Sau poate, din recunoștință, mi-ar fi dat pe mână niște articole mai mici, despre alte crime.

Dar cum să descopăr adevărul înaintea lui McCain? Răspunsul mi se părea evident. Trebuia să sar peste poliție și să mă duc direct la procurorul de care aparținea cazul.

N-a trebuit decât să zâmbesc frumos pe la tribunal ca să aflu că era vorba de procurorul adjunct Nicoll. Am urcat scările până în biroul lui, animată de entuziasmul primei știri reale pe care o prinsesem toată vara.

Din păcate, ceea ce mie mi se păruse o lovitură de geniu era la ordinea zilei printre reporterii cu experiență. Nicoll dădea deja declarație unor

reporteri adunați la ușa lui. Și mai rău, unul dintre ei era George McCain.

Mă văzu chiar în timp ce Nicoll zicea:

— Domnul Lyons pledează nevinovat pe motiv de autoapărare. Spune că nu a existat niciodată nicio femeie. Insistă că domnul Quinn l-a atacat în repetate rânduri pentru că domnul Lyons nu voia să bată un inspector al oficiului poștal pe nume Meehan, față de care domnul Quinn ar fi avut niște resentimente. Domnul Lyons insistă că, în seara de cinci iulie, domnul Quinn l-a atacat cu un băț, iar el însuși nu a tras cu arma decât după aceea, împușcându-l mortal pe domnul Quinn în stomac. Aceasta este în mod clar o minciună, întrucât avem zeci de martori care l-au auzit pe domnul Lyons amenințându-l pe domnul Quinn cu moartea la taverna lui McGlory, dar și mărturia femeii despre care el insistă că nu ar exista. Și nici nu a văzut nimeni vreun băț înainte să fie folosită arma împrumutată. Și de ce ar fi împrumutat o armă dacă nu intenționa să o folosească? Avem declarația proprietarului, care spune că...

— Bly.

McCain se îndepărtase de mulțime și venise spre mine. Înșfăcându-mă dureros de braț, mă târî în lungul holului.

— Ce naiba crezi că faci aici?

Probabil că arătam la fel de supărată pe cât eram.

— Am crezut că aș putea...

— Să-mi furi povestea de sub nas și să mă faci de râs în fața lui Madden, mârâi McCain. Să fii sigură că am să-i scriu lui Madden despre asta. Acum dispari de-aici până nu te...

— Cine-i asta, George? Întrebă un bărbat într-un costum elegant și cu papucii lustruiți, care arăta ca un avocat.

— Nimeni, Henry, îi sări lui McCain muștarul.

— Sunt reporter pentru Depeșă, am zis, eliberându-mi brațul. Am încurcat lucrurile. Nu știam că George e deja aici.

Bărbatul îmi întinse mâna cu o privire lacomă.

— Cu cât mai mulți, cu atât mai bine, domnișoară...

— Bly, am zis repede, strângându-i mâna în loc să-i permit să o sărute pe a mea. Nellie Bly.

— Procuror adjunct Henry Macdona, domnișoară Bly. Îmi face plăcere să vă cunosc. Vă rog să apelați la mine dacă aveți nevoie de ajutor cu

vreo știre. Ușa biroului meu e deschisă.

Mă examinează din cap până în picioare, apoi adăugă:

— Și ușa de acasă, dacă vă simțiți singură vreodată. E un oraș mare. Nu strică să ai prieteni influenți.

— Bly nu-și face prieteni, zice McCain dur. Îi pierde înaintea lor să le treacă măcar prin cap că sunt apropiați.

Aruncând o privire spre unde stătea Nicoll, adăugă:

— Ai ceva de zis despre asta?

— Eu? Vezi să nu. Mi-au pus în brațe un caz plicticos legat de o escrocherie prin telegraf. În Empire Bay. Vrei să scrii despre asta? M-am gândit eu că nu.

— Scriu eu, m-am oferit, imediat.

Macdona râse sonor.

— Și cine ți-o citește? Nu, îmi trebuie un caz real. Chestia asta cu Quinn l-a pus pe Nicoll pe prima pagină prin mai toate ziarele. Asta-mi trebuie mie. Un scandal despre care să vorbească lumea vreme de săptămâni.

— Anul următor sunt alegeri, nu? observă McCain.

Macdona gesticulă cu ambele mâini.

— Presupun că niciodată nu e prea devreme să mă gândesc la asta.

Am deschis gura, dar McCain m-a întrerupt.

— Trebuie să plecăm, Henry. Nu te teme. Ești la New York. Întotdeauna mai e un scandal după colț.

— Nu pot decât să sper! Mi-a făcut plăcere să vă cunosc, domnișoară Bly. George, adăugă el cordial, apoi o porni spre birou, cu un aer resemnat, dar elegant.

Mi-am cerut scuze încontinuu până la parter, am oferit explicații și mi-am dorit să fi inventat o scuză mai bună. Până să ieșim în stradă, McCain se calmase.

— Bine. De data asta nu-i scriu lui Madden. Dar jur, dacă văd până și o urmă de cizmă cu toc la locul faptei...

Am ridicat mâna dreaptă.

— Jur, n-am să mai urmăresc vreo știre legată de tribunal. Promit.

Dând din cap, mă întrebă dacă aveam nevoie să mă ducă undeva. Vrând să scap, l-am refuzat și m-am dus acasă pe banii mei.

Iaca. M-am întors la secțiunea pentru femei. Vara trecea lent și eu eram abătută, disperată să mi se schimbe norocul, să-mi vină inspirația.

Apoi, în august, s-au întâmplat amândouă și m-am ținut de ele cu dinții.

1 Peste râul Hudson (n.tr.).

2 În engleză, expresia burning_your_bridges se referă la orice comportament care distruge șansele de reîntoarcere la felul în care stăteau lucrurile înainte (n.tr.).

Capitolul 31

Interviuri

Ca toate momentele de inspirație din viața mea, a început cu o scrisoare. Adresată mie și trimisă întâi la Depeșă, de unde fusese reexpediată. Era de la o tânără femeie care voia să știe ce ar fi trebuit să facă cineva ca ea pentru a obține un loc de muncă la un ziar din New York.

M-a tentat să-i răspund: „Să mă ia naiba dacă știu. Ar trebui să-i întreb pe zeii ziarelor din Gotham.”

Și atunci mi-a venit ideea să fac fix asta.

În ziua următoare, simțindu-mă brusc foarte veselă, m-am dus direct la redacția ziarului New York Sun, la intersecția dintre Spruce și Nassau. Nu doar în calitate de candidat, ci și ca reporter, căutând să scriu un articol. Iar tema lui era: „De ce nu angajau ziarele astea și femei?”

Fiind mai puțin impozantă decât multe dintre clădirile vecine, The Sun compensa absența monumentalității cu o istorie impresionantă. Urcând scările în spirală, am privit în jur, la ceea ce fusese cândva sediul Șefului Tweed¹ de la Tammany Hall și mi-am imaginat evenimentele care avuseseră loc aici. Dacă pereții ăștia ar vorbi, ce povești ar spune...

Ajungând la redacție, am intrat fără să bat la ușă. Aparent, reporterii din New York își purtau pălăriile și în interior – mai târziu am aflat că era o tradiție veche, de pe vremea când ar fi riscat să le fie furate dacă le-ar fi scos. Cu toate că aveam programare, a trebuit să aștept ridicol de mult. Ziariștii care lucrau deja aici cu siguranță nu ar fi suportat să li se irosească timpul așa. Am hotărât că se așteptau să refuz.

În mod clar nu mă cunoșteau. Când dimineața era pe sfârșite și eu încă nu mă mișcasem de pe scaun, mi s-a dat voie în sfârșit să intru în sanctuarul șefului.

Domnul Charles Dana era exact așa cum mi-l închipuisem cândva pe Madden: chel, cu o barbă albă absolut extraordinară, care îi ajungea la piept. Omul ăsta fusese adjunctul lui Horace Greeley la The Tribune și secretar adjunct de război. Făcuse legătura între Departamentul de Război și Ulysses S. Grant și se opusese în scris mai multor administrații

prezidențiale decât crezusem inițial. The Sun se lupta în prezent să-l dea jos pe președintele Cleveland.

Uitându-se la mine peste ochelarii rotunzi cu ramele aurii, cu aerul unui om care avea treburi mult mai importante de făcut, domnul Dana mă invită în biroul lui.

— Domnișoară, pot să-ți ofer cinci minute. Te rog, ia loc.

Îmi oferi un scaun cu spătar dur, fără brațe, înainte de a se așeza în scaunul rulant, tapițat cu piele, din spatele biroului din lemn de nuc.

M-am uitat la numărul impresionant de rafturi cu cărți care acopereau pereții, la fermecătoarea bibliotecă rotativă de lângă scaun și la bufnița împăiată mai degrabă neplăcută – ce nu-și avea locul acolo – care stătea cocoțată în vârful ei. Taxidermistul făcuse o treabă extraordinară – părea mai vie decât domnul Dana.

Simțind cum îmi bubuie inima, am scos agenda.

— Domnule Dana, scriu un articol despre jurnalistele din New York. Credeți că femeile sunt capabile de a fi reporteri?

Figura ridată încrețindu-i-se și mai tare, se gândi bine înainte să-mi dea răspunsul.

— Cred, dacă au înclinația, că nu există niciun motiv pentru care nu s-ar descurca la fel de bine ca un bărbat.

L-am notat repede, simțindu-mă încurajată. O speranță!

Dar apoi continuă:

— Totuși, nu cred că pot face o treabă la fel de bună ca grup, din simplul motiv că nu au avut niciodată parte de aceeași educație în domeniu ca un bărbat. Acum vreo câțiva ani, nu existau reporteri femei. Și nici acum nu sunt favorizate în domeniu, la New York. În Vest, unde se duce lipsă de bărbați cum trebuie, sunt angajate și femei istețe. Aici, avem un surplus de bărbați de primă mână.

— Ați adus vorba de educație. La ce tip de educație vă referiți?

— Ei, dac-ar fi după mine, fiecare tânăr care vrea să devină reporter ar trebui să învețe greacă și latină, ca odinioară. A-i cunoaște pe Sofocle și Horațiu nu numai că ar permite cuiva să înțeleagă mai bine orice întâmplare despre care vrea să scrie, de la cursele de cai la cele politice, dar i-ar oferi și o perspectivă mai clară asupra limbii și gramaticii. Nu detest nimic mai mult decât o eroare de tipar.

M-am gândit la Wilson și la creioanele lui albastre.

— Înțeleg. Vă opuneți angajării femeilor în presă, domnule Dana?

— Nu, spuse el hotărât. Dacă unei femei i se poate da de muncă în aceeași măsură ca unui bărbat, nu există niciun motiv pentru discriminare în defavoarea ei.

Trase aer în piept, după care continuă:

— Și totuși! Cu toate că o femeie ar putea da dovadă de iscusință deosebită obținând informații și punându-le în cuvinte, ar fi nepotrivit să o trezim la unu noaptea ca să o trimitem la scena unei crime sau a unui incendiu. Cu un bărbat nu am ezita. De-aia e preferabil cel din urmă.

Am furat trucul lui Wilson cu tăcerea și am descoperit că mergea chiar și pe ziariștii cu experiență. Domnul Dana pur și simplu n-a putut să nu umple tăcerea.

— Domnișoară Blythe², întâi de toate, un ziar trebuie să lumineze națiunea. Pentru asta, e nevoie de fapte. Și, în fapt, bărbații scriu cu mai multă precizie decât femeile. Acuratețea este cel mai mare dar al unui jurnalist. E dificil pentru majoritatea oamenilor, atunci când li se spune că doi și cu doi fac patru, să nu scrie că fac cinci sau trei, sau orice altceva în afara adevărului exact. Femeile o duc, în general, mai prost decât bărbații la capitolul ăsta. Le e imposibil să nu exagereze.

Am reușit să nu spun: Așa cum ai exagerat tu acum?

Domnul Dana continuă:

— Cel mai bun ziarist cu care am lucrat vreodată n-ar fi putut să scrie o singură propoziție corectă în limba engleză. Dar era valoros pentru că venea întotdeauna cu faptele exact așa cum erau. Scriitori aveam destui și omul ăsta le oferea mereu informații corecte. Un bărbat sau o femeie precisă sunt indispensabili oricărui ziar.

Auzind asta, am sărit la atac.

— Dintre candidații pentru posturile de la The Sun, sunt mai multe femei?

— Nu foarte multe, nu. Aplică mulți bărbați, dar și femei pe alocuri.

Cu excepția mea, desigur.

— Dar credeți că femeile au o șansă în domeniul jurnalistic?

Ridică ambele mâini cu palmele deschise, într-un gest menit să-l facă să pară mai accesibil.

— Oricine are capacitate are o șansă. Oamenii cu înclinație și talent sunt căutați peste tot și presupun că ar fi la fel de apreciate la o femeie

precum sunt la un bărbat. Dar se preferă bărbații pentru că au educația necesară.

— Deci cum face o femeie rost de un loc de muncă la un ziar din New York?

Am surprins în ochii lui o sclipire de umor.

— Chiar n-aș putea să spun.

Răsucindu-se cu scaunul într-o parte, își scoase ochelarii și începu să îi șteargă cu vesta.

— Unde ai muncit dumneata, domnișoară Blythe?

— La Depeșa din Pittsburg.

— Ah, da! Ei bine, e un ziar plin de lucruri interesante, spuse, evitând clar orice fel de diminutive doar de dragul aparențelor. Și ce făceai acolo?

— Am adus la lumină condițiile în care muncesc femeile în fabrici și am petrecut șase luni în Mexic pe post de corespondent, înainte să fiu gonită pentru expunerea corupției guvernului Díaz.

Mă privi o clipă cu ochii mijiiți. Se hotărî să mă ia la întrebări despre Mexic, încercând să mă prindă cu vreo minciună. Iar eu am reușit să contraatac cu fapte!

— Și la facultate unde te-ai dus?

— Nicăieri, am zis, amintindu-mi ce vârstă îmi dăduse Madden când mă angajase. Sunt reporter de când aveam șaptesprezece ani.

— Ah.

Domnul Dana își abătu privirea, zâmbind de parcă îi demonstrasem că avusese dreptate.

— Dar fapte pot raporta și eu.

— Sunt sigur că poți, sunt sigur că poți, spuse, ridicându-se. Dar trebuie să-mi ierți convingerea că, fiind educați în domeniu, un bărbat e întotdeauna de preferat în locul unei femei căreia această educație îi lipsește. Și acum, dacă-mi permiți...

Un moment mai târziu, a ieșit în pauza de prânz și eu am părăsit redacția într-un nor de fum de țigară și nervi.

Ce să mai zicem de The Sun!

* * *

Reverendul Dr. George Hepworth de la The New York Herald era un individ cordial, cu o față ca un Părinte Fondator: serioasă și cu buze subțiri, și totuși expresivă. Avea niște ochi enormi și extraordinar de întunecați. Doctor în teologie, era și preot, și publicist. În fiecare duminică, în loc de știri, tipărea o predică scrisă de el, în care zicea: „în speranța de a ieși în întâmpinarea celor abătuți și de a le oferi o cale spre lumină.” Predicile aveau asemenea titluri precum „De Ce Suferim?”, „Omul Își Construiește Propria Viață” și „Oamenii Mărunți și Viețile Mărunte”.

— Ia loc, te rog, mi-a spus când am intrat.

După The Sun mă hotărâsem să încerc altă abordare.

— Domnule Hepworth, vreau să lucrez pentru The Herald.

— Da? Și ce știi să faci? Întrebă, ajustându-și ochelarii ca să poată vedea mai bine așa un interlocutor cu pretenții.

— Orice, am răspuns.

Păru surprins.

— Ei bine, asta caută The Herald. Vrem talent și ne bucurăm întotdeauna să dăm o șansă oricui o vrea. Uneori căutăm noi înșine persoana pe care ne-o dorim. Domnul Bennett mi-a spus să permit fiecărui reporter să încerce să scrie editoriale.

Vorbea despre proprietarul ziarului, James Gordon Bennett, care îl moștenise de la tatăl său și era la fel de faimos pentru jurnalism, cât și pentru faptul că urinase într-un pian la o serată organizată de logodnica lui.

— Încerc întâi unul și pe urmă altul. Și ce dacă sunt dezamăgit de nenumărate ori? La un moment dat tot o să găsesc talentul pe care îl căutăm. Iar când asta se întâmplă, reporterul ales obține un post permanent. În secunda în care găsim omul potrivit, îl transfer în biroul editorului.

— Ești împotriva angajării femeilor în presă?

— Nu, nu sunt.

L-am auzit pe „dar” înainte să-l spună.

— Dar totuși, există multe aspecte ale acestui domeniu care nu sunt prielnice unei femei. Nici nu m-aș gândi să trimit o femeie la poliție sau la tribunal, cum aș trimite un bărbat. Și chiar dacă aș face-o, funcționarii

de pe-acolo i-ar oferi cât mai puține informații cu putință ca să scape de ea și, foarte probabil, cele mai importante evenimente ar avea loc după plecarea ei. Pe când un bărbat ar rămâne să audă sentința cu urechile lui. Iar ziarului nu-i pasă decât de știri, nu ne-am putea permite să fim reprezentați de cineva care riscă să piardă mereu informații. Dar crimele și criminalii, cât ar fi de important, nu ocupă toate rubricile, continuă el, și există multă muncă de făcut pe care și o femeie ar putea să o facă bine. În sensul ăsta, aș putea da drept exemplu adunarea și expunerea știrilor în materie de religie, modă și societate. Însă până când publicul va cere altfel de știri, femeile nu vor putea fi reporteri cu normă întreagă. Sursele de la care obținem o mare parte din știri pun femeile într-o situație imposibilă. Din pricina scandalurilor care plac publicului modern, un bărbat nu ar putea niciodată, cu bun-simț și inima împăcată, cere unei femei să aibă de-a face cu asemenea știri. Asta nu-i permite ei să aibă succes ca jurnalist.

Scriind cât de repede puteam, îmi venea să-l întreb dacă era de părere că un bărbat le-ar fi putut convinge pe fetele alea să stea de vorbă cu el sau dacă ar fi putut obține atâtea secrete de la sursele din Mexic, care subestimaseră abilitatea unei femei. Cu voce tare, l-am întrebat doar:

— Sunteți în favoarea angajării femeilor pentru munca pe care o pot face?

— Da, răspunse el, părând ușurat. Pentru că în zonele de interes pe care le-am numit, chiar sunt de preferat în locul bărbaților. Dar, nu știu dacă știi, la redacție sunt un obstacol. Bărbații nu se simt liberi să-și dea jos hainele sau să-și urce picioarele pe birou. Și ar trebui să menționez că reprezintă și o constrângere morală. Când e o femeie în sală, bărbații nu pot să-și exprime sentimentele așa cum o fac în mod normal când se înfurie. Consecințele sunt frecvent foarte serioase.

Îmi aruncă o privire, să vadă dacă eram șocată de ceea ce insinuase.

Am evitat subtextul scandalos, fie și doar ca să-i dovedesc faptul că o femeie putea face așa ceva, și am trecut la subiect.

— Dacă nu vă opuneți femeilor în presă, de ce nu angajați mai multe?

Jenat, se fâțâi în spatele biroului.

— Pentru că, având abilități atât de limitate, serviciile lor nu sunt necesare. Avem o femeie, o jurnalistă în vârstă, pe care o trimitem în Irlanda. Dacă o femeie are aceleași abilități și aceeași capacitate de a face rost de informații ca un bărbat, atunci are aceleași șanse la The

Herald. Noi vrem ce e mai bun și nu ne interesează sub ce formă vine. Când găsim ceea ce ne dorim, îl păstrăm cu orice preț. Sunt bărbați care lucrează aici de patruzeci de ani. Dacă sunt bolnavi o lună sau un an, îi plătim în continuare la fel. Dacă mor, li se asigură o înmormântare decentă, spuse, apoi îmi zâmbi. Vezi, domnișoară Bly, suntem pe cât de cinstiți ne permit circumstanțele. Și, cum am zis deja, nu mi-ar sta bine să ofer altfel de muncă unei doamne.

Nici mie nu mi-a stat bine felul în care i-am răspuns, dezvăluind minciuna din comentariul lui despre cum doar bărbații foloseau limbaj licențios. Da, fusese un gest lipsit de profesionalism care cu siguranță nu făcuse decât să-i consolideze opiniile despre reporterii femeii. Dar expresia șocată de pe fața lui în timp ce îmi adunasem hârtiile meritase întru totul.

Bravo, Pinky! Ardem poduri și pe la The Herald. Nellie Bly, piromană de profesie, era în formă perfectă.

* * *

— În anumite domenii, femeile sunt neîntrecute ca reporteri, declară cu entuziasm Robert G. Morris, editor la The Telegram, în timp ce mergeam alături de el în drum spre o altă ședință. Se pot duce la o serată și pot obține fiecare mic detaliu care i-ar scăpa complet unui bărbat. De ce? Pentru că un bărbat trebuie să examineze în amănunt ținuta unei femei ca să o descrie, pe când o femeie absoarbe totul dintr-o privire. Iar în timpul în care un bărbat ar descrie o singură rochie, ea a trecut deja în revistă toată sala. Cunoaște tot ceea ce ține de o nuntă, de o petrecere, de un bal sau alt eveniment similar și îi vin toate la îndemână, pe când un bărbat nu știe nici măcar cum să pună întrebări pertinente. Femeia înțelege femeile așa cum un bărbat nu ar putea niciodată. Așa că de ce nu i-am permite să scrie despre viața și obiceiurile lor?

A vrut să vadă cât e ceasul și am descoperit că domnul Morris se dăduse după modă și avea unul în capătul bastonului.

— Dacă e vorba pe-așa, femeile sunt mai ambițioase decât bărbații și au mai multă energie.

S-a oprit și am fost tentată să adaug un „dar...”

— Și totuși, spuse el cu tristețe, există limite la ceea ce pot face în presă. Nu pentru că nu sunt destul de inteligente, ci pentru că sunt femei. În caz de urgență, în al doisprezecelea ceas, n-aș putea să trimit o femeie să coboare scările alunecând pe balustradă și să le urce înapoi câte patru. Aici o depășește bărbatul ca reporter în New York. Și acum, dacă-mi permiți...

Își scoase pălăria și se grăbi spre lucruri mai importante. Probabil, masa de prânz.

* * *

Domnul Miller de la The Times nu mă insultă folosindu-se de masa de prânz ca să scape de mine. În schimb, mă insultă luând prânzul în fața mea. Comandase un platou de la un restaurant din zonă, altă chestie care era en vogue.

— Nu pot spune în mod subiectiv, zise domnul Miller, aplecat deasupra supei, care este opinia generală în domeniu cu privire la angajarea femeilor ca reporteri, pentru că nu am discutat niciodată pe tema asta cu niciunul dintre cunoscuții mei din presă.

O afirmație interesantă, având în vedere că imediat după aceea se apucă să regurgiteze argumentele oferite de Dana, Hepworth și Morris. Începu cu excepția care dovedea regula.

— La noi lucrează de ani de zile o femeie care scrie despre piața de animale cu o iscusință care o depășește pe a oricărui bărbat. E o autoritate când vine vorba de asta. Dar nu pot să spun cum s-ar pricepe o femeie în alte domenii. Am auzit editori spunând că încurcă, dar nu pot să mă pronunț din experiență.

Înghiți cu un zâmbet, de parcă lipsa de opinie ar fi dovedit că era de treabă.

— Nu vă opuneți ideii de a angaja femeii?

Se șterse la gură cu un șervet brodat.

— Nu văd niciun motiv pentru care o femeie să nu fie angajată și plătită la fel, spuse, înainte să recite din nou poezia pe care o știau toți. Dacă are aceleași abilități și poate munci ca un bărbat. Avem atâtea bărbați cu

experiență care vin la New York, încât nu simțim nevoia să încurajăm femeii. N-aș putea să-ți spun de ce în vest sunt mai liberali din punctul ăsta de vedere, decât dacă nu cumva e adevărat, așa cum se crede, că nu au bărbații capabili de care e nevoie și nu vor să plătească salarii ca pentru un bărbat. Dar nu pot fi citat ca expert, neavând experiență în domeniu.

Se opri să se gândească, apoi continuă:

— Ar trebui să suni să programezi o întrevedere cu editorul de la The Mail and Express, cred că ei au fost primii care au angajat femeii. E o atmosferă prielnică pentru ele, fiindcă toți bărbații de acolo sunt foarte galanți.

Am făcut întocmai asta, sperând că The Mail and Express avea să fie excepția de la regulă. Și, la început, așa s-a părut.

— Femeile sunt indispensabile unui ziar, afirmă domnul Foster Coates, editor-șef. Există anumite lucruri pe care le pot face și au un stil de a scrie care aparține doar lor. Felul în care relatează ele anumite evenimente nu ar putea fi niciodată egalat de un bărbat. Există o unicitate în exprimarea feminină care atrage și bucură cititorii.

Apoi dovedi cât era de excepțional. În locul dar-ului atotprezent, îmi oferi un desigur.

— Desigur, activitatea lor e limitată din cauza categoriei de știri care abundă în ziare în prezent. Pentru jurnalism pe teme generale sau situații de urgență, nu sunt disponibile. Îmbrăcămintea, constituția și stilul de viață le împiedică să se adapteze la rutina vieții de reporter.

Am reușit să oftez de dezamăgire fără să se audă.

— Și ce fel de activitate credeți că poate presta o femeie, domnule Coates?

— Oh, toate aspectele ce țin de societate, modă și mondenități se potrivesc cu desăvârșire unei femei, și ea lor. Articole despre călătorie și articole speciale, ca cele din edițiile de sâmbătă și duminică. Recenzii muzicale și de teatru. Știri pe teme domestice, caritabile și religioase, toate aparțin de lumea ei. Te simți bine?

Tresărisem la auzul cuvântului lume.

— Sunt perfect în regulă, vă rog să continuați. Pentru ce mai e bună un reporter femeie?

— Oh, interviuri cu diverse personalități, recenzii de carte și multe altele pot fi făcute de ea într-o manieră de care bărbații nu ar fi

niciodată în stare. Eu consider, din experiența mea de cincisprezece ani, că serviciile ei sunt neprețuite pentru un ziar de mare circulație și cu un conținut promițător. Femeile sunt întotdeauna nerăbdătoare să citească scrisul altor femei, iar noțiunea că o femeie este în mod permanent responsabilă pentru o anumită rubrică într-un ziar asigură cititori permanenți, nu doar pe cei de același sex, ci și printre bărbați. Există un prejudiciu împotriva femeilor la New York, iar până nu li se va da o șansă, nu va dispărea niciodată. Odată ce un ziar a avut parte de serviciile unei femei inteligente și luminate, descoperă că, așa cum am zis, cu greu o poate înlocui cineva, dar și faptul că e neprețuită.

Deci e mai bine să nu angajăm femei, ca să nu devină atât de valoroase încât să nu ni le mai putem permite!

După o săptămână de luat interviuri celor mai importanți bărbați din jurnalismul american, ideea de bază era: „Sigur că o femeie ar trebui să aibă o slujbă, dacă are experiența și priceperea necesare, dar din moment ce nu va fi angajată niciodată, nu va obține nicicând experiența și, întrucât nu am îndrăzni să o trimitem în misiuni periculoase sau dificile, n-ar fi niciodată în stare să se preteze cerințelor domeniului. Iar bărbații sunt așa niște mitocani că o femeie nu ar trebui niciodată să fie nevoită să lucreze cu ei și, dacă ar fi să încerce, le-ar dăuna bărbaților, care nu s-ar mai putea comporta ca niște animale.”

Pe scurt: „Avem deja mai multe femei decât ne-am dori, și oricum nu sunt bune la nimic.”

În viața mea nu fusesem mai determinată să le demonstrez că se înșelau.

1 William M. Tweed era liderul partidului Tammany Hall, activ în New York în secolul al XIX-lea, fapt datorită căruia era cunoscut și drept William Boss Tweed – „Șeful” (n.tr.).

2 Omofon al adjectivului blithe, însemnând „vesel, blând, plăcut” (n.tr.).

Capitolul 32

Disperare și inovație

Dintre toate ziarele din New York, cel pentru care voiam cel mai mult să lucrez era The New York World. De când fusese cumpărat de Joseph Pulitzer, The World redefinise standardele tuturor ziarelor din New York și, implicit, pe ale tuturor publicațiilor din țară.

Fiecare ediție era plină de jurnalism făcut cu cap și senzațional lipsit de reticență. Articole pe subiecte artistice și politice erau amestecate printre crime odioase și bârfe nerușinate, cu ilustrații cu tot. Numele scriitorilor erau cunoscute în toată țara: Nym Crinkle, Henry Guy Carleton, Sol Pringle și umoristul sarcastic Bill Nye, un vechi prieten de-al lui Wilson.

În mâinile lui Pulitzer, The World oferea titluri care îți luau ochii, concursuri, ghicitori, evenimente și o prezență editorială extraordinară. În patru ani, faimosul investitor schimbase cursul unei publicații muribunde și reinventase felul în care erau prezentate știrile. În consecință, crescuse de la douăzeci de mii de cititori în fiecare duminică, la două sute de mii. La cârmă era colonelul John Cockerill. Notoriu pentru irascibilitate și personalitatea abrazivă – și pentru faptul că omorâse un om –, avea o reputație de speriat. Cu un an înainte, The Journalist, care scria des despre industria presei, îl numise „fără niciun dubiu, cel mai bun editor de ziar din regiune”.

Așa că pe el voiam să-l impresionez cel mai mult.

Am intrat în clădirea unde își avea sediul The World, pe Park Row la numerele 31-32, și am luat liftul până la penultimul etaj. În ciuda mai multor lămpi electrice, era surprinzător de întuneric, cu uriașul oficiu poștal de alături care făcea umbră peretelui cu geamuri.

Trecând pe lângă șiruri de mese de scris, am observat un atelier ascuns în spatele unor perdele, unde desenatorii recreau imagini lascive sau macabre legate de diverse articole. Era atâta agitație, încât m-am simțit tentată să mă așez pe un scaun gol, să strig după un copist și să sper că nu observă nimeni.

M-am oprit în dreptul biroului unui individ scund cu papion.

— Sunt Nellie Bly. Am întâlnire cu domnul Cockerill.

— Colonel, mă corectă funcționarul.

— Colonelul Cockerill, am reformulat eu pe loc.

Domnul Papion îmi făcu semn spre o bancă lungă care se întindea aproape pe tot peretele.

— Poți să te așezi acolo.

Așa am făcut, pregătindu-mă din nou să fiu nevoită să aștept. Dar, spre deosebire de vizita mea la The Sun, n-a durat decât trei minute până când am fost poftită în biroul plin de fum al editorului-șef de la The New York World.

Colonelul Cockerill era chipeș și enorm. Avea un cap masiv și o statură pe măsură. Spre deosebire de Wilson însă, nu-și păstrase nimic din aerul tânăr. Era bărbat. Un nas lat și drept deasupra unei bărbii rotunde, ieșită în afară suficient cât să bată lumina pe ea. Mustăța lui uriașă de morsă îi acoperea gura aproape în întregime. Părul rar și închis la culoare era tuns scurt, cu cărare pe dreapta, deasupra urechilor proeminente.

Singura notă de blândețe i se găsea în ochi, care erau apoși și întunecați. Dar erau o capcană, prezentând o natură înșelătoare, ca un pumn de oțel într-o mânășă de mătase. Știam că împușcase mortal un om în Saint Louis, în apărarea unui articol în care se poziționase împotriva unui candidat la o poziție în Congres. Mai are oare arma aia în sertar și acum? mă întrebam.

Mai târziu am aflat că nu fusese niciodată colonel în nicio armată – decât dacă am fi considerat că presa era și ea o miliție. Tatăl lui, Joseph, fusese membru al Congresului, reprezentând un district din Ohio, înainte de a se alătura armatei unioniste, de a se ridica până la rangul de colonel și de a fi făcut brigadier general pentru curaj. Fratele lui, Armistead, fusese și el colonel. Dar John Cockerill fusese prea tânăr ca să le calce pe urme. Nu, titlul era doar onorific, lucru care pe el îl exaspera veșnic.

Și totuși, era clar de ce i se dăduse titlul. Era un om pe care alții voiau să-l urmeze.

Nu se ridică să-mi strângă mâna, cu toate că i-o oferisem. Poate pentru că era prea interesat de ceea ce citea. Sau poate pentru că i-ar fi desprins de pe haină stratul subțire de scrum de țigară care se așternuse ca zăpada pe dealurile din Allegheny.

— Domnule colonel Cockerill, numele meu este Nellie Bly și sunt aici de la Depeșa din Pittsburg, în legătură cu un articol despre femei în presă. Tot nu îți ridică ochii de la ceea ce citea.

— De ce ai face una ca asta?

— Ce să fac?

— Să muncești la un ziar. De ce nu obții o diplomă de licență ca să poți să îți formezi propriul sindicat.

Se uită în sus doar cât să îmi ofere un zâmbet fără umor. Îi iroseam timpul și voia să-mi fie clar.

Fără invitație, am luat loc pe un scaun și mi-am scos agenda.

— Ce părere aveți despre femei ca reporteri?

Aruncând exasperat ziarul, se lasă pe spate și începu să pufăie din trabuc.

— Cred că pot face unele lucruri destul de bine. Dar nu vor să facă lucrurile care li se potrivesc. Există evenimente de societate pe care niciun bărbat nu le-ar putea relata la fel de bine precum o femeie. Dar ele nu mai tac naibii din gură despre cum urăsc stilul ăla de articol, scuză-mi franceza. Se descurcă și în materie de modă și articole pentru femei, și încă al dracului de bine, mă ierți. Noi nu încurajăm femeile să își caute de muncă aici pentru că suntem înconjurați de bărbați care sunt șomeri. Toți jurnaliștii buni din Statele Unite vin în stoluri să-și caute de muncă aici și sunt mai mulți decât am putea angaja vreodată. Așa că nu căutăm femei. Domeniile care li se potrivesc sunt așa de-al naibii de limitate încât un bărbat ar fi mult mai util. În orice caz, există totuși două femei angajate la The World, adăugă el în stilul tipic, deci vezi și dumneata că nu suntem împotriva.

Dacă se gândise că mă descurajează înjurând, eșuase. Auzisem lucruri mai grave trăind cu Ford.

— Credeți că femeile vor fi vreodată în stare de mai mult decât fac acum, în materie de jurnalism?

— Numai atunci când publicul va cere altfel de știri. Nu cred că vor fi vreodată căutați reporteri femei la New York. Există o prejudecată împotriva lor – nu din experiență, ci din lipsa ei. Cu toții vrem originalitate și o scripă, la naiba, și nu cred că ar respinge-o cineva dacă ar găsi-o într-o femeie. Și totuși, niciunui editor nu i-ar conveni să trimită o duduie cine naiba știe pe unde, pe vreme rea, după știri. Avem în jur de douășpe afurisite de scrisori de intenție pe zi de la bărbați, dar

foarte puține de la femei. Când ne scriu femeile, le spunem să ne trimită articole. Dacă sunt deosebit de istețe, le primim. Dacă nu, le refuzăm. În general, sunt, adăugă el pufăind din trabuc pentru efect, din a doua categorie.

Terminând de scris, am zis:

— Deci, pe scurt, femeile nu ar trebui să se aștepte să li se dea pe mână slujbe care se potrivesc mai bine bărbaților.

Colonelul părea satisfăcut.

— Exact. Sunt sigur că sunt și jurnaliste bune. Dar subiectele care li se potrivesc sunt atât de limitate, încât un bărbat e infinit mai de folos.

M-am ridicat.

— Mulțumesc, domnule colonel! Ah, voiam să întreb, cum a rămas cu ideea cu balonul? N-am mai văzut nimic scris.

Colonelul Cockerill mormăi indispus.

— Nu a captat interesul publicului.

— Ce păcat! Poate lucrurile ar fi stat altfel dacă ați fi trimis o femeie la bord.

Pe sub mustața grotescă, colțul gurii îi zvâcni în sus.

— Posibil.

În drum spre ușă, m-am întors în ultima clipă, incapabilă să o las baltă.

— Mai aveți și acum un pistol în sertar?

— Întotdeauna, spuse el, de data asta zâmbind clar. Dar n-aș folosi-o niciodată împotriva unei femei.

— Măcar sunteți consecvent, am zis, ieșind.

* * *

Mi-am scris articolul pentru Depeșă, transcriind citatele suspect de similare ale editorilor fără să comentez asupra lor. Nu mi-am permis o notă personală decât în introducere, unde mi-am plâns puțin de milă:

Săptămâna trecută am primit o scrisoare de la o domnișoară, ambițioasă și pesemne tânără, care dorește să devină jurnalistă. Insistă că tânjește după gloria deșartă și salariul prost care definesc profesia și întreabă

dacă e o idee bună să se mute la New York de dragul carierei la care aspiră. Nedorind să am pe conștiință visele ei spulberate, am decis, înainte să răspund, să solicit opinia zeilor ziarelor din Gotham.

Eram foarte mândră de acea ultimă figură de stil. Și cu toate că fusesem sinceră cu privire la gloria deșartă, o parte nevrednică din mine spera să descurajeze alte tinere domnișoare din a veni la New York să-mi ia mie fața. În secret, mi-era teamă că vreo tânără cutezătoare, proaspăt ieșită de pe băncile facultății, ar fi putut să-mi vadă articolul și să se apuce de jurnalism înainte să apuc eu să-mi construiesc o reputație la New York.

Ceea ce eram hotărâtă să fac. Acum mai mult ca niciodată.

Articolul fu publicat două zile mai târziu cu titlul Reporterii Femei și făcu, în mod surprinzător, senzație. Făcu înconjurul țării, mai ales în Vest, unde cititorii se ofensară din pricina insultelor la adresa lor. Cel mai încurajator fu faptul că articolul ajunsese în The Journalist, aceeași publicație care îl lăudase anterior pe colonel pentru perspicacitatea cu care își alegea angajații.

Dar dacă îmi imaginasem că aveau să mi se deschidă niște uși după ce le făcusem de rușine pe aceste mare personalități, aveam să fiu dezamăgită. Mi-am trimis iarăși portofoliul peste tot și am fost iarăși refuzată. A trebuit să mă autoconsolez cu ideea că, cel puțin, o ușă nu ar fi avut cum să fie mai închisă de atât. Deși poate că ar putea fi încuiată pe dinăuntru.

Înapoi la scris articole despre tunsori și modă, în timp ce îmi târam picioarele pe traseul zilnic: din cameră până la tren, din tren până pe Park Row, de la birou la birou, de pe Park Row în tren, din tren în cameră. Iarăși și iarăși, sufeream înfrângeri zilnice. Era greu să nu le pun la inimă.

Singurul meu răgaz venea ori sub forma spectacolelor cărora le scriam recenzii, ori sub forma evenimentelor în sala de spectacole de la Cooper Union. Într-o după-amiază de joi, în septembrie, m-am dus la o prelegere despre Dante, pe care am găsit-o surprinzător de interesantă. Diversitatea extraordinară a iadului era fascinantă și mi-a făcut deosebită plăcere să descopăr că poetul se folosisese de operele sale ca să se răzbune pe inamici, ruinându-i pe veci în scris.

După aceea am observat un bărbat cu părul grizonant, îmbrăcat în uniformă de căpitan de poliție. Urmându-mi instinctele de jurnalist, m-am dus să mă prezint.

— Bună seara! Sunt reporter pentru Depeșa din Pittsburg.

Bărbatul își înclină pălăria.

— Căpitan McCullagh, domnișoară. Ce pot face pentru dumneata?

— Mă întrebam dacă va așteptați să fie probleme la o prelegere despre Dante. Mișună demoni prin preajmă?

Căpitanul McCullagh râse politicos.

— Nu, domnișoară, nu din câte am văzut.

— Atunci de ce sunteți aici? am insistat.

Își mușcă buza de jos.

— Nu e mereu un cartier sigur, domnișoară. Vreau să mă asigur că tinerele ca dumneata nu suferă nicio neplăcere.

— Five Points? am întrebat, arătând că știam și eu ceva despre grupurile de crimă organizată din zonă.

— Doar huligani. Acum, de ce nu te duci dumneata acasă, domnișoară.

— V-am zis, am insistat, simțind că mă mănâncă în palmă. Sunt reporter.

— Așa ai spus. Dar nu se întâmplă nimic aici, domnișoară...

— Bly. Nellie Bly.

Se luminează la față.

— Ca în cântec!

Era rândul meu să fiu contrariată.

— Da, ca în cântec.

— Iaca ce coincidență, spuse el. A murit nu departe de aici.

— Cine?

— Foster ăla. L-am găsit în camera lui, tot numai – ei, era într-o stare jalnică.

Am realizat atunci că habar nu aveam ce se întâmplase cu compozitorul cântecului din care îmi luasem numele.

— Ce-a pățit?

— Era bolnav, avea febră. Ieșind din baie, s-a împiedicat de niște mobilă și s-a tăiat la gât. Așa l-am găsit. L-am dus de urgență la Bellevue, dar a murit.

Examinându-mă, adăugă:

— Dumneata nici nu cred că te născuseși pe atunci. După cântec ești numită?

— Da, am zis, pornind spre ușă. Și nu.

Povestea aceea m-a tulburat profund. În drum spre casă, m-am tot gândit la ea. Stephen Foster venise la New York doar ca să moară despuiat, bolnav și plin de sânge.

Și creația lui? Pentru ce venise Nellie Bly la New York?

Cu capul sprijinit de geam, priveam orașul cum trece pe lângă mine, cântând încetișor unul dintre cântecele răposatului:

*Let us pause in life's pleasures and count its many tears,
Why we all sip sorrow with the poor;
There's a song that will linger forever in our ears;
Oh! Hard times, come again no more.*

*'Tis the song, the sigh of the weary,
Hard times, hard times, come again no more.
Many days you have lingered around my cabin door;
Oh! Hard times, come again no more.*

„Viața are bucurii, dar și necazuri cu duiumul;
Bându-ne amarul, de le-am număra acum,
Ne-am aminti un cântec ce ar rămâne-n veci cu noi;
O, vremuri grele, să nu vă-ntoarceți înapoi.

Cântecul, suspinul celui ostenit,
O, vremuri grele, să nu vă-ntoarceți înapoi.
Prea des pe la poarta mea ai venit,
O, vremuri grele, să nu vă-ntoarceți înapoi.”

Ajungând la stația de pe stradă 93, am întins mâna să-mi adun geanta și portofoliul. Portofoliul l-am găsit, dar geanta ia-o de unde nu-i. M-am aplecat să caut sub scaun și pe la picioare.

Nimic.

Nepăsându-mi că nu era domnișoresc, m-am lăsat în genunchi și m-am uitat la podeaua imposibil de goală. Geanta mea dispăruse. Fusesse furată!

Am fost copleșită instantaneu de sentimentul că mă prăbușesc, amestecul ăla de uimire, disperare și autoreproș care te izbește când realizezi că ai făcut ceva extraordinar de prostesc. Ridicându-mă în picioare, am privit agitată împrejur, uitându-mă la mâinile bărbaților din jur.

Nu era nicăieri.

Vai, Doamne! Vai, Doamne!

Inițial, m-am blocat. Am împietrit. Apoi, împiedicându-mă ca o bețivă, am alergat spre agentul din stație și i-am explicat, cu glasul tremurând, ce se întâmplase. A fost plin de compasiune, dar imobil.

— Pot să le spun conductorilor să se uite după geanta dumitale. Dar cel mai probabil, ce era în ea s-a dus. Sper că nu erau foarte mulți bani.

Avusesem aproape o sută de dolari în geanta aia. Economii de-o viață, plus tot ce câștigasem scriind pentru Depeșă în ultimele două luni.

Ieșind din stație, mi s-a dus mintea la Dupin și Holmes, detectivii lui Poe și Doyle sau la inspectorul Bucket și detectivul Cuff ai lui Dickens și Collins. Ei ce-ar fi făcut?

Ar fi observat că li se fură geanta, asta ar fi făcut.

Pornind buimacă spre casă, tocmai dădeam colțul când m-am oprit de parcă m-aș fi izbit de un perete.

Banii s-au dus. Nu se mai poate face nimic. Nu există soluție. Deci, ce ai de gând să faci, Nellie? Te duci în cameră să te bosumfli și să mori de ciudă de cât de proastă ești? Ai de gând să te ofilești ca Foster, singură și neajutorată? Ai de gând să folosești asta ca pe o scuză să te întorci acasă, înfrântă?

Sau ai de gând să faci ceva să rectifici situația?

Hotărâtă, m-am lansat înapoi în direcția din care venisem. N-am făcut decât doi pași înainte să realizez că nu aveam bani cu care să mă urc iar în tren. Schimbând iar direcția, am alergat până acasă și am dat buzna în hol.

— Doamnă Petetsky? Vreau să vă cer o favoare.

I-am explicat ce se întâmplase, făcând să pară că fuseseră mult mai puțini bani decât în realitate – o neplăcere, nu un dezastru. Nu voiam să

înceapă să își facă griji pentru chirie.

— Aș putea cumva să împrumut destui bani pentru un bilet de tren până în oraș?

Părând mai mult confuză decât preocupată, îmi dădu cei zece cenți care aveau să mă ducă până în oraș și înapoi.

Înapoi în tren, i-am examinat cu suspiciune pe ceilalți pasageri, căutând-mi geanta dispărută în mâinile fiecărui bărbat. Evident, nu era nicăieri.

Ajungând în oraș, mi-am luat inima în dinți. Acum e momentul. Ori recunosc că m-am ars, ori îmi schimb soarta cu forțe proprii.

Am pornit spre The World.

* * *

— Îmi pare rău, domnișoară, spuse paznicul din hol, cu un zâmbet patern. S-a terminat programul, n-are nimeni voie sus.

— Sunt reporter, am zis.

Dădu politicos din cap, cu toate că zâmbea ca și cum asta ar fi fost cel mai improbabil lucru pe care îl auzise vreodată.

— Așa. Ai legitimație?

Legitimația era în geanta furată.

— Sunt Nellie Bly de la Depeșa din Pittsburg.

— Sunt sigur că ești, spuse el, evident îndoindu-se de toată povestea. Dar mă tem că e după program și sunt ocupați să încheie ziua. Sunt sigur că înțelegi, un ziar e ca un copil – e mai bine să nu-l deranjezi odată ce l-ai culcat.

Străduindu-mă să nu-l iau la pumni, am vorbit cu tot calmul de care eram în stare.

— Am venit să discut cu colonelul. I-am luat interviu luna trecută și a zis că dacă am vreodată o știre care să-i merite atenția, ar trebui să i-o aduc direct lui.

Era o minciună sfruntată, dar eram hotărâtă să intru în clădire, mort copt.

Paznicul mă privi cu neîncredere, apoi miji ochii, părând în sfârșit să mă recunoască.

— Să știi că mi te amintesc, te-am mai văzut pe-aici.

De fapt, mă văzuse în fiecare zi vreme de două luni, intrând și ieșind cu portofoliul în fiecare zi. Odată îl prinsesem uitându-se la cizmele mele, de parcă ar fi sperat să zărească pe sub ele un ciorap. Dacă aș fi avut o față mai puțin comună și-ar fi amintit mai repede.

— Da, am zis. Am o știre pentru colonel. Îmi dai voie să urc? Sau va fi nevoie colonelul Cockerill să-i explice domnului Pulitzer cum a ratat The World un articol de senzație?

Încurcat, m-a lăsat să urc în lift, iar eu am apăsat butonul pentru etajul corect doar ca să-i demonstrez că știam unde merg. Am trecut de primul obstacol!

Următorul obstacol era nesuferitul cu papionul, singur în toată redacția, așezat fix în fața ușii colonelului. M-am dus spre el cu pași hotărâți.

— Am o știre importantă pentru colonelul Cockerill.

— Întoarce-te mâine.

— E urgent.

— Păcat, domnișoară. Întoarce-te mâine.

M-am dus până la un birou din apropiere, am tras scaunul din spatele lui și m-am așezat pe el.

— Am să aștept.

Își dădu ostentativ ochii peste cap.

— Domnișoară. Te rog. Nu se poate.

Altcândva, poate mi s-ar fi părut amuzant să-l văd exasperat. Acum nu era decât un obstacol. Mi-am încrucișat brațele.

A încercat să mă ignore și să-și vadă de treabă. Rămânând așezată, l-am fixat cu privirea. El scria. Eu îl priveam. El se fâțâia. Eu îl priveam. La un moment dat a dat să se ridice, vrând să plece și să mă lase singură. Mi-am ținut respirația, privind ușa din spatele lui. Pesemne că a observat, pentru că s-a gândit de două ori și s-a așezat înapoi.

Într-un final, puse jos stiloul și oftă.

— Chiar trebuie să chem paznicul?

— Nu, dacă îmi acorzi cinci minute cu colonelul.

— Nu sunt minutele mele să ți le acord, spuse el, ceea ce mi se păru un răspuns inteligent.

— Atunci, vă rog, domnule...

— Marsh.

— Domnule Marsh, spuneți-i colonelului să își scuture scrumul de pe vestă și să îmi acorde cinci minute.

Surprins de cunoștințele mele detaliate, Marsh îl luă din nou pe nu în brațe.

— Îmi pare foarte rău, domnișoară. Colonelul e mult prea ocupat cu pregătirea ediției de mâine.

— Și va vrea să hotărască dacă și știrea asta își are locul în ea.

Marsh crezu că depistase o șansă de a scăpa de mine.

— Aș putea cere unui reporter să stea de vorbă cu tine.

I-am întors o privire ca de vasilisc.

— Dumneata ești reporter?

— Pardon? răspunse el, clipind de două ori.

— Ești reporter?

— Sigur că...

— Eu am fost jurnalistă și aici, și peste graniță, și n-am mai auzit niciodată de un reporter care să-i cedeze o știre altui reporter. Poate la The World lucrurile se fac altfel, dar la ziarele la care am lucrat eu, nu s-a mai auzit de așa ceva. Vorbesc doar cu editorul.

— Ei bine, nu poți.

— Bine. Atunci îmi iau știrea și mă duc la Charles Dana de la The Sun, am zis, folosind aceeași strategie care funcționase pe paznicul de jos. O să-mi critice gramatica, dar măcar portarul lui e o bufniță împăiată, nu un păun împăiat.

Marsh părea just ofensat. Am insistat.

— Sau poate la Doctorul Hepworth. Cu siguranță își scrie acum predica pentru ediția de duminică, dar va vorbi cu mine. Oriunde m-aș duce cu știrea asta, am să mă asigur că îi e clar colonelului că ar fi putut fi a lui, dacă nu mi-ar fi stat în cale un funcționăraș băgăcios căruia i-a fost prea frică de pistolul din sertarul biroului ca să-l deranjeze cu o știre. Sunt convinsă că dumnealui respectă în mod deosebit lașii printre membrii personalului său. Și domnul Pulitzer la fel.

Mersesem prea departe. Mult prea departe. Dar am îndrăznit totuși să sper, ținându-mi respirația în timp ce Marsh mă privea – nu cum privește un bărbat o femeie, ci cum privește un reporter o sursă în care nu se poate încrede.

Într-un final, dădu din cap.

— Am să vorbesc cu colonelul. Dar nu pot să-ți promit că va discuta cu tine, adăugă, evident sperând că avea să se întoarcă înarmat cu autoritatea de a mă da afară.

După expresia pe care o avea când veni înapoi, era clar că suferise o dezamăgire.

— Cinci minute.

Am sărit de pe scaun și în doi pași eram în biroul colonelului.

Purta o vestă de altă culoare, scrumul fiind așternut acum pe un fundal albastru și arătând ca niște nori. Îmi aruncă o privire, întinzându-se după trabuc.

— Bună seara, domnișoară! Marsh zice că ai o știre. Convinge-mă.

M-am înfipt în fața biroului lui, gândind repede. Era un om direct. Nu l-ar fi interesat povești despre genți sau bani furați. Nu ar fi fost mișcat de rugăciunile unei femei la ananghie. Voia ceva scurt și la obiect.

Ceea ce mie mi se potrivea mănușă.

— Imigranți, am zis. Călătoria până în America e dificilă. Mă duc până în Anglia și mă întorc printre bărbații, femeile și copiii nevoiași care vin la New York pentru o viață mai bună.

— Avem o droaie de interviuri cu imigranți, zise el, fluturând o mână.

— Nu am de gând doar să le vorbesc. Am de gând să fiu una dintre ei. Să călătoresc la clasa a treia. Să le mănânc mâncarea, să dorm la grămadă cu ei, să le respir aerul. Am să relatez totul din perspectiva lor.

Lui Cockerill i se îngustă doar puțin ochiul stâng. Văzusem aceeași expresie de entuziasm distant pe fața lui Madden, când își imaginase antete și titluri, dar niciodată atât de intensă.

Reveni în prezent.

— Există obiecții.

— Faceți o listă, am zis.

— Cele evidente. O femeie în pericol.

— Sute de femei sunt în pericol în fiecare zi.

— Dacă ai da de bucluc, nu te-am putea ajuta.

— Sigur că nu. Nici nu mă așteptam. Sunt în stare să mă ajut și singură. Am supraviețuit de capul meu în Mexic șase luni, cu tot guvernul împotriva mea.

Îmi zâmbi pe sub mustață.

— Nici n-aș vrea să se revolte careva în consiliul de conducere.

— Nu sunt instigator, sunt reporter.

Mai trase de timp scoțând un trabuc proaspăt din cutia de mahon și aprinzându-l. Fluturând chibritul lung prin aer și pufăind de zor, dădu în sfârșit din capul enorm.

— Am să mă gândesc la asta. Întoarce-te mâine.

N-aș fi putut spera la mai mult. Și totuși, nu-mi ardea de incertitudine, iar îndrăzneala mă adusese până aici.

— Nu.

Ridică din sprâncene.

— Nu?

— Accept-o acum, sau merg cu ea la The Sun.

Colonelul Cockerill mă privi relaxat.

— Nu mai spune.

— Ba da, am zis simplu.

Mă fixă cu privirea, scrumul curgându-i încontinuu din trabuc. Trase adânc aer în piept și expiră pe nas, după care începu să se miște hotărât. Deschizând un carnet mare de cecuri, mâzgăli ceva pe unul, îl desprinse și îl azvârli spre marginea biroului.

— Nu, chiar nu cred că ai s-o faci.

Tremurând în sinea mea, l-am ridicat de pe masă. Era un cec pentru douăzeci și cinci de dolari.

Smulgându-și țigara dintre dinți, împunse aerul cu ea, înspre mine.

— În avans. Te-am plătit, deci nu poți s-o mai vinzi nimănui. Ideea ta ne aparține. O folosim dacă vrem și dacă nu, nu. Oricum, nimeni nu mai are acces la ea.

Se ridică, statura lui masivă aruncând o umbră asupra mea din spatele biroului.

— Și-acum i-o duc lui Pulitzer la etaj. Poți să te întorci mâine să afli ce-a zis.

Ochii îngustându-i-se, adăugă:

— Și dacă mai îmi dai vreodată vreun afurisit de ultimatum...

L-am întrerupt.

— Aștept.

— Ce-ai zis?

Ridicând fruntea sus, am zis:

— Aștept să decidă.

Preț de câteva secunde, arătă de parcă ar fi vrut să vorbească și nu avea cuvinte. Apoi slobozi un râs ca o ghiulea de tun, gesticulă larg spre un

fotoliu confortabil în capătul celălalt al biroului și ieși cu pași mari, scuturând din cap.

Tremurând din toate încheieturile, mi-am desfăcut repede nasturii rochiei și mi-am băgat cecul în maiou. Revenind la standardul de decență, am început să-mi învârt iar și iar pe deget inelul norocos.

Treptat, am început să râd, ochii umplându-mi-se de lacrimi de ușurare. Se spune că nevoia e mama născocirilor. Dacă e așa, atunci disperarea e tatăl inspirației. Reușisem! Trecusem de ușile închise, propusesem un articol și nu mi se spusese „nu”.

Nu încă, în orice caz.

Trecură aproape douăzeci de minute până să-i aud iar pașii pe hol, timp în care mă mai adunasem. Când colonelul închise ușa, eram în stare să-l privesc din nou în ochi.

— Domnul Pulitzer a zis nu.

A fost o lovitură pe care am simțit-o fizic. Înainte să mă pot opri, protestam.

— De ce nu? N-ai...

Cockerill își făcu de lucru cu cutia de mahon de pe birou, scoțând un alt trabuc.

— Am insistat cât am putut. Dar a avut un motiv bun. Pentru un reporter nou la ziar, avem nevoie de ceva local.

Îmi ardeau ochii și mi se tăia respirația. Dar nu aveam de gând să-mi permit să mă bâlbâi. Nici acum, nici altă dată.

— Înțeleg.

Întrebându-mă dacă era cazul să plec, dacă ar fi trebuit să-i dau cecul înapoi și cum Dumnezeu să ajung la el în mod decent, l-am privit aprinzându-și în sfârșit trabucul. Cu capul uriaș înconjurat de nori de fum cu miros îngrozitor, mă privi.

— Domnul Pulitzer are altă idee.

Capitolul 33

Șoapte nebunești

Joi, 22 septembrie 1887

— Auzim de ceva vreme zvonuri, zise colonelul, cocoțat pe marginea biroului, despre sanatoriul pentru femei de pe Insula Blackwell.

Mă trecu un fior pe șira spinării. Situată pe East River, Insula Blackwell găzduia diverse instituții moderne indezirabile: un penitenciar, un spital caritabil, o închisoare a datornicilor, un azil pentru săraci. Pe scurt, toate locurile a căror prezență în interiorul orașului propriu-zis ar fi fost de nedorit. Printre ele era și Azilul de Nebuni pentru Femei. Era un nume care îmi dădea coșmaruri. Dar întrucât Cockerill mă privea, am avut grijă să nu tremur.

— Acum ceva timp am primit un pont de la un prieten de la The Sunday Argus din Washington. Luase interviu unei femei a cărei prietenă murise acolo. Pneumonie, au zis. N-a fost primul zvon pe care l-am auzit. Mă rog, despre locurile de genul ăsta există zvonuri cât încape. Dar astea sunt al naibii de persistente. Baiul e că nu avem niciun fel de dovadă. Locul ăla e tot numai uși încuiate și ferestre cu zăbrele și nu putem convinge pe nimeni care lucrează acolo să stea de vorbă cu noi. Cât despre prizoniere, chiar și dacă le-am putea lua interviu direct, nu ar fi luate în serios, pentru că sunt, știi tu...

— Nebune, i-am terminat eu propoziția.

Cockerill dădu din cap.

— Domnul Pulitzer și cu mine ne-am stors creierii căutând un mod de-a face rost de informație din interior. Am stat de vorbă despre asta chiar acum și în opinia noastră, dacă ești dispusă să riști să călătorești la clasa a treia, s-ar putea să fii dispusă să faci ceva poate și mai al dracului de periculos, dar și mai important.

Cu sufletul la gură, am zis:

— Vrei să pretind că sunt cu capul.

Suflă spre tavan un nor de fum, apoi mă fixă cu privirea lui de catifea.

— Exact. Vrem să te dai nebună, să-i convingi să te interneze la ospiciu pe Blackwell și să te întorci cu adevărul despre condițiile din interior. Pufăi din nou, uitându-se la mine prin norul sulfuros.

— Poți s-o faci?

I-am zâmbit.

— Pot încerca.

După ce mă studie o clipă, adăugă un avertisment.

— Mă rog, s-ar putea și să nu fie nimic. Vorbele zboară. Din casele de nebuni ies povești nebune, majoritatea exagerări absurde sau tâmpenii romantice despre dragostea neîmplinită care duce la nebunie.

— Ca împărăteasa Carlota, am murmurat eu.

— Ce dracu' e aia, un roman?

Înainte să-l pot corecta, zise:

— Înjur al dracului de mult. Te deranjează?

— Dacă așa vorbiți naibii cu reporterii dumneavoastră, nu mă deranjează niciun pic.

Colonelului îi zvâcni mustața, ascunzând un zâmbet.

— Bun. Bine. Înapoi la balamuc. Cum ziceam, s-ar putea să nu fie niciun foc, doar aburii pe care-i scot femeile a căror imaginație a luat-o razna.

— Și dacă asta e situația, ce scriu?

— Scrii despre femei. Asta-i frumusețea, indiferent cum naiba iese, ai un articol. Dacă au loc abuzuri, aia-i știrea. Dacă nu sunt abuzuri, scrie despre ce fel de femei ajung acolo. Povești de să-ți sfâșie naibii inima. „Numai din mila Domnului nu sunt eu ăla”, de-astea.

Se încruntă la mine, după care continuă:

— Vezi că nu te trimitem acolo să inventezi revelații senzaționale. Scrie din mers tot ce prinzi, de bine sau de rău. Laudă sau critică pe cine consideri tu de cuviință și spune naibii tot timpul adevărul.

— Adică vrei să fiu reporter.

— Nu fi sarcastică. Nu te cunosc.

Colonelul bătu darabana pe marginea biroului. Mă prinse uitându-mă și îmi aruncă un zâmbet timid.

— Am fost toboșar în război. Mă ajută să gândesc limpede.

Mă cercetă cu o privire arzătoare înainte de a continua:

— Crezi că ai curajul să faci asta până la capăt? Ar trebui să faci pe nebuna în permanență. Să-i faci să te creadă. Nu poți să-i lași să afle cine ești sau ce încerci să obții.

— Înțeleg.

Sunt sigură că mi se vedea entuziasmul pe chip.

— Chiar și dacă lucrurile devin insuportabile, tu tot tre' să suporti. Să pari așa de dusă cu pluta încât să-i păcălești și pe doctori. Să stai o săptămână printre nebuni fără să te descopere autoritățile. Crezi că poți să trăiești așa o minciună?

Am râs.

— Oh, domnule colonel. Toată viața mea am trăit câte o minciună sau alta.

Colonelul Cockerill se încruntă.

— Chiar și acum?

— Chiar și acum.

Își drese vocea.

— S-ar putea să meargă. Nimeni n-o să se aștepte la una ca asta. La naiba, și dacă-ți iese, jumate din oraș tot nu o să te creadă. Dar ai să ieși de acolo cu o știre dată dracului.

Mă privi cu ochii mijiți, studiindu-mi nerăbdarea de pe chip.

— Mă îngrijorează hlizeala asta cronică a ta.

Nefiind obișnuită să-mi spună un bărbat să nu zâmbesc, mi-am schimbat repede expresia.

— Când încep?

Continuă să se uite la mine, de parcă ar fi fost îngrijorat că zâmbetul avea să-mi reapară, necontrolat.

— Cât de repede poți. Ce nume vrei să folosești?

— Aș putea să-mi folosesc numele adevărat. Elizabeth Cochrane.

— Nu. Prea aproape de Cockerill, s-ar putea să suspecteze ceva. În plus, ar trebui să fie aproape de pseudonimul tău.

— Nellie... Brown, am sugerat eu.

Colonelul îl testă.

— Nellie Brown. Simplu. American. Îmi place.

Am râs brusc, gândindu-mă la episodul cu mexicanul care îmi încurcase numele.

— Și am și batiste cu inițialele N. B. brodate pe ele.

— Adjudecat, atunci, Nellie Brown să fie.

— Cât timp voi fi acolo?

— Aș zice o săptămână. Te descurci?

— Da, am zis cu atâta încredere, că aproape m-am crezut și eu.

Colonelul îmi făcu semn spre ușă.

— Tai-o. Stăm cu ochii pe tine. Dacă nu poți să intri sau dacă te prind, vino să ne anunți. Altfel, ne vedem într-o săptămână.

Îmi întinse mâna.

— Noroc.

Strângându-i mâna, mi-a trecut prin cap un gând tulburător.

— După ce intru, cum mă scoți?

— Habar n-am, răspunse Cockerill, strângând din umeri. Dar stai fără grijă. Te scoatem noi, fie și dacă trebuie să le spunem cine ești și ce cauți acolo.

Împunse aerul cu țigara, continuând:

— Tu nu trebuie decât să intri.

* * *

Zece minute mai târziu, eram în stradă. Tot New Yorkul părea mai luminos, mai prietenos și mai plin de viață. Uitând că mi se ordonase să nu zâmbesc, am rânjit tot drumul spre casă. Trei ore mai devreme, fusesem la capăt de drum. Acum, nu numai că îmi recuperasem un sfert din averea pierdută, dar mi se oferea o știre care era inima întregii mele cariere. Femei asuprite și instituții corupte, garnisite cu un pic de aventură și o provocare intelectuală. Era minunat!

Apropiindu-mă de casă, am început să mă adun și să mă concentrez. Trebuie să încep să-mi fac planuri azi, acum, în secunda asta. Intrând iar în casă, am asigurat-o pe doamna Pesetsky că totul era în regulă.

— Am o sarcină nouă și am fost plătită în avans, am zis spre marea ei ușurare.

A părut să aibă niște dubii când am adăugat:

— Dar trebuie să fac niște scandal în seara asta. Trebuie să mă dau nebună. E... ăăă... pentru o piesă.

Mă mângâie pe umăr.

— Câtă vreme nu-i deranjezi pe ceilalți chiriași, dragă.

Sus, în camera mea mică, m-am dezbrăcat, mi-am ascuns cecul și pe urmă am început să mă prefac nebună. Am început cu violența pe care o văzusem pe scenă și în povești. Probabil că le-am speriat pe doamna

Pesetsky și pe celelalte femei, aruncându-mă dintr-o parte în alta a camerei, nereușind decât să-mi zdrelesc coatele și glezna.

Din fericire pentru noi toți, repetițiile nu au durat mult. După doar zece minute, gâfâiam de parcă patinasem o după-amiază întreagă la Ringomania. Nebunia violentă nu era doar periculoasă, ci și extenuantă.

Clar, genul ăsta de nebunie nu merge.

Dar cum altfel să fiu nebună? Mă străduisem din răspuțeri să evit nebunii pe stradă și habar nu aveam cum se purtau, cum se mișcau sau cum vorbeau. Mai rău, nu trebuia să păcălesc doar oameni obișnuiți, ci și doctori și psihiatri cu ani de experiență!

Nu intrasem în contact cu alienația mintală decât în literatură. Am încercat să invoc nebunii din diversele romane pe care mi le aminteam, dar păreau toți prea agitați ca să-mi folosească pe termen lung. Poate că sursa nebuniei, mi-am spus, e un izvor interminabil de energie.

Dar apoi mi-am amintit de Chemarea lui Hugh Conway și de „nebunia” lui Pauline. Actrița care jucase în adaptarea pe care o văzusem ne tulburase pe toți prin faptul că nu făcuse contact vizual cu nimeni și fusese total apatică! Scoțând de pe raft o copie citită și răscită, am frunzărit paginile, căutând un pasaj anume. L-am găsit la jumătatea capitolului cinci, în care eroul își exprima frustrarea față de starea mentală a noii lui soții:

Cum să o descriu? Nebunia e altceva decât ce are ea. Imbecilitatea se potrivește și mai puțin. Nu pot găsi niciun cuvânt care-ar fi la locul lui aici. Pur și simplu îi lipsea ceva din minte – așa cum ar fi lipsit unui trup un membru. Cât privește memoria, exceptând evenimentele relativ recente, pare să-i lipsească întru totul. Logica și abilitatea de a deduce lucruri și de a trage concluzii păreau să o depășească întru totul. Era complet incapabilă de a recunoaște importanța evenimentelor care aveau loc în jurul ei. Nu putea să simtă nici extaz și nici mâhnire. Nu părea să o afecteze nimic. Dacă nu i se atrăgea atenția, nu observa nici oameni, nici locuri. Trăia din instinct. Se trezea, bea, mânca și se întindea să se culce fără să aibă vreo idee de ce. Răspundea la întrebări sau comentarii doar în limita abilităților ei reduse – cele care ar fi cerut mai mult treceau pe lângă ea de parcă nu le-ar fi auzit sau altminteri o pricinuiau să-și privească interlocutorul cu o curiozitate timidă și

nedefinită, ca apoi să-l lase la fel de confuz, pe cât fusesem eu prima dată când mă privise așa.

Am lăsat cartea jos, cuprinsă de entuziasm. Era perfect. În loc de manie, nu era nevoie decât de o simplitate uniformă, ca de vită. Nu emoții ieșite din control, ci o lipsă desăvârșită a acestora. Aveam să construiesc în jurul meu un zid. Aveam să fiu imună la întrebări, idei, rugăminți sau logică.

Colonelului îi fusese teamă să nu mă dea zâmbetul de gol. Pentru că femeile aveau obligația de a zâmbi. Așa că aveam să fiu o femeie fără zâmbet.

Asta îmi dădu ideea fantastică de a scăpa de unele aspecte ale comportamentului meu, în loc să încerc să-i adaug ceva. M-am înfipt în fața oglinzii și m-am privit cu interes, căutând obiceiuri pe care să le abandonez.

Fii țeapănă. Respiră. Holbează-te. Ooo, holbează-te și nu clipi! Niciodată nu clipi!

Am exersat toată noaptea, aprinzând lampa și ascultând cum zgomotele făcute de ceilalți chiriași se sting treptat. Am căutat printre amintiri tablouri cu titluri precum „Ophelia” și „Portia”, privirea lor tristă și distantă, disperarea aceea profund gotică. Gotică în Gotham.

Pe măsură ce lumea de afară devenea tulburător de tăcută, și eu făceam la fel. Pe la ora unu noaptea, mi-a trecut prin cap să mă culc. Apoi m-am gândit la personajele din Macbeth. Insomnia îl înnebunise pe Macbeth, pe când Doamna Macbeth își măsura păcatele cu pasul până și în somn. M-am hotărât să nu dorm până nu aveam să fiu admisă. Nellie Bly nu mai doarme niciodată!

Prinzând din zbor gândul ăsta, am luat de pe raft o carte cu povești de groază și le-am citit pe sărite, căutând scenele cele mai tulburătoare și mai macabre. Pe la ora trei, am realizat că mi-era foame, întrucât ratasem cina cu totul. Să mă strecor oare până la parter și să înfulec niște pâine cu unt?

Nu. Fii flămândă! Fii obosită! Devino ființa disperată drept care vrei să fii văzută! Cine știe? Poate că dacă ți-e foame și ești obosită, e suficient ca să te ia de nebună.

Ca să rămân trează, am început să scormonesc prin dulap. Cum se îmbracă o nebună? Ca să rămân pe subiect, am decis că avea să se îmbrace simplu. Depistând o rochie, un palton și o pălărie la modă, le-am întins pe pat ca să le examinez. Rochia era din șeviot gri, tivită cu maro. Un pic destrămată, dar cu mânecile croite după ultima modă. Mănușile erau de mătase maro. Pălăria era o pălărie în stil marinăresc din paie negre, cu panglică maro, cu o idee de voal care ajungea doar până în dreptul nasului. O ținută respectabilă pentru o femeie căreia i s-ar fi convenit mai mult.

Am scos etichetele de pe hainele alese și apoi am început să mă gândesc ce să iau cu mine. Batistele mele cu N. B., desigur. Niște bani. Un creion bun. Un reporter ar trebui să aibă o agendă, dar sigur ar fi suspect.

Numai dacă nu o umplu de prostii! Năucă, am smuls câteva pagini dintr-un carnet vechi din Mexic și am început să mâzgălesc în el chestii fără sens.

Restul acelei nopți întunecate de septembrie l-am petrecut în cămașa de noapte – cu luminile aprinse, ochii arzând și stomacul gol – citind fragmente de povești de groază și scriindu-mi singură bilete absurde.

Cu soarele amenințând orizontul, m-am găsit uitându-mă după nori. Mormanele pufoase păreau să se miște cu o încetineală absolută, formând modele prea perfecte în aer. Obiectele din cameră păreau să tremure, însuflețite. Aerul părea greoi, sufocant.

Înnebunisem. Sau eram suficient de aproape ca să trec la treabă.

— E momentul să mergem.

Speriată de propria voce, am realizat că și glasul era o armă.

— Nu bombăni. Vorbește deschis, dar absurd. De parcă nu există logică pe lume.

Am început să-mi fac toaleta, pe urmă m-am oprit.

— Nu, nu te pieptăna. Lasă-ți părul să stea în toate părțile. Nu pune mâna pe perișorul de dinți.

Totuși, n-am putut să rezist săpunului și m-am spălat aproape până la exces, întrebându-mă cât timp avea să treacă până să mai am o asemenea oportunitate.

M-am îmbrăcat cu grijă din cap până în picioare: niciun nasture nelalocul lui, niciun șnur nelegat. M-am uitat pentru ultima dată cu drag la mica mea cameră. Cine știe când o mai văd?

Și apoi, părând calmă pe dinafară, m-am dus să fac scandal.

* * *

Prioritatea era să-mi găsesc altă gazdă, una care nu mă cunoștea, un loc în care puteam să fiu Nellie Brown fără probleme. Dintr-o listă, am ales-o pe cea mai ieftină în cartierul cel mai aglomerat: Adăpostul pentru Femei, la numărul 84 pe Second Avenue, în Little Germany, la nord de Bowery, unde prostituția și casele de pariuri erau în floare.

La două străzi de casa în care murise Stephen Foster.

Neplăcut. M-am întrebat dacă era de rău augur că îmi începeam aventura atât de aproape de locul unde murise tatăl lui „Nellie Bly”. Dar am scuturat din cap și am dat premoniția aceea la o parte.

Și totuși, în trenul spre oraș, m-a apucat brusc autoconservarea. Cineva ar trebui să știe unde sunt. În orice caz.

M-am gândit să-i spun lui McCain sau chiar să-i scriu lui Madden. Dar nu puteam să împărtășesc povestea asta cu un alt ziar.

M-am gândit la mama. Mă duc să mă internez la balamuc. Vino să mă iei dacă lipsesc prea mult. Cu dragoste, Pinky. Nu puteam decât să-mi închipui că i-aș fi cauzat un atac de cord cu așa o scrisoare.

Apoi m-am gândit la Wilson preț de mai multe minute. Era o idee dramatică și ușor fantezistă. Dar nu. Îl știam. Wilson ar fi venit în grabă la New York să mă salveze, stricându-mi pasiența ca să facă el pe cavalerul. Și nu voiam să mă salveze nimeni. Voiam o asigurare. Pe deasupra, chiar dacă, undeva în adâncul meu, voiam să știu dacă ar fi venit după mine, dacă îi păsa de mine, eram prea lașă și încăpățânată ca să-l testez.

Deci, nimeni care mi-e aproape. Nimeni care și-ar face griji pentru mine. Atunci cine?

Cu o notă de amuzament, mi-am dat seama exact cu cine trebuia să vorbesc. Am coborât lângă primărie și în curând eram în biroul procurorului adjunct Henry Macdona.

Doar ca să nu-i vină vreo idee deocheată, am început să vorbesc în secunda în care am închis ușa.

— Mi te amintesc spunând că ești în căutarea unui scandal care să-ți păstreze numele în ziar.

Până acum, scânteia din ochii lui fusese ceva indecent, dar se aprinseseră brusc cu o altfel de dorință. Îmi făcu semn să stau jos.

— Te rog, Miss Bly. Sunt tot numai urechi.

Reacția lui fu una de neîncredere justificată, dar eu eram atât de directă, încât începu să mă considere un adevărat fenomen.

— Și zici c-ai mai făcut așa ceva înainte?

— Da. M-am infiltrat în fabricile din Pittsburgh, dându-mă drept muncitoare. Și am stat șase luni în Mexic, investigând corupția guvernului Díaz.

Erau amândouă exagerări grosolane. Nu muncisem decât într-o singură fabrică și cu siguranță nu mă dusesem în Mexic să scot la lumină corupția. Dar Macdona era impresionat.

— Ce vrei să fac eu?

— Să-mi dai un sfat, am zis. Și promisiunea că ai să pui o vorbă pentru mine dacă am nevoie de ajutor să ies din locul ăla îngrozitor.

Dădu încet din cap.

— Și în schimb...

— În schimb, orice instanțe de malpraxis descopăr, sunt toate ale tale. După ce le publică The World, evident. Am să-ți dau toate informațiile înainte de publicarea ziarului și ai să poți să sari pe ele în secunda în care sunt dezvăluite publicului.

— Acces exclusiv? întrebă el cu o inflexiune muzicală în voce.

— Până sunt publicate. Atunci vor avea și cititorii acces la ele.

— Și când începe publicul să ceară schimbare, am să am somațiile gata semnate. Iar apoi povestea continuă cu investigația și descoperirile, cu audierile, poate chiar și niște modificări legislative...

Revenindu-și, zise:

— Și dacă nu găsești nimic?

Am strâns din umeri.

— Atunci nu există nicio știre și niciun scandal. Dar cu atâtea zvonuri...

Se gândi un pic, apoi bătu din palme.

— Merită cu siguranță să încercăm. Da, ai cuvântul meu. Am să stau cu ochii pe tine și am să te ajut cum pot.

— Excelent, am zis. Mai întâi de toate, zi-mi așa: cum ar trebui să procedeze cineva ca să fie admis într-o instituție psihiatrică?

Se lăsă pe spate în scaun, cugetând.

— Hmmm! Nu prea sunt decât două moduri. Ori te internează cineva de teamă că ești un pericol pentru tine însăși sau poți să faci niște scandal și să fii internată prin ordinul tribunalului.

Deja îmi făceam planuri pentru varianta a doua. Dacă eram internată în baza unei hotărâri judecătorești, nu mă putea suspecta nimeni că mă prefăceam.

— Asupra căror aspecte s-ar concentra un judecător?

— Caută să vadă dacă ești complet singură. Dacă ai prieteni sau rude, o să-ncerce întâi să te dea pe mâna lor.

— Am șters orice urmă a identității mele. Nici măcar etichete pe haine nu mai am. Nimic ce le-ar putea spune măcar de unde vin.

— Bun. Apoi vor să știe dacă ești periculoasă sau dacă ești tu însăși în pericol. Dacă ești incapabilă de a-ți purta singură de grijă. Țasta e aspectul cel mai important, cred. Și-ar face rău sieși sau altora? La asta o să se gândească judecătorul. Și e suficient de demnă de milă? Prea aprigă și s-ar putea s-o trimită la închisoare în schimb.

Se potrivea perfect genului de nebunie pe care mi-o alesesem.

— Perfect.

Macdona mă privi cu neîncredere.

— Mă întreb dacă ai ce-ți trebuie pentru un asemenea calvar. Ești așa mărunțică...

— Mică oi fi, dar și feroce¹, am zis, citându-l greșit pe Shakespeare.

— Nu trebuie să protestezi doar psihiatrii, ci și niște polițiști și un judecător.

— Sunt sigură că mă descurc, am zis, uitându-mă la el în modul acela nenatural de fix asupra căruia mă hotărâsem. Deja mă simt un pic dusă.

Macdona a clipit de mai multe ori și am văzut cum îl trece un fior.

— Da, zise, râzând tulburat. Văd și eu.

1 În original, „Though I be little, yet am I fierce. Though she be but little, she is fierce”, A Douăsprezecea Noapte (n.tr.).

Capitolul 34

Locatara lunatică

De la primărie, am decis să merg pe jos până pe Second Avenue. N-aș fi vrut să se poată afla de undă luasem taxiul și intenționez să ajung în împrejurările cele mai misterioase cu putință.

Era o senzație stranie să merg undeva cu intenția de a fi considerată nebună. Am făcut un efort să trec peste sentimentul de vină. Și peste tentația de a chicoti.

Într-un final, am ajuns la Adăpostul Temporar pentru Femei al doamnei Irene Stenard, o clădire mohorâtă și total lipsită de orice aspirații dincolo de funcțiile de bază. Am tras adânc aer în piept, apoi am sunat din clopoțel.

O fată blondă și scundă, de-abia ieșită de pe băncile școlii, trânti ușa de perete.

— Da?

Pe tonul cel mai visător de care eram în stare, am întrebat:

— Intendenta este?

— Da, lătră fata. E ocupată. Du-te în salonașul din spate și așteaptă.

Făcând un pas înapoi, deschise iarăși ușa.

Simțindu-mă mai puțin vinovată după așa o întâmpinare agresivă, am traversat salonașul din față, observând trei femei care citeau sau coseau, neatente. Un băiețel mă fixă cu privirea de după fustele mamei.

Salonașul din spate era o cameră neluminată, mai rece decât aerul de septembrie de-afară și mobilată cu scaune incomode, fără brațe. Am găsit unul tapițat, care avea nevoie disperată să fie curățat. Fără să-mi dau jos nici haina, nici mănușile, m-am așezat pur și simplu, părând că nu observ norii de praf ce se ridicaseră în jurul meu.

Am așteptat atât de mult încât am avut ocazia să trec în revistă fiecare detaliu al acelei camere reci. Un dulap, un birou, un raft de cărți pe jumătate gol, o orgă și câteva scaune risipite din loc în loc. Geamurile erau așa de aproape de clădirea vecină că nu intra aproape niciun pic de lumină. Pe sub cele două foi de tapet în dungi care de dezlipeau se vedea tapetul vechi. Cel nou era decolorat în jurul singurii lămpi cu gaz, momentan neaprinsă.

Într-un final, o femeie slabă într-o rochie cambrată de culoare închisă dădu buzna în cameră și îmi aruncă un singur cuvânt:

— Ei bine?

— Dumneavoastră sunteți intendentă? am întrebat eu lent, pe un ton dezinteresat, cu o privire atât de distantă încât aș fi putut vorbi cu o fantomă care plutea în spatele ei.

Mai bine începem imediat.

— Nu, lătră femeia subțire. Intendentă e bolnavă. Eu sunt asistentă ei. Ce vrei?

— Vreau să stau aici pentru câteva zile, dacă aveți loc.

— Nu mai am camere individuale, dar poți împărți una cu o altă fată. Atâta pot să-ți ofer.

— Sunt dispusă să împart, am zis pe un ton uniform, gândindu-mă deja cum să fac să conving o colegă de cameră că eram nebună. Cât costă?

— Treizeci de cenți pe noapte.

După tonul cu care îmi vorbise, părea să spere că aveam să spun „Ei, asta e!” și să plec.

Mi-am deschis gentuța și am lăsat-o să vadă ce era în ea, sau mai precis, ce nu era. Nu adusesem decât șaptezeci de cenți cu mine. Cu cât mai repede rămâneam fără bani, cu atât mai repede aveau să mă dea afară. O fată fără mijloace financiare era o fată fără prieteni.

I-am înmănat aproape jumătate din bani, care au dispărut într-un pumn de fier.

— Ai să aștepti aici până când pot să-ți aranjez o cameră. O să dureze. Am și altă treabă.

Pe jumătate în picioare, nu i-am răspuns, ci pur și simplu m-am așezat din nou, stârnind alt nor de praf, și mi-am ațintit din nou privirea distantă asupra tapetului decolorat. Femeia părea confuză, de parcă se așteptase să mă cert cu ea.

Am privit pe lângă ea.

— Brown. Nellie Brown.

— Te trec în registru.

Plecă cu pași mari, lăsându-mă iar de una singură.

Așteptarea aceea a fost îngrozitoare. Tânjeam să scot o carte de pe raft, să inspectez biroul, să apăs clapele orgii ca să văd dacă merge. Dar am rămas complet nemișcată, ascultându-mi propria respirație. Fiecare

mișcare a pieptului meu devenise cel mai interesant lucru din mica mea lume nebună.

Brusc, sună un clopot de la parter, aproape la fel de tare ca cel de la ușă. La semnalul lui, femeile din salonașul din față se ridicară și altele coborâră greoi din diverse părți ale clădirii. Toate se duseră ca niște oi la subsol, unde, în mod evident, se servea masa.

Nu-mi vorbi nimeni. Nu mă invită nimeni să mă alătur grupului. Așa că am rămas așezată, privind în gol. Aproape voiam să-mi fi putut regurgita ultima masă, ca erbivorele.

Tentația să râd era din ce în ce mai mare. În ciuda faptului că încercam din toate puterile să fiu complet insipidă, îmi scăpară câteva chicoteli.

— Încetează! m-am avertizat.

— Nu vrei să mănânci și tu ceva?

Aproape c-am tresărit. Asistenta intendentei se uita la mine. Era clar că mă auzise ori râzând, ori certându-mă singură. Ridicând ochii spre ea, n-am zis decât:

— Da.

— Atunci coboară!

Aproape că țipase, consternarea mișcând-o de la indiferență la exasperare.

Ridicându-mă fără grabă, am urmat-o până la scările din pivniță.

— Cum vă numiți?

— Doamna Stenard.

Deci mințise atunci când îmi spusese că nu ea era intendentă. Am presupus că era mai ușor să se dea drept funcționară.

M-am oprit pe treptele goale, mi-am scos carnetul și i-am scris numele oblic într-o margine. O simțeam cum mă privea cu disconfort – niciunei femei nu-i place să scrie străinii despre ea. Apoi am pus carnetul la locul lui și, fără să o iau în seamă, am continuat să cobor.

Subsolul era și mai deprimant decât salonașul din spate. Podeaua era goală și mesele de lemn erau nefinisate și neacoperite. Două flăcări pe gaz sfârâiau și lampa cu petrol pâlpâia, creând din start o atmosferă posomorâtă.

M-a surprins numărul de scaune adunate în jurul meselor goale din subsol: cel puțin douăzeci, dintre care opt erau ocupate. Mi s-a făcut loc la o masă cu alte trei femei. Le-am zâmbit vag, fără să le privesc în ochi și s-au întors la conversația lor superficială, având grijă să mă excludă.

Fata blondă apăru din nou, purtând un șorț, evident făcând acum pe ospătărița. Uitându-se la mine de parcă mă ura profund, își puse mâinile în șolduri și începu:

— Rasol de berbec, rasol de vită, cartofi, fasole, cafea sau ceai?

— Vită, am zis lent. Cartofi. Cafea și pâine.

— Pâine îți dădeam oricum, zise ea cu dispreț, pornind deja spre bucătărie.

Mai devreme decât m-aș fi așteptat, se întoarse cu ce-i cerusem pe o tavă uzată de metal, pe care mi-o trânti în față. Mâncarea era neapetisantă și am ciugulit numai puțin din ea în timp ce ascultam conversația lipsită de vlagă din jurul meu. Nu era nimic interesant. Doar frânturi de interacțiune umană care să umple golul dintre masa asta și următoarea.

Am început să mă simt neașteptat de furioasă pe mine însămi. Eram aici ca să profit de credulitatea acestor femei, când ar fi trebuit să lupt pentru ele. Bărbații ca Wilson credeau că genul ăsta de viață era suficient de bună pentru orice femeie decentă, când în realitate, nu era demnă nici de un șoarece. Orice bărbat care ar fi stat aici fie și numai câteva ore s-ar fi revoltat, înjurându-și guvernul, organizațiile caritabile și pe Dumnezeu dintr-o singură suflare. Și totuși, femeile astea suportau viața asta lipsită de culoare zi și noapte!

Dar aveam o treabă de făcut. Înghițindu-mi mila, m-am uitat cum fiecare femeie se ducea la un birou mic din colț, ca s-o plătească pe doamna Stenard pentru mâncare. Luându-mi mâncarea din față fără să spună, fetișcana blondă îmi întinse un bilețel roșu, uzat. Pe el era trecut prețul de douăzeci și șapte de cenți, pe care l-am plătit suspusă. În două ceasuri, rămăsesem aproape fără niciun ban.

După cină, n-aveam ce altceva să fac decât să mă întorc pe scaunul din salonașul din spate. Acolo, m-am forțat să stau nemișcată pentru cea mai lungă după-amiază din viața mea.

Celelalte femei evitau salonul din spate în favoarea celui din față, unde măcar era mai multă lumină. Le-am privit prin ușă. Majoritatea stăteau la fel de nemișcate ca mine, așteptând noaptea. Sau moartea. Câteva își umpleau timpul croșetând dantelă cu suveica sau tricotând. O femeie tot ațipea, doar ca să se trezească din pricina propriului sforăit. Speram să nu fie ea colega mea de cameră. O alta citea și se tot scărpină în cap, periodic certându-și fiul fără să ridice ochii din carte.

— Georgie!

Georgie însuși era absolut insuportabil. Odată, alergă până în salonașul din spate, ca să mă izbească intenționat cu capul în braț. Descoperind o țintă care nu riposta, continuă să se dea drept berbec. Și iar.

Nu se poate așa ceva.

Întrucât lui „Nellie Brown” nu-i stătea în caracter să certe pe nimeni, am fost nevoită să mă descurc altfel. Desprinzându-mi privirea goală de pe peretele opus, am îndreptat-o asupra lui.

Georgie s-a holbat la mine cu un zâmbet tâmpit pe fața lipicioasă.

M-am holbat și eu la el.

S-a fâțâit.

M-am holbat.

S-a bâțâit, jenat.

Mi-am lins buzele.

A fugit, țipând de frică.

Punct pentru nebuna din Allegheny.

Clopoțelul avea să sune toată ziua, iar femeile aveau să intre, una după alta, în căutare de cazare. Blonda avea să trântească ușa, cu o lipsă totală de ospitalitate, pentru că îi întrerupseseră cântatul de imnuri și cântece populare. Cu excepția unei singure doamne din zona rurală care venise la cumpărături pentru o zi, fiecare dintre posibilele chiriașe era muncitoare, uneori cu un copil după ea.

Lumina zilei împuținându-se, doamna Stenard veni să aprindă flacăra pe gaz. Cocoțată pe o scară, se încruntă la mine.

— Ce-i cu tine?

Am privit-o fără emoție și fără să spun nimic.

— Ai vreo suferință? Vreo problemă?

— Nu, am răspuns vag, mascându-mi surpriza. De ce?

— Ah, pentru că, răspunse ea, jucând acum rolul matroanei atotcunoscătoare, îmi dau seama de pe fața ta.

Am privit-o uimită, cu ochii mari.

— Chiar?

— Da, confirmă doamna Stenard, coborând. E clar că a avut loc o mare tragedie.

— Păi toate sunt așa de triste, am zis eu de nicăieri.

Întinse mâna să mă mângâie pe umăr.

— Nu trebuie să lași lucrurile astea să te îngrijoreze. Cu toții avem probleme, dar se rezolvă cu timpul. În ce domeniu încerci să îți găsești de muncă?

— Nu știu.

Eram ușor îngrijorată. Ultimul lucru pe care-l voiam era să-i fie milă de mine. Am insistat:

— Totul e atât de trist.

Trăgând un scaun mai aproape, se așază.

— Ți-ar plăcea să porți o pălărie albă frumoasă și un șorț și să fii asistentă medicală pentru copii?

Copii ca Georgie? Mulțumesc, nu! Scoțând una dintre batistele cu monogramă, mi-am acoperit fața.

— N-am mai muncit niciodată. N-aș ști cum.

— Dar trebuie să înveți.

Cu o asprime bine intenționată, doamna Stenard îmi făcu semn către salonașul din față.

— Toate femeile de aici muncesc.

— Chiar? am întrebat în șoaptă, uimită.

— Sigur că da, domnișoară Brown. Sunt toate femei cumsecade.

— Domnișoară Brown? am întrebat, clipind.

— Așa te cheamă, nu?

Amintindu-mi cuvântul din spaniolă pentru maro, am zis:

— Yo soy Nellie Moreno.

Asta o băgă în ceață.

— Dar Nellie, ai zis că e Brown.

Clar frustrată, insistă totuși în efortul ei de a mă ajuta:

— Sigur ești obosită. O să-ți prindă bine să te odihnești. Și să socializezi. Stai și tu de vorbă cu celelalte femei.

Brusc, am găsit un mod de a scăpa de atitudinea ei maternă: obiceiul lui Albert de a mă acuza că mint, când fix el mințea, că trișez, când el trișa. Nu i-ar fi acuzat o nebună și pe alții de nebunie?

Lăsându-mi capul în jos până când pălăria aproape că îmi ascundea ochii, am mărturisit:

— Mie mi se par îngrozitoare. De parc-ar fi nebune. Mi-e așa de frică de ele, am adăugat, privind-o fără să clilesc.

Mai multe emoții se oglindiră pe fața ei, dar rămase hotărâtă.

— Adevărat, nu sunt foarte îngrijite. Dar sunt toate decente, cinstite și muncitoare. Nu primim nebuni aici.

Mai vedem dacă poți să spui asta și mâine dimineață! Gândul ăla m-a făcut să râd din nou, iar de data asta l-am lăsat, coborând nițel batista ca să mi se vadă zâmbetul. Vorbind doar suficient de tare ca să pot fi auzită în salonașul din față, am continuat:

— Par toate bune. Jur, mi-e frică de ele. Sunt așa de mulți nebuni în jur și n-ai de unde să știi ce vor face. Așa de multe omoruri și poliția nu prinde niciodată criminalii. Niciodată!

Am scos de undeva din adâncul meu un sunet între răs și plâns care l-ar fi mișcat și pe cel mai blazat critic de teatru.

Fu amuzant să văd cât de repede se ridică doamna Stenard de pe scaun și o tăie pe ușă. Amintindu-și de scară, dădu fuga înapoi.

— Mai am și alte lămpi de aprins, stăm de vorbă mai târziu.

Făcu schimb de priviri din mers cu doamnele din salonașul din față.

De întors nu se mai întoarse.

Într-un final, clopotul pentru masa de seară cutremură casa și parada de la amiază o luă de la capăt, de data asta cu mai mulți oameni. Această cină târzie constând doar din resturi de la masa de mai devreme, erau mai puține opțiuni. La subsol, câteva femei se uitară câș la mine, dar niciuna dintre ele nu mă evită complet. Pentru moment.

Întorcându-mă la etaj după masă, am găsit ambele saloane burdușite, nici măcar nu mai ajungeau scaunele. Cu o singură lampă cu gaz în fiecare cameră și una cu petrol pe holul dintre ele, eram toate învăluite într-o lumină bolnăvicioasă, cu umbre adânci dansându-ne pe chipuri.

Toate scaunele fiind ocupate, n-am putut să stau jos și să mă holbez în gol. Mă întrebam dacă nu cumva aș fi putut grăbi lucrurile stând de vorbă cu vreo două dintre femei. Voiam să fiu în drum spre casa de nebuni cât mai repede cu putință, fie și doar ca să scap de locul ăsta mohorât. Câteva nopți petrecute aici și m-ar fi internat fără să trebuiască să joc teatru deloc!

Observând două femei deosebit de vorbărețe, am plutit înspre ele.

— Vă cer scuze dacă deranjez. Mă numesc Nellie Moreno. Sunt singură. Pot să stau cu voi?

Trebuie să fi arătat foarte ciudat, purtând încă pălăria și mănușile, cu cearcăne sub ochii mari, nemișcați. Dar fură amabile și îngăduitoare și una dintre ele se mută să împartă un scaun cu prietena ei, făcând loc

pentru mine. Se prezentară drept doamna King și doamna Caine. După accent, îmi dădeam seama de unde erau, cel puțin în mare. Doamna King era din sud, iar doamna Caine era, fără urmă de îndoială, din Boston.

Conversația lor era neinteresantă, dar s-au străduit să mă includă. Eu n-am făcut decât să mă uit la ele, să strâng din umeri și să murmur „N-aș ști să vă spun.”

Asta n-a părut să le preocupe. Poate pur și simplu credeau că sunt timidă sau că am o dizabilitate mentală. Întrucât avusesem atâta succes cu doamna Stenard mai devreme, am hotărât să mai încerc odată cu acuzația.

— Toată lumea de aici mi se pare nebună, am mărturisit.

Doamna King râse cu blândețe.

— I-auzi la tine. Tu nu ești din sud? După accent aș zice că da.

Am zis că da. M-am hotărât să fiu de acord cu tot ce mi se spunea, chiar și dacă eram contrazisă, să par pur și simplu confuză.

— Unde-ai fost la școală?

— La mănăstire, am răspuns, inventând.

Doamna King ne povesti că se mutase la New York pentru un post care îi cerea să corecteze erori din dicționarele medicale.

— Dar în ultima vreme am tot fost bolnavă și m-au dat afară. Cred că mâine trebuie să renunț și să mă duc acasă, în Boston. Știe vreuna dintre voi la ce oră pleacă vaporul spre Boston?

— Nouă și șaptesprezece.

M-am oprit prea târziu. Nellie Bly știa orarul din port pe de rost, dar nu și Nellie Brown. Ei, acum îl știe.

— Mulțumesc, domnișoară Moreno. Și tu? Ce fel de post cauți?

— Nu cred că vreau să muncesc, am remarcat eu, pe un ton neutru. Mi se pare trist că sunt așa de mulți oameni obligați să muncească, ca peónii¹ de la hacienda.

De-abia atunci s-au uitat la mine de parcă aș fi fost cu adevărat nebună.

— Hacienda? zise o voce nouă din direcția căreia o fată brunetă, nu cu mult mai mare ca mine, veni să ni se alăture. E spaniolă! Înseamnă casă.

— Vorbești spaniolă? întrebă doamna King.

— Iau lecții.

Zâmbindu-mi, bruneta începu să vorbească într-o spaniolă mai fluentă ca a mea:

— Buenas tardes. Me llamo Dorothy. Como te sientes?

Intrând în panică, i-am răspuns:

— Buenas tardes, Dorothy. Cómo estás?

— Estoy bien. De dónde eres?

Dónde – asta însemna unde. Mă întreba de unde sunt.

— La hacienda.

— *Dónde está la hacienda?*

Am scuturat din cap.

— No sé.

Nu știu.

Tot insista, iar printre eschive, eu inventam tot felul de prostii, furând porțiuni mari din Huck Finn: mama moartă, tatăl abuziv, călătoria spre Mississippi pe apă, s-ar fi putut s-o fi menționat chiar și pe văduva Douglas. Cum de nu se prind?

Mai aveam puțin și rămâneam fără fraze cu care să mă eschivez. Dorothy avea să-mi strice tot planul și era vina mea, pentru că încercasem să fiu isteată și să folosesc cuvinte în spaniolă.

Prefăcându-mă copleșită brusc de durere, mi-am pus mâna la frunte și mi-am mușcat buza până mi-au dat lacrimile. Ridicând ochii, le-am privit fix.

— S-a dus. S-a dus totul.

Cele trei fură tulburate de lacrimile mele. Poate ar fi încercat să mă consoleze, dar blonda mărunțică venea spre noi.

— E ora de culcare.

— Mi-e frică.

M-am aplecat spre ea.

— Toate femeile de aici par nebune.

— Trebuie... trebuie să te culci, zise adolescenta.

— Trebuie? N-aș putea să stau pur și simplu toată noaptea pe scări?

— Nu, spuse fata, dând înapoi.

Veni și doamna Stenard.

— Nu poți să stai aici sau toată lumea din casă o să creadă că tu ești nebună.

— Eu? Dar nu sunt nebună.

Cel mai ușor mod de a face oamenii să creadă un lucru despre tine e să-l negi.

Toate femeile din salon mă priveau deja cu neliniște. Ridicându-mă de braț, doamna Stenard mă conduse spre scări. Nu m-am opus, repetând doar:

— Dar de ce nu pot să stau pe scări? Nu sunt nebună. Ele sunt nebune.

Încercând să mă distragă în timp ce urcam pe scări, doamna Stenard spuse:

— Ai valize?

— Da, am zis.

— Unde sunt?

M-am uitat de jur împrejurul palierului.

— Nu știu. Nu le văd...

Ieșind din mulțimea de femei care mă priveau, doamna Caine urcă.

— Lasă-mă s-o duc eu.

Doamnei Stenard îi conveni să scape de mine, permițându-i doamnei Caine să mă conducă restul drumului.

Ducându-mă în camera în care aveam să stau, doamna Caine mă așeză pe un scaun și vorbi pe un ton domol, în timp ce îmi scoase pălăria și îmi desprinsese părul. Era extraordinar de blândă și așa fi vrut să îi pot fi recunoscătoare. Dacă lumea ar fi toată numai doamne Caine, am avea parte de mult mai puțină amărăciune și singurătate.

Dar blândețea ei nu era utilă înșelătoriei mele. Așa că, atunci când mi-a sugerat să-mi dau jos haina și rochia, am zis:

— Nu vreau să mă dezbrac. Nu într-o casă plină de nebune. Vreau lucrurile mele. Unde-mi sunt lucrurile?

În timpul ăsta, câteva dintre celelalte femei se adunaseră la ușă să se uite. În clipa în care am refuzat să mă dezbrac, au început să bombăne.

— Lasă că e ea destul de nebună pentru noi toate.

— Biata de ea, e țăcănită!

— Mi-e frică să stau în casă cu așa o nebună.

— O să ne omoare pe toate până dimineață!

— Adu o cheie și încui-o în cameră.

O femeie se oferă să trimită după un polițist și îmi veni să spun: „Ascultați-o!”

Doamna Caine rămase de partea mea.

— Ce v-a făcut? Pe cine a rănit? Nu e decât confuză și probabil obosită.

O noapte de somn bun și își revine.

Femeia cu care ar fi trebuit să împart camera scutură din cap.

— Nu stau în aceeași cameră cu ea pentru toți banii familiei Vanderbilt. Doamna Caine păși între noi.

— Atunci stau eu cu ea! Și cu asta, le închise ușa în nas.

Se întoarse spre mine.

— Ar fi trebuit să te întreb. Te deranjează?

— Cred că prefer așa, am răspuns monoton.

Astfel, blânda și îngăduitoarea doamnă Caine deveni colega mea de cameră. Nu era totuși atât de naivă încât să mă ignore pe mine și apucăturile mele bizare. Într-un final, se hotărî să mă imite și se așeză în singurul pat îmbrăcată în hainele de zi.

— Tu nu vrei să te întinzi?

— Nu.

Eram așa de obosită că mi-era frică să nu adorm în secunda în care puneam capul pe pernă. În loc de asta, am zis:

— Care e numele tău creștin?

Păru să o liniștească așa o întrebare normală.

— Ruth.

— Ca din Biblie, am zis.

— Ca din Biblie, fu ea de acord.

Cunoscută pentru bunătate și devotament. Plină de vinovăție, m-am așezat lângă ea pe pat.

Ce noapte îngrozitoare a avut din pricina mea. Cum începea să ațipească, se trezea tresărind, privindu-mă cu teamă. În răstimpuri, îmi puneă întrebări: de cât timp eram la New York, câți ani aveam, unde altundeva mai locuisem, ce făceam toată ziua și alte lucruri de genul ăla. La fiecare întrebare, răspundeam cu entuziasmul și complexitatea unui prosop ud:

— Am uitat.

La miezul nopții, mai avea puțin și-i dădeau lacrimile.

— Ce ochi luminoși ai. Ce fel sclipesc. Să știi că-mi fac griji pentru tine.

— De ce? am întrebat. Mă simt bine. Numai că mă doare capul...

Am început să aduc vorba de durerea de cap la intervale regulate, frecându-mi fruntea cu mâna ca să arăt locul.

Brusc, se auzi un țipăt din altă cameră. Apoi se făcu mare agitație pe hol, toată lumea încercând să intre la noi în cameră. Însă doamna Caine le asigură că nici eu, nici ea nu țipaserăm. Fetele se uitară toate la mine, care stăteam în pat, complet îmbrăcată, holbându-mă la perete.

Se deschise o altă uşă şi în câteva clipe, inculpatul se dădu de gol. Fusesse trezită de un coşmar teribil – despre mine.

— Am văzut-o pe nebuna de acolo! Fugea spre mine cu un cuţit în mână! Voia să mă omoare!

— A fost în cameră toată noaptea, o repezi doamna Caine. N-a ameninţat pe nimeni. Zice că o doare capul.

— Nici un pic n-a dormit?

— Nu, admise doamna Caine încetişor. Se poartă foarte ciudat. Mă tem pentru ea.

— Eu nu mă tem pentru ea, spuse fata care ţipase, fără să se ascundă. Mă tem de ea!

Doamna Caine închise uşa mulţimii din hol şi se întoarse lent, aşezându-se pe cealaltă latură a patului.

— De ce s-a ţipat? am întrebat fără să mă mişc.

— Una dintre fete a avut un coşmar, răspunse ea simplu.

— Nu sunt surprinsă, am răspuns. Într-o casă plină de femei nebune, cu siguranţă îndură toate coşmaruri. Mie de-aia nu-mi place să dorm. Aş vrea să am un pistol.

Comentariul ăla o sperie mai tare pe doamna Caine decât tot ce spusese până atunci.

— Şi n-ai?

Am scuturat din cap.

— Nu.

Privind-o fix, mi-am permis să afişez un pic de speranţă.

— Tu ai?

— Nu. Slavă Cerului că nu.

Am oftat şi am continuat să mă holbez la perete.

Convinsă că nu eram înarmată, doamna Caine adormi într-un final. Relaxându-mă un pic, m-am dus tiptil până la scaunul din partea cealaltă a camerei. Era incomod, ceea ce mă ajută să stau trează în timp ce căutam un mod de-a-mi umple timpul.

Mi-am pus o întrebare: ce mă adusese în acest loc, în aceste împrejurări, în acest moment în timp. De la primele lucruri pe care le făcusem vreodată, mi-aş fi putut imagina vreodată că aveam să ajung într-un asemenea loc, prefăcându-mă nebună ca să fiu internată într-un azil de nebuni.

Ideea mă făcu să zâmbesc. Nu, nu cred că în toată tinerețea mea sălbatică sau în adolescența plină de furie, mi-aș fi putut imagina un asemenea deznodământ.

Și atunci cum am ajuns aici?

Era o întrebare interesantă. Am început să montez șinele pe care ajunsesem cu trenul până aici. În noaptea aia, am trecut prin toate paginile vieții mele, față în față cu mine însămi.

Dacă nu te-nnebunește asta, nu te mai înnebunește nimic.

1 Peón – muncitor necalificat, frecvent în domeniul agricol (în sp., în original) (n.tr.).

Capitolul 35

Înainte de judecătorului

Sâmbătă, 24 septembrie 1887

Dacă te luai după Charlie, una dintre poveștile pe care tatei îi făcea plăcere să ni le spună înainte de culcare era Robert, regele Scoției, și Păianjenul.

Când bunul rege era la închisoare, surprinse un păianjen încercând să-și țeară pânza între două grinzi, căzând. Șase fire țesu și de șase ori căzu.

De șase ori am luptat cu englezii și am eșuat, își spuse regele, privind îndeaproape păianjenul. Acum, dacă păianjenul eșuează din nou, voi renunța și eu și voi abandona lupta pentru libertatea Scoției.

Dar păianjenul nu își pierde speranța. Robert cel breaz uită de propriile necazuri, privind fascinat cum micul păianjen atârna de un singur fir de mătase, legănându-se. Avea să eșueze și a șaptea oară?

Nu! Firul fu prins în siguranță de grinda următoare. Și acum putea țese în jurul lui.

Iar Robert, regele Scoției, își alungă necazul și supărarea și continuă războiul pentru independență până la victorie.

La răsăritul soarelui, priveam un șoarece într-un colț al camerei, încercând să-mi citească viitorul în pașii lui temători. Ideea mi se părea rezonabilă.

Am privit șoarecele cum urcă în pat, pe lângă doamna Caine. Fiindu-mi milă de ea, m-am dus să-l alung. A fugit și n-am mai rămas decât cu gândacii. Se adunaseră și păreau să stea de vorbă. Mă-ntrebam dacă despre mine discutau. Părea o conversație lungă și complicată.

Fugiră toți când se trezi doamna Caine. Fu surprinsă să mă vadă încă trează, încă îmbrăcată și încă uitându-mă la ea. Dar neputându-și stăpâni compasiunea, veni să mă ia de mână.

— Vai, săraca de tine. Tot vioaie ca un greieraș?

Gândindu-mă la gândaci, am zis:

— Mi-ar plăcea să fiu greiere.

— Săraca de tine. N-ai vrea să te duci acasă?

— Ba da, am zis eu, foarte mult.

— Atunci zi-mi unde e casa ta și te duc eu.

Era așa de blândă și eu eram așa de obosită, că mi s-au umplut ochii de lacrimi.

— Nu știu unde e casa mea.

În clipa aia, spuneam adevărul.

Luă o cârpă umedă și mă șterse pe frunte, vorbind pe un ton liniștitor. Tot încercă să mă convingă să mă întind și să dorm. Nereușind, mă înfășură într-o plapumă și mă sărută pe creștet.

— Biet copil, biet copil.

Știind cât de puțină bunătate există cu adevărat pe lume, mă simțeam îngrozitor pentru faptul că forțam sufletul ăsta minunat să o risipească pe mine, care nu aveam nevoie de ea. M-a ținut în cameră în dimineața aia, până când toate celelalte femei luaseră micul-dejun și se duseseră la muncă. Apoi m-a condus până în subsol, să ne luăm o cafea și o chiflă uscată. Am mâncat în liniște, apoi m-am dus în cameră. A venit după mine, punându-mi în continuare întrebări.

— Prietenii tăi unde sunt?

— N-am prieteni.

Am privit împrejur.

— Am valize. Unde sunt valizele mele? Îmi trebuie valizele.

— Le găsim, mă liniști ea, iar și iar. Le găsim.

Bătea ora nouă când apăru doamna Stenard în ușă. Am întrebat imediat de valize. Cu un entuziasm indecent, îmi sugeră să ies afară să le caut.

— Poate că sunt unde le-ai lăsat ieri.

— Nu! Nu plec până nu îmi ajung valizele. Și până nu îmi trece durerea asta îngrozitoare de cap.

M-am lovit singură de mai multe ori peste cap.

— Ce bine-ar fi dac-aș avea un pistol!

— Un pistol! strigă doamna Stenard.

— Nu are unul, zise doamna Caine iute.

Pe doamna Stenard nu păru să o liniștească asta.

— De ce vrea un pistol?

— Ca să mă apăr de fetele nebune, am zis, apăsându-mi fruntea cu mâna.

— Să cheme cineva poliția, zise blonda tânără din pragul ușii, cu duritate.

Doamna Stenard mai pierdu vreo trei minute încercând să mă convingă să plec în căutarea valizelor pierdute. Apoi renunță și, înșfăcându-și boneta, anunță că avea să se întoarcă în curând. Inima îmi tresări cu speranță. A venit în sfârșit momentul?

Venise. Când se întoarse, doamna Stenard avea după ea doi ofițeri. Purtau niște paltoane albastre lungi și caschete cu chipiuri scurte care de-abia le făceau umbră ochilor. Ca majoritatea polițiștilor din New York, aveau mustați stufoase. Și tot ca majoritatea polițiștilor, erau înalți – mult mai înalți ca mine.

Dădură buzna în cameră de parcă ar fi fost gata pentru cine știe ce. Evident, doamna Stenard îmi exagerase „nebunia” ca să-i convingă s-o ajute să mă dea afară. Văzând o femeie care nu făcea decât să se uite în gol, fură destul de confuzi. Șoptind, doamna Stenard spuse:

— Vreau să ieșiți în liniște cu ea.

Unul dintre polițiști își pocni încheieturile.

— Dacă nu vine în liniște, o scot cu forța.

Asta mă făcu să mă cutremur. Dar ce știre ar mai fi...

Doamna Caine interveni cu un plan.

— Zice că-i lipsesc valizele, le spuse într-o voce joasă. Dacă-i spuneți că o duceți să le găsească, s-ar putea să vină de bunăvoie.

Polițistul cu încheieturile nepocnite se lăsă pe vine în fața mea.

— Domnișoară. Domnișoară, mă auzi? Întrebă pocnind din degete în dreptul nasului meu. Mi-am întors capul să mă uit în direcția lui.

— Eu sunt ofițerul Bockert. Înțeleg că ai pierdut niște valize?

Am dat din cap cu entuziasm.

— Ți-ar plăcea să mergem să le găsești?

M-am retras puțin.

— Mi-ar fi teamă să merg singură.

— Merg eu cu tine, zise doamna Stenard, surprinzând pe toată lumea.

Nu știu sigur dacă blândețea doamnei Caine o făcuse de rușine sau dacă pur și simplu voia să se asigure că nu mă mai întorc. În orice caz, hotărî să mă conducă până la cea mai apropiată stație de poliție, cu ofițerii rămânând în urmă, să mă privească de la distanță.

Doamna Caine mă ajută cu pălăria și voalul și apoi mă duse până la subsol, unde mă sărută și mă binecuvântă.

— Sper să găsești ce-ți lipsește.

Când a zis asta, aproape că m-am apucat să plâng.

Doamna Stenard și cu mine am ieșit din clădire pe ușa din spate. Îmi închipui că nu voia s-o vadă nimeni pe fata nebună. M-a dus până afară și de acolo am mers preț de câteva străzi până la stația de poliție. Ofițerul Bockert și partenerul lui sălbatic ne-au urmat, lucru evident din privirile liniștitoare pe care le tot arunca doamna Stenard peste umăr.

Ajungând la stația numărul cincisprezece, am suferit un șoc neplăcut. Lângă biroul de la intrare era nimeni altul decât căpitanul cu care vorbisem cu două zile înainte, cel care îmi povestise în detaliu despre moartea lui Foster. Căpitanul McCullagh stătea de vorbă cu cineva când am intrat noi. M-a observat și s-a uitat cum doamna Stenard mă conduce spre unul dintre birouri.

Intrând din urma noastră, ofițerul Bockert se strecură lejer în spatele biroului și îmi vorbește:

— Bun. Hai să vedem. Tu ești Nellie Brown?

Cu McCullagh așa de aproape, am căutat cu disperare un nume care să nu semene așa de mult cu Nellie Bly și mi-am adus aminte minciuna jucăușă din seara precedentă.

— Yo soy Nellie Moreno.

— A zis asta și azi-noapte, interveni doamna Stenard.

El se încruntă.

— Engleză vorbește?

— De parcă s-a născut aici. Nellie, ai zis că te cheamă Brown, nu?

Părându-mi-se amuzant cât erau de confuzi amândoi, am dat din cap.

— Sí. Moreno.

— Nellie Marina, alias Nellie Brown, zise Bockert, scriind. Și de unde vii?

— No sé.

Dacă mai mergea mult așa, aveam să fiu nevoită să vorbesc iar în engleză. Sau aș putea să-mi șterg de praf franceza, mi-am spus.

Din fericire, doamna Stenard începu să bodegănească.

— E așa de ieri. A venit fără bagaje și a cerut o cameră pentru o noapte. Pe urmă a stat toată ziua singură pe întuneric, fără să vorbească cu

nimeni, doar holbându-se la tapet. Când am încercat să vorbesc cu ea, m-a acuzat că sunt nebună, la fel și pe celelalte femei din casă.

— Sí, loco, am zis, dând lent din cap.

Nu-mi amintesc să o fi acuzat pe ea personal de nebunie, dar era tot una.

Doamna Stenard se aplecă spre ofițer.

— Eu cred că e o fată cuminte care și-a pierdut mințile după ce a fost tratată cu cruzime.

Ofițerul se uită spre mine, căutând să-mi afle răspunsul la o asemenea afirmație incredibilă. Eu n-am făcut decât să mă uit la vopseaua cojită de pe perete, deasupra capului lui.

— Veniți încoace, îi spuse el doamnei Stenard, iar cei doi se îndepărtară preț de câteva minute.

La întoarcere, el era tot numai zâmbete.

— Domnișoară Marina. Vino cu mine, te rog. Am să îți găsesc eu valizele, dar întâi de toate, trebuie să-i spui povestea ta judecătorului, ca să înțeleagă.

— Judecătorului? am întrebat.

Cu toate că era ușurat să mă audă vorbind engleză, se temea să nu mă apuce isteria.

— Vreau să zic omul de la oficiul poștal. Așa îi zicem noi. El o să știe sigur unde sunt valizele tale.

— Ah, am înțeles.

Am întors capul către doamna Stenard.

— Veniți și dumneavoastră?

— Da, dragă.

Acum că ieșisem din casa ei, intendentei îi convenea să facă parte din tot scandalul.

Ofițerul Bockert gesticulă spre ușă.

— Mergem?

— Con mucho gusto, i-am răspuns.

* * *

Înșind iar pe străzile New Yorkului, în lumina soarelui de toamnă, grupul nostru straniu atrase priviri ciudate. Mențiunea unui judecător mă entuziasmase până în pragul amețelii și m-am folosit de asta ca să-mi exagerez un pic interpretarea, arătând diverși străini cu degetul și zicând: „N-am mai văzut niciodată un om care să arate așa. Cine e?” sau „Femeia aia e nebună. Se vede, uită-te și tu la ea.”

— Cred că e dintr-o țară străină, observă Bockert, vorbind pe lângă mine și înspre doamna Stenard. Se aud urmele unui accent.

Accent? Ce accent? Ei, dacă vor unul...

Am început să vorbesc folosind cadența pe care o auzisem în Mexic, presărând din loc în loc câte un cuvânt în spaniolă. Nu puteam decât să sper că nu era prea bătător la ochi.

Aparent, nu era. Alți polițiști deveniră interesați de noi. La fel și copii străzii, îmbrăcați în zdrențe, căutând ceva cu care să-și ocupe timpul. Unul dintre ei îl auzi pe Bockert spunându-i unui alt ofițer despre circumstanțele și nebunia mea și strigă imediat:

— E una dusă cu pluta aici!

Copiii se adunară pe loc în jurul nostru, ca un roi de muște, făcându-i lui Bockert capul pătrat.

— Pentru ce o arestezi? Omor? A omorât pe cineva?

— Zi, copoiule, unde-ai prins-o?

Preferatul meu fu băiatul care strigă „Ce margaretă!”, însemnând că eram extraordinară, minunată, cea mai tare. Lucru din care am tras concluzia că eram cel mai interesant lucru care i se întâmplase în dimineața aia.

Doamnei Stenard nu-i plăcea atenția copiilor. Eu una voiam să râd. În loc de asta, i-am studiat cum mă studiau și eu pe mine, fixându-i cu privirea fără să clipească și făcându-i să dea înapoi, fascinați și îngroziți.

Odată ajunși la tribunalul din Essex Market, Bockert își reluă minciuna.

— Iată, oficiul poștal. Imediat o să-ți găsim valizele!

În jurul tribunalului se formase o mulțime, așa încât copiii nu ne putură urma înăuntru. În loc de asta, făcură cu mâna.

— Pa, doamnă țăcănită! Distracție plăcută la Bellevue!

Am ridicat ușor mâna, de parcă aș fi fost confuză.

— Ei chiar cred că sunt nebună?

— Nu, nu, zise Bockert, repede. Așa vorbesc copiii în zilele noastre.

— Oh, am zis, uitându-mă la aglomerația din ușa tribunalului. Oamenii ăștia și-au pierdut toți valizele?

— Da, răspunse, după care el și doamna Stenard își aruncară o privire unul celuilalt. Aproape toți oamenii ăștia își caută valizele.

— E foarte neglijent din partea companiei de transport. Toți par să fie veniți din țări străine.

— Da, fu Bockert de acord. Sunt toți străini. De-abia au aterizat. Și-au pierdut toți valizele și ne ia o grămadă de timp să le găsim.

— E foarte drăguț din partea dumneavoastră, seșnor Sereno, i-am zis. Să ajutați oamenii să-și găsească valizele.

Ofițerul Bockert îmi zâmbi firav, acum complet convins că mă smintisem de tot. Nu puteam da vina pe el. Credea că eu cred că îl cheamă Sereno. Hai că-i distractiv!

Mă conduse în sala de judecată, care era plină de bărbați duri și cinici și de femei care trecuseră prin multe. Abuzul, sărăcia și abandonul se vedeau pe fiecare chip. Împrăștiati prin sală, ofițeri apretați și bine hrăniți priveau cu indiferență. Suferința pe care o putea îndura o inimă de om înainte să împietrească avea și ea o limită.

În spatele biroului înalt din celălalt capăt al sălii am văzut un bărbat cu o figură blândă, pe placarda căruia scria „Judecător Patrick G. Duffy”. Zâmbea și râdea, comportându-se de parcă dădea pe gratis bunăvoință la litru.

Eu nu voiam bunăvoință. Eu voiam condamnare. Asta trebuie făcută cu cap.

Bockert se duse înaintea noastră și îi explică judecătorului situația, care o chemă pe doamna Stenard să confirme. Între timp, trimise un alt ofițer să-mi ia o declarație.

— Cum te cheamă?

— Nellie Brown.

Pe drum, îmi amintisem că dacă nu foloseam numele Nellie Brown, colonelul Cockerill nu avea de unde să știe cum să mă găsească – lucru de care mi-era groază.

— Mi-am pierdut valizele. Mi le aduci tu, te rog?

Rugămintea mea nu îl impresionează cu nimic.

— Când ai venit în New York?

— Nu am venit la New York, am zis, adăugând în minte: Sunt aici de luni bune.

Asta îl dădu peste cap.

— Dar ești la New York.

— Nu, am zis de parcă mi-ar fi fost milă de el că nu înțelege. N-am fost niciodată la New York.

Un om din apropiere, care aștepta și el să-i vină rândul înaintea judecătorului, spuse:

— E din vest. Am crescut acolo, recunosc accentul.

— Nu, răspunse un altul, care trăsesse și el cu urechea. Coasta de est. Poate Boston.

Eram uimită. De când ajunsesem în New York, încercasem să scap de urma de accent. După ce Wilson remarcase că sunam ca Shakespeare când mă enervam, devenisem foarte conștientă de el. Dar, aparent, nu doar furia îmi ascutea limba. Fără să realizez, din lipsă de somn și nebunie falsificată, mă întorsesem la accentul meu nativ de Apollo – ceea ce pe oamenii ăștia îi băga în ceață!

Ofițerul care îmi lua declarația se întoarse spre judecător.

— Onorată instanță, e un caz foarte ciudat. Tânăra asta nu știe cine e sau de unde vine. S-ar putea să vreți s-o mutați mai sus pe listă.

Judecătorul îmi făcu semn să mă apropii, vorbind pe un ton surprinzător de dur.

— Vino aici, fetițo! Ridică-ți voalul.

Rămânând unde eram, am răspuns pe un ton rece ca gheața.

— Cu cine îți închipui că vorbești?

Șocat, judecătorul își schimbă abordarea.

— Vino încoace, dragă domnișoară, și ridică-ți voalul, te rog. Și regina Angliei să fii, în tribunalul meu tot trebuie să îți ridici voalul.

— E mai bine, am zis, accentul meu traversând harta lumii în timp ce eu traversam camera. Nu sunt regina Angliei. Dar am să îmi ridic voalul.

Și am făcut-o.

Aruncându-mi o singură privire, judecătorul se transformă brusc într-o figură paternă.

— Draga mea copilă, spune-mi, ce-ai pățit?

— Nu am pățit nimic, am zis, adăugând tonului meu neutru o notă de aroganță, în afară de faptul că mi-am pierdut valizele și omul ăsta – l-am arătat cu degetul pe Bocket – mi-a promis că mă aduce acolo unde le voi găsi.

Privirea acuzatoare a judecătorului ateriză pe doamna Stenard.

— Dumneavoastră ce știți despre copilul ăsta?

— Nimic! protestă doamna Stenard, care nu prea se mai distra. S-a prezentat drept Nellie Brown. A venit ieri la adăpost, cerând să stea peste noapte.

— Adăpost? Ce vrei să spui prin „adăpost”?

— Administrez un adăpost pentru femei muncitoare.

Și îi dădu adresa.

— Care e ocupația dumneavoastră acolo?

— Eu sunt intendentă.

— Bine, zise judecătorul, mai puțin suspicios acum. Spune-ne tot ce știi despre cazul acestei biete creaturi.

Doamna Stenard îi povesti toată istoria, rămânând destul de aproape de adevăr, în timp ce eu admiram vopseaua de pe pereți. Când termină, judecătorul vru să știe:

— Bani avea?

Am decis că era momentul să zic și eu ceva.

— Am plătit pentru tot și mâncarea a fost cea mai proastă pe care am gustat-o în viața mea.

Mai mulți oameni râseră. Doamna Stenard se înroși.

Judecătorul Duffy se lăsă pe spate în scaun, împreunându-și mâinile.

— Biet copil. Biet copil. Bine îmbrăcată și o domnișoară. Engleza ei e perfectă și aș paria orice pe faptul că e o fată bună. Sunt convins că o iubește cineva.

Pe cei prezenți în sală îi umflă râsul și mai tare și fu rândul judecătorului să roșească. Am reușit să-mi ascund fața în batistă înainte să mă bufnească și pe mine râsul. Ar fi fost îngrozitor să mă dau de gol așa de aproape de final.

Consternat, judecătorul se grăbi să explice:

— Adică un părinte! Cu siguranță e bucuria cea mai mare a unei mame! Sunt convins că o caută cineva. Eu aș căuta-o, vă spun sigur.

În mod surprinzător, am văzut lacrimi în ochii judecătorului.

— Îmi amintește de fiica mea, Sarah. Și chiar seamănă cu ea. Biata Sarah!

Asta îi potoli pe toți. Niciun om care aștepta să fie judecat nu și-ar fi dorit să fie surprins bătându-și joc de copilul mort al judecătorului. Apoi judecătorul Duffy spuse ceva care făcu să-mi înghețe sângele în vene:

— Aș vrea să fie reporterii aici. Cu siguranță ar putea afla ceva despre ea.

Sigur ar fi putut! Ultimul lucru care îmi mai lipsea era să fiu recunoscută de un coleg de breaslă. Gândind repede, am gesticulat spre mulțime.

— Bărbații aceștia sunt niște neobrăzați. Nu vreau să se holbeze nimeni la mine. Fă-i să plece. Sau plec eu.

Și am profitat de ocazie ca să-mi cobor din nou voalul.

— E o pălărie foarte frumoasă, zise judecătorul. Îți amintești de unde ai cumpărat-o? Sau cine ți-a dat-o?

— Nu e pălăria mea, am zis. Nu văd ce legătură are pălăria cu bagajele.

— Îți găsim noi bagajele. Ai venit cu vaporul?

— Nu, am venit ca toată lumea.

— Cu trenul, atunci?

— Da, pe calea ferată. Eu mereu călătoresc așa.

— De unde?

— De acasă.

— Unde-i acasă?

— No sé.¹

— Nu spui? De ce refuzi să spui?

— Nu refuz.

— Atunci unde-i casa ta?

Am strâns din umeri.

— No sé.

Asta îl scoase din pepeni preț de câteva secunde, până îi explică cineva că no sé însemna „nu știu”.

— Vai, săraca de tine!

Spectacolul nostru improvizat de comedie se continuă așa timp de câteva minute, până când, într-un final, judecătorul se aplecă peste masă să se consulte cu secretarul.

— Habar nu am ce să fac cu ea. Cineva trebuie să-i poarte de grijă.

— Trimiteți-o pe insulă, spuse ofițerul care mă interviewase, privindu-mă cu suspiciune.

Asta o făcu pe doamna Stenard să intre în panică.

— Vai, nu! Nu! E o doamnă! Ar omorî-o insula!

Îmi venea s-o strâng de gât. Ultimele lucruri de care aveam nevoie erau compasiune și îngăduință. Privind-o fără nicio expresie, am zis:

— Mi-ar plăcea foarte tare să vizitez o insulă. Valizele mele acolo sunt? Judecătorul Duffy se încruntă.

— Mi-e teamă că e ceva necurat la mijloc. Cred că cineva a drogat-o pe copilă și-a adus-o cu forța în oraș.

De ce îmi tot spune că sunt copil? M-am uitat urât la el și cred că l-a ajutat să se hotărască.

— Completați documentele ca să o putem trimite la Bellevue pentru consultație. E posibil ca în câteva zile să treacă efectul drogurilor, iar atunci prevăd că o să ne spună o poveste care o să ne țină cu sufletul la gură.

— Ce nume să folosesc? Întrebă secretarul. Brown sau Moreno?

— Moreno pare că i se potrivește mai bine, spuse judecătorul, aruncând o privire spre ușă. Aș vrea să ajungă reporterii odată. Veșnic sunt disperați după știri și acum că avem una care să merite prețul cernelii, sunt de negăsit.

Știam că era prea devreme pentru majoritatea reporterilor, dar mi-era groază să nu apară vreunul.

— Nu aș vrea să mai stau aici. Toată lumea se uită la mine de parcă s-au ținut. Și mă cheamă Nellie Brown.

Judecătorul Duffy dădu din cap cu un aer condescendent.

— Ofițer, condu-o pe domnișoara Brown spre camera din spate, vin și eu în câteva clipe.

Adunând un teanc subțire de hârtii, judecătorul ne însoți pe ofițerul Bockert, doamna Stenard și pe mine, într-un birou mic în partea din spate a sălii de judecată. Apoi se așează și îmi zâmbi.

— Draga mea, îmi permiți să-ți pun o întrebare?

— Sigur, am zis, amintindu-mi să nu zâmbesc.

— Ești cumva din Cuba? De acolo vii?

Pentru prima oară, mi-am ieșit din personaj, pufnind în râs. Asta de unde i-a mai venit? Dar întrucât mă hotărâsem să fiu de acord cu tot ce mi se spunea, i-am răspuns cu hotărâre:

— Da! Cum ați știut?

Judecătorul Duffy dădu din cap, fiind foarte mulțumit de sine.

— Oh, am știut, draga mea. Pur și simplu am știut. Numele Moreno – asta e nume cubanez. Acum spune-mi, de unde din Cuba? Din ce parte? Detaliile specifice erau periculoase.

— De la hacienda.

— O fermă! M-am gândit eu. Ți sună cunoscut Havana?

— Sí, señor, e aproape de casa mea. De unde ați știut? am întrebat, cu ochii mari de uimire.

— Am știut de la bun început, mă asigură el. Acum, de ce nu-mi spui cum se numește casa ta?

— No puedo, am zis și mi-am pus mâna pe frunte. Am o durere îngrozitoare de cap. Nu îmi mai trece și nu pot să-mi amintesc lucruri. Nu mă deranjează. Amintirile mă tulbură foarte tare și nu le vreau. Toată lumea îmi tot pune întrebări și asta mă face să mă doară capul.

— De acum înainte nu o să te mai deranjeze nimeni, spuse judecătorul Duffy, întorcându-se spre doamna Stenard. Nu ați putea s-o țineți dumneavoastră câteva zile, până-și revine?

Slavă Domnului, matroana scutură din cap.

— Nu îndrăznesc. Fetele se tem toate de ea. Dacă o aduc înapoi, au să plece.

Judecătorul Duffy cugetă o vreme, apoi sugeră:

— Dacă ți plătește tribunalul diferența?

Lua-l-ar naiba cu bunătatea lui cu tot și pe ea cu mila ei cu care n-am ce face! Împreună, ar fi putut pune la cale un mod de a mă ține departe de azil. Înainte ca matroana să poată răspunde, am declarat:

— Nu mă duc înapoi. Mâncarea e sub orice critică, gândacii țin ședințe și toate femeile de acolo sunt nebune. Nu mă duc înapoi fără un pistol. Asta rezolvă problema mărinimiei. Ridicându-se în picioare, judecătorul Duffy mă bătuse pe umăr.

— În regulă, în regulă. Nu e nevoie de niciun pistol. Doar stai aici și odihnește-te, mă întorc în curând.

Și plecă, lăsându-mă singură cu doamna Stenard.

Intendenta mă luă de mână, părând foarte supărată.

— Îmi pare așa de rău, domnișoară Brown, aș vrea să pot... Habar n-aveam că aveai să... vreau să spun că speram să te ajute să-ți găsești familia, nu să te trimită pe insulă...

— Cuba e o insulă, am zis, dând înainte cu noua poveste a originii mele. Și s-ar putea ca bagajele mele să fie acolo.

Se deschise ușa și un reporter își băgă capul înăuntru.

— A venit un reporter.

Am tras aer în piept.

— Judecătorul a spus că nu mă va mai deranja nimeni!

Sunam aproape isterică.

Doamna Stenard îi aruncă o privire acuzatoare ofițerului, care ridicase defensiv din umeri.

— Bine, bine. Măcar nu-i așa nebună încât să nu fie conștientă. Îmi pare rău, amice. Ai auzit-o pe domnișoara.

Când s-a închis ușa în urma lor, am început să-mi fac griji că mă comportasem suspicios. Nu fusesem așa înfiptă toată ziua. Doamna Stenard nu mă mai mângâia pe mână, încruntându-se în schimb la mine.

Am sărit în picioare.

— Toată lumea se uită la mine. Tu, și el, și ei. Todos! Oricum e destul de rău că a trebuit să stau într-o casă plină de nebune care se holbau și nu mă lăsau să dorm. Iar acum toată lumea se uită la mine, în loc să se uite după valizele mele! De ce mă tot deranjează atâția oameni?

Începând să intre în panică, doamna Stenard fu ușurată când ușa se deschise și pe ea intrară judecătorul Duffy și un alt bărbat. Pentru o clipă, m-am temut că adusesse reporterul înapoi și am zis:

— Nu mai vreau oameni! No más, no más!

— Gata, gata, draga mea, mă liniști judecătorul, închizând ușa după el. În afară de mine și de prietenul meu, nu mai vine nimeni.

Sotto voce, îi vorbi însoțitorului său:

— Cred că biata fată a fost drogată, doctore. Oricine poate vedea că nu e soi rău. Mă interesează cazul ei, așa că fii blând cu ea.

Doctor! Așa mai vii de-acasă. Din colțul ochiului, am văzut că purta uniformă unui chirurg pe ambulanță. Făcu un pas înainte.

— Domnișoară? Te rog să-ți dai jos voalul. Trebuie să te consult.

Părea un om practic și cu capul pe umeri. Brusc, eram cuprinsă de dubii. Cum aș putea eu să păcălesc un doctor? Dar nu aveam altă variantă. Mi-am ridicat voalul și i-am permis să mă conducă spre un scaun.

— Seamănă cu sora mea, zise judecătorul Duffy cu atâta tristețe, încât reporterul din mine tânjea să-l întrebe care e povestea vieții lui.

— Scoate limba, zise doctorul.

N-am făcut nimic. El a strâns din buze. Am făcut și eu la fel.

— Scoate limba când îți spun.

— Nu vreau.

— Trebuie, mă bruscă el fluturând un deget. Ești bolnavă, iar eu sunt doctor.

M-am întrebat dacă ar fi fost prea mult să-l mușc de deget. Probabil.

— Nu sunt bolnavă, nu vreau decât să-mi găsesc valizele.

— N-ai să le primești dacă nu scoți limba.

Slobozind un oftat, mi-am împins încet limba printre buze. S-a uitat la ea, apoi, fără să-mi ceară permisiunea, mi-a luat pulsul la încheietură și mi-a ascultat inima cu stetoscopul. Mi-am ținut respirația, sperând să-mi ridic pulsul.

Pe urmă aprinse un chibrit și mi-l ținu în dreptul feței, uitându-se în ochii mei în timp ce îl mișca. Eu am privit drept înainte, fără să clilesc.

Stingând chibritul, întrebă cu o asprime aproape sălbatică:

— Ce droguri iei?

— Droguri? am întrebat eu, vrând să par sincer surprinsă, pentru că până acum, ignoranța mersese cel mai bine. Nu știu ce sunt acelea droguri.

Doamna Stenard interveni:

— Ochii ei sunt așa de când a venit la mine. Nu s-au schimbat o dată.

M-am întrebat de unde știe. Apoi m-am întrebat dacă poate chiar era ceva în neregulă cu ochii mei.

Ridicându-se, doctorul se întoarse spre judecător.

— Cred că ia beladonă.

— Sunt un pic mioapă, am zis complet sinceră. Nu sunt bolnavă. Nimeni nu mă poate obliga să stau acolo unde nu îmi doresc. Vreau să-mi găsesc valizele și să mă duc acasă.

Doctorul scoase un carnet îngust cu copertă de piele și mângâli câteva ceva în el.

— Nu-i nimic. Te duc eu acasă.

Am dat din cap cu un aer poruncitor. Doamna Stenard începu să plângă. Judecătorul Duffy zise:

— Fii blând cu ea. Spune-le și lor să fie blânzi cu ea și să facă tot ce pot. Seamănă cu sora mea, înțelegi?

La cererea doctorului, m-am ridicat și mi-am adunat lucrurile. Am fost șocată când doamna Stenard m-a îmbrățișat. Judecătorul Duffy m-a bătut de mai multe ori pe umăr. Apoi, flancată iarăși de viteazul ofițer Bockert, am traversat sala de judecată inundată de șoaapte, oprindu-ne

în dreptul unei uși laterale care dădea într-o alee unde aștepta o ambulanță.

Alături era un birou plin de bărbați și cărți. Unul dintre ei spuse:

— Ar trebui s-o interogăm ca să avem ce trece în raport.

— Degeaba, i-o tăie doctorul. E inutil. Nu poate să-ți răspundă.

Gata cu întrebările? Ce ușurare!

Afară se adunase o mulțime. Se părea că puștii peste care dădusem în timpul plimbării răspândeau zvonuri cu o eficiență extraordinară. Când doctorul îmi făcu semn să ies, asupra mea fură ațintiți zeci de ochi. Un om lat în umeri și greoi făcu un pas înainte, oferindu-se să mă urce el în ambulanță. Știam genul. Mâinile aveau să-i umble peste tot sub pretextul că mă „ajută”. Din fericire, ofițerul Bockert refuză și mă duse chiar el spre ușa ambulanței.

Trăsura trasă de un singur cal avea pictat pe ea numărul 5. Roțile din spate erau mai mari decât cele din față, iar birjarul avea un acoperiș drăguț de lemn ca să-l apere de vremea neîndurătoare. Înăuntru, se vedea un soi de pat jos pentru pacienți, iar pe latura opusă, o băncuță pe care să stea doctorul.

— Ce trăsură ciudată, am remarcat eu. N-am mai văzut niciodată una la fel.

— E foarte comodă, spuse doctorul, scurt.

Am ezitat.

— Nu cred că vreau să mă urc în ea.

Le-au mai trebuit două minute până m-au convins și i-am lăsat să mă ajute să urc. Mi s-a spus să mă întind pe patul tare, acoperit cu o pătură galbenă, zdrențuită.

— Niciodată n-am mai stat întinsă într-o trăsură, am observat.

— E pentru confortul tău, zise doctorul, al cărui nume nu-l știam. Se așeză în spate și trase perdeaua atunci când mulțimea se apropie ca să se uite la mine cu gura căscată. Dădu de câteva ori cu pumnul în acoperiș.

— Hai să mergem, Stanley!

Ambulanța se smuci, făcând mulțimea să țipe. Copiii alergau în urma noastră, strigând:

— Pa, pa, țăcănea! Tai-tai, o doagă n-ai! Adio, smintito!

Din fericire, n-am apucat să râd, pentru că eram prea ocupată să mă țin de marginea patului de parcă viața mea ar fi depins de asta. Era clar că

vizitiul se temea să nu ne prindă cineva din urmă și să mă elibereze.
Eu însă eram exact unde voiam să fiu.

1 No sé – „nu știu” – sună ca și cum ar fi format din cuvintele no – „nu”
și say – „a spune” (în sp., în original) (n.tr.).

Capitolul 36

Bellevue

La finalul călătoriei noastre zbuciumate, trecurăm sub o arcadă de cărămidă și ne oprirăm brusc. O voce strigă:

— Câți?

— Numai una, pentru Pavilion! răspunse birjarul.

Ușa trăsurii fu trântită deoparte și înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, cineva trăgea de mine ca de un sac de făină.

— Mai încet, Clyde, îl repezi doctorul. O duc eu, spuse el, luându-mă ușor de braț.

Ridicând nasul cu un aer imperios ca să-l sfidez pe brutalul Clyde, am mers la brațul doctorului cu o atitudine regală. Din mers, am observat că se adunase din nou mulțime, imediat dincolo de arcadă, pe unde venisem. N-ar fi avut cum să fi auzit de mine, așa că probabil căutau doar un mod ieftin de-a-și ocupa timpul. Ce existență deprimantă!

Nu mai deprimantă decât următorul loc în care aveam să ajung.

Prima mea impresie asupra spitalului Bellevue fu că îl caracteriza o asprime neînduplecată. Nemaismănând câtuși de puțin cu fostul conac Bellevue, era acum doar o curte largă, înconjurat de clădiri de cărămidă înalte de trei etaje. Erau acoperite de un păienjeniș de balcoane de fier și scări de incendiu, cu pacienți de toate felurile fumând întinși pe ele. Doar uneia dintre clădiri îi lipseau aceste decorațiuni și m-am întrebat dacă găzduia faimoasa morgă, neavând astfel nevoie de nicio ieșire de incendiu.

Făcând stânga, urcarăm pe niște scări curbate până la un portic superb, adusă de la Federal Hall, unde George Washington devenise primul președinte al Statelor Unite. Trecând pe sub acest îngust transplant, intrarăm într-un birou prăfuit în care bărbați plictisiți stăteau cu nasul în cărți. Unul dintre ei își deschise agenda la o pagină nouă și luă de la capăt lista de întrebări care mi se pusese ră toată dimineața.

De data asta, pur și simplu am refuzat să răspund, permițându-i doctorului să vorbească pentru mine și să adauge, șoptind secretos:

— E prea nebună ca să-ți spună ceva însemnat.

I-am privit cum completează, semnează și îndosariază formulare. Uimită, m-am gândit în sinea mea: Nu se poate să fie așa de ușor. Sigur e nevoie de vreo dovadă, de vreun test, de vreo măsură de certitudine!

Aparent, nu era.

În momentul ăla, m-am hotărât. Din clipa asta, renunț la prefăcătorie. Aveam să îmi păstrez răspunsurile cât mai vagi cu putință, dar nu aveam să mai încerc să par nebună. Aveam să fiu eu însămi și să văd ce era de capul doctorilor. Să mă prindă dacă pot.

— Foarte bine, zise funcționarul. Du-o la Pavilion!

Clyde cel dur era hotărât să pună mâinile pe mine. Când m-a înșfăcat a doua oară, mi-am smuls brațul cu o ferocitate care l-a surprins.

— Cum îndrăznești să mă atingi! Judecătorul i-a ordonat acestui doctor să mă însoțească. Voi merge cu el și cu nimeni altcineva.

Lui Clyde nu îi plăcu protestul meu și tocmai era pe cale să mă apuce din nou, când doctorul spuse:

— O duc eu.

Încruntându-se, Clyde scutură din cap. Ne lăsă totuși în pace.

Prietenul meu, doctorul, mă conduse prin curte și peste o peluză îngrijită, până la secția de nebuni. De ambele părți ale cărării se aflau copaci la distanțe perfect egale, de parcă un peisaj organizat ar fi ajutat cu ceva minților dezordonate.

Clădirea botezată „Pavilionul” era mai plăcută la vedete decât cele din curte, fațada ei de cărămidă fiind ornată cu alb. Avea însă gratii la ferestrele de la etajul doi. Al treilea avea un balcon lat, cu o balustradă cu coloane albe. Pe fațada retrasă a ultimului etaj se aflau o pereche de ferestre duble cu înfățișare posomorâtă, ca niște ochi triști pe o față albă, fără gură.

Nu, nu e tulburător deloc.

Ușa Pavilionului era pe stânga. Acolo furăm întâmpinați de o asistență cu bonetă albă, care îmi zâmbi și mă salută mecanic.

— Și domnișoara cine e?

— Nellie Marina, spuse doctorul de pe ambulanță. Va aștepta aici vaporul.

Un țipăt din interiorul Pavilionului mă făcu să tresar. Fusesse un zgomot înfiorător și simțeam cum mi se încheagă sângele ca laptele vechi de o săptămână. Speriată sincer, l-am apucat pe doctor de braț. Mă mângâie pe mână.

— Vai, ce gălăgie fac tâmplarii.

Tâmplari, vezi să nu!

În momentul ăla, îmi era cu adevărat frică. Cumva, nu îmi făcusem griji decât despre cum să intru, să aflu care era situația și să ies. Nu mă gândisem nicio secundă la femeile cu care aveam să trăiesc o săptămână: nebunele New Yorkului.

M-a izbit ca un tren. Sunt oameni nebuni aici!

Doctorul începu să-și desprindă brațul din strânsoarea mea.

— Trebuie să mergi cu dumneaei acum, spuse el concis, apoi îi aruncă o privire asistentei care întinse mâna după mine.

M-am ținut tare de mâna însoțitorului meu.

— Să nu cumva să mă lași!

Eliberându-se treptat, doctorul spuse că trebuia.

— Trebuie să asist la o amputare. N-ai vrea să fii de față pentru așa ceva.

Adevărat. Accentuând-mi ezitarea, i-am dat drumul.

— Dar nu vreau să stau aici fără tine.

— Mă întorc, promit. Curând!

Mințea și o știam amândoi.

— Intră, te rog, spuse asistenta. E frig afară.

Și așa am intrat eu într-un azil de nebuni.

Nu avea să fie, speram, ultima mea oprire. Acea era Insula Blackwell. Dar chiar și dacă aș fi fost prinsă aici, la Bellevue, aveam măcar o parte din poveste.

Am privit împrejur, încercând să țin minte tot. La dreapta mea se întindea un hol lung, fără covor pe jos. Arată de parcă fusese spălat așa de tare că trecuse de la curat la uzat.

Trecând dincolo de o ușă grea, am intrat într-o sală spațioasă în care nu existau decât bănci și scaune de nuiiele destrămate. În spate se aflau niște uși masive de fier, încuiate cu lacătul, iar pe fiecare latură erau uși care duceau spre dormitoare.

Fix lângă ușă era o cameră pentru asistente. Pe partea opusă se afla o alta, în care era clar că avea să se servească mâncarea. Mi-am dat seama atunci că nu mâncasem din noaptea precedentă și nici atunci mare lucru.

— Mi-e foame.

Ignorându-mă, asistenta strigă:

— Mary!

Din camera din dreapta apăru o irlandeză voinică într-o rochie neagră. Boneta și șorțul erau de un alb impecabil. De șold îi atârna un inel de chei.

— Hă?

— Asta-i a ta, zise prima asistentă, înmânându-i actele mele.

— Foarte bine. Bună, drăguț, îmi spuse Mary, zâmbind pe cât de larg și cald se putea. Care e numele tău?

— Sunt Nellie, am răspuns cu o ușoară reținere.

Mary zâmbi și mai larg.

— Ce nume superb. Pe mine mă cheamă domnișoara Ball. Vino și stai jos. Acuș se face ora de prânz. Până atunci, simte-te ca acasă. Suntem toate prietene aici.

Am făcut câțiva pași reticenți spre mijlocul camerei largi. În ea nu erau decât trei femei. Toate erau ghemuite de frig, fiind absurd de rece cu geamurile deschise. Aerul de septembrie era tăios. Mă întrebam dacă frigul era un leac pentru nebunie. Cu siguranță prevenea hiperactivitatea.

Și acum, să ne apucăm de jurnalism. Am început prin a mă apropia de cea mai tânără dintre cele trei femei, care ședea pe unul dintre scaunele de nuiel și privea tristă pe geam.

— Bună dimineața, am zis.

Ridică ochii spre mine și îmi zâmbi cu grijă.

— Bună dimineața.

Vorbea cu accent irlandez.

— Mă cheamă Nellie. Nellie Brown.

— Anne Neville.

Am dat mâna. Ale ei erau reci ca gheața, chiar și prin mănuși.

— Te deranjează dacă stau cu tine? am întrebat.

— Deloc, zise ea într-un mod plăcut, gesticulând fără vlagă.

Părea extenuată. Dar, în ciuda cearcănelor adânci de sub ochii ei, nu era nici urmă de nebunie în ei.

Neștiind cum altfel să abordez subiectul, am întrebat direct:

— Ce te aduce aici?

— Prea multă muncă, răspunse ea. Dumnezeu să mă ajute, sunt așa de obosită.

— Obosită? am întrebat.

— Da. Eram cameristă, dar m-am îmbolnăvit. Eram tot timpul obosită și înfrigurată. M-am dus la casa surorilor să mă odihnesc, dar nepotul meu nu și-a putut permite să mă țină acolo. E ospătar și l-au dat afară. O să facă rost curând de alta, adăugă ea, grăbindu-se să-l scuze, ca să nu cumva să îmi formez vreo părere proastă despre el. Și-a depus dosarul la Delmonico's. Dar până are bani din nou, m-a trimis aici.

Nu puteam să-mi dau seama dacă această „casă a surorilor” era chiar casa surorilor ei sau un adăpost de care se ocupau niște maici. Nu prea conta.

— Pe lângă oboseală, e ceva în neregulă cu tine, mental?

— Nu, spuse ea, simplu. Doctorii îmi pun întrebări ciudate. Uneori suspectez că încearcă să mă încurce. Dar nu e nimic în neregulă cu creierul meu.

Părea așa normală încât mi-am permis un comentariu periculos.

— Știi că doar oamenii nebuni sunt trimiși aici.

Domnișoara Neville oftă.

— Da, știu dar n-am ce să fac. Doctorii nu mă ascultă și de asistente degeaba mă rog. Nici tu nu pari nebună, spuse, după ce mă studie o vreme.

— Ei cred că sunt. Dar sunt sigură că odată ce văd un doctor, se va rezolva tot.

Mă privi cu milă.

Scuzându-mă, m-am dus să îmi încerc norocul cu celelalte două paciente. Domnișoara Weeder era toată numai chicoteli și afirmații absurde, dar nu părea periculoasă deloc. Întâlnisem femei la serate și dineuri care erau exact ca ea.

Pe când doamna Fox era tăcută și amărâtă. După ce am făcut cunoștință, mi-a zis:

— Cazul meu e lipsit de speranță.

După aceea, s-a întors cu fața la perete și nu mi-a mai vorbit. Semăna mai mult a autocompătimire decât a nebunie.

Oprindu-mă pentru o clipă, mi-am scos carnetul și le-am scris numele și poveștile, azvârlind niște chestii fără noimă din loc în loc, ca să nu atragă atenția. Începea să miroasă a reportaj. Niciuna dintre femeile astea n-ar fi ieșit în evidență pe stradă sau la pensiunea din seara precedentă. De ce erau aici?

Stând de vorbă, ratasem schimbul de tură. Asistenta Ball fusese înlocuită de o blondă palidă cu trăsături ascuțite. Se apropie de mine cu pași mari și mă repezi:

— Scoate-ți pălăria.

— Nu am de gând, am zis. Am s-o vreau pe vapor.

— Nu te duci pe nicio barcă. E la fel de bine să afli acum decât mai târziu. Ești într-un azil de nebuni.

Comportându-mă de parcă informația era o noutate, am zis:

— Nu sunt nebună. Vreau să plec.

— O să treacă mult până să scapi de aici dacă nu faci cum ți se spune, se stropși ea, cu o agresivitate pe care nu puteam să mi-o explic. Dă-ți jos pălăria sau ți-o dau jos cu forța. Nu trebuie decât să sun din clopoțel și vor veni în fugă să îmi sară în ajutor. Nu va fi drăguț. Ți-o scoți sau nu?

— Nu.

Aparent, lui Nellie Brown îi dis plăcea să fie hărțuită și mai mult decât lui Nellie Bly.

— Mi-e frig și vreau s-o port. Dacă îmi dai jos pălăria, am să-ți dau jos boneta.

Era pe cale să-mi răspundă, când strigă cineva de la ușă.

— Domnișoară Scott!

Aruncându-mi o privire urâtă, plecă în grabă.

Odată ce plecase, mi-am dat jos pălăria și mănușile. Să fiu dată afară pentru că intrasem în bucluc nu făcea parte din planul meu. Când se întoarse, domnișoara Scott pufni satisfăcută și apoi ne informă că era vremea prânzului.

Întorcându-se din pauză, domnișoara Ball ne instrui pe toate patru să ne adunăm la masa goală cu o băncuță în dreptul ei. O clipă mai târziu, se prezentă cu tavă de tablă pe care era niște carne de vită rece ca gheața, care fusese odată fiartă într-un asemenea hal încât se dezintegra. Cartoful singuratic care ținea companie fiecărei bucăți de carne s-ar fi putut să nu fi fost fiert deloc.

Am acceptat platoul fără entuziasm.

— Strachina asta e potrivită pentru un câine, nu pentru o femeie.

— Ai și tu dreptate, zise Mary Ball și, spre surpriza mea, îmi aduse o farfurie de porțelan.

Când era aproape, îmi șopti:

— Ai vreun ban la tine, drăguțo?

Am clipit, surprinsă.

— Ce?

— Bani. Oricum ți-i iau pe toți, drăgălașo, ai putea la fel de mine să mi-i dai mie.

M-a cuprins un sentiment de dezamăgire. Cam atât se alesese de zâmbetele și blândețea doamnei Ball. Scutură din cap, i-am spus că îmi fusese furată geanta. Aveam în buzunar o monedă de zece cenți și câteva de unul, dar am decis să le păstrez în caz de nevoie.

Cu domnișoara Ball oftând a dezamăgire, am încercat mâncarea. Chiar și cu durerea de stomac de care sufeream, n-am putut să mă forțez să mănânc chestia aia insipidă și nesărată. Luând tava înapoi, domnișoară Ball îmi aduse un pahar cu lapte și un biscuit, pentru care am fost foarte recunoscătoare.

Acum că mâncasem totuși ceva, nu mai trebuia decât să suport frigul. După o oră, m-am dus în cameră mică unde stăteau domnișoara Ball și domnișoara Scott.

— E insuportabil de frig aici.

În mod surprinzător, domnișoară Ball fu cea care mă certă, chiar dacă o făcu pe un ton blând.

— Ei, dragă, ești aici pe gratis. Nu poți să te aștepți la paturi de pene și un șemineu aprins.

N-am putut să nu observ că erau îmbrăcate gros.

— Atunci pot să mă duc în dormitor, unde măcar am o plapumă?

— Nu, zise domnișoara Scott.

— Dar e așa de frig aici!

Ridicându-se cu un puseu de dezgust, deschise un sertar și scoase din el un șal gri destrămat. Scutură moliile de pe el și mi-l întinse.

— Ia.

Luându-l cu două degete, l-am examinat.

— E cam ponosit.

— Unor oameni le-ar merge mai bine dacă nu ar fi așa de mândri, mă repezi ea. Oamenii care trăiesc din mila altora nu ar trebui să se aștepte la nimic. Oamenii care trăiesc din mila altora nu ar trebui să se plângă.

Întrucât la asta nu aveam cum să-i mai răspund, m-am înfofolit în șal. M-a înconjurat nu atât o senzație de căldură, cât un miros stătut. Din fericire, aveam nasul înfundat de frig, așa că mă ofensă mult mai puțin decât ar fi făcut-o altfel.

M-am așezat într-un scaun departe de geamuri, unde mi-am tras șalul peste cap și m-am ghemuit. După ce nu mai dormisem de două zile m-a biruit oboseala și m-am cufundat într-un somn incomod, dar bine-venit.

* * *

M-am trezit când mi-a tras cineva șalul de pe față. M-am ridicat brusc, uitând, pentru o clipă, unde eram și gata să țip la Albert pentru ultima răutate.

Prezența domnișoarei Scott mă aduse la realitate. Dar nu ea îmi stricase adăpostul. Ci un doctor care acum se încrunta la mine.

— Am mai văzut fața asta undeva.

Mi s-a oprit inima. Fusesem prinsă.

Nedorind să îmi ies din rol, m-am aplecat spre el cu o nerăbdare pe care nu o simțeam.

— Deci mă cunoști?

— Cred că da, spuse doctorul, trăgând-și un scaun și așezându-se pe marginea lui. De unde vii?

— De acasă.

— Unde e casa ta?

— Nu știi?

— Ei zic că ești din Cuba.

— Așa zic, da.

Îmi luă pulsul și îmi examinează limba.

— Zi-i domnișoarei Scott totul despre tine.

— Nu. Nu vreau să vorbesc cu o femeie.

După zâmbetul pe care mi-l aruncă, îi plăcuse asta.

— Ce faci la New York?

— Nimic.

În cea mai mare parte, era adevărat.

— Ești aptă de muncă?

— Nu, señor.

— Am priceput. Spune, ești femeie de stradă?

Am simțit cum îmi ard obrajii.

— Nu înțeleg.

Îmi interpretează reacția drept dovadă de vinovăție.

— Vreau să zic, le-ai permis vreodată bărbaților să te întrețină în schimbul unor favoruri?

Singurul răspuns decent era să-l pocnesc. Dar ar fi putut să tragă concluzia că eram violentă și să mă încuie departe de celelalte femei. Înghițind-mi furia, am dat din cap.

— Nu știu ce vrei să spui. Eu întotdeauna am trăit numai la mine acasă.

— Cu un bărbat?

— Cu mama.

— Mama, zici? E și ea ca tine? Îi spui mamă pentru că are grijă de multe fete?

Mă scotea din sărite. Pe lângă doctorul ăsta și insinuările lui, Albert era de-a dreptul cavalier.

— Îi spun mama pentru că e mama mea.

— Atunci ea unde e?

— Acasă. Aș vrea să fiu și eu acolo.

În momentul acela, o spuseseam din toată inima.

După încă câteva întrebări care fuseseră mai mult indecente decât necesare, doctorul se ridică și îi spuse doamnei Scott:

— Pur și simplu, demență. O consider un caz fără speranță. Trebuie pusă undeva unde să îi poarte cineva de grijă.

Așa am trecut eu cel de-al doilea examen medical. Pentru că nu voiam să recunosc că eram curvă, era clar că eram nebună.

Capitolul 37

Nu-i minciună

În ziua aceea au mai ajuns la Pavilion încă două femei. Una veni în timp ce noi ne străduiam să înghițim un amestec între supă și terci. Era însoțită de un băiat cam de vârsta lui Harry, căruia părea să-i fie mamă. Băiatul o așază pe o bancă, stătu puțin de vorbă cu domnișoara Scott și apoi pur și simplu își luă la revedere și plecă. Când ni s-a alăturat, am încercat să o trag de limbă ca pe celelalte, dar nu vorbea decât germană. Am convins-o totuși să își scrie numele în carnetul meu: doamna Louise Schantz. Părea să nu înțeleagă deloc unde se afla, dar când domnișoară Ball îi aduse ceva de cusut, doamna Schantz se puse pe treabă cu dexteritate și pricepere.

La cinci, ni s-a adus pâine și ceai, amândouă necomestibile. Domnișoara Ball mi-a permis să repet indulgența de la prânz, cu biscuitul și laptele. Tocmai le mâncam și o priveam pe domnișoara Scott cum aprinde lămpile pe gaz – ceea ce, din fericire, însemna că geamurile trebuiau să fie închise –, când intră ultimul suflet nenorocit.

În lumina pâlpâitoare, am văzut o fată cam de vârsta mea. Părul ei era scurt, aproape ras, și am recunoscut în asta înfățișarea cuiva care suferise o febră gravă.

I-am oferit pâinea și ceaiul meu și le-a acceptat ca un șoarece, timidă, dar nerăbdătoare. Am invitat-o să stea jos.

— Sunt Nellie.

Tânăra domnișoară sorbi din ceai și ronțai colțul feliei de pâine. Dură mult până să îmi răspundă.

— Tillie, spuse, într-un final. Tillie Mayard.

— Îmi pare bine să te cunosc, Tillie. Ce te aduce aici?

— M-am îmbolnăvit, spuse ea, dând să își atingă părul, însă oprindu-se la jumătatea drumului. Cred că arată îngrozitor. Am avut o febră. Rea. Mă simt mai bine, adăugă ea repede, ca nu cumva să tresar îngrozită. Dar sunt cu nervii la pământ. Prietenii mei m-au trimis aici să mă tratez. *Să mă apere Domnul de asemenea „prietenii”, am gândit în sinea mea. Privindu-i fața prea slabă și mâinile tremurânde, am descoperit că nu mă lasă inima să-i spun unde era cu adevărat. Avea să afle destul de curând.*

De-abia bătuse ceasul șase și un sfert, când domnișoara Ball ne informă că era ora de culcare.

— Dar e devreme, am zis.

Buna dispoziție a domnișoarei Ball era de neclintit.

— Mi-ar plăcea să mă duc acasă, drăguț, așa că trebuie să vă culcați toate acum. N-aveați de gând să organizați o seară dansantă, nu?

Râzând, ne-a repartizat pe toate în câte-o cameră și ne-a spus să ne dezbrăcăm. Am primit fiecare câte o cămașă de noapte din țesătură de bumbac, iar hainele noastre de zi au fost făcute sul și etichetate cu numele nostru.

Nu se putea spune că sunt înaltă, dar cămașa pe care mi-o dăduseră mie trebuia să fi fost pe măsura unui copil, pentru că de-abia îmi ajungea la genunchi. Tremurând, am cerut ceva care să îmi țină de cald.

Cu același zâmbet, domnișoară Ball îmi dădu o pătură în plus.

— Țasta e un privilegiu rar, așa că să faci bine să îl apreciezi.

Am apăsat salteaua ca s-o testez. Era dură. Băgând mâna pe sub cearșaf, am descoperit o bucată de mușama, aproape înghețată. Am pus mâna pe pernă. Fiind umplută cu paie, a foșnit.

Asta e. Amețită de nesomn, m-am întins și m-am înfășurat în ambele pături, trăgând-o sub picioare și adunându-mi genunchii la piept. Cu toate că era devreme, eram gata să adorm. Cum spunea Macbeth? „Leacul minților tulburate. Felul principal în festinul vieții. Somnul, care cârpește mâneca destrămată a sufletului...”

Mânele mele rămaseră destrămate. Frigul mă ținu trează multă vreme. Încercam din răspuțeri să încălzesc mușama, știind că odată ce reușeam, avea să îmi țină de cald. Dar stătuse toată ziua în frig și ținea răcoare în loc. Sunt ca un ghețar în Oceanul Arctic.

Într-un final, vârtejul gândurilor mele fu înghițit de somn. Slavă Cerului...

M-a trezit schimbul de ture. Toate asistentele trăncăneau zgomotos despre noi „lunaticile”. Schimbul de remarci era absolut insultător. Cineva mă descrise drept înțepată și mândră, dar genul care cedează sub presiune.

Tocmai mi se închideau din nou ochii, când am auzit o voce de bărbat spunându-mi numele.

— Aș vrea s-o văd pe domnișoara Nellie Brown sau Nellie Marina.

— Cum ai intrat aici? îl luă la rost o asistentă. Știi că reporterii nu au voie să intre!

— Hai, Alice. E doar un articol. Editorul meu vrea să știe care-i treaba cu Nellie Marina asta, de l-a înmuiat pe judecătorul Duffy. Ce fel de persoană e?

— Habar nu am, de-abia am ajuns. Și să știi că nu o trezesc numai pentru tine!

— Atunci lasă-mă să-i văd lucrurile. Măcar atât.

N-am putut să cred când a cedat asistenta, revoltată de ideea că un bărbat îmi scormonea prin lucruri. Cel puțin nu aveam nimic care să mă identifice ca reporter sau ca Elizabeth Cochrane.

L-am auzit exclamând:

— Deci chiar e Nellie Brown!

Am fost confuză pentru o clipă, până când am realizat că îmi găsisese batista cu monogramă.

Evident, era dezamăgit de descoperirea lui, pentru că începu iar să o bată pe Alice la cap.

— Hai. Dă-le și tu ceva cititorilor de la The Sun!

The Sun! Mi-l închipuiam pe domnul Dana așa de cuviincios, așa de condescendent. Pe când reporterii lui le făceau asistentelor capul pătrat, căutând să afle detalii compromițătoare despre o biată fată nebună.

Alice era frustrată, deși nu îmi dădeam seama dacă era din cauza insistenței reporterului sau pentru că nu putea să îi spună nimic.

— Nu știu decât că e nebună dincolo de orice speranță.

Satisfăcut în sfârșit, reporterul a plecat, iar eu m-am întors pe partea cealaltă, să încerc să mai dorm.

Nici cincisprezece minute mai târziu, cineva trânti ușa dormitorului meu de perete. Am tresărit și mi-am tras pătura peste cap. Din prag, asistenta pe nume Alice zise:

— Nellie Brown? A venit un doctor să stea de vorbă cu tine.

De sub pătură, era greu să-i citesc emoția din glas. E dezgust sau îngrijorare?

Un doctor tânăr și chipeș intră în cameră, elegant ca orice domn din club. Am auzit o asistentă adresându-i-se cu „Doctor Fitch”. Trecând pe lângă asistentă, doctorul Fitch îi făcu semn să plece și se așeză lângă mine pe pat.

— E frig aici, spuse el, pe un ton perfect normal. Nu ți-e frig, Nellie?

— Ba da, am zis.

— Atunci hai să facem ceva în legătură cu asta.

Doctorul Fitch îmi cuprinse umerii cu brațul, indicând că ar fi trebuit să mă sprijin de el. În ciuda unei liste lungi de rețineri, am făcut întocmai, lăsându-l să îmi țină de cald.

Doar atunci am observat al doilea bărbat. Închisese ușa în urma lui. Era de vârstă mijlocie, cu perciuni stufoși și o privire straniu de intensă.

Ațintită asupra mea.

Doctorul vorbi pe un ton vesel, cu care i s-ar fi putut adresa unui copil.

— Și cum te simți în noaptea asta, Nellie?

— Ah, am zis eu încetișor, mă simt bine.

Plescăi.

— Dar ești bolnavă, să știi.

— Sunt?

— Știi că ești. Mi s-a spus că vii din Cuba. Când ai plecat?

— Știi despre Cuba?

— Da, foarte multe. Și prietenul meu la fel. Am fost de multe ori. Nu ți-l amintești? El își amintește de tine.

De unde, când eu nu fusesem în viața mea în Cuba?! Mi se zbârlise părul pe ceafă.

— Nu. Nu, nu mi-l amintesc.

— Nu? Dar el și-l amintește pe bărbatul care te-a adus aici. Un bărbat a fost, nu-i așa? Cine te-a adus la New York? Am citit interviul tău, Nellie. Erai o fată bună și trăiai cu mama ta și alte fete cumsecade. Pun pariu că acolo ți-era mai cald. Nu ai vrea să îți fie mai cald și aici? Prietenul meu are o inimă foarte caldă. Și tandră. I-ar plăcea să te ajute să te încălzești. În tot acel timp, bărbatul de la ușa nu spuse nimic. Mă fixă doar cu privirea, respirând zgomotos.

M-am eliberat din strânsoarea doctorului și m-am îndepărtat de amândoi cât mai mult posibil, dând cu spatele în peretele. Pericolul plutea în aer.

Privindu-l pe omul tăcut direct în ochi, am zis:

— Nu. Nu îmi aduc aminte de el. Dar acum am să-l țin minte. Am să vă țin minte pe amândoi.

Manierele elegante ale doctorului Fitch se făcură praf când îi aruncă o privire însoțitorului său, care nu se uită nici măcar pentru o clipă în altă parte. Mă fixa cu privirea. Într-un final, individul tăcut scutură o singură

dată din cap. Doctorul se ridică imediat, îi deschise ușa celui alt bărbat ca să iasă și apoi îmi azvârli o privire urâtă înainte de a o trânti din nou. Mi-au trebuit câteva minute ca să pot să respir normal. Tremuratul meu nu mai avea nimic de-a face cu frigul.

* * *

După-aia n-am mai putut să dorm, așa că am ascultat. Urletele din saloanele bărbaților de la etaj nu mă liniștiră cu nimic. Cu țițetele alea și bătaia sporadică a gongului ambulanței, care aducea pacienți noi la Bellevue, era mai mult zgomot care nu ar fi permis niciunei ființe umane să doarmă. În loc să fie cârpită, mâneca sufletului meu era și mai destrămată ca înainte.

Asistentelor din tura de noapte le plăcea să își citească una alteia din cărți ieftine cu povești de groază. La fiecare jumătate de oră, tropăiau în lungul holului pe tocurile dure, sunând ca o paradă militară în timp ce deschideau toate ușile ca să ne verifice. După gemetele și suspinele din celulele adiacente, îmi era clar că nu eram eu singura care nu putea dormi.

Noaptea trecea lent, iar eu mă străduiam să mă încălzesc. Treptat, am început să mă simt mai bine, mi-au trecut fiorii și nu m-am mai trezit la fiecare sunet...

— Hai, hai, trezirea!

Domnișoara Ball trase păturile de pe mine. Spre surpriza mea, am descoperit că dormisem într-adevăr un pic. Domnișoara Scott îmi deschidea geamul, lăsând să intre aerul rece. Aruncându-mi în brațe hainele făcute ghem, mă instrui să mă îmbrac.

Briza rece era toată motivația de care aveam nevoie și în câteva clipe mă încheiam deja la ultimul nasture.

— De ce ți-neți locul ăsta așa de rece?

Domnișoara Scott se înjosi până într-atât încât să îmi răspundă.

— Nu vor să dea drumul la căldură până în octombrie. O să trebuiască să suporti.

— Cinci zile? am întrebat, îngrozită.

Îmi zâmbi răutăcios.

— N-ai să stai atâta timp aici.

Aproape uitasem de Insula Blackwell.

Cu siguranță nu e mai rău ca aici!

Domnișoara Scott mă conduse spre o chiuvetă, unde celelalte paciente se spălau de zor pe față. Când am terminat cu toaleta, am mărșăluit înapoi spre camera centrală largă, cu geamurile cu gratii și mobila care lăsa de dorit. Ne aștepta. Micul-dejun. Ni se spuse că era supă de găină, dar ar fi putut la fel de bine să fie apa în care spălase cineva rufele. Am mâncat-o, de voie, de nevoie. Apoi am îndurat o chestie care m-a făcut să mă simt ca într-o turmă de oi. În timp ce domnișoara Ball strângea castroanele de la micul-dejun, Alice și celelalte asistente din tura de noapte se înarmară cu foarfece și începură să ne scurteze unghiile. Ale mele fură tăiate până la deget. Mă simțeam ca o pisică fără gheare. Și exact asta era și ideea.

Pe la nouă apăru un alt medic, doctorul Field. Era mai în vârstă și mergea cu un baston noduros, pe care îl găseam oarecum amenințător. L-am privit cu suspiciune, mai ales după vizita doctorului Fitch din noaptea precedentă. Dar doctorul Field nu făcu decât să își verifice ceasul când mă aduseră până în dreptul scaunului din camera asistentelor. Fără să ridice ochii din actele mele, zise:

— Name?

— Nellie Moreno.

Asta îi atrase atenția.

— Atunci de ce ai spus Brown?

— Moreno înseamnă Brown.¹

Încruntat, îmi aruncă o privire.

— Ce-ai?

— Nimic, am zis simplu. Eu nu am vrut să vin aici, dar m-au adus oricum. Vreau să plec. Mă lași dumneata?

Oftă.

— Dacă te scot afară, rămâi cu mine? Nu fugi în secunda în care ajungi în stradă?

— Nu pot să promit așa ceva.

— Tocmai. Aici rămâi.

Așezându-se mai bine, trecu printr-o listă de întrebări:

— Vezi vreodată fețe pe pereți?

— Da.

În tablouri.

— Auzi vreodată voci?

— Da.

Când mi se vorbește.

— Și noaptea?

— Da, am zis, amintindu-mi sporovăiala interminabilă a asistentelor din tura de noapte. Se vorbește așa de mult că nu pot să dorm.

— Mă gândeam eu. Și ce spun vocile astea?

— Încerc să nu le dau atenție, dar, de exemplu, azi-noapte, vorbeau de Nellie Brown și, pe urmă despre niște prostii romantice. Și uneori spun că mă cunosc, dar nu mă cunosc. Deloc.

— E suficient. Domnișoară Scott?

În timp ce domnișoara Scott mă scotea pe ușă, am zis:

— Pot să plec?

— Da, răspunse doctorul, râzând încet. Imediat te trimitem de-aici.

— Pur și simplu e așa de frig!

— Așa-i, spuse el, tremurând. Domnișoară Scott, frigul e aproape insuportabil. O să se ajungă la pneumonie dacă nu aveți grijă. Acum aduceți-o pe următoarea.

Găsindu-mi un loc chiar lângă ușă, am tras cu urechea la următoarele două interviuri. Fură exact ca ale mele, cu aceleași întrebări. Cu excepția faptului că celelalte femei nu spuseră că auzeau voci sau vedeau chipuri. Negarea nu părea să ajute la nimic. Dacă nu le crede, de ce le mai întreabă?

Singurul lucru bun care ieși din vizita doctorului de dimineață fu că se închiseră geamurile și primirăm toate câte un șal. Dar restul zilei fu exact ca cea dinainte, inclusiv în privința mâncării.

Monotonia nu fu întreruptă decât de reporterii care veneau pe la geamuri, strigând după fata din Cuba. Mi-am acoperit fața și le-am zis să plece.

— Ești faimoasă? întrebă Tillie pe un ton șoptit.

Săraca de ea, încă nu se prinsese unde era. Ori asta, ori rămânea indiferentă în mod intenționat.

— Nu, i-am zis prin șal. Oamenilor, pur și simplu, le place un mister.

— Ce mister?

— Cine sunt, am zis, regretând pe loc.

— Și cine ești?

— Sunt doar o fată căreia nu îi poartă nimeni de grijă.

Mă mângâie pe mână.

— Am să vorbesc cu prietenii mei când vin să mă ia. Or să aibă grijă și de tine.

Era să mă umfle plânsul pe loc și a trebuit s-o iau în brațe ca să nu observe. Pentru asta, a fost nevoie să-mi dau jos șalul din cap, iar reporterii de la geam – erau cel puțin o duzină – reușiră în sfârșit să îmi vadă chipul.

Spre furia mea, unora li se dădu voie să intre să vorbească cu mine, dar până acum îmi învățasem răspunsurile pe de rost. Le spuneam despre valize, Cuba și oameni nebuni. Inventasem un joc în care trebuia să spun lucruri cât mai aproape de adevăr fără să mă dau de gol:

Cine e tatăl tău? „Nu am tată.” Ce a pățit? „A murit.” De unde vii? „De acasă.” Încotro mergeai? „Spre New York.” Spaniolă de unde ai învățat? „N-am învățat niciodată spaniolă.” Cum ai călătorit? „Eu întotdeauna merg cu trenul.” Ce cauți la New York? „Un loc de muncă.” De care? „Din ăla unde nu trebuie să răspund la întrebări impertinente!”

Plictisită, mi-am pus la încercare franceza, ceea ce l-a făcut pe unul dintre ei să aducă vorba de New Orleans. Am fost de acord că venisem din New Orleans, iar ei s-au năpustit asupra acestui nou indiciu. Un reporter era de la The World, dar părea la fel de nerăbdător ca restul și nu credeam că îmi știa secretul. Atât domnul Pulitzer, cât și colonelul Cockerill erau genul care prefera intimitatea.

Doctorul Field se întoarse în după-amiaza aceea, să îmi mai pună niște întrebări. Pretinse că îmi examinează coordonarea, făcându-mă să mă ridic, să întind brațele și să dau din degete, și apoi să îmi ating nasul. Nemaifăcând pe proasta, l-am ascultat fără cea mai mică ezitare.

Dar pe el nu-l interesa dexteritatea mea. Voia să îmi pună întrebări care nu aveau nicio legătură cu starea mea psihică. Mă tot întreba despre presupușii mei amanți. Aveam impresia că erau niște bani la mijloc. Nu aveam niciun dubiu că reporterul de la The Sun nu încerca încă să facă rost de detalii despre nebuna misterioasă. Aproape mă tenta să aduc vorba de Miller și de haina lui din blană de urs, doar ca să îi șochez, dar asta n-ar fi făcut decât să îl lase cu impresia că ideile lui respingătoare erau corecte.

După o vreme, începu să mă calce pe nervi. Când m-a întrebat dacă fusesem vreodată măritată, i-am zis că era prea bătrân pentru mine,

ceea ce le-a făcut pe asistente să râdă.

Plecând tot numai nervi, doctorul Field fu interceptat de Tillie Mayard.

— Doctore! Una dintre femeile astea tocmai mi-a zis că locul ăsta e o casă de nebuni.

Sprijinindu-se în baston, el o privi cu puțină compasiune și multă condescendență.

— De-abia acum ai aflat?

— Vă rog, de ce am fost trimisă aici? Nu sunt nebună! Doar am fost bolnavă, asta e tot. Prietenii mei mi-au zis că mă trimit la o secție de convalescență. N-am ce căuta aici. Vă rog! Lăsați-mă să îmi adun lucrurile. Și să plec.

Doctorul Field îi răsă în față.

— Nu-i nicio grabă, domnișoară. Nu ieși tu prea repede de aici.

— Dacă ar fi ceva de capul tău ca doctor, ai ști că sunt întreagă la minte.

— O femeie întreagă la minte nu ar fi ajuns aici de la bun început.

Cu ochii în lacrimi, Tillie îl apucă de braț cu ambele mâini și începu să se roage de el.

— De ce nu-mi dai niște teste?

Doctorul își smulse mâna dintre ale ei.

— Deja știm tot ce ne trebuie. Acum liniștește-te. N-o să convingi pe nimeni agitându-te. Asistentele de pe Insula Blackwell sigur nu te vor simpatiza mai mult așa. Calmează-te și revino-ți.

Ieși șchiopătând.

Tillie a început să plângă în hohote, iar eu mi-am petrecut o bună parte a după-amiezii consolând-o.

În jur de o oră mai târziu veni în vizită directorul instituției, domnul O'Rourke. Ignorând-o pe Tillie, făcu conversație cu mine. Ca toți ceilalți, era foarte interesat de „Nellie Brown”. M-am străduit să-l conving în privința domnișoarei Mayard, dar a trecut pe lângă subiect, luându-mă în schimb la întrebări.

— Care-i faza?

Mi-a stat inima în loc.

— Faza?

— Tu, draga mea, ești o mincinoasă. Poate i-ai păcălit pe restul, dar dacă nu ești aici să ne faci vreo figură, îmi înghit pălăria.

— Nu știu ce vrei să spui.

— Sigur că nu știi. Ei bine, nu pot să contrazic doctorii și să te dau pur și simplu afară. Dar cred că eu am să râd la urmă, domnișoară Brown sau Marina, sau cum îți mai spui. Dacă ai impresia că te duci în vreo stațiune, ai să ai parte de o surpriză neplăcută. La Blackwell nu e ca în vacanță și tu nu ești oaspete de onoare. Așa că dă cărțile pe față acum, iar eu îți voi convinge să te examineze din nou și să te elibereze.

— Nu vreau să fiu examinată din nou, am zis pe un ton acru. Dar limba poți să mi-o vezi dacă ții morțiș.

Și am scos limba la el.

Directorul aproape că zâmbi.

— Cum vrei tu. Dar să nu zici că nu te-am avertizat.

Se întoarse mai pe seară să mă prezinte unui grup de bărbați și femei în haine elegante, care citiseră despre cazul meu și de-abia așteptau să mă vadă cu ochii lor. Mi se părea ciudat să te oprești la un azil de nebuni în drum spre operă sau spre vreun spectacol. Dar divertismentul lua multe forme. Directorul fusese bucuros să le facă această favoare, sperând că aveam să mă dau de gol.

Am refuzat să mă dau în spectacol, dar au plecat oricum destul de satisfăcuți, dezbătând zgomotos posibilele cauze ale nebuniei mele. Directorul pur și simplu scutură din cap, dezamăgit de prostia oamenilor bogați și a fetelor nebune.

Noaptea aia a fost exact ca cea precedentă, dar am reușit totuși să dorm puțin. Înainte să mă duc la culcare, le zisesem asistentelor că nu voiam să îl mai văd pe doctorul Fitch, iar ele îmi spusese că nu avea să vină în noaptea aceea. Își aruncaseră una alteia priviri cu subînțeles, ceea ce aprinsese brusc în mine un puseu de furie. Suspectează ce se întâmplă și nu fac nimic? Deși sunt și ele femei?

Însă asistentele din tura de noapte aveau numai idei indecente în cap. De fiecare dată când vedeau că nu dorm, insinuau lucruri. „Ți-e dor de amantul tău? Visezi la marea ta aventură amoroasă? Uite cât ai decăzut! Sper că te-ai distrat cât ai apucat!”

Cumva, se inventase o poveste despre viața mea. Eram o fată bogată care plecase din Cuba și fugise la New Orleans cu un iubit, numai ca să ajung la New York și să fiu prostituată, lucru din pricina căruia, în final, îmi pierdusem mințile.

Era amuzant – câtă vreme nu mă gândeam la toate fetele care ajungeau în locul ăla și la poveștile inventate să le țină acolo.

Atunci nu mai era amuzant deloc.

1 Atât brown, cât și moreno înseamnă „maro” (n.tr.).

V
La Balamuc

Nelly Marina Sau Brown

Ne Spune Puțin Despre Ea, Dar E Încă Un Mister

Nelly Marina, care își mai spune și Nelly Brown, nebuna frumoasă pe care au trimis-o de la Bellevue pe Insula Blackwell acum o săptămână și o zi și despre care se crede că a fost implicată într-o încurcătură amoroasă, nu a fost căutată de nimeni. A fost diagnosticată cu melancolie, iar doctorul Ingram o consideră un caz plin de potențial.

„Sunt nebună sau nu?” îl întreabă ea frecvent pe doctorul Ingram. Vorbește perfect franceză, spaniolă și engleză. A călătorit mult și cunoaște bine obiceiurile din Sud. Spune că părinții ei sunt morți. Mama era cubaneză, iar tatăl englez. Spune că ar fi trăit la un moment dat în New Orleans, dar are grijă să nu ne ofere niciun detaliu după care să o putem identifica. Ne promite că în curând ne va spune totul.

Emille Voltier, de la intersecția străzilor Toulouse și Bourbon, din New Orleans, a trimis o scrisoare în care o întreabă pe fată dacă e Lottie Peters. Lottie Peters, a scris Voltier, e o prietenă de-a lui care a dispărut din New Orleans și pentru care e extrem de îngrijorat. Nelly a spus ieri că nu e Lottie Peters și că nu cunoaște nicio fată pe numele ăsta și niciun bărbat pe nume Voltier.

Morena și Brown sunt sinonime. Autoritățile de la spital ar fi putut cu ușurință să scrie Marina în loc de Morena și astfel e posibil ca ideea că fata s-a prezentat cu două nume diferite să fie o neînțelegere, în loc de o circumstanță suspicioasă.

New York Sun

Miercuri, 5 octombrie 1887

Capitolul 38

Salonul Șase

Luni, 26 septembrie 1887

După micul-dejun din dimineața următoare, ni s-a spus că ne puteam aștepta să plecăm spre insulă la ora unu și jumătate după-amiaza și că ar fi fost cazul să ne pregătim.

Un pic mai bine odihnită, deși încă flămândă și murdară, m-a trecut un fior de entuziasm. Insula Blackwell a fost țelul meu și diseară voi fi acolo!

Presupunând că supraviețuim dimineții.

Reporterii roiau iar în jurul nostru. Speram să nu aibă acces la Blackwell. Treaba asta ar fi fost mult mai ușoară fără toți nesuferiții ăia băgăcioși care încercau să mă dea de gol.

Directorul O'Rourke își făcu apariția chiar înainte de prânz.

— Ultima șansă.

— Nu vreau să vorbesc cu tine.

Îmi trecu prin cap o idee:

— Nu după doctorul Fitch.

Directorul se încruntă.

— Ce-i cu doctorul Fitch?

— Alaltăieri noapte, mi-a adus un bărbat în cameră și a zis că ne cunoaștem și că ar fi vrut să mă ajute să mă încălzesc. Eu le-am zis să plece, dar asistentele i-au lăsat să intre. Era un bărbat cu perciuni stufoși, care mă privea urât.

Pe măsură ce vorbeam, chipul directorului se întunecă. Când i l-am descris, s-a tras puțin înapoi.

— Adevărat?

— Este, am spus. Dar cine ar crede pe cuvânt o fată nebună.

Și l-am lăsat, sperând că făcusem și eu ceva bun.

Mi-au fost înapoiate pălăria și mănușile și domnișoara Ball mi-a permis să păstrez șalul ponosit. I-am dat la schimb mărunțișul pe care îl mai aveam.

— Dumnezeu să te aibă în pază, spuse, sărutând bănuții. Am să spun o rugăciune pentru tine. Înveselește-te, drăguțo! Ești tânără, ai să treci tu și peste asta.

Mi-am permis un zâmbet firav.

— Sper și eu. Adios, señorita Scott!

Văzând cât eram de veselă, scutură dezaprobator din cap, dar îmi făcu oricum cu mâna.

Entuziasmul meu era periculos, dar nimic nu putea să-mi doboare moralul, nici măcar agresivitatea lui Clyde, care practic mă târî până la ambulanță. În timp ce ne urcam în trăsură, o turmă de studenți la medicină ne privea cu interes. Clyde urcă și el, ușile fură încuiate pe dinafară, iar ambulanța porni la drum.

Mă simțeam de parcă făceam parte dintr-o paradă a victoriei. După toate dificultățile și luptele, după toate temerile că aveam să fiu dată de gol, după griile cu privire la menținerea deghizării, reușisem! Fusesem internată pe Insula Blackwell! Ura pentru Nellie Bly!

Starea mea de spirit nu se potrivea cu cea a celorlalte țăcănite. Anne Neville, Tillie Mayard, doamna Fox și doamna Schantz erau toate abătute și ursuze. Nu făceau decât să se uite în pământ și să își țină respirația ca să n-o miroasă pe a lui Clyde. Ce-a mâncat de dimineață, ceapă?

Ajungând la un debarcader, am fost date jos din ambulanță în ordine inversă, adică eu eram ultima. Chemaseră poliția să țină mulțimea sub control și am intrat în panică pentru o clipă, temându-mă de o nouă oportunitate de a mă da de gol.

Mi-am acoperit fața cu șalul, iar Clyde m-a tras în lungul unui ponton, până pe un vas. Briza mării mi-a adus la nas duhoarea respirației lui și m-am împiedicat, iar lui i s-a părut că îi opun rezistență.

— Tu! Știam eu că-mi faci probleme!

Mi s-a tăiat răsuflarea când m-a tras așa de tare de braț încât aproape că mi l-a smuls din umăr, azvârlindu-mă într-o cabină murdară care putea și mai rău decât respirația lui. Toate geamurile erau închise și mi-am acoperit nasul cu șalul prăfuit, încercând să scap de mirosul îngrozitor de excremente și urină. După mine au mai adus alte câteva femei și ne-am așezat toate pe băncile lungi, incomode. Singurul spațiu liber era un pat supraetajat în fundul camerei, murdărit iremediabil de vreun pacient anterior. M-a apucat groaza când am văzut că așază pe el o fată

bolnavă. Dacă nu îi fusese rău până acum, de acum înainte sigur avea să îi fie!

Două asistente uriașe aduseră încă o femeie necunoscută la bord. Sigur nu era pacientă, cărând un coș plin cu carne veche și bucăți de pâine. Indiferent cât de prost mâncasem, nu am îndrăznit să-i cer o mostră.

Dar nu îmi era atât de frică de mâncarea ei, cât de asistente. Una purta o rochie croită dintr-un cearșaf alb cu dungi maro. Cealaltă încercase să fie modernă și eșuase cu succes, cu penele, brocartul și bluza care nu se asortau cu jacheta. Ar fi fost comică dacă nu ar fi avut o mutră atât de feroasă.

S-au încuiat ușile și când barca s-a pus în mișcare, am descoperit ceva despre mine însămi: nu îmi pria pe apă. Mirosul cu siguranță nu ajuta la nimic, însă întregul meu univers se îngustă până în punctul în care singurul lucru care mai exista pe lume era efortul meu de a nu vomita la fiecare unduire a valurilor. Amintindu-mi cum mă oferisem să călătoresc până în Anglia și să mă întorc la clasa a treia, mă copleși un sentiment de recunoștință față de domnul Pulitzer, care îmi dăduse această misiune în schimb.

Asistentele stăteau de vorbă pe un ton șoptit, discutând despre pacienți buclucași, doctori chipeși și cine nu suporta pe cine. Făceau remarci indecente la adresa bărbaților de partea cealaltă a ușii și se încruntau la noi dacă îndrăzneam să ne uităm la ele. Amândouă mestecau tutun, scuipând cu o precizie care era în egală măsură de speriat, pe cât era de impresionantă.

Întregul meu trup era ca un pumn strâns în timp ce respiram pe gură și mă străduiam să nu-mi împrăști prânzul pe podea. La un moment dat am simțit că și nasului, dar și stomacului meu le-ar fi prins bine o schimbare și m-am ridicat să mă uit pe geam. Pe loc, cea mai zdravănă dintre asistente se încruntă îngrozitor.

— Stai jos!

Vorbele ei insinuuau violență și nici nu mi-a trecut prin cap să o provoc, așezându-mă pe loc. Era o luptă pe care aș fi pierdut-o într-un mare fel. Vasul se opri o dată, ca să poată coborî fata bolnavă și bătrâna cu coșul. Data următoare, fu rândul nostru.

— Toată lumea jos!

Însoțitoarele mele au ieșit cu pași șovăitori, iar eu am rămas din nou ultima. Când am ajuns afară, un bărbat m-a înșfăcat atât de tare de

brațul stâng, că am simțit cum mă învinețesc pe loc. Asistentă înfricoșătoare m-a apucat de brațul celălalt și mai tare și împreună m-au târât de pe ponton pe mal, apoi până la o altă ambulanță.

— Ce e locul ăsta? l-am întrebat pe bărbatul care îmi învinețea brațul.

— Insula Blackwell, spuse el scurt și la obiect. O casă de nebuni din care nu mai ieși.

În momentul ăla, i-am dovedit că eram dusă afișând un zâmbet triumfător.

M-au băgat în ambulanță cu restul. Când am trecut pe lângă el, am observat că șoferul purta uniformă de prizonier, iar un ofițer de poliție ne privea pe toți. Asistentele înfricoșătoare nu ne-au însoțit în ambulanță și recunosc că am fost ușurată să le văd plecând.

În locul lor apărură o femeie înaltă și subțire, cu chipul blând, într-o rochie cu dungi albe și maro, cu șorț și bonetă albă. Se urcă deasupra ambulanței. În ultima clipă, în spatele ei se sui un poștaș. Pe urmă pornirăm cu toții.

Am reușit! Sunt pe Insula Blackwell! N-am putut să-mi înăbuș un scurt râs victorios.

— Ha!

Asta atrase asupra mea privirile celorlalte femei.

— Nu-mi dau seama ce te-a înveselit așa, mă acuză Tillie Mayard pe un ton plângăcios. De când am plecat de la Bellevue arăți de parcă ești în al nouălea cer.

Am ridicat mâinile sus.

— Mă străduiesc să gândesc pozitiv. Indiferent unde sunt, încerc să râd și să fiu fericită.

— Știi unde suntem, nu? insistă ea, pe punctul de a izbucni din nou în plâns. E Azilul de Nebuni de pe Insula Blackwell!

— Dar tu nu ești nebună, i-am amintit. De ce ți-ai face griji?

— Păi dacă doctorii de aici sunt ca doctorul Field și nu ascultă?

— Îi facem noi să asculte, am zis plină de încredere.

— Are dreptate, observă Anne Neville. N-am mai văzut pe nimeni care să se schimbe așa brusc. În ultimele două zile ai fost așa de tăcută, Nellie. Acum parcă ești cel mai fericit om de pe pământ.

— Poate că sunt acolo unde mi-e locul atunci, am ciripit eu.

Se uitară toate la mine ca și cum chiar eram nebună. Văzându-le pe toate așa de deprimare și descurajate, pe bună dreptate, mi s-a făcut

rușine și m-am străduit să-mi temperez emoțiile.
N-ar fi trebuit să-mi bat capul. În câteva ore aveam să fiu pe cât de tristă se putea.

* * *

— Slavă Domnului că au venit în liniște, spuse asistenta veselă, coborând. Avea o urmă de accent german.

Ofițerul mormăi și deschise ușa de parcă se aștepta să îl luăm cu asalt. Dar am coborât docile și am privit în jur la noua noastră casă.

Tocmai mi se liniștea stomacul, când trăsura trecuse pe lângă o clădire anume cu un singur etaj. Duhoarea pe care o emana fusese atât de oribilă încât simțisem nevoia să îmi țin răsuflarea – și să mă rog lui Dumnezeu să nu fie aia bucătăria. Dar departe de acele mirosuri dezgustătoare, puteam în sfârșit să respir, iar acum că eram pe uscat, îmi recăpătasem în sfârșit echilibrul. Așa că eram în stare să trec în revistă împrejurimile alături de însoțitoarele mele.

În incinta azilului se aflau o serie de construcții lunguiețe și niște peluze tunse la milimetru. Intrarea se făcea printr-o construcție octogonală cu cinci etaje, făcută din piatră gri-albăstruie, excavată chiar de pe insulă. Singurele materiale pe care Blackwell le importa erau acele elemente ale societății pe care societatea nu voia să le vadă.

Octogonul era o clădire de o frumusețe perversă. Dar am observat pe loc faptul că felul în care era construit îl făcea să fie mult mai înalt în partea stângă decât în cea dreaptă. Ce clădire sinistră, mi-am zis.

Înăuntru, sub o cupolă înaltă, o scară fantastică în spirală urca spre ultimul etaj, răsucindu-se în sensul invers acelor de ceasornic. Uitându-mă în sus cu gura căscată, ca toate celelalte, mi-am închipuit că și direcția scărilor indica natura nefirească a acelui loc.

Am urcat scările până la primul etaj, unde am fost conduse spre stânga, printr-un vestibul îngust. Asistenta folosi o cheie care îi atârna la brâu de un șiret verde ca să încuie ușa după noi.

Sunetul acelui lacăt îmi perforă sentimentul de euforie. Acum trebuie să supraviețuiesc o săptămână printre cei cu adevărat nebuni. Zi și noapte, minute și ore, în compania unor lunatice care vorbesc fără noimă și s-ar

putea chiar să fie violente. Am să mănânc cu ele. Am să dorm cu ele. Am să fiu una dintre ele.

Apoi mi-am imaginat cum se simteau Tillie, Anne și restul. Ce însemna pentru ele să audă lacătul ăla și să știe că asta avea să fie casa lor, până când ori rațiunea, ori moartea aveau să le redea libertatea. Posibilitatea de a fi închise aici pentru tot restul vieții le făcea să tremure de groază. Până și mie mi se înmuiaseră genunchii, iar eu nu aveam să rămân decât pentru o săptămână!

Ne-au escortat până în capătul unui coridor lung, fără mochetă pe jos, până într-o cameră largă pe ușa căreia scria „Salonul Șase”. Era plină de femei. Și ce femei! Hainele lor erau o combinație uniformă între o jupă și o rochie ieftină de bumbac. Părul le era încâlcit, murdar și zburlit. Stăteau și nu făceau nimic, într-o tăcere atât de insuportabilă, încât aș fi preferat să urlu.

Asistentele ne-au spus să stăm jos și ne-am conformat. Câteva dintre paciente ne făcură loc, privindu-ne curioase.

O pacientă veni spre mine cu pași mari, înfiptă ca un ac de pălărie.

— Cine te-a trimis aici?

— Doctorii, am zis eu.

În privirea ei era evidentă o suspiciune ostilă care mă făcea să mă simt stânjenită.

— Pentru ce?

— Spun că-s nebună.

Mă privi cu ochii mijiți.

— Nu se vede pe fața ta.

Am fost ușurată să o aud pe asistenta nemțoaică lătrând:

— Fetele noi, veniți aici!

Femeia care mă ancheta se fofilă, ceea ce îmi permise să urmez asistenta până la niște camere din capătul holului.

Sperând că cineva cu un chip așa de blând avea un suflet pe măsură, am încercat să pornesc primele tratative cu asistenta nemțoaică.

— Pot să întreb cum vă numiți?

În secunda doi mi-am dat seama că făcusem o greșală.

— Gura, mă repezi ea. Nu se vorbește!

În ciuda răspunsului dur, i-am aflat totuși numele o secundă mai târziu, când a bătut la ușă și a intrat în biroul doctorului.

— Domnule doctor Kinier?

— Ah, domnișoară Grupe. Ai făcut cunoștință cu nou-venitele?

Răspunse cu un chicot provocator, oarecum nelalocul lui:

— Îmi place să ies cu ambulanța. Mai sparge monotonia.

— Și aerul liber te îmbujorează, răspunse doctorul.

Când ieși, avea un zâmbet pe față, dar nu era pentru noi. Scoțând de undeva o listă, spuse:

— Matilda Mayard, vino aici.

Tillie s-a supus și eu am privit cum îi măsoară înălțimea și greutatea, și pe urmă cum îi pun o serie de întrebări mecanice. Le-a răspuns la toate într-un mod perfect lucid și și-a pledat cazul politicos, dar insistent. Nu și-a pierdut nicio clipă firea, descriindu-și boala recentă și insistând că era doar cu „nervii la pământ” după timpul petrecut în spital. Deși solicita în mod complet rezonabil să i se administreze mai multe teste, să fie luată în serios, să i se facă dreptate, parcă vorbea la pereți.

Până atunci, mai avusesem o urmă de încredere în sistem și în doctorii în mâinile cărora ne puneam sortile. S-a evaporat toată când s-a întors Tillie fără să-i fi oferit nimeni măcar o fărâmbă de compasiune sau speranță.

Următoarea fu doamna Schantz. Intră supusă, dar neputând înțelege nicio vorbă din ce i se spunea, nu fu de prea mare ajutor, răspunzând doar în germană. Doctorul își tot repeta întrebările din ce în ce mai tare, de parcă așa ar fi putut depăși bariera lingvistică. Într-un final, doctorul Kinier se întoarse spre domnișoara Grupe.

— Tu ești din Germania. Vorbește tu cu ea pentru mine.

— Domnule doctor, se fâstâci domnișoara Grupe, luată pe nepregătite, nu am mai vorbit germană de ani buni. Nici eu nu mai înțeleg mai mult de trei cuvinte.

Pe doctor îl durea în cot de argumentele ei.

— Hai. Întreab-o ce face soțul ei.

După ce mai protestă nițel, domnișoara Grupe îi puse niște întrebări într-o germană frântă. Doamna Schantz răspunse cu interes, sperând că își găsisse în sfârșit un aliat.

— Cred că zice că soțul ei e birjar, răspunse domnișoara Grupe.

— Ei, vezi? râse doctorul Kinier. Germana ta e perfectă, ce rost a avut să mă minți?

— Mai multă chiar nu mai știu, insistă domnișoara Grupe, și de acolo înainte refuză să mai traducă întrebările doctorului și afirmațiile

doamnei Schantz, în ciuda rugăminților ei înlăcrimate.

Interviul doamnei Fox decurse fix la fel. Doctorul părea mult mai interesat de oportunitatea de a flirta cu domnișoara Grupe decât de datoria lui de a obține informații de la paciente.

Când veni rândul ei, domnișoara Neville răspunse destul calm la întrebări. La un moment dat, zise: „Să mă ajute Dumnezeu!”, la care doctorul o întrebă: „Ești foarte religioasă?”.

— Sper.

— Deci te rogi?

— Desigur.

— Și îți răspunde vreodată cineva?

— Toate rugăciunile primesc răspuns. Doar că nu îl înțelegem noi întotdeauna.

— Interesant, interesant.

Mă întreb de ce boală a tras concluzia că suferă de pe urma acelui răspuns perfect rezonabil.

Când a venit în sfârșit și rândul meu, am intrat și m-am așezat pe scaunul care mi s-a oferit, în fața biroului doctorului. Acesta nici nu și-a ridicat privirea dintr-o carte mare plină de însemnări.

— Numele.

— Nellie Brown.

— Unde e casa ta?

— În Cuba.

Doctorul ridică brusc ochii.

— Aoleu! O vedetă! Domnișoară Grupe, asta e fata din ziare! Ai citit articolele?

— Da, zise domnișoara Grupe, aruncându-mi o privire brusc ostilă. Am prins unul lung ieri în The Sun.

— Mă întorc imediat, zise, ieșind în fugă din birou.

Rămasă singură cu mine, domnișoara Grupe mă străpunse cu privirea, cu brațele încrucișate.

— Dă-ți jos pălăria și mănușile, mă repezi ea.

Agresivitatea ei, și nu autoritatea, m-a convins să mă supun și am rămas cu ochii în pământ, examinând covorul roșu zdrențaros, până s-a întors doctorul.

— N-am găsit ziarul, zise. Sigur e unul pe aici pe undeva. Oricum, din câte îmi amintesc, le-a amenințat pe celelalte femei de la pensiune, a

convins un judecător că era beată sau drogată și a insistat că nu își amintește nimic despre ea însăși.

— N-am amenințat pe nimeni! am zis indignată.

Mă ignoră cu desăvârșire.

— Ce culoare au ochii ei?

Apropiindu-se de mine, domnișoara Grupe profită de ocazie să mă ciupească și să îmi deschidă ochii forțat.

— Gri.

Dacă nu cumva se schimbaseră la culoare de nervi, ochii mei fuseseră întotdeauna căprui. Doctorul, care ar fi observat și el dacă s-ar fi deranjat să se uite, notă răspunsul ei.

— Câți ani ai, domnișoară Brown?

— Nouăsprezece, împliniți în mai.

De când lucrasem la Depeșă, mă obișnuisem să mint despre vârsta mea. Scriind și asta, îi aruncă o privire domnișoarei Grupe.

— Când mai ai liber?

Din nou, îi oferi un zâmbet de fetișcană, nepotrivit la anii ei.

— Sâmbătă.

— Și ieși în oraș?

— Domnule doctor! îl muștră ea jucăuș și amândoi râseră, înainte ca ea să adauge: „Da, ies în oraș.”

— Sunt sigur că ai să te distrezi de minune. Măsoar-o.

M-a condus până în celălalt capăt al camerei și mi-a cerut să stau dreaptă cu spatele la un perete, apoi a coborât o ustensilă până ce mi-a atins creștetul.

— Cât scrie? întrebă doctorul.

— Știi că nu știu cum să interpretez cifrele astea, răspunse domnișoara Grupe.

Nu o spuse cu rușine, ca atunci când insistase că nu mai știa germană. Acum flirta. Chiar se preface neștiutoare ca să-i câștige atenția? Există oare bărbați care preferă femeile proaste?

Aparent, așa stăteau lucrurile. Râzând, doctorul flutură un deget.

— Ba poți. Ai făcut-o mai devreme, cu ultima. Cât e de înaltă?

— Sunt niște cifre aici, dar tot nu-mi dau seama.

O tot duse așa până când doctorul Kinier se ridică de la birou și veni spre noi.

— Un metru și șaiszeci și cinci. Vezi?

Îi purtă mâna până la numărul corect. Ea nici măcar nu era atentă, uitându-se în schimb la el. Mă întrebam dacă m-ar fi observat plecând. După asta, m-au urcat pe un cântar, iar ea s-a prefăcut din nou că nu știe să-l citească.

— Va trebui să veniți să vedeți singur, domnule doctor!

— Cincizeci de kilograme și opt sute de grame, am declarat eu răspicat. Domnișoara Grupe se încruntă la mine, iar doctorul își notă rezultatul, timp în care i se adresa:

— Când pleci la masă?

Exact așa merse și restul interviului. Eram și eu pe-acolo, complet din întâmplare, jucând rolul unui obiect care trebuia catalogat, în timp ce ei flirtau în moduri din ce în ce mai bizare.

N-am zis nimic decât la sfârșit.

— Doctore Kinier, nu sunt bolnavă. Nu am ce căuta aici. Nu vreau să rămân. Nu aveți niciun drept să mă închideți fără un examen complet.

— Asta a fost examenul complet.

Scrijelind două cuvinte în carte, îi făcu semn din cap domnișoarei Grupe.

— Asta a fost tot.

În drum spre ușă, am trecut pe lângă birou. Deși era cu susul în jos, nu mi-a fost greu să citesc diagnosticul:

„Nebună dincolo de orice speranță.”

Capitolul 39

Frecăm, frecăm, frecăm

Ne aduseră înapoi în camera de zi a Salonului Șase, unde în sfârșit am apucat să mă uit mai bine de jur-împrejur. Mai mult lungă decât lată, camera era aglomerată în ultimul hal. Am început să număr. Erau patruzeci de femei în cameră. Cu noi, patruzeci și șase. Într-un loc menit să găzduiască jumătate din numărul ăla.

Ca la Bellevue, toate ferestrele erau deschise și femeile stăteau grămadă ca să își țină de cald. Pe băncile galbene, neacoperite, cu cinci locuri, nu mai ar mai fi încăput niciun șoarece. Aveau spătare drepte și păreau foarte incomode. Singurele scaune în care chiar ai fi putut să-ți dorești să stai se aflau lângă cele două sobe care încălzeau camera. Dar întrucât acolo le plăcea asistentelor să se adune, majoritatea pacientelor preferau un loc pe lângă perete, unde măcar erau ferite de vânt.

Lumina de afară era tăiată fâșii de umbrele zăbrelelor de la geamuri. Singurele puncte de interes pe pereții albi ai camerei erau trei tablouri imprimate prin litografie: două cu muzicieni negri și al treilea, în mod bizar, un portret al actorului Fritz Emmet, cu capul ieșindu-i printr-un panou de lemn și cu părul blond, ciufulit, acoperit de o șapcă maro. Zâmbetul de pe fața lui era la fel de tulburător ca orice altceva din jur.

Mă bucuram măcar că era curat. După duhoarea din barcă, mă temusem că aveam să ajung într-un loc mizerabil. Dar Salonul Șase era imaculat. Respectul meu pentru domnișoara Grupe și celelalte asistente crescuse.

Căutând un loc liber, am observat un scaun amplasat în fața unui pian vertical antic. M-am dus să mă așez, dar m-a interceptat o asistentă. Ca domnișoara Grupe, avea douăzeci și ceva de ani, dar era înaltă și avea părul prins într-un coc strâns. Aceasta era domnișoara McCarren.

— Știi să cânti la pian?

— Da.

Asta o luă prin surprindere.

— Dovedește-o.

Dorindu-și cu disperare ceva care să le distragă atenția de la situația lor curentă, celelalte prizoniere începură să mă încurajeze, așa că m-am așezat și am ridicat capacul. Lovind vreo două clape, am scâncit.

— Ce îngrozitor! În viața mea n-am mai pus mâna pe un pian așa dezacordat.

— Ce păcat, spuse asistenta, plină de sarcasm. Va trebui să aducem unul făcut la comandă, special pentru tine.

Încercând să ignor notele discordante, am început să cânt Home, Sweet Home¹. Mi-era frig la mâini, așa că am băgat degetul pe-alături de vreo două ori și cu tot cu zgomotele înăbușite ale câtorva corzi rupte, nu mă așteptam să conving pe nimeni.

Și totuși, pe femeile din Salonul Șase nu părea să le deranjeze. Majoritatea nu spuneau nimic, dar câteva dintre ele fredonau sau chiar știau versurile:

*'Mid pleasures and palaces though we may roam,
Be it ever so humble, there's no place like home.
A charm from the skies seems to hallow us there
Which, seek tho' the world, is ne'er met with elsewhere.*

*Home! Home! Sweet, sweet home!
There's no place like home,
There's no place like home.*

„Prin orice palate și castele cutreieri,
Ca-n umila ta casă nu-i nicăieri.
Ca prin magie te trage spre ea,
Oriunde-n lumea largă te-ai afla.

Acasă! Acasă! Dulce, dulce casă!
Nicăieri nu-i ca acasă,
Nicăieri nu-i ca acasă.”

Văzând-o pe Tillie că începe să plângă, m-am oprit. Mai multe femei mi-au cerut să mai cânt, dar am scuturat din cap.

Domnișoara McCarren mă smulse de pe scaun.

— Nu cânti? Atunci fugi de-aici.

Trânti capacul pianului și mă trase spre o masă lângă ușă.

În spatele mesei era o femeie cu pete roșii urâte pe obraji și pe frunte.

— Ce ai pe tine? mă întrebă.

— Hainele, am răspuns.

— Nu fi obraznică, mă repezi domnișoara McCarten, după care îmi ridică poalele și făcu o listă cu tot ceea ce vedea, pe care femeia cealaltă și-o notă.

Tocmai termina, când cineva strigă „Ieșiți pe hol!” Asistentele plecară în mare viteză, iar prizonierele în rochii de bumbac se ridicară și porniră spre ușă. Uneia dintre ele i se făcu milă de mine, care eram evident în ceață.

— E ora cinei.

Suferința la comun naște un soi de camaraderie. Noi șase am rămas împreună, urmându-le pe celelalte femei până în hol. I-am mimat doamnei Schantz o lingură și a dat sumbru din cap.

Pe hol erau deschise toate geamurile, iar vântul suiera atât pe lângă noi, cât și, se părea, prin noi. Ne-au ținut așa în picioare cel puțin un sfert de oră, înainte să ne împingă pe o ușă spre un palier îngust, unde iar ne-am oprit în fața unui geam larg deschis.

Noi, cele nou-venite, o duceam oarecum mai bine decât restul, pentru că încă mai aveam hainele cu care venisem. Anne Neville se aplecă spre mine.

— Cum pot asistentele să le țină pe bieteile femei în frig?

— E îngrozitor, am fost eu de acord.

Dar oricât mi-era de milă de ele, le dădeam atenție și de dragul articolelor pe care aveam să le scriu. Vreo șase dintre ele vorbeau de zor cu aerul. Cam tot pe-atâtea râdeau sau plângeau, de parcă se rupsesse lanțul care le lega emoțiile de realitate. Restul se uitau pur și simplu în gol și tremurau de frig, deși o bătrână cu părul rar mă tot împingea cu cotul și îmi făcea din ochi. Cei trei dinți singuratici ai ei ieșiră în evidență când îmi șopti:

— Nu-ți bate capul, drăgălașo, sunt nebune toate.

Ieșind din sala de mese, domnișoara Grupe trecu pe lângă noi cu pași mari, strigând:

— Opriți-vă la calorifer și aliniați-vă, câte două. Mary Hughes, găsește-ți pereche. Alice, trebuie să-ți mai spun odată? Treci. La. Rând!

Mi s-a tăiat răsuflarea când i-a tras unei biete femei o palmă peste urechi, atât de tare încât victima a dat cu capul de fata de lângă ea. Amândouă au încremenit preț de câteva clipe. Dar n-au zis nimic, nu s-au opus în niciun fel. Pur și simplu au rămas acolo, supuse, tremurând.

Odată ce se făcuse ordine prin această metodă brutală, ni s-a permis să intrăm în sala îngustă de mese – moment în care toată ordinea dispăru instantaneu. Femeile alergară spre mesele pe care fusese așezată mâncarea: un castron cu ceai roz, o felie neagră de pâine cu unt și o farfurioară cu cinci prune pentru fiecare pacient. Nu era mai nimic și totuși femeile din Salonul Șase se aruncau peste băncile fără spătar ca să-și revendice porția, ignorând cu totul orice fel de maniere ar fi avut.

Am descoperit imediat de ce. În aceste prime momente ale cinei, se fura fără ezitare. O femeie îndesată fugi de la o masă la alta, șterpelind farfuriile cu prune și răsturnându-le într-a ei, care dădea pe afară. Apoi și le îndeasă pe toate în gură, înainte să i le poată fura cineva înapoi.

Mi-a venit să râd și asta m-a costat felia de pâine, șterpelită de o femeie din capătul celălalt al mesei, fără remușcări.

Dar se găsește bunătate până și în iad. O altă pacientă, văzându-mă lipsită de pâine, mi-o oferă pe a ei.

— N-aș putea, nu, am răspuns cu adevărat recunoscătoare.

Apoi m-am întors spre domnișoara Grupe.

— Se pare că nu am pâine.

Cu toate că era evident ce se întâmplase, îmi aruncă o privire răutăcioasă.

— Deja ai mâncat-o? Ce lacomă ești! Ai uitat de unde vii, dar să mănânci știi.

— Nu am mâncat dinainte să ajungem aici. Îmi dați, vă rog, o bucată de pâine.

Așteptându-mă să fiu refuzată, am fost surprinsă când mi s-a aruncat o felie de pâine. Am mușcat din ea, numai ca să descopăr că generozitatea ei fusese o glumă crudă – untul era ranced, complet necomestibil. Domnișoara Grupe rămase prin preajmă suficient timp cât să apuce să râdă când îmi stătu în gât.

Când plecase, o tânără cu cei mai albaștri ochi pe care îi văzusem vreodată zise:

— Nimeni nu poate mânca untul. Ai voie să ceri doar pâine fără unt. Mulțumindu-i, am decis să nu-mi forțez norocul și în schimb m-am reorientat spre prune. Doar două păreau în regulă. O vecină nerăbdătoare la câteva locuri distanță mă privea ca un șoim și când le-am dat la o parte pe restul, mi le-a cerut. I-am împins farfuria și am ridicat cana de ceai.

Deja mă învățasem să nu mă aștept la mare lucru, dar chiar și așa, n-am fost în stare să beau mai mult de-o înghițitură. Nu mă așteptasem la zahăr, deci nu m-a surprins gustul amar. Ce mi-a strepezit dinții a fost gustul greoi, metalic, de parcă fusese fiert într-o oală de cupru. L-am dat deoparte și mi l-a sorbit urgent o altă pacientă.

Așezată lângă mine, Anne Neville părea îngrijorată.

— Trebuie să te strădui să mănânci, Nellie.

— Nu pot, am zis eu pur și simplu.

— Și dacă te îmbolnăvești? S-ar putea să înnebunești de-a binelea după aia. Pentru o minte sănătoasă e nevoie de un corp sănătos.

Avea dreptate, desigur. Dar mi se întorcea stomacul pe dos numai când mă gândeam la mâncarea aia. Nu mă așteptasem niciodată să-mi lipsească mâncarea din Mexic! Ce bine suna în clipa aia o tortilla coaptă pe o piatră încinsă.

Cu așa o ofertă redusă, masa se termină cât ai clipi și ne conduseră înapoi spre camera de zi a Salonului Șase: casa noastră de acum încolo.

Când am intrat, mai multe femei m-au implorat să cânt din nou la pian. Asistentele erau și ele de aceeași părere, deși mai degrabă mă intimidau în loc să mă încurajeze. Dar nu erau pacientele de vină pentru asta.

— În regulă. Cânt la pian.

— Și eu cu vocea, se oferă Tillie Mayard, surprinzându-mă.

Zâmbindu-ne una alteia, ne-am apropiat de pian, discutând opțiunile.

— Ce zici de Rock-a-bye Baby? întrebă ea.

Am ridicat capacul la pian și după un început greoi, a cântat cu o voce atât de curată, încât parcă n-ar fi fost niciodată bolnavă.

Era uluitor ce putea face muzica pentru suflet. Ascultând cum vocea lui Tillie le ducea pe bietele femei nefericite și instabile până într-o lume dincolo de suferință și griji, m-am gândit la Sfânta Augustine, care spusese odată: „Cine cântă, se roagă de două ori.” Nu eram eu mare credincioasă, dar nu fusesem niciodată mai aproape de divinitate ca în acel moment, în locul ăla infernal.

Am trecut la Oh, Susanna!, după care i-am sugerat cu umor un alt cântec de Stephen Foster, Nellie Bly. Dar Tillie nu știa versurile, așa că am cântat Skip To My Lou, care era așa de vesel și săltăreț, că mai multe femei s-au ridicat să danseze.

Din punctul de vedere al domnișoarei Grupe, merseserăm prea departe. Sau poate că ultima picătură fusese versul „Rats in the bread box, what'll I do?”² și de-aia trânti capacul atât de brusc încât aproape că îmi prinse degetele.

— Ajunge. Fetele noi, veniți cu mine. Restul, stați jos și fiți cuminți!

Brusc, era o tensiune în aer. Unele dintre paciente își abătura privirile. Altele ne priviră cu milă. Altele cu o bucurie perversă. Orice urma avea să fie neplăcut.

Habar n-aveam.

Domnișoara Grupe ne duse dintr-o parte în alta fără blândețe sau compasiune. Era oricum destul de greu să mă aflu într-o situație așa nesigură și precară, să caut orice urmă de bunătate sau îngăduință și să nu găsesc nimic. Era și mai rău să mă rog să am parte de indiferență și să găsesc numai cruzime.

Ne-a indicat o ușă, iar eu am intrat prima. Era o baie, umedă și rece, dar curată – cele trei chiuvete aliniate pe perete practic sclipeau. Cada de fier forjat din mijlocul camerei era suficient de nouă ca să aibă două robinete, unul pentru apă rece și unul pentru apă caldă.

Ne aștepta o femeie. Purta uniformă de pacient, având părul ca de cupru brăzdat, cu fire de culoarea oțelului și prins într-o coadă neîngrijită după cap. Stătea lângă cada plină, vorbind veselă de una singură. Cel puțin presupunem că era veselă. Râdea des la propriile replici, repetând cuvintele „Frecăm, frecăm, frecăm.” În mâini avea o cârpă mare și decolorată.

Suflecându-și mânecile, domnișoara Grupe îmi spuse:

— Nellie Brown, dă-ți jos hainele.

M-am uitat la femeile care intraseră după mine – cealaltă asistentă, Tillie, Anne, doamna Fox și doamna Schantz.

— Doar nu aici.

— Ba acum și aici, insistă domnișoara Grupe.

Mi-am acoperit cu mâna nasturii rochiei.

— Nu.

Întrerupându-și pregătirile, domnișoara Grupe ridică din sprâncene.

— Nu?

— Nu e decent. Nu te poți aștepta ca o tânără femeie să se dezbrace de față cu străinii, să se spele într-un loc atât de public.

— E o instituție publică, deci toate băile tale vor fi publice de acum înainte.

Domnișoara Grupe fu atât de mândră de glumița asta încât o spuse de două ori. Femeia de lângă cadă râse și ea.

Apoi, pe chipul domnișoarei Grupe apărură brusc o expresie dură.

— Dezbracă-te sau îți va părea rău!

M-am ținut și mai strâns de hainele de pe mine.

— N-ai pic de decență? Să mă dezbrac aici? am insistat, făcând semn către femeile care mă priveau. E o nebunie!

Domnișoara Grupe rânji fără umor.

— Ei, atunci n-ar trebui să fie nicio problemă.

Am scuturat din cap.

— Nu.

Domnișoara Grupe îi făcu semn domnișoarei McCarten și împreună începură să-mi dea jos hainele cu forța. Făcându-mi griji pentru haine, le-am implorat să nu le rupă, dar nu erau deosebit de preocupare de asta.

Într-un final, rămăsesem numai în lenjeria intimă, aceeași în care plecasem de-acasă cu patru zile în urmă, o pereche de pantalonași și un combinezon cu nasturi în față pe care mi le țineam lipite de corp, încrucișând mâinile și picioarele.

Mă înșfăcăară, descheind nasturii și trăgându-mi bretelele de pe umeri. Asta îmi descoperi sânii și nici măcar nu puteam să mi-i acopăr cu mâinile, pentru că brațele îmi erau ținute pe lângă corp. Râzând, asistentele traseră în jos de întregul ansamblu.

Decât să continui cu acest spectacol grotesc, mi-am relaxat picioarele, am sărit din lenjerie și m-am urcat fără grație în cadă.

Parcă ar fi fost plină cu ace. Îmi scăpă un țipăt găuit. Apa era rece ca gheața! Cu toate că exista un robinet de apă caldă, nu îl folosiseră nimeni. Tremurând, m-am întins spre el.

Domnișoara Grupe râse.

— N-ai decât. Nu merge. Acum stai locului.

Am gesticulat spre publicul care se adunase – nu doar însoțitoarele mele, ci și celelalte femei din Salonul Șase, care veniseră să se holbeze la

scandalul pe care îl făceam.

— M-măcar f-fă-le să p-p-plece!

— Vrei să taci odată?

Înșfăcându-mă de după cap, domnișoara McCarten mă băgă cu capul în apă. Am înghiți o gură și au trecut câteva clipe lungi până să mă scoată iar la suprafață, tușind.

— Hai, Maggie. Ai treabă.

— Frecăm, frecăm, frecăm, zise Maggie, luând o bucată de săpun dintr-un suport de tablă și începând să mă frece cu simț de răspundere pe spate, pe brațe și pe picioare. Domnișoara Grupe și domnișoara McCarten îmi deschiseră forțat brațele, ca ea să poată ajunge la pieptul meu, la stomac și la regiunile inferioare. Apoi mă grevă pe gât, peste bărbie și pe față.

— Nu părul! am strigat, când mi-a trecut cu săpunul peste creștet.

Pe Maggie cea nebună n-o durea nici capul.

— Frecăm, frecăm, frecăm!

Atunci am început să plâng. Eram încremenită, nu de frig, ci ca unul care fusese lovit de trăsnet. Cine ar face așa ceva? De ce? M-am strâns ghem, cu genunchii sus și brațele încrucișate la piept. Mâinile deja îmi erau albastre și nu mă mai mișcam deloc, cu excepția dinților care îmi clănțăneau.

Mi s-a tăiat din nou respirația. Când mi-au mai turnat o găleată de apă rece în cap. Am tresărit, arcuindu-mi spatele. Având evident experiență cu tortura asta, domnișoara Grupe profită de mișcarea mea involuntară ca să îmi mai arunce încă o găleată în față. Având deja apă în nas și în gură, când mi s-a turnat în cap o a treia găleată, am crezut sincer că mă înec.

M-au scos din cadă tremurând și respirând greoi. Părul odată frumos îmi curgea în vițe peste ochi și umeri, încălzit și fără vlagă. Obrajii îmi erau albaștri și curgea apa de pe mine. Ochii mei căprui erau împăienjeniți și roșii. Probabil arătam ca o pisică înecată.

Privindu-mi tovarășele, am văzut pe chipurile lor niște expresii atât de comice, de uluite, de îngrozite, încât n-am putut decât să izbucnesc în râs. Ceea ce probabil m-a făcut să par cu atât mai dementă.

Fără să își bată capul să mă usuce, asistentele mă îmbrăcară într-o rochie scurtă de bumbac. Literele de pe spate mă etichetau astfel: „Azilul de Nebuni, B.I. – H.6”.

Între timp, venise rândul lui Tillie. Vai, cum mi se rupea inima de ea! Pe cât fusese de rău, aş mai fi făcut cu drag încă o baie ca s-o scap pe ea. Plângea, spunându-le slăbită despre sănătatea ei firavă şi boala recentă.

— Încă mă doare capul de la febră.

— Taci din gură, îi răspunse domnişoara Grupe. Nu durează mult.

— Poate măcar să frece mai încet?

Domnişoara Grupe pufni pe nas.

— N-ai nimic. Taci sau ai să păţeşti mai rău.

Tillie tăcu, umplând cu lacrimi cada în care nu schimbaseră apa după chinul meu. Speram că măcar i-o încălzisem.

Nu mi s-a permis să o aştept pe Tillie să iasă. Domnişoara McCarten m-a zorit până într-o cameră cu şase paturi. Măcar o să am parte de companie, dacă nu de intimitate.

Tremurând în pat, tocmai mă înfăşuram într-o pătură, când apărură domnişoara Grupe udă până la coate. Venind spre mine cu paşi mari, mă înşfăcă de braţ.

— Asta trebuie să stea singură la noapte. Îmi închipui că o să fie gălăgioasă.

— N-am să f-fiu, m-am bâlbâit eu, dar nu m-a băgat nici într-o seamă, trăgându-mă în lungul holului cu atâta forţă încât mă împiedicam la fiecare pas.

Oprindu-se în faţa Celulei 28, zise:

— Aici.

Şi mă îmbrânci pe uşa camerei cu pereţii de piatră.

Singura piesă de mobilier era un pat, bătut în cuie în podea. Udă şi înfrigurată, curăţată până la sânge, cu picioarele goale, cu modestia făcută praf şi stabilitatea mentală cam în aceeaşi stare, tremuram în rochia subţire.

Înainte ca domnişoara Grupe să închidă uşa, am întrebat-o:

— Nu-mi daţi măcar o cămaşă de noapte?

Asistenta mă privi cu chipul împietrit.

— Nu există aşa ceva aici.

Am gesticulat spre rochia care mi se lipise de corp.

— Nu pot să dorm aşa.

— Nu mă interesează, răspunse domnişoara Grupe. E o instituţie publică. Cei care trăiesc din mila altora ar trebui să se mulţumească cu ce primesc.

— Orașul plătește să întrețină locul ăsta, am protestat eu, și personalul e plătit să se poarte frumos cu bietele suflete trimise aici.

Nu râse. Nici nu mă compătimi. Îmi spuse doar adevărul, în termeni simpli.

— Nu te aștepta la asta aici. N-ai să vezi.

Cu asta, închise ușa și am auzit-o încuindu-se.

Amețită, m-am apropiat spre obiectul care se dădea drept pat. M-am întins pe el, pentru a-l testa. Dintr-un motiv cunoscut numai lui Dumnezeu, avea cocoașă pe mijloc, așa că riscam să mă rostogolesc pe jos.

Ținându-mă de pat, am pus capul jos, îmbibând perna subțire cu apă. Rochia udă transferă o parte din umezeala ei cearșafului. Am tras de pătură, o chestie insuficient de lungă, din lână neagră, care zgâria părțile din mine pe care binevoia să le acopere.

Făcându-mă ghem, mi-am mușcat buza tare. Asta ai vrut, mi-am spus. Ai cerut să faci asta.

* * *

Singura parte bună a faptului că eram absolut frântă a fost ușurința cu care am adormit. Ușa fiind încuiată, mă așteptam să fiu lăsată în pace toată noaptea.

Mă înșelam din nou.

Pași grei pe hol m-au trezit brusc și auzeam cum se încuiau și se descuiau ușile celulelor. Am așteptat fără chef și cu ochii grei de somn să se descuie și mea.

Ușa se deschise, dezvăluind două asistente noi cu rochii albe cu dungi maro, cu nasturi de alamă și șorțuri albe. Una avea un felinar pe care mi-l bagă un față.

— Asta e Nellie Brown din Cuba.

— A! exclamă cealaltă. Aia din ziare.

— Voi cine sunteți? am întrebat eu, cu ochii lipiți de somn.

Cea fără felinar zâmbi.

— Eu sunt domnișoara Burns, asistenta din tura de noapte, dragă. Acum poți să dormi, și să dormi bine.

Deja privind cu suspiciune orice fel de bunăvoință, încă mai căutam un motiv ascuns când îmi încuie din nou ușa.

Evident, acum că mă trezisem, nu mai puteam să adorm. Mă întrebam dacă aveam să mai dorm vreodată o noapte întreagă. Auzind lacătele ușilor celulelor 29 și 30, mi-a trecut prin cap un gând tulburător. Dacă ia foc ceva? Cu zăbrele la geamuri și lacăte la toate ușile, cum ar fi scăpat o pacientă dintr-un incendiu. Și-ar fi riscat asistentele viețile ca să ne elibereze? Nicio șansă. Am fi ars toate de vii.

Ei, spuse o voce sarcastică din capul meu, măcar am fi uscate și ne-ar fi cald.

Mi-am tras plapuma până sub bărbie, dezvelindu-mi astfel picioarele. Făcându-mă iar ghem, am pus capul pe partea cea mai uscată a pernei și m-am rugat să adorm.

Păreau să fi trecut ore întregi când am adormit în sfârșit, visându-l pe La Viga și pe Joaquin Miller și poezia pe care o scrisese special pentru mine, numită Nebuna señorita de Blackwell. Mi-o recită, prinzând-mi nuferi în păr, în timp ce eu mă înecam în lacrimi.

Și nu era decât prima mea noapte la azil.

[1 „Casă, Dulce Casă!” \(n.tr.\).](#)

[2 „Sunt șobolani în cutia de pâine, ce mă fac?” \(n.tr.\).](#)

Capitolul 40

Un caz foarte ciudat

27 septembrie 1887

Când m-am trezit, vorbeam spaniolă, un accident fericit care nu ar fi putut decât să mă ajute să par mai credibilă. Dacă nu cumva înseamnă că înnebunesc de-a binelea...

Dar era puțin probabil, pentru că ultimul meu vis înainte de a mă trezi fusese, dacă nu adevărat, măcar bazat pe realitate. Eram în Mexic, la o coridă. Numai că eu eram picadorul și taurul rânjea ca Albert. Doamna Wilson era în tribune, făcându-i galerie taurului, roșie la față de emoție. Bessie Bramble aplauda încet cu mâinile înmănușate, în timp ce un câine îi bea ceaiul dintr-o farfurie de pe genunchi.

Și pe urmă, de nicăieri, eram pe calea ferată, alergând în urma unui tren, fugărită de cowboy călare. Doar că n-aveau cum să fie cowboy! Nu făceau cu mâna! Nu aveau eșarfe roșii! Aveau mustăți cu vârfurile întoarse, ca un personaj negativ dintr-o pantomimă și purtau hainele negre ale polițiștilor mexicani.

Serenos! Vin după nasturii mei! Vai, nasturii mei! Am fugit mai repede după tren. Mama ședea în ultimul vagon, uitându-se la mine în timp ce tricota, scuturând din cap și plescăind.

Am strigat-o, întinzând mâinile după ea, iar atunci a venit și Wilson și s-a așezat alături. A început și el să plescăie. Acum făceau cu rândul, întâi el, apoi ea. Își zâmbiră unul altuia.

— Nț, zise mama.

— Nț, zise tata.

Cineva mă bătu pe umăr și când m-am întors, am dat cu ochii de Ford, care își îndreptase pistolul spre mine.

— Por favor, no, am zis, ridicând mâinile sus. No más.

Iar mă zgudui cineva.

— Trezește-te. Trezește-te, Nellie Brown, imediat!

Am strâns din umeri ca să scap de senzație.

— Por favor...

În următoarea clipă, cineva trântea geamul de perete și rafala bruscă de aer rece mă împinse din pat ca o frunză într-o furtună.

Dezlipindu-mi ochii am privit confuză împrejur. De-abia răsăreau de după orizont primele raze de lumină, ca niște lăstari. N-ar fi putut să fie mai târziu de ora cinci.

Sunt în Azil, mi-am spus, încercând să-mi recapăt suflarea. Pe Insula Blackwell.

Era ciudat să mă trezesc într-un asemenea loc și să mă simt ușurată. Nimic nu e mai înfricoșător decât ce există în mintea omului.

În fața mea stătea o asistentă nouă. Pe fața lată ca de broască avea o gură ale cărei colțuri erau îndreptate în jos și niște riduri cum nu mai văzusem, după care îmi era clar că se încrunta încontinuu. Părul blond de sub boneta albă era uscat și subțire. Boneta în sine era mai ornamentată decât altele pe care le văzusem și mi-am dat seama că asta era asistenta-șef de care auzisem vorbindu-se: domnișoara Grady.

— Pe cine strigai? vru ea să știe.

— Mi madre. Pe mama.

— Deci ți-o amintești pe mama ta?

— Nu, am zis, aducându-mi aminte prea târziu că se presupunea că nu îmi amintesc nimic. Vreau să spun că îmi amintesc cum arată, dar nu cum o cheamă. Are multe nume.

Asta obținu din partea ei un mormăit.

— Și tatăl tău? Care sunt numele lui?

— El Juez.

Ochii îi sclipiră într-un mod neplăcut și deveni mai ostilă.

— E evreu?

— E judecător.

Oarecum împăcată, zise:

— Nu e decât un singur judecător aici și el zice că te-ai dus naibii. Acum dezbracă-te și pune-ți asta.

M-am uitat lung la materialul subțire, același purtat de toate femeile din Salonul Șase.

— Nu îmi dați voie să port hainele cu care am venit?

Domnișoara Grady își încrucișă brațele.

— Ai să accepți ce ți se dă și ai să taci.

Intimitatea fiind o imposibilitate, am făcut și eu ce am putut. Întorcându-mă cu spatele, am dat jos combinezonul de flanelă. Eram

vânăta peste tot. Genunchii, coatele și încheieturile mâinilor mă dureau de parcă sufeream de reumatism. Încă ud, părul mi se lipise de gât într-un mod neplăcut.

Odată goală, am acceptat hainele care mi se oferiseră. Nu erau decât două: o jupă de bumbac negru, cu firul gros, și rochia. Am legat repede cordonul jupei și mi-am tras rochia peste cap, croită cu poalele drepte și strânsă în talie. În timp ce îmi încheiam nasturii, mă buși râsul – jupa era cu mai bine de cincisprezece centimetri mai lungă decât rochia.

— Îmi închipui că n-aveți o oglindă, am zis, chicotind din pricina absurdității.

Luată pe nepregătite, se înfurie.

— La ce te hlizești?

Am gesticulat spre felul în care arătam. Nu s-ar fi putut spune despre mine că eram înaltă, așa că aș fi înțeles dacă mi-ar fi fost mare. Dar unde găsiseră o rochie așa de ridicol de scurtă?

— Asta avem la dispoziție. Doar dacă nu preferi să fii dezbrăcată.

— Nu, mulțumesc.

Privind dincolo de mutra încruntată a domnișoarei Grady, am văzut mai multe prizoniere traversând în grabă holul. Amintindu-și agitația dinainte de cină, le-am urmat repede.

Aparent, era momentul pentru toaleta de dimineață, din fericire un eveniment mult mai puțin violent decât baia din seara precedentă. Nu erau decât două prosoape, care ar fi trebuit împărțite între patruzeci și șase de femei. Uitându-mă la surorile mele compromise mental, dintre care câteva aveau niște coșuri uriașe, ideea că ar fi trebuit să mă șterg pe față cu prosopul pe care își lăsaseră ele puroiul era îngrozitoare. În loc de asta, după ce mă spălasem la robinet, m-am șters cu jupa.

Am auzit în spatele meu un sunet hârșăit, produs de banca pe care câteva paciente o târâiseră din sala de mese. Domnișoara Grupe și domnișoara McCarten intrară din urmă cu piepteni în mâini. Ne instruiră să ne așezăm pe rând, câte șase odată. Eu eram în primul grup. Mi-am luat inima în dinți, dar nu aș fi putut fi niciodată cu adevărat pregătită pentru tortura ce avea să urmeze. Auzisem expresia „te scarmăn de nu te vezi”, dar până în momentul ăla, nu o înțelesesem. Cu părul încă încălzit din seara precedentă, ar fi fost o corvoadă și în cele mai prielnice împrejurări. Așa, m-au tras de cap fără nicio milă și n-am putut să nu țip. Îmi lăcrimau ochii, dar am strâns din dinți.

Când au terminat, le-am cerut niște agrafe. În loc de asta, i-au spus unei paciente – o femeie de treabă pe nume doamnă McCartney – să-mi împletească o coadă după cap. A legat-o cu o fâșie dintr-o cârpă roșie cu care se spălaseră cândva vase.

În treacăt, domnișoara Grupe inspectă rezultatele.

— Nu se poate face nimic cu bretonul ăla?

Doamna McCartney scutură din cap.

— Îmi pare rău, domnișoară Grupe, e prea scurt să stea împletit.

Domnișoara Grupe plescăi dezaprobat, dar îmi permise să rămân așa, cu o urmă de individualitate.

Eram ușurată, întrucât mă temusem că avea să mi-l taie sau poate să mi-l smulgă din rădăcini. La ora aia, eram în stare să cred orice.

Odată pieptănate, domnișoara Grady ne escortă înapoi în camera centrală. Cocoțată pe o bancă cât mai departe de ușă, mi-am căutat cu privirea tovarășele din ziua precedentă. Fiind ușor mioapă, era dificil, mai ales pentru că toate eram coafate și îmbrăcate la fel.

Am văzut-o pe Tillie, ușor de recunoscut după părul scurt, și i-am făcut semn să vină spre mine.

— Aveam pieptene adus de-acasă, spuse ea apăsător, dar mi l-a luat domnișoara Grady. Voiam să mă pieptăn singură. Nu-i ca și cum ar fi foarte greu, adăugă, trecându-și degetele prin buclele scurte.

— Fii recunoscătoare. Măcar ai scăpat de-un chin. Cum ai dormit?

— Era să mor de frig.

Era într-adevăr palidă în jurul gurii și ochilor.

— Și zgomotul m-a ținut trează toată noaptea. Vai, Nellie, e îngrozitor. Eram deja cu nervii la pământ înainte să vin aici. Nu știu cum am să suport.

— Ai să suporti pentru că n-ai altă variantă. Ne va veni cineva în ajutor, îți promit. Ține-te tare o săptămână, poate două, și lucrurile se vor îmbunătăți.

M-am abținut din a-i spune mai multe. Voiam cu disperare s-o liniștesc, dar mai erau și alte femei prin preajmă, iar domnișoara Grady era la ușă. Întrucât de-abia reușisem să intru în iadul ăsta, nici prin cap nu-mi trecea să mă dau de gol.

Puteam totuși să fac ceva. Spunându-i lui Tillie că aveam să mă întorc, m-am dus spre domnișoara Grady.

— Mai multora dintre noi ne e frig. Putem primi mai multe haine. Șalurile de IERI, măcar?

Gura de broască a domnișoarei Grady se deschise larg.

— Gura. Nu avem șaluri pentru toată lumea, așa că nu primiți tratament special. Vi s-a dat tot ce vi se va da vreodată.

Era clar de unde își învățase domnișoara Grupe manierele. Peștele de la cap se-mpute.

— Le împărțim, m-am oferit eu.

— N-ai decât să împarți ce ai deja, dacă vrei. Mie mi-e tot una. Altceva nu-ți mai dau.

Și se duse după grupul următor.

Întorcându-mă iar spre Tillie, mi-a sărit în ochi un ziar pe un scaun lângă cabinetul asistentelor. Privind iute împrejur, l-am înșfăcat și am plecat cu el înapoi spre bancă.

— Ce-ai tu acolo? Întrebă Tillie.

— Ediția de duminică din The Sun, am răspuns, frunzărindu-l.

Nu mi-a luat mult timp să găsesc articolul pe care îl menționate doctorul Kinier.

Cine e fata asta nebună? E frumoasă, bine îmbrăcată și vorbește spaniolă. A intrat în casa doamnei Stenard pentru femei și a cerut un pistol cu care să se apere – o cheamă oare Marina?

O fată de 19 ani, modestă, plăcută la înfățișare și bine îmbrăcată, care s-a prezentat drept Nellie Brown, a fost internată într-o instituție psihiatrică pentru a i se examina sănătatea mintală, în conformitate cu decizia luată ieri de judecătorul Duffy în Essex Market. Circumstanțele care o înconjoară indică faptul că e posibil ca ea să fie eroina unei povești interesante. A fost dată în judecată de către doamna Irene Stenard, ce administrează Adăpostul Temporar pentru Femei de la numărul 84, Second Avenue, care a spus că Nellie ar fi intrat în clădire, neînsoțită, vineri pe la prânz, spunând că își căuta valizele. Purta o rochie gri de flanelă, tivită cu maro, mănuși maro din mătase, o pălărie în stil marinăresc din pai negru, tivită și ea cu maro, și un voal subțire, gri. Interogarea cea mai amănunțită a eșuat să obțină de la ea orice fel de explicație satisfăcătoare. În timpul nopții, a înspăimântat preotul, insistând că ar avea nevoie de un pistol cu care să se apere. A spus că ar fi

avut niște bani într-un portofel, dar că i-l furase cineva. Vorbea cu glas scăzut și blând și se comporta elegant. Rochia i se potrivea perfect. Mânele erau croite după ultima modă.

Nellie nu a oferit o explicație pentru comportamentul ei nici în sala de judecată, nefiind intimidată nici măcar de verdictul de alienare mintală. A fost tăcută și a mers cu Stenard fără să protesteze. Singurul răspuns pe care l-a oferit multelor întrebări puse de doamna Stenard și de judecătorul Duffy a fost acesta:

„Eu nu am tată. E mort. Nu știu de unde am venit. Sunt în drum spre New York. Pălăria nu-i a mea. Am uitat cum să vorbesc spaniolă. Vai, ce multe întrebări îmi pun, de ce trebuie să-mi pună atâtea întrebări? Vreau să plece oamenii ăștia. Bărbatul ăla e reporter, nu vreau să am nimic de-a face cu reporterii. Am venit pe calea ferată. Mereu fac așa. Nu înțeleg de ce e nevoie să facem din treburile mele personale ceva public. Am venit să încerc să-mi găsesc de lucru. Dar nu știu cum”.

Fata avea în buzunar 33 de cenți înfășurați într-un șervețel alb de hârtie și un carnețel negru în care notase niște idei incoerente. Una dintre propoziții era „Jay Gould trimite oameni în Siberia”.

Judecătorul Duffy a fost deosebit de interesat de cazul ei și a chemat o ambulanță. Un doctor de la spitalul Bellevue, care a venit pe ambulanță, a stat de vorbă cu ea și n-a reușit să afle nimic clar. Și-a exprimat opinia că suferă de demență. Fata a fost dusă la spital, internată pentru cinci zile, ca să îi poată fi examinată starea psihică. Dacă e declarată nebună, va fi internată permanent la azil. Toate autoritățile care au văzut-o sunt de părere că a avut, până nu demult, o viață confortabilă. Judecătorul Duffy e de părere că fata se află sub influența vreunui drog și că a fost tratată cu răutate.

Irene Stenard a spus azi-noapte că, joia trecută, când se afla în Brooklyn, ar fi văzut-o pe fată mergând aiurea pe stradă. O observase pentru că era îmbrăcată subțire, în ciuda frigului, dar avea pe față două voaluri. După care nu a mai văzut-o până vineri pe la prânz, când fata a ajuns la adăpost. A spus că o cheamă Nellie Brown și că vrea să stea o vreme. La cină s-a comportat perfect rațional, dar în jur de ora cinci a început să plângă și a spus că o doare capul. Doamna Stenard a întrebat-o dacă are probleme și atunci a apucat-o isteria. Când a fost întrebată a doua oară cum se numește, s-a prezentat drept Nellie Marina. Intendentă i-a zis: „Dar Nellie, mai devreme ai spus că e Brown.”

Nellie a spus că fusese educată la o mănăstire lângă New Orleans și a adus vorba de regulile stricte. Când a fost întrebată unde locuia înainte, a zis „la hacienda”, dar n-a putut spune unde anume e acest loc. Servitorii, a zis ea, erau peóni. O fată de la adăpost, care luase lecții de spaniolă și cunoștea câteva cuvinte, a stat de vorbă cu ea în acea limbă. Brusc, și-a dus mâna la frunte și a zis: „S-a dus totul.” După aceea, a uitat toată spaniola.

A mai zis și că vorbește franceză.

În conformitate cu povestea pe care i-a spus-o unei alte locatаре, mama ei a murit la naștere. Pe tatăl ei, despre care a spus că se numea Juan Marina, părea să și-l amintească perfect și la fel și pe bunica ei, care avea grijă de casă. După moartea tatălui ei, a fost dată în grija cuiva pe nume Ignatius sau Ignatia. A vorbit vag despre o călătorie cu vaporul pe Mississippi, iar o altă chiriașă, care voia să meargă spre Boston, a întrebat-o la cât pleacă vasul Fall River. Fata dementă i-a zis pe loc și a spus și că vaporul nu merge duminică. Pe hainele ei nu exista nicio etichetă sau vreun alt semn după care să poată fi identificată. Pantofii ei, a zis Stenard, fuseseră clar produși în afară.

La Spitalul Bellevue s-a spus aseară că fata suferă, probabil, de manie isterică. În urma unei consultații amănunțite, s-a ajuns la concluzia că fata nu suferă efectele secundare ale niciunui drog. Din punct de vedere fizic e perfect sănătoasă și e evident că cineva i-a purtat cum trebuie de grijă. Va avea loc un al doilea consult, în ceea ce privește starea ei psihică. Doctorii spun că e cel mai ciudat caz care a ajuns vreodată la ei în spital.

M-a umflat râsul. Eu sunt „cel mai ciudat” pe care l-au văzut vreodată? Și ce prostii îndruga doamna Stenard despre cum mă văzuse pe mine pe stradă, fără haină și cu două voaluri? Nu mă mai văzuse în viața ei!

Amuzată de povestea illogică pe care mi-o inventaseră locatările adăpostului, am încercat să îmi amintesc ce spuseseam de fapt în spaniola mea de baltă. De unde a venit Ignatius ăsta? A durat o clipă până mi-am dat seama că gardianul lui Huck Finn, Douglas, suferise o transformare. Chiar așa o dicție proastă aveam?

Oricât era de distractivă toată istoria, era totuși cazul să îmi fac și griji. Nu intenționez niciodată să mă dau în spectacol așa în drum spre Blackwell. Nu puteam decât să sper să nu mă dea de gol prea repede.

Totuși, amintindu-mi cât de tare mă enervase reporterul de la The Sun în prima mea noapte la Bellevue, am simțit o oarecare satisfacție. Cu cât mai mult se agitau cei de la The Sun din pricina mea, cu atât mai fraieri aveau să pară odată ce adevărul avea să fie publicat în The World. Colonelul Cockerill și domnul Pulitzer s-ar fi bucurat cu siguranță să-i învinețească un ochi rivalului lor cel mai feroce. Așa-i trebuia plicticosului domn Dana. Bărbații relatează fapte mai bine decât femeile? Vezi să nu!

Captivată de conținutul ziarului, n-am observat, până ce m-a tras Tillie de braț, că eram chemate la masă. Eram lihnită și m-am pregătit să fiu dezamăgită.

Am fost iar aliniată câte două, ca pe animalele lui Noe, și lăsate să stăm în frig, înainte să ni se dea drumul în sala de mese, unde a luat-o de la capăt lupta pentru mâncare. Oferta cea mai nouă era un castron de ceai rece – posibil același din seara dinainte –, o felie de pâine cu unt și o farfurie cu terci de ovăz. Dacă voiam, puteam primi o lingură de melasă peste el.

Muream de foame, dar amintindu-mi sfatul din seara precedentă, am cerut o felie de pâine fără unt. Când mi-au adus-o, era practic o bucată de aluat uscat. Inspectând-o, am găsit un păianjen încastrat într-o bucată, ca o fosilă.

Dând-o deoparte, am încercat terciul cu melasă, dar îmi stătea în gură ca o flegmă și pur și simplu refuza să îmi alunece pe gât. Disperată fiind să scap de el, am reușit totuși să beau ceaiul.

După micul dejun, ne-am întors în camera de zi, dar nu ni s-a permis să ne așezăm. Domnișoara Grady ne-a împărțit pe echipe și am avut încă o revelație. Fusesem impresionată de cât de curat era locul, complimentând în mintea mea exigența asistentelor. Acum tocmai realizam ceea ce ar fi trebuit să fie evident din prima – asistentele n-aveau nimic de-a face cu asta. Noi paciențele trebuia să curățăm fiecare cameră, inclusiv cabinetul asistentelor.

Sarcina mea era să spăl rufe, în compania altor douăsprezece femei. Încercasem odată să fiu menajeră și eșuasem în mod teribil. Dar aveam destulă experiență cu treburile casnice ca să mă descurc binișor cu partea mea. Însă dacă așteptam să mă laude domnișoara Grupe sau domnișoara Grady, așteptam degeaba.

Foarte puține dintre fete se eschivau de la îndatoriri, tuturor fiindu-le frică să nu iasă în evidență cumva. Chiar am reușit să-mi fac vreo două prietene. Una se numea Josephine. Avea umerii, pieptul și șoldurile late și era definiția feminității franțuzești. Alta era drăguța doamnă McCartney, care îmi împărtășise înțelepciunea ei cu privire la pâinea cu unt și îmi împletise părul în dimineata aceea. Pe urmă mai era și Mary Hughes, care mie mi se părea perfect întreagă la minte. Ne-am ajutat una pe alta și din aceste mici gesturi am țesut un soi de conexiune.

Însă, înainte să pot să le iau la întrebări, am fost chemată să-l mai văd încă o dată pe doctor. Cum tocmai mă hotărâsem să mă apuc de jurnalism, eram frustrată.

— De ce?

— Nu pune întrebări!

Domnișoara Grady mă privi din cap până în picioare, colțul gurii arcuindu-i-se în sus la diferența ridicolă dintre rochia și jupa mea.

— Nu poate să te vadă doctorul așa, tu, proasto. Annie!

Domnișoara Grupe se prezentă urgent.

— Nu poate să o vadă doctorul așa. Adu-i ceva de schimb, și repede.

Așa am făcut rost de o rochie de mărimea potrivită, chiar dacă de aceeași calitate proastă.

Trecând pe lângă mai multe celule, am observat că toate paturile aveau acum cearșafuri albe, care le făceau să pară mult mai ispititoare. Suspectam că din același motiv ca rochia mea: de dragul aparențelor.

Pe doctorul Kinier nu îl interesă nici rochia mea, nici starea mea mentală. Îmi ascultă doar inima și plămânii, îmi luă pulsul și îmi ridică pleoapele ca să îmi verifice ochii. Depunea mai mult efort și flirta mult mai puțin decât în ziua precedentă.

Motivul lui era așezat într-un scaun în celălalt capăt al camerei: superintendentul medical adjunct al Azilului de pe Insula Blackwell, Frank H. Ingram. Prima mea impresie fu că era tânăr. N-ar fi putut fi mult mai în vârstă ca mine. De fapt, doctorul Kinier părea să-i fie contemporan, dacă treceam cu vederea faptul că încercase să-și lase mustață.

Doctorul Ingram era proaspăt bărbierit, cu o claie de păr blond, zburlit, care îi cădea peste ochii căprui, luminoși. Gura cu buze subțiri zâmbea perpetuu. Cu perciunii deschiși la culoare, arată ca un cățel prietenos.

Dar era isteț cățelul. Nu îmi puse decât trei întrebări.

— Ți se întâmplă des să gândești mai repede decât te poți exprima?
— Da, am răspuns fără să mint câtuși de puțin.
— Îți vine des greu să termini un proiect sau o sarcină?
— Uneori, am admis eu.
— Și consideri că incapacitatea ta de a duce lucrurile la bun sfârșit e de obicei vina altcuiva?
M-am gândit o clipă.
— Nu. E responsabilitatea mea.
Doctorul Ingram mă privi o clipă printre gene. Apoi îmi strânse mâna.
— A fost o plăcere, domnișoară Brown. Îmi pare bine că v-am cunoscut.
Și ce chestie – nu aud nici urmă de accentul despre care vorbește toată lumea. De cât timp ai zis că te afli în America?
— De când îmi aduc aminte, i-am zis cu un zâmbet.

* * *

Înapoi în camera de zi, am tresărit când am văzut-o pe domnișoara Ingram cu un caiet și un creion. Alea sunt ale mele! Îmi citea notițele, subliniind la întâmplare fragmentele ei preferate dintre „nebuniile” pe care le scrisesem acolo.
M-am dus direct la ea.
— Sunt ale mele. Mi le dați vă rog înapoi?
Domnișoara Grady deschise gura ca de broască și orăcăi:
— Nu.
Veni Anne Neville să mă apere.
— E al ei. Îl avea când am ajuns.
— Vi se năzar la amândouă tot felul de prostii.
Ardeam de nerăbdare să notez ce se întâmplase până acum.
— Carnetul ăla mă ajută să îmi amintesc lucruri.
Domnișoara Grady radia dispreț.
— Nu ți-l dau, așa că taci și fă curat.
Râse la expresia mea șocată de parcă ar fi fost un personaj negativ dintr-o piesă de teatru. Apoi deschise un sertar și îmi puse carnetul în el, deasupra unui amestec de cărți de joc, piese de domino și încă vreo

șase alte forme de divertisment de care erau private aceste femei, în ciuda nevoii lor disperate.

Eram pe cale să stârnesc o ceartă, dar Anne mă luă de braț și mă trase deoparte.

— Nu merită să mai faci o baie pentru el.

Am plecat capul.

— Adevăr grăiești.

Nu mi-aș fi închipuit niciodată că o femeie ca domnișoara Grady exista în lumea reală. Existau bărbați cruzi, sigur, dar cruzimea de dragul cruzimii era la fel de nepotrivită unei femei ca...

Jurnalismul.

Capitolul 41

Lunatică

Odată ce terminaserăm de curățat, noi, nebunele, furăm adunate iarăși în camera de zi.

— E frumos afară, ne spuse domnișoara Grady. Luați-vă șalurile și pălăriile. Ieșim la plimbare.

Toate pacientele cu experiență fugeau de colo-colo, cu entuziasmul unor copii care pleacă în vacanță. Se băteau pe niște pălării albe de paie, ca acelea purtate de turiștii care mergeau la înot pe Coney Island. Erau așa de vechi și roase că niciuna dintre ele nu trebuia să fie pe capul unei femei. Punându-mi și eu una, printre ultimele alese, am privit prin borul plin de găuri care îmi acoperea ochii. Din nou, mi-aș fi dorit o oglindă, strict de amuzament.

O pierdusem pe Anne Neville, iar sub pălării și șaluri arătam toate la fel.

— Anne? Anne, unde ești?

O siluetă din capătul celălalt al holului mă imită și Anne ieși din anonim.

— Nellie!

— Gura! ne repezi domnișoara Grupe.

Dar ne găsisem una pe alta și acum eram partenere în procesiunea pe două rânduri, imediat în spatele doamnei McCartney și a franțuzoaicei Josephine. În timp ce mergeam, Anne și cu mine râdeam de felul în care arătam.

— Eu arăt ridicol? Ar trebui să te vezi pe tine!

Asta era natura speranței, la oameni – întotdeauna lăsa loc de râs.

Mergând pe un traseu pe care nu îl mai văzusem, trecând de mai multe uși impresionante cu lacăt, ieșirăm într-un final, prin spatele clădirii, afară în curte.

Insula Blackwell b era un loc de-a dreptul plăcut. Fiind lungă și îngustă, se putea vedea Manhattanul, pe o parte, și Queens, pe cealaltă. Era stranie ideea că acest fragment de nebunie plutea între ele.

Insula Blackwell nu fusese azil de nebuni de la început. Întâi construiseră închisoarea, apoi spitalul închisorii. Numai după aceea începuseră să trimită aici tot felul de alți indezirabili. Criminalii,

bolnavii, nebunii, insolvenții – toate scursurile societății, cuibărite în inima ei.

Poate serveam drept avertisment. Toată lumea care se plimba pe malurile râului putea să ne arate cu degetul și să șoptească repede „Puteam să fiu eu acolo.” Încolonate așa cum eram și îmbrăcate cu pălării, șaluri și rochii identice, păzite de niște sergenți deghizați în asistente care ne antrenau pentru lupta pentru sănătatea noastră mintală, cu siguranță ofeream un adevărat spectacol.

Nu puteam să nu mă-ntreb: dacă scopul era să facem o plimbare așa, de plăcere, de ce nu aveam voie pe iarbă? De ce trebuia să stăm pe cărările pavate, de ce nu aveam voie să fim aproape de natură? Îmi aduceam aminte că atunci când ajunsesem pentru prima oară pe insulă, îmi imaginasem că verdeța trebuia să fi fost o mare sursă de confort pentru bietele suflete închise aici. Ce glumă bună! E mai mult batjocură decât confort. Să mergi pe lângă paradis și să n-ai voie să te apropii de el. Unele dintre fete mai încercau, din când în când, să culeagă pe furiș de pe jos o frunză ruginie sau o ghindă căzută, un ciob de natură pe care să-l țină aproape. Dar asistentele, cu ochii lor de șoim, le făceau mereu să-și arunce înapoi pe iarbă mica fărâmbă din darul lui Dumnezeu.

În mod accidental, ni s-a permis totuși o mică plăcere în dimineața aia. Era ziua mult-așteptatei curse de iahturi, cu Ciulinul¹ scoțian concurând împotriva noului vas american, Voluntarul², pentru Cupa Americii. I-am făcut galerie Voluntarului, iar pentru cele câteva clipe în care l-am putut vedea, depășind Ciulinul cu mult, viața a părut remarcabil de normală.

Reluându-ne plimbarea, am trecut pe lângă un grup de femei dintr-o altă aripă. Aveau altfel de rochii, dar pălăriile erau identice. La fel și privirile triste și distante. Unele vorbeau singure și erau lăsate în pace. Pe când dacă eu îndrăzneam să-i spun ceva lui Anne, eram certată și amenințată.

Când am trecut pe lângă ele, am fost nevoită să-mi acopăr fața cu șalul. În ce hal duhneau! Pentru o clipă, m-am simțit recunoscătoare pentru baia din noaptea precedentă, după care mi-am dat seama că era îngrozitor să fiu forțată să rămân recunoscătoare pentru un asemenea abuz.

În timpul acelei plimbări oribile, am fost scoasă în evidență în repetate rânduri. Asistentele din alte săli, care auziseră de nebuna cubaneză, o strigau pe domnișoara Grady ca să afle și ele care era ea. Asistentei-șef

îi plăcea în mod deosebit să mă scoată din rând ca să se holbeze lumea la mine.

— A, e sălbatică de tot, le spunea ea. N-ați mai văzut voi așa o țicnită! Având în vedere că nu ne cunoscuserăm decât în dimineața aia și de atunci încoace nu făcusem decât așa cum mi se spusese, mă întrebam de unde avea tupeul să mintă așa. Dar în mod evident, era un simbol de mare onoare să ai în grijă cea mai nebună fată de pe insulă, iar exagerarea nu făcea decât să-i sporească reputația.

Mergând în continuare, am văzut și alte clădiri – o fabrică de perii, una de covoare, o spălătorie – toate funcționând doar datorită pacienților care nu erau plătiți pentru munca lor. O fi fost sclavia interzisă prin lege, dar în mod clar se practica în continuare!

Am dat colțul și Anne a strigat brusc, plină de entuziasm:

— Un carusel!

Văzându-l și eu, n-am putut să nu zâmbesc. Era minunat de nelalocul lui, printre celelalte lucruri care ni se întâmplaseră. N-aș fi fost mai uimită nici să fi văzut o arenă în care aveau loc luptele cu tauri.

— Ăla e doar pentru zilele de vineri, șopti domnișoara McCartney. Și numai dacă au chef asistentele să-l pornească.

Încă o dată, visurile noastre fuseseră distruse, ceea ce părea să le dea asistentelor un soi de satisfacție dezgustătoare.

Deodată, îmi atrase atenția un zgomot undeva mai în față. De undeva unde nu le puteam vedea, niște femei înjurau sau se rugau, sau țineau o predică, sau toate deodată. Ne-am oprit să le lăsăm să treacă și când le-am văzut, aproape că nu am putut suporta. Fiecare purta o curea lată de piele. O frânghie groasă cât brațul meu trecea prin fiecare curea, legându-le una de alta. La celălalt capăt al frânghiei era un cărucior în care se aflau două femei, ambele paciente, trase de către colegile lor revoltate. Aproape toate făceau vreun fel de zgomot, neputând percepe nimic din ce se întâmpla în afara imaginației lor.

Una dintre femeile în cărucior țipa la o asistentă.

— M-ai bătut! M-ai bătut și n-am să uit! Vrei să mă omori! Să mă omori! Și pe urmă pur și simplu izbucni în lacrimi de disperare.

Apropiindu-mă de doamna McCartney, am zis:

— Ele cine sunt?

— Sunt de la Cabană, îmi șopti ea.

— De la Cabană?

Îmi indică o clădire cu trepte înalte, tocmai în capătul aleii.

— Pentru cazuri cu adevărat violente. Au și bărbați acolo, dar numai în două săli, pe când pentru femei sunt patru.

Era șocantă ideea că ar fi putut exista de două ori mai multe femei violente decât bărbați. Le-am numărat pe cele legate cu funia din mers. Cincizeci și două. Dacă erau toate dintr-o singură sală, atunci numai la Cabană se aflau peste două sute de femei. Ceea ce mă făcu să mă întreb câte erau de toate pe insulă.

— Să le ajute Dumnezeu, murmură Anne, întorcându-se cu spatele la ele. E atât de îngrozitor că nici... nici nu mă pot uita.

Eu m-am uitat, dar mi-am dorit curând să nu o fi făcut. O femeie extraordinar de bătrână cu părul de culoarea norilor vorbea cu cerul de parcă și-ar fi dorit să i se alăture. O altă femeie de statură mare era legată cu o cămașă de forță și trasă de două asistente. Infirme, oarbe, bătrâne, tinere, urâte și frumoase, mergeau toate, un amestec uman fără cap și coadă. Nu îmi puteam imagina o soartă mai rea.

Am făcut contact vizual cu una dintre ele, o fetișcană blondă cu cei mai albaștri ochi pe care îi văzusem vreodată. Pe loc, începu să îmi vorbească, deși nu puteam să o aud din pricina zarvei. Pentru asta eram recunoscătoare, pentru că zâmbea atât de malițios, atât de îngrozitor și nenatural, încât tremuram, cu adevărat speriată. S-a tot uitat la mine, sucindu-și gâtul ca să mă privească în ochi până ce a dispărut după colț. Domnișoara Grady mă surprinse tremurând.

— Nu-ți place de ele, nu? Așa-i că n-ai vrea să fii și tu legată cu funia aia?

— Evident că nu, am răspuns, cu respirația tăiată.

— Atunci ai grijă să faci cum ți se spune.

Am trecut pe lângă un alt pavilion cunoscut drept Refugiul. Conform doamnei McCartney, numai la Cabană erau cazuri mai grave ca aici. Pe ușă scria „Cât Trăiesc, Sper.”

Mi s-ar fi părut mai potrivit avertismentul lui Dante.³

* * *

Când ne-am întors în sala noastră, era ora mesei. Traseul și așteptarea erau deja la fel de familiare ca mâncarea aia oribilă: supă, un cartof rece și o bucată de carne stricată de vită. Din moment ce nu ne era permisă nici măcar atâta demnitate cât ne-ar fi oferit un set de tacâmuri, fiecare sorbea, mesteca și sfâșia mâncarea cum putea.

Înghițind cât eram în stare – în mod îngrozitor, descopeream că începusem să mă obișnuiesc –, am decis să revin în mod subtil la rolul de reporter și să le iau subtil un interviu pacientelor din Salonul Șase.

Câteva dintre ele erau cu adevărat bolnave și puteau fi recunoscute din capul locului. Dar, din câte îmi dădeam seama, majoritatea nu erau mai bune decât eram eu. Ba chiar unele erau mai sănătoase. Spre deosebire de mine, nu ajunseseră aici din proprie voință.

Odată masa terminată, ne-am dus înapoi în camera de zi, unde ni s-a spus să stăm nemișcate pe băncile dure toată după-amiaza. Împreună cu alte câteva paciente, doamna Schantz s-a apucat de tricotat. Se așteptau de la noi să producem haine, mai ales șalurile. Am încercat și eu, dar nu mă pricepusem niciodată la așa ceva. De ce, Doamne, iartă-mă, nu au cărți?

Totuși, aveam cu ce să-mi ocup timpul cât tricotam. Pentru următoarele câteva zile, aveam să ascult cu mare atenție poveștile diverselor femei. Pentru ele, era un mod plăcut de a pierde vremea, bârfind. Pentru mine, era o educație radicală.

Am început cu doamna McCartney, care îmi dăduse așa o stare de confort. Nu vru să-mi spună cum ajunsesese acolo, însă menționează, cu lacrimi în ochi, că spera ca soțul ei s-o elibereze într-o zi.

De-acolo am trecut la franțuzoaica masivă, Josephine Despereaux, care părea perfect lucidă în timp ce îmi explica situația ei:

— Toute ma famille est en France. Mes amis aussi. Je ne sais même pas comment les contacter, faites-leur savoir que je suis en vie. Ils n'ont aucun moyen de me trouver, et je n'ai aucun moyen de me libérer de cet endroit infernal.

Cu toate că franceza mea era slabă și prăfuită, m-am prins care era ideea. Stând în gazdă undeva, i se făcuse rău într-o dimineată, la micul-dejun. Cineva chemase doi polițiști și ea nu reușise să se facă înțeleasă. Inițial fusese ușurată când venise ambulanța, dar pe urmă fusese dusă de la Bellevue la Blackwell și anunțată că era acolo nu pentru că era bolnavă, ci pentru că era nebună.

— Quand je suis arrivé, j'ai crié que j'étais là sans espoir de libération, et pour avoir pleuré. Mademoiselle Grady et ses assistants m'ont étouffé jusqu'à ce qu'ils me blessent, car ça a été malade depuis.

Indicând-o pe domnișoara Grady, mimă pe furiș cum o strânge cineva de gât cu ambele mâini. Văzându-mă că tresar, puse mâna pe mine să mă liniștească, evident nedorind să primească iarăși un asemenea tratament.

O nemțoaică subțire pe nume Louise – Oare aproape pe toate femeile din Germania le cheamă Louise?, m-am întrebat – îmi povesti că și pe ea o bătuse domnișoara Grady.

— Pentru că nu pot să suport mâncarea pe care ne-o dau. Și nici nu sunt dispusă să îngheț de frig din lipsă de haine potrivite. Vai! Cum sufăr de mutterseelenallein! În fiecare noapte mă rog să mă duc la papa și mama!

— Mutter... Ce-i aia, o boală?

Scutură cu tristețe din cap.

— E sentimentul că ești așa de singur încât nici mama ta nu te iubește.

— Oh!

Mi se părea un cuvânt extraordinar și descria o senzație pe care o trăisem și eu foarte des.

— Știi unde sunt? Părinții tăi?

— Sunt aici, spuse ea, gesticulând împrejur. Au murit și rămân cu mine până mă pot alătura lor.

Asta îmi tăie oarecum elanul. Dar trecând peste iluzia că părinții ei morți erau cu ea tot timpul, părea întreagă la minte – deși avea ochii foarte luminoși, iar când am ținut-o de mână, mi s-a părut cam caldă. Mă temeam să nu se îmbolnăvească de ceva.

Poate că febra îi descâlcise limba. Îmi spuse o poveste care semăna mult cu propria mea experiență de la Bellevue. Doar că în cazul ei, doctorul care o vizitase în miezul nopții cu intenții nefaste era Field. Și-l amintea din cauza bastonului.

— Într-o noapte, la Bellevue, a venit doctorul Field și a zis că vrea să mă examineze. Eu eram în pat, sătulă de atâtea consultații. Și mai ales de întrebări, care erau foarte, foarte unhöflich.

Văzând că eram confuză, căută cuvântul corect.

— Napoliticoase? Da, nepoliticoase.

Am dat din cap, întrucât pățisem și eu la fel cu el. Îmi imaginam cum trebuia să fi stat asistentele din tura de noapte la ușa mea, ascultându-i întrebările indecente.

— Continuă.

— I-am răspuns multă vreme la întrebări. Când am zis că m-am săturat și nu mai vreau să vorbesc, s-a supărat foarte, foarte tare și s-a înroșit tot la față. „Nu vrei? Stai să vezi cum te conving.” Am crezut că mă lovește. Dar m-a împins cu bastonul și s-a urcat în pat, peste mine. A tras de pătură și și-a pus mâinile pe...

Îmi indică sânii, după care continuă:

— M-a ciupit așa de tare că am țipat!

Mi s-a tăiat răsuflarea.

— Și ce-ai făcut?

— Direct m-am ridicat și am țipat la el, l-am întrebat ce crede că face. A zis că vrea să mă învețe să îl ascult când îmi spune să fac ceva. Și zâmbea! Zâmbea! Ach du liebe Zeit! Numai de-ar fi să mor și să mă duc la papa!

Am mângâiat-o pe mână, imaginându-mi-l pe doctorul Field șchiopătând de colo-colo cu bastonul lui noduros, acceptând bani de la reporteri, pișcând fetele care nu îl ascultau. Și pe doctorul Fitch, cu vizitele lui la miezul nopții și proxenetismul lui.

Înainte, îmi fusese frică să nu ia ceva foc în locul ăsta. Acum voiam să-l ard din temelii.

* * *

În după-amiaza aia am aflat că era departe de asistente gândul de a avea grijă de pacienți și că de fapt pacientele – din punctul de vedere al asistentelor – erau acolo să distreze personalul. Fiind și nou-venită, și notorie, eram printre preferate. Domnișoara Grupe și domnișoara Grady încercară de mai multe ori să mă ațâțe. Începură prin a-și bate joc de presupusele mele probleme de memorie:

— Vai, Nellie, ce căscată ești! Te-ai îmbrăcat cu fața la spate.

— Nellie Brown asta. Și-ar uita și capul dacă nu i-ar fi lipit de umeri.

Când nu funcționează, se întoarseră asupra presupusei mele aventuri amoroase:

— Era chipeș, Nellie? Sigur că era. Era chipeș și bogat și te-a scos la dans și i-ai picat cu tronc, nu, Nell?

— Sigur că da. A picat până în iad!

Din nou nereușind să obțină mai mult decât dispreț din partea mea, ajunseră la subiectul lor favorit – ideea că mă temeam pentru viața mea:

— Să știi că vin după tine, Nell, spuse domnișoara Grupe.

— Așa-i, fu de acord domnișoara Grady. Cu otravă. Ai face bine să nu-ți bei ceaiul diseară. Ai să dormi mai mult decât bine, ai să dormi ca mortul.

Când nici asta nu mă afectă, trecură la o țintă mai ușoară. O altă favorită de-a lor era bătrâna Matilda, o femeie mărunțică care le șoptea caloriferelor, plângându-se de averea ei pierdută. Domnișoara Grupe și domnișoara Grady încercaseră să o convingă pe biata muiere să o insulte pe domnișoara McCarten, cu care erau certate în ziua aia. Dar Matilda nu puse botul, așa că domnișoara Grady o chemă să se apropie.

— Am un secret pentru tine.

Când Matilda se aplecă să-l audă, asistenta o scuipe în ureche.

M-am ridicat brusc, indignată, dar Anne m-a tras în jos.

— Nu, Nellie. E mai rău dacă nu taci.

Faptul că avea dreptate nu reuși să-mi potolească furia.

* * *

Târziu în cea de-a doua seară, superintendentul de pe Insula Blackwell ajunsese în Salonul Șase. Se numea domnul Dent, iar asistentele îl primiră cu un servilism deosebit. Mergând pe hol, li se adresa ocazional femeilor care păreau suficient de întregi la minte ca să poată face conversație. Cu accentul greoi caracteristic sudului, întreba:

— Cum vă simțiți astăzi?

Toate răspunseră că se simțeau minunat. Asta când erau palide de frig și tremurau sau erau țepene pentru că stătuseră locului toată după-amiaza.

— De ce nu se plâng? am întrebat-o pe doamna McCartney.

— Pentru că dacă se plâng, răspunse ea pe un ton grav, le bat asistentele.

— Nu se poate! am exclamat eu.

O femeie pe nume doamna Cotter îmi aruncă o privire. Pe partea cealaltă, doamna McGuinness mormăi. Dar nimeni nu spuse nimic altceva.

Superintendentul Dent aduse un doctor pe nume Flint să mă consulte. Nesigură de motivul pentru care meritam asemenea atenție, m-am folosit de timpul în care mi s-a luat pulsul ca să le spun cât era de frig.

— Nu am nevoie de asistență medicală. Dar domnișoara Mayard are. Ar trebui să vă întoarceți atenția asupra ei.

Nu îmi răspunseră, dar Tillie, care își auzise numele, se apropie.

— Vă rog, domnilor doctori. Sunt bolnavă. De-abia mi-am revenit dintr-o febră și simt cum iar mă atacă. Vă rog, îmi permiteți să mă odihnesc și să-mi revin?

Doctorii o ignorară cu desăvârșire, forțându-mă să-i întreb:

— De ce nu o ascultați?

Domnișoara Grupe o înșfăcă pe Tillie de braț, târând-o până la una dintre bănci.

— Eventual, când vezi că doctorii te ignoră, n-ai să mai alergi după ei. Dacă te-ar băga în seamă, ar face toată lumea la fel.

Între timp, Doctorul Flint se încruntă.

— Interesant. După puls și ochi n-ai zice că-i nebună.

Superintendentul Dent scutură din cap.

— În asemenea cazuri, testele sunt inutile. E nebună dincolo de orice speranță. Uită-te la fața ei. Are obraji roșii. Și scânteia aia din ochi? Semn de nebunie.

Dacă furia mă făcea nebună, atunci eram într-adevăr lunatică.

* * *

După cină n-am mai făcut încă o baie, slavă Domnului. M-au închis iarăși separat și m-am făcut ghem pe salteaua convexă, sperând să

adorm. Dar m-a ținut trează cel puțin o oră o bătrână din celula alăturată care se ruga să moară.

— Doamne, du-mă acasă! Lasă-mă să mor!

În dimineața următoare, m-am uitat după ea. Avea pe puțin șaptezeci de ani și era oarbă. Asistentele râdeau de ea când se împiedica de bănci și mese. Când încercă să-și scoată papucii, au pus două paciente s-o încălze la loc cu forța.

— Te plângi că ți-e frig, o zeflemisi domnișoara Grupe. Dar încerci să te dezbraci ori de câte ori ne întoarcem cu spatele.

— Mă strâng, protestă bătrâna. Vă rog, îmi dați un șal?

— Tricotează unul și e al tău, spuse domnișoara Grupe, după care, râzând, emise o ipoteză despre cum ar fi arătat un asemenea șal: „Ca o pânză de păianjen!”

Abandonând conflictul legat de pantofi, bătrâna încercă să se întindă pe una dintre bănci, dar domnișoara Grupe o smuci de braț.

— Unde te crezi, curvă bătrână, în vreun budoar? N-ai voie să te întinzi aici!

— Vă rog, dați-mi o pernă și trageți plapuma, suspină ea, aproape delirând. Îmi e așa de frig.

Tremura în aceleași zdrențe subțiri ca noi toate, în timp ce asistentele aveau paltoane și discutau despre cât de călduroase le erau hainele pe tonuri sonore, menite să ne tachineze.

Domnișoara Grupe se așeză lângă ea.

— Poftim, dragă, asta o să te încălzească.

Apoi își vârî cu cruzime mâinile reci pe sub rochia bătrânei.

Cu respirația tăiată, femeia oarbă protestă, ceea ce le convinsese pe domnișoara McCarten și domnișoara Grady să i se alăture domnișoarei Grupe, încălzindu-și mâinile pe fața și gâtul femeii, în timp ce ea țipa.

Le-am privit și nu mi-a mai trebuit carnetelul. Acțiunile domnișoarei Grupe, ale domnișoarei Grady și ale domnișoarei McCarten îmi erau imprimate în minte, gravate pentru totdeauna pe sufletul meu. Am simțit cum îmi zvâcnește mâna, de parcă deja le înșiram în scris, ca să le vadă toată lumea.

Era miercuri, așa că m-am plâns din nou de frig. Devenise un ritual. Eu mă plângeam și una dintre asistente zicea „Taci!” Odată, am zis-o în același timp cu domnișoara Grady, căreia nu i-a convenit.

Într-un final, domnișoara Grady zise:

— Bine. Avem niște chestii de flanelă pe care ți le dau, numai să taci odată.

Mă duse într-una dintre celule și îmi oferi o lenjerie de corp dintr-o bucată care ar fi trebuit să-mi vină până la genunchi, ca o pereche de pantaloni scurți, dar numai scurtă nu era, fiindu-mi ridicol de largă. Cădea de pe mine și legată.

— N-am cum să port asta, am zis, râzând.

— Uite cum ne tratează! se plânse domnișoara Grady tavanului. Vă plângeți, așa că vă ajutam, și pe urmă iar vă plângeți! Halal recunoștință. Ia-le sau termină odată cu frigul!

Așa că le-am luat și când nu se uita nimeni, i le-am dat lui Tillie.

Mă îngrijora rău de tot. Cum tocmai îi trecuse febra, îi era și ei la fel de frig ca nouă și nu ronțaise decât foarte puțin de când ajunseserăm. Anne și cu mine o păzeam tot timpul, ajutând-o să rămână în picioare în timpul plimbării din ziua aceea și să nu cadă de pe bancă după-amiaza.

În viața mea nu simțisem o oboseală ca cea care mă cuprinsese stând pe băncile alea. Paciente se tot foiau, trăgându-și un picior sub ele sau stând călare pe bancă – sau chiar în genunchi – numai ca să facă o schimbare. Asistentele le certau neobosite, forțându-le să „stea cum trebuie”. Dacă aveam ceva de comentat, ni se servea cunoscutul refren: „Taci!”

După numai două zile, propriul meu posterior era îndurerat peste măsură, iar câteva dintre celelalte femei renunțaseră cu desăvârșire la pudoare, discutând în mod deschis despre iritațiile, vânătăile și rănilile pe care le dobândiseră șezând încontinuu.

Chiar și lăsând deoparte disconfortul, nu puteam să-mi închipui la ce le-ar fi folosit, din punct de vedere al sănătății mintale. Ce-au în cap doctorii ăștia geniali de le fac să stea nemișcate de la șase dimineața la opt seara? Paisprezece ore întrerupte de o singură plimbare și apoi înapoi în „camera de zi”⁴. Nu existase niciodată o descriere mai potrivită. Petreceam aici întreaga zi, șezând și nefăcând nimic. Nu puteam citi, nu puteam desena, nu puteam juca jocuri sau face sport, nici măcar nu puteam face conversație. Era un joc al rezistenței, și unul aranjat, pe deasupra.

Rezistența era exact ce-i lipsea lui Tillie. În după-amiaza aia, am încercat s-o conving să cânte cu mine un pic – lucru pe care asistentele îl suportau, fiindcă erau la fel de plictisite ca noi.

Doar domnișoara Grupe ne ceru să ne oprim. Lăsând-o în pace pe femeia oarbă, tocmai își găsisese o victimă nouă și nu voia să fie deranjată.

Numele victimei era Sarah Fishbaum, o evreică mărunțică, cu părul și ochii închiși la culoare, cam de vârsta mea. N-am aflat ce era cu ea decât din șicanele domnișoarei Grupe, care o aduse pe Sarah aproape de sobă. — Acum, Sarah, zi-mi adevărul. Ți-ar plăcea să ai un soț tânăr și frumos, nu?

Sarah vorbea foarte puțină engleză, dar încercă să fie amabilă.

— Ar fi drăguț un tânăr, da.

Domnișoara Grady pufni pe nas, în timp ce domnișoara McCarten zâmbea absent. Domnișoara Grupe practic strălucea.

— Ce zici despre unul dintre doctori? Nu ți-ar plăcea unul dintre ei?

— Îmi plac doctorii, da, zise Sarah pe un ton agreabil.

— Vrei să vorbim cu ei pentru tine? Ți-ar plăcea?

În ochii fetei se aprinse o speranță.

— Da, vă rog! Vorbiți cu doctorii pentru mine!

— Dar care doctor, Sarah? insistă domnișoara Grupe, în timp ce celelalte două își acopereau gurile cu mâinile ca să-și înăbușe râsul. Care e cel mai bun dintre tinerii doctori? Doctorul Kinier? Doctorul Ingram? Sigur nu doctorul Dent. Nu-ți plac ăia mai bătrâni, nu, Sarah? Nu, îți plac bărbații tineri. Soțul tău așa zice. Zice că îți plac toți bărbații tineri, așa că te-a adus aici, unde nu sunt decât femei. Dar doctorii sunt bărbați, Sarah, deci iată soluția. Vine doctorul Ingram în după-amiaza asta. Ce-ai să-i spui, Sarah?

— Știu eu ce-ar trebui să-i spună, oferi domnișoara Grady. Sarah, spune-i că nu-ți plac mustățile. Te zgârie. Spune-i că îți place că s-a bărbierit.

Domnișoara Grupe dădu din cap.

— O să-i placă asta, Sarah. Serios. Bărbaților le place atunci când fetele frumoase le fac complimente. Și tu ești o fată frumoasă, nu, Sarah? Așa spun toți prietenii soțului tău.

Când intră doctorul Ingram, Sarah făcu așa cum fusese instruită și îi spuse că nu-i plăceau mustățile. Din fericire, doctorul Ingram era prea binevoitor ca să depisteze vreun subînțeles și le strică distracția asistentelor, spunând că e de-acord.

— Așa zic și eu. Zgârie. De-aia mă bărbieresc în fiecare dimineață.

O mângâie pe cap și trecu mai departe.

Am avut grijă să nu mă prindă zâmbind dezamăgita domnișoară Grupe.

* * *

În după-amiaza aia, monotonia fu întreruptă de sosirea a două paciente noi. Pe una o chema Carrie Glass. Intrând cu pași șovăielnici în Salonul Șase, era clar confuză.

— Asta s-a născut tâmpită, zise domnișoara Grupe, mimându-i mersul șchiop și vorba lentă.

Neînțelegând că își băteau joc de ea, Carrie râse, crezând poate că își făcuse o prietenă. Mi se rupea inima de ea.

Cealaltă era o imigrantă din Germania, pe nume Margaret Bentz, ce fusese angajată pe post de bucătăreasă în casa cuiva. Părea perfect sănătoasă, deși plângea de nervi când am salutat-o.

— De ce ești aici? am întrebat.

— Temperamentul, spuse ea, relatându-mi întreaga poveste cu amărăciune.

Tocmai terminase de făcut curat în bucătăria angajatorului ei, când două cameriste coborâseră și o murdăriseră intenționat. Domnișoara Bentz era una dintre acele femei care nu suporta mizeria, lucru care de obicei era considerat o mare virtute feminină.

— Așa că m-am certat cu ele. Poate că le-am spus niște vorbe urâte, dar în germană, pe care n-o vorbește nici una, nici cealaltă. Dar au chemat un ofițer și am fost luată pe sus. Eu! Acum zic că sunt nebună! Pentru că m-am pierdut cu firea?

— Nu vorbi în germană cu domnișoara Grupe, am sfătuit-o. Îi e rușine că e străină.

— Care e?

Când am arătat-o cu degetul, a zis:

— Ah, da. M-a lovit deja odată pentru asta.

— Și tu ce-ai făcut?

— Nimic. Intenționez să fac liniște și să dovedesc că pot să-mi stăpânesc nervii.

Asta era singura poveste completă de care făcusem rost în ziua aia. Majoritatea pacienților se temeau să-mi spună ce se întâmplase în caz

că asistentele le-ar fi putut auzi. Trăgeau constant cu urechea. Numai în timpul meselor, în timpul plimbărilor sau atunci când asistentele erau atente în altă parte puteam să mai scot informații personale de la celelalte nebune.

Populația predominant albă a Insulei Blackwell lăsase loc pentru doar câteva femei de culoare, dintre care numai una era în Salonul Șase. Octavia Ballard bătea spre cincizeci de ani și părea complet indiferentă față de întrebările mele, până am adus vorba de copii.

— Copiii? Ei m-au băgat aici. Dintre toți patru, niciunul nu m-ar fi luat acasă. Frații lor ar fi făcut-o, dar sunt morți. Patru vii și patru morți care așteaptă.

Nu am întrebat-o ce sau pe cine așteptau morții.

— De unde vii?

Se încruntă ușor.

— Preston.

— Unde-i asta?

— Noua Scoție.

— Canada?

Scutură din cap, nu a dezacord, ci a apatie, și pe urmă nu îmi mai răspunse la nicio întrebare.

Tăcerea doamnei Ballard era în contrast cu trăncăneala constantă a doamnei O'Keefe. Vorbea fără rost și nu părea în stare să se oprească. Dar glasul ei era moale, ca zgomotul valurilor la mal.

Rebecca Farron era cea mai palidă femeie pe care o văzusem vreodată. Ardea de la o singură rază de lumină. Era docilă și modestă, și asistentele nu se distrau deloc cu ea – era mult prea întreagă la minte. În mijlocul unei lungi conversații despre muzică, m-am aplecat spre ea.

— Rebecca, tu de ce ești aici?

— Am fost bolnavă.

Am ezitat.

— Cu capul?

— Doamne, nu! De unde ți-a venit asta? Nu, pur și simplu munceam prea mult într-o fabrică și am cedat. Am rămas fără bani și am vrut să vin la azilul pentru săraci până ce aveam să pot munci din nou.

Iar am ezitat, dar n-am putut să mă abțin.

— Tu nu știi că nevoiașii nu ajung aici decât dacă sunt nebuni?

Strânse din umeri.

— Mi-am dat seama după ce-am ajuns. Ei au zis că aici trimit toate femeile nevoiașe care nu pot munci.

Arată cu degetul spre alte două femei și continuă:

— Vin aici în fiecare toamnă, când se face frig. Până în martie le trece în mod miraculos, numai ca să recidiveze în septembrie.

Mi-am propus să țin minte să le iau interviu acestor două paciente ale casei.

— Și cum te tratează?

— Până acum am scăpat de-o bătaie, șopti Rebecca, făcând un semn să alunge piaza rea. Dar mi se face rău când le văd. A trebuit să faci baie când ai venit, nu? Și eu la fel. Dar fusesem așa bolnavă că doctorii îmi spusese să nu mă spăl. Domnișoara Grupe m-a băgat în apă oricum. Mi-a luat săptămâni să-mi revin. Sincer, mă mir că am reușit.

Îmi făceam cu atât mai multe griji pentru Tillie, care era mai slabă de la o clipă zi la alta. Anne și cu mine încercam să-i ținem companie și să o apărăm de asistente, de care ne era tot mai teamă cu fiecare act de cruzime fără rost.

În după-amiaza aceea, o femeie cu care nu făcusem cunoștință încă, o oarecare doamnă Turney, fu scoasă din camera de zi ca să o „ajute” pe domnișoara Grupe să gătească cina. Când se întoarse, se ținea de încheietura mâinii. Ochii îi erau înlăcrimați și mâinile îi tremurau. Când am întrebat-o ce pățise, a scuturat din cap.

— N-am nimic. Doar o arsură.

— Cum s-a-ntâmplat? am întrebat, pentru că nimeni altcineva n-ar fi făcut-o.

— M-am mișcat încet cu ceaiul, îmi răspunse.

La cină în seara aia, molfăiam fără succes o felie arșă de pâine fără unt, când am auzit un zgomot care mi-a răcit sângele. Era stins, de parcă venea de departe, din vreo pivniță. Auzisem femei plângând și uneori chiar și bărbați – ale căror voci străbăteau insula din pavilioanele lor. Dar țipătul ăsta, atât de subțire și disperat, ne-a făcut pe toate să ne dea lacrimile.

Era plânsetul unui bebeluș.

Maggie Nebuna începu să plângă. Vorbăria constantă a doamnei O’Keefe deveni un cântec de leagăn.

*Lullaby and good night,
You're your mother's delight,
Shining angels beside
My darling abide.
Soft and warm is your bed,
Close your eyes and rest your head.
Soft and warm is your bed,
Close your eyes and rest your head.*

„Somn ușor și noapte bună,
Te iubește mama ta.
Îngerii ce fac lumină
Împrejur te-or asculta.
Patu-i cald și perna moale,
Odihnește-ți ochișorii,
Patu-i cald și perna moale,
Odihnește-ți ochișorii.”

Cu toate că mai multe dintre noi izbucniră în lacrimi, nimeni nu spuse nimic. Cumva, înțeleseserăm toate că trebuia să rămânem în tăcere. Dacă am fi recunoscut cu voce tare că auzisem strigătul acela înfiorător și neajutorat, s-ar fi spart un baraj imposibil de reparat.

[1 În original, Thistle \(n.tr.\).](#)

[2 În original, Volunteer \(n.tr.\).](#)

[3 Abandon Hope All Ye Who Enter Here – „Lăsați orice speranță, voi, cei ce intrați aici!” \(n.tr.\).](#)

[4 În original, sitting room \(n.tr.\).](#)

Capitolul 42

Intenții rele

Joi, 29 septembrie 1887

Se părea că, în ciuda notorietății, mă dovedisem cuminte, pentru că m-au mutat într-o cameră cu șase paturi. Sperasem să fiu colegă cu Tillie și Anne și mi s-a îndeplinit dorința pe jumătate. Patul lui Anne era fix lângă al meu. Neavând curaj să vorbim, ne-am zâmbit una alteia toată noaptea. O mare mângâiere.

În dimineața următoare, vremea de afară era cețoasă și gri, iar frigul intra prin gresia de pe podea. Le-am auzit pe asistente vorbind despre o fată bolnavă și mi s-a făcut pe loc teamă pentru Tillie. Dar căutând-o pe băncile coaforului violent, am găsit-o tremurând lângă un calorifer.

Lipsea nemțoaică Louise, pe care o agresase doctorul Field la Bellevue. Nu mâncase de când venise, permițându-i în schimb lui Maggie Nebuna să îi șterpelească toată mâncarea.

Trăgând cu urechea la conversația asistentelor, am aflat că Louise era în pat, cu febră mare.

— Du-te și ia-i temperatura, vezi dacă se preface, îi spuse domnișoara Grady domnișoarei McCarten.

Domnișoara McCarten se întoarse câteva minute mai târziu.

— Nu se preface, are febră șaiszeci și cinci de grade.

Auzind numărul ăla absurd, am pufnit în râs. Domnișoara Grupe se întoarse brusc spre mine.

— Cât de mare a fost cea mai rea febră a ta?

— Nu chiar așa de mare, i-am răspuns.

Mă fixă cu privirea, suspicioasă. Eram proastă sau îmi băteam joc de ele?

Domnișoara Grady se ridică în picioare.

— Mă duc să încerc eu.

Când se întoarse, declară că Louise avea o febră de treizeci și șapte cu cinci. Asta măcar părea plauzibilă. Iar într-un asemenea loc, o febră nu era un fleac.

— Ei bine, zise domnișoara Grady, dacă are febră trebuie neapărat să mănânce.

Îi dădură ordin lui Josephine să-i mai ducă fetei bolnave niște mâncare răncedă.

— Și spune-i că dacă nu mănâncă de bunăvoie, vin să i-o bag pe gât.

După trei zile pe insulă, învățasem rutina pe dinafară: ne pieptănau de dimineață, apoi luam micul-dejun, făceam curățenie, ieșeam la plimbare, pe urmă stăteam jos, luam prânzul, iar stăteam, luam cina, iar stăteam și ne culcam. Îmi creasem și o rutină proprie. În fiecare dimineață le ceream asistentelor haine mai groase pentru toate femeile și în fiecare dimineață mă refuzau. Apoi vorbeam cu fiecare doctor care venea să mă vadă și îi întrebam doar „Sunt sănătoasă sau sunt nebună?” Aveam grijă de Tillie cum puteam și, împreună cu Anne, mă străduiam să-i ridic moralul. Cântam la pian jumătate de oră. Apoi treceam printre femei să le aflu poveștile.

Cu cât mai multe aflam, cu atât mai important devenea articolul pe care aveam să îl scriu. De exemplu, în timpul plimbării de joi pe insula cufundată în ceață, doamna Cotter îmi povesti despre lucrurile îngrozitoare pe care le îndurase cu o resemnare care făcea totul și mai tragic:

— Într-o zi, am crezut că îl văd pe soțul meu pe cărare. O iluzie optică. Nu era el, ci unul dintre doctori. Dar pentru că am ieșit din rând, m-au trimis la refugiu. Asistentele de acolo m-au bătut cu o coadă de mătură, spuse și scoase un zgomot îndurerat, apucându-se cu mâna de coaste. Cred că mi-au rupt ceva. Mă doare când respir. Apoi m-au legat de mâini și de picioare, mi-au aruncat pe după gât un cearșaf răsucit, m-au aruncat în cadă și m-au ținut cu capul sub apa rece ca gheața până când am crezut că mor. Când m-am trezit, au început să mă înjure pentru că le speriasem. „Nu ca fata cealaltă!” au zis și m-au dat cu capul de perete și de podea. Mi-au smuls părul din rădăcini. Vezi? Mă tem că n-o să mai crească niciodată.

N-aveam cuvinte. Chiar și văzând peticele de păr lipsă mă întrebam dacă nu își imaginase totul, fie și doar pentru că aveam nevoie să cred că nu se întâmplau asemenea lucruri.

— „Fata cealaltă”?

Aruncându-le asistentelor o privire temătoare, doamna Cotter strânse din buze.

— Vorbește cu Bridget.

Bridget McGuinness era o femeie de statură medie, care avea aproximativ treizeci de ani, deși avea deja câteva fire de păr argintiu. Încă nu încercasem să vorbesc cu ea, pentru că era tulburător de tăcută. Conform doamnei Cotter, exista un motiv. Cu toate că nu eram sigură câte orori aş mai fi putut suporta, ştiam că orice reporter acceptă un pont bun.

În după-amiaza aceea, n-am apucat să vorbesc cu ea acolo unde nu ne-ar fi auzit asistentele, așa că am abordat doar subiecte care nu ar fi prezentat un interes pentru domnișoara Grupe sau domnișoara Grady: vremea, florile ei preferate, muzica. Muzica păru să fie cheia. Nu realizasem cât de mult apreciau prizonierele locului āstuiā scurtele mele concerte din fiecare zi.

Când doctorul Dent veni în inspecție în după-amiaza aceea, doamna Turney se ridică în mod neașteptat de pe bancă și se duse spre el. Arătându-i încheietura arsă, spuse cu îndrăzneală:

— Domnișoară Grupe mi-a făcut asta.

Eram toate în stare de șoc. Doamna Turney însăși tremura ca o frunză în vânt atunci când doctorul Dent o cheamă pe domnișoara Grupe.

— Ei? Despre ce-i vorba?

Domnișoara Grupe răspunde pe tonul cel mai blând de care era în stare.

— Are perfectă dreptate, sărăcuța de ea. E vina mea. Am rugat-o să mă ajute să fac ceai ieri seară. A atins oala și s-a ars. N-ar fi trebuit să-i cer ceva atât de dificil.

Doctorul dădu compătimitor din cap.

— Sunt sigur că nu e nimeni de vină. Ai ținut-o sub apă rece?

— Nu, doctore, zise domnișoara Grupe, uitându-se la doamna Turney. Dar cu siguranță o voi face.

Doctorul Dent o bătu pe doamna Turney pe umăr.

— Trece repede.

Doamna Turney se ascunse. Îndrăznise. Eșuase. Avea să fie pedepsită.

— Și eu am făcut așa, zise Bridget încetișor.

Îndreptându-mi atenția asupra șalului pe care îl tricotam, am întrebat:

— Ce anume făceai?

— Mă plângeam. Mă certam constant cu asistentele, la început. Le-am zis că sunt perfect întreagă la cap, am cerut să fiu eliberată. După o

săptămână, au decis că eram un „pacient problemă”. M-au trimis la Refugiul Patru.

— Ai fost pe funie?

Bridget dădu din cap, buzele de-abia mișcându-i-se în timp ce vorbea.

— Bătăile de-acolo erau ceva de speriat. Am mai fost bătută înainte, dar niciodată în halul ăla. Trasă de păr, ținută sub apă, sugrumată, lovită cu piciorul.

— Și n-a văzut nimeni?

— Asistentele țin mereu o pacientă mai liniștită lângă geam, care să le avertizeze dacă vine vreun doctor.

— Și doctorilor nu le pasă?

— Nu ne cred. Spun că ne-am imaginat.

— Cum poate o femeie să își imagineze o vânătaie?

— Ai văzut cum a pățit doamna Turney mai devreme. Sunt convinși că ne rănim singure. Dacă încercăm să le spunem doctorilor, asistentele ne rănesc și mai rău. A dat de dracu', adăugă, uitându-se la doamna Turney.

— Tu ai spus vreodată ceva?

— Nu. M-au ținut cu capul sub apă până am promis că nu spun nimic. Când ți se întâmplă așa ceva, promiți orice.

— Deci n-ai ripostat niciodată?

Bridget își ridică ochii spre ai mei.

— O dată. O singură dată. Am înșfăcat un scaun și am încercat să lovesc o asistentă cu el. Am spart un geam și le-am amenințat că mă tai cu cioburile dacă nu mă lasă în pace.

Îndrăzneala ei îmi tăie răsuflarea.

— Și ce s-a întâmplat?

— M-au transferat la Cabană.

Era așa un deznodământ groaznic, atât de plin de subînțeleș și de definitiv, încât niciuna dintre noi nu mai spuse nimic vreme de mult timp.

— Am văzut Cabana. Pare teribilă.

— E cel mai rău loc de pe insulă. Murdar. Duhoarea e oribilă. Sunt muște peste tot. Mâncarea e mai rea ca aici și mâncăm de pe farfurii de tablă. Gratiile sunt pe dinăuntru, nu pe dinafară. E o mare diferență.

— Și toată lumea de acolo e violentă?

Bridget pufni în râs.

— Unele femei sunt acolo de ani de zile. Și nu sunt violente deloc. Sunt cuminți și liniștite.

— Atunci de ce... ?

— Ca să aibă cine munci. Cine altcineva ar face-o, asistentele? Sunt prea ocupate cu bățutul pacienților ca să spele și să curețe.

— Așa le fac să fie liniștite? Cu bătaia?

Privind în jur, Bridget cugetă.

— Merge mai repede cu foametea decât cu pastilele. De la pastile înnebunești. Morfina te calmează o zi, dar dup-aia mai vrei. Iar de la sedative ți se face al naibii de sete. Am văzut femei disperate să bea apă de pe urma lor, iar asistentele nu le dau nicio picătură. Mi-aduc aminte odată cum am cerut apă până mi s-a uscat gura așa de tare că nu mai puteam vorbi. Dar presupun că am făcut suficientă gălăgie cât să mai câștig o bătaie. Mi-au rupt două coaste atunci, sărind pe mine.

— Doamne, Dumnezeule! am suspinat eu. Și doctorii n-au făcut nimic?

— Ți-am zis, doctorii habar n-au. Și cu cât mai mult vorbim, cu atât mai rău ne bat. Folosesc cozi de mătură și ne rănesc, știi tu. Pe dinăuntru.

Dezgustată, am rămas în tăcere o vreme. Era clar că Bridget era gata să se oprească, dar eu nu. Măsurând timpul pe care deja îl petrecuserăm vorbind, am îndrăznit o remarcă mai directă.

— Doamna Cotter a zis ceva de-o fată.

Bridget ridică lent privirea, cu suspiciune.

— Cine ești?

— Eu? Sunt doar... Nellie Brown. De-abia am ajuns.

— De ce pui atâtea întrebări?

— Pur și simplu vreau să știu mai multe despre locul ăsta.

Bridget îmi aruncă o privire ostilă.

— Nu știu despre ce vorbește.

Și altceva nu mai spuse.

Simțeam cum îmi bubuie inima în piept. De parcă nu se întâmplaseră destule atrocități pe care aveam să fiu nevoită să le relatez, acum mai aveam de descoperit și soarta unei fete misterioase.

* * *

În după-amiaza aceea a mai sosit cineva, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva Salonul Șase era pur și simplu o zonă de colectare a pacienților noi, până când ne puteau sorta permanent. Avea sens, fiind așa de aproape de intrarea spiralată. Mă întrebam ce li se întâmplă femeilor când erau mutate de aici.

Pacienta nouă se numea Urena Little-Page și, spre bucuria domnișoarei Grady, era ușor de supărat. Încă avea pe ea hainele cu care venise și domnișoara Grupe o duse să îl vadă pe doctorul Kinier, cum îmi făcuse și mie. Când se întoarseră, domnișoara Grupe avea pe față un zâmbet sinistru.

— Urena, mai am o singură întrebare pentru tine. Câți ani ziceai că ai?

— Optsprezece, spuse Urena.

Mintisem eu de multe ori despre vârsta mea. E obligația și privilegiul unei femei. Dar dacă ea avea optsprezece ani, atunci eu aveam șase. Era o afirmație absurdă, care le distră grozav pe celelalte asistente.

Prinzându-se, domnișoară Grady ridică un document.

— Doctorii spun că ai treizeci și trei.

— Am optsprezece! insistă domnișoara Little-Page cu lacrimi în ochi.

— Serios? insistă domnișoara Grady, fața ei de broască radiind cu dispreț. Te-ai născut într-un an bisect? Sau nu îți numeri zilele de naștere decât din doi în doi?

— Am optsprezece ani! se smiorcăi domnișoara Little-Page, smulgând documentul din mâinile domnișoarei Grady, făcându-l ghem și aruncându-i-l în față. Am optsprezece! Doar optsprezece! Nu mă puteți trata așa!

Domnișoara Grady nu făcu decât să râdă, zeflemisind-o în continuare.

— Stai să mă gândesc. Dacă ai treizeci și trei, te-ai născut în '54, nu? Dacă ai fost în viață pe vreme de război, sigur ți-l aduci aminte.

Domnișoara Grupe și domnișoara McCarten începură și ele să o hărțuiască, cerându-i data de naștere. Biata femeie nu era în stare să le-o spună, pur și simplu insistând iar și iar că avea optsprezece ani. Începu să se roage de ele:

— Vreau să merg acasă! Lăsați-mă să merg acasă!

Plictisindu-se, îi spuseră să tacă din gură și să stea jos. Dar o stârniseră prea tare și când nu se supuse, îi traseră o palmă peste față ca să nu mai plângă.

Judecaseră însă greșit, pentru că asta o făcu să plângă și mai mult. Cu viteza unui șarpe la vânătoare, domnișoara Grupe o înșfăcă pe femeia înlăcrimată de gât.

— Taci sau te fac eu să taci!

Sufocându-se, domnișoara Little-Page începu să se zbată. Celelalte asistente o imobilizară.

— Duceți-o în debara! le ordonă domnișoara Grady.

Împreună, scoaseră biata ființă pe hol.

Fură plecate preț de câteva minute și când se întoarseră, își netezeau uniforme, cu niște expresii ostile. Paciente, plecară toate capul de parcă așteptau o furtună. Am început să-i șoptesc doamnei Cotter ceva, dar a scuturat din cap cu subînțeles.

Singura pacientă din Salonul Șase care mai scotea vreun sunet acum era doamna O'Keefe, care bodogănea continuu pe un ton moale, vorbind cu nimeni. Domnișoara Grady avea chef să pedepsească pe cineva, așa că se năpusti asupra bătrânei cărunte și o smuci de braț ca s-o ridice în picioare.

— Ți-am zis să nu mai trăncănești atâta!

Doamna O'Keefe nu era chiar așa de dusă încât să nu perceapă pericolul. Plângând, se rugă de noi:

— Pentru numele bunului Dumnezeu, n-o lăsați să mă bată!

— Taci, zdreanță ce ești!

Apucând-o de păr, asistenta-șef o scoase din cameră și o târî în lungul holului. Plânsetele ei se stinseră treptat. Într-un final, nu se mai auzea nimic.

Un minut mai târziu, domnișoara Grady se întoarse și dădu din cap spre domnișoara Grupe.

— Am liniștit-o pe idioata aia bătrână.

Am descoperit că îmi era imposibil să tricotez de cât tare ce tremuram. Dar nu de frică. De furie. Trebuie să ies de-aici și să scriu articolul ăla. Singurul lucru care mă ajuta să îmi păstrez calmul era gândul la cât de faimoase erau pe cale să devină femeile astea oribile.

Nu, nu faimoase. Infame.

* * *

La insistența noastră, Tillie încercă să mănânce în seara aia. Dar i se făcu rău de la prima înghițitură. Sărind în picioare, o tăie din sala de mese, iar câteva clipe mai târziu o puteam auzi vomitând la toaletă.

Deja într-o stare de spirit proastă, domnișoara Grady zise:

— Minunat. Dacă le miroase a vomă, or să înceapă toate să dea la rațe. Alicia, du-te și spune-i că o să-i pară rău dacă nu se oprește.

Supusă, domnișoara McCarten părăsi sala de mese. Domnișoara Grady era lângă ușă, așa că doar domnișoara Grupe mergea printre noi.

Brusc, am simțit o mișcare în spatele meu, după care am auzit un zgomot și când m-am întors, am văzut-o pe doamna Turney aruncându-și castronul aburind în fața domnișoarei Grupe.

Timpul se opri pentru o clipă, iar domnișoara Grupe rămase cu gura deschisă și cu mâinile în aer. Apoi, ca o erupție vulcanică, urlă:

— Curvă mică ce ești!

Domnișoara Grady preluă controlul.

— Annie, du-te și te curăță. Ai liber restul zilei. Iar tu...

O înșfăcă pe doamna Turney de după cap, cu coadă cu tot.

— Sper că ți-a plăcut ultima ta masă în Salonul Șase. Mâine te duci la Cabană.

Tuturor li se tăiase respirația. Doamna Turney protestă vehement în timp ce era scoasă cu forța din sala de mese și, brusc, noi, pacientele, eram singure. Pe loc, am început toate să vorbim, să punem întrebări și să ne povestim una despre fapta de curaj a doamnei Turney.

Întorcându-se, domnișora McCarten tipă:

— Tăceți toate! Dacă nu vreți să o urmați. Faceți liniște și mâncați.

Am început să mă ridic. Domnișoara McCarten și-a ațintit privirea rece ca gheața asupra mea și m-am așezat iar, lăsând capul jos.

— Așa, zise ea, triumfătoare. Stai acolo și fă liniște, Nellie Brown.

Aplecată deasupra mâncării, n-am băgat nimic în gură. Nici nu mi-am dat seama când s-a terminat cina, până când nu ne duseseră pe toate înapoi în cameră de zi.

Nu știu cu ce a început. Nu știu decât că îmi curgeau lacrimile. Oricât încercam, nu puteam să le controlez. Într-un final, am izbucnit în hohote, cu nasul curgând-mi și gura deschisă, încercând cu disperare să trag aer în piept.

— Ce-ai pătit, Nellie? întrebă Anne.

Am scuturat din cap. De cealaltă parte a mea, Tillie începu să mă mângâie pe braț.

— O să fie bine, Nellie. Totul o să fie în regulă. \$\$\$.

— Să facă bine să se liniștească, ne sfătui doamna Despereaux în șoaptă, sâsâind din cauza accentului. Asistentele.

Nu m-am putut abține, chiar și când am auzit-o pe domnișoara Grupe spunând:

— Știam eu că e gălăgioasă.

Nici nu știam de ce se întorsese. Glasul ei nu făcu decât să-mi pricinuiască o altă criză de plâns torențial.

— Du-o înapoi în celulă în seara asta, zise domnișoara Grady.

În viața mea nu mă mai simțisem atât de neajutorată. Tremurând, mă gândeam cu groază la puterea absolută pe care o aveau asupra noastră. Puteam să plângem, să ne rugăm de ele, să strigăm – după libertate, după pâine, după un dram de bunăvoință –, toate degeaba.

Într-un final, m-a prins oboseala și când am plecat toate la culcare, aproape că mă oprisem. Voiam să întreb dacă aș fi putut să stau cu celelalte, dar o mână invizibilă îmi acoperise gura. Așa că am mers cuminte până la Celula 28, mi-am dat jos rochia și m-am așezat pe pat.

Și m-am gândit.

De ce m-am pierdut așa cu firea? Nu mai plânsesem niciodată în halul ăsta. Nici când ne bătuse Ford pe mine, pe mama și pe Albert. Nici când aflasem că nu mă puteam întoarce la școală. Nici măcar din pricina lui Wilson. Nu mai plânsesem așa de când...

De când a murit tata.

Tatăl meu, care îmi spusese Pink. Tatăl meu, care ne lăsase de izbeliște. Nu doar pentru că murise, ci pentru că nu avusese grijă să ne fie bine ulterior. Tatăl meu, care mă adorase și mă abandonase. Care făcuse din mine orfana singuratică pe nume Pink. O fată speriată care se băga în fața ca să nu vadă nimeni cât îi era de teamă. Teamă că nu era suficient de curajoasă sau de deșteaptă, sau de ușor de iubit. În adâncul ei, nu era decât furioasă. Numai că fetele n-au voie să se înfurie, nu? Un zâmbet și-o floare și-o rază de soare.¹ Iar Pink nu fusese niciodată așa.

Nici Nellie Bly nu e așa. Dar Nellie Bly era altfel. Nellie Bly era îndrăzneată și cutezătoare și nu se temea de nimic. Uită-te la toate lucrurile pe care le-a făcut: ziar, fabrici, Mexic. Uite ce face acum!

Voiam să fiu Nellie Bly. Nellie Bly era curajoasă. Eu nu eram. Puteam să mă prefac, dar în noaptea aceea mă confruntasem cu un moment care necesitase curaj. Și împietrisem.

Asta ești tu? Așa ai ajuns? Ai fugit din Mexic când ai dat de pericol. Chiar și cu Wilson, în loc să fii curajoasă și să lași lumea să te judece dacă îndrăznește, ai fugit. Ești lașă? Ești oare așa timidă? Așa fricoasă? Așa... muiere?

M-a surprins zgomotul greoi al unei chei în lacătul de la ușă. Asistenta din tura de noapte, domnișoara Burns, deschise ușa și mă văzu stând acolo.

— E ora zece. Ar trebui să dormi, domnișoară Brown.

— Știu, am zis cu un glas subțire.

Ezită, apoi spuse:

— E mai ușor să dormi dacă te întinzi.

— Știu.

Sfatul ei părea bine intenționat. Până acum fusese blândă, cel puțin în comparație cu celelalte asistente.

Aproape că am auzit cum a scuturat din cap înainte să închidă ușa.

Speram că se dusesse să-și ia o cafea sau să citească. N-aveam eu atâta noroc. La puțin timp după aceea, am auzit alți pași, ușa mi s-a deschis și domnișoara Grady a dat buzna înăuntru.

— Văd că te-ai hotărât să ne faci probleme.

Era în pijamale.

— Nu deranjez pe nimeni, am zis încetișor.

— Mincinoaso! Pe mine mă deranjezi. Sunt deranjată. Dacă nu eram deranjată, aș fi fost în pat. E deranjant. Tu ești deranjantă. Du-te. Și. Te. Culcă.

— Fac liniște, nu mă mișc. De ce nu pot să stau să mă gândesc?

— Pentru că la ora asta se doarme. Și cu cât mai puțin gândești, cu atât mai bine o să-ți fie aici. Crede-mă. Ah, iată.

Domnișoara Burns apăru cu un pahar pe care i-l înmână domnișoarei Grady. Deși puteam vedea la lumina lumânării domnișoarei Burns că lichidul era transparent, știam că nu e apă.

— Asta o să te facă să dormi, zise domnișoara Grady.

— O să te ajute să dormi, interveni domnișoara Burns.

Apropiindu-se, domnișoara Grady îmi băgă paharul sub nas.

— Bea.

După mirosul puternic, îmi dădeam seama că era cel mai probabil cloral hidrat. Mi-am adus aminte poveștile înfiorătoare ale femeilor care deveniseră dependente de substanța aia oribilă. Nu mai era vorba doar de rezistență. Acum duceam o luptă pentru dreptul de a-mi păstra facultățile mintale.

— Nu, mulțumesc.

— Bea-l imediat.

— Nu am de gând, am răspuns.

— Ești hotărâtă să ne dai bății de cap, nu?

— Nu, am zis tot mai încăpățânată. Pur și simplu nu vreau să dorm chiar în secunda asta.

Domnișoara Grady așteptă un câteva clipe lungi, după care ieși furtunos din celula mea. Doamna Burns spuse:

— Te rog, încearcă să dormi.

Apoi închise ușa.

Victorie. Vezi, nu sunt lașă.

Vocea mea interioară nu răspunse. Poate presimțea că ceva avea să meargă prost.

Zece minute mai târziu, tocmai mă gândeam să pun capul pe pernă, când am auzit iar zgomot de pași pe hol. Ușa se deschise, iar în celula mea păși doctorul Kinier cu paharul ofensator în mână.

— Nellie Brown, zise el plictisit și pe jumătate adormit, bea asta și culcă-te.

— Nu vreau să dorm deocamdată. Și nu vreau să-mi pierd mințile.

— E puțin cam târziu pentru asta, spuse el cu umor negru. Fii fată cuminte și bea asta, ca să ne putem băga cu toții în pat.

Mușcându-mi buza, am scuturat din cap.

S-a schimbat atmosfera pe loc. Doctorul Kinier lăsă blândețea și politețea la o parte.

— Bine. Bine. Dacă așa vrei să te porți, nu mai pierd timpul cu tine.

Domnișoară Grady, adu-mi o seringă.

Îmi îngheță sângele în vene. Dacă îmi injectau substanța aia oribilă, n-aveam cum să rezist. Dar dacă o înghițeam...

— O beau.

Satisfăcut de sine, doctorul Kinier îmi întinse paharul. Apoi îl luă înapoi. Pentru o clipă, n-am înțeles de ce. Scormonind prin geantă, scoase o

fiolă și dublă porția din pahar în fața mea. De-abia apoi îmi puse paharul în mână.

Mă întrebam ce s-ar fi întâmplat dacă l-aș fi spart.

Probabil ai ajunge la Cabană.

Fața de broască a domnișoarei Grady strălucea de nerăbdare.

— Bea.

Am deschis gura și am golit paharul dintr-o înghițitură. Doctorul mă făcu să deschid gura ca să mă verifice, apoi mă mângâie pe cap.

— Noapte bună, Nellie Brown.

Plecă.

— Pune capul pe pernă și nu te mai încăpățâna atât, mă instrui domnișoara Grady.

M-am făcut ghem pe saltea și am pus capul jos. Dând odată din cap, plecă.

— Somn ușor, spuse domnișoara Burns cu o blândețe tristă și închise ușa.

De-abia încuiaseră ușa, când m-am aplecat peste marginea patului și mi-am vârât două degete pe gât. Deja eram amețită, ochii închizându-mi-se, dar m-am forțat să continui.

Fu nevoie de mai multe încercări și îmi făceam griji în privința zgomotelor pe care le scoteam. Dar după două minute, făcusem o mică băltoacă pe jos, iar cloral hidratul era liber să încerce să adoarmă podeaua.

Punând capul înapoi pe pernă, mă holbam în întuneric, simțindu-mă confuză și lipsită de greutate. Am început să-mi închipui lucruri, ca niște tablouri în nuanțe de maro și portocaliu. Auzeam muzică, refrenul de la Auld Lang Syne.

Și iar aveam paisprezece ani și cântam lângă un pian, încercând să-i fac în ciudă lui Ford, bucurându-mă de Anul Nou.

Sunt acolo și e totul așa de real...

* * *

Sărbătorile sunt o perioadă îngrozitoare. Pentru că Ford se dă în vânt după ele. Cred că îi place că are o scuză să bea fără să se simtă vinovat. La fiecare Crăciun, An Nou, Paște, Patru Iulie insistă asupra unor petreceri mari și se enervează peste măsură dacă lucrurile nu ies

perfect. Întotdeauna se ia de mama pentru tot felul de mărunțișuri: ghirlandele sunt agățate prost, mâncarea nu e gătită suficient de bine, nu ard suficient de tare lumânările. Nimic din ce face mama nu e vreodată suficient.

Crăciunul și Anul Nou sunt amândouă oribile, pline de un potențial violent. Râzând, Ford încearcă să-l învețe pe micul Harry să-i spună mamei că e „un diavol cu ochii negri”.

Ca să ne ridice moralul, mama ne-a adus la serbarea de Anul Nou, organizată de biserica noastră la Odd Fellows Hall, pe strada principală. Copiii mici fug de colo-colo, dar eu trebuie să rămân cu mama și cu celelalte femei, care stau de vorbă.

Aud zgomotul la etajul de sub noi, simt mirosul de whisky, în timp ce Ford dă buzna pe scări, mă crispez când se aruncă spre noi cu pistolul.

— Curvă nesimțită ce ești! Am să te omor și dac-ai fi ultima femeie de pe pământ.

Îndreaptă pistolul către capul mamei.

Pentru prima dată în viață, mă bucur să-l văd pe Albert, care sare pe Ford împreună cu alți doi bărbați. O iau pe mama de mână și o trag pe scările din spate, până în stradă. Cu respirația tăiată de la alergat, ajungem într-un final acasă la familia King, unde mama se ascunde după șemineu în timp ce domnul King tropăie prin cameră, înjurând și zicând c-o să-l omoare pe Ford.

Mi se face rău când, în dimineața următoare, mama ne duce înapoi acasă.

Înapoi la el.

— Îl iubesc, ne zice. O să fie mai bine de acum încolo.

Mie n-o să-mi fie mai bine. Lucrurile nu pot continua așa. De ce se învâрте totul?

Ford e aici, cu degetul pe trăgaci, jurând că nu mai bea. E treaba mea să fac pistolul să dispară. Așa că îl bat la cap cum numai o fată de paisprezece ani ar putea. Noapte după noapte, nu mă las. Dacă detestă vreun politician, eu îl laud. Dacă urăște vreun vecin, îl ridic în slăvi. Dacă are o opinie, o iau în răs.

Timpul trece. În martie îmi trage o palmă peste cap.

În iulie, una peste față.

În august, dă cu mine de perete.

În septembrie, castelul nostru de cărți se face praf.

— Calul și căruța nouă ale domnului Stitt nu mi se par nici pe departe la fel de frumoase ca a mamei, am zis, vorbind împleticit. Știi tu, căruța pe care a vândut-o ca să-ți plătească ție datoriile.

Ridică mâna. Eu strâng din dinți. Dar mama pășește între noi.

— Nu. Ajunge.

Ford se aprinde. Ne înjură pe toți și e îngrozitor, dă cu pumnii în mobilă până sar așchii, face găuri în pereți, rupe coșurile cu flori, sparge cu piciorul împletitura de nuiete care acoperă șezutul balansoarului. În ziua următoare, tot mai are nervi și ne ia toate hainele proaspăt călcate, zvârlindu-le prin curtea din spate și turnând găleți de apă peste ele. La cină, flutură cuțitul prin aer și își trânteste cana de cafea pe jos. Aruncă cu un os în mama și când ea îl aruncă înapoi, scoate în sfârșit pistolul.

Cunosc pistolul ăla atât de bine. Un Remington model nou, cu butoiuș octogonal și patul din lemn de nuc, zgâriat și ciobit. Cum l-am furat de multe ori și l-am descărcat în secret de și mai multe, mi-a trecut prin cap și să-l folosesc. Un singur glonț și îmi pot salva familia.

Dar nu eu am pistolul în mână. Ci el. Și e îndreptat spre mama.

Brusc, sunt între ei, uitându-mă pe țeava pistolului, și mă întreb dacă a sosit momentul.

Albert se bagă între mine și pistol și țipă:

— Mamă! Fugi!

Albert și cu mine ne tot băgăm între Ford și mama, în timp ce el se străduie să țintească. Într-un final, a ieșit pe ușă, cu Kate, Charlie și Harry.

Atunci fuge și Albert.

Și mă lasă singură cu Ford.

Care apasă pe trăgaci.

Ratează și glonțul iese pe ușă. Dar glonțul trece la nici treizeci de centimetri de mine. Îl simt cum o taie prin aer și simt mirosul prafului de pușcă, deși urechile îmi țiuie de la zgomot.

Vreau să fug.

Dar sunt ultima țintă pentru furia lui. Dacă vede că mi-e frică, o să-mi bage un glonț între umeri. Așa că stau locului, îl fixează cu privirea și așteaptă.

— Mă-ta e o curvă și o zdreanță, Pinky. Și tu ești exact ca ea.

— Sper, îi zic eu.

Nu mă aude.

— Ești. Nu gândești deloc. Vrei să fii băiat, nu, Pinky? Vrei ce n-ai.

— Nu vreau nimic din ce ai tu.

Mă-ntorc și pornesc spre ușă.

Cu urechile ciulite, aștept zgomotul făcut de contactul cocoșului cu glonțul, aștept explozia prafului de pușcă, aștept impactul glonțului.

Nu vine. Ușa se trănțește în spatele meu și tresar. Se încuie.

Exact ca ușa celulei mele de pe Insula Blackwell.

* * *

Suspinând, m-am întors pe-o parte și am vomitat din nou. Muream de sete, dar scuipam încontinuu, încercând să-mi scot și restul de sedativ din organism. Străduindu-mă să mă ridic, m-am târât cu pași greoi până în colțul camerei, sprijinindu-mă de perete.

Ford! Păruse așa real! Parcă încă puteam să-i simt prezența în celulă. M-am dat de două ori cu capul de peretele de piatră, folosind durerea ca să mă ancoriez în realitate.

Amintirea aia – încercasem să nu mă gândesc la noaptea aia timp de nouă ani de zile.

Nouă ani? Am încercat să-mi aduc aminte data. Douăzeci și nouă septembrie.

Mâine se fac exact nouă ani.

Asta mă puse pe gânduri. Oare venirea aniversării stârnise totul? De asta plânsesem? Pentru că se spărsese barajul în spatele căruia stăteau amintirile mele? Sau fusese oare de vină privirea pe care mi-o aruncase McCarten, care mă făcuse să mă simt la fel de neînsemnată pe cât fusesem în timpul celor cinci ani cu Ford.

Nu putea să-mi fie rușine de cine fusesem în trecut. O admiram. Fusese neînfricată.

Nu, nu neînfricată. Îi fusese frică. Dar fusese și hotărâtă. Și încăpățânarea ei fusese mai puternică decât teama.

Ghemuită în colț, m-am adunat treptat și mi-am adus aminte cum, după ziua aia, nu l-am mai văzut niciodată pe Ford. Rămăsese în casă, dezbinând dușumeaua și bătând în cuie ușile și geamurile. Nu știuse

nimeni ce făcea, până nu se strecurase afară din casă pe un geam de la etaj să se ducă să-și ia de băut.

După o săptămână, Albert și Charlie îndrăzniseră să se întoarcă și găsiseră casa făcută praf. Ford dispăruse după ce distrusese toată mobila, în ciudă.

Așa erau Grady și McCarten. Niște creaturi dușmănoase, nefericite, care își îndreptau nefericirea asupra altora.

Cu mintea limpede, m-am împins în perete până eram în picioare. Ridicând privirea spre geam, m-am uitat la cerul nopții, amintindu-mi momentul în care fusesem singură cu Ford. Cu pistolul îndreptat spre mine. Convinsă că urma să mor.

Am încercat să mă simt cum mă simțisem atunci. Nu fusese curaj. Femeilor nu li se spunea să fie curajoase decât atunci când trebuiau să îndure vreun necaz. Toată lumea din Apollo îi spusese mamei să fie curajoasă când murise tata. O spusese când ne dispăruseră banii. O spusese când o lua Ford razna.

La femei, curajul însemna să îndure bărbații.

Nu, nu fusese curaj.

Fusese sfidare.

Fusese determinare.

Fusese putere.

Fusese o frumusețe.

Întorcându-mă în sfârșit în pat, am pus capul pe pernă și, pentru prima dată de când ajunsesem la Blackwell, am dormit bine.

[1 În original, sugar and spice and everything nice – un fragment dintr-un cântec pentru copii, conform căruia fetele sunt făcute din „zahăr și mirodenii și toate lucrurile frumoase” \(n.tr.\).](#)

Capitolul 43

Decizii înțelepte

Vineri, 30 septembrie 1887

M-a trezit sunetul ploii. Vremea semăna cu starea mea de spirit. Gri pe margini, dar curată.

Se dusesse vorba în legătură cu pățania mea din noaptea precedentă și, în timp ce ne spălam pe față, m-am trezit luată în brațe de mai multe ori. Pieptenele care îmi trecu prin păr fu mai blând decât până atunci. Toate nebunele mă compătimeau.

Am încercat să fiu recunoscătoare, dar în cea mai mare parte eram indignată. Eram în regulă. Sau mai degrabă aveam să fiu odată ce aveam să-mi pot spune povestea.

Eram într-o stare bună, pentru că eram convinsă că aveam să ies în curând din locul ăsta infernal. Am descoperit că aveam motive să le fiu recunoscătoare reporterilor de la The Sun, pentru că făcuseră atâta scandal în jurul lui „Nellie Brown”. Colonelul n-ar fi avut cum s-o rateze. Spusese că aveam să fiu aici timp de o săptămână. Asta era a cincea zi și înainte de asta fusesem în Bellevue pentru două zile. Ceea ce însemna că aveam să fiu eliberată ori azi, dacă punea la socoteală zilele petrecute la Bellevue sau, dacă nu, în luna următoare.

Ca atare, eram cu atât mai hotărâtă să aflu tot ce se putea înainte să fiu scoasă de acolo. Poate că încercam să mă revanșez pentru noaptea precedentă, dar deși eram ușor nesigură pe picioare, cu inima și cu mintea eram în stare de orice.

Siguranța mea de sine fu testată aproape imediat. Sufeream toate în camera de zi, când domnișoara Grady strigă:

— Ascultați aici!

Cu agenda mea în mână, începu să citească cu voce tare un pasaj:

— „Mă tem că Observatorul Tăcut nu mă va adora niciodată așa cum îl ador eu pe el. E suficient să iubești, nu? E suficient. E suficient.”

Privi triumfătoare împrejur.

— Observatorul Tăcut. O-la-la!

Pe celelalte asistente le-a pufnit râsul, iar eu m-am înroșit. Nu-mi aminteam să fi scris propozițiile alea, dar nu avea cine altcineva să fi fost. Oare chiar așa de obosită fusesem în primele zile încât ieșise la iveală un asemenea sentiment din adâncurile inimii mele? Sau erau lucrurile pe care crezusem că le îngropasem adânc foarte aproape de suprafață, în realitate?

Domnișoara Grupe se apropie de mine.

— Deci. „Observatorul Tăcut”. Așa-i spui tu lui? Tânărului ăla al tău care te-a înnebunit? Îi place să te privească? Ce observă amantul ăsta al tău?

— Nu e...

— Nu e ce? Întrebă domnișoara Grupe cu nerăbdare.

Orice aș fi zis, n-aș fi făcut decât să le dau apă la moară. Am privit-o în ochi.

— E foarte frig aici. Ne dați șalurile?

Frustrată, domnișoara Grupe plecă pufăind. Dacă nu aveam de gând să o amuz, avea lucruri mai bune de făcut.

La puțin timp după aceea, intră doctorul Flint cu mâinile în buzunare. Când i-am făcut semn cu mâna, a zis:

— Cum te simți, Nellie Brown? Sunt convins că ai dormit buștean.

— Mă simt foarte bine. Numai că e foarte frig aici.

— Frigul e doar în mintea ta.

I-am făcut semn spre asistente.

— Ele poartă haine groase. Nu sunt întregi la cap? Tu ai mâinile în buzunar. Nici tu nu ești sănătos?

Încruntându-se, se întoarse spre Anne.

— Anne Neville, de ce nu coși?

— Pentru că am vederea slabă. Mă dor ochii când cos.

— N-are nicio importanță, spuse el fără vreo urmă de îngăduință în glas. Mai sunt și alte femei cu vederea slabă aici și ele cos. Pur și simplu trebuie să te conformezi.

Se întoarse spre mine.

— Nellie Brown, tu de ce nu coși?

— Pentru că nu vreau, am răspuns.

— Nici asta n-are nicio importanță. Pur și simplu trebuie. N-ai să de gând să coși?

— Cusutul e doar în mintea ta, doctore.

Văzând zâmbetele firave ale femeilor din jur, se înroși la față.

Înainte să se poată hotărî asupra unei pedepse, doamna Cotter îl trase de mânecă.

— Domnule doctor, e vineri. Ați zis că săptămâna asta merg acasă. Sper că încă mai e adevărat că plec.

— Nu, nu pleci, zise doctorul Flint aspru. Mai bine să afli acum.

Doamna Cotter ezită o secundă, apoi izbucni în lacrimi.

Doctorul Flint scutură din cap, bombănind:

— Trebuie să-mi găsesc alt post. Prea multe femei plângăcioase aici.

— N-ar mai plânge, am zis cu voce tare, dacă ar fi luate în serios.

— Nellie Brown, începu el.

— Domnișoară Brown, te rog, l-am repezit eu.

Strânse din dinți.

— Nellie Brown, înțeleg că ți s-a dat un sedativ astă-noapte. Presupun că agitația ta curentă e ce-a mai rămas din supărarea ta de ieri seară.

— Nu eram supărată aseară, până când au intrat în camera mea și au început să mă amenințe.

— Devii isterică. Sper că nu trebuie să-ți administrăm încă un sedativ.

Pe tonul cel mai calm posibil, am zis:

— Da, amenință-mă, în loc să te implici într-o dezbatere pe care știi c-ai s-o pierzi. Nu le ascuți pe femeile de aici. Domnișoara Mayard e bolnavă de moarte și nici măcar nu te uiți la ea.

Tillie era palidă și tremura, îi clănțăneau dinții, pielea îi era albă, iar cearcănele de sub ochii ei erau ceva de speriat. Iar el tot refuza să vadă ceea ce era evident.

— Sunt eu doctorul aici sau tu ești?

Am luat-o în brațe pe doamna Cotter, care îmi bocea deja pe umăr.

— Nu sunt sigură dacă eu sunt doctor. Dar știu că tu nu ești.

Rămase cu gura deschisă, molfăind aerul vreme de câteva secunde. Apoi ridică o mână. Nu știu dacă voia să mă pocnească sau să mă arate cu degetul, pentru că fu întrerupt de doctorul Ingram.

Singurul doctor bun din tot spitalul o văzu pe doamna Cotter plângând și veni în fugă spre ea.

— Ce-ai pățit?

Vârându-și iar mâinile în buzunare, doctorul Flint plecă, în timp ce doamna Cotter explica ce i se spusese. Mângâind-o pe mână, doctorul Ingram zise:

— Uitați, doamnă Cotter, am să fac tot ce pot ca să fiți eliberată. Acum zâmbiți înainte să plec. Nu vă pot lăsa înlăcrimată.

Fu nevoit să repete de mai multe ori până ca ea să poată să-l creadă. Dar când ridică privirea, avea un zâmbet larg pe fața brăzdată de lacrimi.

— Ce fată cuminte.

Înainte să poată pleca, l-am prins și i-am zis despre situația din ce în ce mai rea a lui Tillie. Apoi am adăugat:

— Vă amintiți despre agenda pe care am cerut-o? Pe care am adus-o cu mine când am venit și despre care domnișoara Grady spune că e a ei? Citea din ea azi de dimineață și n-am niciun dubiu că nu ar fi a mea – asistentele m-au întrebat despre ea. Aș vrea să mi se returneze și agenda, și creionul.

— Am să văd ce pot să fac, mă asigură doctorul Ingram.

Curând, se făcu ora de plimbare. Era ziua caruselului, dar pe vremea asta nu aveam nicio șansă și ne obligară să mergem prin camera de zi, de parcă am fi fost afară. Purtam până și pălăriile.

Am vrut să mi-o iau drept parteneră pe Tillie Mayard, gândindu-mă că puteam să-i servesc drept cârjă. În mod straniu, s-a ferit de mine, la început. A cedat doar după ce am insistat un pic.

— Mă doare când merg, spuse. Îmi crește o unghie în carne.

Șchiopătă pe întreaga durată a plimbării, lăsându-se cu toată greutatea pe mine. Cu durerea aia și cu febra, nu mai spunea aproape nimic și în rarele situații în care totuși vorbea, era greu de înțeles.

După prânz, am auzit cel mai îngrozitor țipăt.

— Ura! De trei ori ura! De trei ori ura! L-am ucis pe diavol! Lucifer! Lucifer! Lucifer!

Apăru o fetișcană irlandeză cu părul roșu, împiedicându-se de parcă era beată. După hainele îmbibate de apă era clar că de-abia ajunsese, dar era pe jumătate dezbrăcată și tocmai scotea în mod indecent un umăr gol din bluza descheiată.

— Lucifer! Lucifer! Ți-am arătat eu ție, drace!

Pronunțase dreace.

Intră clătînându-se în cameră, cu fața spre banca cea mai apropiată pe care stăteau Louise Schantz și Margaret Bentz, care se împrieteniseră pe baza originii comune. Aplecându-se spre ele, fata cea nouă zise:

— Spune lumea că Dumnezeu a construit iadul, dar nu-i așa!

— Nu, i-am șoptit lui Anne, care stătea lângă mine. Iadul e opera statului New York.

* * *

Flint și Ingram se întoarseră spre seară. Pe atunci, asistentele, care se distrau teribil, o convinseseră pe fata cea nouă, Pauline Moser, să nu se mai dezbrace și să stea jos lângă ele. Când doctorul Flint intră, domnișoara Grupe îl arătă cu degetul și îi șopti fetei irlandeze:

— Uite-l pe diavol, vine după tine. Pe el! Arată-ne cum i-ai venit de hac! Din fericire, fata era prea ocupată, cântând niște melodii exagerat de obscene, ca să-și bată capul cu doctorul.

În timp ce doctorul Ingram o căuta pe doamna Cotter ca să discute despre eliberarea ei, eu m-am dus cu pași mari spre doctorul Flint.

— Domnișoara Tillie Mayard e foarte bolnavă. De câteva zile, chiar. Și îi crește o unghie în carne, care o doare...

— Ai și tu una?

— Eu?

Am clipit, surprinsă.

— Nu.

— Atunci taci și lasă oamenii să vorbească pentru ei înșiși.

— Ai de gând să o examinezi?

— Eu nu răspund în fața ta, Nellie Brown.

Ce-ai să mai răspunzi acuș.

— Atunci pentru ce sunteți voi doctorii aici?

— Să avem grijă de pacienți și să le testăm starea mintală, răspunse el scurt.

Am pus mâinile în șolduri.

— Foarte bine. Încearcă pe mine toate testele și spune-mi: sunt nebună sau nu?

— Nu e nevoie. Deja ești aici.

Îmi doream să fi învățat mai multă latină, pentru că știam că există o frază pe care nu mi-o puteam aminti, care ar fi fost extraordinar de incisivă în clipa aia. În lipsa cuvintelor, a trebuit să-ncerc altceva.

— Așa se explică indolența doctorilor de aici.

— Indolență?!

— Sunt șaisprezece doctori pe insula asta și cu excepția doctorului Ingram, nu v-am văzut să băgați vreodată în seamă pacienții. Cum poate un doctor judeca starea psihică a unei femei doar dându-i bună dimineța și apoi ignorând tot ce are de spus. Până și cele bolnave știu că e inutil să spună ceva, pentru că o să li se spună că și-au imaginat.

— Păi așa e!

Începuse să se-ncingă.

— Asta e natura nebuniei! continuă el.

Spre deosebire de el, de data asta rămăsesem calmă.

— Doctorii depun un jurământ, nu? Nu înseamnă nimic jurământul ăla?

— Eu... eu niciodată... e scandalos!

— Mă scuzați, domnișoară Brown, spuse doctorul Ingram, strecurându-se între mine și bâlbâitul de Flint. Pot să stau de vorbă cu dumneavoastră?

Nu era nimic ostil în tonul lui. Dar nu aveam chef să dau înapoi, așa că i l-am arătat cu degetul pe Flint.

— Țsta e cel mai obraznic bărbat pe care l-am cunoscut vreodată. E plătit pentru o treabă pe care nu o face și se dă important, de parcă ar trebui să venerăm pământul pe care catadicsește să calce.

— Ei, asta e natura doctorilor, spuse doctorul Ingram plăcut. Scuză-ne, doctore Flint. Trebuie să vorbesc cu domnișoara Brown.

Luându-mă ușor de braț, mă scoase pe hol și mă conduse până la el în birou, unde îmi oferă un scaun.

— Mulțumesc, am zis, așezându-mă. Ai întrebat de agenda mea?

— Da. Dar întâi, am o întrebare pentru tine. Te cheamă Lottie?

Am clipit.

— Ce?

— Lottie. Așa te cheamă?

Am început să râd.

— Nu!

— Nu înseamnă nimic pentru tine numele de Lottie Peters?

— Absolut nimic, am zis perfect sinceră. De ce? Cine e?

— Ne-am gândit că s-ar putea să fii tu.

— De unde ți-a venit ideea asta?

— Lipsește din New Orleans o femeie pe numele ăla. Unul dintre prietenii ei, auzind de cazul tău, a crezut că ai putea fi ea.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu! am strigat. Poate că dacă ați fi doctori, în loc de detectivi amatori, n-ar mai fi atâtea femei bolnave aici! Doctorul Ingram ridică mâinile.

— Știu, știu. Niciunii dintre noi nu facem cât ar trebui. Dar îți jur că facem tot ce putem.

— Tu da, am îngăduit eu. Nu pot să spun nimic bun despre ceilalți doctori de-aici.

— Deci, ca să fie clar, nu ești Lottie Peters? N-ai auzit niciodată de ea.

— Nu sunt Lottie Peters, l-am asigurat, și nici n-am auzit de ea până mai adineauri.

Zâmbi din colțul gurii.

— Ce ciudat. Asta pare să-ți fie foarte clar, dar vorbești în termeni așa de vagi în rest. E ca și cum există un blocaj, un zid, care ascunde adevărul despre trecutul tău.

Desigur, avea perfectă dreptate. Eu îl construisem.

— Poate dacă-mi primesc agenda înapoi, o să-mi revină memoria.

Ridică o mână.

— Am cerut să ți se înapoieze. Dar asistenta Grady spune că doar agenda e a ta, iar creionul îi aparține.

— Sigur că nu e! Ce rost are o agendă fără un creion?

Se aplecă spre mine.

— Nellie, te rog. Străduiește-te. Luptă-te cu imaginația. De ce ar spune domnișoara Grady că e al ei, dacă nu e?

Am scuturat din cap.

— Ce e, domnișoară Brown?

Trăgând aer în piept, i-am vorbit ca unui prieten care își irosea viața.

— Pari un om cumsecade. Dar habar nu ai cum merg lucrurile aici, nu? Bătăile. Amenințările monstruoase. Cruzimea.

Părea îngrijorat și preț de o clipă, am fost convinsă că mă crede.

— Ți s-a dat un sedativ azi-noapte. S-ar putea să fii încă puțin confuză.

Dezamăgită, am închis ochii.

— Nu sunt confuză, doctore. Știu ce e adevărat. Mai bine decât tine, s-ar părea. Asistentele sunt tiranice. Bat pacientele. Nu pe mine, slavă Domnului. Cel puțin, nu încă. Dar cruzimea de care dau dovadă e evidentă pentru oricine are ochi s-o vadă.

— Asistentele nu sunt decât câteva femei care au în grijă sute de oameni. Sunt sigur că au loc accidente.

— Accidente! E uluitor câte „accidente” li se întâmplă pacienților care le supără pe domnișoara Grady și domnișoara Grupe. Și dacă are loc un accident adevărat? Spune-mi, ce s-ar întâmpla dacă ar avea loc un incendiu? Toate celulele sunt încuiate noaptea. Ce s-ar întâmpla cu femeile dinăuntru?

— E treaba asistentelor să deschidă ușile.

— Știi foarte bine că nu ar sta s-o mai facă și pe asta. Bietele femei ar arde de vii. Știi asta.

Neavând cum să mă contrazică, doctorul Ingram rămase în tăcere. O tăcere care spunea mai multe decât ar fi putut el.

— De ce nu faci ceva să remediezi toate astea? am insistat eu.

— Și ce-aș putea să fac? Întrebă el sincer tulburat. Ofer sugestii până mă doare capul și la ce bun? Tu ce-ai face?

— Chiar o-ntrebi pe fata nebună? Aș instala lacăte cu o singură manivelă. Le-am văzut și merg. Tragi de manivelă și se descuie toate ușile de pe latura aia. Atunci ar putea să scape cu viață. Acum n-au nicio șansă.

Doctorul Ingram se întoarse în scaunul rotativ, cu o nouă expresie pe fața blândă.

— În ce instituție erai tu închisă înainte să ajungi aici?

Am clipit.

— În niciuna. N-am fost niciodată prizonieră nicăieri, cu excepția școlii cu internat.

— Atunci unde ai văzut lacătele pe care le descrii?

Mi-am recunoscut greșeala prea târziu. Le văzusem când mersesem să fac cercetări pentru articolul despre noul penitenciar din Pittsburgh. Dar nu puteam să-i spun așa ceva. Nu, acum că-i dădusem un indiciu cu privire la identitatea mea, era liber să ignore bunul-simț al argumentului meu.

— Ah, m-am dus odată în vizită undeva.

— Eu nu cunosc decât un singur loc unde au asemenea lacăte, spuse el, și anume la Sing Sing.

Era clar că i se părea că putea să tragă o concluzie din presupunerea asta. N-am putut să mă abțin. M-a pufnit râsul.

— Nu, doctore Ingram, vă asigur! N-am fost în viața mea la închisoare. Apoi n-am mai avut chef să râd.

— Până acum.

* * *

Întorcându-mă în camera de zi, am fost confruntată de domnișoara Grady, care mi-a aruncat cartea în mână.

— Trebuie să înveți să nu mai vorbești cu doctorii. Nu ei sunt cu tine zi și noapte. Ai grijă.

Mi-a venit de nicăieri s-o lovesc în cap cu cartea. Am ridicat-o de parcă voiam să mă uit la ea, dar până să mă pot hotărî, fata cea nouă, domnișoara Moser, începu să țipe.

— Tu, diavole! Îți vin eu de hac!

Lângă nou-venită, domnișoara Grupe arăta cu degetul poza cu muzicianul negru.

— Adică diavolul ăsta?

— Îți vin eu de hac!

Cu pumnii strânși, mărunțica se aruncă spre poză și o sparse.

Domnișoara Grady trecu pe lângă mine și se alătură eforturilor domnișoarei Grupe de a o imobiliză pe fata roșcată.

Mi-a venit să mă bag și eu în încăierarea aia, de partea fetișcanei. Până la urmă, aveam nevoie de o înțelegere completă a locului ăstuia. Adică trebuia să văd Cabana de aproape. Sau măcar Refugiul. Dacă tot am aflat despre toate lucrurile oribile care au loc aici, nu am o obligație să le trăiesc pe toate pe pielea mea?

Cedând impulsului, tocmai făceam un pas înainte, când mă prinse cineva de braț. Întorcându-mă brusc, am văzut-o pe Bridget McGuinness. Mă duse spre o bancă departe de agitație și mă așeză ferm.

— Orice ai de gând, oprește-te.

— Nu știu despre ce vorbești, am zis neconvingător.

— Știi privirea aia. Am văzut-o astă-noapte în ochii doamnei Turney. De ce vrei să te încaieri cu asistentele?

— Alege tu un motiv. Și-au bătut joc de agenda mea. Sunt crude. Merită o mamă de bătaie.

— N-ai să faci rost decât de un drum până la Cabană.

Am ridicat fruntea sus.

— Dacă asta o să se întâmple, atunci foarte bine.

Bridget mă privi printre gene. Apoi, brusc, povestea pe care refuzase să mi-o spună cu mai multe zile în urmă ieși de-a valma. Nu ca bârfă, ci ca un avertisment.

— Când eram eu acolo, au adus o fetiță tânără și frumoasă. S-a certat cu ele. A zis că e un loc mizerabil și că nu vrea să fie acolo. Asistentelor nu le plăcea că se plângea. Au luat-o, au bătut-o, au ținut-o cu capul sub apă, apoi au aruncat-o în pat.

După o clipă, Bridget strânse din umeri.

— S-a făcut dimineață și fata era moartă. Doctorii au zis că a murit de convulsii. Și asta a fost.

Am privit-o în ochi, cântărind o sută de factori.

— E crimă.

— Da, zise Bridget, pe un ton uniform. Da, e. Așa că stai departe de Cabană.

Cu avertismentul livrat, se ridică și se îndepărtă de mine de parcă aveam o boală contagioasă.

Asistentele o scoteau acum pe domnișoara Moser din cameră cu forța, iar ea își smulgea singură părul. N-aveam niciun dubiu că nu o duceau în debara să o bată.

Mie nu-mi era frică de bătaie. Știa și bunul Dumnezeu, Ford mă învățase că rănille îți trec.

Dar moartea nu.

Mi-am adus aminte de interviul pe care i-l luasem colonelului Sirwell, cu doi ani înainte. „Alege-ți bătăliile cu grijă”, spusese. „Când cucerești teren, trebuie să-l aperi. Înfige-ți steagul în pământ și rămâi pe loc.”

Îmi înfipsesem steagul aici, pe Insula Blackwell. Era suficient să-l apăr. Flirtul cu moartea nu era curaj și nu era dovadă de lașitate să-mi aleg bătăliile cu grijă.

Era de-ajuns un nasture.

Capitolul 44

Transfer

Sâmbătă, 1 octombrie 1887

Am fost ușor dezamăgită când n-am fost eliberată vineri seara. Ce-i drept, nu fusesem acolo decât cinci zile și încă nu văzusem cu ochii mei un weekend pe Insula Blackwell. Totuși, eram convinsă că până luni aveam să fiu departe de locul ăsta detestabil. Atunci să le văd eu pe asistentele astea!

Sâmbătă dimineața am ajuns să mă bucur că nu plecasem încă. Tillie era într-o stare oribilă. Punându-i mâna pe frunte în timp ce stăteam pe băncile din Salonul Șase, am descoperit că ardea.

Eram sătulă până-n gât.

Tocmai mergeam spre asistentele adunate în jurul caloriferului, când am auzit un suspin în spatele meu, urmat de niște strigăte. Întorcându-mă. Am văzut că Tillie leșinase de-a dreptul. Anne o prinsese și încerca să o trezească.

— Las-o să cadă, îi spuse domnișoara Grupe lui Anne. Să se-nvețe minte.

Tocmai deschideam gura să-mi bat joc de lipsa lor de umanitate, când intră o asistentă pe care nu o recunoșteam.

— Doctorul Dent vrea s-o vadă Nellie Brown.

— Ea e.

Ridicându-se ca să ascundă agitația din capătul celălalt al camerei, domnișoara Grady mă trase de braț.

— Ia-o și scapă-mă de ea.

Asta e? Asta-i scăparea mea.

Am simțit un val de ușurare pe care l-am regretat imediat.

Cum rămâne cu Tillie?

Am urmat-o pe noua asistentă pe hol, prin intrarea ciudată și pe scările în spirală, până în biroul superintendentului Dent.

— Iat-o pe Nellie Brown, domnule Dent.

Intrând în birou, m-au șocat două lucruri. Întâi, faptul că Dent și doctorul Ingram stăteau de vorbă cu șapte bărbați, care erau evident reporteri, după carnete și creioane.

Pe urmă, realizarea că îl recunoșteam pe unul dintre ei. Nimeni altul decât George McCain, colegul meu de la Depeșă!

Văzându-mă, făcu ochii mari și m-am rugat să nu-mi strice jocul. Ca să împiedic orice reacție din partea lui, m-am întors spre superintendent.

— Doctore Dent, domnișoara Tillie Mayard tocmai a leșinat în Salonul Șase. Are febră și asistentele nu fac nimic pentru ea.

Superintendentul Dent se încruntă, apoi zâmbi repede pentru reporteri.

— Sunt sigur că nu e nimic. Dar mă duc eu imediat. Scuzați-mă. Doctore Ingram, rămâi cu domnișoara Brown.

Mi se oferă un scaun și toți cei șapte reporteri mă priviră cu nerăbdare, creioanele tremurându-le în mâini. McCain stătea cel mai departe și nu spuse absolut nimic atunci când doctorul Ingram răspunse primei întrebări.

— Ce e în neregulă cu ea, doctore?

— E diagnosticată cu melancolie, spuse doctorul Ingram.

— Există vreo speranță? Întrebă omul de la The Sun.

— Ah, sunt plin de speranțe, râse doctorul Ingram. În fiecare zi pune aceeași întrebare: „Sunt nebună sau nu?” Un caz fără speranță nu și-ar pune întrebări cu privire la propria sănătate mintală. Faptul că se îndoiește e un semn excelent.

Începură să mi se adreseze mie. Un reporter încercă să mă prindă cu mâța în sac vorbind în spaniolă, iar altul în franceză. Le-am răspuns în engleză, dar am avut grijă să fie clar că îi înțelegeam. Am continuat cu minciuna despre părinții mei și am negat vehement că aș fi fost fata dispărută, Lottie Peters.

— Mă simt mai bine în fiecare zi, am zis, după care l-am privit pe McCain direct în ochi. Vă promit, în curând am să vă spun totul.

Ori nu m-a înțeles, ori m-a ignorat.

— Mă scuzați, domnișoară Brown – Nellie –, mă întrebam dacă mă recunoașteți.

Am ridicat politicos din sprâncene.

— De unde te-aș cunoaște?

— Simt că ne-am mai întâlnit înainte. Pur și simplu nu-mi aduc aminte unde.

— Dacă te-aș cunoaște, de ce n-aș spune nimic?

— Poate că nu vrei să cunoști pe nimeni. Sau să fii cunoscută.

Am râs.

— Sunt cunoscută. Dar nu vreau să te cunosc pe dumneata. Pe niciunul dintre voi, de fapt. Nu-mi închipui ce motiv aș putea avea pe lume¹ să vreau să cunosc un reporter. Toată lumea de aici e străină. Nu știu de pe ce lume sunteți sau ce v-a apucat să vorbiți cu mine.

Dacă nu se prinde nici acum, e mai prost decât credeam. Totuși, m-am gândit să-i mai dau un indiciu.

— Cum te cheamă?

— McCain, zise.

— Ay, ay, am zis, scuturând din cap și folosind o interjecție negativă pe care o auzisem în Mexic. Nu știu niciun McCain. Știam o doamnă Macdona, cândva, în Cuba. I-am zis totul despre mine. Ea nu m-ar lăsa aici.

Simțindu-se ignorat, reporterul de la The Sun zise:

— Vrei să fii aici?

Uitându-mă în continuare la McCain, mi-am ales cuvintele cu grijă.

— Le tot spun că nu. Locul ăsta e ca o legendă bizară pe care n-aș fi crezut-o niciodată. Le spun că sunt sănătoasă la cap, dar nu mă cred. Mă simt ca un observator tăcut, privindu-mi din afară propria viață. Ce poveste interesantă ar fi.

— Ah, cititorii noștri sunt foarte interesați, spuse reporterul de la The Sun, în timp ce McCain își închidea încetișor carnetul.

Doctorul Ingram se uită la ceas.

— Domnilor, ăsta e tot timpul pe care vi-l putem acorda. Mă tem că domnișoara Brown trebuie să-și prioritizeze recuperarea.

În drum spre ieșire, îi mulțumiră doctorului și își luară rămas-bun de la mine, încercând să mă mai tragă un pic de limbă. N-am făcut decât să mă uit la ei. Când a trecut McCain pe lângă mine, am dat imperceptibil din cap. Mi-a făcut cu ochiul și am oftat ușurată.

Doctorul Ingram îmi observă ușurarea, în timp ce închidea ușa după ei.

— Iartă-mă. De o săptămână îl bat la cap pe superintendent. Ne-am gândit că modul cel mai bun de-a scăpa de ei e să le dăm ce vor.

— Înțeleg.

Am tăcut o clipă.

— Doctore Ingram, pot să îți pun o întrebare personală?

— Poți, spuse el, cu un zâmbet circumspect. Nu promit să-ți răspund.

— E foarte impertinentă, am zis. S-ar putea să îți schimbe opinia despre sănătatea mea mintală.

— Atunci mai bine întrebi mai repede, nu crezi?

L-am privit cu seriozitate.

— De la ce vine H?

Clipi.

— Pardon?

— Doctorul Frank H. Ingram. De la ce vine H? Se întreabă fetele și au început să pună pariu. Hamish e la favorite, dar mai avem și Harrison, Horatio, Horace și Homer.

— E o listă foarte creativă! zise doctorul Ingram, râzând. Mă tem că nu e nimic atât de interesant. De fapt, acum ezit să-ți spun, pentru că o să pară prea prozaic.

— Atunci mai bine îmi spui mai repede, nu crezi?

Râse sincer, de parcă îl luasem prin surprindere.

— Harold. Frank Harold Ingram.

— Ai vrut dintotdeauna să fii doctor?

Se gândi o clipă.

— Nu cred că aia a fost perspectiva mea. Tata era bancher și voia să mă iau după el. Dar când a murit, doctorii au fost complet neajutorați. Presupun că am vrut să înțeleg ceea ce ei nu erau în stare.

— Deci ai venit la New York să studiezi medicină. În ce an se întâmpla asta?

— Acum un deceniu.

Adică avea în jur de douăzeci și șase, douăzeci și șapte de ani.

— Și de ce te interesează tulburările mintale?

— Ce faci, te răzbuni? E rândul meu să fiu interogat de un reporter?

Răspunse totuși:

— E un domeniu care lasă loc mai multor interpretări și care a captivat în ultima vreme interesul societății. Dacă vrem să înțelegem acțiunile oamenilor, trebuie să le înțelegem motivele. Motivele contează, domnișoară Brown. Motivul este cheia înțelegerii și înțelegerea e cheia empatiei. Nu ne înțelegem deloc unii pe alții. Așa că mulți nu pot înțelege o problemă decât dacă au trăit-o. Iar oamenii care și-au pierdut facultățile mintale sunt cei mai răătăciți și au cea mai multă nevoie de înțelegere.

— Îl cunoști pe poetul Joaquin Miller? am întrebat.
— Nu cred.
— În una dintre poeziile lui există un vers.
Și am citat:

*In men whom men condemn as ill
I find so much of goodness still.
In men whom men pronounce divine
I find so much of sin and blot,
I do not dare to draw a line
Between the two, where God has not.*

„În cei ce spune lumea că-s nebuni
Găsesc mereu atâta bunătate.
Iar cei ce spune lumea că-s divini
Sunt plini, ca orișicine, de păcate.
Cine sunt eu să spun care-i care
Când nici Dumnezeu n-a-ndrăznit să-i separe?”

Doctorul începuse să rearanjeze scaunele, punându-le la loc.

— Aș vrea să știu mai multă poezie. Mult adevăr în cuvinte puține.
Tăcu o clipă, zâmbind visător.

— Am avut un profesor la Bellevue care mi-a spus un lucru pe care îl consider cel mai înțelept proverb. „Nu contează ce studiezi, câtă vreme înveți să studiezi profund.” Pentru mine, aia e cheia. Odată ce înveți cum să explorezi un subiect, scoate din el fiecare fărâmbă de cunoaștere și apoi poți ataca orice domeniu cu aceeași ferocitate. Îmi dau seama acum că e la fel și cu empatia. Odată ce ai învățat cum să tratezi cu compasiune un anume grup de oameni, e greu să nu compătimești un alt grup în aceeași măsură. Compasiunea e o găleată deasupra unei fântâni fără fund. Putem găsi întotdeauna mai multă, dacă vrem. Nu suferim de sete decât dacă nu vrem să coborâm găleata.

— Deci crezi că lipsa de compasiune e o alegere?

— Nu neapărat, spuse el, așezându-se pe un scaun, la o distanță respectuoasă de al meu. Nu tot timpul. La început e ignoranță. Inabilitatea de a privi dincolo de sine. Dar odată ce coborâm pentru prima oară găleata, de atunci încolo e o alegere. Odată ce înveți cum să empatizezi cu un suflet asuprit, trebuie să iei o hotărâre ca să nu simți la fel și pentru un altul. Nu poți să uiți ce-ai învățat. Poți doar să ignori.

— Și ce le permite oamenilor să-și ignore compasiunea?

— Impresia că o să-i coste ceva. Ceea ce nu e niciodată adevărat. Compasiunea e cea mai bună calitate a umanității. E fundația oricărui efort medical făcut cu cap și a oricărei religii care merită urmată. Oamenii renunță la compasiune atunci când simt că pierd controlul. Așa că decid că ceilalți nu merită compasiune. Negrii. Imigranții. Femeile. Faliții. Bolnavii. Oameni a căror existență e...

— Complicată, am sugerat eu.

— Complicată?

— Am să-ți spun un secret, doctore Ingram. Majoritatea femeilor de aici sunt la fel de sănătoase ca tine și ca mine. Foarte puține reprezintă un pericol pentru ele însele sau pentru alții. Dar au ajuns aici pentru că nu există niciun alt loc pentru ele. Nu sunt nebune. Sunt complicate.

— Nu se poate!

— Așa crezi? Mi s-a spus de suficiente ori că sunt nebună. Nebună pentru că nu voiam să mă mărit. Pentru că nu voiam copii. Pentru că voiam să muncesc. Pentru că nu voiam ce trebuia să vreau și în schimb voiam lucruri la care nu aveam dreptul. Mi s-a spus că sunt nebună pentru că eram rebelă, zgomotoasă, curioasă – complicată.

Am gesticulat la pereții din jur și am continuat:

— Asta au în comun toate femeile astea. Complică lucrurile. Pentru soții lor, copiii lor, rudele lor, comunitatea lor. Pentru societate. Creează un disconfort și sunt prea sărace ca să plătească pentru el. Mă îndoiesc că sunt femei bogate pe insulă.

— Și eu mă îndoiesc, fu el de acord.

— Nebunia la bogați se cheamă excentricitate. Ei își permit să fie incomozi. Gândește-te la cuvânt, comod. Mi se pare insidios.

— De ce? Ce înseamnă pentru tine?

— Pentru tine ce înseamnă?

Îmi făcu moftul.

— Presupun că înseamnă ușor. Confortabil. La îndemână. Ceva care nu necesită efort. Ceva care face viața mai ușoară.

— Asta vrea lumea de la femei. Să fie o comoditate. Un pansament pe rană, o mângâiere pe timp de noapte, lubrifiantul care face să se învârtă roțile vieții lor. Orice femeie care nu e așa e considerată instabilă. Cu capul. Isterică. Nebună.

Am tăcut, iar doctorul Ingram mă privi de parcă încerca să vadă ce era înăuntrul capului meu.

— Recunosc, Nellie Brown, că nu știu ce să cred despre cazul tău. Pari așa de lucidă că nici nu știu ce cauți aici. Nu am niciun dubiu că ai un viitor scripitor înaintea ta, odată eliberată.

— Mă tem că n-o să se întâmple niciodată, cât timp sunt în Salonul Șase. Asistentele de acolo sunt extraordinar de crude.

I-am povestit cele mai rele lucruri pe care le văzusem pe domnișoara Grady și domnișoara Grupe făcându-le.

După două minute, doctorul Ingram ridică o mână.

— Știu că uneori femeilor le e greu să se înțeleagă. Așa e natura voastră.

— Și iată! am strigat, dându-mi ochii peste cap. Refuzi să crezi ce spun, pentru că ar fi incomod. Ți-ar da lumea peste cap. Pe când dacă un bărbat ar fi bătut, sugrumat, scufundat în apă rece ca gheața, l-ai crede. Spui că lipsa empatiei e o alegere? Ce alegi acum, doctore?

Nu avu cum să-mi răspundă. Pentru un moment, își mușcă buza de jos. Apoi zise:

— Ce-ar fi dacă te-aș transfera într-o sală mai liniștită?

— Și pe domnișoarele Neville și Mayard, dacă ești amabil. Pe toate trei.

— Am să fac tot ce pot. Domnișoara Mayard s-ar putea să fie prea bolnavă. Ai zis că a leșinat de dimineață? S-ar putea să-i fie mai bine unde e.

— Îți promit că nu e cazul.

* * *

Întorcându-mă în Salonul Șase, am găsit-o pe Tillie șezând cu capul în mâini. M-am dus la Anne.

— Ce s-a întâmplat?

— A venit doctorul Dent, a luat-o de cap și a pișcat-o de frunte până s-a înroșit. S-a trezit, deci presupun că a mers, dar acum o doare îngrozitor capul.

M-am dus direct la Tillie și am luat-o în brațe.

— Of, draga mea, aș vrea să nu-l fi trimis aici. Speram doar să te poată ajuta.

— De ce ai plecat? Întrebă Tillie pe un ton dur.

— Am fost chemată la birou. Erau reporteri acolo.

— M-am gândit eu, spuse ea, privindu-mă cu venin în ochii aprinși de febră. Ce nume le-ai dat?

— Poftim?

— Cum le-ai zis că te cheamă? Nellie Moreno? Nellie Brown? Lottie Peters?

Chipul îi împietrise.

— Sau poate Tillie Mayard.

— Tillie, ce...

— Deci recunoști! Ai zis că ești eu! Te dai drept mine ca să te lase să pleci!

În timp ce țipa la mine cu o înflăcărare pe care nu o mai văzusem niciodată, se legăna ca o trestie în vânt.

— N-am ce căuta aici! Nu sunt nebună! Dar tu ești! Ești! Tu te bucuri că ești aici și mereu le pui întrebări tuturor ca să poți cunoaște totul despre noi și, pe urmă, când se îmbolnăvește una dintre noi, poți să te dai drept ea ca să fii eliberată!

Șocată, i-am vorbit pe un ton blând.

— Tillie, nu ți-e bine.

— Sigur că nu-mi e! De aia poți să profiți de mine așa! Ești un diavol. Un diavol!

Din partea cealaltă a sălii se trezi și fetișcana roșcată:

— Dreace! Dreace!

Tillie n-o băgă în seamă.

— N-o să meargă! Ai să vezi! Ai să vezi, prietenii mei or să știe că nu ești eu, și ai s-ajungi înapoi aici, iar eu am să fiu liberă...

Am încercat să-i explic, dar nu avea de spus decât lucruri neplăcute. Era atât de agitată încât am fost nevoită să mă retrag, spre amuzamentul asistentelor. Pentru restul dimineții, am stat departe de ea, pentru binele ei, cât și pentru al meu.

O oră mai târziu, domnișoara Grady strigă:

— Nellie Brown. Ieși pe hol.

Gândindu-mă la transferul promis, am urmat-o supusă.

Odată ce nu ne mai puteau vedea celelalte paciente, asistenta-șef ridică un deget și mă împunse în față.

— Zdreanță ce ești. Nemernico. Habar n-ai pe ce lume trăiești, dar îți merge mintea când vorbești despre noi cu doctorii. Șarpe. Norocul tău că te transferă sau te-aș fi răsplătit cu vârf și îndesat pentru faptul că i-ai vorbit de mine doctorului Ingram.

Băgă capul înapoi pe ușă.

— Anne Neville! Vino și tu. Vă transferă.

Surprinsă, Anne se ridică brusc, iar Tillie sări după ea.

— Vezi! Vezi! O eliberează pentru că s-a dat drept mine!

Domnișoara Grady rânji neplăcut.

— Nu prea ai prieteni, hm?

— Vă rog, aveți grijă de ea. Nu se simte bine, cu siguranță ați observat.

— Nu observ la fel de multe ca tine, cocotă înfumurată ce ești. Acum vino. Și nu-ți uita afurisita de agendă.

Neavând alte bunuri căroră să le purtăm de grijă, am urmat-o pe domnișoara Grady pe scările care duceau spre Salonul Șapte. Acolo ne dădu în grija unei asistente pe nume domnișoara Hart.

— Adio și n-am cuvinte!

Domnișoara Hart ne studie cu dezgust.

— Ah, deci sunteți buclucașe voi două.

Anne și cu mine ne uitarăm una la alta.

— Nu intenționat.

Întâi ne-au dus să ne consulte un nou doctor, un oarecare Caldwell. M-a gădilat sub bărbie de parcă eram prieteni de când lumea, apoi a început să-mi pună iar aceleași întrebări, de parcă ar fi citit un pomelnic. Întrucât mă săturasem să refuz să spun de unde veneam, i-am vorbit exclusiv în spaniolă. Mi-a lăsat impresia că îl călcam pe nervi, mai ales când am râs de nasul lui mic. După-aia, m-a lăsat în pace. În timp ce eram condusă spre noua mea casă, l-am auzit spunând:

— Aleia îi trebuie restricții în plus.

M-am întrebat ce însemna asta.

Salonul Șapte era mult mai drăguț decât Salonul Șase. Și aici erau tablouri ieftine pe pereți și un pian. Dar, fiind mai sus, era mai multă

lumină. Și mai bine, nu trepida din pricina bățăilor îndurate de pacienți. Diferența cea mai mare era muzica. Pianul din Salonul Șapte era acordat, mulțumită unei paciente remarcabile pe nume Mattie Morgan. Înainte să fie internată, lucrase la un magazin de instrumente muzicale, iar acum învăța toate pacientele lucide din Salonul Șapte să cânte.

A venit în fugă spre mine în clipa în care am intrat.

— Ce registru vocal ai? Ești altistă sau soprană?

— Soprană, am zis.

— Da, așa și arăți. Și tu? o întrebă pe Anne.

— Și eu tot soprană.

— Păcat. Avem prea multe soprane, momentan. Mă rog, poate putem să-ți extindem registrul.

— Eu cânt și la pian, am adăugat.

— Da? spuse ea, părând neimpresionată. Excelent. S-auzim.

Simțindu-mă de parcă intrasem la o audiție și nu într-un spital de nebuni, m-am dus supusă până la pian și am început să cânt. Neîmpiedicându-mă zgomotele dureroase ale clapelor dezacordate, am dat dovadă de mai multă îndrăzneală și încredere ca până atunci.

— E foarte bine, zise Mattie, când terminasem. Cu toate că în locul tău aș avea grijă cu tempoul la pre-refren.

Poate m-aș fi supărat, dar puțin mai târziu, am auzit-o cântând. Era un adevărat maestru și ar fi putut cânta în orice sală de concerte din Pittsburgh fără teamă.

Era și o profesoară înzestrată. Niciuna dintre femeile din micul ei cor nu era sub ton și toate respirau cum trebuie. Artista Salonului Șapte era o fată poloneză pe nume Wanda. Era o pianistă mai bună chiar și decât Mattie și putea citi pe loc cele mai dificile partituri, iar tehnica ei era perfectă.

În ziua aia, viața în Salonul Șapte mi s-a părut aproape plăcută. Femeile aveau voie să stea de vorbă, nu doar să șadă țepene de frică. Nu că asistentele erau deosebit de drăguțe. Erau patru: doamna Kroener, domnișoara Fitzpatrick, domnișoara Finney și domnișoara Hart. N-am văzut asemenea cruzime ca la parter, dar le-am auzit pe toate făcând comentarii urâte și lansând amenințări, iar doamnei Hart îi plăcea să sucească degete și să tragă palme dacă sărea cineva calul.

Dar niciuna dintre ele nu era imună la muzica domnișoarei Morgan și nici nu le făcea la fel de multă plăcere să maltrateze pacientele ca

domnișoarei Grupe și domnișoarei Grady.

Nu, aia era asistenta de noapte.

Am întâlnit-o pe domnișoara Conway după cină – care tot oribilă era – și ne-a spus pe șleau că era supărată.

— Azi am nervi, așa că nu comentați!

La ora de culcare, am descoperit că exista o diferență majoră în Salonul Șapte. Fiind deja o raritate la etajul de dedesubt, modestia lipsea cu desăvârșire aici. Paciente se dezbrăcau la vedere, pe hol, și apoi își împătureau hainele de zi și le lăsau la ușă până dimineață. Doar apoi aveau voie să intre în camere și să-și pună cămășile de noapte.

Uitându-ne la celelalte, Anne și cu mine ne-am aruncat o privire una alteia.

— Domnișoară Conway? Nu ne-am putea schimba în cameră?

Domnișoara Conway veni spre mine cu pași mari. La doar câțiva centimetri de nasul meu, îmi spuse printre dinți:

— Dacă te prind vreodată că încerci măcar așa ceva, am să te fac să-ți pară rău.

Reticientă și obosită, m-am dezbrăcat în pielea goală, simțind-o pe domnișoara Conway cum mă privea. Când m-am lăsat pe vine ca să-mi așez hainele pe jos, a remarcat:

— Nu înțeleg de ce ești așa pudică, Brown. Nu prea ai ce să ascunzi.

Roșind de rușine, am intrat în dormitor și m-am îmbrăcat repede cu o cămașă de noapte care nu aparținea nimănui.

Când am mers să ne spălăm înainte de culcare, am descoperit că nu existau chiuvete în baie, doar niște găleți de metal suspendate sub robinete. Mă întrebam dacă fuseseră vreodată curățate. Eram sigură că dacă aș fi întrebat, aș fi fost eu următoarea care le curăța.

În noul meu dormitor mai erau încă cinci alte femei. Trei se culcară imediat. Nedorindu-mi să-mi fac dușmani încurcând pe cineva, le-am așteptat pe celelalte două să-și aleagă un pat înaintea mea.

Dar nu păreau interesate. Una începu să se plimbe prin cameră. Cealaltă îngenunche lângă geam, uitându-se la cerul nopții.

Alegând nesigură un pat, am închis ochii.

Salonul Șapte nu părea să aibă nicio regulă cu privire la programul pacienților pe timp de noapte. Domnișoara Conway nu veni să le certe pe cele două cu insomnie. Una stătea la geam în timp ce cealaltă patrula prin cameră, trecând des pe lângă patul meu, cămașa ei de noapte

atingându-mi salteaua. O chema Doris, lucru pe care l-am aflat pentru că vorbea despre ea însăși la persoana a treia.

— Doris o să se răzbune. Da, pe Din și Gillespie, Coley și Adams – o, da, pe Adams.

Umblând prin dormitor, vorbea aiurea, folosind cuvinte tulburătoare și mi-am dat seama în curând că voia să omoare pe cineva. Mă bucuram nespun că nu eram eu aia. Poate că regulile stricte ale Salonului Șase își aveau, până la urmă, meritele lor.

Pacienta fără somn de lângă geam era o femeie de vârstă mijlocie cu cea mai extraordinară boală. O chema Vanessa și avea o bucătică de ziar pe care o ridica spre cer. La lumina lunii, ne „citea” cu voce tare cele mai creative, mai frumoase și mai romantice povești. Am ascultat-o ore în șir, fermecată. Istoria și fantezia se amestecau, formând epopei minunate. Aș vrea să mi le fi notat, pentru că eu una n-aș fi putut inventa niciodată așa basme fantastice.

Puterile ei magice dispărură la răsărit și rămase mută întreaga zi, doar ca să prindă viață din nou odată ce se stinseseră luminile.

* * *

Duminica, pacientele tăcute și cuminți aveau voie să participe la slujbe religioase. Văzusem o bisericuță catolică pe insulă și mi se spusese că exista și una protestantă. Aparent, nu eram considerată nici cuminte, nici tăcută, pentru că nu mi se oferă șansa să mă duc.

Salonul Șase avu parte de o vizitatoare în dimineața aceea. Venise să-și vadă verișoara, aducând cu ea un bebeluș. Văzându-l, o pacientă se apropie grăbită.

— Oh, te rog – sunt departe de cei cinci pui ai mei de atâta vreme. Îmi dai voie s-o țin în brațe?

Ezitănd, mama îi înmână bebelușul nebunei materne, care era în al nouălea cer.

Își petrecu următoarele trei sferturi de oră vorbind cu copilul și cântându-i, în timp ce mama lui se relaxa.

— Ce dădacă bună ai fi, remarcă mama, iar pacienta se luminează la față.

Lucrurile se schimbă atunci când mama vru să plece. Nebuna insistă că bebelușul era al ei și femeia încerca să i-l fure. Cu ajutorul asistentelor, mama își recuperează copilul și pleacă în fugă, iar urletele disperate ale nebunei după copil agită pe toată lumea.

Am putut să scriu toate astea, pentru că mi se dăduse un creion. Era ca o porție de libertate, bucățica aia de lemn și grafit. Deși nu era de aceeași calitate ca al meu, n-aveam de gând să mă plâng. Era uimitor felul în care, odată ce fusesem privată de ele, lucrurile cele mai mărunte puteau deveni cele mai mari binecuvântări.

Ziua a trecut cu muzică și vorbărie, iar eu am făcut cunoștință cu femeile astea, ca și cu cele de la parter. Printre ele era o femeie mexicană, căreia îi făcea plăcere să-mi vorbească în spaniolă, indiferent cât de puțin eram în stare să-i răspund pe limba ei.

Mi-am dat silința să-mi notez cât mai multe detalii, nu doar din Salonul Șapte, ci din tot ceea ce văzusem pe întreaga insulă. Trebuia să fac tot ce îmi stătea în puteri, pentru că ziua următoare avea să fie ultima.

Micile gesturi de cruzime erau încă prezente. În noaptea aceea, la ora de culcare, două paciente se plânseseră că li se uscaseră gâtul și cerură un pahar de apă, dar domnișoara Hart și domnișoara Conway refuzară să descurse ușa la baie, lucru care nu le-ar fi costat nimic.

Deși îmi era și mie sete, am avut grijă să nu spun nimic. Și nici n-am dormit, de agitată ce eram. M-am gândit la toate lucrurile pe care aveam să le fac, odată scăpată din locul ăsta oribil. Aveam să fac o baie ca oamenii. Aveam să mănânc ceva cum trebuie. O friptură de vită și un cartof dulce. Niște pâine pufoasă cu coaja crocantă. Un fruct copt. Un măr sau poate o pară.

Apoi aveam să-mi scriu articolul, întâi pentru The World, apoi pentru întreaga lume. Cu siguranță avea să facă senzație și trebuia să-mi amintesc fiecare detaliu, atât de aici, cât și de la Bellevue. Exista un cuvânt pentru lucrurile prin care trecusem, dar eram așa obosită că nu mi-l aduceam aminte.

În timp ce Vanessa își spunea poveștile, iar fata pe nume Doris mergea de colo-colo, bombănind amenințător, am stat trează întreaga noapte de duminică, notându-mi evenimentele din săptămâna care trecuse.

Din când în când, mă trezeam filosofând în scris:

Ce mare mister e și nebunia asta! Am văzut paciente ale căror buze sunt pecetluite într-o tăcere perpetuă. Trăiesc, respiră, mănâncă. Forma umană e acolo, dar acel ceva fără de care corpul poate trăi, dar care nu există fără de corp, lipsește. Mă întreb dacă dincolo de buzele acelea există vise pe care nici nu ni le putem închipui sau dacă totul e gol.

La fel de triste sunt cazurile pacientelor care stau de vorbă cu mulțimi invizibile. Le-am surprins fiind complet inconștiente de ce se întâmplă împrejur, captivate de o ființă nevăzută. Și totuși, ascultau orice ordin cam cum își ascultă un câine stăpânul.

Una dintre cele mai devastatoare iluzii dintre toate aparține unei fete irlandeze cu ochii albaștri din Salonul Șapte, care crede că e blestemată pe vecie din cauza unui singur lucru pe care l-a făcut. Strigătul ei teribil, zi și noapte, „Voi suferi pe veci!” mă îngrozește. Durerea ei pare ca o frântură din iad.

Și totuși, așa cum i-am zis și doctorului Ingram, cele mai multe dintre femeile astea nu sunt nebune. Pur și simplu complică lucrurile în societate. Așa că sunt aduse aici, în capcana asta de șobolani. E ușor de intrat și imposibil de ieșit.

Ar fi trebuit să mă fac profet.

[1 În original, „Why in The World”, acesta fiind ziarul din New York care o angajase pe Nellie Brown să scrie articolul despre azilul de pe Insula Blackwell \(n.tr.\).](#)

Capitolul 45

Fără cale de ieșire

Luni, 3 octombrie 1887

Am petrecut ziua de luni ca o pasăre pe sârma de rufe. Cea mai mică mișcare mă făcea să vreau s-o tai spre geam sau spre ușă. Fiecare pas pe hol, fiecare voce de dedesubt, fiecare oră care trecea, eram convinsă că avea să-mi aducă libertatea.

Un grup de vizitatori tocmai făcea turul spitalului. Se opriră s-o vadă pe domnișoara Morgan cântând la pian, adunându-se în jurul ei, până când unul șopti:

— Să știți că e pacientă.

Atunci plecară toți, de parcă ar fi avut lepră, ceea ce pe ea o amuză și o indignă în egală măsură.

O femeie fu prima pacientă pe care o văzusem vreodată să primească o scrisoare. Aparent, era așa o raritate, încât era considerată o formă de divertisment, iar toate femeile din Salonul Șapte o implorară să citească cu voce tare, făcându-se grămadă în jurul ei, ca să primească vești despre lumea de afară.

Nu le-am însoțit. Mă uitam pe geam.

— Unde-ai plecat? întrebă Anne.

— Să plec? am zis, tresărind.

— Să nu cumva să ajungi așa, spuse și îmi făcu semn spre o femeie din capătul celălalt al camerei, care se uita în gol. Una dintre femeile-fantomă. Nici măcar nu sunt prezente, doar bântuie. Nu m-ar surprinde să le văd trecând prin pereți.

— Locul ăsta probabil chiar are fantome, am zis și jur că am simțit cum trece prin mine un fior.

Trecu prânzul, iar pe mine încă nu mă căuta nimeni. În după-amiaza aia, mie și lui Anne ni se spuse că aveam să muncim în fabrica de perii de pe insulă. Iar am ajuns să muncesc în fabrică.

Am protestat, spunând:

— Aștept un vizitator.

— N-ai voie să primești vizitatori, îmi spuse domnișoara Hart. Ai restricție. Ordinele doctorului Caldwell.

Deci asta a vrut să spună!

M-am târât până la fabrică, dorindu-mi să nu fi fost așa de obraznică cu el. Dacă ordinul doctorului îi ținea pe agenții colonelului departe de mine?

Vai, doamne. Dacă nu poate să mă scoată?

Gândul ăla ieși repede de sub control. Dacă înaintaseră o petiție la tribunal și fuseseră refuzați? Sau, mai rău, dacă se hotărâse că i-ar fi fost prea incomod să mă salveze? Îl făcusem de rușine în The Journalist cu articolul meu despre femeile din presă. Era oare genul de om care ar fi sacrificat o femeie de dragul mândriei lui?

Există oare vreun bărbat care n-ar face-o?

Dar nu, colonelul nu era un om rău. Omorâse un om odată, asta era adevărat, dar fusese autoapărare. Nu m-ar fi ucis așa.

Deși s-ar fi putut să nu i se pară că mă ucide. S-ar fi putut să i se pară, după graba cu care îi propusesem un articol pe care, ca să-l scriu, ar fi trebuit să mă ascund la clasa a treia printre săracii Europei, că eram cu adevărat dusă cu pluta.

Vai, doamne. Oare crede că eu chiar ar trebui să fiu într-o instituție?

Aveam mâinile pline de păr de bursuc, pe care îl înnodam de zor, ca să-l transform într-o perie de bărbierit. Munca era monotonă, atât de simplă că mă durea capul și nu dură decât trei ore. Apoi eram înapoi în Salonul Șapte, domnișoara Morgan cânta și femeile dansau. Chiar și unii dintre doctori intrară să valseze prin cameră cu pacientele preferate.

L-am căutat pe doctorul Ingram, dar nu era acolo, așa că m-am dus spre doctorul Caldwell. N-a-nțeles ce voiam și m-a luat în brațe ca să dansăm polca.

— Doctore, am zis, încercând să nu-l calc pe degete în timp ce țopăiam, aș vrea să mi se ridice restricțiile.

— Ah, acum vorbești engleză, da? Întrebă el pe un ton știutor.

— La perfecție. Și sper să primesc un vizitator.

— De ce? Nu te-a vizitat nimeni încă. În afară de reporterii ăia nesuferiți. Nu te teme. Am cerut să fie alungați. Nu te vor mai deranja.

Alungați!

— Nu mă deranjează!

Mi se tăiase respirația și nu de la dans.

Doctorul mă învârti și zâmbetul cunoscător i se lărgi.

— M-am gândit eu. Ți place atenția, nu-i așa? Toată vânzoleala asta cu fata misterioasă. Nici jumătate din povestea ta nu cred că e adevărată.

În timp ce pacientele celelalte ovaționau și băteau din palme, am decis să-mi iau soarta în mâini.

— Ai dreptate. Povestea era falsă. Nu sunt Nellie Brown. Mă numesc Nellie Bly și sunt reporter pentru The World.

Râse.

— Faci orice pentru atenție. Văd frecvent asemenea lucruri la femeile de-aici. Nu te teme. După o vreme, nevoia își pierde din intensitate și iluziile astea fantasmagorice dispar.

Dându-mi drumul, luă de braț o altă fată, lăsându-mă îngrozită și cu ochii mari.

Dezvăluisem adevărul și nu contase. Nu aveam să fiu crezută. Eram la balamuc, ceea ce dovedea că eram nebună.

* * *

În timpul plimbării de după-amiază, am cedat stării de agitație. Voiam să mă plimb cu Anne Neville, dar asistentele spuseră că nu puteam, pentru că nu se potriveau culorile rochiilor. În Salonul Șapte, totul era așezat pe culori. Am insistat:

— Mă plimb cu Anne de când am ajuns și mă voi plimba cu ea și azi.

Domnișoara Fitzpatrick îmi aruncă o privire.

— Ai să mergi unde ți se spune.

Cu o săptămână în urmă, aș fi cedat. De data asta, am apucat-o pe domnișoara Fitzpatrick de braț și m-am ținut bine. Asistenta a încercat să se elibereze și a fost surprinsă de propriul eșec. Când a ridicat mâna la mine, am zis pe un ton rece:

— Nu mă-ncerca pe mine cu bătaia. Sunt perfect întreagă la cap și n-am să mă las ușor.

Domnișoara Fitzpatrick îmi zâmbi batjocoritor.

— Ce-ai de gând să faci? Pe tine nu te ajută nimeni, pe când eu nu trebuie decât să strig și douăsprezece asistente au să mă ajute să te pun la punct.

Am râs și probabil a sunat ușor isteric.

— Știi ceva? Dacă vreau să plec în secunda asta, nu trebuie decât să sar în râu și să înot până pe malul celălalt. Odată ajunsă în New York, n-ai mai avea-o niciodată pe Nellie Brown pe post de pacientă.

— Ia încearcă, zise domnișoara Fitzpatrick. Să ne distrăm și noi.

Era tentant. Atât de tentant. Dar am văzut-o pe Anne șoptind cuvântul cabana. M-am calmat instant. Pe cât părea de absurd, dacă voiam să fiu liberă, nu puteam să evaderez chiar eu.

Supusă, m-am dus lângă fetele ale căror rochii se potriveau cu a mea. Detestam expresia triumfătoare de pe fața domnișoarei Fitzpatrick.

Nu m-am bucurat deloc de plimbarea din ziua aia. Nici copacii, care începuseră să-și piardă frunzele, nu păreau a fi într-o dispoziție foarte bună.

* * *

În noaptea aia, eram ca Julieta lui Shakespeare înainte să bea poțiunea călugărului, imaginându-mi toate scenariile care m-ar fi putut distruge. Poate se îmbolnăvise colonelul. Poate suferise un accident vascular și era, în clipa aia, inconștient prin vreun spital, cu secretul misiunii mele captiv în creierul lui.

De ce, de ce nu i-am scris mamei despre misiunea mea? De ce n-am fost mai precaută, de ce n-am făcut mai multe să mă asigur că nu avea să mi se-ntâmple așa ceva, de ce nu mi-am asigurat un alt mod de a ieși din iadul ăsta în care am intrat cu bucurie, din proprie voință?

M-am gândit la Macdona și McCain ca să mă calmez. Amândoi știau că eram la azil și dacă Macdona știa de ce, McCain putea cu siguranță să ghicească. M-ar fi eliberat.

Numai că...

Respinsesem avansurile grosolane ale lui Macdona. Și lui McCain încercasem să-i fur o știre de sub nas. Aveau suficiente motive să vrea să se spele pe mâini de mine, o fată prostuță care nu știa ce era bine pentru ea. Care se întinsese mai mult decât îi era plapuma. Ce mai exemplu.

— Asta se întâmplă cu fetele care nu se limitează la lumea de care aparțin.

Lumea. Wilson. Ce-ar zice el despre toată tărășenia? Îl și auzeam: „Ei, obraznico, uite ce-ai făcut. Am încercat să te avertizez. Dar ești așa de încăpățânată că nu te poate învăța nimeni nimic. Trebuie să le trăiești pe toate pe pielea ta. Munca grea din fabrici, mexicanii periculoși, nu-ți ajunge să observi, trebuie să te bagi tu acolo, să iei parte la tot ce se întâmplă. Bravo. Doar că acum te-ai făcut personaj principal într-o poveste pe care n-or să te lase s-o scrii niciodată.”

Nu, Wilson n-ar fi fost niciodată atât de crud. Dacă McCain l-ar fi informat despre situația mea, Observatorul Tăcut ar fi mutat munții din loc să mă elibereze. Ar fi făcut orice pentru mine. Eram convinsă.

Ar fi făcut orice, numai nu m-ar fi iubit.

Doris adormise pe podea, ceea ce însemna că numai Vanessa îmi mai ținea de urât. Era iar lângă geam, cu părul despletit și liber, citind o poveste fantastică din ziar. Evident, era de dragoste.

— Minunată, minunată zi de marți! zise Vanessa. Odată ca niciodată, într-o zi de marți, era o fată tânără și drăgălașă pe nume Bianca Rose, care avea părul lung, împletit în două cozi interminabile. Cu puțin înainte de miezul nopții, ședea lângă șemineu, scriindu-i o telegramă urgentă iubitului ei, care urma să plece în acea seară cu vaporul spre Sri Lanka. Știa exact ce trebuia să-i scrie. Că sora ei, Pearl, era pe patul de moarte din pricina unei boli, iar vărul lor Joseph plecase spre Vest să-și găsească destinul și nu se mai întorsese. Doctorul îi spusese minunatei Bianca Rose că trebuia să scrie întregii familii, pentru că Pearl ar fi putut să nu-și revină niciodată de pe urma febrei care îi luase mințile.

Însă un lucru pe care Bianca nu-l spusese nimănui era că și ea începuse să simtă o mână încinsă cu degete subțiri mângâind-o pe față și pe ochi. Fără ajutor, fără cineva care să le poarte de grijă, ea și sora ei nu ar fi putut supraviețui.

Așa că Bianca Rose privea telegrama goală, gândindu-se la singurul bărbat pe care îl iubise vreodată. Știind că sora ei avea să aibă nevoie de ea pentru tot restul vieții, Bianca Rose îl respinsese – frângându-și în același timp propria inimă, spartă într-o mie de bucăți. Astfel, iubitul ei plecase departe, bolnav din dragoste și pierdut, promițând să nu se întoarcă nicicând.

Acum îi scria cuvintele pe care ar fi trebuit să i le spună: „Îți scriu o scrisoare prin care să onorăm dragostea noastră. Cu atâta ușurință zâmbesc gândindu-mă la tine. Hai să sărbătorim în fiecare oră clipa ce tocmai a trecut. Te iubesc!” Și o semnă „Trandafirul tău alb”.

Trimise acel mesaj scump care nu purta nicio veste nouă. Pentru că purta adevărul. Îl iubea. Nu putea să-l lase să creadă altceva. Și nu voia să-l îngrijoreze cu boala ei. Dacă avea să se întoarcă, să se întoarcă din dragoste, și nu de frică. Să se întoarcă din dragoste.

Măsurând cu pasul dormitorul mare, o auzi pe Pearl icnind de durere din cealaltă cameră. Ora unu. Ora două. Trei. În tăcere, coborî la parter ca să bea niște ceai. Când ajunse pe ultima treaptă, îl observă pe doctor, adormit pe divanul din salon. Bietul om. Bianca Rose îl trezi și îl trimise acasă la soția lui, o prietenă apropiată care venea des să-i țină de urât și s-o aline. Atunci vorbeau despre nimic, amândouă cunoscând pericolul ce stătea la pândă dincolo de conversația superficială.

Odată ce doctorul plecase, Bianca Rose rămase afară, în leagănul de sub copac, pierdută în amintiri. Când ceasul bătu ora cinci, se întoarse în dormitor, împăcându-se cu gândul că avea să doarmă puțin înainte de a înfrunta o nouă zi copleșitoare.

Tocmai ațipea, când o trezi o bătaie în ușă. Doctorul nu ar fi trebuit să se fi întors deja. Fugi până în foaier, descuie lacătul, trânti ușa de perete, sperând, dar neîndrăznind să creadă.

În pragul ușii, luminat de răsărit, stătea el, fără niciun bagaj și nebărbierit. „Te iubesc”, îi spuse. „N-am putut sta departe de tine.”

Iubirea era o experiență nouă. Multă lume îi spusese că o iubea, dar până în clipa asta, nu crezuse pe nimeni.

„Și trăiră fericiți până la adânci bătrâneți”, spuse Vanessa, ridicând ziarul șifonat drept dovadă.

Lacrimile de pe obraji ei erau mărturia abilității extraordinare pe care o avea ca povestitoare. Atât de simple erau poveștile ei și totuși erau tot ceea ce voia fiecare dintre noi. Să iubim și să fim iubiți!

S-ar putea să nu mai am niciodată o altă șansă, m-am gândit. Așa că am înșfăcat creionul și am scris cuvintele pe care nici măcar să le gândesc nu mai îndrăznisem.

Dragă O.T.

Faptul că nu ai să citești niciodată aceste cuvinte înseamnă că sunt, măcar odată, liberă să fiu sinceră. Sinceritatea e ca nuca-n perete. Pentru un reporter, e vorba doar de fapte, nu de sentimente. Iar faptele care ne definesc pe noi îmi spulberă sentimentele.

Fapt – ești însurat și ești un soț devotat.

Fapt – ești aproape de două ori mai în vârstă ca mine.

Fapt – nu ai fost niciodată interesat de mine altfel decât ca prieten și mentor.

Fapt – te iubesc.

Probabil că mă crezi o fată bleagă căreia i-ai picat cu tronc. Dar crede-mă când îți spun că e vorba atât de fapte, cât și de sentimente. Inima mea e plină de tine, afurisitele. Ce mi-a venit să iubesc un nesuferit simpatic, un om de modă veche cu idei din secolul trecut. Un om care mă place ca prietenă și totuși nu ca persoană sau ca femeie, sau ca ființă umană. Îmi vine în același timp să te sărut și să te pocnesc.

Fapt – îmi place de soția ta și mi-e milă de ea. Te admir pentru cât îi ești de dedicat. E un semn al iubirii, al răbdării. Cum pot să te privesc cum rabzi suferința propriei căsnicii și apoi să nu fiu în stare să rabd dragostea mea pentru tine? Nu te merit așa. Singurul mod de a fi vrednică de iubirea ta e să o refuz. Ce banal. Ce gotic. Sunt un clișeu.

Sincer, amuzant e faptul că povestea inventată despre mine de doctori, asistente și reporteri nici măcar nu e foarte departe de adevăr. Spun că m-a înnebunit o dragoste neîmplinită. Din ce alt motiv aș fi aici, dacă nu-i adevărat. Când am ajuns la New York și pe Insula Blackwell, nu fugeam doar spre cariera mea. Fugeam și de tine.

Crezi că sunt aventuroasă. Poate că, într-un sens anume, e adevărat. Dar în adâncul meu, sunt o lașă. Pentru că singura aventură în care n-am îndrăznit să pornesc ai fost tu.

Să nu crezi că nu mi-a trecut prin cap. Dar chiar și dacă ai fi fost de acord cu așa ceva (și știi că nu), aventurile, prin definiție, se termină. Sunt temporare, trecătoare, finite. Dacă aș ceda tentației, nu aș putea suporta finalul inevitabil. „Mai bine să iubești pe cineva și să-l pierzi, decât să nu fi iubit niciodată?” Poate, dacă persoana pe care o iubești a murit. Dar să iubești pe cineva, știind că nu se poate împlini? Minunat într-un roman, oribil în realitate.

Nu, e mai bine să te iubesc de la distanță și să mă mândresc cu faptul că nu te forțez să te confrunți cu această iubire, că nu adaug greutatea ei la povara ta mult prea mare. Știu că umerii tăi sunt la fel de lați pe cât sunt ai mei de înguști. Dar pot duce eu povara iubirii mele pentru tine. E teribilă și minunată.

Tu m-ai împins pe drumul ăsta și am să-l urmez în continuare, indiferent de rezultat. Pentru că sper să fii mândru de mine.

Sper că ți-am arătat pentru ce sunt bune fetele.

Am închis agenda, strângând-o la piept, apoi am închis și ochii. Era imposibil să știu ce urma să îmi aducă ziua de mâine. Nu puteam fi sigură în viață decât de trei lucruri. Vocația mea. Iubirea mamei mele. Și dragostea pe care o purtam în mine ca o flacără ascunsă. Incomodă. Dar frumoasă.

* * *

— Nellie Brown? zise domnișoara Hart. Ai vizitatori.

Uimită, nu m-am clintit de pe banca din Salonul Șapte.

— Poftim?

— Vizitatori. În biroul doctorului Ingram. Hai mai repede.

Lăsând deoparte andrelele și ridicându-mă, am auzit-o pe Anne spunând:

— Cine vine să te vadă?

— Habar nu am, am răspuns, neîndrăznind să sper. A venit oare chiar colonelul? Sau Macdona? Sau...

Fantezia mea era că McCain îi scrisese lui Wilson, și chiar Observatorul Tăcut venise să mă scoată din încurcătură. Dacă aș fi fost într-un roman, asta s-ar fi întâmplat.

În schimb, l-am găsit pe doctorul Ingram stând de vorbă cu doi bărbați. Pe primul nu-l mai văzusem în viața mea. Avea în jur de treizeci de ani, cu părul de culoarea paiului și fața plină de cicatrici de pe urma bolilor copilăriei. Al doilea părea cunoscut, dar nu puteam să-mi dau seama de

unde. Avea părul subțire și castaniu și purta ochelari fără brațe pe nasul lat.

— Nellie, zise doctorul Ingram, bărbatii ăștia au venit să te vadă.

— Da? am întrebat precaută.

Individul cu cicatricile își scoase pălăria.

— Domnișoară Brown, mă numesc Peter Hendricks. Și pe McDougall îl cunoașteți.

— Așa zici?

L-am privit insistent pe cel de-al doilea bărbat, încercând cu disperare să-l identific din amintiri.

— Nellie, sunt eu, Walter! strigă acest domn McDougall. Mă bucur atât de mult să te văd. Frannie și cu mine am citit despre tine în ziar, dar nici n-am visat că fetișcana misterioasă erai tu!

Frannie? Neștiind exact cum să fac să cooperez, am zis:

— După cum vezi, eu sunt. Frannie ce mai face?

— Îngrijorată peste măsură din pricina ta, spuse McDougall, fluturând un deget. I-a scris până și tatălui ei, colonelul, despre asta. Iar colonelul l-a angajat pe domnul Hendricks.

Îmbujorându-mă, am avut grijă să îmi ascund încântarea.

— Mi-a fost teamă să nu mă fi uitat colonelul.

— Nu se poate, spuse domnul Hendricks. Are foarte multe de spus într-un limbaj foarte colorat. În fine, îl știi tu pe colonel.

— Într-adevăr, am zis cu umbra unui zâmbet pe chip.

Doctorul Ingram era peste măsură de bucuros.

— Excelent! E clar că îi revine memoria, spuse și ne făcu semn să ne așezăm. Nellie, domnul Hendricks e avocat. Spune că domnul Dougall și soția lui sunt dispuși să îți poarte de grijă. Asta dacă preferi să stai cu ei, în loc să rămâi la azil.

M-am prefăcut că mă gândesc o vreme, înainte de a spune:

— Da, așa aș prefera. Când pot să plec?

— Curând, sperăm, spuse Hendricks. Trebuie să semneze un judecător formularul.

Apoi se întoarse spre doctorul Ingram:

— Am încredere că nu vor apărea probleme în privința eliberării domnișoarei Moreno.

— În niciun caz. Se comportă exemplar și e o plăcere să stai de vorbă cu ea. Regret, domnișoară Moreno, că nu voi mai avea parte de privilegiul

companiei tale. Dar sunt convins că vei fi mai fericită cu prietenii tăi.

— Și eu la fel. Walter, te rog, mulțumește-i lui Frannie în numele meu. Și colonelului. De-abia aștept să-i povestesc aventurile mele.

— Nu mai poate de nerăbdare să afle totul.

— Deocamdată trebuie să te întorci în Salonul Șapte, din păcate, spuse doctorul Ingram, ridicându-se să mă conducă spre ușă. Și dacă poți, nu le spune celorlalte. Știi cum se agită.

Înainte să plec, m-am întors spre domnul Hendricks.

— Am totuși o rugămintă.

— Da, domnișoară Moreno?

— Odată ce voi fi eliberată, te poți asigura că mă așteaptă o masă cum trebuie?

* * *

M-au eliberat mai repede decât aș fi îndrăznit să sper. Tocmai mergeam în șir câte două, în plimbarea de dimineață. Ne opriserăm, pentru că un alt grup avea niște probleme mai în față. Fiind mioapă, nu vedeam clar la o asemenea distanță.

— Ce se-ntâmplă?

Mattie își sucea gâtul încercând să vadă.

— Una dintre fete a leșinat din senin.

Mijind ochii, am văzut că așa era. Lângă mine, Anne suspină:

— Nellie... e Tillie!

— Nu!

Am ieșit din rând, dar mai multe mâini m-au tras înapoi înainte să mă poată vedea asistentele. Zbătându-mă să scap, le-am văzut pe domnișoara Grupe și domnișoara Grady cum au forțat-o pe Tillie să stea în picioare și au încercat s-o facă să meargă.

— Nu pot face așa ceva! Trebuie dusă la spital!

— Nellie Brown!

Era o voce de bărbat care întoarse toate capetele, inclusiv pe al micuței Tillie.

Hendricks și McDougall mergeau alături de superintendentul Dent, care ținea în mână formularul meu de externare.

M-am întors spre Anne.

— Plec.

A izbucnit în lacrimi și ne-am luat în brațe. I-am șoptit la ureche:

— Am să mă întorc după tine.

Din celălalt grup, Pauline Moser strigă:

— Care-i treaba, Nellie?

— Mă duc acasă.

— Nu mai spune!

Zvonul făcu ocolul insulei în doi timpi și trei mișcări și femei din ambele grupuri ieșiră din rând ca să se roage de eliberatorii mei:

— Sunt prietenă cu Nellie, nu poate trăi fără mine, luați-mă cu voi!

— Eu o cunosc cel mai bine, a dormit în celula de lângă a mea.

— Am să gătesc pentru ea! Sunt o bucătăreasă excelentă!

Nefiind genul timid, Pauline Moser nu se deranjă cu vorba, ci pur și simplu încercă să-l sărute pe McDougall pe buze.

Până să reușească asistentele să le tragă înapoi, făcuseră vraște costumele ambilor bărbați. Dent îmi făcu semn cu mâna.

— Grăbește-te, domnișoară Brown. Nu mai pierde vremea!

Anne îmi dădu drumul și am fugit de parcă șansa mea să scap ar fi putut expira. Dent îmi spuse să-mi adun lucrurile și să mă îmbrac cu hainele mele, pe care aveau să mi le aducă asistentele.

În timp ce ambele șiruri de femei o porneau lent în direcții opuse, le-am făcut cu mâna prietenelor mele, sărutându-mi vârfurile degetelor.

— Adios!

În ultima clipă, o siluetă mică ieși din rând și o zbughi înapoi spre micul nostru grup. Delirând și împleticindu-se, Tillie se aruncă în brațele lui McDougall.

— Vă rog, domnule! Sigur mă cunoașteți. M-ați căutat! E o impostoare! Eu sunt cea adevărată! Eu sunt Nellie Brown!

Eram așa de șocată că-mi venea să plâng. În timp ce McDougall încerca să se elibereze din strânsoarea disperată a lui Tillie, superintendentul chemă furios o asistentă.

— Sărăcuța de ea!

Domnișoara Grupe o luă pe Tillie de braț, vorbind pe tonul lingușitor pe care îl folosea cu doctorii. Dar strânsoarea ei o făcu pe Tillie să scâncească de durere.

— Nu se simte foarte bine azi, după cum puteți vedea. Vino, Tillie, dragă. Și liniștește-te. Cea mai bună soluție e să continuăm cu rutina

noastră.

Cu brațul ca într-o menghină, Tillie nu se putu opune, dar îmi aruncă o privire încărcată de atâta venin, încât am dat un pas înapoi.

— Văleu! Ce s-a-nfip! râse McDougall cu blândețe. Noroc cu asistenta.

I-am aruncat o privire ca cea pe care mi-o aruncase Tillie.

— Era complet normală când a ajuns aici. Locul ăsta a înnebunit-o.

Superintendentul începu să protesteze, dar eu n-aveam timp de prostiile lui. În câteva ore, aveam să pot face mult mai mult pentru femeile astea decât să ridic tonul la el.

O asistentă m-a condus înăuntru și m-a ajutat să-mi adun lucrurile, iar eu m-am schimbat în ținuta mea modestă. Șalul pe care îl adusesem de la Bellevue împrumutase mirosul acela stătut, la fel ca și celelalte haine. Dar nu mă deranja. Era suvenirul meu: o basma sfâșiată țesută din firul nebuniei, simbolul perfect pentru toate lucrurile prin care trecusem.

Îmbrăcată iar cu hainele mele, am fost dusă într-o baie care avea toate cele necesare și mi-am văzut pentru prima oară reflexia. Buzele îmi erau crăpate. Sub ochi aveam niște cearcăne uriașe. Încâlcit într-o coadă ciufulită, părul îmi era unsuros și neîngrijit. Iar în ochii mei ardea o scânteie pe care nu o mai văzusem înainte.

Atunci mi l-am amintit. Cuvântul pe care îl căutasem. Cazne. Și trecusem la ale mele.

Zece minute mai târziu eram pe un vas și plecam de pe Insula Blackwell.

Capitolul 46

Povestea

— Te-ai dat în spectacol într-un mare fel.

Mă aflu din nou în biroul lui Cockerill.

— E o problemă, domnule colonel?

— Problemă? Vrei să știi dacă e o problemă că tot orașul vorbește despre fata asta nebună din Cuba?

Pentru o clipă, se întunecă la față. Apoi îi apărură pe chip cel mai larg zâmbet.

— E o lovitură de geniu! The Telegraph și The Herald au pus botul și, Hristoase, ai văzut ce scandal a făcut The Sun din pricina ta?

— Am văzut un articol, am răspuns.

— Unul! Au publicat câte un articol la fiecare două zile! Au făcut din țânțar armăsar cu chestia asta cu „săraca nebună răătăcită”! Or să arate ca niște idioți duminică – ah, o să fie delicios! Te plictisesc?

Acum că avusesem și eu în sfârșit parte de o masă decentă, efectul era neașteptat – mi-era somn, ochii închizându-mi-se fără acordul meu. Dar m-am adunat. Digestia putea să aștepte.

— Nu, domnule colonel.

— Bun. Înțeleg că există într-adevăr o poveste aici. Dincolo de tine, adică.

— Domnule colonel, nici nu vă imaginați. Le bat, le dezbracă în pielea goală, le toarnă în cap apă rece ca gheața, le înfometează. O femeie chiar a și murit în grija lor.

Avea o sclipire în ochi ca a unui copil în ziua de Crăciun.

— Doctorii fac asta?

— Doctorii aleg să n-aibă habar. Asistentele sunt cele perverse.

— Asistentele?!

— Și, domnule colonel, majoritatea acestor femei sunt la fel de întregi la minte ca tine sau ca mine.

Bătu din palme.

— E extraordinar! Adică e păcat, se corectă el imediat. Dar mă bucur că am ales să investigăm.

— Vreți să vă povestesc?

— Nu, vreau să scrii, acum, în secunda asta. Am prins ideea. E oribil, de-aia te-am trimis. Acum o scrii. Îți dăm un birou. Și du-i-l lui McDougall, ca să-l poată ilustra. Mă bucur că a apucat să arunce un ochi.

— Deja i-am descris niște scene.

Pe drum înapoi spre New York, aflasem de ce mi se părea McDougall atât de cunoscut: îl văzusem dincolo de perdeaua din sala redacției, unde sălășluiau artiștii, adăugând un element de senzație fiecărui articol. Fusesse o mișcare inteligentă să-l trimită, dându-i o șansă să vadă locul cu ochii lui.

În timpul cinei – și ce mai cină, ce mâncare extraordinară, delicioasă, minunată – le descriesem lui McDougall și Hendricks prin ce trecusem, iar ei își pierduseră apetitul, pe când eu descoperisem cât de mult material aveam. L-am avertizat pe colonel:

— O să fie lung.

— Cu cât mai lung, cu atât mai bine! strigă colonelul. Putem să-l rupem în două. Cum a intrat în prima duminică, și nu uitați să cumpărați The World duminica viitoare, ca să aflați ce a pățit. Va fi trăsnet!

Era clar că nu mai era nevoie de mine și mă mâncau vârfurile degetelor. În drum spre ușă, m-am oprit.

— A publicat și The World articole despre fata pierdută?

— Normal. Ar fi fost al dracului de suspect altfel.

— Aș vrea o copie.

— Am o variantă și mai bună. Am păstrat toate paginile cu articole despre Nellie Brown, Nellie Marina, Nellie Moreno, fetișcana răătăcită sau cum dracu' îți mai ziceau în ziua aia. Ți le trimit la birou. Acum treci la scris!

Zece minute mai târziu, aveam propriul birou în mijlocul redacției aglomerate. Unii dintre reporteri îmi aruncau pe furiș priviri pe sub borurile pălăriilor. Eram singura femeie de-acolo.

Dar n-aveam timp să-i bag în seamă. Eram prea ocupată cu articolul care avea să-mi câștige un loc printre ei.

* * *

Articolul fu publicat în prima duminică după eliberarea mea, dându-mi o stare extremă de agitație. Deja umbla vorba că „Nellie Brown” era o impostoare și toată lumea încerca să mă găsească. Avusesem grijă să mă izolez, întorcându-mă doar o singură dată în casa în care locuisem cu chirie, în rest stând într-un hotel, ca să pot lucra la articol până în ultima clipă.

La un moment dat, într-una din cele cinci zile dinaintea publicării, l-am întrebat pe colonel:

— Nu vă deranjează segmentul ăsta de aici?

— Care, ăsta unde spui că te-ai gândit la viața ta ca să rămâi trează? De ce m-ar deranja?

— Mi s-a spus, am zis pe un ton afectat, că ar trebui să mă abțin din a mă transforma în personajul principal al propriilor articole.

— Oricine ți-a zis asta e un cretin. Tu ești personajul principal. Tu ești ochii și urechile cititorului. Trebuie să simți că te cunosc, că pot avea încredere în tine. Tu ești fața revoluției jurnalistice!

N-am putut să nu roșesc.

— Credeți? Cu adevărat?

— Dacă nu ești, ai să fii în curând, spuse și îmi făcu cu ochiul. Am să mă asigur de asta.

Târziu sâmbătă seara, mi s-a dat permisiunea să privesc mișcarea greoaie a cilindrilor presei de tipar și mi s-a făcut cadou prima ediție, pe care de-abia se uscaser cerneala.

Numai titlurile erau destul să-ți oprească inima în loc:

DINCOLO DE GRATIILE AZILULUI

Misterul Nebunei Necunoscute

Povestea Remarcabilă A Unei Imitații Convingătoare A Nebuniei

Cum A înșelat Nellie Brown Judecători, Reporteri Și Experți Medicali

Ne Spune Povestea Internării Ei La Spitalul Bellevue

Studiază nebunia în fața oglinzii și face repetiții la Adăpostul pentru Femei – Arestată și adusă înaintea judecătorului Duffy – El declară că ea e cu siguranță bucuria cea mai mare a unei mame și că seamănă cu sora lui – Dată pe mâna doctorilor specializați în boli mintale de la Bellevue –

Expertii spun că e dementă – Bellevue își tratează pacienții nebuni fără compasiune – „Cei ce trăiesc din mila altora să nu se plângă” – Cum au urmat stimații noștri contemporani o pistă falsă – Le oferim adevărul – Capitole fascinante despre experiența unei „amatoare”.

Toate astea înaintea vreunui singur cuvânt scris de mine. Schițele lui McDougall se aflau la începutul fiecărei secțiuni, ilustrându-mă în ipostaze prea puțin măgulitoare în fiecare etapă a întregului calvar. Nu puteam să nu mă-ntreb dacă bărbia mea chiar era așa de ascuțită sau dacă uneori îmi lipsea gura cu desăvârșire.

Dar nu eram în poziția în care să mă pot plânga de felul în care eram tratată. Colonelul dedicase două pagini întregi din secțiunea principală a ediției de duminică articolului meu. Nu mai avusesem niciodată atâta loc să spun o poveste. Mai mult, m-a lăsat să mă semnez. Existau reporteri veterani la The World cărora nu le apăreau propriile nume sub articole, dar al lui Nellie Bly da.

În noaptea aia, am adunat fiecare pasaj care fusese scris despre „Nellie Brown”, decupându-le cu grijă cu foarfeca de unghii și lipindu-le în ordine într-o agendă. Adunate toate la un loc, erau ca una din cărțile mele cu povești de groază. Citind-o de la cap la coadă, simțeam că exagerasem. Nu-mi aminteam să fi zis nici jumătate din toate citatele care mi se atribuiseră. Oare chiar îmi tremurau mâinile?

Dar era cu siguranță senzațională. Vrednică de cea mai terifiantă colecție de povești de groază. Iar ziua de luni avea să aducă cel mai mare șoc dintre toate. Mai stresată din pricina anticipației decât fusesem în ultima noapte pe insulă, n-am putut dormi de teamă și entuziasm. Era o luptă interioară interesantă, în cadrul căreia mă certam cu mine astfel:

Îți pasă de articol sau de faima lui Nellie Bly?

— De ambele. Dacă am succes, pot scrie mai multe articole ca ăsta. Pot să fac o schimbare reală.

Și te vor iubi pentru asta.

— La fel de mult mă vor urî, sunt convinsă.

De ce îți pasă ce cred alții despre tine?

— Cui nu-i pasă ce crede lumea? Cine spune asta e mincinos. Sau smintit.

Când am realizat că îmi răspundeam singură cu voce tare, am râs stânjenită, amintindu-mi de Maggie Nebuna. Frecăm, frecăm, frecăm. Sau de Vanessa cu superbe ei episoade nocturne.

Ghemuită în patul meu din casa doamnei Pesetsky, am adormit imaginându-mi despre ce aveau să vorbească oamenii dimineața.

* * *

Povestea celor zece zile pe care le petrecusem la nebuni avu un impact senzațional. Toate exemplarele se vândură în doar câteva ore, iar când am intrat la redacție, am găsit zeci de telegrame și mesaje de la cititori îngroziți și impresionați.

Luni, povestea făcu turul țării, întâi pe la ziarele domnului Pulitzer, apoi pe la toate celelalte. Era mult mai mult decât o poveste locală. Ceea ce tulbura pretutindeni pe cititori și editori era faptul că doctori și presupuși „experți” fuseseră duși de nas de o fetiță fără niciun fel de educație formală.

Dar nu era asta singura sursă a interesului față de articolul meu. Stârnise imaginația tuturor americanilor.

— E vorba de tine, spuse colonelul, scuturându-și scrumul de țigară de pe vestă și ridicându-se să mă bată pe umăr. Fete ca tine nu există decât în cărți. Și uite una în viața reală.

Pufăi din trabuc și împunse aerul cu el.

— Să nu ți se urce la cap, fă bine și termină de scris.

Luni, în timp ce povestea mea era cap de afiș în toată țara, celelalte ziare din New York tăceau mîlc. Faza cu „stimații contemporani” probabil că îi usturase. Mai rău, îi prinsesem cu izmenele în vine. Nu puteau decât să retipărească fragmente din ediția de duminică a ziarului The World, ceea ce era extrem de iritant.

Unii exact asta făcură, dar nu și The Times, care abandonă povestea fetei misterioase cu totul. The Sun părea să facă la fel, fără îndoială exasperați din pricina faptului că fuseseră trași pe sfoară într-un asemenea hal.

Vineri, se răzbunară.

* * *

Eram la birou la The World, bătându-mi capul cu detaliile istoriei cu baia, când am auzit strigăte din biroul colonelului. Un zgomot care suna ca și cum se spărsese ceva întoarse toate capetele. Pentru o clipă, am crezut că editorul începuse să tragă la țintă cu pistolul.

— Nemernicii!

Ieșind vijelios pe ușa biroului, veni spre mine cu pași mari și îmi trânti un ziar pe birou.

— Nemernici! Afurisiții dracului!

Ușurată că nu pe mine era așa nervos, mi-am coborât privirea asupra a ceea ce părea să fie prima pagină a ediției de seară din The Sun. Cele două coloane din partea dreaptă erau ocupate de un articol lung:

FĂCÂND PE NEBUNA

Nellie Bly E Prea Deșteaptă Pentru Doctorii De Pe Insulă

Nouă Zile În Uniformă

The Sun Își Încheie Povestea Despre „Frumoasa Nebună”

Luată la întrebări, pusă sub tratament, închisă într-o celulă goală în fiecare noapte, îmbrăcată în te miri ce, spălată de mâini străine, fără consimțământ, după fiecare masă de nimic – Tovarăși săraci cu duhul și necivilizați, la ale căror activități copilărești nu a participat – A scăpat cu minciuna – Varianta oficială a aventurilor ei

Cu colonelul pufnind furios deasupra mea, m-am străduit să nu zâmbesc. Era o adevărată lovitură să am numele tipărit atât de la vedere într-un alt ziar. După care urmau patru paragrafe în care relatau întreaga poveste, așa cum o relataseră ei, înainte de a dezvălui ceea ce noi le spuseseam cititorilor noștri cu două zile înainte.

La puțin timp după ce a fost externată din azil, a apărut un zvon că fata se prefăcea, că nu fusese niciodată afectată mental și că se comportase astfel ca să ajungă pe insulă, pentru a putea scrie despre experiența ei la azil. Acest zvon s-a metamorfozat repede, până ce tânăra Nellie Bly a devenit eroina poveștii. Lucrează la New York de câteva luni și este corespondentul metropolitan al unui ziar din Pittsburgh. Mama ei este văduva unui avocat din Pittsburgh. E inteligentă, capabilă și independentă, și, în afară de faptul că și-a schimbat numele în Nellie Bly, rămâne tot ea, abordând jurnalismul într-un mod practic și eficient.

Ce lingușitor! Eram impresionată de faptul că învățaseră deja atâtea despre mine, dar era enervant cât de mult greșiseră. Tata, avocat? Și ce-a fost cu comentariul ăla despre faptul că mi-am schimbat numele? Nicio femeie n-ar fi scris sub propriul nume, și chiar și printre bărbați, puțini o făceau. În orice caz, ne ajutau să facem din Nellie Bly un nume cunoscut în fiecare casă din New York.

Citind în continuare, entuziasmul la gândul viitoare mele notorietăți se transformă într-o furie rece. Articolul meu de duminică se terminase cu sosirea mea pe Insula Blackwell. The Sun pornise de acolo.

Azilul este o clădire posomorâtă din piatră gri, în forma literei L. Ambulanța s-a oprit în curtea ei și doctorul D.F. Kinier, paznicul de zi și personalul de la recepție s-au pregătit să primească pacienții aduși de domnișoara Grupe.

Nellie a fost condusă pe scările de piatră, printr-un hol îngust și printr-o intrare cu pereții și podeaua goale, spre dreapta. Apoi, printr-o ușă deschisă, a intrat în Salonul 6, unde sunt primiți pacienții noi. Era tăcută. Parțial cu scopul de a simula nebunia și parțial din pricina unei neliniști profunde, a traversat tăcută și indispusă holul gol, cu două șiruri de uși deschise, ducând înspre dormitoarele goale ca niște celule.

Furia crescându-mi de la o clipă la alta, am început să citesc pe diagonală.

În aceste condiții și circumstanțe, e ușor de înțeles de ce doctorul Kinier a considerat că pacienta suferea de depresie. Ea i-a sărit în ajutor și drept răspuns la întrebările puse insistent și cu interes, i-a oferit simptome care confirmau diagnosticul de demență și melancolie. Răspundea monosilabic... Întrebată dacă auzea voci, a răspuns „da”... își ținea tot timpul mâna pe frunte... drept ultimă lovitură a căzut în aceeași tăcere care i-a marcat sosirea... Nellie s-a așezat în camera de zi a sălii, aflându-se acum în grija asistentelor, domnișoara Annie Grupe, domnișoara Alicia McCarten și domnișoara M. Grady...

Am dat pagina, descoperind îngrozită încă patru coloane. The Sun dedicase la fel de mult spațiu poveștii mele ca The World! Mai rău, făceau să pară că eram nu doar o actriță pricepută, dar și extraordinar de snoabă și pretențioasă!

Când Nellie a dat cu ochii de masa curată din lemn de pin, fără față de masă sau șervețele și cu vesela simplă pentru care evident nu erau disponibile alternative, nu s-a putut abține din a afișa o expresie nesatisfăcută... evident, farfuriile nu se înălțau la standardele ei. Odată așezată, s-a plâns de mâncare. Prezenta un apetit sănătos... Asistentele, care au obligația de a-și anunța superiorii dacă există pacienți care nu mănâncă, nu au avut ocazia să întocmească asemenea rapoarte despre Nellie... Între cină și ora de culcare, pacientele au la dispoziție diverse forme de divertisment în sălile de zi. În timp ce în această seară de luni, celelalte paciente își petreceau timpul în mod obișnuit, jucând jocuri, cântând la pian, ascultând sau dansând pe muzică, Nellie avea parte de atenția asistentelor... Eforturile lor de a se înțelege cu ea n-au avut succes.

În privința salteiei pe care fusesem nevoită să dorm, ziarul spunea: „Era un pat care ar fi fost suficient de comod pentru oricine nu era obișnuit cu mai bine, dar era unul în care o persoană obișnuită cu asemenea luxuri precum pârul coafat și saltelele cu arcuri ar fi încercat în van să se odihnească.” Când am dormit eu vreodată într-un pat de lux?

O noapte neplăcută, căreia i-a pus capăt un sedativ... un somn agitat, cu greu mai odihnitor decât momentele ei de insomnie, își petrecu primele trei ore din noapte într-un mod deprimant. La finalul acelei perioade, a primit o doză de cloral hidrat de la medicul de gardă, pentru care a părut recunoscătoare...

— Lua-i-ar naiba!

Am mototolit ziarul. Mai erau patru coloane pe care încă nu le citisem, dar deja nu mai gândeam clar.

— „Recunoscătoare”? „Întrebări puse cu interes”? „Apetit sănătos”? Am să... nu se poate... ce cred ei – nemernicii!

Tremurând de nervi alături de mine, colonelul păru brusc amuzat de furia mea. Râse scurt și mă bătu sumbru pe spate.

— Hai cu mine.

Gesticulă spre biroul lui.

— Nu le-am spus eu așa ceva!

Scuturând ziarul care ne jignise pe amândoi, în timp ce fugeam după colonel, am început brusc să mă tem că aveam să-mi pierd slujba.

— Jur, domnule colonel, nimic din ce-i aici n-au aflat de la mine!

— Știu, fato, mă asigură el, aprinzându-și o țigară de dincolo de pupitru. Oi fi jucând tu bine teatru, dar furia asta e clar reală. Și nici proastă nu ești. Nu ți-ai fi subminat propriul articol, chiar și dacă ai fi avut timp. Nu, e vina mea. Ar fi trebuit să-mi dau seama, spuse, râzând fără umor. Nemernicii dracului! Ne-au furat propriul articol de sub nas. De-asta au fost muți toată săptămâna, pricepi tu. The Sun s-a ars și cea mai bună metodă de-a ne arde și ei pe noi e să ne fure naibii de sub nas propria poveste. Trebuia să fi publicat a doua jumătate ieri. Așteptând o săptămână, le-am dat celor de la The Sun o oportunitate și afurisițiiăștia vicleni chiar au profitat de ea. Sunt impresionat.

— Au obținut toate astea de la doctori și asistente, am zis, gândind cu voce tare. De ce-ar vorbi cu reporterii?

— Pentru că le e foarte clar ce ești în stare să le faci, așa că sunt disperați să-și scoată propria versiune la înaintare. The Sun tocmai a devenit prietenul cel mai bun al azilului. Ai făcut de râs și ziarul, și

spitalul, așa că or să-și rupă gâtul încercând să-ți compromită credibilitatea. Ai văzut cum erau plini de laude la început? Te insultă cu complimente. Or să-ți tot spună că ești „inteligentă” și „descurcăreață”, dar subtextul va fi „vicleană” și „mincinoasă”.

Simțindu-mă amorțită, am zis:

— Au de gând să folosească faptul că sunt femeie împotriva mea.

— Ce altceva ar putea să facă? Au fost nevoiți să recunoască faptul că i-a tras pe sfoară o fetiță. Nimeni n-o să uite chestia asta. Așa că vor să facă lumea să te uite pe tine.

De unde luni fusesem în al nouălea cer, azi mă simțeam ca pe marginea unei prăpăstii.

— Ce facem?

— Ce facem? repetă colonelul, îndreptându-și țigara spre mine ca pe un tun. Îi distrugem, asta facem. Îi zdrobim pe dobitoci așa cum numai Pulitzer poate. Îi transformăm în idioții și bufonii care se tem că sunt.

În sfârșit înțelegeam și eu de ce îi spunea toată lumea „colonelul”. Eram în stare să iau o pușcă și să mășăluiesc în josul străzii ca să trag în The Sun.

— De unde începem?

— Înainte de toate, există vreo greșeală în articol?

— Sincer, mă miră că există informații care sunt corecte.

— Cât e adevărat din ce-au zis?

— Nimic!

— Ai spus că ți s-a dat un sedativ.

— Nu în prima noapte!

— Și n-ai refuzat hainele care ți s-au dat?

Nu citisem până acolo.

— Ce? Nu! M-am plâns că nu mi se potrivesc!

Pufăind la greu, colonelul începu să dea din cap.

— Bun. E bine. Sunt destule afirmații false ca să scoatem din ele un articol?

— A, da! Cu siguranță!

Nici n-ajunsesem la jumătate și deja găsisem douăsprezece neadevăruri.

— Atunci scrie-l, în secunda asta. Publicăm a doua jumătate duminică, așa cum am zis, dar trebuie să-i lovim imediat după. Tu scrii un articol despre toate minciunile pe care le-au tipărit și îl punem în ziarul de

luni. Îi atacăm cu fapte. Sigur s-au grăbit, au dat fuga la Blackwell și au intervievat pe cine-au prins. Sunt disperați, iar asta îi face vulnerabili. Pune-i lui Dana sare pe rană, râse el. Pulitzer o să se dea în vânt. Nimic nu se vinde mai bine ca o bătaie între două ziare. Vreo două zile n-are decât să li se pară că au un avantaj. Lasă-i să doarmă liniștiți. Altă dată nu mai apucă. Luni or să vadă ei ce înseamnă să te pui cu cel mai bun reporter de la The World, Nellie Bly.

De-abia m-am putut abține din a izbucni în lacrimi și a-l lua în brațe. În loc de asta, m-am dus să-mi vărs nervii pe hârtie. Partea cea mai rea era că trebuia să citesc și restul articolului. Membrii personalului azilului de pe Insula Blackwell spuseseră minciună după minciună, iar ziarul depusese un efort deosebit să le ofere credibilitate, chiar lăudându-i exagerat. „Domnișoara Grupe e înaltă, grațioasă și blondă. Are un chip de o frumusețe rară și pare deosebit de plăcută și amabilă.” Mi-o imaginam folosind tonul ăla lingușitor și mios cu reporterii de la The Sun. Făcea să-mi fiarbă sângele în vene.

La fel și afirmația asta: „Împreună cu prietenele ei din Salonul Șase, Nellie s-a dat în carusel, dar nu a exprimat niciun fel de bucurie sau interes.” Nu am apucat să mă dau în carusel!

Articolul se încheia cu declarații date de patru doctori și patru asistente. Declarațiile doctorilor erau exact așa cum mă așteptam și, cel puțin, erau cam pe-atât de aproape de adevăr cât le permiteau prejudecățile. Ce m-a adus pe mine în pragul nebuniei au fost declarațiile asistentelor:

Domnișoara M. Grady afirmă următoarele:

„Nu a cauzat probleme în salon, cu excepția faptului că a stat de vorbă cu alte paciente și le-a dat ideea să ceară alte haine, aparent în speranța de a ne cauza neplăceri. Mi-a cerut lenjerie de corp în plus și nu a luat-o când i-am oferit-o. S-a comportat nerespectuos cu asistentele, strâmbându-se la ele și îndemnându-le pe celelalte paciente să facă scandal. A cântat un pic la pian. A mâncat și a dormit bine. Avea memorie bună și mi-a dat impresia că se preface.”

Domnișoara Alicia McCarten afirmă următoarele:

„A vorbit cu celelalte paciente și le-a zis să nu facă așa cum le cerem noi, comportându-se într-o manieră insolentă; a vorbit urât și despre

asistente, și despre doctori. Mi s-a părut neplăcută ca persoană. În afara de discuțiile cu paciențele, nu prea a vorbit cu nimeni.”

Domnișoara Annie Grupe relatează următoarele:

„Niciodată nu mi-a vorbit politicos. Era mereu insolentă și răspundea tranșant, conversa cu alte paciențe despre Cuba și spunea că trăise acolo și că era convinsă că se afla acolo și acum. Stătea de vorbă cu alte paciențe și le puneă să ne ceară tot felul de lucruri, aparent cu intenția de a cauza neazuri și îi lipseau complet manierele. S-a plâns că-i e frig și când i s-au dat haine în plus, le-a refuzat.”

Domnișoara C. Kroener spune:

„Nellie Brown a ajuns în Sala 7 pe 1 octombrie și i s-a cerut să se schimbe, ceea ce a făcut, dar a refuzat rochia care i s-a oferit pentru că nu îi stătea bine culoarea. Nu a vrut să se plimbe decât cu Anne Neville, care fusese prietena ei încă de la Bellevue. Am întrebat-o dacă știe să cânte la pian și a zis că da, dar că nu vrea. Am întrebat-o dacă vrea să coasă sau să muncească în vreun fel. A zis că nu, nu aici. Uneori era nepoliticoasă și nerușinată și avea tendința de a influența alte paciențe în acest sens. Pe una dintre ele a agitat-o foarte tare preț de câteva ore. În afară de asta, s-a comportat destul de bine.”

Ce femei îngrozitoare! N-aș fi crezut că puteam urî pe cineva ca pe Ford și Albert, dar timpul petrecut la The World îmi demonstrase că mă înșelam îngrozitor. Singura mea alinare era lipsa oricărei mențiuni a numelui doctorului Ingram. Ori nu-i luaseră interviu deloc, ori refuzase să mă vorbească de rău.

Partea cu adevărat dezgustătoare era tocmai la final. The Sun și Blackwell încercaseră să mă discrediteze prin cele mai josnice metode pe care le aveau la dispoziție: folosindu-se de bietele femeii cu care mă împrietenisem în timpul șederii mele. În articolul de duminică, scrisesem că nici Anne, nici Tillie nu mi se păruseră nebune. Drept răspuns, The Sun publicase fragmente din dosarele lor de la azil:

Anne Neville; 33; Irlanda; necăsătorită; Bellevue; fără vizitatori; fără prieteni; transferată de la Azilul Utica; s-a aflat acolo câteva luni; are

iluzii de natură religioasă; spune că are viziuni; halucinații vizuale; are vedenii pe care le consideră vizitatori din rai.

Matilda Mayard; 25; Statele Unite; internată 26 sept. 1887; Bellevue; iluzii persecutorii; consideră că există conspirații împotriva ei; conversează în mod irelevant și incoerent; uneori nu vorbește deloc; nu răspunde la întrebări; încă se află sub observație în sala de primire. 11 octombrie – fluctuații la nivelul prezentării cauzează dificultăți în privința determinării salonului în care ar trebui găzduită permanent.

N-au trimis-o la spital? Tot în Salonul Șase e? E monstruos!

Am început să-mi scriu riposta cu avânt, infirmând minciună după minciună. Am sfârșit cu o listă uriașă, corectând informațiile oferite cu privire la ceea ce purtasem, la interviul meu cu doctorul Kinier, la tentativele mele de a agita pacienții ca să transform povestea într-una mai interesantă, la presupusele mele amenințări că mă sinucid – erori mici sau mari, le-am abordat pe toate. Ordinea evenimentelor era greșită și mai depistasem și o căruță de minciuni spuse de asistente ca să dea mai bine la ziar, minciuni a căror falsitate era ușor de demonstrat. Cărămidă cu cărămidă, am demolat monumentul pe care îl construiseră din tot felul de neadevăruri.

Până la ziua publicării, riposta mea se lungise pe patru coloane, iar titlul era Neadevăruri pe Fiecare Rând. Prima propoziție îl făcu pe Cockerill să alerge prin birou, înjurând de bucurie:

Când am ajuns prima oară la New York, editorul de la The Sun mi-a spus într-un interviu că „nimic nu e mai de valoare ca un reporter care relatează faptele așa cum sunt; care, atunci când i se spune că doi și cu doi fac patru, scrie patru și nu trei sau cinci.” Întotdeauna am depus eforturi să relatez doar fapte, dar niciodată nu m-am străduit mai mult să respect această regulă ca în articolul intitulat Dincolo De Gratiile Azilului. Întrucât The Sun și-a asumat responsabilitatea de a dovedi că am petrecut într-adevăr zece zile ca pacientă pe Insula Blackwell, aș vrea să corectez multe greșeli și declarații false pe care le-am descoperit în cele șase coloane scrise despre mine și publicate recent în acel ziar.

— Ia de-aici, fosilă pompoasă ce ești! urlă Cockerill, odată ce o citise cu voce tare a cincea oară întregii redacții. Ce pumni o să-și mai tragă singur pentru interviul ăla. Și asta: „Nu eram câtuși de puțin obosită, iar nervii mei au fost întotdeauna de oțel. Am fost față în față cu moartea și n-am simțit vreodată că aș fi fost pe cale să cedez.” Când ai fost tu față în față cu moartea?

M-am gândit la Ford, dar am zis:

— Am fost gonită din Mexic de către guvern, după ce i-am expus ca fiind corupți.

— Asta-i fata mea aventuroasă!

Jubilând, colonelul se întoarce iar spre redacție:

— Asta are mai mult tupeu decât voi toți la un loc!

Afirmația aia mi-a bătut în cuie rolul de reporter pentru restul vieții. Ca să merit în continuare laudele colonelului, ca să nu pierd atenția celor de la The World, trebuia să mă pun în pericol cu fiecare pistă pe care o urmam. Nu era suficient să expun toată suferința din lume. Nellie Bly trebuia să se expună ea însăși acestei suferințe.

* * *

Duminica aceea, The World vându mai multe ziare decât în oricare zi din an, iar în după-amiaza aia am găsit pe birou un plic cu un cec de o sută de dolari. Era semnat de domnul Pulitzer și însoțit de un bilețel scris în grabă, cu doar două cuvinte: „Bună treabă!”

Tocmai mă gândeam la ce aș fi putut face cu banii ăia – să închiriez un apartament, să cumpăr niște haine noi, să-i trimit niște bani mamei –, când colonelul se opri lângă biroul meu.

— Felicitări. Deja m-a sunat primarul. Face spume la gură. E o minune. Punând cecul deoparte, am zis:

— Și acum ce?

— Acum? Acum toată lumea se bagă la dos în timp ce noi mulgem povestea asta ca pe o vacă de lapte.

— Nu.

Repetă, ca să mă verifice:

— Nu?

— Domnule colonel, am mai trecut prin asta. Scriu un articol prin care expun ceva îngrozitor și apoi trec la următorul. Nu putem permite ca istoria asta să devină doar un alt articol. Lucrurile trebuie să se schimbe. Femeile alea au nevoie de ajutorul nostru. Au nevoie de dreptate.

Colonelul rânji.

— Tu vrei dreptate. Eu vreau să vând ziare. Ceea ce e o veste a dracului de bună pentru tine, pentru că, până la toată coada, e același lucru. Fetițo, nimic nu bate o cauză nobilă. Cum să lăsăm povestea asta deoparte? Tu chiar ai înnebunit? Bietele femei au nevoie de o voce, iar The World e pe cale să devină cea mai răsunătoare voce din istoria întregii lumi. Și Nellie Bly o să-i deschidă drumul.

Capitolul 47

Nellie Bly

Salvatoarea Lumii Cum Îi Va Ajuta Universul Lui Nellie Bly Pe Bolnavii Mintal Ai Oraşului

Vreme de două luni de zile tot apărură prin ziare asemenea titluri, timp în care The World deveni cel mai insistent susţinător al drepturilor femeilor şi Nellie Bly se transformă în eroina curajoasă a unei poveşti prea fantastice ca să fie ficţiune.

Primeam munţi de scrisori din toată ţara, care îmi lăudau iniţiativa şi curajul şi se publicau peste tot articole despre mine însămi. Brusc, eram mai mult decât un reporter – eram o celebritate! Mi se ofereau oportunităţi să ţin prelegeri şi un producător de pe Broadway chiar mă rugase să joc în rolul principal al unui spectacol bazat pe viaţa mea.

— Evident, eşti o actriţă de mare talent, dacă ai reuşit să simulezi nebunia!

Indiferent cât fusese de drăguţ din partea lui să-mi spună asta, nu aveam nicio intenţie de a pleca de la The World. Şi încă trebuia să mă întâlnesc personal cu domnul Pulitzer. În mod hilar, fusese înghesuit de unul dintre gândaci când se opri la Union Station în Pittsburgh, pe drumul de întoarcere din St. Louis. Întrebat care este părerea lui despre mine, de către reporterul Depeşei, spusese că eram „sclipitoare” şi „înfiptă”. „E educată la cele mai înalte standarde şi înţelege complet profesia pe care şi-a ales-o. Are un viitor extraordinar înaintea ei.” Frumoase vorbe din partea unui şef pe care nici nu îl văzusem încă!

Aproape toată lumea din Pittsburgh îşi asuma meritele pentru existenţa mea. Până şi Bessie Bramble îmi scrisese un tribut foarte emoţionant, în care afirma despre marii editori din New York că:

...nici n-au terminat bine de spus că femeile nu ar putea niciodată depăşi „marea prăpastie” care le separă de reporterii de primă mână sau ceva de genul acela, când iată! Apare Nelly Bly şi reuşeşte o cascatorie jurnalistică la nivelul căreia până şi dintre bărbaţi se ridică foarte puţini.

Ne-a demonstrat că dedicarea, curajul și abilitatea de a investiga nu aparțin în exclusivitate colegilor noștri de breaslă. Ne-a arătat cât de ușor poate poate inteligența feminină prosti și manipula un bărbat – fie el și unul considerat expert în domeniu.

Era adorabil cum reușise să se distreze pe seama mea de la distanță, scriindu-mi numele greșit. Mă întrebam dacă Madden observase eroarea și o trecuse cu vederea. Probabil.

M-am distrat și eu puțin când i-am scris mamei, cerându-i să vină în vizită, acum că aveam unde să o primesc. Le-am trimis dragostea mea lui Charlie, Harry, Kate, Beatrice și Grant. „Și sper că Albert le spune tuturor că sora lui mai mică are mare succes.” Mi-a răspuns foarte repede, promițând să vină cât de curând, dar nu l-a menționat pe Albert. Însă persoana din Pittsburgh cu care îmi doream cel mai mult să iau legătura rămase tăcută.

* * *

La New York, lucrurile se mișcau repede. Fu constituit un juriu în fața căruia mi se ceru să mă prezint. Sperasem să îl ajut pe domnul Macdonna cu cariera sa, dar când am ajuns, a strâns din umeri cu un zâmbet.

— E o știre prea mare. Șeful vrea să se ocupe personal de ea. Dar mersi c-ai încercat, fetițo!

Am jurat să spun adevărul, tot adevărul, și numai adevărul –, pe urmă am mințit imediat despre câți ani aveam. Le-am zis că aveam douăzeci, când deja aveam douăzeci și patru. Devenise așa un obicei puternic, încât nici nu avusesem timp să mă gândesc. Din fericire, Albert nu era acolo să mă contrazică.

Juriul era format din douăzeci și trei de bărbați și n-am putut să nu mă întreb dacă le-ar fi păsat câtuși de puțin despre viețile femeilor fără condiții materiale. Le-am spus toată povestea de la capăt și am fost plăcut surprinsă să descopăr că erau numai ochi și urechi. Iar atunci

când procurorul adjunct Vernon M. Davis sugera ca întregul juriu să viziteze insula, așa încât să o vadă cu ochii lor, unul dintre jurați întrebă:

— Poate veni și domnișoara Bly, să ne prezinte locul?

— Dacă e dispusă, spuse domnul Davis.

— Bucuroasă, am zis.

De fapt, numai bucuroasă nu eram. Sperasem să nu mai văd niciodată locul ăla și mi-era sincer teamă să nu rămân blocată acolo – avusesem coșmaruri despre asta săptămâni întregi. Dar îmi și doream să aflu ce se întâmplase cu Anne, Tillie și restul. Și voiam să stau față în față cu domnișoarele Grupe și Grady, ca de la egal la egal, și să le repudiez așa cum meritau.

Am plecat în ziua următoare, începând cu Bellevue, cu ideea că avea să fie o vizită surpriză, fără avertisment. Dar cineva de la guvern voia în mod evident să protejeze instituția de orice viitoare asalturi din partea mea, pentru că n-a durat mult până să fim însoțiți de un membru al comisiei caritabile și de doctorul MacDonald de pe Insula Ward, o altă închisoare pentru indivizi indezirabili care aparținea de New York. Doctorul mă strânse de mână de parcă avea ceva de demonstrat.

— Frate, ce ni s-au înroșit urechile, spuse el cu glas tare, să-l audă tot juriul. Ne-ai dus de nas, asta e clar. Dar așa e la ziar! Orice pentru o poveste de senzație!

Aluzia, desigur, era că inventasem majoritatea evenimentelor din articol. Eliberându-mi mâna dintr-a lui, am zis:

— Aș fi vrut să nu fi fost nicio senzație și să n-am nimic de scris.

După-aia n-a mai încercat să vorbească cu mine, doar pe lângă mine.

Plimbarea cu vasul până pe Insula Blackwell fu o experiență complet diferită față de prima. Pe la jumătatea drumului, unul din jurați întrebă:

— Cu vasul ăsta ați mers prima dată?

N-am putut să nu râd, gesticulând împrejur, indicând cabina care practic scilipea de curățenie. Sigur era aproape nouă.

— Nu.

Domnul Davis îl întrebă pe membrul comisiei de ce nu mergeam cu vasul obișnuit.

— Ah, am trimis-o la reparat.

Am început să îmi fac griji. Azilul avusese două săptămâni să facă curat, să-și dea un aer de noutate și confort. Cu un nod greoi în stomac, am realizat că asistentele probabil forțaseră pacientele să muncească

inuman de mult ca să-l aducă într-un punct în care era prezentabil. Cât au suferit bieteale femei ca să devină prezentabile pentru reprezentanții oficiali ai New Yorkului?

Când am ajuns, mi-au fost confirmate toate temerile. Primul semn al schimbărilor cosmetice era absența anumitor personaje-cheie din povestea mea. Tortionarii pe care voiam să îi înfrunt dispăruseră. Domnișoarele Grupe, McCarten și Grady lipseau cu desăvârșire de pe insulă. Nimeni nu mai spuse nimic altceva în privința lor.

Ghidul nostru pentru turul „spontan” era superintendentul Dent. Ultima dată, mă văzuse îmbrăcată într-un săculeț de bumbac și o pălărie de soare ruptă, cu părul ciufulit și cearcăne uriașe sub ochi. Înfățișarea mea plăcută îl șocă vizibil, la fel și atitudinea mea rece.

În timp ce juriul lua interviuri mai multor asistente care erau prezente în ziua aia, doctorul Dent se apropie de mine.

— Mă bucur că ai făcut asta. Dacă ți-aș fi știut scopul, te-aș fi ajutat.

— Nu zău, am zis pe un ton sec.

— Serios, nu putem afla cum stau lucrurile de fapt, decât dacă facem ce ai făcut tu. După ce au publicat articolul tău, am găsit o asistentă la Refugiu care pusese pacienți să stea de gardă, ca să le anunțe când venim, exact cum ai zis tu. Am dat-o afară.

— Și domnișoara Grupe? Domnișoara Grady?

— Le investigăm. Mă aștept să fie și ele date afară.

— Ar trebui să fie puse sub acuzare pentru atac la persoană, în cel mai bun caz.

— S-ar putea să ai dreptate. Dar ar fi dificil să găsim dovezi.

Era clar ce voia să spună. Ce juriu ar fi condamnat pe cineva în baza unei mărturii depuse de o nebună?

Am început să observ că declarațiile asistentelor sunau regizate. La fel și domnul Davis, care, în mod fantastic, le prinse în repetate rânduri cum se contraziceau singure. Atacă o afirmație anume:

— Stai așa. Zici că ți s-a spus unde să fii când ajungem. Deci s-a discutat vizita juriului?

— D-da, recunosc asistenta, o femeie pe care nu o recunoșteam.

— Și dumitale cine ți-a spus?

Ea îi aruncă o privire vinovată doctorului Dent, care era foarte palid.

— Ei, păi ne-am gândit noi că vine cineva în inspecție. Era normal să ne pregătim.

Domnul Davis se întoarce cu fața către superintendent.

— Să înțeleg că ar trebui să îți pun ție toate întrebările, din moment ce asistentele repetă doar ce le-ai spus tu. Ia spune-ne, Doctore Dent, despre băi. Știi dacă paciențele sunt spălate cu apă caldă sau apă rece?

— Caldă, sunt sigur.

— A, ești sigur, da? Și asistentele la fel. Dar ce-ar fi dacă am întreba paciențele?

— Mărturisesc că nu sunt niciodată prezent în timpul băilor, din motive evidente, spuse cu un râs autoironic, căruia nu i se mai alătură niciun glas.

— Deci nu ai experiență personală cu privire la temperatura apei. Ce știi despre femeile care sunt forțate să se spele în apa murdară lăsată de alte paciențe?

— Din nou, nu sunt de față când au loc asemenea lucruri, deci nu am cum să fiu absolut sigur.

— Se aplică asta și când vine vorba de cruzimea față de pacienți? Dacă o asistentă s-ar hotărî să maltrateze pe cineva internat aici, n-ai avea cum să știi, pentru că nu ești de față când o fac? Asta e scuza ta pentru orice? Și dacă tu nu știi, cum rămâne cu ceilalți doctori? Cu siguranță au ochi, chiar dacă ție îți lipsesc.

Doctorul Dent își trase umerii înapoi, înțepat.

— Regret să vă anunț că nu toți doctorii noștri sunt competenți. Faptul că domnișoara Bly i-a putut păcăli e toată dovada de care avem nevoie. Dar problema e la buget. Dacă am avea mai multe fonduri, am putea să plătim doctorii mai bine și astfel ne-am putea permite să angajăm personal de calitate superioară.

Am ridicat o mână.

— Domnule Davis, îmi permiteți să îi pun doctorului Dent o întrebare? Procurorul general adjunct îmi făcu semn să continui.

— Doctore, putem sta de vorbă cu Anne Neville?

— Cu cine?

— Anne Neville. A ajuns în aceeași zi cu mine. Când am plecat de aici era în Salonul Șapte.

— Nu sunt sigur că mi-o amintesc. Vin și pleacă atâtea femei încât nu le pot ști pe toate pe nume.

— Serios? Pentru că ați dat diagnosticul ei oficial reporterilor de la The Sun pe unsprezece octombrie. Și pe al ei, și pe al lui Tillie Mayard,

transformându-le bolile în informații publice. Aș vrea să le văd pe amândouă. Pe data de unsprezece, domnișoara Mayard era în Salonul Șase. Trimiteți, vă rog, pe cineva după ele?

— Am să mă străduiesc să le găsesc.

Încruntându-se, Dent îi șopti ceva unei alte asistente.

— Dar doamna McCartney? Sau Mary Hughes? am întrebat.

— Ah! Pe Mary mi-o amintesc. Au sunat niște rude și-au venit s-o ia.

— Unde?

— De unde să știu eu? Nu-mi amintesc decât că s-a bucurat să plece, la fel ca tine.

Am făcut ocolul spitalului. Toate paturile aveau saltele de o calitate mai bună decât oricare din cele pe care dormisem eu. Aveau arcuri în loc de paie. Bucătăriile trecuseră și ele printr-o transformare incredibilă, sclipind de curățenie. Prezența butoaielor de sare, fără capace, lângă ușă, era bătătoare la ochi. Pâinea care ni se aduse era albă și pufoasă. Din baia din Salonul Șapte dispăruseră gălețile, acum înlocuite de chiuvete corespunzătoare.

În tot acel timp, eu și doctorul Dent ne jucam agresiv de-a șoarecele și pisica. Eu întrebam de o femeie pe care o întâlnisem și el trimitea o asistentă după ea. Rezultatul era de fiecare dată negativ.

Doamna Cotter?

— Externată.

Bridget McGuinness și Rebecca Farron?

— Transferate altor instituții.

Nemțoaica certăreață, Margaret Bentz?

— N-am găsit-o.

Nu recunosc nimeni că ar fi existat vreodată o femeie din Mexic în Salonul Șase.

— Nu am avut niciodată o asemenea pacientă.

Louise Schantz?

— Transferată din Salonul Șase, dar nu știm unde.

— Nu țineți evidența într-un mod foarte strict, am remarcat pe un ton acru după încă vreo șase asemenea răspunsuri. Și asta tot din pricina bugetului e? Și Josephine Despereaux, franțuzaica?

Doctorul Dent plescăi.

— Din nefericire, nu o puteți vedea. Un caz trist. Moare de paralizie.

— Ce? Era cea mai sănătoasă femeie de aici!

— Se pare că nu. Ah, aparent, am găsit una dintre prietenele tale. De ce nu te duci să o aștepți în Salonul Șase?

Când am ajuns noi, Salonul Șase era gol, iar asistenta care ne condusesese zise:

— Toate pacientele. Se distrau așa de tare în carusel că ne-au rugat să le lăsăm să mai stea.

Îmi pică fața, fiindu-mi teamă că jurații aveau să creadă asemenea minciuni.

Atunci intră Anne.

Nu trecuseră decât două săptămâni, dar se schimbase. Era piele și os, ca cineva care suferise de o boală gravă. Acum chiar părea nebună și se uita la noi cu ochii goi.

Apoi am văzut că îi tremurau mâinile de frică și am înțeles imediat ce se întâmplase. Asistentele o informă seara că avea să fie examinată de un grup de bărbați. Era suficient să bage spaima în orice femeie din locul ăla.

Când doctorul Dent a adus-o mai aproape, m-am adresat domnului Davis.

— Lăsați-mă să vorbesc eu cu ea mai întâi. Mă cunoaște.

Ezită, probabil temându-se să nu îi influențez martora. Dar o singură privire îi alungă orice suspiciune că aș fi putut-o corupe. Locul ăsta o făcuse deja.

— Dă-i înainte. Domnilor jurați, să-i dăm domnișoarei Bly o șansă să petreacă un moment singură cu prietena ei.

Doctorului Dent nu-i plăcu asta. Fu forțat să aleagă între a rămâne cu juriul și a controla ce-i ziceam eu lui Anne. Decise în favoarea primei variante, aruncându-i asistentei o privire întunecată.

Cu bărbații în capătul celălalt al camerei de zi, m-am dus către prietena mea.

— Anne? Anne, sunt eu. Sunt Nellie. Am zis că mă întorc după tine. Uite-mă. Îți amintești?

— Nellie? Întrebă ea pe un ton distant.

În clipa în care i-am auzit vocea, mi-a fost clar că fusese drogată. Când m-am apropiat de ea, respirația îi mirosea a sedativ, ceea ce mi-a adus aminte de propriul meu calvar cu substanța aia.

— Anne, ți-au dat un medicament ca să te calmezi.

Dădu din cap. Așa se explica faptul că le luase atâta timp să ne-o aducă.

— Anne, bărbații ăștia sunt prietenii mei. Vreau să le povestești cum am ajuns pe insulă, fix așa cum s-a întâmplat.

— De ce?

— Fiindcă pe mine nu mă cred, am zis. Li se pare că sunt nebună.

Îmi vorbi pe un ton și mai blând:

— Te internează înapoi?

— Sper că nu, am zis.

A trebuit să depun eforturi să nu plâng când m-a luat de mână și a zis:

— Te apăr eu, Nellie.

Membrii juriului s-au așezat pe băncile tari, care acum aveau pe ele perne. Am pus-o pe Anne pe un scaun și am rămas în picioare lângă ea, ținând-o de mână și vorbind cât de puțin posibil, ca să nu pot fi acuzată că o dirijam. După ce a încercat de două ori să-i influențeze răspunsurile, doctorului Dent i s-a spus să tacă și el din gură.

Garantând un succes extraordinar, Anne spuse povestea exact așa cum se întâmplase. Îmi tot spunea domnișoara Brown, dovedind că nu mă cunoscuse niciodată sub alt nume. Vorbi despre cum ne întâlniserăm, despre călătoria până aici și despre viața noastră de zi cu zi, răspunzând la întrebările juraților, șoptite respectuos.

Domnul Davis spuse:

— S-a schimbat ceva de când a plecat domnișoara Brown?

— A, da, răspunse Anne. Când am ajuns, asistentele erau crude și mâncarea era oribilă. N-aveam haine destule. Domnișoara Brown tot timpul cerea lucruri în plus. Mi s-a părut foarte generoasă, pentru că atunci când un doctor i-a promis niște haine, a spus că mi le dă mie. Dar de când au luat-o de aici, totul e altfel. Asistentele sunt foarte drăguțe și avem haine destule. Doctorii vin să ne vadă des și mâncarea e mult mai bună.

Dacă doctorul Dent părea șocat auzind asta, nu era nimic pe lângă expresia care avea să apară pe chipul meu o clipă mai târziu. Pacienții din Salonul Șase se întorceau în sfârșit din plimbare și am văzut-o pe Tillie. Era ca o stafie, subnutrită și mergând legănat. Îi crescuse puțin părul și acum era tot numai şuvițe rebele, prea scurte ca să poată fi împletite. Părea cea mai nebună dintre toate și nu mă lăsă inima să le-o arăt juraților, ca să n-o sperii. Nu mă recunosc.

Am sărutat-o pe Anne când am plecat. Se ținea de mine cu ambele mâini, privindu-mă în ochi.

— Te-am ajutat? M-au crezut?

— Te-au crezut, am asigurat-o. Te-au crezut.

— Bine. Bine. Dumnezeu să te binecuvânteze, Nellie. Și să te aibă în pază.

Habar nu am ce au crezut jurații despre mine când am plâns pe tot drumul înapoi. Nici nu-mi pasă.

* * *

Conduși de Nellie Bly

Marele Juriu descrie abuzurile din Azilul de pe Insula Blackwell

Articolul din The World le-a deschis ochii – Condamnă doctorii juniori și asistentele pentru incompetență – Recomandă angajarea femeilor ca doctori

Marele Juriu constituit în octombrie și-a încheiat ieri investigațiile cu privire la condițiile de trai din Azilul de Nebuni pentru Femei de pe Insula Blackwell și a intrat la amiază la Curtea de Apel, prezentându-și concluziile judecătorului Gildersleeve. Investigația a fost rezultatul direct al detaliilor dezvăluite în ziarul The World cu privire la felul în care operează această instituție. Domnișoara Nellie Bly, care a petrecut zece zile la azil la cererea The World, a condus ancheta, iar majoritatea schimbărilor recomandate sunt bazate pe mărturia ei. Marele Juriu, însoțit de domnișoara Nellie Bly, a vizitat Azilul de Nebuni pentru Femei pe data de 18 octombrie, a cercetat modalitatea de conducere a instituției și a examinat mai mulți martori, inclusiv pe doctorii și asistentele responsabili.

O crezuseră pe Anne. Crezuseră fiecare cuvânt.

Cu procurorul general acuzând în stânga și-n dreapta doctori, asistente și administratori, Primarul Hewitt recomandă creșterea bugetului

Departamentul de binefacere și corecție cu peste un milion de dolari, oferind articolul meu din The World drept motiv.

Am fost prezentă la aproape toate audierile de la tribunal ori ca martor, ori ca reporter. Am dat de McCain și i-am mulțumit insistent că nu mă dăduse de gol pe insulă.

— Mi-era teamă că ai să-i scrii lui Madden că am înnebunit. Mi-i și închipuiam pe el și pe Wilson venind călare pe cai albi ca să mă salveze.

— Nu mi-l pot închipui pe Madden călare, râse el. Și Wilson nu mai e. Am intrat brusc în panică.

— Nu mai e?!

— S-a angajat la The Bulletin. Am râs de ne-am prăpădit la articolul lui de rămas-bun. Ar trebui să-i ceri lui Madden o copie. Dacă mai vorbește cu tine.

Respirând iar cum trebuie, am simțit cum mă încrunt, cugetând.

— De ce n-ar face-o?

McCain râse.

— De câte ori l-ai lăsat de izbeliște până la ora asta? Mă rog, presupun că n-o să aibă ce comenta, la ce succes ai avut. Cum e să fii cea mai faimoasă femeie din New York?

— N-aș zice...

— Și cea mai norocoasă! Ai auzit de Golding, nu?

Louis Golding îmi fusese coleg în primul an la Depeșă.

— Ce-i cu el?

— E reporter special la sediul Poliției. Din întâmplare a rămas în urmă în ziua în care te-au arestat pe tine. Dacă te-ar fi văzut, crede-mă când îți spun, că te-ar fi dat în gât. Presupun că ajungi mai departe mai degrabă fiind norocos decât priceput. Aud ceva despre un contract de editare și publicare?

— Da, am recunoscut, mușcându-mi buza în urma ultimului lui comentariu. Toată săptămâna mi s-au făcut oferte pentru o carte bazată pe articol. Evident că am acceptat-o pe cea care are conexiuni politice cu domnul Pulitzer.

— Normal. Acum îmi pare rău că nu te-am lăsat să te ocupi de omorul de astă vară. Nu mulți pot spune că le-a furat chiar Nellie Bly o știre de sub nas! Hai pa, fată-minune!

Plecă râzând și mă lasă cu niște sentimente neclare.

Am scris imediat la Depeșă și am primit răspuns de la Madden, cu o copie a articolului de rămas-bun al lui Wilson. Era hazliu și foarte trist.

* * *

Câteva zile mai târziu, în timp ce alergam pe scările tribunalului ca să ajung la timp cu articolul la redacție, mă strigă o voce de bărbat.

— Bună ziua! Domnișoară Brown! Domnișoară Brown – domnișoară Bly, adică.

Întorcându-mă, aproape am tresărit.

— Bună ziua, doctore Ingram!

— Îmi pare bine să te văd în lumea largă, spuse, apoi gesticulă spre tribunal. Ce dezastru, nu?

— Da, cam așa e. Stai, nu vin și după tine, nu?

Dintre toți cei de pe Insula Blackwell, numai pe Ingram îl lăudasem.

— Nu, nu, dar Dent nu prea se dă în vânt după mine, stai să-ți povestesc.

Mi-am încleștat pumnii.

— Îi sacrifică pe toți ca să-și salveze pielea.

— Nu știu ce să zic. Oricum, nu contează. Am demisionat. Ultima mea zi e de azi în două săptămâni.

— Ah! O mare pierdere pentru bieteale femeii. Ce-ai să faci după-aia?

— Îmi deschid propriul cabinet. Se pare că am o scrisoare de recomandare sclipitoare de la un reporter faimos, spuse, scuturând din cap. Ne-ai făcut de râs pe toți. Și pe bună dreptate.

I-am pus o mână pe braț.

— Ai fost singurul de-acolo cu pic de decență.

— Un compliment ca o insultă! Dar mă bucur că ai o părere bună despre mine, spuse doctorul Ingram, acoperindu-mi mâna cu a lui. Înseamnă mult, să știi.

Brusc, momentul căpătase o valență nouă. Rușinată profund, cu inima bătând de nebună, mi-am retras mâna.

— E... foarte frumos din partea ta să spui așa ceva. Mai ales despre o escroacă de calibrul meu.

— Escroacă? Ești, iartă-mă, te rog, ești cea mai autentică persoană pe care am întâlnit-o vreodată.

— Mulțumesc.

Poate ar mai fi zis și altceva, dar am tras cu ochiul către soarele care cobora către orizont.

— Îmi pare foarte rău. Sunt contra timp.

Făcu imediat un pas înapoi.

— Cum să nu, desigur. Fă ce știi mai bine, Nellie Bly. Sunt convins că ne vom mai vedea, fie și numai aici.

Îmi zâmbi.

I-am zâmbit și eu, tropăind pe scări. Mulțumită anilor petrecuți la Depeșă, cu scările ei îngrozitor de abrupte, nu aveam să mă mai împiedic niciodată. Nici măcar atunci când fugeam ca o căprioară speriată.

Doctore Ingram!

* * *

Tocmai mă mutase în noul meu apartament pe West Seventy-Fourth Street. Nu mai avusesem niciodată atâta spațiu la dispoziție doar pentru mine și încercam să-l mobilez cu grijă, în loc să mă grăbesc. Cumpărasem un pat, un dulap și un minunat birou nou de tip secretaire, cu un scaun rotativ elegant. Nici tablouri pe pereți n-aveam sau mai mult de câteva farfurii. Dar aveam birou de scris!

Încă distrasă de întâlnirea cu doctorul Ingram, am deschis ușa, mi-am adunat scrisorile de pe podea și m-am așezat pe singurul scaun din apartament, împrăștiindu-le pe birou. Tocmai îmi dezlegam șireturile la cizme când am observat o mângălitură cunoscută pe unul din plicuri.

Uitând de cizma cealaltă, am deschis scrisoarea mult-așteptată și am citit scrisul mărunț al lui Wilson:

Puștoaico,

Nu știu dacă să te felicit sau să te cert mai întâi. Dat fiind faptul că te aștepti cu siguranță la varianta a doua, am să te surprind spunându-ți

cât de mândru sunt de isprava ta incredibilă. A fost un articol fenomenal și, citindu-l, ți-am auzit vocea cu fiecare cuvânt.

A fost o nebunie ce-ai făcut, evident, ceea ce presupun că explică faptul că ți-a ieșit. Niciodată, niciodată, niciodată să nu îți mai asumi un asemenea risc. Biata mea inimă nu ar putea suporta așa ceva. Sincer. Îți scriu aceste cuvinte știind că deja plănuiești următoarea aventură absurdă în care ai să te arunci, câștigând respectul și admirația tuturor.

Sunt sigur că ai aflat că am plecat de la posomorâta Depeșă. Pur și simplu nu mai suportam locul. Fără prezența ta nonșalantă, începuse să mi se pară insipid și plicticos. Ca și tine, aveam nevoie disperată de o schimbare, fie și doar de peisaj. În mod nesurprinzător, soluția mea a fost mult mai puțin drastică decât a ta. Tu ai mai mult curaj, puștoaico, decât am avut eu vreodată. Te admir enorm.

În rest, totul e la fel. Soția mea se simte bine și eu sunt pe cât de fericit se poate. Mă bucur nespus să știu că ai atins înălțimea care ți se cuvine și că cititorii de pretutindeni simt pentru tine ce simt și eu.

Nu te învinovățesc pentru faptul că nu mi-ai scris, pentru că sunt convins că n-ai avut timp să te gândești la mine. Vreau doar să te asigur că îți sunt în continuare prieten, ca întotdeauna. Și să te rog să îmi promiți că dacă vei mai fi vreodată într-o asemenea situație cumplită, nu vei ezita să îmi ceri ajutorul.

Într-un mod pervers, tot mi-ai demonstrat că am dreptate. Rămân la ideea mea inițială: lumea unei femei e definită printr-un singur cuvânt: „acasă”. Iar casa ta, copil obraznic, e la The World. Au noroc că există Nellie Bly.

Mi-ai arătat într-adevăr pentru ce e bună cel puțin o fată. Lumea aparține lui Nellie Bly. Noi Muritorii doar trăim în ea.

*Prietenul tău,
Erasmus Wilson
Observatorul Tăcut*

M-am holbat la foaia aia pe puțin o oră, încercând să deslușesc o mie de subînțeleșuri, înainte de a mă hotărî să o interpretez în singurul mod acceptabil – așa cum fusese scrisă.

Îmi oferise prietenia. Numai atât puteam să-i ofer înapoi, dacă voiam să rămân cu conștiința împăcată.

M-am gândit la scrisoarea pe care o scrisesem în ultima noapte pe Insula Blackwell. O rupsesem din agendă înainte să-l las pe Colonel să-mi citească notițele. Am scos-o din sertarul cel mai mic al biroului și am despăturit-o. Claritatea din acea noapte, sinceritatea brută, frumusețea – nu se pierduseră deloc.

Dar nu puteam să i-o trimit acum cum nu putusem să i-o trimit în noaptea aia, când fusesem prizoniera Salonului Șapte. N-ar fi fost corect. N-ar fi fost cinstit.

Și totuși, nu insinuase că simțea ceva? Nu făcuse referire la ce putea suporta biata lui inimă, la prietenie, la faptul că îi lipsea prezența mea – nu erau toate niște rugăminți ascunse? Sau era totul doar în mintea mea?

Pe o foaie nouă, mi-am scris răspunsul:

Dragul meu O.T.,

M-am bucurat mult să primesc scrisoarea pe care mi-o datorezi de atâta timp. Domnul McCain mi-a zis că ai plecat de la Depeșă. Am fost surprinsă.

Când am citit articolul prin care ți-ai luat rămas-bun de la gândaci, am stat și m-am gândit mult la tine. Dragă O., te și vedeam, la finalul ultimei zile, adunând câteva foi, strecurându-ți-le în tăcere în buzunarul exterior al paltonului și coborând singur, în liniște, pe scările alea abrupte, murdare și întunecate. Citind, am rămas cu impresia că simțezi că de nimeni nu-ți pasă mai mult pe lume decât de gândacii fără grai și nimănui nu-i păsa mai mult de tine decât lor. Am dreptate? Și atunci, doar de la ei ți-ai luat adio.

Unde te pot vedea când trec prin Pittsburgh? Pentru că am de gând să vin cât mai curând posibil. Doamna Mellon din East End vrea să organizeze o petrecere pentru mine și mi-a cerut adresa ta, pentru că te vrea acolo. Nu vrei să vii, O.? M-aș bucura nespus. Nu vor fi prezenți decât câțiva apropiați.

McCain și cu mine am îngropat securea, pe cât se poate.

Nu mă interesează niciun alt fel de muncă decât cea pe care o prestez în prezent. Nu am de gând să țin prelegeri sau să urc pe scenă, câtă vreme jurnalismul plătește. Mă tratează bine cei de la The World și în afară de

Colonelul Cockerill, nimeni nu îndrăznește să-mi spună nimic. Se comportă ca și cum aș fi cine știe ce. Nu obiectez, câtă vreme sunt plătită. Aș vrea să poți veni la New York. Îți prezint orașul – dacă îmi permiți, adică. Scrie-mi des, O. Mă tem că nu mă placi nici pe jumătate la fel de mult cât obișnuiai. Scrie-mi des și spune-mi ce ai de gând să faci. Salutările mele domnului Muller și domnului Black, iar ție multă dragoste.

*Mi-e dor să te văd și rămân, ca întotdeauna,
Puștoaica ta Obraznică,
Nellie Bly*

Atât. Fusesem sinceră. Îi spuseseam tot ce se putuse, în limita decenței. Putea să mă ignore, dar numai dacă își dorea cu adevărat. Dacă exista în el fie și numai o fărâmbă din ce simțeam eu, avea să vină.
O să vină.

* * *

Până la urmă, bugetul nu fu majorat chiar cu cât ceruse primarul. Totuși, era cea mai mare creștere din istoria orașului, sărind de la o sumă sub 1,5 milioane de dolari în 1887 la peste 2,34 milioane de dolari în 1888. O parte din bani fuseseră alocați în mod explicit azilului de pe Insula Blackwell, pentru băi noi, un cuptor dublu pentru bucătărie și fonduri pentru remodelarea Cabanei – care fusese brusc declarată „necorespunzătoare” – și transformarea ei într-o sală de divertisment.

Sentimentul meu victorios era înăbușit oarecum de faptul că știam că nu era suficient. Nu avea niciodată să fie suficient. Dar de data asta – doar de data asta – Nellie Bly făcuse o schimbare.

Era doar începutul. Deja lucram la alte trei articole. Primul era o versiune a fostei serii cu muncitoare din fabrici, doar că viza locuri unde femeile erau puse în situația de a munci gratis pentru primele câteva săptămâni. Celălalt era despre niște agenții de ocupare a forței de muncă a căror defect principal era că nu erau decât niște înșelătorii.

Amândouă aveau potențial, dar cel mai mult voiam să scriu despre vânzarea și cumpărarea nou-născuților. Un cititor de-al lui Nellie Bly îi trimisese în scris un pont conform căruia asemenea tranzacții ilegale aveau loc în baza unor anunțuri publicate în diverse ziare, conținând anumiți termeni medicali. Am găsit asemenea anunțuri până și la The World.

Venind acasă într-o zi, am dat de vecini. Un cuplu adorabil și îmbrăcați amândoi elegant, ca de mers la teatru. Am făcut schimb de politețuri și eram pe cale să mă strecor pe lângă ei, când bărbatul zise:

— Apropo, te-a găsit?

— Cine să mă găsească?

— Bărbatul care te căuta, spuse vecinul. Zicea că venise tocmai din Pittsburgh să te vadă.

— E tare chipeș, spuse soția lui și râse când el o muștră.

Am simțit cum mă albesc la față și apoi m-am îmbujorat din nou.

— Ce i-ați zis?

— Am zis că ai un program haotic, dar că de obicei ești acasă după șapte. Sper că e în regulă.

— E minunat! am strigat, zbughind-o nepoliticos pe scări, fără să mă gândesc să le mulțumesc și să le urez distracție plăcută decât după ce se închisesem ușa.

M-am asigurat că era ordine în apartament – Slavă Cerului că nu prea am ce curăța! – și m-am schimbat repede într-o rochie nouă, albastră, cu o crinolină micuță care-i înfoia puțin poalele. Mi-am aranjat părul, m-am gândit să mă machiez, după care am decis să nu fiu așa directă și m-am așezat pe marginea patului, netezindu-mi poalele până când am crezut că aveam să dau o gaură prin material.

Într-un final, s-a auzit o bătaie în ușă. Am sărit în picioare și m-am grăbit s-o deschid.

— Aici erai, spuse o voce afectată, pe care o uram. În sfârșit!

Albert mă dădu la o parte și intră în apartament. Privi împrejur și pufni cu dispreț.

— Credeam că o duci bine. Numai un scaun îți permiți?

În spatele lui era mama. Văzându-mi expresia, îi pieri zâmbetul.

— Ai zis să venim. Ne-am gândit să te surprindem.

— M-ați surprins. Chiar m-ați surprins.

Zâmbind și scuturând din cap, am trecut de momentul stânjenitor cu o îmbrățișare.

— Am trecut mai devreme, explică Albert. Bine că n-am adus-o și pe mama. A mers destul cu trenul, nu era cazul să te mai aștepte și pe tine. Vecinii tăi au fețe de snobi, apropo.

— Mai bine ca tine nu știe nimeni, am zis peste umăr.

— Pink, mă certă mama.

Mi-am cerut scuze și i-am condus înăuntru.

Am ieșit la cină – pe banii mei, evident – și le-am prezentat orașul care era acum al meu. Albert se strădui din greu să trateze tot cu dispreț, dar era clar că știa și el cât de invidios părea, iar într-un final depistă o cârciumă și spuse că avea să ne găsească mai târziu acasă.

— Dacă nu dau de vreun loc cu un pat în care să pot dormi.

După ce plecase, am dus-o pe mama pe Newspaper Row. I-am indicat clădirea ziarului The World.

— Aici lucrez acum. Aici e viața mea.

Am simțit atingerea mamei sub bărbie.

— Elizabeth, de ce plângi?

Privind-o printre genele umede, am reușit să-i ofer un zâmbet.

— Nu știi! Am descoperit în sfârșit la ce sunt bună. E destul, nu? Vreau să spun, e un lux pe care majoritatea oamenilor nu îl au. Nu e de-ajuns?

Apucându-mă de brațe, mă privi direct în ochi.

— Nu, Elizabeth. S-ar putea să nu fie niciodată de-ajuns. Nu pentru tine, cu toate belele în care te bagi.

Treptat, începu să zâmbească și ea.

— E totuși un început.

Nota autorului

Târziu, într-o seară de aprilie în 2016, stând degeaba la birou în loc să scriu, mi-a atras atenția un articol din The Atlantic. Ideea de bază era că filmele de acțiune aveau mai multe personaje principale feminine acum o sută de ani decât azi. Majoritatea erau în același stil ca The Perils of Pauline, cu o tânără cutezătoare care sărea de pe cal sau se urca în tren din mers.

Intrigat, am început să caut filmele numite în articol, numai ca să descopăr că majoritatea acestor îndrăznețe femei fictive erau reporteri. Iar cele mai multe dintre ele erau bazate pe Nellie Bly.

Numele îmi trezea o amintire anume. În al doilea sezon al serialului de televiziune The West Wing, intențiile amoroase ale președintelui sunt spulberate atunci când ia în derâdere reușitele lui Nellie Bly, a cărei statuie tocmai fusese dezvelită de Prima- -Doamnă Abigail Bartlet. Brusc indispusă, Abbey îi oferă o scurtă biografie a lui Nellie, pe care Jed nu o ia în serios. Se înțelege de la sine că restul seriei nu merge așa cum ar fi sperat el.

Neștiind nimic altceva despre această jurnalistă cutezătoare, am scris „Nellie Bly” pe Google și am stat treaz toată noaptea citind, știind că dădusem de aur.

Personajele feminine sunt inima și sufletul ficțiunii istorice. Problema mea a fost dintotdeauna că despre femeile din istorie care mă fascinează – Cleopatra, Anne Boleyn, Boudicca, Isabella a Spaniei, Eleanor de Aquitania – s-a scris deja, și bine (am aceeași problemă cu poveștile despre regele Arthur – sigur, mi-ar plăcea să scriu una, dar există deja sute). În plus, mă încăpățânez să nu scriu despre regine sau prințese. Căutând o eroină, voiam o femeie excepțională, care pornise de la zero și făcuse o schimbare adevărată.

Ca scriitor, așteptam femeia potrivită.

Și am găsit-o în Nellie Bly.

Aveam aici șansa de a explora feminismul timpuriu, un fragment al istoriei Americii care e frecvent trecut cu vederea. Dacă aduce cineva vorba de Nellie, e doar în postura de pionier al jurnalismului sub

acoperire. E perfect adevărat, dar e o reprezentare incompletă. Nu e vorba doar de felul în care a obținut informații. Contează întâmplările despre care a ales să scrie. Pe care s-a luptat ca să le poată relata. Pentru care aproape că a murit.

Ce mi-a atras mie atenția a fost felul în care a ajuns reporter. Poate îmi plac mie poveștile care ne dezvăluie originile anumitor personaje sau poate pur și simplu m-a impresionat prin curaj și relevanță. Am fost complet captivat de povestea scrisorii pline de indignare care a avut drept consecință directă transformarea tinerei Elizabeth Cochrane în reporterului de investigații Nellie Bly, la doar douăzeci de ani. În mintea mea, acel eveniment ne spune totul despre ea. Era complet incapabilă de a rămâne tăcută în fața nedreptății. Aproape o sută cincizeci de ani mai târziu, încă i se simte furia. Energia, determinarea, vanitatea, dinamismul, vulnerabilitatea – toate sunt acolo, expuse fără ocolișuri pe fiecare pagină a articolelor ei.

După ce făcusem săpături toată noaptea, nu m-am putut abține. A doua zi, lăsând deoparte orice planuri îmi făcusem pentru volumul următor din Star-Cross'd sau îndelung-așteptatul roman cu Othello, am început să fac cercetări și să scriu.

Rezultatul îl ții acum în mână.

* * *

Pe post de surse, am fost binecuvântat cu două examinări recente ale vieții lui Nellie Bly, în stil documentar. Prima e Nellie Bly: Daredevil, Reporter, Feminist de Brooke Kroeger. E un produs finit complet și bazat pe cercetări făcute cu extraordinar de multă atenție, care examinează fiecare aspect al vieții lui Bly, făcând tot felul de legături între aspectele profesionale și cele personale. Pur și simplu n-aș fi putut scrie romanul ăsta fără munca domnișoarei Kroeger.

Cealaltă carte recentă căreia îi sunt dator e Eighty Days de Matthew Goodman, care analizează călătoria lui Nellie în jurul lumii. Deși acele întâmplări nu fac parte din acest roman, descrierea împrejurărilor care o aduc într-o asemenea postură creionează un tablou magnific al vieții ei, scris cu o pricepere extraordinară. Iar contrastul între Bly și călătoria

în sens invers al lui Elizabeth Bisland e absolut genial. Dacă vrei să știți ce urmează, soluția cea mai bună e să citiți *Eighty Days*.

Atât domnișoara Kroeger, cât și domnul Goodman m-au ajutat în mod direct, trimițând cu generozitate pagini de ziar care lipseau din colecțiile diverselor biblioteci și încurajând-mă cu privire la roman în sine.

Alte surse au mai fost și *Bylines: A Photobiography of Nellie Bly* de Sue Macy, *Sensationalism: Murder, Mayhem, Mudslinging, Scandals and Disasters in 19th Century Reporting*, editată de David B. Sachsman și David W. Bulla, *Nellie Bly: First Woman Reporter* de Iris Noble, *The Amazing Nellie Bly* de Mignon Rittenhouse și *Mexico City: A Cultural and Literary Companion* de Nick Caistor.

Desigur, cele mai bune surse au fost articolele scrise de Nellie Bly însăși. Pentru un scriitor de romane istorice, a avea la dispoziție propriile cuvinte ale personajului tău principal e un avantaj extraordinar. A fost prima dată când am avut acces la așa ceva și mi s-a părut pe cât de minunat, pe atât de intimidant. Minunat, pentru că toate articolele erau acolo, scrise cu cuvintele ei. Intimidant, pentru că deja scrisese ea însăși, în detaliu, despre majoritatea evenimentelor din acest roman. Vrând să includ articolele în tapițeria complicată a poveștii vieții ei, am folosit frecvent expresii sau fraze întregi scrise chiar de ea.

Dar există un pericol și în asta. În repetate rânduri, am fost nevoit să pun în balanță ce scrisese ea și povestea pe care încercam s-o spun eu. Nu aș fi putut să-i copiez întreaga operă și să o prezint aici, dar nici nu am vrut să ofer interpretarea mea, dacă puteam folosi cuvintele ei. A fost o problemă unică și minunată. Am încercat s-o ameliores folosind experiențele ei pe post de punct de pornire pentru cercetările mele. Detaliile pe care le-am oferit despre Pittsburgh, Mexic și New York sunt bazate pe descrierea ei. Dar aș fi nebun să las deoparte lucrurile despre care a scris ea însăși – dacă a luat o asemenea decizie, sunt aspecte importante ale poveștii ei! Mai ales în capitolele despre Mexic, am pornit, în tot ce am scris, de la propriile ei observații. Mi-a prins bine, în acel segment, prezența mamei ei, care lipsește cu desăvârșire din articole. Sper că porțiunile care detaliază întâmplările din Mexic și de la Azil sunt mai mult decât o regurgitare a cărților pe care le-a scris deja, care merită citite.

Am încercat, cum am putut, să-i imit stilul – cuvintele favorite, ticurile, modurile în care se exprima. Am căutat prin scrierile ei cuvinte și expresii favorizate. Dar vremurile se schimbă – și stilurile la fel –, așa că i-am transformat vocea literară într-una mai puțin pasivă. Am corectat și unele erori gramaticale, mai ales în limba spaniolă (și, ca să fie clar, eu mă dau în vânt după mâncarea mexicană. În acest roman nu am făcut decât să redau opiniile domnișoarei Bly cu privire la acest subiect).

* * *

Unul dintre elementele cele mai interesante din povestea asta e că Nellie e un reporter extraordinar – mai puțin când vine vorba de ea însăși. Felul în care se prezintă pe ea însăși în articole e fascinant, nu numai datorită aspectelor admirabile pe care ni le prezintă, ci și datorită aspectelor nefavorabile pe care le omite. În același fel în care a fost prinsă cu minciuna când i-a explicat lui Madden de ce s-a lăsat de școală, e surprinsă din când în când exagerând. A mințit toată viața despre vârsta ei, chiar și sub jurământ. Când vine vorba de ea însăși, Nellie Bly e un narator în care nu se poate avea încredere. Așadar, a fost o adevărată provocare să croiesc o persoană întreagă din toate informațiile pe care le avem, atât despre Elizabeth Cochrane, cât și despre Nellie Bly.

Nu e treaba mea să separ exagerările minore de fapte. E treaba mea să spun o poveste. Așa că atunci când am de ales între două variante diferite ale aceleiași întâmplări, tind spre cea mai interesantă, dar și spre cea care are mai multă logică.

Abordarea asta a fost foarte utilă în capitolul „La Balamuc”. Nellie deja ne-a povestit de două ori ce s-a întâmplat acolo. De trei ori, de fapt – una publicată în *The World*, o versiune mai lungă sub forma unui roman – *Ten Days in The Mad-House* – și un articol publicat în 1889 în *Godey's Lady's Book*, intitulat „Printre Nebuni”.

Nu vreau să spun că nu o cred – din contră, i-am citit scrierile ca pe Biblie. Dar, ca și din Biblie, mai lipsesc detalii. Le-am reintrodus, creând (sper!) o tapițerie mai bogată a acestor întâmplări, așa cum ne permite ficțiunea. Am încredere că s-a întâmplat ceea ce spune ea că s-a

întâmplat. Nu sunt convins că a jucat întotdeauna întocmai rolul pe care și-l atribuie.

Există cu siguranță destule personaje în cartea lui Nellie Bly despre întâmplările de la Blackwell cât să umple un roman, dacă nu mai multe (Domnișoara Grupe a fost, aparent, o sursă de inspirație pentru personajul asistentei Ratched în romanul lui Ken Kensey, Zbor Deasupra Unui Cuib de Cuci). Nu am adăugat eu însumi decât unul singur, o persoană reală scoasă din recensământul Azilului Willard pentru Suferinzii de Demență Cronică¹ de lângă Seneca Lake. Octavia Ballard era una dintre cele doar cincisprezece femei afro-americane încarcerate acolo între 1870 și 1900, dintr-un total de 1.107 femei. Nellie nu menționează nicio femeie de culoare. Dar ar fi fost acolo, așa că în romanul meu, o face.

Felul în care Nellie prezintă șederea ei pe Insula Blackwell devine mai mult episodic decât cronologic, ca și cum ar fi scris despre evenimentele care i-au lăsat impresia cea mai puternică, în loc să catalogheze întâmplările zilnice. Eu am optat pentru varianta cea din urmă, incluzând fapte pe care le-a omis și elemente din viața ei personală pe care nu le-ar fi împărtășit.

Atenție – stația de poliție numărul 15 din 1887 e astăzi numărul 9, pentru că le-au renumerotat pe toate în 1929.

* * *

Le datorez mulțumiri mai multor oameni. Pe lângă Kroeger și Goodman, aș vrea să îi mulțumesc lui Kathleen Hale, supervisor al Departamentului de servicii publice al Bibliotecii de Stat din Pennsylvania, pentru că a făcut săpături și mi-a găsit câteva articole. De asemenea, permiteți-mi să le mulțumesc lui Shayna Marie, Erica Lorraine și Tamara Cyleste, pentru că mi-au făcut toată treaba la Biblioteca Carnegie din Pittsburgh și lui Klenton Willis, că m-a ajutat să le găsesc. Și mii de mulțumiri lui Tata Sullivan și Karin Borgeson, pentru faptul că s-au aflat printre primii mei cititori și pentru că mi-au transmis impresiile și opiniile lor. Mii de mulțumiri și lui Gianni La

Corte și Giovannei Burzio pentru entuziasm, pentru că m-au ajutat să public acest roman și pentru că i-au dat un titlu!

* * *

Coloana sonoră pentru romanul ăsta a fost: Suzanne Vega, Tori Amos, The Cranberries și The Sundays, cu un pic de Adele în vârf. Singura excepție e Nelly Bly de Stephen Foster, în versiunea Dirty Bourbon River Show, care e extraordinară și nu sună deloc a Stephen Foster.

În ceea ce privește filmele, m-am uitat la fantasticul Spotlight cel puțin odată pe lună, de obicei mai des, dar și la All the President's Men, Jocurile Foamei, His Girl Friday, My Man Godfrey și episoadele cele mai bune cu Maisie Williams, atât din Urzeala Tronurilor, cât și din Doctor Who.

* * *

Să știți că nu am cedat instinctului de romancier de a inventa o poveste de dragoste acolo unde nu există una. Relația lui Bly cu Wilson a durat o viață întreagă atât a ei, cât și a lui. Avem scrisorile pe care i le-a scris lui, ceea ce înseamnă că le-a păstrat. Ea însă și-a ars toată corespondența, probabil ca să n-o vadă cine nu trebuia.

Am schimbat un singur detaliu din scrisoarea ei de la finalul cărții, astfel încât să îi fi spus McCain că Wilson demisionase de la Depeșă, în locul unui personaj care nu mai apare nicăieri altundeva.

Relația ei cu Wilson e prea plină de conflict și de jind ca să poată fi ignorată. Pe lângă interesul ei de natură romantică față de el, Wilson i-a fost și un fel de figură paternă, iar povestea lor s-ar potrivi aproape perfect într-un roman gotic: se întâlnesc din întâmplare, au sentimente, dar el are o soție invalidă, așa că rămân departe unul de celălalt, scriindu-și zeci de ani la rând. E una dintre poveștile acelea prea triste ca să nu fie adevărate.

Însă pe Nellie Bly o așteaptă mulți ani plini de aventuri. Wilson face și el parte din acele întâmplări, însă apar și multe alte personaje, printre care Cockerill și Pulitzer, care acum au de exploatat o celebritate. La fel și Albert și mama sa, care văd în Nellie Bly un mod de a-și recăpăta averea și influența socială pe care au pierdut-o la moartea judecătorului.

Însă personajul cel mai fantastic e Nellie însăși, care de-abia a început să tulbure apele și să-și construiască o reputație. Următorii câțiva ani sunt cei mai plini de peripeții din toată cariera ei de reporter.

Până acum am scris două nuvele despre evenimentele care au avut loc între toamna lui 1887 și vara lui 1888. Prima se numește The Full Surrender, în care intră sub acoperire și află ce se întâmplă cu bebelușii nedoriți ai New Yorkului – o întâmplare care i-a influențat mult finalul carierei. A doua e The Lobby King, în care se duce până în Albany ca să dea de gol un lobbyist corupt.

Următorul roman e intitulat Stunt Girl.

[1 În engleză, The Willard Asylum for the Chronic Insane \(n.tr.\).](#)